

ARKADAŞ DERGİSİ (ÇEVİRİYAZI-İNCELEME)

Aslı Demir

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ŞUBAT, 2021

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 6 (altı) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Aslı
Soyadı : DEMİR
Bölümü : Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi
İmza :
Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Arkadaş Dergisi (Çeviriyazı-İnceleme)

İngilizce Adı : Arkadaş Magazine (A Transcriptive and an Analytical Study)

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Aslı DEMİR

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Aslı DEMİR tarafından hazırlanan “Arkadaş Dergisi (Çeviriyazı-İnceleme)” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: (Prof. Dr. Halil ÇELTİK)

(Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Gazi Üniversitesi)

Üye: (Doç. Dr. Gülcan ÇOLAK)

(Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Gazi Üniversitesi)

Üye: (Prof. Dr. Fatih SAKALLI)

(Türk Dili ve Edebiyatı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 15/02/2021

Bu tezin Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ARKADAŞ DERGİSİ (ÇEVİRİYAZI-İNCELEME)

(Yüksek Lisans Tezi)

Aşlı Demir

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Şubat 2021

ÖZ

Arkadaş; sorumlu müdürü Sedat Simavi olan, 27 Haziran 1928’de haftalık olarak yayımlanmaya başlanan; sanat, spor, kadın, mizah, moda, fen bilimleri, sosyal bilimler gibi çeşitli konulardan bahseden, resimli bir dergidir. Dergi 1-23. sayılarda eski harflerle, 23. sayıdan sonra yeni Türk harfleriyle yayımlanmıştır. Bu çalışmada 1-23. sayılar eski harflerden yeni Türk harflerine aktarılmış; şekil, içerik ve eğitim açısından incelenmiştir. Bu sayede daha önce çalışılmamış bu derginin tanıtılması; Türk eğitim, kültür ve basın hayatına katkı sağlanması amaçlanmıştır. Araştırma; harf inkılabından önce yeni Türk harflerine geçiş çalışmalarının başladığının kanıtlanması, derginin yayımlandığı dönemin güncel olayları, gelişmeleri, modası ve kadın, evlilik, meslekler, yeni Türk harfleri vb. konulara bakış açısı hakkında bilgi verilmesi bakımından önemlidir. Çalışmada nitel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda derginin okurlarla arkadaşlık etmek amacıyla yayımlandığı, arkadaşlık ederken okurlara bilgiler ve öğütler verdiği, bu sayede okuru eğittiği görülmüştür. Harf inkılabından önce yeni Türk harflerinin tanıtılmaya ve öğretilmeye başlandığı ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Arkadaş, eski harfli dergi, çeviriyazı, yeni Türk harflerine geçiş, eğitim.

Sayfa Adedi : 645

Danışman : Prof. Dr. Halil ÇELTİK

**ARKADAŞ MAGAZINE (A TRANSCRIPTIVE AND AN
ANALYTICAL STUDY)**

(M.S. Thesis)

Aşlı Demir

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

February 2021

ABSTRACT

Arkadaş is a weekly magazine that talks about art, sport, woman, humor, fashion, sciences, social sciences etc. and its managing director is Sedat Simavi. Old letters issues from 1 to 23 of Arkadaş which were published in 1928 transcribed to new Turkish letters. It has been examined in terms of form, content and education. It is aimed to introduce this magazine which has not studied before and contribute to Turkish education, culture and press. The magazine informs about current events, developments, fashion, perspectives on women, marriage, professions, new Turkish letters etc. period of its publication and proves that the transition process to the new Turkish letters started before the alphabet reform therefore this study is an important. The qualitative research methods were used in this study. As a results, the magazine was published to be friend with readers, gave informations, advices and educated them through this way. New Turkish letters were introduced and taught before the alphabet reform.

Key Words : Arkadaş, old letters magazine, transcription, transition process to the new Turkish letters, education.

Page Number : 645

Supervisor : Prof. Dr. Halil ÇELTİK

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iv
ABSTRACT	vi
TABLolar LİSTESİ	xxxvi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xxxvii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xlvi
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi.....	2
Varsayımlar ve Sınırlılıklar	2
Araştırmanın Yöntemi.....	2
BÖLÜM 2	3
İNCELEME	3
Arkadaş Dergisinin Kimlik Bilgileri ve Şekil Özellikleri	3
Yayımlanma Tarihi, Sorumlu Müdürü	3
Basım Yeri, İdarehanesi, Fiyatı ve Sayfa Sayısı.....	4
Logoları, Serlevhaları ve Abonelik Şartları	4
Yazar Kadrosu	4

Çıkış Amacı ve Programı	5
Arkadaş Dergisinin İçerik Özellikleri.....	6
Edebî Metinler.....	7
<i>Hikâye</i>	7
<i>Şiir</i>	8
Öğretici Metinler.....	8
<i>Türkiye’den ve Dünyadan Haberler</i>	8
<i>Teknolojik Gelişmeler/İcatlar</i>	9
<i>Fennî Bilgiler</i>	10
<i>Sağlık Bilgisi</i>	10
<i>Sosyal Bilgiler</i>	11
<i>Pratik Bilgiler/Ev İşleri</i>	12
<i>Sanat</i>	13
<i>Sinema</i>	14
<i>Toplumsal Hayat</i>	15
<i>Meslekler</i>	16
<i>Kadın-Erkek İlişkileri/Evlilik</i>	18
<i>Kadın</i>	19
<i>Arkadaşlık</i>	21
<i>Hayata Dair Tavsiyeler</i>	22
<i>Yeni Türk Harfleri</i>	23
<i>Moda</i>	26
<i>Dergi Hakkında Bilgilendirme/Okura Hitap</i>	26
<i>Diğer</i>	27
Okur Mektupları.....	28

Müsabakalar, Reklamlar, Duyurular, Fotoğraflar	28
Karikatürler ve Fıkralar	29
Bulmacalar, Özlü Sözler, Kişilik Analizi	30
Arkadaş Dergisinin Eğitim Açısından Değerlendirilmesi	31
BÖLÜM 3	35
ÇEVİRİYAZI	35
Arkadaş Numara 1.....	37
Arkadaşça Konuşalım	38
Arkadaş Fikirleri	39
Bar Nedir? Bar Adamı ve Bar Kadını Kimlerdir?	40
<i>Bar Ne Demektir?</i>	40
<i>Nasıl Eğlenilir?</i>	41
<i>Bar Kadınları Nasıl Mahlûklardır?</i>	42
<i>Nasıl Para Çekerler?</i>	42
<i>Bar Adamı Kimdir?</i>	43
Fıkra	43
<i>İki İma Arasında</i>	43
<i>İşini Bilen Çocuk</i>	43
Böyle Yaprak Gördünüz mü?.....	44
Gündelik Hayatımızdan Sahneler	44
<i>İranlı Tütüncünün Önünde Biraz Duralım!</i>	45
Öğütler	46
<i>Can Sıkıcı Küçük Kazalara Karşı Ne Yapmalıyız?</i>	46
<i>Yanıklar</i>	46
<i>Göze Toz Kaçması</i>	46

<i>Isırıklar</i>	47
<i>Burun Kanaması</i>	47
<i>Böcek Sokması</i>	47
<i>Hıçkırık Tutması</i>	47
Bir Şoförün Hatıratı	48
Fıkra	51
<i>Kırmızı Balıklar</i>	51
<i>Kanaatkâr Dilenci</i>	51
Dünya = Kadın	51
Kıskanan Bir Âşık Ne Delilikler Yapar?	52
Ettiğimiz Vakit Uyumak Çaresi	54
Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi	56
Elbiseleri Fırçasız Fırçalamanın Çaresi	57
Arkadaşlarla Baş Başa	57
Fütürist Resim	60
Müşabakamız	60
Karikatür Sahifesi	61
Arkadaş Numara 2	63
Şark ve Garbın Musiki ile Mukayesesi	63
Arkadaşça Konuşalım	64
<i>Aşka Ölüm Karıştırmak</i>	64
Arkadaş Fikirleri	66
Dünkü, Bugünkü, Yarınki Aşk	66
<i>Dünkü Aşk</i>	66
<i>Bugünkü Aşk</i>	67

<i>Yarınki Aşk</i>	68
İpek Çorap Muharebesi	69
Küçük Şeyler İçin İntihar Edenler	69
İncelmek Modası	71
Arkadaş Fikirleri	72
Gündelik Hayatımızdan Sahneler	72
<i>Daktilograf Hanım</i>	72
Dünyanın Dört Köşesinde Neler Olup Bitiyor?	74
Bir Şoförün Hatıratı	75
Rasputin'in Kızı Babasının Katilini Dava Ediyor	79
Sherlock Holmes İsmi	79
Eğlence Köşesi	80
<i>Gölge ile Ne Oyunlar Yapılabilir?</i>	80
Kelebek Yiyenler	82
Suların Dibinde Göz Kamaştırıcı Bir Saray	82
Mükemmel Kadın	83
Arkadaşlarla Baş Başa	84
Köprü Altında Yatan Mussolini ile Başvekil Mussolini	85
Müsabakamızın İkinci Şekli	86
Karikatür Sahifesi	87
Arkadaş Numara 3	89
Arkadaşça Konuşalım	90
<i>Okumak, Çok Okumak, İyi Okumak</i>	90
Fıkra	91
<i>Rüyada İstikraz</i>	91

<i>Mazeret</i>	92
Aktörler Çehrelerini Nasıl Değiştirirler?	92
Gözleriyle Buzu Eriten Adam	93
Kesilmiş Çiçekler Nasıl Muhafaza Edilir?	94
Taze ve Lezzetli Su İçmek İçin	94
Şapkaları Temizlemenin Çaresi.....	94
Dünyanın Dört Bir Köşesinde Neler Olup Bitiyor?	94
Gündelik Hayattan Sahifeler	95
<i>Köprü Tahsildarı</i>	95
Arkadaş Fikirleri	96
Sinema Yüzünden Zengin Olanların Tercümeihâlleri	97
<i>Çıldırımcı Artist: Alice Terry</i>	97
Gözlüklü Bir Millet Var	98
<i>Japonlar Avrupalıları Gözlüklerine Varıncaya Kadar Taklit Etmişlerdir</i>	98
Bar Kadını Uykuda Boğan Bir Engerek Yılanıdır!	98
Bir Şoförün Hatıratı	100
Mum Lekelerini Temizlemek İçin	103
Deri Eldivenleri Temizlemek	104
Odayı Daha İyi Aydınlatmak.....	104
Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi.....	104
Arkadaşlarla Baş Başa	105
Sıhhatini Seven, Hasta Olmamak İsteyen Arkadaşlara Tavsiyelerimiz	108
Müsabakamızın Üçünü Şekli	108
Karikatür Sahifesi.....	110
Arkadaş Numara 4.....	112

Arkadaşça Konuşalım	113
<i>Kadınlarda Suni Güzellik</i>	113
Arkadaş Fikirleri	114
Arkadaşın İyisini Kötüsünden Nasıl Ayırmalısınız?	115
Her Günkü Hayatımızdan Sahneler.....	116
<i>Arzuhâlcî</i>	116
Arkadaş Fikirleri	118
Hangi İnsanlar Kendilerini Arkadaşlarına Sevdirebilirler?	118
Her Rolde Muvaffak Olan Ivan Mujukin.....	118
Birinci ve İkinci Şarlo.....	119
İki Küçük Çocuk Arasında	119
Şişmanlar ve Zayıflar... ..	120
Sinema Artisti Olmak Kolay İş Değildir!	121
Kitaplarınızı Muhafaza Etmek İçin	122
Tıraş Olurken.....	122
Muşambaların Muhafazası İçin.....	122
Kısa Saç Modasının Tarihi.....	122
Dünyanın En Güzel Sinema Artisti	125
Gençlik	125
İki Serseri Arasında.....	126
Meşale.....	126
Bir Şoförün Hatıratı	126
Üç Elli Hırsız Kadın.....	130
Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi.....	131
Arkadaşlarla Baş Başa	133

Müsabakanın Dördüncü Şekli	137
Karikatür Sahifesi.....	138
Arkadaş Numara 5.....	140
Arkadaşça Konuşalım	141
<i>Meslek İntihabı</i>	141
Arkadaş Fikirleri	142
Sevgilinizi Unutmak İstiyorsanız.....	143
Gündelik Hayatımızdan Sahneler	144
<i>Berber</i>	144
Mary Pickford Cidden Bahtiyardır	146
Bir Şoförün Hatıratı	147
<i>Şafağa Kadar Bir Gece</i>	147
Sahra-yı Kebir'i Kat Edecek Olan Muazzam Bir Otomobil Projesi	151
Züppe	151
<i>İşte Bu Adamlara Züppe Derler!</i>	151
Kadınların Cazibesi Nereden Geliyor?	152
<i>Miss Nash Bir Milyoneri Nasıl Teshir Etti?</i>	153
<i>Sesin Titreme Kabiliyeti</i>	153
<i>Fonofotoğraf Mucidi Kimdir?</i>	155
Arkadaş Mecmuasının Arkadaşlara Mahsus Bir Hatırası	155
Sporcu Heyecanının Ne Olduğunu Biliyor musunuz?	156
Arkadaş'ın Geçmiş Nüshaları.....	157
Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi.....	157
Arkadaşlarla Baş Başa	158
Müsabakamızın Beşinci ve Son Şekli	162

Arkadaş Numara 6.....	165
Arkadaşça Konuşalım	166
<i>Sohbet Zevki</i>	<i>166</i>
Arkadaş Fikirleri	167
İnanır mısınız? Meğer Karga En Zeki Hayvanmış!	168
Pek Yakında Kadınlar Pantolon Giyeceklermiş	169
Mükemmel Bir Ressam, Harikulade Bir Artist! İşte: Gloria Swanson	170
Fıkra	171
Gündelik Hayattan Sahneler	171
<i>Tramvay Biletçisi.....</i>	<i>171</i>
Kurnaz Hayvanlar	173
Gaip Arayanlar	174
Dünkü ve Bugünkü Kadınlar.....	174
Bir Fransız Muharriri Fakirlerin Esrarını Meydana Çıkardı	175
<i>Fakirlik Esrarı.....</i>	<i>176</i>
<i>Şişler</i>	<i>176</i>
<i>İğneli Yatak</i>	<i>176</i>
<i>Vücudumda Nasıl Taş Kırdırdım</i>	<i>177</i>
California’da Sinemalar İçin Aslan Yetiştiren Bir Çiftlik.....	178
Bir Şoförün Hatıratı	179
<i>Bir Mukavele</i>	<i>179</i>
Deniz Bu Sene Bütün Güzelleri Koynuna Alıyor.....	182
Arkadaş Mecmuasının Arkadaşlara Mahsus Bir Hatırası	183
Müsabakamız Hakkında	184
Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi.....	184

Arkadaşlarla Baş Başa	185
Karikatür Sahifesi.....	190
Ölümün Zaferi.....	191
Arkadaş Numara 7.....	192
Arkadaşça Konuşalım	193
<i>Sefalet Lokomotifir</i>	193
Arkadaş Fikirleri	194
Beyoğlu’nda Bir Dans Salonunda	195
Çocuğa Süt Veren Aslan.....	195
Yeni Damatlar Okusun.....	196
Gündelik Hayatımızdan Sahneler	196
<i>Garson</i>	196
Mantık.....	198
Deniz Âşıkları.....	198
Bir Kadının Güzel Olması İçin Otuz Şart Varmış.....	199
Zarif Adam Olmak Her Medeninin Vazifesidir.....	200
Hırsızlarla Mücadelenin Yeni Usulleri	201
Los Angeles! Sinema Dünyasının Payitahtı.....	202
Müsabakamız	206
Bir Şoförün Hatıratı	207
<i>Yürek Çarpıntısına Uğradığım Gün</i>	207
Hem Güldüren Hem Ağlatan Bir Sanatkâr.....	210
Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi.....	211
Arkadaşlarla Baş Başa	211
Gökten Düşen Melaike	216

Arkadaş Mecmuasının Arkadaşlara Mahsus Bir Hatırası	216
Karikatür Sahifesi.....	217
Arkadaş Numara 8.....	218
Arkadaşça Konuşalım	219
<i>Çalışmak Angarya mıdır?</i>	219
Arkadaş Fikirleri	220
Dürzüler Kimlerdir? Nerededirler?	221
Sesinin Güzelliği Bütün Dinleyenlere Heyecan Veren Bir Artist	222
Zırhlı Polis Motosikletleri	223
Gündelik Hayatımızdan Sahneler	223
<i>Kitapçada</i>	223
Sisli Havada Sokakta	225
Piyano Dinlerken.....	225
Sebep!	225
Şarlo! Şarlo! Ölüirken Bile Güldüren Adam!	225
Zamane Çocuğu	228
Niagara Şelalesi'nin İçinde Yuvarlanan Bir Kahraman.....	228
En İyi İzdivaç Hangisidir ve Şeraiti Nedir?	229
Yeni Bir Dalgıç Aleti.....	231
Annesinin Esrarı	231
Aynı Cinsten	231
Bir Şoförün Hatıratı	232
<i>Altın Saplı Baston</i>	232
Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi.....	235
Müsabakamızın Neticesini İlan Ediyoruz.....	235

Arkadaşlarla Baş Başa	237
Arkadaş Mecmuasının Arkadaşlara Mahsus Bir Hatırası	242
Arkadaşlarımıza Hediyeimiz	243
Karikatür Sahifesi.....	243
Arkadaş Numara 9.....	245
Arkadaşça Konuşalım	246
<i>Yine Arkadaşlığa Dair</i>	246
Arkadaş Fikirleri	247
<i>Şöhret, Aşk</i>	247
Kadınlar Kaç Sebeple İhanet Ederler?	248
Hür Meslekler.....	249
<i>Doktor</i>	249
Sabun ve Medeniyet.....	251
Merhamet!	251
Douglas Fairbanks'ın Fırtınalar İçinde Geçen Hayatı.....	251
Los Angeles Bir Şehir Değil Kâinattır!	252
<i>Los Angeles Kâinattır</i>	252
<i>Rudolph Valentino'nun Harikalı Güzelliği</i>	253
Yeni Türk Harflerini Arkadaşlarımıza Tanıtıyoruz	254
Florya Sahillerinde Küçük Bir Gezinti	255
Çocuklar Nelere Muktedir Değildirler?	256
Arkadaşlarımıza Hediyeimiz	258
İnsanın Kıymeti.....	259
Tabii Ölüm.....	259
Faşlıların Garabetleri	259

Birinci Müsabakamıza İştirak Ederek Kazanan Talihliler	260
Arkadaş Mecmuasının Arkadaşlara Mahsus Bir Hatırası	263
Arkadaşlarla Baş Başa	263
2 Numaralı Müsabakamızı Küşat Ediyoruz.....	268
Karikatür Sahifesi.....	269
Arkadaş Numara 10.....	271
Arkadaşça Konuşalım	271
<i>Hayatın Meşakkatleri.....</i>	<i>271</i>
Arkadaş Fikirleri	273
Aile Hayatının İç Yüzü	274
<i>Aile Arasında Kavga Neden Çıkar?</i>	<i>274</i>
Gündelik Hayatımızdan Sahneler	275
<i>Karamanlı Bakkal</i>	<i>275</i>
Bizi Nasıl Tanıyorlar.....	277
Arkadaşlar! Hayat Mücadelesine Karşı Hazırlıklı mısınız?	277
Bir Taharri Memurunun Hatıraları	278
Cevabı Hak Etmiş	281
Bazı Kadınlar Neden Koca Bulamıyorlar?.....	282
Tesir.....	283
İyi Öldürmesini Bilseydim Ben de Meşhur Bir Artisttim	284
Üsküdar'la Sarayburnu Arasında.....	285
Dolmuş Bir Adam	286
Arkadaşlarla İstanbulu Gezelim	287
<i>Bir Gecede 1.000 Lira Nasıl Yenir?</i>	<i>287</i>
Birinci Müsabakamıza İştirak Ederek Kazanan Talihliler	289

İkinci Müsabakamızda Tevzi Edeceğimiz Hediye­lerin Listesi	290
Arkadaşlarla Baş Başı	291
Arkadaş Mecmuasının Arkadaşlara Mahsus Bir Hatırası	295
İkinci Müsabakamızın 2 Numaralı Şekli	295
Arkadaş.....	296
Arkadaş Numara 11.....	298
Arkadaşça Konuşalım	299
<i>Arkadaşlıkta Samimiyet</i>	299
Arkadaş Fikirleri	300
Dünyaya Sığamayan İnsanlar Artık Havaya El Uzatmaya Başlıyorlar	301
Yedi Yaşında Kral Elbette Oyuna­cağı Düşkün Olur	302
Meraka Lüzum Yok.....	303
İktisada Riayet	303
Nasıl Yeislensin?.....	303
Hizmetçi Bahanesi.....	304
Gündelik Hayatımızdan Sahneler	304
<i>Müvezzi</i>	304
Komşuluk.....	305
Vay Alçak Vay.....	305
Bir Taharri Memurunun Hatıraları	306
Ne Demek Olacak?.....	308
Güzel Seda İçin Ameliyat!.....	308
Tiyatrosuyla, Sinemasıyla Havalarda Uçan Bir Memleket!	309
Hanımlarımızı Güzelleştiren Medeni Şapka mı? Rus Sarı­ğı mı?	310
Küçük Sanat Erbabına Öğütlerim	312

Düztaban'la Bastıbacak'ın Hayatı	312
Adam	314
Metih	314
Birinci Müsabakamıza İştirak Ederek Kazanan Talihliler	314
Arkadaş Mecmuasının Arkadaşlara Mahsus Bir Hatırası	316
Dünyanın Dört Köşesinde Neler Olup Bitiyor?	317
Arkadaşlarla Baş Başa	318
İkinci Müsabakamızın 3 Numaralı Şekli	321
Hayata Karşı Hazırlıklı mısınız?	321
Karikatür Sahifesi.....	322
Arkadaş Numara 12.....	324
Arkadaşça Konuşalım	325
<i>Niçin Evleniyoruz?</i>	325
Arkadaş Fikirleri	326
Mükellef Salonlarda Yaşayan, Tenis Oynayan Züppe Bir Peygamber... ..	327
Yeni Harflerle Güzel Yazı Yazmaya Çalışıyor musunuz?	329
Hür Meslekler.....	330
<i>Avukat</i>	330
Karakolda	331
Bir Taharri Memurunun Hatıraları	331
Kaza.....	333
Akıllı Hayvanlar Arasında Bir Saat.....	335
Başka Çare Bulamamışlar!	338
Hayatta Herkes Muvaffak Olabilir mi?.....	339
Birinci Müsabakamızda Kazananlar - Mabat	339

Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri.....	341
<i>Bir İki Söz</i>	341
<i>İrade Nedir ve Nasıl Takviye Edilir?</i>	341
<i>İradenin Takviyesi İçin 1'inci Ders</i>	343
Dünyanın En Meşhur Komikleri Tiyatroyu Sinemaya Tercih Ediyorlar	344
Arkadaşlarla Baş Başa	345
2.500.000 Nüsha Tab Eden Bir Gazete.....	347
İkinci Müsabakamızın 4 Numaralı Şekli	349
Arkadaş Numara 13.....	351
Arkadaşça Konuşalım	352
<i>Kıskançlık</i>	352
Bu Yazıları Deftere Kopya Ediniz.....	354
Arkadaşlarımıza.....	355
Miktarına Göre	355
Gündelik Hayatımızdan Sahneler	356
<i>Muallim</i>	356
Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 2.....	357
<i>2'nci Ders</i>	357
Siyah Yüzlü İnsanlar Avrupa'yı İstila Ederlerse.....	359
Amerika'da İş Kabiliyetinin Bir Numunesi: Diktograf	361
Lokantada.....	362
Güzellik Müesseseleri Neler Yapıyorlar?	362
Güzel Kadınlar Zeki Değil midirler?	364
Bir Taharri Memurunun Hatıraları	365
Arkadaş Fikirleri	368

Kadınların En Kapalı Olduğu Devirde Bir Recim Hadisesi.....	369
İran’da Kadınlar	371
Tek mi, Çift mi?	371
Sahibini Kaybeden At.....	372
Arkadaşlarla Baş Başa	372
Birinci Müsabakamızda Kazananlar - Mabat	374
Markalı Zarf, Kâğıtlar	376
İkinci Müsabakamızın 5 Numaralı Şekli.....	376
Karikatür Sahifesi.....	377
Arkadaş Numara 14.....	379
Arkadaşça Konuşalım	380
<i>Bedbin mi Olmalıyız, Nikbin mi?</i>	380
Arkadaş Fikirleri	381
Yaşamak ve Sevmek	382
Çocuk Nispeti	383
Tımarhanede	383
Mahkemede	384
İki Ayağıyla Basmış	384
Misafirperverlik	384
Paramı Geri Ver!	384
Asri Hayatın Lüzumlu İhtiyaçlarından: Genç Kızlarda Spor.....	385
Gündelik Hayatımızdan Sahneler	385
<i>İşaret Memuru</i>	385
Antika.....	386
Bir Dilencinin Hatıraları	386

Yeni Yazılarımızı Güzel Yazmaya Çalışınız.....	389
Daima Başka Türlü Görünmek Sanatı	390
Eski Türk Padişahlarının Saraylarında Gözdeleler Nasıl Yaşarlardı?	392
Kısa Saçlı Kadınlar İçin	393
Dünyanın Dört Köşesinde Neler Olup Bitiyor?	393
Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 3.....	394
<i>3'üncü Ders</i>	395
<i>Bakışlar</i>	395
<i>Neler Yemeliyiz ve Nasıl Yemeliyiz?</i>	396
Fotoğraf Makineleri Hakkında.....	396
Arkadaşlarla Baş Başa	398
Samimi Arkadaşlar	401
Markalı Zarf, Kâğıtlar	402
İkinci Müsabakamızın 6 Numaralı Şekli	402
Karikatür Sahifesi.....	402
Arkadaş No 15	404
İngilterede İsporcular	404
Arkadaşça Konuşalım	404
<i>Dedikodunun Zararları.....</i>	404
Boşanma Davasında.....	406
Felaket.....	407
Doğru!	407
Edison ve Gramofon	407
İptidai İnsanlarda Zihniyet.....	408
Arkadaş.....	409

En Çok Aşk Mektubu Alan Bir Artist	409
Cesurane Bir Karar	410
Bir Dilencinin Hatıraları	410
İş Adamını Ziyaret Caiz midir?.....	414
Aklına Gelen Her Şeyi Yaptıran Bir Adam: Gabriele D'Annunzio.....	414
Fiyat Meselesi	416
Kız Kaçırarak İptilası	416
Arkadaş Fikirleri	419
Biraz da Mizah	419
<i>Samatyada Lisan Dersleri</i>	419
Şenlik İçinde Hayat.....	422
Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 4.....	422
<i>Yüksek Sesle Okumak</i>	422
Tiyatroda Şimendiferin Gürültüsünü Nasıl Yapıyorlar?	423
Arkadaşlarla Baş Başa	425
Yeni Harflerle Türkçe Yazı Numuneleri	428
Markalı Zarflar ve Kâğıtlar.....	429
Karikatür Sahifesi.....	429
Arkadaş No 16	431
Arkadaşça Konuşalım	431
<i>Kumar Biliyesi</i>	431
Yol.....	433
Arkadaşlarınızın Tabiatını ve Ahlakını Yazılardan Anlayabilirsiniz	434
Öküzleri Korkutan Kurt	435
Gündelik Hayatımızdan Sahneler	436

<i>Sarraf</i>	436
Dünyanın En Şişman Adamı 200 Kilo Sıkletindedir	438
Arkadaş Fikirleri	438
Güzellik Müsabakasını Kazandıktan Sonra	439
Çocuk Aklı	440
Sebep	440
Nasihat	441
Makineden Adam Konusuyor ve Yürüyor	441
Kumarda Kazanarak Zengin Olmak Kabil midir?	441
Mahkemede	443
Bir Dilencinin Hatıraları	443
Son Arzu	446
Borcunu Vermeye Niyeti Var mı?	448
Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri 4	448
<i>Mühim Bir Mükâlemeyi Nasıl Hazırlamalı?</i>	448
Acaba Neye İmiş?	449
Teessür	450
Dünyanın Dört Köşesinde Neler Olup Bitiyor?	450
Arkadaşlarla Baş Başa	451
Samimi Arkadaşlar	454
Markalı Zarflar ve Kâğıtlar	455
Yeni Yazı ile Mektup Nümuneleri	456
Yirmi Birinci Asrın Kadını	457
Arkadaş	457
Arkadaş No 17	458

Alman Zabıtasının Yardımcıları: Polis Köpekleri	458
Arkadaşça Konuşalım	458
<i>Gençlerde Aşk</i>	458
Arkadaş Fikirleri	460
İzdivaçta Muhabbetin İdamesi Ne ile Mümkündür?	460
Alay mı, Ciddi mi?	462
Teşekkür Lazım	462
Gündelik Hayattan Sahneler	463
<i>Terzi</i>	463
Zamane Çocuğu	465
Göz Tabibinde	465
Tarîhî Sözler	465
Bir Dilencinin Hatıraları	466
Erkekler Karılarını Niçin Aldatırlar?	469
Kaptansız ve Tayfasız İşleyen Şeytani Bir Harp Sefinesi	470
Amerika’da Sinema Artistleri Nasıl Eğleniyorlar?	471
İmkânsızdı	472
Kahkahalar Kralı: Harold Lloyd (Louie).....	473
Farkına Varmadığımız Çirkin Huylarımızdan Vazgeçelim	474
Talih	475
İki Memur Arasında	475
Kadın Zevki	475
Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 5.....	476
Müsabakanın Neticesi.....	477
Arkadaş Ciltleri.....	479

Arkadaşlarla Baş Başa	480
Arkadaş.....	482
Yeni Yazı ile Mektup Nümuneleri.....	483
Markalı Zarflar ve Kâğıtlar.....	483
Arkadaş Fotoğrafları.....	483
Güzel Marka Albümleri	484
Karikatür Sahifesi.....	484
Arkadaş No 18.....	486
Bu Zeki Bakışlı Maymun İlk İnsan mıdır?	486
Arkadaşça Konuşalım	486
<i>İktisat Lüzumu</i>	486
Arkadaş Fikirleri	488
1929 Senesinde Ne Olacak?	488
Gündelik Hayatımızdan Sahneler	490
<i>Gazete Muhabiri</i>	490
İnce Hesap.....	491
Meşhur Sinema Yıldızı Mia May'a Nazaran Bugünkü Sinema Artistleri Gülünç Bir Kukladır	492
Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 6.....	493
Ellerin ve Parmaklarının Şeklinden Arkadaşınızın Tabiatını Öğrenebilirsiniz	495
Doğru Değil mi?.....	496
Postanede	496
Şefkat.....	497
İlk Ecdadımızın Maymun Olduğu Artık Tahakkuk Ediyor.....	497
Meşhur Marka Otomobilleri Kimler İmal Ediyor?	497

Yeni Yazı ile Mektup Nümuneleri.....	500
Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi.....	501
8'inci Sahifeden Mabat.....	501
Balkonun Manzarası.....	502
Müşabakamızın Neticesi - Mabat	504
Arkadaş Ciltleri.....	505
Arkadaşlarla Baş Başa	506
Yeni Bir Rudolph Valentino	510
Karikatür Sahifesi.....	511
Arkadaş No 19	512
Kıymetli İlim Adamlarımızı Tanıyalım	512
Arkadaşça Konuşalım	512
<i>Biraz da Aşkta Bahsedelim.....</i>	512
Arkadaş Fikirleri	514
Sahne ve Kadın.....	515
Hiç Yoktan Yere Ağlayan Koca Bir İnsan... ..	516
Uzun Ömürlü Olmak İçin Nasıl Yaşamalıyız?.....	517
Gündelik Hayatımızdan Sahneler	518
<i>Elektrikçi</i>	518
Acele İş	519
Seksen Sene Zarfında Yakalıklarda ve Kravatlarda Husule Gelen Tekâmül ...	520
Her Arkadaşın Bilmesi Lazım Olan Şeyler	520
Müzelerdeki Eşyanın Ağız Dili Olsa da Söylese... ..	521
Rüzgârlarla Yarış Eden Canlı Bir Makine! Motosikletler	523
Yeni Yazılarla Fıkralar	524

Çok Eğlendik	525
Fena-i Sabit.....	525
Dünyada En Az Terakki Eden Şey Musiki Aletleridir	525
Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 7.....	526
Malumat.....	528
Sebebi	528
Açıkgözlük	528
Müسابakamızın Neticesi - Mabat.....	529
Arkadaş.....	530
Arkadaşlarla Baş Başa	531
Yeni Yazı ile Mektup Nümuneleri.....	534
Yeni Yazı ile İmza Müsabakası	534
Arkadaş No 20	537
Aşk, Kadın ve Çiçek Memleketi İspanyada.....	537
Arkadaşça Konuşalım	538
<i>Zekâ Ölçüsü</i>	538
Arkadaş.....	540
Muhtelif Meslek Sahiplerinin Aşk Hususundaki Muvaffakiyetleri	540
Meşhur Sinema Yıldızları Serisinden: Lil Dagover.....	542
Şoförün İzdivacı	544
Yeni Bir Vesaitinakliye: Deniz Otomobili	544
Arkadaşları Birbirine Nasıl Takdim Etmeli?.....	545
Arkadaş Fikirleri	546
Sinemacılık Âleminde Büyük Bir İnkılap: Sesli Sinema	547
Kadın ve Aşk Diyarı: İspanya.....	548

Fotoğraf Hilesiyle Neler Yapmak Mümkündür?	549
İzdivaçta Alakanın Devamı Neye Mütevakkıftır?	551
Maurice Chevalier, Amerika'ya Gidiyor	552
Amerika'daki Milyonerler	553
Lokantada	553
Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 8	553
Dünyada Kaç Lisan Var?	555
Müsabakamızın Neticesi - Mabat	555
Arkadaş Ciltleri	557
Arkadaşlarla Baş Başa	557
Arkadaş Fotoğrafları	561
Güzel Marka Albümleri	561
Arkadaş No 21	563
Arkadaşça Konuşalım	563
<i>Modaya Dair</i>	563
Arkadaş Fikirleri	565
Kitaplar Bizim En Candan Dostlarımızdır	565
Dünyanın En Büyük Bir Sefihi: Vladimir Gajdarov	567
Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 9	569
<i>Bir Telgraftan Alacağımız Dersler</i>	569
Arkadaş	570
İspiritizma Namındaki İlim İflas Etti	570
Hint Fakirlerinden Biri Daha... ..	572
Bu Şemsiyeler Kime Aittir?	573
Dikkat Hassasına Mâlik misiniz?	574

Sahne Hayatı Kadınları En Ziyade Yıpratan Bir Hayattır	574
Dünyanın En Mühim Cinayet Merkezi: Chicago Şehri	575
8'inci Sahifeden Mabat.....	577
Mahkemede Bir Vaka.....	578
Serdar-ı Sipehnin Oğlu.....	579
Sanat Sayfası.....	579
Şiir	581
<i>Minyon</i>	581
Bisiklet Şampiyonu Bir Ayı.....	582
Arkadaşlarla Baş Başa	583
Müسابakamızın Neticesi - Mabat	586
Arkadaş Ciltleri.....	587
Arkadaş No 22	589
Arkadaşça Konuşalım	589
<i>Yaşamak Zevki</i>	589
Arkadaş Fikirleri	591
Eğlence ve Neşenin Bir Kararı Vardır.....	591
Gündelik Hayatımızdan Sahneler	593
<i>Telefon Memuresi</i>	593
Derste	594
San'at Sayfası	595
Sinema Sayfası.....	597
<i>Nasıl Muvaffak Olabilirsiniz?</i>	597
Şapkanı Başında Göreyim, Kim Olduğunu Bileyim.....	598
Jack Dempsey'in Aktörlüğü.....	600

Bir Sinema Meraklısı.....	600
Jackie Coogan, Paris’te Aktörlük Yapıyor	600
Hayvanları Canlı Gibi Muhafaza Etmek Sanatı.....	602
<i>İlm-i Tahnit - Taxidermie</i>	602
8’inci Sahifeden Mabat.....	604
Yanlış Hesap.....	605
Sebebi Varmış!	606
Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 10.....	606
Arkadaş Ciltleri.....	608
Arkadaşlarla Baş Başa	609
Karikatür Sahifesi.....	615
Arkadaş No 23	617
Filmlerde Buseli Sahneler	617
Arkadaşça Konuşalım	617
<i>Biraz da Kusurlarımızdan Bahsetsek?</i>	617
Arkadaş Fikirleri	619
Kadın Bir Muammadır.....	620
Telsizle Sinema Nakli Kabil Oluyor... ..	621
San’at Sayfası	622
<i>Çelikleri Kesen Bir Alev: Salümo Oksidrik</i>	622
Bu Çirkin Adam Hayatından Çok Memnundur.....	623
Yeni Bir Valentino Daha Sahneye Çıktı	625
Ecnebi Karikatürü	626
Vücuttan Vücuda Kan Nakletmek Asrımızın Harikasıdır	626
Bizde Sinema Filmleri Ne Vakit Vücuda Getirilecek?	627

Dünyanın Büyük Gemileri Kimlere Aittir?.....	629
Arkadaşlarımıza Müjde	629
Arkadaş'ınız Gelecek Nüshasından İtibaren Yeni Harflerle Çıkıyor.....	630
Sinema Rejisörü Bir Ordunun Erkânıharbiye Reisi Kadar Mühim Bir Vazifenin Yükünü Taşımaktadır	632
Eyi Bir Cevap	634
Kim Bilir, Belki	634
Arkadaşlarla Baş Başa	635
Grup Halinde Arkadaş Fotoğrafları	638
Kocasının Şerefi İçin.....	639
BÖLÜM 4	641
SONUÇ	641
KAYNAKLAR.....	644

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Abone Şeraiti</i>	37
Tablo 2. <i>Abone Şeraiti</i>	63
Tablo 3. <i>Abone Şeraiti</i>	89
Tablo 4. <i>Abone Şeraiti</i>	112
Tablo 5. <i>Abone Şeraiti</i>	140
Tablo 6. <i>Abone Şeraiti</i>	165
Tablo 7. <i>Abone Şeraiti</i>	192
Tablo 8. <i>Abone Şeraiti</i>	218
Tablo 9. <i>Abone Şeraiti</i>	245
Tablo 10. <i>Abone Şeraiti</i>	298
Tablo 11. <i>Abone Şeraiti</i>	324
Tablo 12. <i>Abone Şeraiti</i>	351
Tablo 13. <i>Abone Şeraiti</i>	379
Tablo 14. <i>Abone Şeraiti</i>	409
Tablo 15. <i>Abone Şeraiti</i>	482
Tablo 16. <i>Abone Şeraiti</i>	530
Tablo 17. <i>Abone Şeraiti</i>	540
Tablo 18. <i>Abone Şeraiti</i>	570

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. 1. sayı kapak fotoğrafı.....	37
Şekil 2. Muazzam yaprak	44
Şekil 3. Poplin, bu sene kadınların en sevdikleri kumaş oldu.....	56
Şekil 4. Gelin başlıkları	56
Şekil 5. Fütürist resim	60
Şekil 6. Aydın, Çatalca, Balıkesir, Dört Yol	60
Şekil 7. Afrika ormanlarında maymunlar arasında bir mükâleme	61
Şekil 8. Şimdiki gençlik	62
Şekil 9. Karikatür 3	62
Şekil 10. Trende	62
Şekil 11. 2. sayı kapak fotoğrafı.....	63
Şekil 12. Ani bir buhrana kapılarak canına kıyan Eleonora.....	69
Şekil 13. İncelmek modası	71
Şekil 14. Çin ihtilalinin iç yüzü.....	74
Şekil 15. Konsol saati.....	74
Şekil 16. Otomobilli ev	75
Şekil 17. Gölge oyunu	81
Şekil 18. Ayıntap, Arapgir, Kırklareli, Ayvalık	86
Şekil 19. Aldatılmış zevç, zevcesinin çekmecesini karıştırırken	87

Şekil 20. Karikatür 6	88
Şekil 21. Karikatür 7	88
Şekil 22. Karikatür 8	88
Şekil 23. 3. sayı kapak fotoğrafı.....	89
Şekil 24. Makyaj sanatı	93
Şekil 25. Gözleriyle buzu eriten adam	93
Şekil 26. Marka modası.....	104
Şekil 27. Çocuk modelleri.....	104
Şekil 28. Tuvalet modası	105
Şekil 29. Afyonkarahisar, Çankırı, Gazipaşa, Kilitbahir.....	108
Şekil 30. Karikatür 9	110
Şekil 31. Karikatür 10	110
Şekil 32. Karikatür 11	110
Şekil 33. Karikatür 12	110
Şekil 34. Karikatür 13	111
Şekil 35. Karikatür 14	111
Şekil 36. Adalarda	111
Şekil 37. 4. sayı kapak fotoğrafı.....	112
Şekil 38. Artistlik imtihanı	121
Şekil 39. Valentino namzetleri	125
Şekil 40. Üç elli hırsız	131
Şekil 41. Yaz mevsiminin yeni modalarından: sabah tuvaletleri	131
Şekil 42. Zarif ve şık bir çay masası	132
Şekil 43. Markizetlerden neler yapmak mümkün oluyor	132
Şekil 44. Çeşme Kazası, Kuşadası, Tokat, Sandıklı.....	137

Şekil 45. Karikatür 16	138
Şekil 46. Karikatür 17	138
Şekil 47. Karikatür 18	139
Şekil 48. Karikatür 19	139
Şekil 49. 5. sayı kapak fotoğrafı.....	140
Şekil 50. Züppe.....	152
Şekil 51. Sporcu heyecanı	156
Şekil 52. Hafif elbiseler.....	157
Şekil 53. Çanakkale, Kırkağaç, Adapazarı, Elmalı	162
Şekil 54. Karikatür 20	163
Şekil 55. Meyhanede	164
Şekil 56. Cambaz antrenman yaparken	164
Şekil 57. Hırsız evi soyduktan sonra	164
Şekil 58. 6. sayı kapak fotoğrafı.....	165
Şekil 59. 1830-1850-1810 Modası-1805-1810-1928-1930 Modası.....	169
Şekil 60. Bugünkü ve dünkü kadınlar	175
Şekil 61. Paul Joseph çivili yatağının üzerinde rast rast tecrübesi yaparken	176
Şekil 62. Paul Joseph yatmış olduğu hâlde çekiç ile göğsü üzerinde bir taş kırıyor	177
Şekil 63. Mister El Monte terbiyeli aslanı üzerinde çiftliğini teftiş ederken	178
Şekil 64. Florya sahilleri	182
Şekil 65. Krepdöşin	184
Şekil 66. Fular modası.....	184
Şekil 67. Telefonun telleri	190
Şekil 68. Karikatür 25	191
Şekil 69. Banyo elbisesi alırken	191

Şekil 70. Karikatür 27	191
Şekil 71. 7. sayı kapak fotoğrafı.....	192
Şekil 72. Çocuğuna terbiye ettiği aslanın sütünü emdiren Madam Gerlach	195
Şekil 73. Bu senenin modası: Sıcaklardan korunmak için denizde yaşamaktır	199
Şekil 74. Hırsızlarla mücadele.....	202
Şekil 75. Deniz kenarında	211
Şekil 76. Çayda.....	217
Şekil 77. Elli sene sonra göreceklerimizden: tayyare ile avcılık.....	217
Şekil 78. Baloda	217
Şekil 79. 8. sayı kapak fotoğrafı.....	218
Şekil 80. Pijama modası	235
Şekil 81. Karikatür 31	243
Şekil 82. Yazın sıcaklarından bıkanlar kış mevsimi için ne eğlenceler düşünüyorlar	244
Şekil 83. Karikatür 33	244
Şekil 84. 9. sayı kapak fotoğrafı.....	245
Şekil 85. Yeni Türk harfleri 1	254
Şekil 86. Bisiklet yarışı	255
Şekil 87. Gözlerinin bebeklerini kaybeden adam.....	260
Şekil 88. Dağ dağa kavuşmaz insan insana	268
Şekil 89. Karikatür 34	269
Şekil 90. Karikatür 35	269
Şekil 91. Karikatür 36	270
Şekil 92. Karikatür 37	270
Şekil 93. 10. sayı kapak fotoğrafı.....	271
Şekil 94. İstanbul limanı.....	277

Şekil 95. Sarayburnu ile Üsküdar'ı yekdiğerine raptedecek tünelin planı	286
Şekil 96. Akşamları otobüsler işte bu hâldedir.....	287
Şekil 97. Talihli bir hayvan	288
Şekil 98. Karikatür 38	288
Şekil 99. Ayağında donu yok, kafasına fesleğen takar.....	295
Şekil 100. Karikatür 39	296
Şekil 101. Karikatür 40	297
Şekil 102. Karikatür 41	297
Şekil 103. Karikatür 42	297
Şekil 104. 11. sayı kapak fotoğrafı.....	298
Şekil 105. Romanya kralı Michel musikişinas maymunlarıyla eğleniyor.....	303
Şekil 106. Sesinin güzelleştirmek için ameliyat masasına yatan genç kız	309
Şekil 107. Zeplin havada uçarken bu yataklarda kemal-i istirahatle uyuyabilirsiniz.....	310
Şekil 108. Şüphe yok ki şapka bu kadını bir kat daha güzelleştiriyor.....	311
Şekil 109. Arzuhâlciler.....	311
Şekil 110. İngiltere hanedanı.....	317
Şekil 111. Dünyanın en çok terleyen adamı.....	317
Şekil 112. Makaralardan raf	317
Şekil 113. Amerika'da içki kaçakçılığının akıllara hayret veren numunelerinden	318
Şekil 114. Akılsız başın zahmetini ya el çeker ya ayak	321
Şekil 115. Karikatür 43	322
Şekil 116. Karikatür 44	323
Şekil 117. Karikatür 45	323
Şekil 118. Karikatür 46	323
Şekil 119. 12. sayı kapak fotoğrafı.....	324

Şekil 120. Yeni Türk harfleri 2	329
Şekil 121. Kıvrıntılı tırnaklar	334
Şekil 122. Egzersizler.....	343
Şekil 123. Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az	349
Şekil 124. Karikatür 47	349
Şekil 125. Karikatür 48	350
Şekil 126. Fabrikanın gürültülü atölyesinde.....	350
Şekil 127. Karikatür 50	350
Şekil 128. 13. sayı kapak fotoğrafı.....	351
Şekil 129. Diktograf	361
Şekil 130. Acem kadını	371
Şekil 131. Sahibini kaybeden at	372
Şekil 132. Yeni yazı markaları	376
Şekil 133. Sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yer.....	376
Şekil 134. Karikatür 50	377
Şekil 135. Karikatür 51	377
Şekil 136. Karikatür 52	377
Şekil 137. Karikatür 53	378
Şekil 138. Karikatür 54	378
Şekil 139. Karikatür 55	378
Şekil 140. Karikatür 56	378
Şekil 141. 14. sayı kapak fotoğrafı.....	379
Şekil 142. Çehresinde bir makyaj şaheseri vücuda getiren sanatkar.....	391
Şekil 143. İki taraflı ayna	393
Şekil 144. Genç Çinli	393

Şekil 145. Mıknatıslı satranç	393
Şekil 146. İngilizlerin tedbiri.....	394
Şekil 147. Mazot yakan vapur	394
Şekil 148. Yolcu otomobili	394
Şekil 149. İki candan arkadaş: Cemal ve Ahmet beyler.....	401
Şekil 150. Kaymak donduran mesîresinde bır arkadaş gurupu	401
Şekil 151. Yeni yazı markaları	402
Şekil 152. Gülme komşuna, gelir başına	402
Şekil 153. Münderecatsız hikâye: duvara çakılan çivi	402
Şekil 154. Karikatür 58	403
Şekil 155. Karikatür 59	403
Şekil 156. Karikatür 60	403
Şekil 157. 15. sayı kapak fotoğrafı.....	404
Şekil 158. Amerikan karikatürü	414
Şekil 159. Harfendazlık	418
Şekil 160. Şimendifer gürültüsü.....	423
Şekil 161. Fabrika ilanı	424
Şekil 162. Karikatür 62	429
Şekil 163. Karikatür 63	430
Şekil 164. Karikatür 64	430
Şekil 165. Fener bekçisinin karısı	430
Şekil 166. 16. sayı kapak fotoğrafı.....	431
Şekil 167. Yirmi dört muhtelif el yazısı numunesi	434
Şekil 168. Öküzleri korkutan kurt	435
Şekil 169. Dünyanın en şişman adamı	438

Şekil 170. İngiltere ve Amerika donanmaları	450
Şekil 171. Tertibatlı sandık	451
Şekil 172. Elektrik ziyası altında inek.....	451
Şekil 173. A. Hamdi ve Ş. Fuat Beyle.....	455
Şekil 174. Tavas: Hâkimiyeti milli mektebi muallimleri	455
Şekil 175. Söğüt: Idman yurdu gençleri.....	455
Şekil 176. Dans mevsiminin takribi dolayısıyla.....	456
Şekil 177. Amerika’da içki memnuiyeti.....	456
Şekil 178. Matmazel Martha Scharz	457
Şekil 179. 17. sayı kapak fotoğrafı.....	458
Şekil 180. Kedi köpek	464
Şekil 181. İsimleri herkesin meçhulü olan ikinci sınıf sinema artistleri	472
Şekil 182. Gelenbevi mektebi talebesinden bir grup.....	483
Şekil 183. Amasya souk pınar başında.....	483
Şekil 184. Moda terzihanesi işçileri hep beraber	484
Şekil 185. Karikatür 68	484
Şekil 186. Karikatür 69	485
Şekil 187. Karikatür 70	485
Şekil 188. Karikatür 71	485
Şekil 189. 18. sayı kapak fotoğrafı.....	486
Şekil 190. Eller ve parmaklar	495
Şekil 191. Yazıhanelerde ve dersanelerde genç kızlara kışlık elbiseler.....	501
Şekil 192. Balkonun manzarası	503
Şekil 193. Konya’da Sakıp Bey’in Valentino’ya çok benzeyen bir profili.....	510
Şekil 194. Karikatür 72	511

Şekil 195. Karikatür 73	511
Şekil 196. Karikatür 74	511
Şekil 197. 19. sayı kapak fotoğrafı.....	512
Şekil 198. 1850-1870-1890-1910-1925-1928 kravat modası.....	520
Şekil 199. Hazine-i Hassa Müzesi.....	522
Şekil 200. İmza numuneleri.....	534
Şekil 201. Karikatür 75	535
Şekil 202. Karikatür 76	535
Şekil 203. Karikatür 77	535
Şekil 204. Karikatür 78	536
Şekil 205. Karikatür 79	536
Şekil 206. 20. sayı kapak fotoğrafı.....	537
Şekil 207. Deniz otomobilleri	545
Şekil 208. İspanyol kadınları.....	548
Şekil 209. Hileli fotoğraflar.....	549
Şekil 210. Konyada: Havuz başında genç arkadaşlar.....	561
Şekil 211. İzmir posta tevzi memurlarının mecmuamız için sureti mahsusada çek­tirdikleri bir grup.....	561
Şekil 212. İki neşeli arkadaş: Muharrem ve İhsan beyler	561
Şekil 213. Hesap dersinde	562
Şekil 214. Karikatür 81	562
Şekil 215. Karikatür 82	562
Şekil 216. 21. sayı kapak fotoğrafı.....	563
Şekil 217. Kütüphane	567
Şekil 218. Hint fakiri	572

Şekil 219. Şemsiyeler	573
Şekil 220. Tenis oynayan genç	574
Şekil 221. Karikatür 83	577
Şekil 222. En genç veliaht	579
Şekil 223. Gizli kütüphane	580
Şekil 224. Portatif bir masa	580
Şekil 225. Prese makineleri	581
Şekil 226. Bisiklet üstünde ayı	582
Şekil 227. Patavatsız efendi hasta bir dostunu ziyaret ediyor	588
Şekil 228. Karikatür 84	588
Şekil 229. Hastanede	588
Şekil 230. 22. sayı kapak fotoğrafı	589
Şekil 231. Pusulanızı kaybederseniz	595
Şekil 232. Ucuz hokka takımı	595
Şekil 233. Yemeklerin yanmaması için	596
Şekil 234. Ocakların tütmesine karşı	596
Şekil 235. Şapkalar	599
Şekil 236. Mithat Cavit Bey	600
Şekil 237. Hava transatlantikleri seyir ve sefere başlayınca	604
Şekil 238. Devlet matbaasından iki arkadaş Cemal ve Aziz beyler	608
Şekil 239. Devlet matbaası makınacılarından bir grup	608
Şekil 240. Adana lisesi: 1928 birinci devre futbol şampiyonu	609
Şekil 241. Mehmet Cemil ve Cemal Yılmaz biraderler	609
Şekil 242. Bulgaristan: İslimye kasabasında Turan cemiyeti gençleri	609
Şekil 243. Karikatür 87	615

<i>Şekil 244.</i> Karikatür 88	615
<i>Şekil 245.</i> Karikatür 89	616
<i>Şekil 246.</i> Karikatür 90	616
<i>Şekil 247.</i> 23. sayı kapak fotoğrafı.....	617
<i>Şekil 248.</i> Son senelerin en mühim ihtirai olan salümo oksidrikin muhtelif sahalardaki tatbikatını gösteren resimler.....	622
<i>Şekil 249.</i> Dünyanın en çirkin adamı: Fernando Lopezo de Algevare	623
<i>Şekil 250.</i> Dünyanın en güzel erkeği ilan edilen Max Valentino.....	625
<i>Şekil 251.</i> Karikatür 91	626
<i>Şekil 252.</i> Dalgınlık eseri olmalı.....	633
<i>Şekil 253.</i> Karikatür 93	633
<i>Şekil 254.</i> Haydarpaşa münakalat mektebinde genç arkadaşlarımız	638
<i>Şekil 255.</i> Niyazi ve Muzaffer oğuz beyler.....	638
<i>Şekil 256.</i> Erbaada gazetemizin sevimli bayii: Tarık Basri bey.....	639
<i>Şekil 257.</i> H ve Ali beyler	639
<i>Şekil 258.</i> İzmir'in gayretli gazete müvezzileri: Küçük Mehmet ile erzurumlu Mehmet efendiler	639
<i>Şekil 259.</i> Karikatür 94	640
<i>Şekil 260.</i> Apartmanda yeni hizmetçi	640
<i>Şekil 261.</i> Karikatür 96	640

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

ilh.	İla ahir
ilah.	İla ahir
No	Numara
s.	Sayfa
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TDK	Türk Dil Kurumu
vb.	Ve benzeri

BÖLÜM 1

GİRİŞ

III. Selim ile başlayan, 1839 Tanzimat Fermanı ile hızlanan Osmanlı Devleti'ndeki modernleşme hareketleri basın hayatına da yansımıştır (Kılıç, 2014, s.1; Özbay, 2014, s.1). 1828'de Mısır'da yayımlanan ilk Türkçe gazete Vakayi-i Mısriye'yi, 11 Kasım 1831'de çıkarılmaya başlanan ve İstanbul'da Türkçe yayımlanan ilk gazete Takvim-i Vakayi izler (Topuz, 2018, s.14-15). Dergiciliğin ise 110 yılı aşan bir tarihi vardır (Topuz, 2018, s.388). 1849-1851 yılları arasında yayımlanan Vakayi-i Tıbbiye ilk Türkçe dergi olarak karşımıza çıkar (Yapar Gönenç, 2011, s.64).

I. Meşrutiyet ve İstibdat Dönemi ile sansüre uğrayan, II. Meşrutiyet ile sansürün kalkmasıyla özgürleşen basın; Mütareke yıllarında Millî Mücadele'yi destekleyenler, Millî Mücadele'ye karşı olanlar, Anadolu'daki direnişe sempatisi olanlar gibi çeşitli gruplara ayrılır (Topuz, 2018, s.54-82-98). Cumhuriyet Dönemi'ne gelindiğinde ise saltanat ve hilafeti savunanlar ile yeni rejimden umutlu olanlar gibi yine gruplaşmalar görülür (Topuz, 2018, s.143).

Cumhuriyetin ilk yıllarında basın açısından önemli gelişmelerden biri de Latin harflerine geçiştir. 1928 yılında Latin harflerinin kabul edilmesinden sonra gazete ve dergiler bazı sütunlarını yeni harflerle dizip basmaya başladılar. Bazı gazeteler Latin harflerini öğretmek üzere köşeler açarken bazıları da hem eski hem yeni harflerle yayınlarını sürdürdüler.

1 Aralık 1928 tarihinde gazeteler baştan aşağı yeni harflerle yayımlanır. Değişim, eski gazetelerin çoğunu olumsuz etkiler (Millî Eğitim Bakanlığı, 2011, s.38).

Çalışmamızda, yeni Türk harflerine geçiş sürecinde faaliyet gösteren ve 1 Aralık 1928 tarihinden sonra da yeni harflerle yayımlanmaya devam eden Arkadaş (1928) dergisinin 1-23. sayıları ele alınmış ve problem durumu “Arkadaş dergisinin içeriği ve okurlarının eğitimine katkısı nedir?” olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; “Arkadaş” adlı derginin 1-23. sayılarını yeni Türk harflerine aktarmak, bu sayıları şekil ve içerik açısından incelemek, derginin okurların eğitimine katkısını ortaya koymaktır. Bu sayede Türk basınına, Türk eğitim ve kültür hayatına katkıda bulunmak ve sonraki araştırmalara kaynaklık etmektir.

Araştırmanın Önemi

Araştırma, 1 Kasım 1928 tarihli harf inkılabından önce yeni Türk harflerine geçiş çalışmalarının başladığının kanıtlanması sebebiyle önemlidir. Dergide aktarılan haberlerle dönemin güncel olaylarından, gelişmelerinden, modasından okurların haberdar edilmesi; yayımlandığı dönemdeki kadına, evliliğe, mesleklere, yeni Türk harflerine vb. bakış açılarının yansıtılması ve bu sayede derginin yayımlandığı dönem hakkında bilgi elde edilmesi bakımından da önemli olduğu düşünülmektedir.

Varsayımlar ve Sınırlılıklar

Çalışmanın temel varsayımı derginin okurlarının eğitime katkı sağladığıdır. Bununla birlikte Arkadaş adlı derginin çeviriyazısında herhangi bir okuma hatasının yapılmadığı varsayılmıştır. Çalışma; derginin yeni Türk harflerine aktarılması ve biçim, içerik, eğitim açısından incelenmesiyle sınırlandırılmıştır. Çalışmanın bir diğer sınırlılığı derginin ilk yirmi üç sayısının incelenmesidir. Sonraki sayılar yeni Türk harfleri ile yayımlandığı için çalışmaya dâhil edilmemiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada nitel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Çalışmanın materyalini Arkadaş (1928) adlı derginin 1-23. sayılarında yer alan yazıların tamamı oluşturmaktadır. Veri toplama teknikleri olarak tarama tekniği, çeviriyazı tekniği, inceleme tekniği ve sınıflandırma tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır.

BÖLÜM 2

İNCELEME

Derginin çeviriyazısından elde edilen bulgulara göre derginin incelemesi yapılmıştır. Bu doğrultuda Arkadaş dergisi; kimlik bilgileri, şekil özellikleri ve içerik özellikleri bakımından incelenmiş, derginin eğitim açısından değerlendirmesi yapılmıştır. İçerik özellikleri türlerine ve konularına göre incelenmiştir.

Arkadaş Dergisinin Kimlik Bilgileri ve Şekil Özellikleri

Aşağıda derginin yapısı, kimlik bilgileri, yazar kadrosu ve çıkış amacı hakkında bilgi verilmiştir.

Yayımlanma Tarihi, Sorumlu Müdürü

Dergi 27 Haziran 1928 - 28 Teşrinisani (Kasım) 1928 tarihleri arasında haftalık olarak, eski harfler ile 23 sayı yayımlanmıştır. Derginin 28 Teşrinisani (Kasım) 1928 tarihli yirmi üçüncü sayısında “gelecek haftadan itibaren yeni harflerle neşredileceği” bilgisi yer almıştır. Dergi sonraki sayılarda yeni Türk harfleri ile yayımlanmaya devam etmiştir. Derginin en son 46. sayısı tespit edilebilmiştir ancak Bayrak’tan aktaran Kaya (2014) tarafından derginin 48 sayı çıktığını ifade edilmiştir (s.188). 1-23. sayılar Hakkı Tarık Us Kütüphanesinde yer almaktadır. Derginin sorumlu müdürü, Sedat Simavi’dir.

Basım Yeri, İdarehanesi, Fiyatı ve Sayfa Sayısı

Derginin tüm sayıları Cumhuriyet Matbaasında basılmıştır. Derginin idarehanesi İstanbul'da, Ankara Caddesi, Meserret Otelı karşısındadır. Nüshası 5 kuruştur. Her sayı 16 sayfadan, her bir sayfa 3 sütundan oluşmaktadır. Derginin günü geçmiş nüshaları ise 5 kuruşluk posta pulu karşılığında okurlara gönderilmiştir.

Logoları, Serlevhaları ve Abonelik Şartları

Derginin kapak sayfasında yer alan logosu, 3 Teşrinievvel (Ekim) 1928 tarihli 15. sayıya kadar eski harflerle basılmıştır. Logonun üstünde derginin numarası, fiyat bilgisi ve tarihi yer almaktadır. Logonun sağında idarehane bilgisi ile “Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.” ifadeleri, solunda ise abonelik şartları bulunmaktadır. Derginin 15. sayısından itibaren logonun sağındaki ve solundaki bilgiler kaldırılmış ve yeni Türk harfleri ile yazılmaya başlanmıştır. Hem eski harflerle hem yeni Türk harfleriyle hazırlanan kapak sayfalarında, logonun altında “Her hafta çarşamba günleri neşir olunur. Her şeyden bahseder, resimli mecmuadır.” ifadeleri yer almaktadır. Tüm bu bilgilerin altında kapak fotoğrafı, varsa fotoğrafla ilgili açıklama bulunmaktadır.

Abonelik, altı aylık ve senelik olarak kabul edilmiştir. Abonelikte “Türkiye” ve “ecnebi” olmak üzere fiyat farkı uygulanmıştır. “Türkiye” için altı aylık abonelik 130 kuruş, senelik abonelik 250 kuruşken “ecnebi” için altı aylık abonelik 200 kuruş, senelik abonelik 400 kuruştur.

Yazar Kadrosu

Dergide yer alan yazıların çoğu imzasızdır. “Arkadaşça Konuşalım” başlıklı yazı dizisi “Arkadaşınız”, “Bir Şoförün Hatıratı” başlıklı kısa hikâyelerin tefrikaları “Server Bedii” imzasını taşımaktadır. “A.D.” imzası bazı karikatürlerde ve 18. sayıda yayımlanan “Balkon Manzarası” adlı şiirin tasvir edildiği resimde yer almaktadır. Derginin 1. sayısının kapak fotoğrafında da yine aynı imza bulunmaktadır. Derginin 22 numaralı nüshasında bulunan karikatürlerde ise yeni Türk harfleriyle “M. Evvilicye” ve “R. Semiy” imzaları görülmektedir. “Arkadaş” imzası 1. sayıda yer alan “Arkadaşlarla Baş Başa” yazısında,

“Sporcu Arkadaş” imzası ise 5 numaralı nüshada “Sporcu Heyecanının Ne Olduğunu Biliyor musunuz?” yazısında yer almaktadır.

Bazı yazılar imzasız yayımlanmasına karşın o yazıların nereden alındığına dair kaynak gösterilmiştir. Altıncı nüshada “Bir Fransız Muharriri Fakirlerin Esrarını Meydana Çıkardı” başlıklı yazı Paul Joseph’in “Fakirliğin İç Yüzü” adlı kitabından aktarılmıştır. 7 ve 10 numaralı nüshalar arasında Ferri Pisani’nin Hollywood’taki hatıraları, 11. sayıda Samaritan müessesinin müdürünün ölmeden önce yayımladığı “Küçük Sanat Erbabına Öğütlerim” adlı küçük kitabından alınan başlıca öğütleri neşredilmiştir. 12 numaralı nüshadan itibaren yayımlanmaya başlayan “Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri” başlıklı yazı dizisi, Paris Tıp Fakültesi müderrislerinden Doktor Martini’nin nazariyelerinden aktarılmıştır. 13. sayıdaki “Kadınların En Kapalı Olduğu Devirde Bir Recim Hadisesi”, Fındıklılı Mehmet Efendi tarihinden, 15. sayıda yeni harflerle yazılmış mektup örneği idarehane tarafından neşredilen “El Yazısı ile Mektup Numuneleri” kitabından alınmıştır. 16. sayıda “Arkadaşlarınızın Tabiatını ve Ahlakını Yazılardan Anlayabilirsiniz” başlığında yer alan el yazılarıyla ilgili açıklamalar, grafoloji mütehassısı Süleyman Refik Bey tarafından tertip edilmiştir. Aynı sayıda yer alan “Son Arzu” isimli metin “S.S.” imzasını taşımaktadır. 18. sayıda “İlk Ecdadımızın Maymun Olduğu Artık Tahakkuk Ediyor” başlıklı yazı, Van Herwerden isimindeki bir âlimin raporundan alınmıştır. 21 numaralı nüshada yayımlanmaya başlayan sanat sayfasının kaynağı “Berlin Sanayi Mektebinden mezun ve Almanya ile Amerika’nın müteaddit ve muhtelif sanat atölyelerinde atölye müdürlüğü etmiş kabiliyetli ve çok malumatlı bir arkadaş” şeklinde tanıtılmış ancak açık imza yer almamıştır. 21. sayıda yeni Türk harfleriyle yayımlanan “Minyon” isimli şiir “Salih Zeki” imzasını taşıırken 22 numaralı nüshada “Hayvanları Canlı Gibi Muhafaza Etmek Sanatı” başlıklı yazı “İzmir Rıhtım Tramvayları ve Avcılar Cemiyeti Baytarı Abdülaziz” imzasıyla yayımlanmıştır.

Bazı kaynaklar ise bir Danimarka mecmuası, Londra gazetesi, bir Fransız seyyahının eseri, bir Alman gazetecisi, bir rejisör gibi genel ifadelerle açıklanmıştır.

Çıkış Amacı ve Programı

Dergi, kendilerini yalnız hissettiklerinde, sıkıldıklarında okurlarının yanlarında bulunup onlara gerçek bir arkadaş olmak amacıyla yayımlanmıştır. 27 Haziran 1928 tarihli ilk

sayının “Arkadaşça Konuşalım” başlıklı yazısında bu konu üzerinde durulmuştur. Dergide yapılacak ve verilecek şeyler değil yapılmak ve verilmek istenen şeyler anlatılarak müstakbel arkadaşlığın programı çizilmiştir.

Haftada bir leyli mektebin taş duvarları arasından çıkarak ailesinin sıcak ev havasına giren hasretzede bir genç gibi ben de haftada bir sizin aranızda geleceğim. Bir hafta sizi ve beni düşündürmüş, kızdırmış, güldürmüş veya sevindirmiş yahut da kederlendirmiş mevzulara dair konuşacağım. Size memleketimizde ve bütün dünyada olan biten şeylere dair bildiklerimi ve duyduklarımı anlatacağım. Hayal ve hakikatin bahtiyar izdivacından doğan hikâyeler nakledeceğim ve tuhaflıklarıyla sizi güldürmeye özeneceğim (Arkadaş, 1928, s.2).

Daha sonraki sayılarda da derginin arkadaşlığı üzerinde durulmuştur. “Arkadaş mecmuasının sizin yegâne dert ortağınız, samimi arkadaşınız olduğunu hiçbir zaman aklınızdan çıkarmayınız” (Arkadaş, 1928, s.66). “Arkadaş mecmuası ilk nüshasından beri sizin en sadık arkadaşınız olduğunu söylemektedir. Bu itibarla size açık alınla el uzatırken söylediklerinin hepsine inanmanızı ister çünkü arkadaş yalan söylemez, sözleri de iyidir” (Arkadaş, 1928, s.90).

Hayatta, samimi arkadaş hasreti çeken arkadaşların, samimi bir dert ortağı olmak Arkadaş için bir gaye olduğu kadar, neşe ve ferah veren bir tesellidir. İşte bu teselli, Arkadaş’ı her gün daha kusursuz, daha mükâmil bir şekilde intişarına teşci ve teşvik ediyor. Samimiyetin ne büyük bir kuvvet menbâi olduğu bununla da tezahür etmiş olmuyor mu arkadaşlar? (Arkadaş, 1928, s.84)

Derginin ilk sayısının kapak sayfasında “Bu iki arkadaşla yeni bir arkadaş daha geliyor fakat bu yeni arkadaş kıskandırmaz.” ifadelerinin yer aldığı ve resmedilen erkeğin elindeki mecmuanın üzerinde “Arkadaş” yazdığı görülmektedir. Basit bir kelime oyunuyla kastedilen yeni arkadaşın, “Arkadaş” dergisi olduğu sonucu çıkarılabilir.

Arkadaş Dergisinin İçerik Özellikleri

Derginin kapak sayfalarında “Her hafta çarşamba günleri neşir olunur. Her şeyden bahseder, resimli mecmuadır.” ifadesi yer almaktadır. Derginin içerik özellikleri incelendiğinde iddia edildiği üzere ünlü sinema sanatçıları, icatlar, dünyadan haberler, sosyal ve fen bilimlerine ait bilgilendirmeler, moda, meslekler, evlilik, mizah gibi pek çok konudan bahsedildiği görülmüştür. Resimli bir dergi olması sebebiyle görsellerden sıkça yararlanılmıştır. Okur fotoğrafları, karikatürler, yazıların içeriği ile alakalı resimler ile görsellik sağlanmıştır.

Edebî Metinler

Arkadaş dergisinde edebî metin türlerinden şiir ve hikâye örneklerine yer verilmiştir. Bu metinlerin sayısı azdır ve sanatsal değeri yüksek metinler değildir. Okur mektuplarına verilen cevaplarda derginin “edebî dergi” olmadığı dile getirilmiştir. Okurların gönderdikleri edebî metinler de aynı sebep bahane gösterilerek yayımlanmamıştır. “Gazetemiz edebî mecmua değildir. Teveccühkâr şiirinizi derç edemeyeceğimize müteessifiz” (Arkadaş, 1928, s.32).

Hikâye

Dergide 8 sayı süren “Bir Şoförün Hatıratı”, 4 sayı süren “Bir Taharri Memurunun Hatıraları”, 4 sayı süren “Bir Dilencinin Hatıraları” ana başlıklarıyla kısa hikâyeler tefrika edilmiştir. “Bir Şoförün Hatıratı” serisi Server Bedii imzasıyla yayımlanmıştır. Oğuzhan (2011) tarafından yapılan araştırmada “Bir Taharri Memurunun Hatıraları” başlıklı hikâyelerin de Peyami Safa tarafından neşredildiği bilgisine yer verilmiştir (s.78). Dergide “Bir Taharri Memurunun Hatıraları” ve “Bir Dilencinin Hatıraları” imzasız yayınlansa da yazar değişmediği için imza belirtilmemiş olabileceği düşünülmektedir.

Bir Şoförün Hatıratı’nda gerçek ismi verilmeden Şoför Halit’in ağzından her hafta ayrı bir olay anlatılmıştır.

O vakit teklifimi yaptım, bana mesleğinin hatıralarını anlatmasını rica ettim, sevinçle kabul etti. Boş zamanlarında evime geldi. Anlattıkları içinde en muhayyel romanları doldurabilecek hakiki hayat vakaları, aşklar, ihtiraslar, evlenmeler ve boşanmalar hatta cinayetler var. Hakiki ismini yazmadığım Şoför Halit’in ağzından bu vakaların en mühimlerini nakletmeye başlıyorum. Arkadaş’ın her nüshasında başlı başına bir macera yazacağım (Arkadaş, 1928, s.5).

“Bir Taharri Memurunun Hatıraları” 10. sayıdan itibaren tefrika edilmiştir. İsminin açıklanmasını istemeyen bir taharri memurunun anılarından yola çıkılarak yankesicilikle ilgili olaylar, yankesicilerin kendi aralarında anlaşma ve insanları dolandırma şekilleri, kullandıkları terimler aktarılmıştır. “Bir Taharri Memurunun Hatıraları” şu ifadelerle okura takdim edilmiştir:

“Bir Şoförün Hatıratı” bitti. Arkadaşlarımıza “Bir Taharri Memurunun Hatıraları”nı takdim ediyoruz. Bu yeni tefrikamız, baştan nihayete kadar hep hakiki ve heyecanlı zabıta vakalarını muhtevidir. Arkadaşlarımız tarafından çok derin bir alaka ile takip edileceğine hiç şüphe etmediğimiz bu tefrika hakkında fazla söz söylemeyi zait addeylemekteyiz.

Bana, ismini yazmaklığımı, şahsından bahsetmemekliğimi yeminler, vaatler ettirerek naht-ı temine aldıktan sonra hatıralarını anlatmaya razı olabildi (Arkadaş, 1928, s.78).

“Bir Dilencinin Hatıraları” ise 14. sayıda başlamıştır. Bu tefrikanın da gerçek ismi verilmeyen bir dilencinin anılarından yola çıkılarak oluşturulduğu dile getirilmiştir. Bu adamın dilencilğe nasıl başladığı ve dilencilik yaptığı yıllarda yaşadıkları anlatılmıştır.

“S.S.” imzasını taşıyan, “Son Arzu” isminde, 16. sayıda kısa bir hikâye yer almaktadır. Bir idam mahkûmunun idam anında, Mahmut Mükerrerem Bey namında bir muharririn “Gönüllerde Ateş” romanından bahsetmesi üzerine kitabın çok satması anlatılmaktadır.

Şiir

Derginin ilk nüshasında, imzasız olarak “Dünya=Kadın” başlıklı kadın temasında, iki dörtlükten oluşan bir şiir neşredilmiştir. 4 numaralı nüshada imzasız, “Gençlik” başlıklı, dört dörtlükten oluşan başka bir şiir yayımlanmıştır. 18. sayıda ise “Balkonun Manzarası” başlıklı bir şiir yer almıştır. Bu şiir A.D. imzasını taşıyan resmi tasvir etmektedir. Altı dörtlükten oluşan bu şiirin söyleyicisi; kocası gazete okurken onun arkasında, pencereden sevgilisiyle görüşen bir kadındır. Pencereden gördüğü “manzara”yı kocasına anlatmaktadır. Kadının dolaylı yoldan anlattığı asıl “manzara” sevgilisidir. Son şiir ise Salih Zeki imzasıyla ve yeni Türk harfleriyle, üç dörtlük ve bir beyit şeklinde, “Minyon” ismiyle 21. sayıda yayımlanmıştır.

Öğretici Metinler

Dergide ağırlıklı olarak makale, biyografi, mektup, anı, haber metni gibi öğretici metin türlerinde yazılar yer almıştır. Çalışmamızda bu yazılar konularına göre tasnif edilmiştir.

Türkiye’den ve Dünyadan Haberler

Dergide “Dünyanın Dört Köşesinde Neler Olup Bitiyor?” başlığı altında ya da müstakil başlıklarla çeşitli ülkelerdeki ilginç olaylar, güncel haberler yer almaktadır. Bu haberler yurt dışındaki gazetelerden alınarak aktarılmıştır. Rusya’da öldürülen Rasputin’in katilinin kızı tarafından dava edilmesi, İtalya’da Mussolini’nin Nemi Gölü’ndeki tarihî sarayı meydana çıkarma çalışmaları, İngiltere’de çocuğunun sütninesi olarak evinde aslan barındıran kadın, yedi yaşındaki Romanya kralının oyuncak düşkünlüğü, Amerika’daki bir profesörün ameliyatla kadınların sesini güzelleştirmesi, Hindistanlı Krishnamurti isminde

yalancı peygamberin ortaya çıkması, İran’da başlayan şapka giyme zorunluluğu, Cezayir’de kız kaçırma olayı, Amerikan mafyalarından Antonio Lombardo’nun öldürülmesi gibi pek çok ülkeden çeşitli konularda haberlere yer verilmiştir.

Parisli bir madamın 1929 senesinde neler olacağına dair 20 kehaneti 18. sayıda aktarılmıştır. Bu kehanetler içerisinde Türkiye ile ilgili bir kehanet de yer almaktadır. Bu kehanete göre: “1929 senesinde Türkiye harikulade surette inkişaf edecek ve en mühim bir devlet olacaktır” (Arkadaş, 1928, s.141).

Bir saatte yüz elli gram ter dökerek dünyanın en çok terleyen adamı, 2.500.000 nüsha basarak dünyada en çok satış yapan Saturday Evening Post, 200 kilo ile dünyanın en şişman adamı Felemenkli Vanderholm, İran’daki dünyanın en genç veliahdı, dünyanın en çirkin adamı Meksikalı Algevre, dünyanın en büyük gemileri gibi çeşitli ilginç bilgilerin yer aldığı haberler de neşredilmiştir. 11. sayının kapak sayfası da dünyanın en yaşlı adamı Zaro Ağa’ya ayrılmıştır.

Türkiye hakkında sıcaklar yüzünden Florya sahillerinin doluluğu ve Florya ile ilgili gözlemler, Sarayburnu ile Üsküdar’ı birbirine bağlayacak deniz tünelinin projesi, İstanbul’da toplu taşıma araçlarının yetersizliği, Konya’da bir adamın Rudolph Valentino’ya benzerliği ile ilgili haberlere yer verilmiştir.

Teknolojik Gelişmeler/İcatlar

Çeşitli alanlarda görülen yenilikler, gelişmeler, yapılan icatlar ve özellikleri, bu icatların kimler tarafından yapıldığı ele alınmıştır. Fransız mühendis tarafından geliştirilen Sahra-yı Kebir’i aşabilecek muazzam otomobil, hırsızlarla mücadele için geliştirilen zırhlı elbise ve motosiklet, muhnik gazlı fiske, en son sistem dalgıç aleti, mıknaatıslı satranç, kömür yerine mazot yakan vapor, İngiliz mühendis tarafından imal edilen robot ile ilgili kısa tanıtımlar yapılmıştır.

Fonofotoğrafın ortaya çıkışı ve işlevleri, havada durabilen basit bir otomobil, Almanlar tarafından imal edilen bahçesiyle, spor salonuyla, tiyatrosuyla, sinemasıyla koca bir zeplin, Edison’un icadı diktograf ve gramofon, Almanlar tarafından vücuda getirilen mürettebatsız zırhlı motosikletler, meşhur marka otomobiller, deniz otomobili hakkında ise daha teferruatlı bilgiler verilmiştir.

Fennî Bilgiler

Fen konusunda hayvanlar ve bitkiler âlemi ile ilgili yazılar incelenmiştir. Bu yazılarda Afrika ormanlarında yetişen muazzam yaprak, bukalemunun renk değiştirmesi, bazı kuşların ölü taklidi yapması, bazı kurnaz hayvanlar, bir Alman gazetecinin Berlin'deki hayvanat bahçesi ziyaretinden alınan fil, aslan, kaplan vb. ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Derginin 18. sayısında Van Herwerden isimli bir âlimin raporu aktarılarak Darwin'in evrim teorisi ve raporu hazırlayan âlimin yeni bulguları aktarılmıştır. Darwin aleyhtarlarının görüşleri verildikten sonra Herwerden'in, Sumatra'da insan gibi dişisi ile beraber gezen, onu diğer maymunlardan kıskanan, insanların konuşmasına benzeyen sesler çıkarıp gülen bir maymuna tesadüf ettiği aktarılmıştır (Arkadaş, 1928, s.146). Bu sayının kapak sayfasında da maymun resmi ile birlikte "Bu Zeki Bakışlı Maymun İlk İnsan mıdır?" başlığı yer almaktadır. 12. sayıda Alman gazetecinin hayvanat bahçesi gezisinden alınan yazıda "Bu maymunun karşısında, Profesör Darwin'in nazariyelerini hatırlayarak üstada hak vermemek imkân haricindedir. Ben de burada tekrar ediyorum ki insanların ilk ceddi mutlaka maymunlardır." ifadeleri de yer almaktadır. (Arkadaş, 1928, s.96).

22. sayıda Abdülaziz Bey'in imzasıyla ilm-i tahnit hakkında bilgi verilmiştir. 17. sayının "Arkadaşlarla Baş Başa" sütununda bir okur mektubunda gök gürlemesi ve dünyanın uydusu hakkında bilgi verilmiştir.

Sağlık Bilgisi

İlk sayıda "Can Sıkıcı Küçük Kazalara Karşı Ne Yapmalıyız?" başlığı altında yanık, göze toz kaçması, hayvanlar tarafından ısırılma, burun kanaması, böcek sokması, hıçkırık tutması durumlarında uygulanacak ilk yardım hakkında bilgi verilmiştir. Uykunun gelmesine engel olan durumlar ve uyuyabilmek için yapılması gerekenler aktarılmıştır.

Bir insanın veya temiz bir hayvanın ısırığı kendi kendine geçen hafif bir yaradan ibarettir fakat mikrop kapması tehlikesi olduğu için kaynamış su ile yıkamalı ve üstüne tentürdiyot sürmeli. Eğer meçhul bir kedi veya köpek tarafından ısırılmışsa hayvanların kuduz olup olmadığını anlamak için muayene ettirmek ve doktora gitmek elzemdir. Bir yılan ısırılmışsa o uzvu yaranın üst tarafından sıkıca bağlamalı, kanı emmeli ve doktora müracaat etmeli (Arkadaş, 1928, s.4).

Derginin 3. sayısında sıhhatini seven, hasta olmamak isteyen arkadaşlara tavsiyelerde bulunulmuş, 19. sayıda uzun ömürlü olmak için nasıl yaşanması gerektiği konusunda bilgi verilmiştir. "Her Arkadaşın Bilmezi Lazım Olan Şeyler" başlığı altında günün taksimatı,

nasıl uyumak ve ne kadar su içmek gerektiği, kış için alınabilecek tedbirler, asabi insanların yememesi gereken şeyler açıklanmıştır. 23. sayıda ise yeni uygulanmaya başlanan kan nakli hakkında bilgi verilmiştir.

“Arkadaşlarla Baş Başa” sütununda okurların mektuplarına verilen cevaplarda, sağlık konusunda bilgiler verildiği görülmektedir. “Bel soğukluğu sarımtırak bir cerahat akıntısı ile başlar ve abdest bozarken acır. Frengi bir çıban ile başlar fakat zannediyoruz ki sizde bu hastalıkların hiçbirisi yoktur. Mamafih vaziyetinizi bize daha tafsilatıyla anlatırsanız size tedaviniz için bir yol gösterebiliriz” (Arkadaş, 1928, s.106). “Günde içtiğiniz iki paket içinde 40 adet sigara vardır. Günde 40 adet sigara içmekte devam ederseniz beş sene sonra bütün hafızanızı kaybedersiniz” (Arkadaş, 1928, s.114).

Sosyal Bilgiler

“Sosyal Bilgiler” başlığı altında dergide yer alan tarih, coğrafya, çeşitli milletlere ait bilgiler incelenmiştir.

Avustralya yerlilerinin kelebek yemesi, kavim olan Dürzülerin kim oldukları, Faslıların oyunları, Çin ve Mandarinler, İran’da kadınların giyimi, İspanyolların musikişinaslığı hakkında bilgiler verilmiştir. Bu doğrultuda 20. sayının kapak sayfası da “aşk, kadın ve çiçek memleketi” İspanya’ya ayrılmıştır.

Derginin 3. sayısında Japonların, Avrupalıları gözlüklerine varıncaya kadar taklit ettikleri haberi yer almaktadır. Bu haberde bütün şark milletleri arasında Japonya’nın ilk ve en çabuk asrileşen millet olduğu dile getirilmiş, bunu gerçekleştirirken de garbın gözlük dâhil pek çok şeyini aldıkları aktarılmıştır. Japonlarda göz hastalıkları Avrupalılara göre daha az görüldüğü hâlde Japonların gözlüğü çok kullanmalarına gösterilen sebep dikkat çekicidir: “Acaba maksatları gözlerinin garabetlerini gizlemek ihtiyacı mı?” (Arkadaş, 1928, s.21).

Avrupalıların ve Amerikalıların sömürgeci faaliyetleri ve ırkçılıkla ilgili söylemlerine de değinilmiştir. “Fransızlar kendi idarelerindeki Senegallilere, Paris’in modalarını sinema vasıtasıyla irae ederek medeniyet telkin ediyorlar. Zavallı zenciler Avrupalıların kendi danslarına varıncaya kadar taklit ettiklerini bilseler acaba Avrupa medeniyeti diye gösterdikleri kendi icatlarına böyle hayran hayran bakarlar mıydı?” (Arkadaş, 1928, s.19). “Fransızlar kendi boyundurukları altında yaşayan gözü kapalı milletleri işte böyle

avutuyorlar. Fashların hoşuna gitmek için şık Fransız matmazellerinin sini etrafında elleriyle yemek yemelerine gülmemek elden gelmiyor” (Arkadaş, 1928, s.67). “Fransız idaresi, kabileler arasındaki bu daimî mücadeleye tamamen bigâne kalmaktadır çünkü bu insanlar kendilerini yemekte devam edecek olurlarsa ecnebi esareti altında yaşadıklarını unutacaklar ve isyan etmek kudretini hissetmeyeceklerdir” (Arkadaş, 1928, s.119).

Paris’te siyahiler lehine kuvvetli bir cereyan vardır. Bir zamanlar Arap görünce korkan Parisliler şimdi onları başlarında taşıyorlar. Memleketimizde siyah yüzlü, siyah vücutlu insanlar Amerika’da olduğu gibi nefretle ve Avrupa’da olduğu gibi hayret ve dehşetle karşılanmazlar çünkü siyah vücutlu insanlar çok senelerden beri içimize karışmışlar hatta âciz padişahların zaafından istifade ederek memleketi idare etmişlerdir. Biz Türkler, zencileri hiçbir zaman hakir ve zelil bir mahlûk sıfatıyla değil bilakis dostluğumuza layık bir insan telakki etmişizdir. Nitekim düşünürsek aynı mektepte okumuş ve dostluğumuzu kazanmış zencileri pekâlâ hatırlarız. Fakat gelgelelim Avrupalılara... Onlar zencileri hiç de bizim gibi tanımamışlar, onları vahşi bir insan enmuzeci olarak bellemişlerdir. Bunun içindir ki otuz sene evvel Paris’e ayak basan bir zenci karısından bütün halk ürkmüş ve caddedeki insanlar korkularından kaçacak delik aramışlardır (Arkadaş, 1928, s.102).

Arkadaş’ın 15 numaralı nüshasında Afrika’da bulunan bir Fransız seyyahının “iptidai insanlar” ile ilgili gözlemleri aktarılmıştır.

Hastalık hariçten gelen, vücuda girerek onu kemiren bir canavar telakki eden vahşiler hastalığın vücuda girmemesi için gece yatarken burun, kulak vesair deliklerini pamuğa benzeyen bir ot ile tıkarlar. Rakamlar hakkında bir fikre sahip değildirler. Bir ile onun, beş ile yirminin farkını bilemezler. Derdine deva bulamadıkları hastaya ıstırap çektirmekten ise öldürmeyi tercih ederler ve bu hareketlerini pek makul görürler (Arkadaş, 1928, s.117).

İtalya’da, Nemi Gölü’nde yer alan sarayın tarihçesi, kısa saç modasının tarihi, sabunun menşei, IV. Mehmet devrinde gerçekleşen recim hadisesi, haremde cariyelerin yaşamları, yeni Türk harfleri ile yazılmış tarihî sözler, Türklerde eğlencenin tarihi gibi konular ele alınmıştır. 21. sayının “Arkadaşlarla Baş Başa” sütununda da bazı tarihî ve coğrafi bilgilere yer verildiği görülmektedir. “Balkan Harbi, 1912 senesinde vuku bulmuştur” (Arkadaş, 1928, s.66). “Çankırı vilayetinin kazaları şunlardır: Ilgaz ve Çerkeş. Nahiyeleleri şunlardır: Tuht, Şabanözü, Orta, Mecidiye, Karacaviran” (Arkadaş, 1928, s.90). “Napolyon’un mezarı Saint Helena Adası’ndadır fakat bu mezar boştur. Cesedi bundan altmış sene evvel Fransa’dan Invalides Sarayı’na nakledilmiştir” (Arkadaş, 1928, s.171).

Pratik Bilgiler/Ev İşleri

Dergide okurların gündelik hayatta kullanabilecekleri elbiseleri fırça kullanmadan sünger yardımıyla temizleme, koparılmış çiçekleri muhafaza etme, ütü ile mum lekelerini çıkarma, deri eldivenleri bir karışım ile temizleme, böcekleri kitaplardan uzak tutma,

muşambaları uzun süre muhafaza etme, boş makaralarla raf yapma gibi çeşitli konularda pratik bilgiler verilmiştir.

Derginin 21. sayısında okurların isteği ile “Sanat Sayfası” açılmıştır. Bu sayıda, sayfanın muharriri ve içeriği ile ilgili malumat verildikten sonra Türk mecmualarında ilk kez böyle bir sayfanın açıldığı dile getirilmiştir. Bu sütunda kütüphane, masa, pusula, hokka takımı yapımı; yemeklerin ve tencerenin yanmaması, ocakların tütmemesi için ipuçları anlatılmıştır. Prese makineleri ve salümo oksidrik hakkında bilgi verilmiştir. Bu bilgiler sayesinde boş vakitlerin faydalı ve eğlenceli geçirileceği dile getirilmiştir.

Bu sahifenin muharrirliğini yapacak olan muharririmiz Berlin Sanayi Mektebinden mezun ve Almanya ile Amerika'nın müteaddit ve muhtelif sanat atölyelerinde atölye müdürlüğü etmiş kabiliyetli ve çok malumatlı bir arkadaşımızdır. Size her hafta bütün sanatların her şubesine ait hepinizin anlayacağı şekilde resimli malumat verecektir. Bu haftanın mevzularından da anlayacağınız vecihle bu malumat sizin hayat bilgilerinizi ziyadeleştirmiş olacak ve boş vaktinizi istifadeli ve eğlenceli bir surette geçirmenize vesile olacaktır. Avrupa'da her gencin elinden pek çok şey gelir. Eve lazım olan pek çok eşyayı kendi imal eder. Kırıkları, dökükleri kendi tamir eder ve yerine koyar. Bu suretle evinin hem efendisi hem de ustasıdır.

Arkadaş'ın koleksiyonunu toplayan arkadaşlarımız emin olsunlar ki her hafta bu sahifelerde neşredilecek istifadeli bilgiler birkaç sene sonra kıymetine paha biçilemeyen bir hazine olacaktır. Türk mecmualarının içinde ilk defa olarak bir sanat sahifesi açmış olmakla Arkadaş cidden arkadaşlığını ispat etmiş oluyor (Arkadaş, 1928, s.170).

Sanat

“Sanat” başlığı altında resim, müzik, edebiyat, tiyatro alanlarında yer alan haberler, bilgiler incelenmiştir. Dergide sinema konusuna ayrı bir sütun ayrıldığı, geniş yer verildiği için “Sanat” başlığı altında değerlendirilmemiş, ayrı bir başlık altında ele alınmıştır.

Resim alanında, ilk sayıda fütürist resim örneğine yer verilmiş ve fütüristlere göre gelecekte bütün resimlerin bu tarzda yapılacağı bilgisi aktarılmıştır. Derginin 20. sayısında müzik alanına değinilerek musiki aletlerinde yeniliklerin, gelişmelerin görülmediğinden bahsedilmiştir. 2. sayının kapak fotoğrafı Doğu ve Batı musikisinin kıyaslanmasına ayrılmıştır. 18. sayının “Arkadaşlarla Baş Başa” sütununda Batı'nın en meşhur müzisyenleri tanıtılmıştır. “Garpta yetişen en meşhur musikişinaslar şunlardır: Beethoven, Chopin, Verdi, Saent Saens, Leon Cavallo, Vagner ve ilah...” (Arkadaş, 1928, s.147).

Edebiyat alanında; Conan Doyle'un “Sherlock Holmes” ismini bulma hikâyesi, D'Annunzio'nun yeni çıkan kitabının haberi, Meşale dergisinin tanıtımı yer almaktadır. Okur mektuplarına verilen cevaplardan birinde müstear isim sahiplerinden örnekler

verilmiştir. “Çimdik = Yusuf Ziya Bey, Kıvılcım = İbrahim Alaaddin Bey. Hem Nalina Hem Mihına = Abidin Daver Bey, Felek = Burhanettin Bey, Toplu İğne = Nurettin Bey ilh.” (Arkadaş, 1928, s.16). “Server Bedii nam-ı müstearı Peyami Safa Bey’indir” (Arkadaş, 1928, s.147). Derginin 8. sayısında yer alan ve bir okur tarafından anlamı sorulan bir dördlüğün ne demek istediği, derginin 10. sayısında başka bir okur tarafından açıklanmıştır.

Adem ile geldim cihana: Bütün ruhlar halk olduğu zaman Hazreti Âdem’in ruhu da beraber idi. Bu bir kere geliş;

Nuh ile girdim tufana: Nuh tufanına gerek ruh olarak bulunan ve gerekse insan olarak bulunanlar girdiler, bazı kimselerle ruhlar tufandan çıktılar. Bu da ikinci geliş;

Üç kere geldim cihana: Birincisi ruh olarak cihana gelmesi, ikincisi tufandan sonra cihana gelmesi, üçüncüsü annesinden doğması.

Bir daha gelsem gerek: Bu da dördüncüsüdür ki sur-ı İsrail’den sonra dirilip cihana gelmesi (Arkadaş, 1928, s.14).

Makyaj hileleri ile aktörlerin yüzlerini değiştirmeleri, Düztaban’la Bastıbacak ve Karagöz’le Hacivat’ın hikâyeleri, tiyatrodaki şimendifer gürültüsü yapma hilesi de dergide neşredilen bilgilerdendir.

Sinema

Yukarıda ifade edildiği üzere sinema, dergide önemli bir yer kaplamaktadır. Gerek sinema ile ilgili yapılan haberlerle gerek sinema sanatçılarının biyografileriyle bu konuda pek çok yazı yer almıştır. Derginin 3 numaralı nüshasında bir okur mektubuna verilen cevapta derginin “sinema sütunu” açacağı bilgisi verilmiştir. Aynı sayıdan itibaren önemli sinema oyuncularının biyografilerine yer verildiği görülmektedir. Biyografisi verilen sanatçılar arasında Alice Terry, Ivan Mujukin, Mary Pickford, Gloria Swanson, Jackie Coogan, Raquel Meller, Douglas Fairbanks, Lia de Putti, Clara Bow, Harold Llyod, Mia May, Emil Jannings, Lil Dagover, Vladimir Gajdarov, Jack Dempsey isimleri yer almaktadır.

Derginin sinemaya ayrılan diğer yazılarında Rudolph Valentino’ya benzeyen gençler arasında yapılan seçimler ve bu seçimlere Türkiye’den gençlerin de katılması, sinema artisti olmak için binlerce insanın imtihana girmesi, tiyatroyu sinemaya tercih eden Fratellini biraderler, ikinci derece artistler, sesli sinemanın icadı, Maurice Chevalier’nin Amerika’ya gidişi, sinemacılıkta nasıl başarılı olunabileceği, telsizle sinema naklinin gerçekleştirilebileceği, sinema rejisörünün önemi ele alınmıştır.

İtalyan gazeteci Ferri Pisani'nin hatıraları tercüme edilerek Los Angeles'taki sinema dünyasına ait gözlemleri, yaşantıları derginin 7, 8, 9 ve 10 numaralı nüshalarında aktarılmıştır. Şarlo (Charlie Chaplin) ile çalıştığı bir dönemi anlatılırken Şarlo'nun, Rudolph Valentino ile tanışıklığı anlatılırken Valentino'nun yaşamına da değinilmiştir.

Derginin 23. sayısında Türklerde sinema filmlerinin vücuda getirilmemesinden, Türkiye ve Türklerden bahseden yabancı filmlerin Türkleri kötü yansıtmalarından yakınılmış ve bazı tavsiyelerde bulunulmuştur.

Bugün, muazzam İstiklal Harbi'nin mehib safhaları temsil edilemez mi? Bu pekâlâ kabil olacak ve kuvveden fiile çıkacak bir temeldir. Bu muazzam cidalin bugün içimizde yaşayan kahramanları dünyanın bu en büyük eserini tekrar filmde canlandırabilirler. Böyle bir filmin Türk şecaatini ve kahramanlığını bütün dünyaya tanıtmayı itibarıyla ne mühim bir propaganda vasıtası olacağını ispat ve iddiaya lüzum bile yoktur. Kendimizi dünyaya tanıtmak için film en güzel ve cazip bir vasıta. Böyle şerefli ve tarihî bir eser vücuda getirmek için Darülbeydi himayesi altında yaşatan şehir emanetinin ön ayak olmasını temenni ederiz.

Edebiyatımızın kıymetli eserleri, tarihin heyecanlı safhaları ne güzel tespit ve temsil edilebilir. Ne büyük rağbeti celp eder. Bu vesile ile sinemacılığa heveskâr olan müstaid gençler de inkişaf eder ve memleketimizde bir sinema hayatı baş gösterir. Türkiye'de böyle bir teşkilata çok ihtiyaç vardır ve öyle zannediyoruz ki bu ihtiyacı nazariyâta alarak iş başına geçmenin çoktan beri vakti gelmiştir (Arkadaş, 1928, s.9).

Derginin 4, 22 ve 23. sayılarının kapak sayfaları sinemaya ayrılmıştır. Bazı okur mektuplarında da sinema ile ilgili bilgiler verildiği görülmektedir. “En meşhur ve güzel kadın artistler Lia de Putti, Mary Pickford, Lucy Doraine, Huguette Duflos ve Eva May'dır.” “Gajdarov; Bulgar değildir, Rus'tur. Bulgar olduğunu bildiren Fransız mecmuası yanlış olabilir. Biz onun tercümeihâlini bir Amerikan gazetesinden iktibas ettik” (Arkadaş, 1928, s.187).

Toplumsal Hayat

İlk sayıda “Bar Nedir? Bar Adamı ve Bar Kadını Kimlerdir?” başlıklı yazıda bar hayatının Anadolu'nun kalabalık şehirlerinde de görülmeye başladığı dile getirilmektedir. “Bar ne demektir?”, “Orada nasıl eğlenilir?”, “Bar kadınları nasıl mahlûklardır?”, “Bar kadınları nasıl para çekerler?”, “Bar adamı kimdir, ne yapar, nasıl yaşar?” sorularıyla bu durum ele alınmıştır.

“Gündelik Hayatımızdan Sahneler” başlıklı yazılarda çeşitli meslekler üzerinden ülkedeki sosyal ve kültürel hayatla ilgili bilgi elde edilmesini sağlayan ipuçları verilmiştir. Örneğin 7. sayıda Anadolu ve İstanbul'da birçok müesseseler açıldığı için garsonluğun yalnız Rum

ve Ermenilere değil Türk gençlerine de mahsus bir iş olmaya başladığı dile getirilmiştir. 2 numaralı nüshada Türkiye’de “daktilograf hanım” tipinin yetişmeye, bu vesileyle hem Türk hem yabancı müesseselerde Türk kadınlarının çalışmaya başladığı; 22. sayıda ise kadınların telefon memuresi olarak çalışma hayatında yer edindiği ve hayatta başarılı olmak için kadınlara cesaret verdiği aktarılmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında kadınların çalışma hayatında yer edindiği görülmektedir.

Memleketimizde hayata atılan genç kızlara kucağını açan ilk daire telefon şirketidir. Genç kızlar bu işte muvaffakiyet gösterdikten sonradır ki başka dairelere ve sahalara yayılmışlardır. Bugün devâir-i resmîyede daktilografik eden hanımlara posta ve telgraf dairelerinde çalışan genç kızlara hayatta erkekler gibi muvaffak olmak cesaretini verenler telefon santral memureleridir (Arkadaş, 1928, s.174).

Derginin 5. sayısında eskiden sadece Beyoğlu’nda görülen “züppe” tipinin gittikçe yaygınlaştığı ve züppe tipinin nasıl görüldüğü anlatılmaktadır. 7. sayıda ise züppelerin tam zıttı “zarif adam” ele alınmış ve “bütün Avrupa milletleri arasında Türklerin zarafete büyük bir meyil ve istidatları olduğu, günün birinde İstanbul’un en güzel modalara kaynak olacağı” ümit edilmiştir (Arkadaş, 1928, s.53).

Başka bir sayıda, Türkiye’de inkılapları erkeklerin kadınlardan daha çabuk uygulamaya başladığı, kadınların medeni şapka yerine Rus sarığını kullanmaya devam ettiği ele alınmıştır.

Dikkat ediyoruz bizde erkekler, kadınlardan daha çabuk inkılabın manasını anlar bir mevcudiyet gösteriyorlar. Bunu kadınlarımızı daha az istidatlı göstermek manasız olur. Hayır, şunu bütün dünya biliyor ki Türkler kadar zeki, Türkler kadar fevkalade ve Türkler kadar inkılapçı bir millet yoktur.

Mesela; günün birinde reisimiz, başından fesini attı: Ben artık şapka giyeceğim, dedi. Baktık ki bu daha doğru, daha musîb bir hareket... Biz de öyle yaptık. Haricen değil. Ruhen de öyle... Fakat maalesef kadınlarımız böyle değil. Bugün, Türkiye’de şapka giyen kadın pek az, Anadolu’nun muhtelif yerlerinde şapka giyenler yüzde beş bile bulunmaz (Arkadaş, 1928, s.87).

Derginin 8. sayısında Türkiye’nin henüz yeni canlandığı, yakın bir gelecekte her eksiğin tamamlanacağı ifade edilmiştir. 12. sayıda ise Türkiye’de henüz bir hayvanat bahçesi olmadığı; Anadolu’nun hiçbir yerinde fil, aslan, kaplan gibi vahşi hayvanlara rastlanamayacağı aktarılmıştır.

Meslekler

Arkadaş dergisi meslek tanıtımını iki farklı yolla gerçekleştirmiştir. Bunlardan birincisi “Gündelik Hayatımızdan Sahneler”/“Hür Meslekler” başlıkları altında çeşitli meslekleri

tanıtmasıdır. Derginin bunu yapmaktaki amacı ise şu sözlerle dile getirilmiştir: “Her yiğidin bir yoğurt yiyişi var. Kendilerine mahsus tarzlarla hayatlarını kazanan esnafın da ayrı ayrı garip tabiatları, âdetleri, yaşayışları vardır ki bu tipleri arkadaşlarımıza tanıtmanın hem faydalı hem de eğlendirici olduğunu ümit ediyoruz” (Arkadaş, 1928, s.4).

İranlı tütüncüler özelinde tüccar, daktilograf, berber, garson, doktor, müvezzi, avukat, muallim, işaret memuru, gazete muhabiri, köprü tahsildarı, arzuhâlcî, tramvay bileţçisi, kitapçı, bakkal, sarraf, terzi, elektrikçi, telefon memuresi meslekleri doğrudan bilgi vererek ya da örnek olaylar üzerinden tanıtılmıştır. “Bu cankurtaran adamlar her mesleğin bütün meziyetlerine sahip olmaya mecburdurlar. Doktorlar; bir diplomat gibi zeki, bir artist gibi hassas, bir sporcu gibi sağlam, bir tacir gibi iş adamı, bir bankacı gibi hesaba aşına olmalıdır” (Arkadaş, 1928, s.69).

Meslek tanıtımında takip edilen ikinci yol ise okur mektuplarıdır. Derginin ilk sayısında “bir meslek intihap etmek isteyenlere” ve “intihap ettikleri meslekte muvaffak olmak isteyenlere” sorular sorulmuştur. Okurların yazdıkları mektuplarda verdikleri cevaplara göre onlara meslek önerilerinde bulunulmuştur. Bu meslekler arasında mimarlık, öğretmenlik, mühendislik, doktorluk öne çıkmaktadır. Sanatın herhangi bir dalında ilerlemek isteyen okurlara bu isteklerinden vazgeçmeleri, bu mesleklerin karın doyurmayacağı tavsiye edilmiştir. “Fotoğrafçılık geçici bir hevestir. Fen adamı olmaya gayret ediniz” (Arkadaş, 1928, s.32). “Şiir ve musikiye istidadınız olduğunu söylüyorsunuz. Bu iki meslek de karın doyurmaz.”, “Tiyatroculuğa olan hevesinizi terk ediniz ve kendinize daha münasip bir meslek tayin ediniz” (Arkadaş, 1928, s.41). “Ressamlık karın doyurmaz. Mademki mahir bir kunduracısınız bu sanatınızdan istifade ediniz. Daha çok para kazanırsınız. Ama hevesiniz ressamlıkta imiş. İnsan her hevesi olan şeyi yapacak olsa aç kalır” (Arkadaş, 1928, s.49). “Ne roman muharriri ne de yine tabiriniz vecihle tiyatro aktörü. Bizi dinlerseniz mühendis veya mimar olmaya gayret ediniz” (Arkadaş, 1928, s.57).

Sizi muallim olmamanız için teşvik edenler düşüncesiz ve görgüsüz kimselerdir. Muallimlik çok mukaddes ve aynı zamanda istikbali olan bir meslektir. Siz hiç tereddüt etmeden muallim mektebine giriniz ve tahsilinize devam ederek yüksek muallim mektebini de ikmal ediniz. Şimdi muallimlerin maaşları dolgundur. İleride daha da fazlalaşacaktır. Muallim olmayı arzu ettiğinizden dolayı tebrike şayansınız (Arkadaş, 1928, s.163).

Derginin 5 numaralı nüshasının “Arkadaşça Konuşalım” sütununda Türkiye’deki gençlerin hangi mesleklere yöneldiği ve gelecekte Türkiye’yi nasıl bir tablonun beklediği ile ilgili görüşler yer almıştır.

Eskiden memleketimizde aşağı yukarı bir tek meslek vardı: memur olmak. Bugün bize gelen mektuplardan anladığımıza göre Türk gençliğinin ekseriyeti “fen adamı” olmak iştiafındadır ve diğerleri de buna benzer hür meslekleri tercih edebilirler. Ne saadet! Ne saadet! Artık hayata kendi başına atılmak isteyen Türk genci anadan, babadan, devlet hazinesinden bir şey beklemiyor; zekâsına, hassasiyetine, iradesine, el emeğine güveniyor. Memleketimizin atisi için bu, en ümit verici şeydir. Gazetemize gelen mektuplar arasında bir tanesi yok ki “Benim kâtipliğe, memurluğa hevesim var.” desin. Hepsinde elektrige, makineye, mühendisliğe, doktorluğa, mimarlığa, güzel sanatlara iştiafklar var.

Artık masa başında oturarak her gün beş dirhem mürekkep sarf edip de ayda birkaç kuruş maaş almaya talip olan bir kişi yok. Bu mektuplardan anlıyoruz ki en yakın istikbalde memleketimiz fabrikalarla, güzel yollarla, iktisadi ve mali müesseselerle, yüksek sanat eserleriyle, heykellerle, resimlerle dolacak. Zengin ve süslü bir memleket gözümüzün önüne geliyor ve sevinçten gözlerimiz yaşıyor (Arkadaş, 1928, s.35).

Kadın-Erkek İlişkileri/Evlilik

Aşk, kadın erkek ilişkileri, evlilik konularında haberlerin aktarıldığı, tavsiyelerin verildiği görülmektedir. 2. sayıda “Aşka Ölüm Karıştırmak” yazısında aşk için intihar etmemek gerektiği, “Dünkü, Bugünkü, Yarınki Aşk” yazısında ise geçmişten geleceğe kadın erkek ilişkilerindeki değişimler ele alınmıştır. Sevgilide aranan özelliklerin değiştiği, mukaddeslikten ve ebedilikten, dış görünüme ve şuhluğa yönelmeye başlandığı ifade edilmiştir.

Derginin 8. sayısında “En İyi İzdivaç Hangisidir ve Şeraiti Nedir?” başlıklı yazıda iyi bir evliliğin şartları, 17. sayısında en çok aldatılan kadınların özellikleri, 20. sayısında evlilikte alakanın devamı için erkeklerin yapması gerekenler maddeler hâlinde sıralanmıştır.

1. Sağlam bir bütçe ile ve iki kişiyi geçindirecek varidatla evlenmeli.
2. Varidatı kâfi derecede artmadan çocuk yapmamanın tedbirlerine riayet etmeli.
3. Ahlakından katien emin olunan kadınla evlenmeli.
4. Zevce mutlaka ev kadını olmalı ve havai şeylere incizabı olmamalı.
5. Evlenmeden evvel en küçüğünden en büyüğüne kadar izdivacın her türlü ihtimalini zevce ile görüşerek müstakbel suitefehhümlerin önüne mümkün olduğu kadar geçmeli.
6. Evlendikten sonra daima faydalı telkinler yaparak iyi bir zevcenin evsafı kendisine aşılmalı.
7. Zevcenin asabiyet zamanlarında sabırlı olmalı fakat erkek izzetinefsini feda edecek kadar “kılıbık” olmamalı.
8. Felaketler karşısında zevceye karşı meyus görünmemeli.
9. Geceleri vaktinde eve gelmeli ve katien içki falan gibi suistimallerden ileri varmamalı.
10. Ailesine çok merbut olmalı (Arkadaş, 1928, s.64).

Sevgiliyi unutma çareleri, 12 maddede kadınların ihanet etme sebepleri ve erkeklerin bunun önüne geçebilmeleri için yapmaları gerekenler, aile içinde kavganın sebepleri ve

bunun önüne geçme çareleri, hangi gerekçelerle evlenmek gerektiği, gençlikte aşk, evlendikten sonra da muhabbeti sürdürmenin yolları ele alınan diğer meselelerdir.

“Arkadaşlarla Baş Başa” sütununda, okur mektuplarının içeriklerinde evlilik de yer almaktadır. Bu konuda okurlara tavsiyeler verilmiştir. “Hayatta biraz tecrübe görünüz, daha fazla para kazanınız ve ondan sonra izdivacı düşününüz. Biz bir erkeğin yirmi beş yaşından evvel evlenmesini doğru bulmuyoruz” (Arkadaş, 1928, s.16). “Kadın sizden daha yüksek olmasın, size yalnız vazife hissiyle bağlı olsun. İkiniz de yalnız evinizi düşününüz. Zevcenizi eğlenceden ziyade eve alıştırınız. Mazisini bir sene iyice tahkik etmeden hiçbir kadınla evlenmeyiniz” (Arkadaş, 1928, s.32). “İş sahibi olmadan evlenmeniz doğru olmaz. Aile yükü omuzlarınıza yüklenince işsiz iseniz ezilirsiniz” (Arkadaş, 1928, s.106). “Cahil bir köylü kız ile evlenmeniz doğru olmasa gerek. Mademki oldukça tahsiliniz vardır, bir şehirli kız ile evleniniz” (Arkadaş, 1928, s.155). “On beş yaşındaki bir kızla evlenmeniz doğru değildir. Kanun on beş yaşındaki bir kızın evlenmesine müsaade etmemektedir” (Arkadaş, 1928, s.163).

Okur mektuplarında evlilikle ilgili tavsiyeler verilmekle birlikte evlilik, ikili ilişkiler konusunda aracı olunmak istenmemiştir.

Arkadaş! Biz vakıa herkesin arkadaşıyız. Herkesin işini aklımız yettiği kadar kolaylaştırmaya ve ara sıra akıl öğretmeye çalışıyoruz fakat bu programımızın içine M. Hanım ile mektuplaşmanız meselesi giremez. Eğer arkadaşlarımızı küçük hanımlarla tanıştırmak vazifesini de üzerimize alırsak bize arkadaş demezler başka isim verirler. Lütfen badema böyle programımız haricinde işlerde tavassutumuzu istemeyiniz (Arkadaş, 1928, s.74).

“Arkadaş Fikirleri” sütununda da aşk, ilişkiler üzerine tavsiyeler, özlü sözler yer aldığı görülmektedir. “Ayrılık küçük aşkları eksiltir, büyükleri artırır. Nasıl ki rüzgâr da mumları söndürür fakat uçakları alevlendirir.” “İnsan aşktan bahsederken yalan söylemeyi öğrenir.” (Arkadaş, 1928, s.43)

Kadın

Dergide kadın konusu genellikle dış güzellikleriyle ve kadınlarda bulunması gereken özelliklerle işlenmiştir. Kadınlara ilgili yazılar ve özlü sözler incelendiğinde çelişkili ifadelerin yer aldığı görülmüştür. Bir yerde kadınlardan dâhi çıkamayacağı, kadınların aklı uzadıkça saçlarının ve eteklerinin kısaldığı söylenirken başka bir yerde kadınlardaki gelişmeler ve bu gelişmelerin doğal olduğu dile getirilmektedir.

Erkeklerden hiçbir sahada geri kalmamak azminde bulunan yirminci asrın genç kızı bu suretle motosikletlerde de kendini ön planda gösterebilecektir. Esasen Avrupa’da motosiklet kullanan genç kızlar pek çoktur. Otomobili, tayyareyi, bisikleti maharetle kullanan bugünkü genç kızın bu iki tekerlekli şeytan arabasını da erkekler kadar muvaffakiyetle sevk ve idare etmesini pek tabii görürüz (Arkadaş, 1928, s.153).

Derginin 14. sayısında Türk kadınlarının sporla ilgilenmeye başladığı aktarılmıştır.

Spor, erkekleri olduğu kadar kadınları ve genç kızları da alakadar etmeye başladı. Spor sahalarımızda, stadyumlarımızda cinsilatif mensup seyircilerin adedine bakacak olursak onlar da erkekler kadar ve belki de erkeklerden ziyade sporla alakadar olduklarını görürüz. İstanbul’da kadınlar arasında henüz futbol timleri teşekkül etmemiş olmakla beraber, sporun diğer şubelerinde mümarese peyda etmiş olanları sayısız denecek kadar çoktur. Hele tenis, hokey, beysbol gibi sporlara kadınlarımız çok büyük bir alaka göstermektedirler (Arkadaş, 1928, s.109).

“Arkadaş Fikirleri” sütununda da kadınlarla ilgili sözlere yer verilmiştir. Bu ifadelerin genelinde kadınlara olan bakış açısı olumsuz yöndedir. “Mantıklı bir kadın, mantıksız bir erkek kadar can sıkır” (Arkadaş, 1928, s.20). “Kadın ne kadar işsiz kalırsa kalbi o kadar meşgul bulunur” (Arkadaş, 1928, s.26). “Kadın dünyanın en güzel kuşudur.” “Kadının aklı uzadıkça saçları ve etekleri kısalır.” “Kadın, insanların yarısıdır. Kadına layık olduğu mevkii veren bir millet, vermeyenden iki misli büyüktür” (Arkadaş, 1928, s.51). “Bir kadının en büyük süsü, tabiatındaki tevazüdür” (Arkadaş, 1928, s.104). “Kadınların ne görünüşleri derin ne de fikirleri devamlıdır. Binaenaleyh kadınlardan dâhi çıkamaz” (Arkadaş, 1928, s.133).

Bir Danimarka mecmuasına göre mükemmel kadının özellikleri, kadınlarda doğal güzelliğin yerini yapay güzelliğin alması, yapılan bir araştırmaya göre kadınların cazibesinin seslerinden geldiği, bir kadının güzel olması için gereken otuz şart gibi konulara değinilerek kadınlar daha çok dış özellikleriyle ele alınmışlardır. Masum görünmesini iyi bilerek erkekleri kandırabilen bar kadınları, süse düşkün olmaları, şuh tavırları, gayrimeşru hayatı kabul etmeleri gibi sebeplerle bazı kadınların evlenememeleri, iki fotoğraf üzerinden dünkü ve bugünkü kadınların mukayesesi, kadınlardaki güzellik ve zekâ ilişkisi, sahneye çıkan kadının kıyafetlerinde yıllar içinde görülen değişim, sahne hayatının kadınları yıpratmış, kadınların bazı özellikleri ile bir muamma olduğu dergide kadınlarla ilgili yer alan diğer yazılardır.

İran’daki kadınlar için “Hâlâ umacı gibi sokaklarda dolaşan İran kadınları bakalım medeni kisveyi ne kadar zamanda benimseyecekler.” ifadeleri dikkat çekicidir (Arkadaş, 1928, s.105). Benzer durum, derginin 4 numaralı nüshasında kısa saç modasının tarihi ele

alınırken kısa saçla beraber kadınlarda görülen başkaca değişiklerle ilgi yapılan yorumda da geçerlidir.

Bilhassa yirminci asırda artık, saç modası evc-i bâlâsına vardı. Hanımlarımız sadece saçlarını kesmediler, eteklerini de saçlarla beraber kısalttılar. Şimdi ise onlarla aramızda pek az fark var. Hatta diyebilirim ki onlar da artık tamamıyla erkekleşiyorlar. Biraz daha bekleyelim arkadaşlar, bakalım bu işin sonu nereye varacak (Arkadaş, 1928, s.30).

“Arkadaşlarla Baş Başa” sütununda, okur mektuplarının içeriklerinde kadınların sahip olması gereken özelliklere yer verildiği görülmektedir. “Güzel diş bir kadının ziynetidir. Güzel dişli bir kadın sevimli ve cazip görünür. Çürük dişli dünya güzeli dahi olsa ehemmiyetinden çok kaybeder” (Arkadaş, 1928, s.16). “Bir metre kırk üç, bir kadın için kısa boy sayılmaz. Mamafih bir iki sene daha boyunuz uzayabilir fakat bundan dolayı hiç endişe etmeyiniz. Erkek olsaydınız çaresi bulunmazdı fakat kadınsınız, uzun ökçeli iskarpin giyerek bu küçük kusuru telafi edebilirsiniz” (Arkadaş, 1928, s.49).

Derginin 14. sayısında ise harem kadınları ele alınmış, saraya giren kadınlara gıpta ve haset ile bakıldığı ancak aslında hapis hayatı yaşadıkları ifade edilmiştir. Kendi içlerinde kıskançlık kavgaları çıktığı ve âdeti hapis hayatı yaşadıkları için dünyadan bihaber oldukları, her gün yedikleri etin bile farkında olmadıkları aktarılmıştır.

Arkadaşlık

Çıkış amacının okurlarına arkadaşlık etmek olduğu dergide, arkadaşlık teması da ele alınmıştır. Dergi tarafından okurlar arkadaş olarak görülmektedir. Derginin ismi, bazı başlıklar arkadaşlık üzerine kuruludur. “Arkadaşça Konuşalım”, “Arkadaş Fikirleri”, “Arkadaşlarla Baş Başa”, “Arkadaş Fotoğrafları” sütunları bu duruma örnek verilebilir. Arkadaş kelimesi üzerinden bazı kelime oyunları yapıldığı da görülmüştür. “Arkadaş’ın, arkadaşlarına, arkadaşça tavsiyesi budur” (Arkadaş, 1928, s.124).

Derginin 4. sayısında bir insanın hakiki bir arkadaş olup olamayacağını anlamak için onlara uygulanabilecek gizli bir imtihanın ipuçları verilmiştir. Bunlar, şu şekilde sıralanmıştır: Dostun gizli amaçları olmamalıdır. Arkadaşına yalan söylememelidir. Arkadaşlık kötü günde belli olur. Arkadaşın çok arkadaşı olmamalıdır, sözünde durmalıdır. Arkadaşının küçük kusurlarını görmemelidir. Az vaat etmeli ve geçinmesini bilmelidir (Arkadaş, 1928, s.26). Aynı sayıda kendilerini arkadaşlarına sevdirebilen kişilerin özellikleri sıralanmaktadır.

1. Her şeyi bilirim iddiasında bulunmayanlar.
2. Arkadaş zahmetine seve seve katlananlar.
3. Haksız tarafı iltizam etmeyenler.
4. Yalan söylemeyenler.
5. Arkadaşlarını çekiştirmeyenler.
6. Daima güler yüzlü tatlı dilli olanlar.
7. Vara yoka asabiyet göstermeyenler.
8. Kara günlerimizde bizden uzaklaşmayanlar.
9. Mızıkçı ve döneke olmayanlar.
10. Menfaatperest olmayanlar (Arkadaş, 1928, s.27).

“Arkadaşça Konuşalım” sütununda, 9. sayıda arkadaşlığa dair tavsiyelerde bulunulurken 11. sayıda arkadaşlıkta samimiyet ele alınmıştır. “Arkadaş Fikirleri” sütununda da arkadaşlıkla ilgili özlü söz niteliğinde tavsiyeler verilmiştir. “Hangi arkadaşlarla düşüp kalktığınızı haber veriniz, kim olduğunuzu haber vereyim!” (Arkadaş, 1928, s.2). “Bin dost azdır, bir düşman çoktur” (Arkadaş, 1928, s.27). “İyi arkadaş iyi ol, fena arkadaş da yine iyi ol” (Arkadaş, 1928, s.92). “Hatasız bir dost arayan dostsuz kalır” (Arkadaş, 1928, s.104).

Hayata Dair Tavsiyeler

Derginin “Arkadaşça Konuşalım” sütununda hayata dair çeşitli konularda okura tavsiyeler verildiği, hayatın zorluklarına değinildiği görülmektedir. 7. sayıda sefaletin aslında öğretici olduğu üzerinde durulmuştur.

Sefaletten kurtulmaya çalışmak şüphesiz en büyük emeldir fakat muvaffakiyete vasıl oluncaya kadar sefaleti bir yük vagonu gibi meşakkatle peşimiz sıra sürüklemek değil bilakis lokomotif gibi önümüze takmak lazımdır. O; öyle bir kudrettir ki bizi çeker, götürür ve aradığımız saadetlere kavuşturur (Arkadaş, 1928, s.51).

8. sayıda çalışmanın bir angarya olmadığı aksine insanı başarıya götüreceği; 10. sayıda hayatın zorluklarına karşı ümitsizliğe kapılmamak gerektiği; 14. sayıda hayatın ne olduğu konusunda çeşitli filozofların görüşleri ve derginin gençlere tavsiyeleri; 22. sayıda hayatın zevkine varılması gerektiği anlatılmıştır.

Duyurusunun 10. sayıda yapıldığı “Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri”, 12. sayıda ele alınmaya başlanmıştır. Paris Tıp Fakültesi’nden Doktor Martini’nin tavsiyeleri toplam 10 sayıda, 10 ders şeklinde aktarılmıştır.

Tuttuğunuz işte, girdiğiniz teşebbüste muvaffak olmak velhasıl hayatta bir mevki sahibi olmak istiyorsanız bu neşriyatı dikkatle okuyunuz ve size tavsiye edilecek olan bütün şeyleri yapınız. Göreceksiniz ki hayatta bambaşka bir adam olacaksınız. Kaç yaşında, hangi meslekte olursanız olunuz Doktor Martini'nin tecrübelerinden istifade edebilirsiniz (Arkadaş, 1928, s.96).

“Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri” başlığı altında 12, 13, 14 ve 15. sayılarda bakışlar, yeme içme rutinleri, jimnastik hareketleri, sesli okuma yöntemleri aracılığıyla iradeyi artırma konusunda tavsiyelerde bulunulmuştur. 16, 17, 18, 19 ve 20. sayılarda iş hayatı ile ilgili iş müracaatları için önceden konuşma hazırlama, iş arama yöntemleri, işte terfi etmek ve amirlere, iş arkadaşlarına kendini sevdirmek için yapılması gerekenler, iş hayatında hakkın savunması gerekliliği ele alınmıştır.

Arkadaşlar, size son söz olarak öğütlerimizin başlıcalarını hülasa ediyoruz. Hayatta muvaffak için kendinizi sevdirmek ve aratmak için doğru öz, doğru sözlü olunuz. Dedikodudan, yalandan, tezvirattan içtinap ediniz. Kendinizi alakadar etmeyen meselelere müdahale etmeyiniz, amirlerinizle laubali olmayınız. Size teveccüh gösteren büyüklerinizin iltifatlarından cesaret alarak şımarıklık yapmayınız. Daima mütevazı olunuz ve daima dürüst insanlarla düşüp kalkınız. Dostlarınız... Size her elini uzatan dostunuz değildir. Dostluk gösterenlerin gizli menfaatler peşinde koşup koşmadıklarını anlayınız ve ona göre kalbinizi açınız. Bir Fransız darbimeseli: “Her parlayan elmas değildir. Her yüze gülen dost değildir.” der. Siz de dostluk meselesine çok ehemmiyet veriniz (Arkadaş, 1928, s.178).

Yeni Türk Harfleri

20 Mayıs 1928’de kabul edilen, 28 Mayıs 1928’de Resmî Gazete’de yayımlanan “Beynelmilel Erkamın Kabulü Hakkında Kanun”un 2. maddesine göre “Bu kanun 1 Haziran 1929 tarihinden muteberdir.” Dolayısıyla uluslararası rakamların kullanımı, 1 Haziran 1929 tarihinden itibaren zorunlu hale getirilmiştir. İlk sayısı 27 Haziran 1928 tarihinde çıkan Arkadaş dergisinde, ilk sayıdan itibaren birkaç istisna dışında uluslararası rakamların kullanıldığı görülmektedir.

1 Kasım 1928’de kabul edilen, 3 Kasım 1928’de Resmî Gazete’de yayımlanan “Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun”un 4. maddesinde 1928 yılının Aralık ayının başından itibaren Türkçe gazete, risale ve dergilerin yeni Türk harfleriyle basılması ve yazılması zorunlu kılınmıştır.

Halk tarafından vakı müracaatlardan eski Arap harfleriyle yazılı olanlarının kabulü 1929 Haziranının birinci gününe kadar caizdir. 1928 senesi Kanunuevvelinin iptidasından itibaren Türkçe hususi veya resmî levha, tabela, ilan, reklam ve sinema yazıları ile keza Türkçe hususi, resmî bilcümle mevkut, gayri mevkut gazete, risale ve mecmuaların Türk harfleriyle basılması ve yazılması mecburidir.

Arkadaş dergisinin 22 Ağustos 1928 tarihli 9. sayısından itibaren yeni Türk harflerinin öğretilmeye başlandığı, önce bazı özel isimlerle ve başlıklarla daha sonra metinlerle ve

kapak sayfalarında yeni Türk harflerine geçildiği görülmektedir. Kanuna uyularak 23. sayıdan sonra, aralıktan itibaren tamamen yeni Türk harfleriyle yayımlanmaya başlanmıştır. 28 Teşrinisani 1928 tarihli 23. sayıda “Arkadaş’ınız Gelecek Nüshasından İtibaren Yeni Harflerle Çıkıyor” başlıklı yazısında bu durum dile getirilmiştir. Yeni harflere geçilmesiyle yeni masrafların ortaya çıktığı ancak bu masraflara rağmen diğer dergilerin aksine Arkadaş dergisinin sayfa sayısını azaltmadan, fiyatını artırmadan çıkmaya devam edeceği haberi verilmiştir.

Dergide, 1 Kasım 1928 tarihinde yapılan harf inkılabından önce yeni harflerin tanıtılıp öğretilmeye çalışılması önemli bir adımdır. Önce harfler verilmiş, sonraki sayılarda yeni harflerle yazılmış örnek metinler yayımlanmış ve okurlardan bu metinlerle talimler yapmaları istenmiştir. Örnek metinler arasında Gençliğe Hitabe, el yazısı ile mektup, yeni yazı ile imza numuneleri, tarihî sözler, birkaç fıkra, Minyon isimli şiir yer almaktadır. Bu metinlerin dışında özel isimlerin, başlıkların, arkadaş fotoğraflarındaki açıklamaların, kapak sayfalarının yer yer yeni harflerle yazıldığı görülmektedir.

Bu haftadan itibaren sizin ile yeni yazı derslerine başlayacağız. Her hafta Arkadaş’ınızın bir sütunu bu yeni yazıya hasredilecektir. Bir taraftan el yazısı numunesi diğer taraftan kıraat temrinleri ile sizi az zamanda yeni yazılara alıştıracağız. Birkaç ay sonra mecmuanız baştan başa yeni yazı ile intişara başlayınca hiçbiriniz onu yadırgamayacaksınız ve şimdiki gibi ona sarılacaksınız. Bu haftalık bu kadarla iktifa edelim arkadaşlar. Haftaya biraz daha uzun kıraat temrini hazırlayacağız (Arkadaş, 1928, s.100).

Onuncu sayıdan itibaren bazı başlıklar sadece yeni Türk harfleriyle ya da hem eski hem yeni Türk harfleriyle basılmıştır. “Bir Taharri Memurunun Hatıraları” yazı dizisinin başlığı hem eski hem yeni Türk harfleri ile basılırken “Arkadaşlarla İstanbul’u Gezelim”, “Yaşamak ve Sevmek”, “Edison ve Gramofon” gibi bazı başlıklar sadece yeni Türk harfleri ile basılmıştır. Derginin 29 Ağustos 1928 tarihli 10. sayısında yeni Türk harfleriyle basılmış logosu tanıtılmıştır. 15. sayıdan itibaren kapak sayfası tamamen yeni Türk harfleri ile yayımlanmaya başlanmıştır.

“Arkadaşlarla Baş Başa” sütununda da yeni harflerle ilgili tavsiyeler verildiği, okurların yeni harfleri öğrenmeye teşvik edildiği görülmektedir. “Arkadaş mecmuasına gösterdiğiniz alaka biz arkadaşlarınızı çok memnun etti. Her hafta sizin gibi samimi ve candan arkadaşlarımızdan pek çok mektuplar alıyoruz. Arkadaş’ı seviyorsanız yeni yazıyı öğreniniz. Bir müddet sonra yeni yazı ile yazacağımız yazıları okumakta güçlük çekmezsiniz” (Arkadaş, 1928, s.98). “Latin harfleri bir haftada öğrenilir. Eski alfabe üç ayda öğrenilirdi. İşte bu iki alfabenin farkı... Hurufatı daha şık ve daha güzeldir. Gazeteler

Latin harufatıyla çıkmaya başlayınca güzelliğini görüp takdir edeceksiniz” (Arkadaş, 1928, s.106). “Yeni yazıyı çarpık yazmamak için çizgili kâğıt kullanınız” (Arkadaş, 1928, s.163).

Bittabi gazeteler de Latin harfleriyle intişar edecektir çünkü o vakit eski yazıları okumak o kadar güçleşecek ki birkaç sene sonra bu koleksiyonları karıştıracak olursanız ne acayip kelimelerle karşı karşıya kaldığınızı göreceksiniz. Tabii şimdi evdeki fesli resimlerinize bakıp güldüğünüz gibi (Arkadaş, 1928, s.82).

Derginin 26 Eylül 1928 ve 17 Teşrinievvel 1928 tarihli sayılarda yer alan okur mektubuna verilen cevapta okullarda yeni Türk harflerinin öğretilmeye başlanacağı, okulların ise aynı yıl teşrinievvelde (ekim) açılacağı ve öğretmenlerin yeni harfleri öğrenmek için kursa katıldığı bilgisi yer almaktadır. “Bu sene mekteplerde yeni harfler okunacaktır. Mademki iptidai mektebi bu sene ikmal ettiniz, yeni yazıyı öğrenmek için tekrar mektebe girmeye lüzum yoktur. Halk dersanelerinde beş, on gün zarfında öğrenebilirsiniz. Yeni harf zannettiğinizden çok kolaydır” (Arkadaş, 1928, s.114). “Bu sene mekteplerde yeni harfler okutulacak ve kitaplar da yeni harflerle tab olunacaktır. Yeni harfleri öğrenmek üzere kursa devam eden muallimler imtihan verdikten sonra ilk mektepler açılacaktır. 15 Teşrinievvel’de bütün mektepler açılmış olacaktır” (Arkadaş, 1928, s.139).

12 Eylül 1928 tarihli 12. sayıda yer alan bir okur mektubunda yeni Türk harflerini öğreten bir kişinin tanıtımı yapılmıştır. Bu mektuptan anlaşıldığına göre harf inkılabından önce halka yeni Türk harfleri öğretilmeye başlanmıştır.

Bir Arkadaşımızın Arkadaşlara Yardımı: İstanbul’da, Meydancık’ta, Cermanya Hanı’nda 25 numarada Galip Mithat Bey’den bir mektup aldık. Bu arkadaş diyor ki: “Hususi derslerle bütün arkadaşlara yeni harflerimizi beş derste öğretmeyi taahhüt ediyorum ve öğrenmeyenler için fazla dersten para almam. Beş ders iki buçuk liradır. Maksadım harflerimizin süratle taammümüdür.” Yeni harfleri öğrenmek isteyen arkadaşlara Galip Mithat Bey’i tavsiye ediyoruz (Arkadaş, 1928, s. 98).

“Hayatta Muvaffak Olmanın Çareleri” yazı dizisinin beşinci dersinde yeni harfler sayesinde daktilograf ihtiyacının ortaya çıkacağı ve yeni iş alanı açılacağı ifade edilmiştir.

Yazısı düzgün olan, yazı makinesi kullanmasını bilen binnisbe kolaylıkla iş bulabilir. Yeni yazının kabulüyle yazı makinesi pek çok gençlere bir istikbal hazırlamaktadır. Yazı makinesinde süratli ve yanlışsız yazmak şarttır. Bir iki aya kadar bütün müesseselerde bir daktilografa ihtiyaç görünecektir. Bu yüzden binlerce genç iş bulabilecek ve hayatlarını temin edeceklerdir. Bir sanat sahibi olmayan arkadaşlarımıza yeni yazı ile yazı makinesinde çalışmalarını tavsiye ederiz. Bu işte muvaffakiyet gösterirler ve meleke sahibi olabilirlerse herhâlde kolaylıkla hayatlarını temin edebilirler. Süratle yazı yazabilen bir daktilografin yüz lira kadar kazanabileceğini de unutmayalım (Arkadaş, 1928, s.138).

Moda

“Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi” başlığı altında modaya dair bilgiler verilmiş, önerilerde bulunulmuştur. Kumaşlardan gelin başlıklarına, bluzlara işlenen marka modasından çay masalarına, fulardan pijamaya modada görülen değişimler ele alınmış ve bu modalar okura tanıtılmıştır. 6. sayıda kadınların da yakında pantolon giyecekleri ve erkeklerin böylece tuvalet masrafından kurtulacağı ifade edilmiştir. Giyim kuşama dair modanın yanında dekorasyona ait moda örneklerine de yer verilmiştir. Örneğin, gerek Avrupa’da gerek Türkiye’de şark usulü alçak masa ve iskemlelerin moda olduğu bilgisi paylaşılmıştır.

“Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi” başlığı dışında da modayı ilgilendiren çeşitli yazılar yayımlanmıştır. Zayıflığın gün geçtikçe moda olmaya başlaması, kadınlarda uzun saçın yerini kısa saçın alması, kıvrık pantolon paçası ve yelek düğmesinin çözülmesi modasının nasıl ve nereden çıktığı ele alınan modaya dair diğer konulardır.

Derginin 21. sayısının “Arkadaşça Konuşalım” sütunu modaya ayrılmıştır. Bu yazıda sadece kıyafetlerde, dış görünüşte değil fikir, ilim ve hislerde de moda olabileceği dile getirilmiş ve bu modanın Türkiye’ye yeni harflerle gireceği ifade edilmiştir.

Teşekkür olunur ki memleketimizin bugünkü moda cereyanı süsten ve kıyafetten ziyade ilim sahasında terakki ve inkişaf etmektedir ve yeni harflerimiz memleketimize ilim ve irfan modasını getiren, halkımıza okumanın payansız zevkini tattıran en kuvvetli bir amildir. Arkadaşlar, hepimiz bu modaya kendimizi verelim ve bizi necata, refaha götürecek olan yeni harflerimizi bilmeyenlere öğretelim (Arkadaş, 1928, s. 165).

Dergi Hakkında Bilgilendirme/Okura Hitap

Dergideki yazıların bir kısmı dergi hakkında bilgilendirici nitelikte, bir kısmı da okura hitap edilerek yazılmış teşekkür, ihtar, duyuru vb. içeriktedir. “İlk nüshamızı okuyup fevkalade beğenerek bize tebrik, telgraf ve mektupları gönderen arkadaşlarımıza alenen teşekkür ederiz.” (Arkadaş, 1928, s.12), “Arkadaş’ı seviyorsan bütün ahabplarına okut ve tavsiye et. Arkadaş herkesin en samimi arkadaşıdır.” ifadeleri örnek verilebilir (Arkadaş, 1928, s.23).

Derginin 5 numaralı nüshasından itibaren 30 kuruşluk posta pulu karşılığında okurların kendi markalarını ihtiva eden 12 adet mektup kâğıdı ve zarfın okurlara gönderileceği bilgisi verilmiştir. 8. sayıda ise Trabzon’daki bayinin dergi idaresine satış ücretlerini

göndermediği için Trabzon'daki okurlardan yeni bir bayi bulmaları, 18 numaralı nüshada da okurlardan borcunu ödemeyen Nazilli bayisinin yerine yeni bir bayi bulmaları istenmiştir. Aynı sayıda bir senelik abone olacaklara altın kaplama saat kordonu hediye edileceği duyurusu yapılmıştır. 10 ve 11 numaralı nüshalarda hayatta muvaffak olma çareleri yazı dizisine, 13 numaralı sayıda yeni yazı derslerine başlanacağı haber verilmiştir. 16 numaralı nüshadan itibaren yeni harflerle yazılmış mektuplardan oluşan bir eserin idarehane tarafından yayımlandığı ve 6 kuruşluk posta pulu karşılığında gönderileceği, 17 numaralı nüshadan itibaren 30 kuruşluk posta pulu karşılığında dergilerin ciltletileceği, 10 kuruşluk posta pulu karşılığında ise idarehane tarafından vücuda getirilen marka albümünün gönderileceği okura duyurulmuştur.

Okur mektuplarında; derginin geçmiş nüshalarının aynı fiyata idarehaneden temin edilebileceği, derginin hariçten yazı kabul etmediği, edebiyat ve spor mecmuası olmadığı, evlilik ilanlarına yer vermeyeceği gibi dergi hakkında bilgiler yer almaktadır.

Diğer

Eğlence, spor, adabımuâşeret, fotoğrafçılık, kumar, çeşitli kusurlar gibi başlıklarda yazılara ve haberlere yer verilmiştir.

Gölge ile yapılabilecek oyunlar, iyi kitaplar okumak, sporcu heyecanı, meşhur olmuş yetenekli çocuklar, ticaret öğütleri, kıskançlık, genç kızlarda spor, fotoğraf makineleri, dedikodu, kumarla zengin olunup olunamayacağı, tikler, tutumluluk, Hazine-i Hassa Müzesi, zekânın ölçüsü, kişileri birbirine takdim etme, fotoğraf hileleri, kitap ödünç verme, kütüphanelerde bulunması gereken eserler, yalan vb. üzerine yazılar yazılmıştır.

Derginin 2 numaralı nüshasının “Arkadaşça Konuşalım” bölümünde özellikle aşk yüzünden intihar edenler eleştirilmiştir. “Arkadaşınız” imzasıyla yazar tarafından, okura yani “arkadaş”lara her güçlük karşısında hemen intihara yönelmemeleri konusunda nasihatlerde bulunulmuştur. Aynı sayıda İtalya'daki bir intihar vakasından bahsedilmiş ve yapılan bir araştırma üzerinden intiharların artmasının sebebi açıklanmıştır.

Doğru bir istatistik, Avusturya'da yüzde on beş kişinin intihar ettiğini bildiriyor. Yüzde on beş! Bu rakamın cidden korkunç olduğunu anlamak için çok düşünmeye lüzum yoktur. Yalnız, memleketimizde değil bütün dünyada intiharın salgın olduğunu bu istatistik pekâlâ isbat eder. İntihar salgını büyük harpten sonra baş gösterdi. Milyonlarca insanı telef eden o meşum maceradan sonra hayatın kıymeti eskisi kadar kalmadı. İnsanlar, hayata pamuk ipliğiyle bağlı olduklarını hissettiler (Arkadaş, 1928, s.11).

Okur Mektupları

“Arkadaşlarla Baş Başa” sütununda okurlar tarafından gönderilen mektuplara cevaplar verilmiştir. Bu mektupların şartları ilk sayıda açıklanmış ve meslek seçimiyle ilgili sorular sorulmuştur. Okurların gönderdikleri cevaplara göre ilerleyen sayılarda meslek tavsiyelerinde bulunulmuştur. Bu konu “Meslekler” başlığı altında ele alınmıştır.

Hatta iş arayanların, işçi arayanların, gaip arayanların ilanlarını da meccanen derç edeceğiz. Bu satırları okur okumaz gazetemiz adresine istediğiniz şeyi sorabilirsiniz... Zihninizi işgal eden meseleleri bize sorunuz! Ne olursa olsun: sıhhat, para, aşk, izdivaç, meslek, ilim, irfan, sanat, edebiyat, her şey... Mahrem ve ailevi şeyler soranların kendi şahıslarını gizlemek istemeleri pek tabiidir. Bu arkadaşlarımız müstear bir imza yahut isimlerinin baş harflerini de atabilirler. Bununla beraber hakiki hüviyetlerine ve isimlerine cevap verilmesini isteyen arkadaşlarımız da sarıh isimlerini ve adreslerini yazabileceklerdir. Yalnız bütün arkadaşlarımızdan bir noktayı rica ederiz: Mektuplarını mümkün mertebe kısa ve bilhassa pek ciddi yazmalı, suallerini de veciz ve açık sormalıdır... Gönderilen mektuplara tarih sırasıyla cevap verilecek, ancak uzun ve mühim mevzulara ait suallerin cevabı belki biraz tehir edecektir (Arkadaş, 1928, s.8).

Her sayıda okur mektuplarına yer verilmiştir. Mektupların içerikleri oldukça çeşitlidir. Meslekler, sağlık, aile, dergi hakkında bilgiler, sinema, evlilik, kitaplar vb. konularda bilgiler ve tavsiyeler verilmiştir. “*Halıcıoğlu’nda Hikmet Rıza Efendi’ye*: Eczaneler tentürdiyodu doktor reçetesi ile verirler. Bazı biçarelerin intihar kastıyla tentürdiyot içmeleri yüzünden eczacılar tentürdiyodu reçetesiz vermemeye karar vermişlerdir.” “*Cağaloğlu’nda M. Lütü Bey’e*: Türkiye’nin en eski gazetesi Takvim-i Vakayi’dir. Dünyanın en eski gazetesi de Times’tır” (Arkadaş, 1928, s.66).

Galatasaray’dan Sadi T. Efendi’ye:

1. Bisiklet çok iyi bir spordur. Boyunuzun büyümesine mâni değildir.
2. Safveti Ziya Bey’in adabımuâşeret kitabını tavsiye ederiz.
3. Fotoğraf çekmek için “Resimli Gazete” tarafından neşir olunan “Bir Haftada Fotoğrafçılık” kitabını alınız. Fiyatı 20 kuruştur. Her kitapçıda bulunur.
4. Şişmanlamak iyi bir şey değildir. Şişmanlığa ne için heves ediyorsunuz? Bir sporcu şişmanlıktan ziyade çevik olmaya dikkat etmelidir (Arkadaş, 1928, s.49).

Uşak’ta A. Tekin Bey’e: Neşesiz genç, yapraksız ağaca benzer. Neşenizi iktisap etmek için kalabalık yerlerde bulununuz. İyi arkadaşlar meclisini tercih ediniz ve hissî roman okumayınız. Arkadaş gibi mecmuaları mütalaa ediniz. O, olur olmaz şeyleri düşünmeyiniz. Servetiniz mademki müsaittir, İstanbul’a kadar seyahat icra ediniz (Arkadaş, 1928, s.66).

Müsabakalar, Reklamlar, Duyurular, Fotoğraflar

Dergide çeşitli konularda yazıların yayımlanmasının yanında yarışmalar da düzenlenmiştir. Bu yarışmalardan ilki şehir isimlerini bulmak üzerine yapılan bir yarışmadır. Her hafta dört yuvarlak içerisine şehir ve kasaba isimleri gizlenmiştir. Şehirleri oluşturan kelimelerden/hecelerden biri resim, diğeri yazı ile gösterilmiştir. Şehir isimlerini tespit

eden okurlar, bu isimlerin yer aldığı bir mektup ve kuponları idarehaneye göndererek yarışmaya katılmışlardır. Yarışma sonunda kura ile üç yüz okur çeşitli hediyeler kazanmıştır. İlk beş sayıda bu yarışma yer almıştır. Yarışmada sorulan yer isimleri şunlardır: Dörtyol, Balıkesir, Çatalca, Aydın, Ayvalık, Kırklareli, Arapgir, Gaziantep, Kilitbahir, Gazipaşa, Çankırı, Afyonkarahisar, Sandıklı, Tokat, Kuşadası, Çeşme, Elmalı, Adapazarı, Kırkağaç ve Çanakkale. 8-13 numaralar, birinci yarışmayı kazananlara ve bu isimlerin kazandıkları hediyelere ayrılmıştır.

Derginin 9. sayısından itibaren ikinci yarışma başlamıştır. Altı hafta devam eden bu yarışma altı atasözünden oluşmuştur. Verilen resmin hangi atasözünü anlattığını bulan okurların yarışma bitiminde kuponları derginin müsabaka memurluğuna göndermeleri istenmiştir. Yarışmada yer alan atasözleri şunlardır: “Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur.”, “Ayağında donu yok, kafasına fesleğen takar.”, “Akılsız başın zahmetini ya el çeker ya ayak.”, “Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az.”, “Sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yer.”, “Gülme komşuna, gelir başına.” 17 numaralı nüshadan itibaren sonuçlar açıklanmaya başlanmıştır.

Dergide az da olsa reklamların ve duyuruların da yer aldığı görülmektedir. 4 numaralı nüshada “Meşale” dergisi hakkında bilgi verilerek derginin tanıtımının, 15 ve 17 numaralı sayılarda ise İzmir’deki bir dükkânın reklamının yapıldığı görülmüştür. İdarehane tarafından basılan yeni yazı ile mektup numunelerinin ve marka albümlerinin reklamı yapılmıştır. 6. sayıda D’Annunzio’nun “Ölümün Zaferi” kitabının çıktığı duyurulmuştur.

Derginin 10. sayısında bir okurun mektubuna verilen cevapta, arkadaşların grup hâlinde çekilmiş fotoğraflarının gönderilmesi durumunda dergide yayımlanacağı bilgisi verilmiştir. 14, 16, 17, 20, 22 ve 23. sayılarda okurların grup hâlinde çekilmiş fotoğrafları, yeni Türk harfleri ile yazılan açıklamalarla yayımlanmıştır.

Karikatürler ve Fıkralar

Dergide fıkralar ve karikatürler üzerinden mizah unsurunun sağlandığı görülmektedir. 2, 5 ve 21 numaralı nüshalar hariç her sayıda fıkralar yer almıştır ve sayıları toplam 88 adettir. 19 ve 23 numaralı nüshalarda ise yeni Türk harfleri ile yazılmış fıkralara yer verilmiştir. Fıkraların aile yaşamı, kadın erkek ilişkileri, sinema, toplumsal yaşam vb. pek çok konuda yazıldığı görülmektedir.

Derginin sorumlu müdürü olan Sedat Simavi, basın hayatına mizah dergilerinde karikatürler çizerek başlamıştır (Oğuzhan, 2011, s.7). Daha sonra çıkardığı kendi dergilerinde de bu tecrübelerinden yararlanmışır (Oğuzhan, 2011, s.30). Arkadaş dergisinin her sayısının son sayfası da karikatürlere ayrılmıştır. Karikatürler genellikle imzasız olmakla beraber bazılarında “A.D.” imzası görölmektedir. 22. sayıda “M. Evvillicye” ve “R. Semiy” imzaları ile karikatürler yayımlanmıştır. Karikatürler, “Karikatür Sahifesi” adı altında yer almıştır. Dergide 96 adet karikatüre rastlanmaktadır. 15. sayıda Amerikan karikatürü, 23. sayıda ise “Ecnebi Karikatürü” başlığıyla bir karikatüre yer verilmiştir.

Bulmacalar, Özlü Sözler, Kişilik Analizi

Derginin her sayısında “Arkadaş Fikirleri” başlığı altında özlü sözlere yer verilmiştir. Bu özlü sözler kadın, aşk, arkadaşlık, çalışmak, terbiye vb. pek çok konuyu kapsamaktadır. “Bir kötü huyunu ıslah etmek, iki çocuk terbiye etmekten daha güçtür.” (Arkadaş, 1928, s.2) “Kendini bilmeyen, hiçbir şey bilmez” (Arkadaş, 1928, s.10). “Bir mektep açan bin hapisane kapar” (Arkadaş, 1928, s.14). “En yüksek ilim, haddini bilmektir” (Arkadaş, 1928, s.35). “İtiraf edilen bir kabahat, yarı yarıya affolunmaya layıktır” (Arkadaş, 1928, s.59). “Bir insanı, verdiği cevaplardan ziyade sorduğu suallerle muhakeme etmek daha doğru, daha kolaydır” (Arkadaş, 1928, s.76). “Nereye gidersen git, orada yine vicdanınla karşılaşırın” (Arkadaş, 1928, s.84). “Muvaffakiyet üç postacı tarafından getirilen bir mektuptur ki bu postacılar da liyakat, say ve talihtir” (Arkadaş, 1928, s.132). “Eğer hemen bahşedilmeyecekse bir çocuğa oyuncaktan ve bir millete de haktan bahsetmemeli” (Arkadaş, 1928, s.141). “Kan, kanla değil su ile yıkanır” (Arkadaş, 1928, s.157).

Derginin 3 sayısında ise okurların dikkatlerini ölçmek amacıyla resimler verilmiş, bu resimlerdeki gizli bazı noktaların bulunması istenmiştir. Okurlardan 13 numaralı nüshada atın sahibini, 16 numaralı nüshada kurdu, 21 numaralı nüshada tenis oynayan genç ile ağaca çıkan kediye bulmaları istenmiştir.

Derginin 4 sayısında kişilikler hakkında yorum yapma teknikleri anlatılmışır. 16. sayıda grafoloji mütehassısı Süleyman Refik Bey tarafından tertip edilen el yazılarından, 18. sayıda ellerin ve parmakların şeklinden, 21. sayıda şemsiyelerden, 22. sayıda ise şapkalardan kişilik analizleri yapılmıştır.

Arkadaş Dergisinin Eğitim Açısından Değerlendirilmesi

Derginin asıl çıkış amacı okura arkadaşlık yapmaktır ancak bu arkadaşlığı yaparken doğrudan veya dolaylı yoldan okuru eğittiği görülmektedir.

Derginin çeviriyazısı yapılan sayılarında sanat, sosyal bilimler, fen bilimleri, sağlık bilimleri, gündelik hayatta işe yarayabilecek pratik bilgiler verildiği görülmüştür. Bu bilgiler dünya çapında ün kazanmış oyuncuların çeşitli ülkeler ve milletler hakkında bilgilere, maymunların ilk insan olup olmamasından kan nakline, mum lekesini çıkarma yönteminden kütüphane yapımına kadar geniş bir konu çerçevesine sahiptir. Verilen bu bilgilerle okurların kendilerini geliştirmelerine katkı sağlanmıştır.

Kan nakli ameliyatı, ehemmiyeti nispetinde çok basittir. Kan verecek adamla kan alacak hasta bir masaya yatırılır. Doktor her ikisinin de kol damarlarına birer karha açar. Birer lastik boru ile birbirine rapteder. Lastik boruların ortasında doktorun hareket ettirdiği küçük bir tulumba kanı salim insandan alarak, hastanın damarına zerk eder. Nakledilen kan hastanın zayıflığına göre iki yüz gramla altı yüz gram arasında tehalüf eder. Altı yüz gramı tecavüz eden nakliyat kanını verenin çok zayıf düştüğü müşahade edildiği cihetle bu miktar hadd-i azami olarak kabul edilmiştir (Arkadaş, 1928, s.184).

Evde masa, raf, kütüphane gibi eşyaların yapımı; tencerelerin yanmasını önleme, şapkaları temizleme, odayı daha iyi aydınlatma gibi pratik bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler sayesinde okurların hayat bilgilerini artırmak, boş vakitlerini faydalı ve eğlenceli bir şekilde geçirmelerine vesile olmak amaçlanmıştır.

Her sayıda yapılan meslek tanıtımlarında da faydalı ve eğlenceli olma amacı güdülmüş, farklı meslek gruplarından tipler okurlara tanıtılmış ve bu sayede okurların eğitilmesine hizmet edilmiştir. Ancak dergide ressamlık, müzisyenlik, fotoğrafçılık, aktörlük gibi alanlara yönelmek isteyen okurlara “bu meslekten vazgeçiniz”, “bu meslek karın doyurmaz” gibi söylemlerle yaklaşılmaması okurlarda bu alanlarla ilgili olumsuz bir algı oluşmasına sebep olabilir.

Benzer durum “kadın” konusunda da görülmektedir. Kadınlardaki gelişmelerin doğal olduğunun dile getirilmesi, kadınların daktilograf, telefon memureliği gibi mesleklerle iş hayatına atılmalarının anlatılması, “Kadın, insanların yarısıdır. Kadına layık olduğu mevki verenden bir millet, vermeyenden iki misli büyüktür.” gibi özlü sözlerin yer alması olumlu bir durumken “kadınlardan dahi çıkamayacağı”, “kadınların aklı uzadıkça eteklerinin kısılacağı” gibi söylemler olumsuz bir bakış açıdır ve okurlarda da böyle bir algının oluşmasına sebep olabilir.

Dergide Türkiye’den ve dünyadan genellikle güncel haberlere, yeni ortaya konulan ya da daha önce bulunan icatlara yer verilerek okurların sadece Türkiye’den değil dünyadan da haberdar olması sağlanmıştır. Okur, bilimsel gelişmelerin yanında modadaki gelişmelerden de haberdar edilmiştir. Dünyaca ünlü otomobil markalarının sahipleri, Edison’un icatları, İngilizlerin ürettiği robot, havada durabilen basit bir otomobilin icadı gibi bilgiler aktarılmıştır. Okurların kültürel anlamda kendilerini geliştirmelerine imkân sağlanmıştır.

İşittiğimize göre yine Edison’un vücuda getirmek üzere olduğu bir makine sayesinde şu birkaç sene zarfında daha mükemmel ve sesi aynen neşreden makineler piyasaya çıkacaktır.

Edison’un ihtiraları:1. gramofon 2. elektrik lambası 3. elektrik ile adres basan makine 4. elektrik megafon 5. kabil-i nakil projektör 6. sinema projektörü (Arkadaş, 1928, s.116).

“Arkadaş Fikirleri” başlığı altında yer alan özlü sözlerle, vecizelerle her alanda nasihatler verilmiştir. “Arkadaşça Konuşalım” sütununda ya da müstakil başlıklarda çeşitli konularda nasihatler verilerek okurlar hayata hazırlanmıştır. Hayatın zorluklarına nasıl dayanılacağı, hayatta nasıl başarılı olunabileceği, ticarete dikkat edilmesi gerekenler, doğru arkadaş seçimi, doğru eş seçimi, doğru meslek seçimi gibi konularda tavsiyeler verilerek okurun eğitimine katkı sağlanmıştır. Bazı yazılarda doğrudan gençlere ya da “arkadaşlar” diye hitap edilerek okura seslenildiği ve onlara öğütler verildiği görülmüştür. “Hayat! Hayat! Hayata doğru arkadaşlar! Ne olursa olsun, müspet ve menfi bütün ihtimallere karşı, ciğerlerimizi saf hava ile şişirerek ve kalbimizi daima ümitlerle takviye ederek yaşayalım” (Arkadaş, 1928, s.10).

Korkmayın arkadaşlar, kardeşler! Meyus olmayın aziz insanlar! Biraz daha sabır, biraz daha sabır! Kendi kendinize “Muvaffak olacağım, mutlaka muvaffak olacağım, mesut olacağım, mutlaka mesut olacağım!” deyiniz. Muvaffak olacaksınız, mutlaka muvaffak olacaksınız, mesut olacaksınız, mutlaka mesut olacaksınız. Yaşamak ve muvaffak olarak yaşamak şüphesiz pek güçtür fakat bu dünyadır, hiçbir şey imkânsız değildir (Arkadaş, 1928, s.35).

Herkesin dert ortağı olan “Arkadaş”, genç ve tecrübesiz arkadaşlarından bu meselelere dair pek çok mektuplar almaktadır. Biz bu yazımızı bu genç arkadaşlara rehber olmak üzere yazıyoruz ve kendilerine şu nasihatlerde bulunmayı faydalı görüyoruz.

1. Gönlnünüzü bir güzele kaptırmadan evvel vaziyetinizi tetkik ediniz. Eğer izdivaç edecek vaziyette değil iseniz nafiye yere kendinizi ıstıraba sokmayınız.
2. İstiraplarımızı ve saadetimizi vücuda getiren bir tek insan vardır. O da kendimiziz.
3. İzdivaç ihtimalleri olmadan gönül bağlamak, kendi zararınızdır. Acısını çok zor unutursunuz ve hareketinizden pişman olursunuz.
4. Tanıştığınız ve görüştüğünüz kimseye göründüğünüz gibi değil olduğunuz gibi görününüz. Kendinizi başka türlü göstermeye çalışmayınız. İzdivacınızdan sonra hakiki mahiyetiniz meydana çıkınca zevcenizin gönlünü yaralamış olursunuz. En güç tedavi edilen gönül yaralarıdır.
5. Asri bir genç tahsilini ikmal edinceye kadar vaktini mütalaa ve spora hasretmeli ve gönül arkadaşını mektebi bitirip işe girince aramaya başlamalıdır (Arkadaş, 1928, s.108).

“Arkadaşlarla Baş Başa” sütununda okurların mektuplarına verilen cevaplarla okurlar okula gitmeye, çalışmaya, kitap okumaya, meslek sahibi olmaya, çok küçük yaşta

evlenmemeye teşvik edilmiş ve pek çok konuda bilgilendirilmişlerdir. “*Fatih’te Ahmet Hilmi Bey’e*: Mektebi bitirince yüksek mektebe giriniz. Çalışınız. Hâliniz vaktiniz müsait olmaz da tahsile devam edemezseniz hususi çalışınız, daima çalışınız. Doktorluğa istidadınız var.” “*Üsküdar’da Kitapçı A. Edip Bey’e*: Çok kitap okuyunuz. (Adi eserler olmasın ve iyi biliniz ki irfan, insanın hayatını madden de kurtarır)” (Arkadaş, 1928, s.16).

Tarsus H. A. Bey’e: Usanmak bugünün azimkâr gençlerine yabancı bir kelimedir. Lisenizi bitirinceye kadar ebeveyninizin de daha etraflı düşünmesi için vakit var. Mademki avukatlığa karşı bir aşkınız da var, belki sizi hukuka girmeye teşvik edenler de haklıdır. Her hâlde acele etmeyiniz, ali bir mektebe girecek dereceyi buluncaya kadar usanmadan çalışınız. Kararınızı liseyi bitirdikten sonra verirsiniz (Arkadaş, 1928, s.49).

Adabımuâşeret kuralları, gölge ile yapılabilecek oyunlar, fotoğrafçılığa başlayacak kişiler için fotoğraf makineleri vb. diğer konularda da bilgiler verildiği, okurun eğitildiği görülmektedir.

Konuşurken muhatabınızın sözünü hiç kesmeyiniz. Bu kabahati o yaparsa kızmayınız... Konuşurken daima sabırlı olmak lazımdır. Eğer münakaşa hâlinde iseniz muarızınızın fikirlerine hürmet etmesini de biliniz. Mesela, hep sözlerinizi şöyle idare etmelisiniz: “Belki düşündüğünüz doğrudur, sizin gibi düşünenlerin pek çok olduklarını ümit ederim fakat ben de kendi düşüncemin doğru olduğuna eminim ve sebepleri de şunlardır.” diyerek acele etmeden birer birer delillerinizi söylersiniz...

Münakaşada muarızınıza: “Yanlış düşünüyorsunuz!” “Bilmiyorsunuz!” “Size evvela şunu haber vereyim ki...” “İmkânı yok, tamamıyla yanılıyorsunuz.” “Bu noktada pek cahilsiniz.” gibi tezyifkâr sözler söylemek ekseriya çirkindir ve dikkat ederseniz bunları söyleyen taraf münakaşayı daima kaybeder. Konuşurken kati hükümler vermek de çirkindir. “Böyledir.” demektense “Öyle değil mi?” sualini nezaketle sormak lazımdır (Arkadaş, 1928, s.43).

“Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri” başlıklı yazı dizisiyle ve yeni Türk harflerine geçiş süreciyle birlikte yeni Türk harflerini öğretme çabalarıyla, örnek metinler üzerinden yazı çalışmalarıyla derginin doğrudan eğitici işlevi üstlendiği görülmektedir.

“Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri” 1. ders, 2. ders, 3. ders şeklinde alt başlıklarla tefrika edilmiştir. İrade sahibi olma ve iş hayatında yapılması gerekenler hakkında okurlara dersler ve ödevler verilmiştir.

Yatarken ve kalkarken beşer dakika, bir hafta müddetle resimlerimde tarif edildiği vecihle vücudunuzu çeviklendirmek için egzersizler yapınız. En mahir bir sporcu olsanız dahi sabah akşam tavsiye ettiğim bu talimlerden vâreste kalamazsınız. Bu egzersizleri yavaş yavaş, acele etmeden yapmalısınız. Yine bir hafta mütemadiyen her akşam yatağınıza yatınca “*irade sahibi olacağım*” cümlesini bir kâğıda yazarak uyuyuncaya kadar içinizden okumalısınız.

Yattığınız odada aydınlık bulunmamalıdır. Sabahleyin yatağınızdan kalkar kalkmaz ilk işiniz “İrademi takviye edeceğim.” cümlesini otuz defa bir kâğıda yazmak olacaktır. Gündüz işinizle meşgul olurken, sokakta yürürken, otururken, kalkarken isticâl göstermemelisiniz. Yaptığınız her şeyi yavaş yavaş düşünerek yapmalısınız (Arkadaş, 1928, s.97).

Bu hafta zarfında yine ilk derste tavsiye ettiğimiz jimnastik temrinlerine devam ediniz. Bu jimnastikleri bir ayna karşısında yapmanız kabilse yapınız. Gelecek dersimizi hayattaki

vazifelerimize tahsis edeceğiz. İş arayanlara, iş isteyenlere teşebbüslerinde muvaffak olmaları için bazı istifadeli yollar göstereceğiz.

Bu üçüncü dersi ikmal ederken bütün arkadaşlara bir tavsiyede bulunacağız. Bu dersleri bir defa okumakla iktifa etmeyiniz. Her defa gözünüzün önünde bulundurunuz ve müteaddit defalar okuyarak fikrinize nakşediniz (Arkadaş, 1928, s.113).

Yeni Türk harflerinin öğretiminde ise önce harfler tanıtılmış, daha sonra yeni Türk harfleri ile yazılmış örnek metinler yayımlanarak bu metinlerle ilgili okurlara ödevler verilmiştir.

Bu haftadan itibaren arkadaşlarımıza güzel yazı numuneleri takdim ediyoruz. İlk levhayı teşkil eden yukarıdaki yazılar yeni Türk alfabesidir. Gelecek hafta muhtelif isim ve cümlelerden mürekkep bir levha daha neşredebiz. Bu yazıları meşk ittihaz ederek çalışacak arkadaşlarımızın pek az bir zamanda böyle güzel yazılar yazmaya muvaffak olacakları tabiidir (Arkadaş, 1928, s.93).

Bu haftadan itibaren arkadaşlarımıza el yazısı numuneleri takdim ediyoruz. Her hafta neşredebiz bu yazıları dikkatle birkaç defa kopya ederseniz pek az zamanda yazınızı düzeltirsiniz. Bazı arkadaşlarımızdan yeni yazı ile yazılmış mektuplar alıyoruz. Pek çoklarının yazısı okunamayacak kadar fenadır. Bilhassa bu arkadaşlar yazılarına çok dikkat etmeli ve meşklerimizi itina ile kopya etmelidir. Bir müddet sonra büyük bir yazı müsabakası küşat edeceğiz ve en güzel yazıları neşredebiz. Şimdiden o müsabakamıza iştirak etmek üzere güzel yazı yazmaya alışıyorsunuz arkadaşlar (Arkadaş, 1928, s.100).

Kıskançlığın aşırısının, dedikodunun, kumarın, israfın, yalanın kötülüğünden bahsedilerek okurların bu gibi olumsuz davranışlardan kaçınmaları tavsiye edilmiştir. Bu şekilde bazı değerlerden bahsedilmiş ve okurlarda olumlu davranışlar geliştirilmeye çalışılmıştır.

Arkadaşlar, vevle eğlence kasdıyla olsun kumarın her şeklinden, her cinsinden kaçınız. Onun muğfil cazibesine kapılmayınız. Parmaklarınızın arasındaki zarların, elinizdeki iskambilin ne mühlik afetler çıkarabileceğini düşünün. Eğlence mi yok? Ciddi, namuskâr insanların eğlencesi saydır. Kumar; işsizlerin, tembellerin, iradesi zayıf olanların meşgalesidir. Sıhhati yerinde bir kumarbaza hiç tesadüf ettiniz mi? Onların daima belleri bükük, gözleri görmez, renkleri uçuktur. Kalbi halecandan kopacakmış gibi çarparak gecelerce uykusuz kalan bir adamda sıhhat ne gezer? Namusunuzu, haysiyetinizi, izzetnefsinizi, ahlakınızı ve sıhhatinizi muhafaza etmek istiyorsanız elinize ne zar alın ne de iskambil!

“Arkadaş”ın, arkadaşlarına, arkadaşça tavsiyesi budur (Arkadaş, 1928, s.124).

Yalancı ile kimse dost, arkadaş olmak istemez çünkü onda arkadaşlığın temeli olan ciddiyet ve samimiyet yoktur. Her sözü şüphe ile karşılanır. İnsan onun yalancılığına o kadar alışmıştır ki doğru söylediği sözleri bile dudak bükerek karşılamak mecburiyetindedir. “Yalancının evi yanmış, kimse inanmamış.” diye çok eski bir darbimesel vardır. Bu doğru cümle yalancının ruhunu tahlil eden çok derin bir manayı ihtiva etmektedir.

Arkadaşlar! Yalancıdan olduğu kadar yalandan da nefret edelim. Bu kötü tabiatın kendimizi gülünç mevkie düşürmekten başka bir işe yaramadığını hiç aklımızdan çıkarmayalım (Arkadaş, 1928, s.181).

Sonuç olarak pek çok alanda verilen bilgiler, yapılan tavsiyeler, dersler ve ödevlendirmeler aracılığıyla derginin; okurun bilgisini artırmaya, kendilerini geliştirmelerine yardımcı olmaya, onlarda olumlu davranış değişiklikleri oluşturmaya çalıştığı görülmüş ve bu sayede doğrudan veya dolaylı olarak eğitici bir rol üstlendiği tespit edilmiştir.

BÖLÜM 3

ÇEVİRİYAZI

Derginin çeviriyazısı yapılırken kelimelerin Türk Dil Kurumu kurallarına göre yazımı esas alınmıştır. Örneğin orijinal metinde “ıçkırık, istüdyo, tenbel, kılınç, arslan, ipermetrop, ispor, Kengiri, egzersis, bezbol, postahane, hastahane, yigirmi, metro” şeklinde yazılan kelimeler “hıçkırık, stüdyo, tembel, kılıç, aslan, hipermetrop, spor, Çankırı, egzersiz, beysbol, postane, hastane, yirmi, metre” olarak aktarılmış ve ilgili kısma dipnot düşülmüştür.

Dergide Batılı özel isimler okunuşlarına göre yazılırken çalışmada bu kelimelerin orijinal kullanımları tercih edilmiştir. Örneğin “Emil Yanings” değil “Emil Jannings” şeklinde yazılmıştır.

“Karamanlı Bakkal”, “Samatya’da Lisan Dersleri” gibi ağız özelliklerinin görüldüğü metinlerde bu özelliklere bağlı kalınmış, herhangi bir düzeltme yapılmamıştır.

Yeni Türk harflerine geçiş süreciyle birlikte dergide bazı kelimelerin, cümlelerin, başlıkların, paragrafların ya da metnin tamamının yeni harflerle yazıldığı görülmüştür. Bu gibi durumlarda ilgili kısma dipnot düşülmüştür. Yeni Türk harfleri ile yazılan kısımlarda herhangi bir düzeltme yapılmamış, aslına bağlı kalınmıştır. Böylece yeni Türk harflerinin kabulüyle birlikte ilk uygulamalardan günümüze doğru nasıl bir gelişme yaşandığının izlerini dergiden takip etme imkânı sunmak için bu yazımlara müdahale edilmemiştir. “fiat, imkhan, ikhtidâr, ısporcu, çarşanba, deyıl, deymez, ceneral” gibi kullanımlar görülmektedir. Aynı kelimenin farklı nüshalarda farklı yazımlarına rastlanmıştır. Fotugraf/fotoğraf, gurup/grup, Istambul/Istambol gibi kullanımlar bu duruma örnek verilebilir. Noktalama işaretlerinin kullanımında noktadan sonra yeni cümleye küçük harfle

başlama, özel isimlerden sonra gelen çekim eklerini kesme işareti ile ayırmama gibi durumlar yer almaktadır. Yeni Türk harfleri ile yazılan bölümlerde noktalama işaretlerinde de düzeltme yapılmamıştır. Bu gibi kullanımlara yeni Türk harflerine henüz geçilme aşamasında olduğu için rastlanmaktadır.

Derginin resimli bir dergi olması sebebiyle hemen her sayfada resimlere yer verilmiştir. Çalışmaya resimlerin tamamı alınmamış; karikatür, yarışma görselleri, moda örnekleri, okur fotoğrafları gibi işlevsel olanlara ve metin içerisinde atıf yapılan resimlere çalışmada yer verilmiştir.

Derginin 1-23. sayılarına Hakkı Tarık Us Kütüphanesinden erişilmiştir. Bu kaynaktan temin edilen nüshalarda fotoğrafta çıkmadığı veya silik olduğu için görünmeyen ve okunamayan kısımlar dipnotlarla gösterilmiştir.

Arkadaş Numara 1

Nüshası 5 kuruştur.

27 Haziran 1928

İdarehane: İstanbul'da, Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

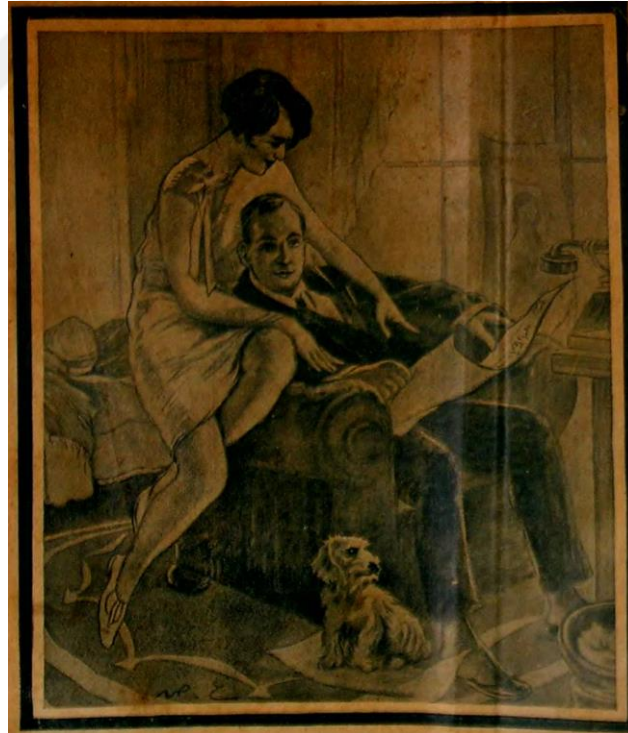
Tablo 1

Abone Şeraiti

Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130	250 kuruş
Ecnebi: 200	400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Her hafta çarşamba¹ günleri neşir olunur, her şeyden bahseder resimli mecmuadır.

Şekil 1. 1. sayı kapak fotoğrafı

A.D.

Bu iki arkadaşla yeni bir Arkadaş daha geliyor fakat bu yeni arkadaş kıskandırmaz.

¹ Derginin tüm sayılarında “çarşamba” şeklinde yazılmıştır.

Arkadaşça Konuşalım

Size yeni bir arkadaş elini uzatıyor. Bu eli hararetle sıkınız.

Her yeni arkadaş karşısında biraz şüphe, biraz tereddüt içinde kalır ve kendi kendinize sorarsınız: Acaba bu nasıl bir mahlûktur? Sahte mi, samimi midir? Yalnız kendisini düşünen, felaket günlerinde arkadaşına yâr olmaktan çekinen ve saadet günlerinde de yâr olmaktan çekinmeyen hodkâm ve yalancı, vefasız ve hakikatsiz bir mahlûk mu? Yoksa bize yalnızlığımızı unutturana, can sıkıntısı anlarımızda baş ucumuzdan ayrılmayarak bizi yaz bulutları gibi hafif ve parlak neşesiyle oyalayan, kederli günlerimizde bizim kadar azap duyarak derdimizi paylaşan, faydalı sözleriyle zekâmızı terbiye eden, kahkahalarıyla ruhumuzu şenlendiren hakiki bir arkadaş mı?

Sizin, benim karşımda da bu şüphe ve bu tereddüt içinde kalmanızı tabii buluyorum. Bugünlük size “Hayır, ben o vefasız ve sahtekâr arkadaşlardan değilim, bana inanınız, aldanmayacaksınız!” demeyeceğim. Biraz da temeddühe kaçan bu teminatın ne faydası var? Yaşadıkça öğreneceksiniz ki böyle nice vaatler, teminatlar, ahitlerde bulunan birçok ahbaplar, dostlar, arkadaşlar, sevgililer sizi aldatıp gideceklerdir. Hakiki arkadaş az ümit ettirir, çok verir. Parlak vaatlerden geçerim.

Fakat müsaade ediniz arkadaşlar, size yapacağım şeyi, vereceğim şeyi değil; yapmak ve vermek istediğim şeyleri biraz anlatarak müstakbel arkadaşlığımızın küçük bir programını çizeyim. Tekrar ediyorum ki bunlar ne bir vaat, ne bir teminattır. Yalnız benim arzumdur ve sizin için kendime göre çizdiğim programdır. Bana inanmayınız fakat hayallerimin ne derece hakikat olabileceğini dikkatli ve zeki bakışlarınızla takip ve tetkik ediniz.

Haftada bir leyli mektebin taş duvarları arasından çıkarak ailesinin sıcak ev havasına giren hasretzede bir genç gibi ben de haftada bir sizin aranızda geleceğim. Bir hafta sizi ve beni düşündürmüş, kızdırmış, güldürmüş veya sevindirmiş yahut da kederlendirmiş mevzulara dair konuşacağım. Size memleketimizde ve bütün dünyada olan biten şeylere dair bildiklerimi ve duyduklarımı anlatacağım. Hayal ve hakikatin bahtiyar izdivacından doğan hikâyeler nakledeceğim ve tuhaflıklarıyla sizi güldürmeye özeneceğim.

Vapurda yalnızsınız, başınızı can sıkıntısı ile sağa sola çeviriyor ve aşına bir çehre arıyorsunuz, ne hacet? Yanınızda ben bulunacağım.

Bir doktorun bekleme odasında, bir avukatın yazıhanesinde veya herhangi bir yerde oturuyor, hâlâ gelmeyen birini bekliyorsunuz. Can sıkıntısı göğsünüzü tıkıyor ve yüzünüzü buruşturarak içinizi çekiyorsunuz, ne hacet? Yanınızda ben bulunacağım.

Geceleri odanızda, koltuğunuzda yahut yatağınızda, yapayalnız, belki biraz neşeli veya biraz kederli, duygunuzu ve düşüncenizi anlayan bir arkadaşına muhtaç, kendinizi bütün dünyada tek başına kalmış zannederek müteessirsiniz, ne hacet? Yanınızda ben bulunacağım.

Ilık yaz gecelerinde ısılıklarıyla velev uzun kış gecelerinde, karanlığın ve güneşin yanında, tatlı ve korkunç rüzgârlarla, mehtapla ve şimşeklerle beraber her an, daima yanınızda ben bulunacağım.

Beni sevecek misiniz? Kim bilir? Ben sizi sevmeye hazırlanıyorum ve size, açıkça istikbale ait hülyalarımı anlatıyorum.

Sıktığınız bu elin damarları içinde akan kanın ne derece temiz olduğunu yakın bir istikbal gösterecektir.

Bu günlük, yeni başlayan dostluğumuzun beni çok bahtiyar ettiğini söylemekle iktifa ediyorum, aziz arkadaşlar!

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- Gençlik devamlı bir sarhoşluktur. Bun, aklın geçirdiği hummadır.
- Kurnazlığı gizleyebilmek büyük bir kurnazlıktır.
- Hakiki iyi adam, hiçbir şeyden alınmayan insandır.
- Birçok arkadaşları olan bir arkadaş faydalı da olabilir, tehlikeli de...
- “Güvenme dostuna, saman giydirir postuna!” darbimeselini tekzip eden bir arkadaş olalım!
- Dostlukta başkasına sır tevdi edilir, aşkta sır ağızdan kaçırılır.
- İnsan sevdiğini mesut edemezse bedbaht etmeye çalışır.

- İnsan hayatta ya kendi meziyetleri yahut başkalarının budalalıkları sayesinde mesut olur.
- Bir kötü huyunu ıslah etmek, iki çocuk terbiye etmekten daha güçtür.
- Doktora değil, hasta olana akıl danışmak lazımdır.
- Zaman sevdayı zayıflatır, dostluğa güç verir.
- Hangi arkadaşlarla düşüp kalktığınızı haber veriniz, kim olduğunuzu haber vereyim!

Bar Nedir? Bar Adamı ve Bar Kadını Kimlerdir?

Bar hayatı bizde de başladı. Anadolu'nun kalabalık şehirlerinde küçük ve iptidai barlar açılıyor. Hakiki bar hayatını arkadaşlarımıza Avrupa'dan ve Amerika'dan alınmış misallerle tanıtmak istiyoruz.

Merak edilen şu suallerin cevaplarını vereceğiz:

1. Bar ne demektir?
2. Orada nasıl eğlenilir?
3. Bar kadınları nasıl mahlûklardır?
4. Bar kadınları nasıl para çekerler?
5. Bar adamı kimdir, ne yapar, nasıl yaşar?

Bar Ne Demektir?

Karanlık caddede keskin bir ışığın mıknatısı gözlerinizi büyük bir kapıya çeker, ayaklarınız sizden emir almadan oraya doğru vücudunuzu götürürler. İşte! Renkli, büyük afişler, birçok fotoğraflar: falan meşhur cambaz, falan meşhur muganniye, falan meşhur dansöz, komik, tenor, balat artisti... Hülasa birçok isim, birçok resim, renkli ilanlar, elektrikler sizi içeriye alır.

Büyük bir salon, beyaz örtülü masalar... Terbiyeli garsonlar, az kımıldayarak oturan ve fısıldayarak konuşan incelmış bir halk, iyi bir cazbant ve gözleri garip renkler, şekiller,

daima hayret veren tesirlerle oyalayan ışıklar, abajurlar, duvar kâğıtları, dekorlar ve en cazip şeyleri henüz gizlemekte olan kadife perde...

Hasır koltuğa yerleştiniz. İşte liste. Bu nefis mukavva parçasına ilk bakışta anlarsınız ki burada zevkli bir saat geçirmek sizin az çok bir servet sahibi olmanıza bağlıdır çünkü o mukavva parçasındaki rakamların sağ tarafında en aşağı iki sıfır vardır ve bu rakamların hepsi vahitten yukarıdır: 200, 500, 1.500, 2.500... “Dehşet!” mi diyorsunuz? Bara gitmemeliydiniz.

Orada en çok içilen şey “viski” denilen sert ve sarı İngiliz içkisidir. Yemekten sonra alınabilir. Tesiri şiddetli ve anidir. Sizi sahnenin cazibelerini mübalağa ile hissetmeye hazırlayacak en mükemmel içkidir.

Bir kadeh, bir daha, bir daha... İşte şimdi bütün bar dumanlanıyor, masaların beyaz örtüleri ve kadınların renkli ipek esvapları alev alıyor, dekolte kollar ve uzun bacaklar sizi çıldırtacak gizli bir lisanla haykırıyorlar, bütün salonu tatlı bir kadın kokusu yalıyor.

Nasıl Eğlenilir?

Perde açıldı. “Heyhah...” diye birdenbire içinizi çekiyorsunuz. Küçük diliniz bir tehlike atlatmıştır çünkü sahnede, incecik siyah bir tül içinde tebeşirden beyaz, çıplak vücudunu kıvrandıran kadın bir harikadır. Vücudunun nefasetiyle de raksının maharetiyle de bir harika! Sizi içtiğiniz viskilerden fazla sarhoş eden bu kadın için kendinizi birçok çılgınlıklara hazır bulursunuz. İşte, kemikleri bile lastikten imiş gibi kıvranıyor, geriniyor, kolları yukarı kalkarak, göğsü çırpınarak, çıplak ayaklarıyla size doğru, sahnenin önüne doğru koşuyor. Gayriihtiyari sahneye doğru başınız biraz daha uzanmıştır ve belki de aradaki mesafeye lanet ediyorsunuz!

Fakat yeşil kadife perde bu güzelliği nihayet gözlerinizden esirgeyerek iner.

Şimdi, bir cambaz ailesi... Beşerî hesabı şaşırtan hünerler... Telde, iplerde, baş döndürücü yükseklerde atılan parendeler... Sonra güzel bir kadın, bir erkek, sonra bir komik, sonra çarlistonun, apaş danslarının en iyilerini yapan diğer dansözler ve daima çıplaklıkları baş döndüren omuzlar, bacaklar... (Devam etmeyelim.)

Bu, gece yarısından sonra saat bire kadar sürer. Artık sahne bitmiştir. Bar hayatı, hakiki bar hayatı bundan sonra başlar. Sahnenin bütün kadınları yeni tuvaletlerle (yaldızlı iskarpinler, kıymetli ipek çoraplar, dar ve kısa ipekli elbiseler ve yıpranmamış vücutlar) salona inerler.

Para sarf etmeye karar veren erkekler, onlarla hususi localara, balkonlara, köşelere çekilirler. Bar kadını şampanya istememişse emrettiği şey şaraptır. Her şişe için vereceğiniz on on iki liranın yüzde onu, bar sahibi tarafından o kadına verilir.

Sabaha kadar, masanızda bulunan bu kadınla eğlenebilirsiniz. Dans, içki, sohbet...

Sabahleyin, bu nazenini otele kadar teşbi etmek fakat kapıdan dönmek isteyenler yeniden mali fedakârlığa hazır olmalıdırlar.

Bar Kadınları Nasıl Mahlûklardır?

Gençtirler, güzeldirler, süslüdürler, iyi dans ederler, umumi bazı malumatları vardır. Bir erkeği hoşnut edecek kadar konuşmasını bilirler. Fattan olduklarını söylemeye hacet yoktur ve en büyük hünerleri para çekmedir.

Nasıl Para Çekerler?

Türlü türlü usulleri vardır. Bazıları tok gözlü görünürler ve itimat telkin ederler. Küçük ikramlarla kanaat eder gibidirler. Saf erkeği teshir edinceye kadar ileri gitmezler fakat bir kere buna muvaffak olduktan sonra, en ağır hediyelere varıncaya kadar her şeyini isterler.

Bazıları ise daha erkeğin yanına gelir gelmez masaya yaklaşan garsona şampanya veya diğer içkileri emrederler.

Bunlara bir kere bir şey ısmarlamış olan adam takılır, yaptığı masrafın altından kalkmak için kadını muhafaza etmek ister. Bunun için yeniden ikram etmesi lazımdır. Böylece bir zararı telafi etmek isteyen bedbaht, yeni bir zarara girmek suretiyle harap olur ve ancak iyice boğulduktan sonra maksat yine muvaffak olabilir.

Bu kadınların her biri, bir küçük Cleopatra'dır. Erkekleri hiç olmazsa mealen öldürmedikçe kendilerini vermezler.

Bar Adamı Kimdir?

Onların bu hayallerine alet olmayan erkeklere “bar adamı” derler. Bunlar; barlarda çok yaşamış, barların esrarını öğrenmiş, maharet sahibi kimselerdir.

Bunlar da iyi giyinir, iyi konuşur, iyi dans ederler. Bar kadınlarının hepsini tanır, tabiatlarını bilir, onlarla arkadaş olur ve ekseriya da aradaki ezelî rekabetten istifade etmesini bilirler çünkü bar kadınları da bütün pişkinliklerine rağmen, her kadın kadar çocukturlar.

Bar adamları gece gündüz bunlarla düşüp kalkarlar, sevinçlerine ve kederlerine iştirak ederler. Arada bir onlara hissî...² saatlerinde onlara arkadaşlık ederler. Tek tük hediyelerde ve ikramlarda bulundukları da vakidir. Böylece başka zengin erkeklerle beraber olmadıkları geceler, bar kadınları, bar adamlarını otellerine kabul ederler.

Bar adamı hakkında verdiğimiz bu umumi malumatı, gelecek nüshalarımızda, bara ait gayet heyecanlı bazı hakiki vakalar takip edecektir.

Fıkra

İki İma Arasında

— Şu merhametli kadını tanıyor musun?

— Yalnız uzaktan bir göz aşinalığım var.

İşini Bilen Çocuk

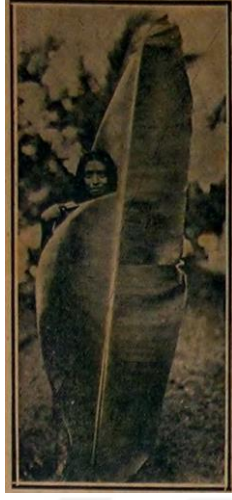
— Kaç yaşındasın çocuğum?

— Evde altı yaşında, tramvayda...³

² Fotoğrafta çıkmadığı için devamı eksiktir.

³ Fotoğrafta çıkmadığı için devamı eksiktir.

Böyle Yaprak Gördünüz mü?

Şekil 2. Muazzam yaprak

Afrika'nın ormanlarında ismini işitmediğimiz hatta resmini bile göremediğimiz pek çok nebatat mevcuttur. Resmini derç ettiğimiz muazzam yaprak sulak yerlerde yetişen bir çiçeğe aittir.

Arkadaş:

Beş kuruş vererek eline aldığın bu mecmuayı beğendin ve ona ısınmaya başladın değil mi? O hâlde hiç tereddüt etmeyerek onun koleksiyonunu topla. Hiç hissetmeden haftada vereceğin beş kuruşla kıymetli bir kütüphaneye sahip olacaksın. “Arkadaş” kendisini herkese beğendireceğini bildiği için kıtasını koleksiyon yapmaya müsait bir şekilde intihap etmiştir...⁴

Gündelik Hayatımızdan Sahneler

Her yiğidin bir yoğurt yiyişi var. Kendilerine mahsus tarzlarla hayatlarını kazanan esnafın da ayrı ayrı garip tabiatları, âdetleri, yaşayışları vardır ki bu tipleri arkadaşlarımıza tanıtmamanın hem faydalı hem de eğlendirici olduğunu ümit ediyoruz:

⁴ Fotoğrafta çıkmadığı için devamı eksiktir.

İranlı Tütüncünün Önünde Biraz Duralım!

Bunlardan en dikkate şayan olanı “İranlı tütüncü”dür. Avrupai muhitlere intibak edecek derecede amelî bir zekâ sahibi olan bu kurnaz insanlar, İstanbul’un her semtinde hatta Beyoğlu’nda bile muvaffakiyet kazanıyorlar çünkü müşteriyi cezbeden birçok basit fakat ehemmiyetli çareler keşfetmişlerdir. Dükkânlarının önü açıktır ve alışverişi kolaylaştırır. Dükkânları ne kadar küçük olursa olsun içinde her çeşit eşya bulundurlar. (Her şeyden evvel cigara, tütün, çay, kahve, sonra kırtasiye levazımatı, her lisandan gazete, mecmua hatta kitap, şekerçiliğe ait şeyler, çikolata, bisküvi, şekerleme, Avrupa sakızı, tıraş alet ve edevatı hatta kolonya, lavanta, pudra, allık, sürme gibi...⁵

Alelacele arayıp da bu dükkânlarda bulunamayacak lüzumlu hiçbir şey yoktur. İstedığınız şeyi oradan ayaküstü alıverir, yolunuza devam edersiniz. Dükkâna girmeye, kapı açıp kapamaya, tezgâh veya kasa başında beklemeye lüzum yoktur. Bu kolaylık İranlı tütüncülerin muvaffakiyetlerini temin eden en birinci amildir.

Bu adamlar işlerine âşıktırlar işlerinden başka bir şey düşünmezler. Gezmeleri, eğlenceleri yoktur. Hatta çoğu aile sahibi de değildirler ve zengin olduktan sonra da dükkânlarının üstündeki odada yatıp kalkarlar.

İranlı tütüncülerin bir tek zevkleri vardır. Mütemadiyen çay ve nargile içmek!

Ne vakit dükkânlarının önüne yaklaşırsanız bu esmer ve kavruk yüzlü, siyah sakallı adamların, mesela bir “Abbas” yahut “Murtaza” Efendi’nin sağ elinde bir nargile marpucu, sol elinde de çay fincanı görürsünüz.

Fakat sizi görür görmez Abbas yahut Murtaza Efendi hemen marpucu ve fincanı bırakarak istediğiniz şeyi çabucak verir, paranızı bozar çünkü Abbas Efendi işini zevkle daima tercih eder ve boş vakit geçirmekten hiç hoşlanmaz. Bunun için fazla konuşmayı da sevmez. Mesela müşteri gevezelik etmek isteyip de “Ne var ne yok Abbas Efendi?” diye sorarsa o, müstehzi ve zeki bakışını biraz daha parlatarak cevap verir:

— Çoh şükkür... Beyle yaşayıp geddirez!

— Havalar ısındı değil mi Abbas Efendi?

— Ee... Isınmıştı... Huda’ya min sena!

⁵ Fotoğrafta çıkmadığı için devamı eksiktir.

Ve Abbas Efendi lakırdıyı kesip nargilesini tokurdatmaya başlar, müşteri için de yoluna devam etmekten başka çare kalmaz.

Dükkânlarının camlı tezgâhları arkasında nargile tokurdatacak ve yaz kış çay içerek yoldan gelip geçenleri hâkimane ve müstehzi bir bakışla süzmekten başka zevkleri olmayan ve daima işlerini düşünen İranlı tütüncülerin bazıları da ihtiyar ve zengin olduktan sonra, ömürlerinin sonunu geçirmek için İran'a giderler...⁶ Bülbul sesleri arasında hayatın bütün yorgunluklarını dinlendirmek! Bu, hep say ile geçen hayatlarının yegâne mükâfatıdır.

Türk gençlerine, bu iptidai ticaret tarzlarını tavsiye etmezsek de İranlı tütüncülerin muvaffakiyetlerini temin eden allameleri taklit etmelerini tavsiye ederiz. Bu allameler, yukarıda da izah ettiğimiz gibi: alışverişi kolaylaştırmak, iyi mal satmak, çabuk iş yapmak ve işinden başka şeye...⁷

Öğütler

Can Sıkıcı Küçük Kazalara Karşı Ne Yapmalıyız?

Yanıklar

Tabii, küçük ve hafif yanıkları kast ediyoruz. Ötekiler için doktor çağırarak lazımdır.

Hafif bir yanık küçük bir kızartıdan ibarettir yahut deri kabarır. İlk zamandaki şiddetli acıyı gidermek için yanan yeri soğuk suya sokmalı. Kabaran deriyi yırtmamalı fakat cerahat toplanan yeri alevde yakılıp soğutulan ve böylece mikropları öldürülen bir iğne ile delmeli. Sonra vazelin sürüp eczane pamuğuyla kapamalı ve sarmalı.

Göze Toz Kaçması

Göze toz kaçarsa kapakları açıp kapamak veya ovalamak fenadır çünkü tozu daha içerilere götürür. Gözü kapalı tutmalı. Ekseriya gözyaşlarıyla beraber toz da gözün kenarına kadar çıkar. O vakit mahir bir kimse ince ve temiz bir bez parçasıyla onu oradan alır. Aksi

⁶ Fotoğrafta çıkmadığı için devamı eksiktir.

⁷ Fotoğrafta çıkmadığı için devamı eksiktir.

takdirde, açık göz kapaklarının içine bir pamuk vasıtasıyla biraz sıcak “borikli su” damlatmalı. Bazı kere göz kapağını tersine çevirmek de faydalıdır.

Isırıklar

Bir insanın veya temiz bir hayvanın ısırığı kendi kendine geçen hafif bir yaradan ibarettir fakat mikrop kapması tehlikesi olduğu için kaynamış su ile yıkamalı ve üstüne tentürdiyot sürmeli. Eğer meçhul bir kedi veya köpek tarafından ısırılmışsa hayvanların kuduz olup olmadığını anlamak için muayene ettirmek ve doktora gitmek elzemdir. Bir yılan ısırılmışsa o uzvu yaranın üst tarafından sıkıca bağlamalı, kanı emmeli ve doktora müracaat etmeli.

Burun Kanaması

Başı hafifçe öne doğru eğmeli ve başla enseye soğuk su ile ıslatılmış bir bez koymalı. Sonra içinde bir gram antipirin eritilmiş soğuk su ile eczane pamuğunu ıslatarak kanayan burun deliğinin içine koymalı. Ayakları sıcak suya sokmalı. Eğer burun kanaması başka bir hastalığın işaretlerindense o hastalığı tedavi ettirmek için de bir doktora gitmelidir.

Böcek Sokması

Arılar, eşek arıları, tırtıllar, sivrisinekler vahim yaralar açabilirler. Ehemmiyetsizlerini kolonya suyuyla yıkamak kâfidir. Yakılmış ve mikropları öldürülmüş bir iğne ucuyla böceğin yara içine bıraktığı zehirli iğneyi dışarı çıkardıktan sonra yarayı muzadd-ı taaffün bir su ile yıkamak lazımdır. Küçük bir iltihap görünürse doktora gitmeli.

Hıçkırık⁸ Tutması

Sinirden gelen bu küçük rahatsızlık ehemmiyetsiz ve tehlikesizse de insanı çok üzer. Hıçkırığı tutana bir çorba kaşığı toz şekeri yutturmalıdır. Her yudumda derin derin nefes aldirarak gazoz içirmelidir. Devam ederse mide çukuruna sıcak su ile ıslanmış...⁹

⁸ Dergide “ıçkırık” şeklinde yazılmıştır.

Bir Şoförün Hatıratı

Nakli: Server Bedii

Şoförlük, başkalarının esrarını öğrenmeye en müsait bir meslektir. Şoförler, otomobillerine binen müşterilerin konuştukları şeylerden, girip çıktıkları evlerden birçok gizli, karanlık mühim vakaların esrarını anlarlar. Server Bedii Bey bir şoförün kendisine anlattığı bu meraklı maceraları yazmaya başlıyor. Bu maceralar hakiki birer vakadırlar, bununla beraber en hayali sergüzeştler kadar da heyecan vereceğinden eminiz.

1

Bir gece yarısı Taksim’de, büyük şoför kahvesinin önünde, kaldırım üstündeki sandalyelerden birine oturdum. Bu, yorgunluk kahvesi içmek veya manasız bir yarım saati geçirmek için tesadüfi bir oturuş değildi. “Şoför” denilen ve rüzgârlarla yarış eden bu, damarları yıldırım dolu, atılgan, cüretkâr insanların içerlerine sokulmakta mesleğin tecrübelerini zenginleştiren bir fayda ümit ettim.

Yanımdaki sandalyelerde üç dört şoför oturuyor; bir dakika susmaya tahammül etmeden, birbirlerinin sözlerini keserek haykırışlar ve kahkahalarla, gayet canlı ve seri konuşuyorlardı. Birkaç adım ötede, sıraya dizili otomobillerin etrafında kimi ötekine açık bir nükte bir alay hatta bir küfür savuruyor, kimi de yanı başından geçen adamın bir müşteri olması ihtimaliyle fırsata dört el:

— Beyim... Buyurun! Küçük taksi! Götürelim... Yeni makine... diyordu.

Yanımda oturan şoförlerden biri, müşteri uzaklaştıktan sonra davetkâr, şoföre bağırdı:

— Ulan herifi tanımadın mı be? Ayaspaşa’da oturuyor. Sefarethanenin arkasında... Hani şişman zırl zırl terleyen bir karısı var.

Bunu söyleyen şoför, kendisine gülümseyerek baktığımı gördü ve hafif bir tevazu ile başını eğerek bana söyledi:

— Beyim... Artık bu işte adam sarrafi olduk. Adam sarrafi değil de nüfus memuru... Şu kaldırımdan geçen yüz adamdan en aşağı otuzunun kim olduğunu çakarız... Nerede otururlar, evli midirler, karı ve papal dalgaları nedir, biliriz. Aşağı yukarı bizim işin kıymetli bir yardımcısısınız. Bizim iş de roman yazmaktır.

⁹ Fotoğrafta çıkmadığı için devamı eksiktir.

Şoför sandalyesini bana doğru çevirdi ve sıçrayan bir aleve bakar gibi parıltılı gözlerini üstüme dikerek:

— Hop! Aman beyim, dedi. Bizde masal mı ararsın? Arabaylan arabaylan! Biz neler biliriz! Ama palavra değil ha... Doğru laf...

Vücudu sandalyesinden bana doğru taşıyor ve uzanıyordu. O vakit teklifimi yaptım, bana mesleğinin hatıralarını anlatmasını rica ettim, sevinçle kabul etti. Boş zamanlarında evime geldi. Anlattıkları içinde en muhayyel romanları doldurabilecek hakiki hayat vakaları, aşklar, ihtiraslar, evlenmeler ve boşanmalar hatta cinayetler var.

Hakiki ismini yazmadığım Şoför Halit'in ağzından bu vakaların en mühimlerini nakletmeye başlıyorum. Arkadaş'ın her nüshasında başlı başına bir macera yazacağım. Bu seferlik en kısası...

— Geçen yaz; öğleüstü, arabama bir kadın, bir erkek yaklaştı. Hemen atladım yere, otomobilin kapısını açtım fakat müşteriler bir adım kala duraklamışlardı. O zaman gördüm ki aralarında bir anlaşmazlık, bir terslik var. Kadın erkekten ayrılmak istiyor, herif bırakmıyor. Erkek güçlü kuvvetli, bastığı yere ayağının resmini çıkaran, kapı gibi iri yarı bir adam. Üstü başı temiz, kibar. Kaşları çatılmış, gözleri ateş püskürüyor ama etrafına çaktırmamaya çalışıyor. Kadın zayıf, ufak tefek, çıtır pıtır, badem şekeri gibi bir şey... Mecidiye gibi iri gözleri var. Yüzü... Nah şu kaymak kâğıt kadar bembeyaz kesilmiş. Sinirden zangır zangır titriyor ve herifin elinden kurtularak otomobile yalnız başına binmek istiyor. Nihayet basamağa kadar geldiler. Kadın içeriye girdi, oturdu ve şırak diye arabanın kapısını erkeğin suratına kapadı ve bana:

— Çek! dedi.

Fakat erkeğin demir gibi pençesi kolumu yakaladı:

— Dur, acele etme! dedi.

Kapıyı açarak o da otomobilin içine girdi ve kadının yanına oturdu kadın ince sesiyle erkeğe:

— İn aşağı, yoksa bağırırım! dedi

Erkek hiç tınmıyor, aldırış etmiyor, oturuyordu. Bana emir verdi:

— Arnavutköy'üne çek.

Kadın yerinden sıçradı, bağırdı:

— Hayır! Arnavutköy’üne değil, Aksaray’a... Anladın mı şoför? Aksaray’a!

Herif bir kere daha bana “Arnavutköy’üne” emrini verdikten sonra kadın “Aksaray’a” diye tutturuyordu. Tabii arabayı kımıldatmadım ve hangisinin sözü olacağını bekledim.

Erkek bana bir kere daha öyle bir emir verdi ki lamı cimi yok, makineyi...¹⁰

Bizim dikiz aynasından ikisine de bakıyordum. Kadın öfkesinden dudaklarını sakız gibi çiğniyordu.

Erkek kadına:

— Mektubu ver, diye bağırdı.

— Vermem!

Herif birdenbire kadının bileğini yakaladı, büktü ve elinden zorla çantasını alarak içinden bir zarf çıkardı. Erkek mektubu okurken kadın bayıldı. Bir eczanenin önünde durduk. Kadını eczaneye taşıdılar. Yirmi¹¹ dakika bekledim. Kadın, bu sefer yüzü limon sarısı kesilmiş erkekle beraber otomobile bindi. Herif yolda...¹²

— Ben anlamıyor muydum sanki? Senin o piç kurusuyla ne haltlar ettiğini bilmiyor muydum? Neydi o maçlar, kulüpler, daha bilmem neler? “Seni bu oğlanla Sarıyer’de görmüşler.” dediğim vakit suratıma “Yalan!” diye nasıl bağırdındı? O piç kurusundan şüphe ettiğimi söylediğim vakit bana “Alçak!” diye nasıl haykırıyordun? Taksim postanesinden¹³ posta restante mektup aldığını öğrendim. Sabahtan beri içeride gizlenerek seni bekledim. Nihayet geldin, kutudan mektubu aldın, seni Taksim’e kadar peşinden takip ettim. Bak biz insanı böyle yakalınız! Ne diyor...¹⁴

“Buluşalım da kırmızı dudaklarının kirazını yine ağzıma alayım...” Ha? Yine öyle mi? Yine! Yine! Kim bilir bu kaçıncısı! Ah, ben sana ne yapacağımı bilirim... Ulan, kalabalık caddelerden geçmeseydik ben şimdi seni burada gebertirdim, paklardım... Seni çiroz kahpe seni... Fakat bak ben, seni ne hâle koyacağım. Sürüneceksin be, sürüneceksin!

¹⁰ Fotoğrafta çıkmadığı için devamı eksiktir.

¹¹ Derginin tüm sayılarında “yigirmi” şeklinde yazılmıştır.

¹² Fotoğrafta çıkmadığı için devamı eksiktir.

¹³ Derginin tüm sayılarında “postahane” şeklinde yazılmıştır.

¹⁴ Fotoğrafta çıkmadığı için devamı eksiktir.

Anladın mı? Sürüneceksin istersen bir daha bayıl! Geber be, geber... Bana sekiz ay çektirdiklerini yalnız bir ben bilirim, bir de Allah... Anladın mı? İşte böyle yakalanırsın! Şimdi bak ben ne yapacağım sana! O muhallebi suratlı oğlandan gelen bu mektubu zarfa koyacağım, şimdi taahhütlü olarak postaya vereceğim, kocanın dairesine göndereceğim. Herif seni ayaklarının altına alsın, kafanı ezsın de onu da beni de aldatmanın cezasını çek!

Postanenin önünden geçerken erkek bana “Dur!” emrini verdi, yere atladı ve postaya girdi. Kadın yalnız kalmıştı. Dikiz aynasından bir daha baktım ve kadının dudaklarını kanatacak kadar kemirdiğini, gözlerinin yaşardığını gördüm.

Server Bedii

Fıkra

Kırmızı Balıklar

Hanım — Kızım kavanozdaki kırmızı balıkların suyunu değiştirdin mi?

Hizmetçi — Hayır, efendim... Daha kavanozdaki suyu içip bitirmemişlerdi ki.

Kanaatkâr Dilenci

Dilenci — Fakire bir sadaka...

Yolcu kadın — Yanımda bir bütün liradan başka para yok.

Dilenci — Allah’a çok şükür... Ben ona da razıyım!

Dünya = Kadın

Mademki bir güzelsin: Kalpleri yakacaksın!

Mademki bir kadınsın: Açık öyleyse bahtın!

O mahmur gözlerinle etrafa bakacaksın;

Ey periler perisi! Otur: Bu yerdir tahtın!

Aşkın aleviyle damla damla eririz:

Senin için verilen bir tükenmez emektir!

Gün olur bir buse ki canımızı veririz,

En büyük hakikat bu: Dünya kadın demektir.

...

Arkadaş mecmuası size her hafta o kadar değişik, o kadar yeni mündericat takdim edecek ki koleksiyon yapmak merakınız olmasa bile Arkadaş'ı her çarşamba günü almaktan kendinizi men edemeyeceksiniz.

Kıskanan Bir Âşık Ne Delilikler Yapar?

Glasgow şehrinde bir deli, gece yarısı eline bir testere alarak zevcesinin âşığıyla kaçacağı şimendifer yollarının demirini kesmek istemiş ve tevkif edilmiştir.

Geçen hafta, İngiltere'de, Glasgow şehrinde gece yarısı bir deli tevkif edilerek polis merkezine götürülmüştür.

Glasgow şehir harici trenlerinin hat nöbetçisi olan William demiştir ki:

— Efendim, yirmi dakika evvel, nöbetimi arkadaşşıma teslim edeceğim sırada, hat boyunda kısa ve az hareketli bir gölge gördüm. Henüz gece yarısına bile gelmediğimiz için hava zifiri karanlıktı ve ilk anda bu gölgenin ne olduğunu kestiremedim. Koştum. Yaklaştıkça bu gölgenin ray kenarına diz çökmüş bir adam olduğunu fark etmeye başlıyordum. Yanına gidince bu efendinin, elinde bir testere ile rayların altındaki büyük kütükleri kestiğini gördüm ve üstüne atılarak:

— Ne yapıyorsun, serseri? ...¹⁵

Birdenbire elinden testereyi bırakarak boynuma ve gırtlığıma sarılmak istedi. Aramızda müthiş bir kavga oldu. Altı dakika sonra şimal treninin geçeceğini bildiğim için orada parçalanmamak istiyor, herifi kenara çekmeye uğraşıyordum. Nihayet ikimiz de rayların kenarından yuvarlanarak kendimizi iki metre¹⁶ derinliğinde dik bir yokuşun dibinde

¹⁵ Fotoğrafta çıkmadığı için devamı eksiktir.

¹⁶ Derginin tüm sayılarında “metro” şeklinde yazılmıştır.

bulduk. İstasyondan bereket ki görmüşler...¹⁷ Bu adamı tanımıyorum, ne yapmak istediğini bilmiyorum.

Başkomiser, maznunu odaya getirtti. Merbalı bir gömlek üstüne yarım yelekli bir askı takmış olan bu ceketsiz adam, bir ameleye benziyordu. Saçları kabarmış, gömleğinin ön düğmeleri kopmuş, boynunun sol tarafı tırmıklanmış ve kanamış, beti benzi sapsarıydı.

Bir sandalyeye oturdu ve başını avuçları içine alarak kendisine sorulan suallerden hiçbirine cevap vermedi. Başkomiser şiddet gösterince maznun ağlamaya başlamıştı. Nihayet, ancak bir rahip çağrılacak olursa ona itiraflarda bulunabileceğini, yoksa öldürülse bile sırrını kendisiyle beraber öteki dünyaya götüreceğini söyledi...¹⁸

Mevkufun rahibe itirafları şudur:

Kendisi Glasgow'un büyük mensucat fabrikalarından birinde başdokumacı imiş. Evli imiş ve üç çocuğu varmış. Son zamanlarda, genç ve güzel zevcesinin o fabrikada çalışan bir mühendis muaviniyle fazla dostluklarından şüphe etmeye başlamış. Bu kıskançlık ve şüphe yüzünden uykuları ve iştihası kaçıyor, çalışamaz bir hâle geliyormuş. Nihayet, son günlerde birtakım asılsız hayaletler de görmeye, yani zihnini oynatmaya başlamış.

En sonunda korktuğuna uğruyor. Zevcesi, o gün akşamüstü eve bir mektup bırakarak âşığı olan mühendis muaviniyle Glasgow şehrinden kaçıyor. Kocası da büsbütün çıldırıyor. Zevcesinin hangi trenle ve nereye gideceğini bilmediği için Glasgow şehrinden harice geçen bütün şimendifer hatlarını kesmek, bütün trenleri kazaya uğratmak istiyor. Elbette birinden biri zevcesinin bulunduğu katarı isabet edecek ve hain kadın âşığıyla beraber paramparça olacaktır. İşte bu maksatla deli, eline büyük bir testere ve alet ve edevat olarak hat boylarına çıkıyor, ikinci hattı keserken bildiğimiz gibi yakalanıyor, biraz akli başına geliyor.

Mevkufun itirafları üzerine bütün istasyonlara telefon edilmiş ve kesilen hat bulunup tamir edilinceye kadar trenlerin hareketi tehir ettirilmiştir. Fazla olarak, zavallı delinin zevcesi de hareketinden evvel tevkif edilerek çocuklarının başına gönderilmiştir. Elan, İngiltere'de bu vakanın davası devam etmektedir. Londra gazeteleri, maznunun cinneti sabit olacağı için beraat kazanacağını tahmin etmektedirler, bu tahmine biz de iştirak ederiz; şimdilik kara

¹⁷ Fotoğrafta çıkmadığı için devamı eksiktir.

¹⁸ Fotoğrafta çıkmadığı için devamı eksiktir.

sevdanın bir insanı ne dehşetli facialar hazırlamaya sevk ettiğini büyük bir hayret içinde müşahadeyle iktifa ederiz.

Ettiğimiz Vakit Uyumak Çaresi

Gürültü içindesiniz yahut siniriniz tutmuş yahut bir yeriniz ağrıyor da uyuyamıyor musunuz? Uyumanın çaresi var. Bu makaleyi okuduktan sonra kıyamet kopsa yahut başınız, dişiniz ağrıdan çatlasa yine hiçbir ilaç almadan uyuyabilirsiniz.

Uykunun gelmesine dört mâni vardır.

1. Sinirli olmak;
2. Devam eden bir gürültü içinde bulunmak;
3. Bir kederi, düşüncesi olmak;
4. Derin ve devamlı bir ağrı, sızı, acı hissetmek.

Uykusuzluğa sebep ne olursa olsun uykusuz kalan kimse uyuyabileceğine iman etmelidir, uyumak istemelidir. Sonra da uyku haricindeki her fikri defetmeli ve uyku fikrini hâkim kılmalıdır. Bunları yaptıktan sonra şöyle hareket etmelidir:

Birincisi yatağın ortasına yatmalıdır. Vücudun bütün azası tamamıyla uzanmış olmalıdır. Öyle güzel bir vaziyet intihap etmelidir ki vücudun her uzvu bütün ağırlığıyla dinlenebilmelidir. Biz sağ tarafa dönerek yahut sağ tarafa hafif meyilli arka üstü yatılmasını tavsiye ederiz. Ondan sonra aşağıdan yukarıya doğru vücudun her uzvuna ayrı ayrı dikkat etmeli. Ayaklar birbirinden ayrı mıdır? Kıvrılmış veya takallüs etmiş değil midir? Bacaklar ve baldırlar bütün ağırlıklarıyla şilteye intibak ediyorlar mı?

Sonra göğse dikkat edilecek. Kolayca istirahat ediyorlar mı? Baş, boyun adalelerine hiçbir yorgunluk vermeyecek gibi yastığa yerleşmiş midir?

Bu teftişi yaptıktan sonra:

İkincisi havayı ağır ağır teneffüs ederek karnın alt kısmını şişirmeli. Sonra ciğerlerin yanlarını ve zirvelerini doldurmalı. İçeri çekilen havayı beş saniye muhafaza etmeli ve yavaş yavaş salıvermeli ve aynı tertipte bu teneffüsü on iki defa tekrar etmeli.

Bu nefes alıp vermeler esnasında parmaklarını kımıldatmak, omuzları yatak arşafına sürtmek, bacakların yerini değiştirmek, topuklara basarak vücudu kaldırmak falan gibi hiçbir gayriihtiyari harekete katiyen müsaade etmemeli. Vücudun hareketsizliği dimağın tembelliğini ve uyuşukluğunu intaç eder. Bir eyrek saat hareketsiz, tamamıyla hareketsiz durabilirseniz, adaleleriniz tamamıyla rahat olabilirse, mukavemet edemeyeceğiniz kadar uykunuz gelmiş gibi uyumaya başlarsınız.

Düşününüz ki uyuyamadığınız geceler yatağınızın içinde sık sık dönersiniz ve ne kadar kımıldar, ne kadar vaziyet değiştirirseniz kendinizi o derece uykusuz hissedersiniz.

O hâlde, kendinize en rahat gelen kati vaziyeti aldıktan sonra, demin söylediğimiz tarzda teneffüse başlayınca kendi kendinizi teftiş ediniz ve her türlü hareket arzusuna mukavemet gösteriniz. Eğer unuttur da bir hareket yaparsanız ilk vaziyetinize tekrar geliniz ve kendinizi daha büyük bir dikkatle teftiş ediniz.

Bir Fransız doktoru insanı şuna benzetiyor: araba, at ve arabacı. Araba, insanın vücududur. At, kuvvetidir. Arabacı da zeksıdır ki arabayı idare...¹⁹

O hâlde arabacı yani zekâ isterse dizginleri çeker, arabayı yani vücudumuzu hareketten men eder nihayet uyutur.

Bir at ne kadar asi, ne kadar hırçın olursa olsun iyi bir arabacının elinde itaat eder. Bunun gibi herkes vücudunun hareketlerini itaat altına alabilir.

Biraz tecrübe ile bu usulü tatbik ettikten sonra iddiamızda haklı olduğumuzu göreceksiniz ve mışıl mışıl uyuyacaksınız!

¹⁹ Fotoğrafta çıkmadığı için devamı eksiktir.

Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi

Şekil 3. Poplin, bu sene kadınların en sevdikleri kumaş oldu

Poplinin bu sene çok moda olduğunu söylersek bütün karilerimizi sevindirmiş olacağız. Bu ucuz kumaşın ne güzel şekillere girebileceğini yukarıdaki resimler pek güzel gösteriyorlar. Matbu çiçekli poplin bu senenin modası olmakla beraber renkli çizgili poplinler de modadan çıkmış değildir. Bilhassa kısa boylular uzun gösteren çizgili poplinleri tercih etmektedirler.

Şekil 4. Gelin başlıkları

Eski ağır ve kalabalık gelin başlıklarının yerini şimdi ince hafif tüller aldı. Bir gelin başlığı ne kadar hafif olursa o kadar rahat, o kadar da zarif olur. Nenelerimizin devrinde bu kolaylıkları düşünmek şöyle dursun yeni yeni şeyler düşünerek başı ağır bir yük altında bulundurulardı. Bu kadın derç ettiğimiz resimler en son moda gelin başlıklarıdır.

Elbiseleri Fırçasız Fırçalamanın Çaresi

Bilhassa yaz mevsiminde elbiseleri çabuk ve temiz fırçalamak elzendir. Hayvan kıllarını ve tozları esvaptan tamamıyla çıkarmak için yenice bir süngerı suya batırınız. Suyunu atmak için süngerı sıktıktan sonra kumaşın üstünden geçiriniz. Rutubet yüzünden esvaptaki tozlar ve kıllar süngere geçer. Sonra da süngerı yıkamalı.

Arkadaşlarla Baş Başa

Bu sahifede bize soracağınız her sualin cevabını alacaksınız. Hasta mısınız? Parasız mısınız? Âşık mısınız? İzdivaçta mesut olmak mı istiyorsunuz? Meslek intihabında tereddüttünüz mü var? İşinizde muvaffak olmak ve rakibinize galebe çalmak için çare mi düşünüyorsunuz? Velhasıl derdiniz, kederiniz, düşünceniz ne ise bize “arkadaşça” danışınız. Hepiniz bizim arkadaşımızsınız ve hayatınızı kazanmanız, mesut olmanız için size fikir vermeyi, yol göstermeyi vazife biliyoruz. Hatta iş arayanların, işçi arayanların, gaip arayanların ilanlarını da meccanen derç edeceğiz. Bu satırları okur okumaz gazetemiz adresine istediğiniz şeyi sorabilirsiniz. Bu nüshada “bir meslek intihap etmek isteyenler”le “intihap ettikleri meslekte muvaffak olmak isteyenler” için de ayrıca sualler tertip ettik ve bize tahriren müracaat edenlere lazım gelen cevapları vereceğiz. Bu sahifeyi dikkatle okuyunuz ve arkadaşlığımızdan en güzel yardımı bekleyiniz.

Arkadaş

Arkadaşlar! Size elimizden geldiği kadar yardım etmek istiyoruz. Dünyada en büyük muvaffakiyetleri temin eden şey “fikir”dir. İyi fikirler bulmak, her şeyin yolunu bulmak demektir. Hepimizin her gün fikre ihtiyacımız vardır. Her şeyi kendi kafamızla düşünüp halletmeye çalışırsak işin içinden çıkamayız. Sıhhatimize taalluk eden meselelerde bir doktorun, paraya taalluk eden meselelerde bir iktisatçının, sevdaya taalluk eden meselelerde tecrübeli bir dostun, aileye taalluk eden meselelerde yaşlı başlı bir zatın, mesleğimize ait meselelerde bir mütehassısın fikirlerini, tavsiyelerini öğrenmek bizi birçok gailelerden kurtarır, başımız rahatlar, beynimiz dinç kalır.

Zihninizi işgal eden meseleleri bize sorunuz! Ne olursa olsun: sıhhat, para, aşk, izdivaç, meslek, ilim, irfan, sanat, edebiyat, her şey... Biz gazeteciyiz, mana zengin muhitimiz

vardır. Sorduğunuz şeylerden bilmediklerimizi de mütehasşislara sorar, tahkik eder, arar, bulur size bildiririz.

Tereddüt etmeyiniz arkadaşlar! Bize yazınız, bize sorunuz, mutlaka cevap alacaksınız!

Hem biz size, bazılarının yaptıkları gibi alelacele, bir dakikalık, baştan savma cevaplar vermeyeceğiz. Derdinizi cidden samimi olarak düşüneceğiz ve size nazari, işe yaramaz fikirler değil tatbiki kıymeti olan, amelî çareler göstereceğiz.

Bazı arkadaşlarımız gönderecekleri mektuplarda belki de hakiki imzalarını atmak istemeyeceklerdir. Mahrem ve ailevi şeyler soranların kendi şahıslarını gizlemek istemeleri pek tabiidir. Bu arkadaşlarımız müstear bir imza yahut isimlerinin baş harflerini de atabilirler. Bununla beraber hakiki hüviyetlerine ve isimlerine cevap verilmesini isteyen arkadaşlarımız da sarih isimlerini ve adreslerini yazabileceklerdir.

Yalnız bütün arkadaşlarımızdan bir noktayı rica ederiz: Mektuplarını mümkün mertebe kısa ve bilhassa pek ciddi yazmalı, suallerini de veciz ve açık sormalıdır. Biz birçok mektup okumaya ve her biri üzerinde ayrı ayrı düşünmeye mecbur olacağız. Vakit bizim için kıymetlidir. Sevgili arkadaşlarımız bizi bu hususta fazla israfa sevk etmezlerse kendileri için de iyi olur, suallerine çabuk cevap alırlar.

Gönderilen mektuplara tarih sırasıyla cevap verilecek ancak uzun ve mühim mevzulara ait suallerin cevabı belki biraz tehir edecektir.

Bu nüshamızda bazı sualler tertip ettik. Bunları biz, arkadaşlarımıza soruyoruz. Alakadar olanlar cevap versinler, o cevaplara göre fikrimizi bildireceğiz. Maksat bir “meslek intihap etmek isteyenler” ile “intihap ettikleri meslekte muvaffak olmak isteyenlere”e fikir vermektir. Bu mevzuyla alakanız varsa suallerimizi dikkatle okuyunuz, bir kâğıda kısa cevaplarını yazıp bize gönderiniz. Size cevaplarını gelecek nüshadan itibaren vereceğiz. Müddet iki haftadır. Daha sonraki tarihle gelen mektuplar cevap alamayacaklardır.

Bir meslek intihap etmek isteyenlere suallerimiz:

1. Çocukken hangi oyunları veya hangi meşgaleleri severdiniz?
2. Mektepte hangi dersleri tercih ediyorsunuz?
3. Vücudunuz kuvvetli ve çevik midir?
4. Mütalaayı mı el ve makine işlerini mi seversiniz?

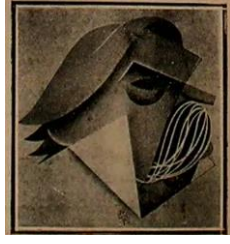
5. Güzel sanatlardan, yani “resim, şiir, musiki, tiyatro, mimari, heykeltıraşlık ve hak”tan birine merakınız var mı?
6. İntizamperver misiniz?
7. Mektepte gazete çıkarmak, kulüp açmak, tasarruf sandığı yapmak gibi teşebbüslerde ön ayak oldunuz mu?
8. Cesur ve atılgan mısınız?
9. Çok lakırdı söyler misiniz, sükûtu mu seversiniz?
10. Spora merakınız var mı?
11. Elektrik, makine, marangozluk gibi hususi meraklarınız var mı?
12. Bir mesleğe karşı aşk hissettiniz mi?

İntihap ettikleri meslekte muvaffak olmak isteyenlere suallerimiz:

1. İntihap ettiğiniz meslekten memnun değil misiniz?
2. Ümit ettiğiniz şeyler olmadı mı? Sukutuhayale mi uğradınız?
3. Ne gibi mâniler çıktı?
4. Bu mâniler içinde gözünüzü en ziyade yıldıran nedir?
5. Rakibiniz var mı?
6. Sizden daha çok muvaffak oluyor mu?
7. Rakibinizin sizde olmayan meziyetlerini biliyor musunuz? İtiraf edebilir misiniz?
8. Rakibinizde olmayan meziyetleriniz var mı, nelerdir?
9. Ne vakitten beri işe başladınız?
10. Hiç fırsat kaçırdınız mı? Hatırlıyor musunuz?
11. İşinizde hiç küçük büyük bir muvaffakiyet kazandınız mı?
12. Müşterileriniz veya sizinle alakası olanlar hangi eksiklerinizden şikâyet ediyorlar?

Cevaplar; İstanbul’da, Ankara Caddesi’nde, Meserret Oteli karşısında Arkadaş idarehanesinde “anketler ve müsabakalar” kısmına gönderilmelidir.

Fütürist Resim

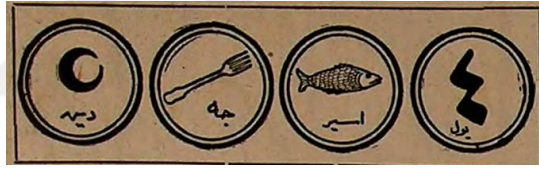

Şekil 5. Fütürist resim

Fütürist resim gördünüz mü? İşte size bir numunesi... Fotoğrafını bütün gazetelerimizde defaatle gördüğünüz Fransız hariciye nazırının fütürist tarzda yapılmış bir resmi. Fütüristlere göre bundan elli sene sonra bütün resimler bu tarzda yapılacaktı ve şimdiki resimler rağbetten düşecekmiş.

Müsabakamız

Her yuvarlak içinde bir şehir ve kasaba ismi var bulunuz!

Şekil 6. Aydın, Çatalca, Balıkesir, Dört Yol

Müsabakamız şudur: Yukarıda gördüğünüz her yuvarlak içinde ikişer kelimelik birer şehir ve kasaba ismi var. Bu kelimelerden biri “yazı” ile öteki “resim” ile gösterilmiştir. Resmin kelimesini bulunca yazısı ile yan yana getirerek bilmeceyi halletmiş olursunuz.

İntihap ettiğimiz memleket isimleri hep Türkiye dâhilindedir ve maruf yerlerdir. Ümit ediyoruz ki bu sade müsabaka arkadaşlarımızı pek yormayacaktır.

Müsabakamızın şeraiti: Her hafta dört yuvarlak neşredeceğiz. Beş haftada yirmi yuvarlak neşretmiş olacağız.

Bu yirmi yuvarlağın hangi memleket olduğunu bir mektupla ve beş haftalık kuponlarla beraber idarehanemize göndereceksiniz.

Müsabaka müddeti yedinci hafta nihayetine kadardır. En uzak yerlerden de gelecek cevapları nazarıtibara aldığımız için müsabakanın hitamından on beş gün sonraya kadar mühlet veriyoruz. Netice 8’inci nüshamızda ilan edilecektir.

Müsabakaya iştirak edenler arasında kura çekilecek ve üç yüz kariye muhtelif kıymette çok zengin ve çok şık hediyeler tevzi edilecektir.

Hediyelerin Listesi:

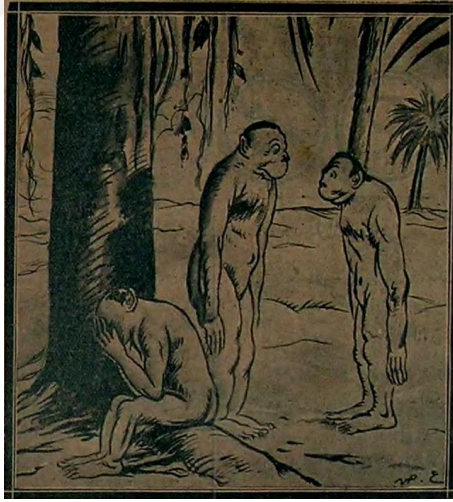
Üç yüz kariye tevzi edeceğimiz hediyeler şunlardır:

Erkek ve kadın için altın kol saatleri. Gümüş cep ve kol saatleri. İpekli kadın ve erkek çorapları. Altın uçlu dolma mürekkepli kalemler. Avrupa mamulâtı meşin cep cüzdanları. Büyük kıtada meşin evrak çantaları. İpekli kravatlar, gömlekler, gümüş kaplama nikel cep saatleri, saat kordonları, sofrâ takımları, termos şişeleri, elişi kutuları, eşarplar, tıraş makineleri, depolu eversharp kalemleri ve hokka takımları.

Mühimdir: Müsabaka neticesinde hâl varakaları hep bir arada İstanbul'da, Ankara caddesinde "Arkadaş mecmuası müsabaka memurluğu" adresine gönderilmelidir.

Müsabaka kuponu: Numara 1

Karikatür Sahifesi

Şekil 7. Afrika ormanlarında maymunlar arasında bir mükâleme A.D.

— Şu kızcağız acaba ne için ağlıyor?

— Ağlamasın da ne yapsın, babası onu zor ile Doktor Voronoff'un ameliyat ettiği bir maymunla evlendirdi.

Şekil 8. Şimdiki gençlik

A.D.

İhtiyar — Hey gidi dünya... Ben de bir zamanlar bunlar gibi idim. İçmeden sarhoş olurdum.

Şekil 9. Karikatür 3

A.D.

— Nereden geliyorsun?

— Annemin evinden.

— Demek annen yeni diş yaptırmış.

Şekil 10. Trende

A.D.

— Yere sigara atmanın yasak olduğunu bilmiyor musunuz?

— Biliyorum.

— O hâlde ne için atıyorsunuz?

— Ben kumpanyanın müfettişiyim.

Cumhuriyet Matbaası — Müdür-i Mesulü: Sedat.

Arkadaş Numara 2

Nüshası 5 kuruştur.

4 Temmuz 1928

İdarehane: İstanbul'da, Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

Tablo 2

Abone Şeraiti

	Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130		250 kuruş
Ecnebi: 200		400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Her hafta çarşamba günleri neşir olunur, her şeyden bahseder resimli mecmuadır.

Şark ve Garbın Musiki ile Mukayesesi

Şekil 11. 2. sayı kapak fotoğrafı

İnsanları uyanış saatlerinde uyutan şu musiki ile uyku saatlerinde uyandıran öteki musikinin yan yana mukayesesi şarkla garbın farkını gösteriyor.

Arkadaşça Konuşalım

Aşka Ölüm Karıştırmak

Arkadaşlar! Kadın meselesi aramızda her zaman canlı bir mevzudur. Bu bahis açıldığı vakit, niçin itiraf etmeyelim; sandalyelerimizi birbirimize azıcık daha yaklaştırır, sanki bahsedecğimiz şeye biraz daha sokulur, cigaralarımızı yakar, birbirimize dikkatle bakar ve saatlerce nerede olduğumuzu bile unutarak tatlı veya renkli hayaller içinde konuşuruz.

Şüphesiz, bu dakikada, meclisimizde ve aramızda kadınlar da var erkekler de ve biz her iki cinsin huzurunda konuşacağız.

Arkadaşlar, içimizde hangimiz bir kadın meselesi içine dalmadık veya buna namzed değiliz? Kimimiz masum çocukluk senelerinde, bir çift mavi ve şeffaf gözün bize verdiği hayallerin parıltılı ve renkli suları içinde yüzdük, sever gibi olduk, ümit eder gibi olduk ve istikbale ait asla tahakkuk etmemiş hülyalar kurdük.

Kimimiz gençliğimizin harlı bir devresinde, ciddi ve metin bir alaka ile siyah bir saçın alevine, ela bir gözün uçurumuna, kıvılcımlı dudakların ateşine cezbedildik. İçimizde sevenler, sevilenler, nişanlananlar, evlenenler, boşananlar, hazin akıbetlerle sevgililerini kaybedenler var. Hepimiz az çok erkek-kadın münasebetlerinin türlü şekillerinden birini hatıralarımız arasında saklarız.

Doğrusu ben, kendi ihtiyarlarıyla ve istekleriyle aşka ölümü karıştıranların aleyhinde söylemek istiyorum.

Aşk yüzünden intiharları affediyor musunuz? Bence, sevgiliye hediye olarak canımızı ikram etmekte fazla bir cömertlik var. Sefahat derecesinde bir cömertlik!

Vakıa, arkadaş, bana diyeceksiniz ki:

— Hangi hediye, hangi ikram canım efendim? İntihar eden bir âşık, canını kıymetli bir şey gibi başkasına veren insan değil bilakis, canından bezen, ona en kıymetsiz ve pespaye bir mahiyet nazarıyla bakan insandır. Onlar ölüme ihtiyarlarıyla ve istekleriyle değil felaket tarafından itilip kakılarak zaruret ve mecburiyetle koşuyorlar.

Belki haklısınız fakat ben bu zarurete, bu mecburiyete inanmıyorum. İnsan en büyük felaketlerle çarpışmak için yaratılmıştır. Felaket bizi itip kakarken niçin dimdik durup iki üç yumruk da biz ona savurmayalım? Sonra felaketten felakete fark var: Midesini dişleyen kanserin şifa bulmayan sancıları arasında hayatına hatime çeken bir ümitsiz hastanın yahut

da ihtiyar yaşımda bütün bir ailesiyle aç kalan sefilin intiharında mazur görebileceğimiz ıztırlarlar vardır fakat sevgilisinin ihanetine karşı metanetini kaybeden insanı kolayca mazur görebilir miyiz?

Sevdiğimiz insanı “bir tane” farz etmek, onun eşini bir daha asla bulamayacağımıza inanmak ve ondan ayrıldığımız vakit kendimizi hayatta bomboş, yapayalnız bularak şakağımızdan içeriye kurşunu sokmak, yalnız irademizin değil zekâmızın da aczidir.

Arkadaşlar! Ümit etmek istemem ki aramızda bu kadar âcizler bulunsun. Şu “Hayat mücadeledir.” sözü ne kadar çok tekrar edilmiştir ve ne kadar doğrudur! Hayatta her şey istediğimiz gibi olmayacaktır. Sevdığımız kadınlardan bazıları, kendilerinde olduğunu tahayyül ettiğimiz meziyetlerden mahrum olduklarını bize göstererek sukutuhayal vereceklerdir. Bazıları, kulaklarına şeytanın fışladığını, bazı yanlış tavsiyelere tâbi olarak bize fena kadın oyunları oynayacaklardır. Bazılarıyla hayatımızı teşrik etmeye fâni dünyanın bin arızası mâni olacaktır ve nihayet, kendilerini bir deli ihtiras ile özlediğimiz kadınlardan bazıları da bizi kabul etmeyeceklerdir. Bu makûs ihtimallerin her biri, bizde hayatımızı feda etmek arzusu uyandıracak kadar elim olabilirler fakat elimiz bir revolver kabzasını asla okşamamalı yahut zehir dolu kadehin kenarları dudaklarımızı asla gıdıklamamalıdır.

Hayat! Hayat! Hayata doğru arkadaşlar! Ne olursa olsun, müspet ve menfi bütün ihtimallere karşı, ciğerlerimizi saf hava ile şişirerek ve kalbimizi daima ümitlerle takviye ederek yaşayalım.

Yaşadıkça göreceğiz ki bizi birçok arızalar, fena vakalar, sukutuhayaller, felaketler karşılayacağı gibi umulmadık sevinçler, bir köşe başından karşımıza ansızın çıkan saadetler ve nice alev saçlı, derin gözlü, kıvılcım dudaklı sevgililer, ellerinde çiçekler ve yüzlerinde tebessümler istikbal edeceklerdir.

Ben dünyanın en güzel şeyi olan aşka, en çirkin şeyi olan ölümü karıştıranların felaketlerine karşı merhametten ziyade nefret ve hiddet duyuyorum. Bilmem siz ne fikirdesiniz arkadaşlar?

Arkadaşımız

Arkadaş Fikirleri

- Kendini bilmeyen, hiçbir şey bilmez.
- Siz paraya sahip olunuz fakat para size sahip olmasın.
- Dinlemek, söylemekten daha güçtür.
- Kıskanılan kadın ihanete koşar.

Dünkü, Bugünkü, Yarınki Aşk

Dünkü ve bugünkü aşklar, büyükbabayla torun kadar bile birbirine benzemiyorlar. Her şey gibi “aşk” da değişti. Yarın ne olacak? Biz bir kehanette bulunacak değiliz fakat mazide, hâlde ve istikbalde aşkın mukayeseli bir terkikini arkadaşlara arz ediyoruz. Perşembenin gelişi çarşambadan belli olur mu?

Dünkü Aşk

Eski zamanda Allah’tan sonra en mukaddes şey, sevgiliydi. Dinden sonra en mukaddes şey, aşktı.

İbadetten sonra en büyük vazife sevgiliye perestiş etmektir. Aşkta sevilen şey maşukanın kalçaları veya ayakları değildi. Her şeyden evvel sevgilide manevi meziyetler: Ulüvv-i cenap, fedakârlık, insanlara muhabbet, inceliğe, güzelliğe, ruhi zarafete meftuniyet, vakar gibi yüksek temayüller aranırdı.

Evvela eşini kolaycacık bulup sevivermek kabil değildi. Herkes kendi şahsiyetine en çok yakınlaşan ve mefkûresine en çok uyan eşini arar, tarar intihabını birçok tereddütlerden sonra yapardı ve bir kere, iki kalp birbirini bulduktan sonra, oh... Kolay kolay ayrılmazlardı. Her mâni aşkı canlandırır, her arıza, âşıkların kalplerindeki yangının alevlerini daha şiddetli bir kıvılcıkla parlatırdı.

Sevgilinin eline dokunmak, parmaklarından dudak ucuyla bir buse almak için bile aylarca, senelerce sabredilirdi. Aşkta gaye vücutların hayvani bir kemirme iştiağıyla birleşmesi değil ruhların birbirine kaynaşmasıydı.

Hatta vücutlar birleşince aşkın zail olmasından korkulurdu. “Zifaf yatağı aşkın mezarıdır.” demezler miydi? Hep bu korku iledir ki sevgililer, mehtaplı ormanlarda birbirlerine

sokularak, eriyip havaya dağılacakmış gibi dumanlaşarak hafif ve baygın adımlarla yürürlerken birbirlerine hafifçe değmekten bile çekinirlerdi.

Sevgililerin birbirlerinden buse aldıkları ilk gün, hayatlarında unutulmaz bir tarih olurdu. Bu ilk buse ikisini de saatlerce titretir ve hatırası soluncaya kadar devam ederdi.

Fazla bakışmaktan bile korkan ve gözlerin kıvılcımlarında aşkın incecik tülünü yakmaktan sakınan eski âşıklar, sevgililerini kucakladıkları vakit, hakiki baygınlıklar geçirirlerdi.

Sonra aşkı ispat etmek ne büyük bir dava idi. Bazen edilen yeminler, vaatler, hediyeler, hatıralar, yadigârlar hiçbirisi teminat ve rehin yerine geçmezdi de hançer uçlarıyla et üstüne yazılar yazılırdı.

Sevgilisi için dereleri, dağları aşan, rakipleriyle vuruşan, kendini ateşlere atan ve tarihin büyük kahramanlarına mahsus fedakârlıklar yapanlar az mıydı? O zamanlar aşk, bugünkü gibi çocukların ağzına sakız olmuş ehemmiyetsiz bir söz değildi. “Seviyorum!” demek “Ben büyük bir felaket ve büyük bir saadet içindeyim. Ateşte yanıyorum ve yıldızlar arasında uçuyorum. Ben herkesten başkayım çünkü herkes benim gibi işkence içinde değildir ve hakiki sevincin ne olduğunu benim kadar bilemez!” manasına gelirdi.

Hele bu “Seviyorum!” sözünü sevgiliye söylemek ne kadar güçtü. En büyük sır gibi kalbin en derin yastıklarında uyutulan bu kelime ancak büyük bir itimattan, yani uzun bir zaman sonra ağızdan çıkarılırdı.

Sonra hakiki manasıyla sevenler, bütün ömürlerinde ancak bir kişiye meftun olabilirlerdi. Bir aşk, bir tek aşk, bütün bir hayat doldurmaya kâfi gelirdi.

Sonra hatıralar! Oh! Sevgiliye ait her şey candan kıymetli eşya arasında saklanırdı: Bir tel saç, bir mektup parçası, bir kurdele, bir solgun çiçek, bir yaprak...

Hülâsa dünkü aşklar mukaddesti, gayribehimiydi, vefakâr ve ebedîydi.

Bugünkü Aşk

Bugün de mazinin tesiriyle aşkını mukaddes addedenler, sevgilide manevi ve ruhani meziyetler arayanlar yok değilse de biz, “bugünkü aşk” serlevhası altında en asri manasıyla aşk telakkisini zikredeceğiz.

Bugün sevgilide bizi teshir eden ruhi meziyetler şuhluk, fettanlık, incelik, kurnazlık, maharet gibi hassalardır.

Bugün, âşık olmak için mefkûresine yakın sevgiliyi uzun boylu aramaya ihtiyaç hissedenler pek nadirdir. Ekseriya birkaç şuh bakış, birkaç işvebaz tavır, nar tanesi renginde ateşin bir dudak, hırsla şişmiş canlı bir göğüs, olgun bir meyve gibi ince zarı içinde iştiha-aver yuvalağı beliren bir diz kapağı, güzel bir iki söz, kısa bir iki dans, bir ima, bir davet, bir randevudan sonra aşk başlıyor.

Bu aşk, o ilk randevuda başlayıp bitmiyorsa çok da devam etmiyor. Şüphe, kıskançlık veya maddi menfaat ihtilafları, ilk olarak üstüne kalın sulu bir tulumba sıkıyor ve esasen harareti az olan o kızıl ışığın yerine ayrılığın karanlıklarını getiriyor.

Yahut da birbirlerine kavuşmakta acele eden sevgililer, anlaşmadan ve kalbe ait teminatlar almadan nikâh memuru huzuruna çıkıyorlar.

Mizah muharrirlerinden biri asri muaşaka ve izdivaçlarla alay etmek için diyor ki “Âşıkla maşuka üç günde tanışırlar. Üç ayda evlenirler. Üç sene sevişirler. Otuz sene kavga ederek beraber yaşarlar. Çocukları da bu işi tekrar ederler.”

Hülasa bugünkü aşkların çoğu mukaddes değildir. Sadakat, nadir meziyetlerden biri olmuştur. Ahdine vefa gösterenler pek azdır ve otomobil bizi nasıl istediğimiz yere götüren en seri vasıta ise aşk da âşıkları istedikleri noktaya götüren en seri histir. O istenilen noktanın neresi olduğunu izah etmemizi bizden beklemezsiniz değil mi arkadaşlar?

Yarınki Aşk

Buna “aşk” demek caiz olacak mı, diye sormakta hakkınız vardır. Bugünkü aşklar kutsiyetinden bu derece kaybederlerse yarınkilerde “aşk” denecek ne kalır?

Mizah muharririnin bugünkü aşk için söylediklerini yarına tatbik etmek lazım gelirse cümleleri şöyle değiştirmek muvaffak olur: “Yarının sevgilileri üç dakikada tanışacaklardır. Üç saatte evleneceklerdir. Üç gün sevişeceklerdir. Üç ay kavga ederek beraber yaşayacaklardır. Çocuklar, bu işi yapamayacaklar çünkü üç ayda çocuk ölü doğar!”

Bakınız, latifesi bile hailevi bir neticeye giden bu müstakbel aşklar cidden gaip ve tehlikeli bir şey olacaklardır.

Ancak pek ziyade ümit ederiz ki yaşamanın her şekline yepyeni ve güzel imkânlar bulan medeniyet, yarın için de sevişmenin en yeni ve en mükemmel usulünü keşfedecektir.

Bunu elbette ümit edeceğiz arkadaşlar. Yoksa bir gün gelecek ki bitişik komşunun damı üstünde miyavlayan iki kediyi ayıplamaya hiç de hakkımız olmayacak!

İpek Çorap Muharebesi

Newyork'ta iflas eden bir ticarethanenin malları satılırken bir dolarlık eşya satın alacak her müşteriye bir ipek çorap hediye edileceği ilan olunmuş. Bu ikram, öyle bir müşteri kalabalığı celp etmiş ki mağaza camekânları parçalanmış ve kadınların çoğu da yaralanmış!

Küçük Şeyler İçin İntihar Edenler...

Hizmetçi Eleonora'nın intiharını okuyunca kendi kendinize soracaksınız: Canlarımızın eskisi kadar niçin tadı kalmadı?

Doğru bir istatistik, Avusturya'da yüzde on beş kişinin intihar ettiğini bildiriyor. Yüzde on beş! Bu rakamın cidden korkunç olduğunu anlamak için çok düşünmeye lüzum yoktur. Yalnız, memleketimizde değil bütün dünyada intiharın salgın olduğunu bu istatistik pekâlâ isbat eder.

İntihar salgını büyük harpten sonra baş gösterdi. Milyonlarca insanı telef eden o meşum maceradan sonra hayatın kıymeti eskisi kadar kalmadı. İnsanlar, hayata pamuk ipliğiyle bağlı olduklarını hissettiler.

Şekil 12. Ani bir buhrana kapılarak canına kıyan Eleonora

Şu temsili resmini derç ettiğimiz hizmetçinin kendini pencereden aşağı atmasındaki sebep o kadar basittir ki böyle çerden çöpten vesilelerle insanların tatlı canlarına nasıl kıydıklarına bir kere daha şaşmamak elde değildir.

Eleonora isminde bu hizmetçi, Roma'da bir şarap tacirinin evinde çalışıyormuş. Güzelce, terbiyeli, akıllıca, usluca bir taze imiş... Bir annesinden başka dünyada kimsesi yokmuş ve kızcağız hizmetçilikle hayatını kazanarak annesini de besliyormuş. Eleonora'nın çalıştığı evde haftada bir gün izni varmış. Sabahleyin çıkıp akşama gelmeye mecburmuş.

İzin günü evden çıkmış, annesinin odasına gitmiş, kadıncağızı hasta bulmuş. Gece yarısına kadar annesinin başucundan ayrılmamaya mecbur olmuş. Hafif bir grip geçiren ihtiyar kadın ertesi sabah iyileşince Eleonora da çalıştığı aileye gelmiş.

Fakat madamda bir surat... Neden hizmetçi yalnız gündüz izinli olduğu hâlde gece gelmemiş. Kız bu mukadder sual sorulmadan evvel cevap vermek için evin hanımına demiş ki:

— Madam, validem hastaydı. Dün gece saat üçe kadar başucundaydım.

Fakat madam, pürhiddet birdenbire hizmetçinin sözünü kesmiş:

— Eleonora, bu dakikadan itibaren validenizin başucundan hiç ayrılmanız daha iyi olur.

— Fakat madam...

— Hayır! Kendinizi müdafaa etmeniz nafiledir. Ben emirlerime itaat eden bir hizmetçi ile konuşabilirim.

— Baş üstüne fakat madam, emin olunuz ki...

— Sizin gibilere emin olacak kadar budala hanımlardan değilim.

— Fakat emin olunuz ki madam...

— Kelimeyi tekrar ediyorsunuz.

— Peki, madam. Eşyayı derhâl alıp gidiyorum. Sizi gücendirdiğime cidden müteessirim.

— Beni ve diğer ev sahibi hanımları gücendirmemeniz için size bir nasihatte bulunacağım Eleonora!

— Buyurunuz madam!

— Âşıklarınıza randevu verdiğiniz vakit onlarla yalnız gündüzleri eğlenmekle iktifa ediniz. Yoksa her evde uğrayacağınız akıbet budur.

Madamın bu sözü üzerine Eleonora'nın benzi sapsarı kesilmiş. Sonra yüzüne bir ciddiyet, bir ağırlık, mühim bir şeye karar verenlerin vakarı gelmiş.

Hizmetçi kız, bir anda madamın önünde, pencereye koşmuş cadde üstündeki binanın beşinci katından kendini aşağı fırlatmış.

Arkasından koşan madam, hizmetçinin eteğinin ucunu tutmaya muvaffak olmuşsa da fakir kızın eski ve çürük elbisesinin kumaşı yırtılmış ve parçası madamın elinde kalmış.

Eleonora, evvela bir kamyonu başını çarparak taşlara yuvarlanmış ve derhâl ölmüş.

Madamın şimdi ne kadar vicdan azabı çektiğini, saçını başını yolup yolmadığını bilmiyoruz fakat her gün tekerrür eden vakalar gösteriyor ki izzetinefsi rencide olur olmaz yahut birçok hiçten sebeplere tabi olarak canına kıyanlar gittikçe artıyor. Eleonora'nın teessürünü haklı bulmamak mümkün değildir fakat bu faciadan sonra arkasından ölünceye kadar ağlayacak belki de açlıktan sürünecek olan annesinin felaketini düşündükçe bu çılgın kızın affedilmeyecek bir cinayet işlediğine kim hükmetmez?

İki kişiyi mahveden bu intihar iki misli şiddetinde bir cinayettir fakat adalet ne yapsın ki katil cinayetten evvel cezasını kendi kendine çektirmiş oluyor.

İncelmek Modası

Şekil 13. İncelmek modası

Bu sene ince boy, ince ayak modadır. Şişmanların yüzüne bakan bile yok. Bir kadın çirkin dahi olsa eğer uzun boya malik ise en güzel kadından ziyade muvaffakiyet kazanıyor ve iltifat celp ediyor. Şişmanları zayıflatmak için büyük şehirlerde birçok müesseseler açıldı ve resimde görüldüğü gibi hususi vaziyetlerle toplu kadınları müşkül vaziyetlere sokarak inceltiyorlar.

Arkadaş Fikirleri

- Bazı insanlar aldatılmış görünerek aldatmaya daima muvaffak olurlar.
- Tembellik çalışmaktan fazla yorar.
- İnsan, tasavvur ettiği kadar bahtiyar da olamaz, bedbaht da.
- Meyus olmasa mağlup olacak kimse yoktur.
- İnsan bir çiraktır ki ustası keder ve ıstıraptır.
- Keder ve sevinç, gece ile gündüz gibidir. Birbirlerinin peşi sıra giderler.
- Yüz kuruş kazanıp yüz bir kuruş sarf eden fakir olur; yüz kuruş kazanıp doksan dokuz kuruş sarf eden zengin olur.
- On beş dakika mütalaanın dağıtmadığı hiçbir keder yoktur.
- Az ümit edip çok elde etmek hayatın hakiki bir sırrıdır.
- Bir mektep açan bin hapisane kapar.
- Her şeye inanmayınız. Hatta “İki kere iki dört eder.” deseler bile tereddüt ediniz çünkü iki kere iki bazen yirmi iki de eder.
- Yaşamasını bilmeyen hiçbir şeyi bilmez.
- Hayat zannedildiği kadar ne iyi ne de fenadır.
- Hiçbir şeyi beğenmeyen adamı hiç kimse beğenmez.
- Konuşacak kadar nüktedar ve susacak kadar dirayetli olmamak felakettir.
- Dostluk, aşktan daha az bulunur.

Gündelik Hayatımızdan Sahneler

Daktilograf Hanım

Siz, bu mini mini elleri yalnız piyano çalmaya muktedir mi zannederdiniz? Hayır! Bakınız, bu ince uzun kıvrak parmaklar aynı maharetle, yazı makinesinin yuvarlakları üstünde de koşuşuyorlar.

İşte, milyonlarca kadına hayatını kazandıran icazkâr alet: yazı makinesi!

Bu icat, bilhassa büyük harpten sonra, kavgada babalarını kaybetmiş nice genç kızları, kocalarını kaybetmiş nice dulları sefaletin ve kaldırım ve fuhuşunun pençesinden kurtardı. Bir deniz dolusu gözyaşı, menbalarında kurudu ve akmaktan men edildi.

Memleketimizde de yeni bir “daktilograf hanım” tipi yetişmeye başladı. İktisadi hayatımızdaki inkişafın neticesi olarak birçok ticarethanelerimiz Türkçe yazı makinesi kullanmaya başladıkları gibi ecnebi müesseselerde de Türk hanımları “daktilo” olarak çalışıyorlar.

Bu iş görüldüğü kadar kolay değildir. Yazı makinesiyle bir müsveddeyi tebyiz etmek basit bir şey ise de sürat için meleke lazımdır. Bunun için de işinden başka bir şey düşünmeyen ve havai olmayan kadınlara ihtiyaç vardır.

Bütün daktiloların mükemmel olduklarını iddia etmeyiz. İçlerinde öyle hercai matmazeller veya hanım kızlar vardır ki müsveddeler masanın üstünde biriktiği hâlde roman okumaya veya son işittikleri şarkının, operetin bir parçasını kendi işitecekleri kadar mırıldanmayı tercih ederler.

Bazıları da parmakları çalışırken akılları bir gün evvel seyrettikleri sinema filminin teferruatına gider ve yazdıkları yazı yanlışlarla dolar tabii bu yanlışlar amirlerinin nazarıdikkatini celp eder, tashih edilir.

Böyle her tebyizi gözden geçirilerek yeniden yazan daktiloların ellerinden de çok iş çıkmaz. Makinenin tıkr tıkr çalışması ve işlerin tıkırında gitmesi için daktilo hanımın ne kadar ciddi olması icap ettiğini düşününüz.

Hele bu matmazeller veya hanımlar arasında zaif kalplerini sarışın bir delikanlıya veya iri siyah gözlü bir gence kaptıranlar da varsa artık beyaza çekilen mektupların, tezkerelerin hayrını görünüz! Mesela müsveddede “kostüm” kelimesi var, değil mi? Daktilo hanım bunu “koşum” yazıyor; “kapak” kelimesi “kabak” oluyor. “Zarif” yerine “herif” vesaire!

Eğer bu muaşaka, daktilo hanımla amiri arasında değilse şüphesiz memurenin memuriyetine hatime çekilmekle nihayet bulacaktır.

Daktilo hanımların biraz geveze olduklarını söylersek inanır mısınız? Bu bir hakikattir çünkü sabahtan akşama kadar, yazı makinesinin yeknesak ve uyuşturucu musikisi içinde yanındakiyle konuşmaya pek az vakit bulan küçük hanım, yazıhaneden çıkar çıkmaz ilk rast geldiği arkadaşını bir lakırdı tufanına boğmak mecburiyetindedir.

Varsın söylesinler, onları hazla dinleyen arkadaşları elbette vardır. Bize onların sözlerinden ziyade yazıları lazım...

Şimdi haklı olarak iddia edemeyiz mi ki yazı makinesiyle yazılmış birçok tezkerelerde, mektuplarda mutlaka bir kadın parmağı vardır!

Arkadaşlarımıza Teşekkür:

İlk nüshamızı okuyup fevkalade beğenerek bize tebrik telgraf ve mektupları gönderen arkadaşlarımıza alenen teşekkür ederiz.

Dünyanın Dört Köşesinde Neler Olup Bitiyor?

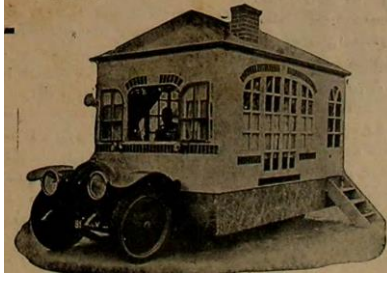
Şekil 14. Çin ihtilalinin iç yüzü

Yukarıya derç ettiğimiz bu fotoğraf Çin ihtilalinin iç yüzünü bütün çıplaklığı ile göstermesi itibarıyla nadir bir vesikadır. Diğer fırkaya iltihak etmiş bir asker sokak ortasında bu hareketinin feci cezasını görüyor. Cellat ilk baltayı boynuna vurmuştur fakat kafası düşmediği için ikinci baltayı indirmeye hazırlanıyor. Mahkûmun boynunda siyah kanın fışkırması bariz surette fotoğrafta görünmektedir.

Şekil 15. Konsol saati

Bu saatçinin imal ettiği konsol saati bir insan vücudundan büyüktür. Bir davulu andıran bu saatin çingırağı iki saat mesafede bulunanlara vakitlerini bildirecek kadar kuvvetli imiş.

Şekil 16. Otomobilli ev

“Otomobilli ev” veyahut “evli otomobil” ne dersiniz deyiniz. Bu sene Amerika’da fevkalade moda oldu. Sayfiye ücretine ve güç masrafına lüzum olmadan bu yeni vasıta sayesinde istediğiniz yerde yazı geçirebiliyorsunuz. Bu kaplumbağa şeklindeki otomobillerin birkaç sene zarfında bizim memleketimizde de taammüm etmesi kaildir.

Bir Şoförün Hatıratı

Muharriri: Server Bedii

Her hafta bir vaka.

2

Şoför Halit bir kahkaha ile devam etti:

— Bu sefer de size tuhaf bir vaka anlatacağım fakat bu sizi belki biraz güldürecek ama o vakit beni çok sinirlendirmişti. Hoş, bugün ben de bunu hatırladıkça sırıtıyorum ya!

Geçen yaz, sabahleyin erkenden otomobilime şişman bir adam geldi. Herifi hiç tanıımıyordum fakat sanki bizim kırk yıllık ahbap! Âdeta beni kucakladı:

— Haydi bakalım! dedi. Bugün eşe dosta bir ziyafet çekeceğim. Şöyle... Yaprak dolmasıyla, domates salatasıyla, cacığıyla, çirozuyla tıka basa, fitil gibi sarhoş olmacasına bir içki ziyafeti! Bizi gece yarısına kadar İstanbul’un bütün çayırırlarında, bayırırlarında, kırlarında, dağlarında, tepelerinde, deniz kıyırlarında gezdireceksin. Nereye istersek götüreceksin, anladın mı? Hesap ne yazarsa, sana yarısı kadar ayrıca bahşiş vereceğim! Paradan yana korkma! Haydi, iki gözüm, yallah! Ben, eli de alnı da açık bir herifim!

— Buyurun beyim! dedik.

Şişko otomobile daldı, döşemeye kendini bir atış atarak arabayı beşik gibi salladı.

Sonra yerinden kımıldayarak kolumu tuttu:

— Evvela şu bizim Hışır Arif’e uğrayıp onu alalım! dedi. “Hışır Arif de kim?” der gibi yüzüne baktım.

— Bizim Hışır Arif yahu? Tanımıyor musun? Bakırköy’ünün bülbülü! Bütün İstanbul tanıyor ya? Sen şoför ol da bilme! Yazıklar olsun sana!

— Şimdi Bakırköy’üne mi gideceğiz beyim?

— Ne zannettin ya? Bakırköy’ünde oturan adamı Sulukule’de bulacak değiliz ya?

— Pekâlâ!

Otomobilimi yürüttüm ver elini Bakırköy! Yallah! Uçtuk.

Bakırköy’ünde Hışır Arif Bey’in evinin önünde durduk. Bizim şişko yere atladı, kapıyı çaldı. Kapıyı açan arkadaşını kucakladı, şapır şupur öptü:

— Bak nasıl sözümde durdum, görüyorsun ya! Haydi! Hazır mısın? Bak arabaya! Yataklı vagon gibi! Bugün İstanbul bizim! Haydi mirim! Gel bakalım?

İkinci müşteri de bindi. Biz oradan tekrar İstanbul’a! Bu sefer Aksaray’a... Oradan da iki müşteri aldık. Tamam.

Şişko yine kolumu sıkıttı:

— Şimdi nereye istersen oraya! Ama bence Sarıyer’e çeksen daha iyi!

Ötekiler de:

— Sarıyer! Sarıyer! diye bağrıştılar.

Ver elini Sarıyer! Aferin şişkoya! Herif etiyile, kesesiyle bağlı müşteri, diyordum!

Yolda bakkal, manav, zerzevatçı, kasap, ne kadar dükkân varsa önünde duruyor; rakı, bira, turp, salata, ekmek, kutu dolması, et, hıyar, kiraz, erik, bin şey alıyorduk.

Paraları hep şişko veriyordu. Belki yirmi otuz lira masraf etti. Arkadaşları yardım etmek istiyorlar, o:

— Yo! Vallahi olmaz! Bugün bendensiniz... On paranız cebinizden dışarı çıkmayacak! Sözüm sözdür! diyordu.

Sarıyer’e geldik. Suların kenarında, ağaç altında hasır serdirerek üstüne yerleştiler, bağdaş kurdular.

Hepsi arı gibi çalışıyorlardı. Kimi salataları ayıklıyor, kimi çiroz ve et kızartmak için çalı çırpı topluyor, kimi de hiçbir şey yapmayarak mezelerden çimleniyordu. Ben de rakı şişelerinin tıparıyla dolma kutularını açtım.

Hazırlık bir saat sürdü. Beni de aralarına aldılar, kafayı çekmeye başladık. Şişko fevkalade neşeli bir adamdı. Tuhaf tuhaf hikâyeler anlatıyor, herkesi katıltıyordu. Herkese o kadar kendini sevdirmişti ki arkadaşları boynuna sarılıyorlar, al yanaklarını şapır şupur öpüyorlardı.

Şişko bana da bir kere yanağını uzatarak:

— Senin hatırın kalmasın! dedi.

Ben de dudaklarımı şişkonun zeytinyağlı yanaklarına sülük gibi yapıştırdım. Zaten hepimiz zil zurna idik. Hışır Arif güzel gazel okurmuş. Tizden bir başladı. Allah! Keyif yerinde... Sarıyer çın çın ötüyor! Gelip geçenler gazel dinlemek için etrafımızda biraz duruyorlar.

Şişko onları da kollarından yakalayarak yanımıza oturtuyor, onlara da ikram ediyordu.

Akşama kadar orada oturduk fakat şişeleri de mezeleri de bitirememiştik. Öyle kolay kolay biter tükenir şey değildi.

Güneş batarken oradan kalktık ve otomobile bindik. Nereye gideceğimizi düşünüyorduk. Bunların arasında tatlı bir maraza çıktı.

Kimi:

— Büyükdere!

Kimi:

— Rumelihisarı!

Kimi:

— Çırpıcı çayırı!

Kimi de:

— Bebek, diyordu.

Ben hiçbirini dinlemeyerek otomobili Bentler'e doğru sürdüm. Hep birden "Aklınla bin yaşı, şoför!" diye bağırıldılar ve şişko, ağzıma bir kadeh rakı akıttı, ötekiler de meze sokuyorlardı.

Bağıra, çağıra, güle, eğlene Bentler'e geldik. Bir iki saat de orada kaldık. Rakıları, mezeleri sonuna kadar bitirdik.

Oradan ver elini İstanbul!

Zaten gece olmuş, hep kör kandil sarhoştuk.

Şişko tutturdu:

— İlla ki Beyoğlu'na çıkalım, biraz da Garden Bar'da eğlenelim! dedi.

Haydi, oradan Beyoğlu'na... İki saat kadar da Garden Bar'da kaldılar. Oradan nereye gitsek beğenirsiniz? Doğru Bakırköy'üne! Hışır Arif Bey'i evine bıraktık hatta yatağına kadar karga tulumba edip götürdük. Sonra Aksaray'a... Ötekileri de bıraktık...

Şişko ile baş başa kaldık.

— Şimdi nereye, diye sordum.

— Sirkeci'ye, otele! Ben Meserret'te oturuyorum.

— Peki beyim!

Ver elini Sirkeci! Sabah da oluyor. Otelin önünde durduk. Şişko yere atladı:

— Borcumuz ne kadar, diye sordu.

Saate bakarak cevap verdim:

— Yirmi altı lira doksan beş kuruş!

— Pekâlâ! dedi.

Elini cüzdanına götürdü, çıkardı, açtı. Elektrik fenerinin ışığına yaklaşarak baktı, sonra:

— Vay canına be! diye bağırdı.

O böyle söyler söylemez benim yüreğim hoplamıştı. Şişko süklüm püklüm bana yaklaştı:

— Arkadaş be, dedi, yarım papelden fazla para kalmamış!

Tabii beynim attı. Parayı almadan şuradan şuraya gitmeyeceğimi söyledim. Şişkoda bin yemin bin vaat... Ertesi gün parayı vereceğini söyledi:

— Gel buradan al. Ben banka gibiyim! dedi.

Çare yok, boynumuz bükük arabayı çektim.

Ertesi gün geldim, ortada ne şişko var, ne sıska! İstanbul'un altını üstüne getirdim, herifi bulamadım. Şimdi her şişman adam gördükçe "Acaba o mu?" diye başımı uzatıyorum fakat yağlı müşteri, gitti gider!

Rasputin'in Kızı Babasının Katilini Dava Ediyor

Harb-i Umumi'de Almanlar, Rus cephesini içeriden yıkmak için Rasputin isminde bir papazı satın almış, çarın sarayına sokmuşlar ve çariçenin emniyetini kazandırmışlardı. Rasputin zaman zaman iltifat ile dostluk ile hatta tehdit ile çar ve çariçe başta olduğu hâlde bütün saray erkânını eline almış ve arzularına ram etmiş idi. Çar ve çariçe çok mutaassıp oldukları için kendisinin Allah tarafından gönderildiğini iddia eden Rasputin'i bir türlü saraydan dışarı atamıyorlar ve onun her istediğini yapıyorlardı. Rasputin'in sakallı, çehresinin ortasındaki siyah ve cazibeli gözler onları büyülemişti.

Rasputin, Rusya'yı harpten mağlup etmek için her şeyi yaptı. Kabineye iktidarsız ve hain nazırları getirdi. Vatanperver ve muktedir kumandanların yerine beceriksiz zabitleri ikame etti ve Rusya'yı dâhilen açlığa, haricen de mağlubiyete sürükledi. Vatanın perişanını gören Yusupov ismindeki bir Rus prensi Rasputin'in vücudu ortadan kalkmadan Rusya'nın kurtulamayacağını anladı ve bir gece sarayında verdiği ziyafet esnasında Rasputin'i üç kurşunla yere serdi.

Ahiren Paris'te, Prens Yusupov hatıratını neşretti ve Rasputin'i nasıl öldürdüğünü nakletti. Şimdi Paris'te bulunan Rasputin'in kızı Marie, Paris cinayet mahkemesinde babasının katili Prens Yusupov'u dava ediyor ve iki milyon frank tazminat talep ediyor. Bakalım Parisli hâkimler vatanının kurtulması için cinayet irtikâp eden bir vatanpervere hangi cezayı layık görecekler.

Sherlock Holmes İsmi

Conan Doyle'a sormuşlar: Kahramanına niçin ve nasıl Sherlock Holmes ismini koymuş? Meşhur muharrir cevap vermiş:

— Amerikalılarla Wicket oyunu oynuyordum. İçlerinden biri gayet mahir manevralarla beni mağlup etti. Onun adı Sherlock idi. O adamı o kadar beğendim ki yanına bir de Holmes ilave ederek namını bütün dünyaya tanıttım.

Eğlence Köşesi

Gölge ile Ne Oyunlar Yapılabilir?

Küçüklüğümüzden beri bu gölge oyunlarının bizi nasıl eğlendirdiğini hatırlarız. Lamba, mum gibi ışıklar önüne tutulan masum parmakların duvarda “eşek”, “timsah başı” falan gibi akisleri bizi ne kadar oyaladı!

Yalnız çocuklara değil her yaşta insanlara tatlı anlar geçirten bu oyunun yepyeni bazı şekillerini arkadaşlarımıza göstermek istiyoruz.

Gölge oyunlarının levazımatı pek basittir: Bir mum, birkaç parça da kesilmiş mukavva.

Işık olarak mum kullanmak en iyisidir çünkü duvardaki akis daha net, daha vazıh görünür.

Mumu bir masa üstüne koyunuz ve kendiniz ışıkla duvar arasında bulununuz.

Işıkla duvar arasındaki mesafe 2 metre kadar olmalıdır.

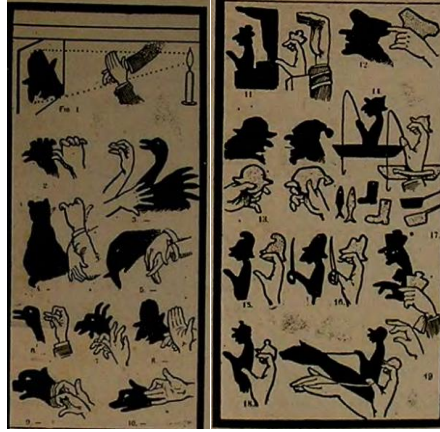
Işığa siz, ne kadar yakın olursanız gölge o kadar büyür fakat o kadar da zayıf olur. Binaenaleyh biraz duvara doğru yaklaşmak daha iyidir.

Evvela, mukavvaya ihtiyaç göstermeden yalnız ellerinizle gölge yapmaya başlayınız sonra da mukavva parçalarından istifade etmeye başlayınız. Resmimizde gördüğünüz gibi ellerinize şekil verdikten sonra ellerinize değil daima gölgeye bakınız.

Horoz gibi, leylek vesaire gibi şekillerde ibik ve gaga yapan parmağınızı diğerlerinde kedinin kuyruğunu veya filin hortumunu oynatınız.

“Avukat” gibi şekillerde avukatın eli duvara daha yakın el ile ve başı da ışığa daha yakın el ile yapılmalı ve iki el arasında mesafe bulunmalıdır. Böylece başın gölgesi daha büyük ve daha insicamlı olur.

Bunun gibi “kürsüdeki adam” şeklinde de kolunuzu muma yakın tutarak kürsüyü büyültünüz ve elinizi duvara yaklaştırarak adamı küçültünüz!

Şekil 17. Gölge oyunu

Resmimizde görülen şekillerin neye dalalet ettiklerini numara sırasıyla aşağıya derç ediyoruz:

Şekil 1. Duvarın, mumun, ellerin vaziyeti.

Şekil 2. Horoz.

Şekil 3. Ördek.

Şekil 4. Kedi.

Şekil 5. Fil.

Şekil 6. Kanarya.

Şekil 7. Keçi.

Şekil 8. Gülen adam.

Şekil 9. Muhafız köpeği.

Şekil 10. Tilki.

Mukavva parçalarıyla yapılan şekiller:

Şekil 11. Kürsüdeki adam.

Şekil 12. Kasketli adam.

Şekil 13. İki adamın karşı karşıya münakaşa etmeleri.

Şekil 14. Olta ile balık avlayan adam.

Şekil 15. İtfaiye.

Şekil 16. Kılıcı²⁰ çekmiş bahadır.

Şekil 17. Avukat.

Şekil 18. Bir insan şekli daha.

Şekil 19. Sipahi (atlı).

²⁰ Derginin tüm sayılarında “kılınç” şeklinde yazılmıştır.

Kelebek Yiyenler

İşte, diyeceksiniz arkadaşlar. Belki biraz garip ve herhâlde hafif bir gıda kelebek kadar hafif! Avusturalya yerlileri her sene milyonlarca kelebek yerlermiş. Bu hayvanlar, dağ kayalarında büyük miktarda yaşarlar. Avusturalyalılar yaş odun yakarak dumanıyla onları boğuyor, sepetlerle topluyor, sonra fırına veriyorlar!

Suların Dibinde Göz Kamaştırıcı Bir Saray

1.900 sene evvel, Roma imparatoru Tiber; İtalya'da, Nemi Gölü'nün üstünde seyyar bir saray inşa ettirmişti. Altından ve pırlantalardan mamul olan bu sarayı İtalya hükûmeti keşfetti ve bugün Nemi Gölü'nün dibinden çıkartmak için göl sularını kurutmaya başladı.

Roma şehri civarında bulunan Nemi Gölü, hayali gıdıklayan güzel manzarası ve sularıyla, öteden beri şairlere ve ressamalara ilham vermiştir. Roma'nın sukutuna kadar birçok kayserler orada harp yorgunluklarını dinlendirmişlerdir.

Neron'un en zalim, en sefih, en müsrif haleflerinden olan İmparator Tiber, toprak üstünde yaptırdığı saraylarda korkunç ve iğrenç maceralarının etraftan duyulmasını istememiş, bir çare düşünmüştü. Nihayet, Nemi Gölü'nün suları üstünde yüzebilecek seyyar ve muazzam bir saray inşa ettirmeye karar verdi.

Bu saray 120 metre yükseklikte ve 30 metre genişlikte idi. Köprüsü üstüne imparatorun tahtı, meclisleri hatta bahçeleri kurulmuştu. Bu sarayı yapmak ve güzelleştirmek için beş bin amele ve sanatkâr çalıştı.

Sarayın ışıkları, kahkahaları, şarkılarıyla etrafını çınlattığını ve İmparator Tiber'in, Caper'e çekildikten sonra bu sarayda ekser hayatını geçirdiğini rivayet ederler.

Bu sarayın ihtişamını ve süsünü tamamıyla tarif etmek mümkün değildir.

İmparator Tiber öldükten sonra hiç kimse bu saraya ayak atmamış ve nihayet, zaman geçtikçe saray da gölün dibine çökmüştü. İki bin seneye yakın bir zamandan beri, bir imparatorun keyif ve hevesinden doğan bu saray Nemi Gölü'nün dibinde uyulamaktadır.

Fakat uyanma saati çaldı. İşte, bugün İtalya kralının da muvaffakiyetiyle Mösyö Mussolini bu peri masalı sarayını meydana çıkarmaya çalışıyor.

Ayandan Guerra Munezi'nin riyaseti altında bir komisyon teşkil olundu.

Bu iş o kadar kolay değil. Komisyona şimdiye kadar birçok layihalar verilmiş, nihayet Profesör Ji Bora'nın layihası kabul edilmiştir. Bu layihaya nazaran gölün sularını kurutmak lazım geliyor.

Bazıları sarayın tamamıyla meydana çıkacağını ve halk tarafından ziyaret edileceğini iddia ediyorlarsa da bazıları da ancak sarayın bir kısmının toprağa çekilebileceğini ve orada yeniden yapılacağını söylüyorlar.

Bugüne kadar biraz çalışılmış ve sanatkârane kıymeti olan birçok parçalar çıkarılmıştır fakat sarayın batarken birtakım korsanların istilasına uğrayarak soyulmuş olması da mümkündür.

Ne olursa olsun böyle bir eserin tarihî ve mimari kıymetini inkâr eden yoktur. Nitekim şimdiye kadar bulunan ve çıkarılan kısımlar da bunu teyit etmektedir. Bilhassa sarayın cephe kenarlarını süsleyen bir aslan²¹ kuyruğu bulunmuştur ki sırf altındandır ve zümrütler, incilerle kakılıdır. Bunun gibi daha birçok kıymetli parçalar da elde edilmiş bulunuyor ki aynı zamanda ince bir bedii zevk eseri telakki olunmaya layıktırlar.

İki bin seneden beri Nemi Gölü'nün dibinde yatarak horlamadan uyuyan bu esrarengiz ve garip binanın daha ne gibi hazineleri sakladığı henüz anlaşılmamıştır.

Mükemmel Kadın

Mükemmel bir kadının vasıfları nelerdir? Bir Danimarka mecmuası bu suali karilerine sorarak anket açmıştır verilen cevaplara göre mükemmel bir kadının vasıfları şunlardır:

1. Sahifelerin sırasını bozmadan bir gazeteyi okumak.
2. Yevmi bir gazetenin baş makalesini okumak.
3. Bir münakaşada son sözü söylemeye çalışmamak.
4. Arkadaşlarının lehinde söz söylemek.
5. Dedikodularla meşgul olmamak.
6. Büyük mağazaların tenzilatlı satışına gitmemek.
7. Yaşını daima çok doğru haber vermek.
8. Bir erkek olmadığına asla teessüf etmemek.

Danimarkalıların mükemmel addettikleri kadın bu ise bizce çok eksikleri vardır.

²¹ Derginin tüm sayılarında “arslan” şeklinde yazılmıştır.

Arkadaşlarla Baş Başa

Üsküdar'da H. Nuri Bey'e:

Yirmi yaşında olduğunuzu, elli lira maaş ile bir ticarethanede çalıştığınızı ve sevdiğiniz bir kızla evlenmek istediğinizi bize bildiriyorsunuz.

Evvela sinniniz, aldığınız maaş izdivacınıza müsait değildir.

Hayatta biraz tecrübe görünüz, daha fazla para kazanınız ve ondan sonra izdivacı düşününüz. Biz bir erkeğin yirmi beş yaşından evvel evlenmesini doğru bulmuyoruz.

Eyüp Sultan'da Remzi Bey'e:

Diyorsunuz ki oldukça mahir bir kunduracıyım. Yaptığım kunduralar Beyoğlu'ndaki meşhur kunduracıların işleri derecesindedir fakat semtim uzak olduğu için kendimi tanıtamıyorum. Başka semtte dükkân açmak için de sermayem müsait değildir. Ne yapayım?

Arkadaş, evvela sizin gibi mahir bir sanatkârı tebrik etmeyi bir vazife biliriz. Kendinizi tanıtmak için reklam yapınız. Bulunduğunuz semtin muhtelif mahallerine dükkânınızın ilanını yazıp talik ediniz. Sizin işinizi beğenen müşteriler uzakta bile olsalar gelip sizi bulurlar. Bu reklam vasıtasını ihmal etmeyiniz. Dünya reklam üzerinde dönüyor. Vaziyetiniz müsait olur olmaz İstanbul'un daha işlek bir yerinde bir dükkân küşat edersiniz.

Aksaray'da Hasan Kadri Bey'e:

Gönül maceralarının sizi çok üzdüğü fakat bir türlü sevdiğiniz bir kızdan vazgeçemediğinizi söylüyorsunuz.

Aşk, tatlı bir beladır. İnsan ondan ne kadar uzaklaşmak isterse o, gelir bulur. Mademki izdivaç etmeye karar vermiş bulunuyorsunuz şikâyet etmeye hakkınız yoktur.

Eskişehir'de Mürüvvet Aziz Hanım'a:

Güzel diş, bir kadının ziynetidir. Güzel dişli bir kadın sevimli ve cazip görünür. Çürük dişli dünya güzeli dahi olsa ehemmiyetinden çok kaybeder. Mademki güzel dişlere maliksiniz dişlerinizin bozulmaması ve çürümemesi için itina ediniz. Yemeklerden sonra, yatarken ve kalkınca dişlerinizi güzelce fırçalayınız. Herhangi bir diş ilacını kullanabilirsiniz. Diş

ilaçlarının hepsi birbirine benzer. Tabir-i amiyanesiyle hepsi bir usta işidir. Yeter ki bayat ve bozuk olmasınlar.

Nişantaşı'nda Akile Hanım'a:

Rugan iskarpinlerin hepsi çatlar. Rugan alelade derinin üzerine vaz edilen bir ciladır. Bu cila sıcaktan ve soğuktan müteessir olunca tabiatıyla çatlar.

Fatih'te Server Rıfat Bey'e:

Nam-ı müstearı muharrirler ve ressamlar kullanırlar. Mademki edebiyatla ve resimle alakadar değilsiniz isminizi değiştirip başka bir isim kullanmakta hiçbir menfaatiniz yoktur. Bildiğimiz müstear isim sahipleri şunlardır: Çimdik = Yusuf Ziya Bey, Kıvılcım = İbrahim Alaaddin Bey. Hem Nalina Hem Mihına = Abidin Daver Bey, Felek = Burhanettin Bey, Toplu İğne = Nurettin Bey ilh.

Hereke'de S. K. Bey'e:

Mimarlığın istikbali bizim memleketimizde parlaktır. Vatanımızın imar ve inşa edilecek pek çok aksamı vardır. Sanayiinefise Akademisinin mimari kısmına girerseniz mimar olursunuz. Mimarlık kolda altın bileziktir.

Köprü Altında Yatan Mussolini ile Başvekil Mussolini

İtalyan diktatör Mösyö Mussolini siyasiliği ve teşkilatçılığı kadar hazırcevaplığı ile de meşhurdur.

Hayatı hakkında güzel bir eser neşreden ahabplarından biri onun pek parlak bir cevabından bahsediyor.

Malumdur ki Mussolini başvekil olmadan evvel gazeteci idi. Gazeteci olmadan evvel sosyalist idi. Sosyalistliği zamanında bir müddet İtalya'dan uzaklaşmaya mecbur olmuş ve kapağı İsviçre'ye atmış idi. Zavallı Mussolini, İsviçre'de çekmediği zahmet, katlanmadığı sefalet kalmamış. Orada yapı ameleliğine varıncaya kadar her işi yapmış. Nihayet bir gün parasız olduğu için sokakta kalmıştı ve geceyi bir köprü altında geçirmeye mecbur olmuş. Gece devriyelerini yapan polisler bunu köprü altında yakalamışlar ve serseridir diye hudut haricine çıkarmışlar.

Lozan Muahedesi esnasında aynı Mussolini, İtalyan başvekili sıfatıyla İsviçre toprağına ayak basar basmaz hakkında fevkalade bir merasim yaptılar ve hükûmetin misafiri olarak mükellef bir otele götürdüler.

Ertesi gün Lozan polis müdürü, büyük üniformasını labis olarak Mussolini'nin ötesine geldi ve teşrifat mucibince başvekile bir emri olup olmadığını sorduktan sonra Lozan polislerine nakl-i kalam ederek:

— Polislerimiz istirahatinizi ve emniyetinizi temin için emir almışlardır, dedi.

Mussolini de hiç bozmadan:

— İsviçre polisinin benim ile alakadar olduğuna hiç şüphem yok.

Diyerek polis müdürünü pencerenin önüne kadar getirdikten sonra:

— Şu köprüyü görüyor musunuz? dedi.

Polislerinizin benim ile alakası bundan beş sene evvel başlar. Bundan beş sene evvel ben bir akşam bu köprünün altında yatıyorken gelip beni aldılar, karakola götürdüler ve serseri diye de ertesi gün hudut haricine çıkardılar.

Müşabakamızın İkinci Şekli

Şekil 18. Ayntap, Arapgir, Kırklareli, Ayvalık

Yuvarlakların içindeki şehir isimlerini bularak geçen haftaki gibi saklayınız.

Geçen hafta izah ettiğimiz vecihle beş hafta müddetle müteaddid şehir isimlerini ihtiva eden yuvarlaklar neşredeceğiz.

Beşinci haftanın sonunda neşrettiğimiz yirmi beş yuvarlağın hangi şehir olduğunu bir kâğıda sırasıyla yazarak beş haftalık kuponlarla beraber idarehanemize göndereceksiniz.

İdarehanemize yalnız kuponlarla memleket isimlerini ihtiva eden bir liste göndermek kâfidir. Ayrıca yukarıdaki yuvarlakları kesip göndermek icap etmez.

İntihap ettiğimiz memleket isimleri hep Türkiye dâhilindedir ve maruf yerlerdir. Ümit ediyoruz ki bu sade müşabaka arkadaşlarımızı pek yormayacaktır.

Müsabaka müddeti yedinci hafta nihayetine kadardır. En uzak yerlerden de gelecek cevapları nazarıitibara aldığımız için müsabakanın hitamından on beş gün sonraya kadar mühlet veriyoruz. Netice 8'inci nüshamızda ilan edilecektir.

Müsabakaya iştirak edenler arasında kura çekilecek ve üç yüz kariye muhtelif kıymette çok zengin ve çok şık hediyeler tevzi edilecek.

Hediyelerin Listesi:

Üç yüz kariye tevzi edeceğimiz hediyeler şunlardır:

Erkek ve kadın için altın kol saatleri. Gümüş cep ve kol saatleri. İpekli kadın ve erkek çorapları. Altın uçlu dolma mürekkepli kalem. Avrupa mamulatı meşin cep cüzdanları. Büyük kıtada meşin evrak çantaları. İpekli kravatlar, gömlekler, gümüş kaplama nikel cep saatleri, saat kordonları, sofrta takımları, termos şişeleri, elişi kutuları, eşarplar, tıraş makineleri, depolu eversharp kalemleri ve hokka takımları.

Mühimdir: Müsabaka neticesinde hâl varakaları hep bir arada İstanbul'da, Ankara caddesinde "Arkadaş mecmuası müsabaka memurluğu" adresine gönderilmelidir.

Müsabaka kuponu: Numara 2

Karikatür Sahifesi

Şekil 19. Aldatılmış zevç, zevcesinin çekmecesini karıştırırken

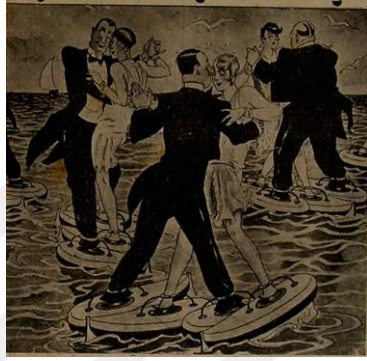
— Bizimki de ne sersem! Kardeşinin ismi Ali... Hâlbuki mektuplarına hep "Sevgili Muhittin" diye başlıyor.

Şekil 20. Karikatür 6

Hanım — Senin cebinde böyle açık saçık kadın resimleri ne için geziyor? Söyle bakayım.

Bey — Vallah hanımcığım suizanna kapılma. Bir kartpostalcı dükkânında buldum ve sana benzediği için yanımda bir hatıran olsun diye aldım.

Şekil 21. Karikatür 7

Çarliston modası geçmek şöyle dursun, artık salonlara bile sığamaz oldu. Nerede ise ateşin çiftler denizleri dahi istila edecekler.

Şekil 22. Karikatür 8

A.D.

Hanım — Kız ben sana armut al dedim, ne için şeftali aldın.

Hizmetçi — Efendim armut alacaktım ama sonra düşündüm beyefendi kendi üzerine alıp mana çıkarmasın diye vazgeçtim.

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş Numara 3

Nüshası 5 kuruştur.

11 Temmuz 1928

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

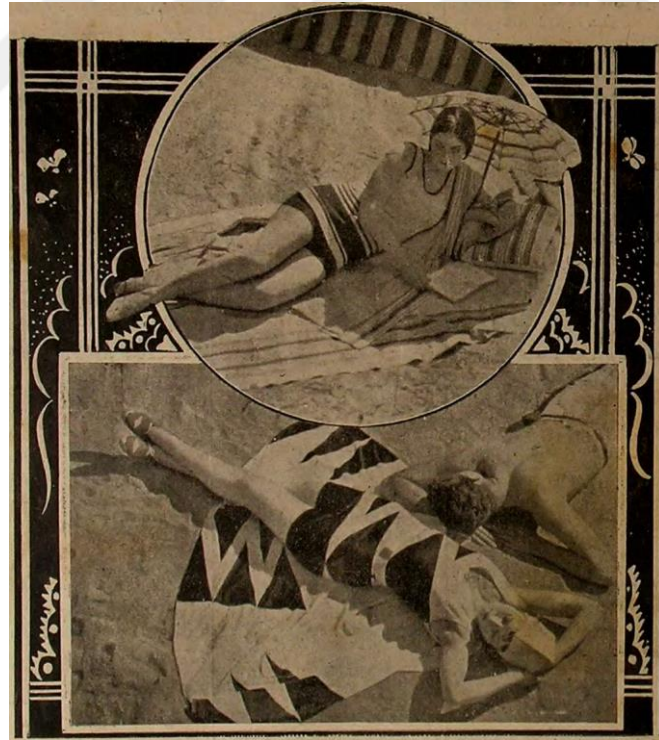
Tablo 3

Abone Şeraiti

Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130	250 kuruş
Ecnebi: 200	400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Her hafta çarşamba günleri neşir olunur, her şeyden bahseder resimli mecmuadır.

Şekil 23. 3. sayı kapak fotoğrafı

Banyolar mevsiminin en hararetli devrinde bulunuyoruz. Bu resmimizde görülen dilberlerin vecd hâlinde kumlara uzanışları, yaz mevsiminde milyonlarca insanın kumsallara hücum etmekte hiç haksız olmadıklarını gösteriyor.

Arkadaşça Konuşalım

Okumak, Çok Okumak, İyi Okumak

Okumayı sever misiniz? Şüphesiz “Evet!” diyeceksiniz çünkü bunun en canlı ispatı, şimdi bu satırları okumakta olmanızdır ve siz de biz de arkadaşlığımızı bu ince satırlara sinen ayaklarına borçluyuz.

Her okuma bilen okumayı az çok sever fakat bizce okumayı sevmenin manası okumayı çok sevmektir. Bunun için sualimi değiştiriyorum: Kara cümleye âşık mısınız?

İşte herkes bu suale “Evet!” dese de ben pek inanmayacağım. Kara cümlelerin kara sevdalıları o kadar azdırlar ki yığınlar arasında hemen göze çarparlar. Bunlar herkesten fazla vakurdurlar. Hâllerinde ağır bir tefekkür necabeti, gözlerinde cazip bir derinlik ve içe işleyen nafiz bir bakış, sözlerinde büyük bir mana vardır. Meclislerde münakaşa başladığı vakit onlar ekseriya susarlar, dikkatle dinlerler ve kendilerine sorulmadıkça hiçbir şey söylemezler. Her şeyi iddia ve herkese hücum edenler, allamelik taslayanlar pek az şey okumuş olanlardır. Çok ve az okuyanların en mühim farkı budur. Fakat biz çok yahut az okuyanlardan da bahsedecek değiliz. Her şeyden evvel iyi ve fena okuyanları ayırmalıyız.

Okumayı sevenler az olduğu kadar, bunlar arasında, iyi şeyler okumayı sevenler de azdır. Fena şey okuyanlar bir cahilden daha cahil ve daha tehlikelidirler.

Arkadaşlar, beyin de mide gibidir. Beyin de mide gibi fesada, hazımsızlığa uğrar, bozulur. Fena yazılar ve fena kitaplar, abur cubur yemişlerden farksızdır. Kolay ağıza atılır, geçici ve aldatıcı bir tadı vardır. İnsanı birkaç saniye, birkaç dakika oyalar fakat sonradan ne büyük üzüntülere ve acılara mukabil!

İyi yazılar ve iyi kitaplar hakiki gıdalardır. Hazmedebilmek şartıyla beyni o kadar beslerler ki insan, başında gittikçe artan bir ferahlık duyar.

Hangi yazı ve hangi kitap iyidir? Doğrusunu isterseniz bunu seçmek oldukça güçtür. Karpuzun kırmızısını, yumurtanın tazesini anlamak için bazı usuller varsa da kitapları kapaklarından, unvanlarından seçtirmek iyi bir çare yoktur. Hele birçok eserlerin kapakları ve unvanları pek aldatıcıdır.

Umumiyetle, bize bir şey öğretmeyen yahut bizi çok düşündürmeyen yazılar fenadır. Nat Pinkerton, hırsız yakalandıktan sonra düşüneceğiniz bir şey kalır mı? Hayır. Kitabı kaparsınız. Bitti. Ne öğrendiniz? Hiç! Amerika’da hırsızlar nasıl kaçarlarmış, bu mu? Fakat

bundan bize ne? Hem de mütemadiyen hep bu, hep bu... Fazla olarak o kitaplar bize hakikati de söylemezler.

Eğlenmek için tek tük bunlardan okuyanlar belki biraz affedilebilirlerse de bu türlü kitaplara müptela olanların ahmaklıkları söz götürmez.

Vakıa birdenbire yüksek eserler okumak, anlamak mümkün değildir. Onlara kadar yükselmeden evvel eğlendirerek öğreten eserleri bir müddet tercih etmek zaruridir.

İyi şeyler okumak, dikkatle, anlayarak aşkla okumak büyük bir saadettir. Kitapların en sadık dostlar olduğu ne kadar çok söylenmiştir ve ne kadar doğrudur! Bir çeyrek saatlik bir mütalaanın her kederi def ettiğini söyleyen feylesof da pek haklıdır.

Medeni memleketlerde en fakir adamların bile evlerinde iyi kitaplarla dolu, küçük büyük bir kütüphane bulunur. Âdeta, onlar için kütüphane de yatak ve yemek masası kadar lüzumlu bir şeydir.

Siz de mecmua ve kitap biriktirmek hevesi var mı? Bunu çok ümit ederim. Daha çok arzu ettiğim şey de budur. Sinema artisti kartları, pul veya kelebek ölüsü biriktirmek belki bazı arkadaşlarımızı eğlendiriyor fakat bunun onlara ne kazandırdığını sorabilir miyiz? Ama kitap, mecmua biriktirenlere böyle bir şey sormaya cesaretimiz yoktur çünkü bize verecekleri cevap onların ağzında hazır duruyor.

İşte, bakınız, tecrübe için soruyorum:

— Bu mecmua ve kitap biriktirmek merakı size ne kazandırıyor?

Derhâl cevap veriyorlar:

— Hayatımızı kazandırıyor!

Arkadaşınız

Fıkra

Rüyada İstikraz

— Amcacığım, dün gece rüyamda bana beş lira ödünç verdiğinizi gördüm, hayırdır inşallah!

— Dursun oğlum, paran olduğu vakit iade edersin!

Mazeret

— Garson! Bu ne pis bira böyle?

— Hayır, beyim, bira tertemizdir... Bardak pis.

Aktörler Çehrelerini Nasıl Değiştirirler?

Birkaç boya damlasıyla genç, ihtiyar, müşfik, zalim, haşin, melül, neşeli, sinirli yahut hırçın görünmek sanatı.

Çehrelerini değiştirmek isteyen aktörler, evvela bütün yüzlerine vazelin sürdükten sonra iyice kurularlar, sonra da kâmil beyaz boya sürerler.

Artık çehreye hangi manayı vermek lazım geldiğini düşünmek kalır:

“İhtiyarlamak için” kaşları ve kirpikleri siyahlamak ve gözlerin etrafına mavi boyadan bir halka çevirmek lazımdır. Sonra, yaşa ve vaziyete göre kurşun renkli boya ile buruşuklar keskinleştirilir. Alın çizgileri ufki olarak, yanak çizgileri şakuli olarak dikleştirilir. İhtiyar görünmek için takma saçlardan, sakallardan da hayli istifade edilir.

“Gençleşmek için” beyaz macunu sürdükten sonra gözün çukuruna ve etrafına fazla miktarda kırmızı boya sürülür. Dudağın kırmızısı da artırıldıktan sonra kirpikler keskinleştirilir. Sahnede zayıf kimseler, şişmanlardan daha yaşlı görünürler. Sahnede etli görünmek için yanaklara sürülecek boyanın çok tesiri vardır. Gözün altından ağzın kenarına kadar boyayı o suretle sürmelidir ki en çökmüş bir yanak bile yuvarlak görünsün.

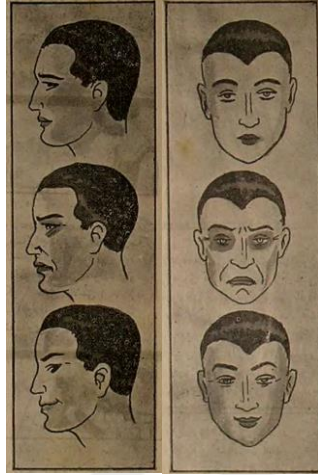
Bu sütuna derç ettiğimiz resme bakınız:

Birinci şekilde, biri karşıdan, diğeri yandan çizilmiş iki baş vardır. Bunlar, tabii hâlinde bulunan taze bir çehrenin karşıdan ve yandan görünüşüdür. Bu masum ve genç simaya ihtiraskâr, fitne ve fesada müptela, hırçın bir mana vermek kolay bir şey midir?

Mamafih ikinci şekle bakınız: Kaşlar siyahlanmış, uçları yılankavi yukarı kalkmıştır. Burnun iki yanında aşağıya sarkan buruşuklar, gözlerin etrafını haleleyen koyu gölgeler, bu simayı ihtiyarlattığı gibi, masumiyetini de azaltmıştır. Yanaklara kondurulan gölgeler, âdeta eti çöktürmüştür.

Bir de üçüncü şekle bakınız: Bu da aynı simadır. Hiç birinci ve ikinci şekle benziyor mu? Kaşlar yukarı doğru bir inhina ile gözlerden ayrılmıştır. Göz kapaklarına konan iki ince

izgi ve yanakların yuvarlaklığı, bu simaya muzip, müstehzi fakat sevimli bir komedyen manası verir.

Şekil 24. Makyaj sanatı

Aktör yüzünün boyasını silmek için evvela “vazelin” sürerek sonra kolonya suyu ile yıkar. Bir şeycik kalmaz.

Sahne de gördüğümüz genç kızlardan çoğu altmış yaşını geçmiş yaşlı aktrislerden ve bize istikrah verecek derecede zalim görünen diğer bir aktör de hususi hayatında pek iyi kalpli bir adamdır. İnsanı bu kadar değiştiren şeyin iki boya damlası olduğunu düşününce yaldızın ve cılanın ne harikalar yaptığına şaşmamak kabil değildir.

Gözleriyle Buzu Eriten Adam

Şekil 25. Gözleriyle buzu eriten adam

Bu sahifeye resmini derç ettiğimiz John Willie Clark, babası Hintli ve annesi İngiliz olan bir adamdır ki yaptığı harika ile bugün, her yerde kendinden bahsettiriyor.

John Willie Clark’ın gözleri o kadar keskin, nüfuzlu ve tesirlidir ki erkekleri beş, kadınları üç saniyede bayıltıyor. Bu tecrübenin yapılması için loş bir oda kâfi gelmektedir. John Willie Clark bütün fen adamlarını şaşırtan bir harika daha göstermiştir. O da sekiz dakika kadar büyük büyük bir buz parçasına gözlerini dikmiş ve buz parçasını tamamıyla eritmiştir.

Kesilmiş Çiçekler Nasıl Muhafaza Edilir?

Kesilmiş çiçekler çabuk solarlar. Çiçekçiler bunu muhafaza için ne yaparlar? Bir litre suyun içine 5 gram “kloridrat ve amonyak” yahut bir tutam karbonat ilave etmeli ve demete taze su serptikten sonra çiçekleri bu hazırlanmış suya koymalı.

Taze ve Lezzetli Su İçmek İçin

Bu mevsimde taze su içmek hoştur. Suyu ve sâir içkileri tazelemek isterseniz dolu sürahileri ıslak bir bez veya havlu ile sardıktan sonra güneşe bırakınız. Hâsıl olacak “buharlatma” suyu tazeler.

Şapkaları Temizlemenin Çaresi

Arkadaş, bakınız, şapkanız lekelenmiş. İşte şapkanızı temizlemek için size güzel bir reçete: Evvela şapkayı iyice fırçaladıktan sonra ılık borikli su ile sabunlu tertibe bir diş fırçası batırınız ve onunla temizleyiniz. Sonra bütün şapkayı yalnız borikli su ile fırçalayınız.

Dünyanın Dört Bir Köşesinde Neler Olup Bitiyor?

Fransızlar kendi idarelerindeki Senegallilere, Paris’in modalarını sinema vasıtasıyla irae ederek medeniyet telkin ediyorlar. Zavallı zenciler Avrupalıların kendi danslarına varıncaya kadar taklit ettiklerini bilseler acaba Avrupa medeniyeti diye gösterdikleri kendi icatlarına böyle hayran hayran bakarlar mıydı?

Afrika vahşilerini Avrupalılar medenileştirdiler! Fakat...

Avrupalı misyonerler bir asra yakın zamandan beri Afrika vahşilerini medenileştirmeye çalışıyorlar. Vakıa bu sayıları semeresiz kalmış değildir. Artık Afrika’da insan eti yiyen vahşi kalmamıştır fakat buna mukabil Avrupalı düşmanlığı o kadar kuvvetlenmiştir ki Amerikalı vahşinin eline geçen beyaz Avrupalı muhakkak surette ölüme maruz kalmaktadır. Transvaal’in şimalinde “Timsah Gölü” namıyla maruf göle her sene birçok Avrupalı kurban verilmektedir. Bu vahşilere nazaran o sene zarfında ne kadar Avrupalıyı timsahlara “hediye” ederlerse o kadar işleri yolunda gidermiş ve mahsulleri bol olurmuş.

Gündelik Hayattan Sahifeler

Köprü Tahsildarı

Bize doğru uzanan bu kaba ve nasırlı avuca kırk parayı koyarken hangimiz bir tiksinti hissetmeyiz? Fakat onun günahı nedir?

Köprü tahsildarı sefaletin en masum kurbanlarından biridir. Yaptığı iş kolay değildir. Yazın kızgın günlerinde, sabahlardan akşamlara kadar haşlayıcı bir güneş sağanağı yiyerek yahut da kışın azgın günlerinde sırtını ve göğsünü fırtınalara vererek halka el uzatmak her yiğide nasip olmayan yevmi kahramanlıklardandır.

Her yolcu vazifesini hakkıyla bilseydi bu işin eziyetleri oldukça azalabilirdi fakat bir dakika evvel bile hazırlanmayan ve ancak tahsildarla burun buruna gelince parmağını yeleğinin cebine sokarak bozukluk arayan dalgınlar ne kadar çokturlar!

Köprü tahsildarının avucu, on parmağını da ceplerine sokarak mendiller, anahtarlar, tabakalar, tütün kırıntıları, mukavva parçaları, zincirler, çakılar ve daha bilmem neler arasında kırk para arayan yolcunun karşısında sallanır kalır. Bu intizar tahsildarı sinirlendirir. Soğukkanlılığı muhafazaya mecburdur, bekler fakat bir taraftan o yolcunun para vermesini beklerken, öte taraftan anaforcuları kaçırmamak lazımdır.

Yolcuların çoğu dalgın olmakla beraber, bir kısmı da küstahtırlar. Kırk para yerine yuvarlak bir teneke parçası veya kutu kapağı sormak isteyen açığözler bulunduğu gibi işi “dalğaya getirerek” tahsildarın boş bulunmasından istifade ile sol omuzu tarafından sıvışmak isteyenler de bulunur.

Tahsildar dalğanın farkına varır varmaz anaforcuyu yakalar.

O zaman bir itişip kakışma...

Anaforcu bağırır:

— Verdik ya!

— Nerede verdin? Kaçıyorsun!

— Verdim ya! Kutuya attın!

— Vermedin!

— Verdim be yahu? Sana şahit mi göstereceğim?

Tahsildar ne yapsın? Koyuverse vazifesinde ihmaldir. Zorla yakasına yapışsa kavga çıkabilir ve dava uzar. Münakaşa etse vakit geçer ve bir anaforcudan kuruşu çekeyim derken birkaç tanesini kaçıırır!

Köprü tahsildarlarıyla yolcuların itiştiklerini uzaktan görenler, meselenin bütün safhalarına vakıf olmadıkları için evvela memuru haksız bulurlar. Fazla olarak herkes köprübaşında ahaliden her gün, her saat, her dakika para toplanmasına içerlediği için köprü tahsildarını orada tutan zarurete kızacakları yerde memura kin beslerler.

Bununla beraber köprü tahsildarları arasında, halka cidden eziyet eden ve yoktan bahanelerle maraza çıkaranlar da eksik değildir. Küçük çocuğuyla geçen ihtiyar kadınları eteklerinden yakalayıp tartaklayanlar, elinizden parayı hırçın ve yırtıcı bir pençe atarak alanlar hatta arkanızdan müstehzi kelimeler fırlatanlar da bulunur.

Diğer taraftan, köprü tahsildarının bozukluk arayan yolcu karşısındaki asabiyeti ne kadar haklı ise ahalinin birdenbire bozuk para arayıp bulmaya mecbur olması da o kadar fenadır.

Hayatın bin meşakkati arasında, bilhassa Eminönü ve Galata meydanlarında, akşamüstleri, tramvaya ve otomobile çiğnenmemekten başka bir şey düşünmek mümkün değilken insan her gün nasıl bozuk parayı avucunda hazır bulundurabilir? Bazı günler vapura acele yetişmeye mecbur iken insanın bozuk parası olmaması yüzünden vapuru kaçırdığı vakidir.

Köprü tahsildarı haklıdır, ahali haklıdır, haksız kim? Şehremaneti “Ben de haklıyım, para lazım.” diyor ve bu çirkin mükellefiyeti ilga etmek şöyle dursun, yeni köprüler için yeni vergiler tahsil ediyor.

Memleketimizin sakinlerine ve misafirlerine köprülerinden parasız geçmek hürriyeti verilinceye kadar köprünün bu mavi gömlekli mahkûmlarına kızmamak doğrudur.

Arkadaş Fikirleri

- Aşkta başlangıç ve son mühimdir. İkisinin arası bir doldurmadan ibarettir.
- Handa başkalarına emretmeye alışanlar, evde zevcelerine yahut metreslerine esir olabilirler.
- Aşkı takip eden dostluk, aşktan daha tatlı ve daha uzun ömürlüdür.
- Zeki kadın, erkeğe mahkûm olmak suretiyle hâkim olurlar.
- Son defa sevdiğimizi unutabiliriz fakat ilk sevdiğimizin daima bir hatırası vardır.

- Mantıklı bir kadın, mantıksız bir erkek kadar can sıkar.
- Aşkta kin beslememek sevmemek demektir. Sevgilinizin kusurlarınızı affetmesinden korkunuz!
- Acı söz, aşkın en büyük delilidir.
- Her sevdiğimizin ölümü bizi biraz öldürür.
- Aşk kadar yaşamak ve ölmek ihtiyacı veren hiçbir ihtiras yoktur.
- Birkaç kere sevmiş bir adam, sevmenin usullerini pek iyi bilir fakat bunu bilmek hakiki sevmek değildir.
- Aşk bir suizandır.

Sinema Yüzünden Zengin Olanların Tercümeihâlleri

Çıldırııcı Artist: Alice Terry

Bir tesadüf bir genç kıızı milyonlara nasıl kavuşturun?

Alice Terry, sinemanın en çıldırııcı kadın sanatkârlarından biridir ve sinema hayatına girişı tamamiyla bir tesadüf eseridir. Sinema kumpanyalarında küçük rollerle çalışan bir arkadaşı, günün birinde Alice Terry'yi sinema atölyesine götürmüştü. Kumpanyanın bir artiste ihtiyacı olduğu için ona evvela bir rol verdiler. Genç kıız, neticede kendisini bir sinema yıldızı yapan bu rolden hoşlandı.

Alice Terry evvela birkaç filmde rol de alarak istidadını göstermeye başlamıştı. Arada bir tiyatro sahnesine de çıkıyordu ve “Evin Etrafında Ateş” piyesinde büyük bir muvaffakiyet gösterdi.

Fakat Alice Terry, bir film kumpanyası müdürü olan Rex Ingram'a tesadüf edip de bu adamı kendisine sevdalandırmasaydı, bugünün en meşhur sanatkârlarından olamayacaktı. Rex Ingram ona Rudolph Valentino ile beraber “Apokalipsin Dört Süvarisi” filminde “Marguerite Laurier” rolünü temsil ettirdi. Bu rol Alice Terry'ye harikulade bir muvaffakiyet getirdi. Sonraları artık, bilafasıla yeni roller temsil ettiriyordu.

Kumpanya sonra “Bir Kralın Romani” filmini çıkardı ve Alice Terry orada bedbaht kraliçe rolünü yaptı.

Bu yeni muvaffakiyetten sonra da güzel artist, Rex Ingram ile evlendi ve ondan sonra zevcinin en esaslı aktrislerinden oldu. “Saadetin Sarayı” filminde de onu çok alkışladılar.

Gözlüklü Bir Millet Var

Japonlar Avrupalıları Gözlüklerine Varıncaya Kadar Taklit Etmişlerdir

Bütün şark milletleri arasında Japonya en evvel ve en çabuk asrileşen bir memlekettir. Garptan her şeyi almıştır. Yalnız askerî teşkilatını, sanatını, fennini, millî iktisadını değil en ehemmiyetsiz teferruata varıncaya kadar garba ait ne varsa hepsini iktibas etmiştir.

Bir misal: gözlük...

Japonya’da herkes gözlük takar. Hükümdar ve aile-i hükümdarı, rical-i devlet, politikacılar, amele, sporcular, kadınlar ve erkekler, herkes!

Ve herkes, istirahat zamanlarında da eğlence zamanlarında da hatta spor yaparken ve denize girerken bile gözlük takarlar. Öyle ki Japonlar “gözlüklü bir millet” olmuşlardır.

Bu modanın sebebi göz hastalıkları değildir çünkü istatistikler gösteriyormuş ki Japonya’da gözleri zayıf olanlar, Avrupa’dakinden fazla değillermiş. Bunun başka sebebi olacak fakat Japonlara sorulduğu vakit hepsi gülümsüyorlar ve müspet bir cevap vermiyorlar.

Acaba maksatları gözlerinin garabetlerini gizlemek ihtiyacı mı?

Bar Kadını Uykuda Boğan Bir Engerek Yılanıdır!

Masum görünmesini o kadar iyi bilirler ki... Eski bir diplomat bile onların dişlerinden kalbini kurtarmaya muvaffak olamamıştır.

Kadınların en tehlikelisi bar kadınıdır çünkü mutlaka aldatır ve mutlaka soyar. Kumara bütün servetlerini feda edenler olduğu gibi bar kadınlarına da bütün varını yoğunu verenler pek çoktur.

Bar kadınlarının en büyük hünerleri “masum görünmesini bilmek”tir. Bunda o kadar muvaffak olurlar ki pek zeki adamlar bile onların karşısında “Ne melek kadın! Bu çirkef içinde bile vicdanının bazı köşeleri temiz kalabilmiş eğer bir aile kadını olsaydı ve zaruret onu buralara atmasaydı ne alicenap bir mahlûk olurdu.” diye düşünürler ve kadına sorarlar:

— Hayatınızdan memnun musunuz madam?

Bar kadını karşısındakinin ne düşündüğünü pek iyi bildiği için en güzel cevapları verir:

— Hayatımdan asla memnun değilim, ben bu mesleğe isteyerek girmedim.

Zaten muhatabı da böyle düşünmüş ve zavallı kadının (!) bu mesleğe zaruret saikasıyla girdiğine zahip olmamış mıydı? Fakat yine sorar:

— Bu mesleğe sizi sevk eden mecburiyet nedir madam?

O zaman güzel kadının gözleri derin bir melal ile dolmuş gibidir ve hazla bu yanmış kızıl dudakları bir sır fısıldar:

— Oh... Hiç şüphesiz zaruret!

Ve bar kadını anlatır ki daha bir sene evvel Macaristan'da maruf bir mimarın namuslu zevcesi imiş. Mimar kendisini aldatmış, başka bir kadınla kaçmış ve bu zavallı kadın da dans dersleri alarak bu mesleğe girmeye ve hayatını kazanmaya mecbur olmuş.

Böylece, hayatın gadrilerine uğramış bir kurban gibi görünen kadına merhamet etmemek mümkün olmaz.

Bar kadını en zeki erkeklerin gözlerini bağlar ve uyanıkken uyuyan bu zavallıların farkında olmadan vücutlarına sarılarak onları bir engerek yılanı gibi boğar.

Fransa'da eski nazırlardan biri, bar kadınlarından birine âşık olmuştu. Nazır olmak için ne kadar diplomat ne kadar zeki ve pişkin olmak lazım geldiğini düşününüz! Fakat o büyük zekâ ve dirayette bar kadınının mahareti karşısında sevinmeye mahkûm olmuştur.

Bakınız, meşum kadın, nazırı nasıl dolandırmıştı?

Nazır, lüks bir barda bu kadını sofrasına davet eder ve ona şampanya ısmarlar. İçerler ve neşelenirler. Nazır, kadını hususi oteline götürür, geceyi beraber geçirirler. Sabahleyin nazır zarf içinde büyük bir para ikram etmek isteyince kadın kıpkırmızı kesilerek:

— Nazır hazretleri bana para değil biraz haysiyet ikram etseniz daha memnun olurum, cevabını vererek hediye reddeder.

Nazır kendisini daha fazla borçlu hissederek kadına bir mücevher hediye etmeyi düşünür. Kıymetli ve zarif bir iğne olarak ona gönderir. Kadın hediye reddetmek nezaketsizliğinde bulunmazsa da nazıra bir mektup gönderir:

“Teşekkür ederim. Hüsn-i intihabınız var fakat bundan sonra hediyelerinizi değil hatırıma soracak tatlı sözlerinizi bekliyorum. Sizden hiçbir maddi ikram beklemeyen ilk bar kadını olmak şerefine beni layık bulmaz mısınız?”

Nazır bu kadınla beş ay yaşar. Bu müddet zarfında kadın deli gibi âşık, fedakâr, coşkun görünür. O kadar ki yalnız nazır değil bütün Paris o kadının aşkındaki samimiyete inanırlar.

Nazır bu kadını bar hayatından kurtarır ve kendisine daimî metres yapar. Cenup sahillerinde, İtalya'da ve İspanya'da bir sene daha yaşarlar.

Bir gün nazır, kadının ağladığını görür ve sebebini sorar. Kadın, Monte Carlo'da bulunan kardeşinin kumarda yüz elli bin frank borçlandığını, intihar etmek üzere olduğunu haber verir. Nazır derhâl bu parayı kadına ikram eder.

Daha o gün akşamı kadın trene atlayarak savuşur ve bir daha nazıra görünmez. Monte Carlo hikâyesinin, hikâye olduğu da anlaşılır.

İşte bar kadınları bir buçuk sene masum görünerek bir nazırı bile aldattıktan sonra turnayı gözünden vurarak sırta kadem basacak kadar hünerli mahlûklardır!

Bir Şoförün Hatıratı

Muharriri: Server Bedii

Her nüshada ayrı bir vaka...

3

Şoför Halit çelik bir çakı ağzı parıltısıyla yanan keskin gözlerini yüzüme dikerek:

— Şimdi size daha sunturlu bir vaka anlatacağım, dedi.

Biraz düşündü. Hatırladığı vakayı daha yaşıyormuş gibi kendi kendine bazı kaşlarını çatarak bazı gülümseyerek düşünüyor ve sonuna gelen sigarasının parmaklarını yakacağını hissetmeyecek kadar kendinden geçiyordu.

Birdenbire omuzlarını silkeleyerek doğruldu:

— Bir gün otomobilime doğru genç bir adam koştu. Bana hiçbir şey söylemeden alelacele arabanın kapısını açtı, içeriye girdi ve köşeye gizlenerek oturdu. Ben kimden gizlendiğini anlamak için etrafıma bakarken yaya kaldırımında genç ve güzel bir kadın gördüm. O da acele acele gidiyordu. Bu kadınla müşterim arasında bir dalga olduğunu çaktım. Müşterim omzuma dokunarak hızlı hızlı giden o kadını arkasından gösterdi:

— Bunu otomobille takip edeceksin ve çaktırmayacaksın anladın mı? dedi.

Hemen gaza bastım. Arabamla bir karı peşinden gitmek beni eğlendiriyor ve hoşuma gidiyordu. Hem de müşterimin telaşı bana da geçmişti. O kadar helecanda idi ki kadın bir mağaza önünde biraz duraklasa müşterim kendini göstermek korkusuyla otomobilin köşesine büzülüyor, kadın karşı kaldırıma geçse müşterim zıplayarak omzumu yakalıyor ve dut ağacı gibi silkeleyerek:

— Hiş! Şoför! Sen de geç karşıya bak! Sokağa sapıyor! Haydi, haydi. Aman kaçırma! Bir yere giriverir! Sakın gözden kaybetme! Anladın mı? Sakın ha! Yoksa bütün hesaplarım alt üst olur, diyordu.

Kadın Tepebaşı'na giden dar sokaklardan birine sapmıştı. Bereket versin hiç arkasına bakmıyor hızlı yürüyordu. Ben arabayı hem otuz adım kadar geriden yürütüyor hem de çıplak ayakla giden insan gibi makineme hiç gürültü yaptırmamaya çalışıyordum.

Kadın parlak şeydi. Peşinden cehenneme kadar gidilecek aynalı, tirit gibi lezzetli bir vücudu vardı. Düşünüyordum: Kimin nesi bu kadın? Peşinden niçin gidiyoruz? Bizim müşteri zamparalık mı ediyor yoksa bu kadınla eskiden bir dalgası mı var? Bu kadar telaş ettiğine bakılırsa işin içinde bir şeyler olacaktı.

Kadın Tepebaşı'nda bir apartmana girdi. Müşterim arabayı bir kenara çekti, cigara yaktı, bana da verdi:

— Terzisine girdi, on beş dakikadan evvel çıkmaz, bekleyeceğiz! dedi:

— Demek siz bu hanımı tanıyorsunuz, diye sordum.

Bu sualimle müşterimin canını sıkmaktan korkarak derhâl dedim ki:

— Affedersiniz... Ne yaptığımızı bilelim de bir yanlışlık olmasın...

Müşterim kızmamıştı. Acı acı gülerek:

— Hem pek yakından tanıdığım bir kadın! dedi.

— Nereye giderse biz de peşinden gidecek miyiz?

Müşterim karışık bir cevap verdi. Öyle sinirliydi ki sigarasından nefes çektikçe dumanlar arasında bir kaşını yukarı kaldırıyor, bir gözünü kısıyor, ağzını burnunu oynatıyor, sık sık nefes alıyordu.

Sonra gözleri, kadının girdiği apartman kapısına dikildi. On dakikadan fazla beklemedik. Kadın çıktı ve tramvay bekleme mahalline doğru yürüyerek orada durdu.

Müşterim yine köşeye büzülerek:

— Eyvah! dedi. Tramvaya binecek, ne yaparız? Tramvayın peşinden gider miyiz?

— Gideriz! dedim.

Rahat nefes aldı. Kadın tramvaya bininceye kadar makineyi hareketlemedim.

Kadın tramvaya bindi, biz de arkasından gittik. Kâh rayların üstünde, tramvayı bir adım geriden takip ediyor kâh da yolun sağına geçerek daha geride kalıyordum fakat avı gözden kaçırmıyordum. Bir taraftan da bizim dikiz aynasından müşterinin hâline bakıyordum. Herifceğiz tramvayı gözden geçiririz diye aklını kaçıracaktı. Zıp zıp sıcıyor, arada bir omzumu sıkıyordu. Az daha çürütecekti.

Kadın Parmakkapı’da tramvaydan indi, bir doktorun evine girdi.

Ben otomobili münasipçe bir tarafa çekerken müşterim kulağıma bir cigara daha sıkıştırıyor:

— Vay canına! Doktorun evinde işi ne be? Hele dur bakalım, hele dur bakalım, diyordu.

Orada beş dakika bile beklemedik. Kadın çıktı, arkasından da parlak, yakışıklı bir delikanlı! Hey Allah’ım! Bizim müşterinin hâlini görmelisiniz! Allah! Herifceğiz az daha kendini kaldırıma atıyor, kadınla erkeğin boğazlarına sarılıyordu. Yüzü horoz ibiği gibi kıpkırmızı kesildi. Burnu hortum gibi patırtılı nefesler salıveriyordu. “Fuat be, Fuat! Fuat! Fuat!” dedi. Belki on defa “Fuat, Fuat” diye çırpındı durdu. Sonra kendi kendine fakat yüksek sesle “Fuat’la ha? Fuat’la ha?” diyordu. Kadınla yanındaki parlak delikanlı, gülüşe oynasa, bir otomobile atladılar. Müşterim kudurdu:

— Aman kaçırmayalım! Ha gayret onlarınki ne markası? Kaybolmasınlar? Yetiştirilir miyiz?

— Evelallah! Dedim ve gaza bastım.

Taksim’e doğru yol aldık. Ben de keyifleniyordum. Hem yarış ediyoruz hem de bir sinema seyrederek gibi işin içinden iş çıkıyordu.

Şişli’ye kadar gittik. Öndeki otomobil garajları geçti, bir viraneyi geçti, iki katlı bir evin önünde durdu. Biz de elli adım geride durakladık. Kadınla dalaveresi eve girdiler. Bizim

müşteri adam akıllı fitili almıştı. Otomobilin camını çerçevesini kıracak gibi tepiniyordu. Yumruklarını sıkıyor, ayaklarını yere vuruyor:

— Ben şimdi size gösteririm, diyordu.

Nihayet dayanamadı, yere atladı. Bana hesabımı vererek:

— Haydi, sen git artık, ben bunların başına kâinatı yıkacağım! dedi.

Çocuğun hâinden korktum:

— Aman beyim... Ayağınızı tetik alın... Elin bir kadını için...

Dememe kalmadan müşteri bağırdı:

— Hangi elin kadını yahu... Karım be! diyerek süratle uzaklaştı.

Ben başımı belaya sokmamak için hemen otomobili çevirdim ve uzaklaştım fakat müşterimin ne yaptığını anlamak için geriye de baktım: Müşterim o evin kapısına gitmiş, çingırağı öfkeli öfkeli çeviriyordu. Başka bir şey göremedim.

Siz bu vakayı belki de iki gün sonraki gazetelerde okumuşunuzdur. Kenan Bey ismindeki bu mühendis eve girmiş, Fuat ismindeki arkadaşıyla karısını birer kurşunla vurmuştu. Kadın sonra öldü, mühendis mahkemede beraat kazandı. Gazeteler günlerce benim otomobilimden bahsettiler fakat kimse bizi tanımıyordu. Yalnız işin içinde bir fes rengi otomobildir dönüp duruyordu. Tabii ben de sesimi çıkarmadım ve meseleyi uzaktan, sessiz, tatlı tatlı seyrettim.

Arkadaş:

Arkadaşı seviyorsan bütün ahabplarına okut ve tavsiye et. Arkadaş herkesin en samimi arkadaşıdır.

Mum Lekelerini Temizlemek İçin

Bir kumaşın üstüne düşen mum lekelerini temizlemek pek kolaydır. Şu vasıtaya müracaat etmek kâfidir: Kumaşın lekeli tarafına bir kâğıt parçası koyunuz ve üstünden hafif hafif ütöleyiniz. Bunu yaptıktan sonra leke kolaylıkla zail olacaktır. Bazı kimseler bunu yapmadan mum lekesini tırnakla kazımak isterler ki yanlış bir harekettir.

Deri Eldivenleri Temizlemek

Boyatmaya hacet kalmadan deriden eldivenleri temizlemenin kolay bir usulü vardır. Bir fanila alarak şu tertibin içine batırınız ve o fanilayı eldivenin lekelerine sürtünüz.

500 gram sabun tozu, 300 gram süzölmüş su, 300 gram javel suyu, 20 gram amonyak.

Odayı Daha İyi Aydınlatmak

Her yerde elektrik yoktur. Gaz lambanızın iyi yanmasını, tatlı ve parlak ışık vermesini isterseniz lambadaki gazın içine 25 gram “kafuri” yahut bir avuç tuz atınız. Bu tuz lambanın dibinde kalsın ve ayda bir tecdit ediniz.

Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi

Şekil 26. Marka modası

Basit ve sade hatlara malik olan bu bluzlar sağ taraflarına marka işlenmek içindir. Bluzlar üzerine işlenen markalar bir İngiliz modasıdır ve iki seneden beri çok tamim etmiştir. Bu moda bu sene dahi kuvvetini muhafaza etmektedir.

Şekil 27. Çocuk modelleri

Üç ile altı yaş arasındaki erkek ve kız çocuklara çok yakışan bu iki model ince yünlü kumaştan yapılabilir.

Şekil 28. Tuvalet modası

Bu senenin tuvaletlerinde siyah ve beyaz renklerin karışması çok cazip ve kibar bir şekil alıyor.

Arkadaşlarla Baş Başa

Mustafa Mehmet Efendi'ye:

Evvela bir şoför muavinliği arayınız sonra da taksisiz bir otomobil şoförü olmaya çalışınız. Hayatınızı kazanırsınız.

İzmir'de Komisyoncu Muavini Çeçen Efendi'ye:

Para kazanmak güç değildir. İşinize dört el ile sarılmak muvaffakiyetinizi temin eder.

İzmir Karantina'da Muallim (İmza okunmuyor) Bey'e:

Afganistan'a gitmenizin mümkün olmadığını zannederiz. Vakit geçmiştir. Mamafih maarife bir kere sorunuz.

Edirne Lisesinde Avni Bey'e:

Kararsızsınız. İyi düşününüz. İstidadınızın veçhesi iyi anlaşılmıyor. Büyürseniz tezahür edecektir.

Fatih'te Ahmet Hilmi Bey'e:

Mektebi bitirince yüksek mektebe giriniz. Çalışınız. Hâliniz vaktiniz müsait olmaz da tahsile devam edemezseniz hususi çalışınız, daima çalışınız. Doktorluğa istidadınız var.

Sultanahmet'te M. N. Bey'e:

Bir tüccar yanında kâtip olmak istediğinizi bu satırlarla ilan etmiş oluyoruz. Talip çıkarsa yine bu sütunlarda size haber veririz. Hariçten bahsettiğiniz yazılar almıyoruz.

Perihan Hasan Hanım'a:

Bir tüccar yanında çalışabilirsiniz.

Laleli Mesih Paşa Mahallesi'nde 16 Numarada Mukim Karimize:

İktisadi mesleklere müstaitsiniz.

Çorlu'da N. Kaya Bey'e:

Makine, maden, elektrik mühendisi olmanız münasip görünüyor. Her hâlde fen adamı olmanızı tavsiye ederiz.

Konya'da Sille'de Mehmet Nurizade Ahmet Necati Bey'e:

Fen ve iktisat mesleklerinde muvaffak olacaksınız. Şiiri yalnız mütalaa ediniz. Mühendislik filhakika istidadınıza en yaraşan meslektir.

Bursa'da Lise Talebesinden Ahmet Salih Bey'e:

Kararsız görünüyorsunuz. Doktorluğu size münasip bulduk. Askerî Liseler Müdüriyet Umumiyesinin merkezi Ankara'dadır.

Alaşehir'de Ahmet Nuri Bey'e:

Validenizin kulaklarını mutlaka bir doktora göstermelisiniz. Küçük tedbirlerin faydası yoktur. Bahsettiğiniz manzaraları gönderiniz, lüzum görürsek derç ederiz.

Beyazıt Karilerimizden K. S. Kemal Bey'e:

Bahsettiğiniz tarikle New York'a gitmek için 500 Türk lirası lazımdır fakat birkaç bin liranız heybenizde olmazsa Amerika'ya giremezsiniz.

Ankara'da Müeyyit Kemal Hanım'a:

Orta mektebi bitirerek Sanayiinefise Akademisine giriniz.

Yeşilköy'de A. Muzaffer Bey'e:

Elektrik mühendisliğine müstait görünüyorsunuz.

İzmir'de M. G. Efendi'ye:

İzmir'in birçok kunduracılarına uğrayarak iş isteyiniz. Katiyen ayıp değildir ve böyle şeylerde utanmak daha ayıptır.

Üsküdar Lisesinde Nadir Rıdvan Bey'e:

Kaptanlığı tercih etmeniz lazımdır.

Fındıklı'da Onur Nihat Gültekin Bey'e:

Hiç tereddüt etmeden muharrirliğe başlayınız ve spordan²² vazgeçiniz fakat edebiyatçılıkla gazeteciliği birbirine karıştırmamak ve ikisinden birisini iyi düşünerek tercih etmek lazımdır. Sizde cidalcû bir “Şuûn muharriri” kabiliyeti görünüyor. Tecrübe için maruf muharrirlerden birine hücum eden tenkidi bir makale gönderiniz, fikrimizi söyleriz. Arkadaş, sinema sütunu açacaktır.

Lüleburgaz'da Zehra... (İkinci isim okunmuyor) Hanım'a:

İstirabınızın maddi veya manevi olduğunu söylemiyorsunuz. Maddi ise doktora koşunuz, manevi ise tahammül ediniz. Her ihtimale rağmen hayat güzeldir, mesut olacaksınız, fazla meyus olmayınız.

Nişantaşı'nda Osman Necmi Bey'e:

Fen adamı olmaya istidadınız var. Elektrik mühendisliğini tercih edebilirsiniz.

Üsküdar'da Kitapçı A. Edip Bey'e:

1. Türkçeyi iyi öğreniniz. (Kendi kendinize çalışarak)
2. Çok kitap okuyunuz. (Adi eserler olmasın ve iyi biliniz ki irfan, insanın hayatını madden de kurtarır.)
3. Bu nüshayı alarak Darülbeyide sanatkâr E. Galip Bey'e gidiniz ve tiyatroya aşkınızı ona anlatınız. Galip Bey sizi anlayacak bir arkadaşımızdır. Bu yazdığımız satırlar sizin için kendisine bir tavsiye yerine geçecektir.

Süleymaniye 7'inci Mektepte Hasan Tahsin Efendi'ye:

Doktorluğa meyliniz olduğuna şüphe yoktur. Tabîyyâta çok çalışınız ve ders haricinde de bununla meşgul olunuz.

²² Dergide “işpor” şeklinde yazılmıştır.

Etyemez'de Kenan Bey'e:

Güzel sanatlardan ziyade fenne istidadınız var. İkisi birden olmaz. Fenni tercih ediniz ve makineye ait mesleklerden birini beğenerek yalnız ona çalışınız. (İmzanızı yanlış ve fena bir mana ile okunmayacak tarzda biraz değiştirmenizi de ayrıca tavsiye ederiz.)

Erzincanlı Şefik Bey Mahdumu Mehmet Cemil Bey:

Makine mühendisi, kaptan veya bunun gibi makineye ait mesleklerden birini tercih ediniz.

Eskişehir Orta Mektepte İsmail Efendi'ye:

Fen adamı olmaya mustaitsiniz. Fenne ait mesleklerden en amelîsini tercih ediniz.

Eskişehir'de A.ni Bey'e:

Size de makineye ait mesleklerden birini tercih etmenizi tavsiye ederiz.

Sıhhatini Seven, Hasta Olmamak İsteyen Arkadaşlara Tavsiyelerimiz

1. Sabahleyin kalkınca evvela gayet bol su ile sabun ile ellerinizi bileklerinize kadar yıkayınız.
2. Ellerinizi yıkadıktan sonra yine bol su ve sabun ile yüzünüzü ve boynunuzu ovalayarak yıkayınız.
3. Yatarken ve kalkınca bol köpüren bir diş macunu ile dişlerinizi fırçalayınız. Bu suretle mikroplu hastalıklar size uğramaz.

Müsabakamızın Üçünü Şekli

Şekil 29. Afyonkarahisar, Çankırı, Gazipaşa, Kilitbahir

Yuvarlakların içindeki şehir isimlerini bularak geçen haftaki gibi saklayınız.

Geçen hafta izah ettiğimiz vecihle beş hafta müddetle müteaddid şehir isimlerini ihtiva eden yuvarlaklar neşredeceğiz.

Beşinci haftanın sonunda neşrettiğimiz yirmi beş yuvarlağın hangi şehir olduğunu bir kâğıda sırasıyla yazarak beş haftalık kuponlarla beraber idarehanemize göndereceksiniz.

İdarehanemize yalnız kuponlarla memleket isimlerini ihtiva eden bir liste göndermek kâfidir. Ayrıca yukarıdaki yuvarlakları kesip göndermek icap etmez.

İntihap ettiğimiz memleket isimleri hep Türkiye dâhilindedir ve maruf yerlerdir. Ümit ediyoruz ki bu sade müsabaka arkadaşlarımızı pek yormayacaktır.

Müsabaka müddeti yedinci hafta nihayetine kadardır. En uzak yerlerden de gelecek cevapları nazarıtibara aldığımız için müsabakanın hitamından on beş gün sonraya kadar mühlet veriyoruz. Netice 8'inci nüshamızda ilan edilecektir.

Müsabakaya iştirak edenler arasında kura çekilecek ve üç yüz kariye muhtelif kıymette çok zengin ve çok şık hediyeler tevzi edilecek.

Hediyelerin Listesi:

Üç yüz kariye tevzi edeceğimiz hediyeler şunlardır:

Erkek ve kadın için altın kol saatleri. Gümüş cep ve kol saatleri. İpekli kadın ve erkek çorapları. Altın uçlu dolma mürekkepli kalem. Avrupa mamulâtı meşin cep cüzdanları. Büyük kıtada meşin evrak çantaları. İpekli kravatlar, gömlekler, gümüş kaplama nikel cep saatleri, saat kordonları, sofrâ takımları, termos şişeleri, elişi kutuları, eşarplar, tıraş makineleri, depolu eversharp kalemleri ve hokka takımları.

Mühimdir: Müsabaka neticesinde hâl varakaları hep bir arada İstanbul'da, Ankara caddesinde Arkadaş mecmuası müsabaka memurluğu adresine gönderilmelidir.

Müsabaka kuponu: Numara 3

Karikatür Sahifesi

Dünyada erkek kalmayınca kadınlar ne yapacaklar?

Fransızca Roer gazetesinden:

Şekil 30. Karikatür 9

1- Dünyada erkek kalmadığı gün kadınlar bol bir nefes alacaklar...

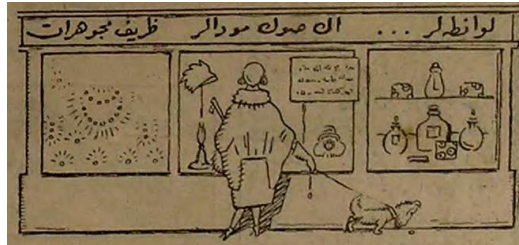
Şekil 31. Karikatür 10

2- Fakat o günden itibaren erkeksiz meclisleri neşesiz olacak...

Şekil 32. Karikatür 11

3- Ve gecelerini yalnızlık içinde düşünceyle geçirecekler.

Şekil 33. Karikatür 12

4- Onlara bir hediye takdim edecek erkek olmadığından dükkânların cazibeli camekânları önünde bol bol yutkunacaklar... Bu hâl bittabi onların bütün neşelerini kıracak ve...

Şekil 34. Karikatür 13

5- En çirkin erkeğe iltifat göstermeye razı olacaklar.

Şekil 35. Karikatür 14

— Bu ne resmi bil bakalım?

— Öküz.

— Nereden anladın?

— Görmüyor musun? Boynuzlarını yutmuş.

Şekil 36. Adalarda

A.D.

— Denizde oltaya düşürülecek balık var mı?

— Var ama bugün hava lodosta. Hepsi Florya'ya atmış.

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş Numara 4

Nüshası 5 kuruştur.

18 Temmuz 1928

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

Tablo 4

Abone Şeraiti

	Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130		250 kuruş
Ecnebi: 200		400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Her hafta çarşamba günleri neşir olunur, her şeyden bahseder resimli mecmuadır.

Şekil 37. 4. sayı kapak fotoğrafı

Amerika'nın zengin sinema artistleri Riviera sahillerinde böyle mükellef hayat yaşarlar.

Arkadaşça Konuşalım

Kadınlarda Suni Güzellik

Farkında mısınız? Erkekler, kadınlarda artık tabii güzellik aramıyorlar. Belki bunun sebebi de hakiki güzel denecek kadınların yeryüzünde bir istisna teşkil edecek kadar azalmasındır.

Bir kadın görüyoruz ve ilk bakışta “Oh! Ne güzel kadın.” diyoruz. Bu takdir cümlesini bize söyleten şey kadının tam güzelliği değildir. Biraz dikkat edince anlıyoruz ki bu kadında bizi cezbeden şey ya büyük haleli gözlerinin mat bir ten üstünde hayran ve derin açılışı ya omuzlarıyla göğsünün ahenkli çırpınışı yahut ince belinde zarif bir gerinmedir. Bu güzel kadının gözleri yahut belinden yukarısı mı güzel? Mutlaka bacakları haddinden fazla uzun yahut kısa, ayakları büyüktür. Vücudu ince, elleri ve ayakları küçük müdür? Mutlaka başı büyük yahut omuzları dar veya göğsü yazı tahtası kadar düzdür. Tepeden tırnağa kadar güzelliğinin ayrı ayrı her cüzüyle bizi teshir eden kadın ne kadar azdır ve biz bu istisna sebebiyledir ki artık, beğendiğimiz kadınlarda tam bir güzellik aramaktansa bazı kısımların güzelliğiyle kanaat ediyoruz ve diğer çirkin yerlerin tuvaletle örtülmesini mazur görüyoruz. Asrımızda tuvaletin kazandığı itibarın en iyi izahı bu olsa gerektir.

Bir Avrupalı ebe kadın anlatıyormuş ki hastaneye²³ doğurmak için gelen kadınlar, vaz-ı haml eder etmez allık ve pudra kutularını ellerine alıyorlar, sararmış dudaklarının kırmızısını, beyazlanmış yüzlerinin pembesini derhâl sürüyorlarmış. Düşünüyorum da bir an bütün allık, pudra, sürme, lavanta gibi şeyler yeryüzünden kalkıverse milyonlarca latif mahlûklar Hotantolu veya Eskimolu kadınlar gibi gözümüze garip hatta çirkin görüneceklerdir.

Ölmüş bir Çinlinin saçlarını iğreti olarak başına takmış bir dansöz, bugün, milyonlarca erkeği teshir ediyor. Takma bir sıra bembeyaz ve muntazam dişleri, kusurlu ve tabii dişlere tercih edenler de çok var!

Gözlerimizi yaldızlayarak büyüleyen ipek çorapların nice baldırlardaki birçok kusurları örttüğünü ispat etmeye lüzum yoktur. Bu ipekten kabuk içinde gizlenen sert ve kirli derileri, sivilceleri, yarıkları, sıyrıkları, karalama kâğıdı gibi deriye garip çizikler çizen siyah kılları görseydik belki de mide ilacı almamız lazım gelirdi.

²³ Derginin tüm sayılarında “hastahane” şeklinde yazılmıştır.

Kadınların dansa iptilaları nedir? Etlerinin kusurlarını tavırlarının zarafetleriyle telafi etmek ihtiyacı değil mi? Doğrusu ince ve kıvrak bir tavrın kaba ve şişkin bir kalçaya verdiği zarafet inkâr olunamaz. Nefis bir ipekli çorabın nihayetinde olmak ve dansta elektrikli bir vida gibi dönmek şartıyla büyük ayakları da affetmiyor muyuz?

Yalnız, zayıf vücut modasının alıp yürüdüğü bu devirde, müfrit şişmanlıkları güzelleştirecek bir tuvalet vasıtası yok. Vakıa fazla etleri törpülemek için tırtıllı lastikten birçok masaj aletleri icat olundu fakat bunlar da felakete çare bulamıyorlar ki bazı şişmanlar, Avrupa'da, ameliyat masasına yatarak cerrahlara etlerini kestiriyorlar.

Şişmana zayıf, kısaya uzun boylu, sıskaya balıketli, çiçek bozuğuna kaymak tenli görünmenin çareleri bulunacak olursa herkes için güzelliğin bütün esrarı keşfedilecektir.

Vakıa bu adaleti istemeyen hiç kimse bulunmazsa da o zaman hakiki güzelliğin, tabii güzelliğin bugünkü kadar da itibarı kalmayacak demektir. Arkadaşlar! Buna razı mısınız?

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- Aşk gelirken olduğu gibi giderken de bizden müsaade talep etmez.
- Kadın ne kadar işsiz olursa kalbi o kadar meşgul bulunur.
- İşsiz kadın ya çekişir ya sevişir.
- İnsanın tabii kusurları calı, yapmacık meziyetlerinden daha iyidir.
- Vakit geçer, su akar. Kalp unuttur.
- Saadet ince kum gibidir. Parmaklarınızı ne kadar sıkarsanız yine aralarından kayar.
- Faydalı nasihatleri akıllılara bad-ı hevâ, ahmaklara parayla vermelidir çünkü başka türlü kadrini bilmezler.
- Bir genci âşık olduğundan dolayı tekdir etmek, insanı “Niye hasta oldun?” diye azarlamaya benzer.
- Kaybedilen zamanlara acımak suretiyle vakit kaybeden ne çok insan vardır.
- Arzularını zapt edenler, arzuları zapt edilecek kadar küçük olanlardır.
- Usanç bir hastalık, say da onun kati davasıdır.
- Ezdikçe mağrur, ezildikçe meyyus olma.

Arkadaşın İyisini Kötüsünden Nasıl Ayırmalısınız?

Arkadaşınızı gizlice imtihan ediniz! Bazı şartları haiz değilse onunla alakanızı kesiniz.

İyi bir dost kazanmak, birçok şeyler kazanmaktır. Dostları sayesinde mesut olmuş insanlar ekseriyeti teşkil ederler. Bize arkadaş olmaya başlamış insanların çoğu fenalık yapmış, kinimizi ve öfkemizi kazanarak bizden ayrılmışlardır. Bir insanın bize hakiki bir arkadaş olup olamayacağını anlamak için onları gizlice imtihan etmenin bazı çareleri vardır:

Dostun gizli maksatları olmamalıdır!

Bize arkadaş olacak insanın gizli bir maksadı olmamasını anlamalıyız. Birçok kurnaz insanlar, gizli maksatlarına bizi alet etmek için yanımıza sokulurlar, kolumuza girerler, bize dost görünürler. Sözlerinden, hâllerinden, tavırlarından bunu keşfetmeye çalışmak elzemdir.

Arkadaş, arkadaşına yalan söylemez!

Arkadaş olmaya başladığımız insanın doğru söyleyip söylemediğine mütemadiyen dikkat edelim. Bize yalan söyleyen adam arkadaşımız olamaz. Vakıa bazı insanlar zararsız yalan söylemeye alışmışlardır. Ekseriya mübalağa ederler ve nadiren tatlı bir hikâye uydururirler. Bunun zararı yoktur fakat bir menfaat için yalan söyleyen insanlardan kaçmalıyız.

Arkadaşlık fena günde belli olur!

Bunu hepimiz biliriz. Felaket günlerinde bize yar olmayan insanlar, hakiki dost değildirler fakat bunu anlamak için felaket gününü beklemeye hacet yoktur. Bizim küçük teessürlerimize ne derece hakiki bir muhabbetle iştirak ettiklerini anlamaya çalışalım. Herkesin kederine ve sevincine iştirak eden insanlar sahtedirler, onlara inanmayalım. Gürültülü bir surette, büyük tavırlar ve yüksek seslerle iştirak eden arkadaşlar da sahtedirler.

Arkadaşın çok arkadaşı olmamalıdır!

Birçok insanlarla dost olan adam hiçbirisiyle hakiki dost olamaz. Evvela bir insanın herkesle samimi olmasına hayatın kısalığı ve vaktin darlığı mânidir. Sonra da kalp denilen şey, içine bir tabur insan alacak kadar geniş bir meydan değildir.

Arkadaş sözünde durmalıdır!

Verdiği sözü tutmayan, ihmal eden adam iyi arkadaş değildir. Bütün insanlara karşı ifasına mecbur olduğumuz bu vazifeyi arkadaşlara karşı ihmal edersek hatamızın mesuliyetini iki misline çıkarmış oluruz.

Arkadaş küçük kusurları görmemelidir!

Küçük kusurlara kızan, mesele çıkaran, müsamaha etmeyen insanların dostluğu tehlikelidir. Dostluğun en büyük vasfı “müsamaha”dır. Affetmesini bilmeyenler iyi arkadaş olamazlar. Bununla beraber, büyük kusurları affeden insan da iyi dost değildir.

Arkadaş az vaat eder!

Çok vaat eden arkadaş sahtekârdır. Gözlerimizi boyamak istiyor demektir. Onların mutlaka bir maksatları vardır ve bizi er geç aldatacaklardır. Hakiki arkadaş az vaat ederek çok sözünde durandır.

Arkadaş geçinmesini bilir!

Birçok insanlarla kavga eden ve ayrılan bir adam hiç kimse ile dost olamaz. Hakiki arkadaş, arkadaş değiştirmez. İntihap ettiği dostla ebediyen geçinmeye karar verir.

Hülasa, dostluğu bütün manasıyla ciddi telakki eden insanlar dost kazanmaya ve dost olmaya muktedirler.

Arkadaş! Arkadaş, sana sahte arkadaşlara inanmamayı halisane tavsiye etmekle en büyük vazifesini yaptığına kanidir.

Her Günkü Hayatımızdan Sahneler

Arzuhâlcî

Arzuhâlcî ile bir ihtiyar kadın arasında:

- Arzuhâlcî baba... Hadi şu kamış kalemini divitine ban bakayım?
- Sen evvela ne yazdıracağını söyle de ondan sonra!
- Ee, dinle öyleyse... Hani bizim köşedeki nalbandın Hafize Hanım yok mu?
- Ben ne bileyim senin nalbandını?

- Aa ayol onu cihan-ı âlem bilir.
- Hanım lakırdıyı uzatma da anlat.
- Peki... Dur zihnimi toplayayım bakayım... Ne diyecektim? Ama canım sen şu Hafize Hanım'ı yaz bir kere!
- Adres mi?
- Değil, değil... Hafize'nin çenesi düşün diye yaz!
- Suphanallah... (Yazar gibi yaparak) Sonra ne olmuş?
- Daha ne olacak? O şıllığın "Ada" isminde bir yumurcağı var. Her Allah'ın günü bizim mutfağın penceresine gelir, benimle zevklenir.
- Hanım bu mektubu kime yazıyoruz?
- Söyledim ya.
- Söylemedin.
- Vallah söyledim.
- Bir daha söyle.
- Hafize'nin kaynanasına yaz. Yani türbedarın karısına...
- Hangi türbedar?
- Aa... Hangi türbedar olur? Nasrullah Efendi!
- Pekâlâ... Sonra ne yazacaktık?
- Ya o gelininin ağzını burnunu koparsın yahut ben (Eliyle çimdikler gibi işaret ederek) böyle böyle... Böyle... Onun etlerini koparacağım. Böyle böyle yapışımın da resmini yap.
- Ben ressam değilim hanım, arzuhâlciyim.
- Ayol elinde kalem çizi çiziver!
- Hanım, git işine ben böyle mektup yazamam.
- Peki, resimden vazgeçtim, yaz!
- Hanımcağız, arzuhâlcı babaya saatlerce anlatır durur. Arzuhâlcı baba on satırlık bir mektup yazarak on beş kuruş alır müşteriye sunar.

İşte halkın cehaletiyle taayyüş eden ve şüphesiz memleketin irfanı arttıkça vücutlarından eser kalmayacak olan bedbaht mesleğe ait bir sahne.

Arkadaş Fikirleri

- İstırap içinde iken mesuttan nasihat istemeyiniz.
- Bin dost azdır. Bir düşman çoktur.
- Fırsat, meyveler gibidir. Olunca hemen koparmalı. Yere düşerse işe yaramaz.
- Sevişirken kusurlar meziyet görünür. Ayrılınca bütün meziyetler kusur olur.

Hangi İnsanlar Kendilerini Arkadaşlarına Sevdirebilirler?

1. Her şeyi bilirim iddiasında bulunmayanlar.
2. Arkadaş zahmetine seve seve katlananlar.
3. Haksız tarafı iltizam etmeyenler.
4. Yalan söylemeyenler.
5. Arkadaşlarını çekiştirmeyenler.
6. Daima güler yüzlü tatlı dilli olanlar.
7. Vara yoka asabiyet göstermeyenler.
8. Kara günlerimizde bizden uzaklaşmayanlar.
9. Mızıkçı ve döneke olmayanlar.
10. Menfaatperest olmayanlar.

Her Rolde Muvaffak Olan Ivan Mujukin

Kahkahalarımızı da gözyaşlarımızı da kendisine borçlu olduğumuz harikalı adam.

Ivan Mujukin, Rus ihtilalinden sonra Fransa'ya hicret ederek orada çalışan en büyük Rus artistidir. Rusya'da "halk tiyatrosu" aktörlerinden idi ve birçok filmlerde, ezcümle "Sergius Baba" filminde de oynamıştı.

Günden güne sinema ufuklarında yıldızı parlamaya başladı. İptidaları Fransa'da çevrilen "Azap Verici Sergüzeşt", "Karnaval Çocuğu", "Evvela Adalet", "Fırtınalar", "Esrar Evi" filmlerinde rol almıştı.

Mujukin, o sanatkârlardan biridir ki ne kadar filmde oynamışsa o kadar da muvaffakiyet kazanmıştır ve hiçbir rolünde küçülmemiştir.

Mujukin daha sonraları “Aktör Kean”, “Geçen Gölgele”, “Moğolların Aslanı”, “Feu Mathias Pascal” filminde oynamış ve en kuvvetli sevincinden en şiddetli yeise varıncaya kadar bütün zıt hisleri ifadede harikalar yaratmıştır.

Mujukin’in siması fotoğrafında görüldüğü gibi sade ve hareketsiz değildir. Yüzünün bütün adaleleri adi lastikle tutturulmuş gibi kıvrılırlar. Gözlerinin etrafında hareketten dünyalar vardır.

Seviyesi yükselmemiş insanlar Mujukin’in hakiki kıymetini anlamazlar çünkü bu sanatkâr halkın duymadığı ince ruhi temayülleri ifade eder. Bununla beraber “Michel Strogoff” gibi amiyane eserlerde Ivan Mujukin’in kendisini halka da çok beğendirdiği görülmüştür. Şüphesiz bu filmde “Casanova” ve “Aktör Kean” ve “Feu Mathias Pascal” gibi onun en muvaffak olmuş eserlerindendir.

Birinci ve İkinci Şarlo

Amerika’daki kulüplerden birinde, bir köşede zayıf, mahcup bir genç duruyormuş. Kulübün ileri gelen azasından biri o gence yaklaşıarak:

- Sizin mesleğiniz nedir, diye sormuş.
- Sinema artistiyim.
- Âlâ. Size ikinci bir Şarlo olacak kadar çalışmanızı tavsiye ederim. Sizin isminiz nedir?
- Ben meşhur sinema artisti, yani birinci Şarlo’yum, ikinci olmaya ihtiyacım yok.

Muhatabının hakiki Şarlo olduğunu anlayan adamcağız mahcup olarak çekilmiş.

İki Küçük Çocuk Arasında

- Gel gidelim oynayalım.
- Olmaz, Necla’ya mektup yazıyorum.
- Ama sen yazı yazmasını bilmezsin ki?
- Zarar yok! Necla da okumak bilmiyor.

Şişmanlar ve Zayıflar...

Korkarız ki günün birinde insanlar hep birden iskeletlere âşık olacaklardır.

İnsanlar etten ziyade kemik sevmeye başladılar. Âdeta şişmanlık topal, şaşı, kör, çiçek bozuğu, kel olmak gibi büyük maluliyetler sırasına geçecek. Kemiğin bu cazibesi nedir? Vakıa eskiler “Bir dirhem et bin ayıp örter.” dedikleri gibi “Etin en tatlı tarafı kemiğe en yakın olanıdır.” da demişler.

Yarım asır evvel bediaların merkezi olan İstanbul’da yetmiş seksen kilodan aşağı olmak kadınlar için bir felaketti. Bugün altmış kilodan fazlasına tahammül edilmiyor. Eskiden halkın en çok sevdiği aktrislerden olan “Peruz, Şamram” hanımlar etten mamul birer duba edilir ve sahnede yalnız kollarını biraz kımıldatmaktan başka hiçbir kıvrak hareket yapamazlardı. Bugün şişman bir kadının kendisine gülümsetmeden sahneye değil sokağa bile çıkması kolay değildir.

Şişmanlık tedavi edilebilir. Şişman arkadaşlarımız hiç endişe etmesinler. Vakıa bir hap yutarak hemen zayıflamak mümkün değilse de bazı çarelere başvurarak ensenin, göbeğin, bacakların yağını eritmek, beli inceltmek mümkündür.

Mesela:

1. Çok yürümeli.
2. Bir lokma hamurlu şey yememeli ve bir bardak bira içmemeli.
3. Mutlaka jimnastik yapmalı. Her gün açık havada İsveç usul-i medeni hareketler.
4. Ata, bisiklete binmeli. Başka sporlar da yapmalı.
5. Masaj yaptırmalı. Bu çok tesirlidir. Vücudun etli taraflarının her gün muayyen saatlerde ovdurulması mevâd-ı şahmiye (yani yağları) eritir.
6. Çok uyumamalı.

Çalışmayan, minderlerde, sedirlerde uzanan, az kımıldanan, çok yiyen, çok uyuyan, dünyaya aldırmayan insanların cezası şişmanlamaktır.

Yalnız şunu da söyleyelim ki asrımızda “zayıflık” moda ise de “kansızlık, iştahsızlık, sıskalık” moda değildir. Vücudu sağlam insanların zayıf olmaları makbuldür.

İşte bedenî terbiyemizin gayesi: Hem kuvvetli hem zayıf olmaktır.

Şüphesiz ki şişmanlık kadar cılız olmak da nakisadır ve serlevhamız da insanların hep birden iskeletlere âşık olmalarından korkmamız ancak bir latifeden ibarettir.

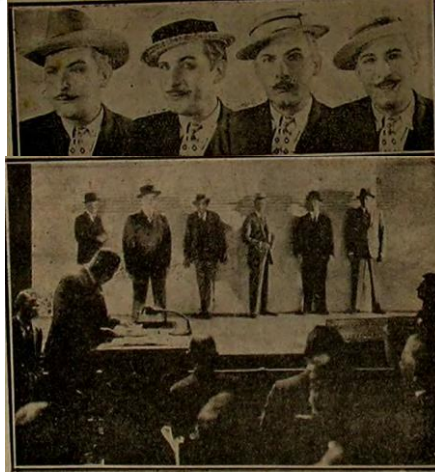
Sinema Artisti Olmak Kolay İş Değildir!

İmtihana giren 2.000 kişi arasında ancak birkaç kişi muvaffak olabilmektedir.

Los Angeles, Amerika'nın en büyük film şehridir. Oraya her gün binlerce insan artist olmak için müracaat ederler. Bunların içinden sinema sanatına kabiliyetli olanları ayırmak için daima imtihanlar yapmak zarureti var.

Bu imtihanlara her gün iki bin kişi girdiği hâlde ancak birkaç tanesi muvaffak olmaktadır çünkü muvaffakiyetin birçok şartları var:

1. Vücudu kuvvetli olmak.
2. Güzel olmak.
3. Son derece zeki ve hassas olmak.
4. Sporcu olmak.
5. Çehresi gayetle oynak ve bilhassa göz altında ve çene tarafındaki adalelerin elastikiyeti.
6. Vücudu kıvrak olmak.
7. Temaşa sanatının bütün inceliklerine vakıf olmak.

Şekil 38. Artistlik imtihanı

Yukarıdaki resmimizde görülen başlar, imtihana giren bir namzedin çehresini muvaffakiyetle değiştirerek dikkat, istihza, öfke, sevinç gibi hâletiruhiyeleri hissettirebildiğini gösteriyor.

Aşağıdaki resim, heyet-i mümeyyize huzurunda namzetlerin evsaf-ı bedenîyelerinin tetkik edilmekte olduklarını göstermektedir.

Kitaplarınızı Muhafaza Etmek İçin

Bazen küçük böcekler, örümcekler kütüphanemize musallat olurlar ve kitaplarımızı delik deşik ederler. Bu haşaratın tahribatına mâni olmak için kütüphanemizin bir köşesine biraz kafur koyunuz. Onun kokusundan kaçan böcekler kitaplarınıza ilişemezler.

Tıraş Olurken

Tıraş olurken bazen yüzümüzü kanatırız ve bir türlü iğne başı gibi fişkırان kanı dindiremeyiz. Kesilen yerin üzerine biraz vazelin sürersek kan derhâl durur ve on beş dakika sonra yeri bile görünmez.

Muşambaların Muhafazası İçin

Yerleri döşediğimiz muşambaların muhafazası oldukça müşküldür. Evvela onları temizlerken katiyen su ile yıkamamalı ve mümkün olduğu kadar kuru bez ile temizlemeli. Çatlamamaları için de iki ayda bir zeytinyağına batırılmış bir bez parçasıyla silmeli. Bu suretle muşambalar çok dayanır ve hiç çatlamaz.

Kısa Saç Modasının Tarihi

Günün birçok mühim meselelerinden daha mühim, daha ziyade şayan-ı alaka, daha gümbürtülü, daha şatafatlı bir meselesi vardır.

Bilirsiniz elbette... Hani şu... Moda bahsi...

Ne tarafa baksak, hangi kapıya kulak dayasak hep karşımıza o çıkar. Her yerde, elbisede, ayakkabıda, kravatta, gömlekte hep o...

Hatta saça, kirpiğe, kaşa bile burnunu soktu. Günün birinde kim bilir belki sofrada da moda olan yemekleri yiyeceğiz ve moda olan şekilde yatıp kalkacağız.

Kadınlarda kısa saç hiç de yeni bir şey değildir. Bu moda daha firavunlar zamanında vardı. Mısır-ı Kadim'den kalan oymalar ve resimlerde bütün kadınları, hep kısa saçlı olarak görüyoruz. Demek ki Mısır-ı Kadim'de kısa saç modası pek itibarda idi.

Hâlbuki Yunanistan ile Roma’da iş tamamıyla aksiydi. Uzun saç kadınlara âdetâ kıymet veren bir hususiyet addedilir ve saçları en uzun olan kadın en muteber, en latif görünürdü. Hatta saçlar ancak pek fevkalade hâller zuhurunda feda edilirdi. Mesela evlenmek arzusunda olup da koca bulamayan genç kızlar, yaşları ilerlemeye başladı mı hemen en kıymettar şeyleri olan saçlarını keser, Venüs’e takdim ederek mabudeden koca niyaz ederlerdi. Güzel Roma kadınları uzun saç taşırlar saçlarına fevkalade ihtimam ederlerdi. Rivayete nazaran her Romalı kadının sadece baş tuvaleti için üç esiri vardı. Birisi saçları tarar, buklelerini yapar, diğeri ıtriya sürer, üçüncüsü de saçların omuzlar üzerinde bir intizam dâhilinde dalgalanmasına nezaret ederdi.

Uzun saçların taranması hususunda türlü türlü modalar çıkmış, moda isimlerine mabude adları bile verilmeye başlanmıştı.

Her kadın kendisine göre şekil intihap eder veya uydururdu fakat her ne olursa olsun saçları daima uzundu. Mamefih bir gün uzun saçın bu kadar muteber olduğu Roma’da kısa saç moda oluverdi. Lakin bu moda kadınların arzusuydu olmadı. Modayı icat daha doğrusu tekrar muvakkâ meriyyete vaz eden emirlerine karşı gelinmez bir kuvvet, İmparator Neron’du. Neron bütün harem dairesindeki kadınların saçlarının erkekler gibi kesilmesini emretmişti.

Her ne kadar bu moda çok sürmedi ise de yine tesirli oldu. Kısa saç modasının mucidi, Neron olduğuna göre artık... Ey arkadaşlar... Bu modanın ne derecede uğursuz bir menşeden çıktığını varın siz tayin edin! Neyse...

Daha yakın zamanlara gelelim.

Uzun bir vakit hep kadınlarda uzun saç moda idi. On dördüncü asra kadar Avrupa’da kadın saçlarında bir değişiklik görülmemişti.

Fakat tamam bu “henen” namı verilen acayip şapkalar moda oldu. Bunlar kâh şeker külâhı gibi kâh kalp şeklinde idiler ve tepelerinde de gayet uzun tüller vardı. Tabii bu ağır şapkaları başa ince raptetmek lazım gelirdi.

Bugünkü ufak şapkalar gibi henen de kafada saçlara hiç yer bırakmıyordu. Bunun üzerine kadınlar, saçlarını kestirmeye mecbur oldular. Hem de nasıl biliyor musunuz? Tamamıyla cascavlak...

Hani, biz erkekler nasıl sakal tıraşı oluyorsak o asrın kadınlarının kafası da öylece usturalarla tıraş edildi.

Bu moda da pek uzun süremedi ve on yedinci asra kadar kadın saçları tekrar uzadı, bir daha da kısalmaktan bahsedilmedi.

Tamam, bu asırda tekrar kısa saç modası etrafı sardı. Bu, böylece devam etti. Kâh kısa kâh uzun saç moda oldu. 1671 senelerinde Paris'te iki meşhur bir yer vardı. Birisi Lavien diğeri de Matmazel Dolabord... Bunlar intişar eden kısa saç modasını saraya tatbik için çağrıldılar ve kraliçe ile maiyetinin kâmilan saçlarını kestiler. Kraliçe, kralın kısa saç sevdığını söylemişti. Tabii bu arzu karşısında hiçbir kadın mukavemet edemiyordu.

Sarayda kısa saç moda olunca da derhâl bütün Paris'te, Fransa'da binnetice Avrupa'da moda oluyordu.

Lakin bu dalga da kısa sürdü, saçları kesilen madamların, matmazellerin hepsi fena hâlde nezleye tutulduklarından çarnaçar uzatmak mecburiyetinde kaldılar. On sekizinci asır nihayetinde kısa saç modası tekrar dirildi.

On dördüncü Louis devrinde, şıklar yeni yeni modalar icar etmişlerdi. Ekserisinin saçları kendisine yetmiyor, kafalarına ayrıca koca koca peruklar takıyorlardı. Günün birinde gebe kalan kraliçenin saçları dökülüyordu. Efendilerinin hoşlarına gitmekten başka bir şey gözetmeyen saray halkı da derhâl saçlarını, çocukvari yani alagarson kestirdiler.

Hemen halk da bunu benimseyiverdi. İhtilal-i Kebir'den sonra tekrar bir zaman kısa saç modası muzaffer oldu. Kadınlar zavallı ihtilal kurbanlarının idamları hatırasını ihya için, mazlumvari tuvalet kabul ettiler, yani saçlarını baştan aşağıya kazıttılar ve bu kazıtılan saçların yerine kellere kocaman peruklar oturdu.

Bu moda pek pahalıya oturuyordu. Meşhur madamlardan bazılarının otuza kırka kadar perukları vardı ve bir peruk da 25 Louis altını kıymetindeydi. Louis Philip devrinde, Prenses Marie Doli tekrar kısa saçı muvakkâ meriyyete çıkardı. İşte o zamandan beri, kısa saç meydandan kalkamadı gitti.

Bilhassa yirminci asırda artık, saç modası evc-i bâlâsına vardı. Hanımlarımız sadece saçlarını kesmediler, eteklerini de saçlarla beraber kısalttılar. Şimdi ise onlarla aramızda pek az fark var. Hatta diyebilirim ki onlar da artık tamamıyla erkeklaşıyorlar. Biraz daha bekleyelim arkadaşlar, bakalım bu işin sonu nereye varacak.

Dünyanın En Güzel Sinema Artisti

Şekil 39. Valentino namzetleri

Rudolph Valentino'nun ölümünden sonra bütün sinema kumpanyalarını bir düşüncedir aldı. Hepsi Valentino'nun yerini işgal edecek yeni namzetler ile meşgul bulunmaktadır. Bunu haber alan yakışıklı gençler sinema kumpanyalarına müracaat ederek namzetliklerini vaz etmişlerdir. Hatta bunlar meyanında Türkiye'den, Valentino'ya benzeyen birçok gençler fotoğraflarını göndermişlerdir. Amerikan sinema mecmualarına nazaran Valentino'nun yerini işgal etmek üzere dünyanın her tarafından müracaat edenlerin adedi elli bini mütecavizdir. Amerikan sinema kumpanyaları bu tehacüm karşısında müşkül mevkide kalmış ve nihayet bütün namzetlerden yalnız ikisini kabul etmişlerdir. Bu iki gencin resimlerini yukarıya derç ediyoruz. Bunların birisi Macar, diğeri İtalyan'dır. Bakalım bu gençler Valentino kadar muvaffakiyet gösterebilecekler mi?

Gençlik

Bu feci hakikati öğrenelim, bilelim:

Gençlik uçup gidince bir daha geçmez ele!

Bu geçkin yaştan sonra ne elimdir, ne elim,

Seyre dalmak gençlerin seviştiğine hele!

Biz tam yirmisinde delikanlı olunca

Hissimiz, sonu gelmez bir iman gibi taşar!

Kendimizi bir kadın karşısında bulunca

Yüreğimizde tatlı, memnu arzular yaşar!

İsteriz o kadına bir an yaklaşmak, lakin
Hareket edemeden öylece dururuz biz!
Kalbimizde yaşarız aşkını sakın sakın,
Zira: Hayatımızda hiç yoktur tecrübemiz!

Seneler yavaş yavaş bize nasihat verir,
Yaşımız kırka varır, geçer uzun zamanlar!
Çok tecrübemiz olur aşka, sevdaya dair,
Ne çare o zaman da oluruz bir ihtiyar!

İki Serseri Arasında

- Ekmek parası kazanmak için artık her gün yazı yazmak mecburiyetindeyim.
- Muharrirlik mi ediyorsun?
- Hayır, eşe dosta mektup yazıp ödünç para istiyorum.

Meşale

Sanat ve edebiyat mecmuası... Akbaba refikimizin sahibi Yusuf Ziya Bey tarafından neşredilen Meşale, edebî ihtiyacımızı tatmin eden yegâne mecmuadır.

Her nüshasında Ahmet Haşim, Yusuf Ziya Beyler ile genç ve mümtaz şairlerimizden birçoklarının eserleri bulunmaktadır.

Her ayın birinci ve on beşinci günü neşir olunur. Nüshası 15 kuruştur.

Bir Şoförün Hatıratı

Muharriri: Server Bedii

Her hafta bir vaka...

Bugün de size “tekinsiz evin”in hikâyesini anlatacağım. Bu meselenin üstünden iki buçuk sene geçti. Hâlâ ben işin içinden çıkamadım. Bakalım sizin muharrir kafanız, benim şoför kafamdan daha fazla bir iş görebilecek mi?

“Ha... Anladım! Tıraşı bırak da şu dalgayı anlat demek istiyorsunuz. Pekâlâ.

Efendim bundan iki buçuk sene evvel Beyoğlu Caddesi’nde, gece saat ona doğru, büyük bir bakkaliye mağazasından iki genç ile bir de genç kız çıktılar, benim otomobilime bindiler. Elleri şişeler, paketler vardı. Bir bakışta anladım ki bunlar bir eğlentiye gidiyorlar, kafayı tutsüleyecekler. Ama kızda öyle âlem yapacak bir aşüfte hâli yoktu. Güzel, kıvrak, fattan bir şeydi ama yine aile çocuğu olduğu belliydi fakat iki delikanlı pişkin şeylerdi. Biri uzun, öteki de kısa boylu. İkisi de gözlüklü, ikisi de çenebaz, alaycı, her sözleri dünyanın bütün kızlarının hoşuna gidecek tatlı dilli kişilerdi. Başladılar münakaşa etmeye. Daha doğrusu bakkalda başlayan münakaşa bizim arabada kızışarak devam ediyordu.

İkisinin de ortasına oturarak sağ omzuyla sağ budunu bir tanesine, sol omzuyla sol budunu de ötekine yapıştıran kız, “İstemem, yan cebime koy!” der gibi kıkır kıkır kaynayarak bir şeye itiraz ediyordu:

— Olmaz, olamaz. Annem bekler. Saat on oldu. Hanım ninem de bu gece beni muhafaza etmez. Papara yiyeceğim. Sizinle gelemem! Beni doğru evime bırakınız. Yoksa inirim bu otomobilden.

Uzun boylu, gözlüklü genç, kızların kulakları için yaratılmış tatlı bir sesle diyordu ki:

— Canım, aldırma a efendim... Bir şey uydururursin. Oldu olacak... Zaten geç kalmışsın. Mektepte hususi konser yaptık falan dersin.

Kısa boylu delikanlı da uzun arkadaşının imdadına yetişti fakat o feylesofça bir şeyler yumurtluyor ve kızı ulemaca kandırmaya çalışıyordu:

— Adam, yahu, insan bu dünyada sağına soluna pek bakmadan yürümeli. Hayat bu, hayat bu yahu, bak şu şoföre, koskoca arabasını keçi yollarından nasıl geçiriyor? Karıncaları bile üzmeden... A iki gözüüm, ben sana Hayyam oku diyorum da aldırımıyorsun. Herif ömründe bir gün şarap içmemiş ve çınar altında yavuklusuyla oturamamış da “Eyvah! Korkarım ki bugünü de hesaba geçirecekler!” diyor. Fırsat kaçırılmaz. Bu gece, bu gecedir. Bir daha

bizi nerede bulacaksın? Her vakit ikimiz ve her vakit bu canım rakı, likör şişeleriyle sardalye kutuları ile geçer mi? Hem ömründe görmediğin bir ev göreceksin. Koskoca bir hane... Dört tarafı kır, çayır, dağ, tepe... Adam öldürseler duyulmaz. İçinde at yarışı yapılacak kadar büyük odalar! Köşelerde, yağlı çanaklar içinde, sarı alevli meşaleler... Senin gibi orada kaç kız daha var! Piyano da var. Çalarsan... İçki, yemek, musiki, dans, esrar içinde bir âlem... Gelmezsen aklından şüphe ederim vallahi. Deli misin ne?

Kız tepinerek cevap verdi:

— İsterim gelmek tabii! Fakat annem, canım, annem!

— Peki... Dur! Dâhiyane bir çare buldum. Şimdi evvela sizin eve gideriz. Seninle ikimiz annenin yanına çıkarız. Ben derim ki bizim Hulusilerde bir davet var. Seni oraya götüreceğimi ve gece bizzat getireceğimi söylerim.

— Ya Hulusi'yi görür de sorarsa?

— Hulusi'ye yarın sabah tembih ederim.

— Ya tembih etmeyi unutursan?

— Çocuk musun sen a efendim? Unutur muyum hiç?

Kızın dalgaya yattığını gören uzun delikanlı söze girişti:

— Haydi, efendim haydi... Oldu. Mesele yoktur. Çek şoför Beşiktaş'a!

Otomobil Beşiktaş'a çekildi. Bir evin önünde durduk. Uzun delikanlının eve kızla girmesi daha muvaffak görüldü, kisası otomobilde kaldı. Ben de “Bakalım, kızın zavallı annesini kandıracaklar mı?” diye merakla bekliyordum. Kısa herif buna benden daha ziyade emin olmalıydı ki sevincinden ıslıkla “Haydindi hopla da gel!” şarkısını söylüyor ve hop hop hopluyordu.

Nihayet uzun kurtla kız sökün ettiler. İzni kopardıkları belliydi. Küt diye otomobile girdiler. İki çerçeveli delikanlılar:

— Topağacı'na çek şoför! dediler.

— Yolda naralar atıyorlardı. Dehşetli, azılı şeylerdi. Ben kızın okkanın altına gittiğini çaktım. Ulan, vay canına be, İstanbul'un göbeğinde kız kaçırıyolar! Ama ne hinoğlu hinlikle! Ben de gık diyemiyordum. Ne yaparsın? Polise mi vereyim? Çare yok, Topağacı budur dedik, çektik.

Koskoca bir ev... Pencereleeri ziftle örtölmüş gibi karanlık.

Bahçe önünde durduk. Çerçveliler kıza dediler ki:

— Müsaade et, şimdi senin gözlerini bağlayacağız.

Kız bağırdı:

— Niçin?

— Eeey! Öyle işte... Kapıdan içeriye girerken bazı manzaraları görmemek lazım... Sonra, içeride, halvette gözlerin açılacak.

— Halvet nedir?

— Nene lazım senin?

Kız itiraz etti:

— Olamaz. Gelmem ben sizinle.

— İyi ama burada münakaşa fena...

Bir taraftan da kısa delikanlı kızın gözlerini bağılıyordu. Kız iyi çırpındı. Kurtlar hem dil döküyorlar hem de zorluyorlardı. Kız otomobilden indi gözlerinin bağıını koparmak istedi fakat delikanlılar kıızı hemen karga tulumba ederek bahçeye, oradan da eve soktular. Bana da “Bekle!” dediler.

Üç buçuk saat bekledim. Burada vazifemizin güçlüğünü anlarsınız ya... Ne yaparsak abradır. Birkaç kere Tahtagöz’e haber uçurayım dedim ama olacak şey değil. Delikanlılar azılı... Yakayı bir kurtarırlarsa benim başıma çorap örerler.

Evden hiçbir çalgı sesi, hiçbir kahkaha ve ışıık gelmiyordu. Üç buçuk saat sonra iki delikanlıyla kız çıktı, otomobile bindiler. Beşiktaş’a yollandık.

Evvela hiç konuşmuyorlardı. Sonra kız mırıldandı:

— Heyhah! dedi. Bunu hiç unutmayacağım, hiç!

Kısa herif sordu:

— Nasıl, enfes mi?

— Enfes! Ayol siz ne biçim adamlarsınız? İn misiniz? Cin misiniz?

Kıs kıs gülüştüler. Kız ölgün bir sesle:

— Peri masalı! dedi.

Yine hepsi düşünüyorlar, susuyorlar ve eskisi gibi bağırıp çağırmıyorlardı.

Delikanlılar:

— Bir ay sonra bir daha... dediler, bu her zaman olmaz çünkü yirmi günde hazırlanıyor. Şaka değil!

Kız:

— Sahi! dedi, o kadar şey kolay olur mu?

Kızı Beşiktaş’a, delikanlıları da Beyoğlu’na bıraktım. Bu işin içinden hâlâ çıkamıyorum. Ne dersin muharrir bey? O ev ne idi? İçinde yirmi gün neler hazırlanmıştı? Kızın gözlerini niçin bağladılar? Neden ses çıkmıyor ve ışık görünmüyordu? Kız neden çok memnundu? Başına bir felaket gelmedi mi? Ne dersiniz?

Ben muhatabımın mülahazalarına nihayet veren son sözümü söyledim:

İstanbul bu, İstanbul! Bak insan senin mesleğinde olunca neler görmüyor ve benim mesleğimde olunca neler işitmiyor! Fakat bu “tekinsiz ev”in içinde neler olup bittiğini anlamak için şoförün gözü de muharririn kulağı da kâfi değil! Belki biraz tahmin edebiliriz. Her şeyin doğurduğu, yavruladığı bu şehirde Binbirdirek sefahathanelerinin torunları niçin olmasın? İşte bu evde, belki o sefahathanelerin ahfadındandır!

Bu sözü söylerken belki de hakikate çok yakın olduğumu, belki de pek mübalağa ettiğimi düşünerek müstehzi gülümsemiştim.

Üç Elli Hırsız Kadın

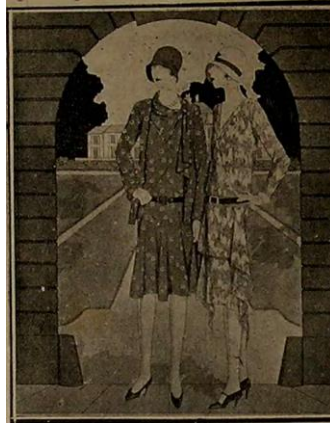
Son zamanlarda Amerika’da, New York şehrinde çok mahir ve çok zeki bir hırsız kadın tevkif edilmiştir. Bütün zekâsını hırsızlığa hasreden bu kadın mantosunun bir koluna ilave ettiği yalancı bir el vasıtasıyla göz önünde en çetin hırsızlıklara muvaffak olmuş ve bütün polis hafiyelerini hayrette bırakmıştır.

Şekil 40. Üç eli hırsız

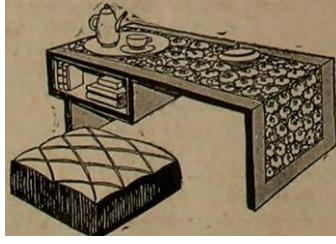
Resimde görüldüğü vecihle mantosunun sol kolu yalancıdır ve hakiki kolunu mantosunun ortasından çıkarmaktadır. Mesela bir mücevherci dükkânında iki eli ile elmaslara bakarken mantosunun içinden yavaşça çıkan üçüncü eli masanın üzerindeki mücevheratı usûletle aşmaktadır. Bu kadını cürmümeşhut hâlinde yakalamak mümkün olmamış, nihayet kendi itirafıyla hilesini meydana vurmuştur. Şimdi bütün Amerika matbuatı bu hırsız kadından bahsetmekte ve onun mülakatlarını neşretmektedirler. Bu kadının üçüncü sahte kolu elyevm New York Polis Müzesinde teşhir edilmektedir.

Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi

Şekil 41. Yaz mevsiminin yeni modalarından: sabah tuvaletleri

Sabah tuvaletleri bilhassa öğleden evvel yapılan gezintiler içindir. Bu tuvaletlerin basit ve ucuz olması için moda müesseseleri çok gayret sarf ederler. Bu suretle müşterilerini memnun hem de şöhretlerini temin etmiş olurlar. Derç ettiğimiz modalar krepdöşinden mamuldür.

Şekil 42. Zarif ve şık bir çay masası

Çay, asri hayatın bir ihtiyacı hükmüne girdi. Gerek Avrupa’da gerek memleketimizde ara sıra ahabplara ve dostlara çay vermek artık moda hükmündedir. Resmini derç ettiğimiz alçak ayaklı zarif masa, bilhassa çay vermek için imal edilmiştir.

Alçak ayaklı çay masaları ile beraber alçak, minder şeklindeki iskemleler de moda olmuştur. Avrupalılar ev tefrişatında şark usulü alçak iskemleler ve masaları tercih etmekle yeni bir şey icat etmiş olmuyorlar. Şarkın eski alçak minderleri şimdi Avrupa’nın mükellef salonlarında çay iskemlesi vazifesini görüyorlar.

Şekil 43. Markizetlerden neler yapmak mümkün oluyor

Markizet, bu zarif ve ucuz kumaş hiçbir zaman modasını kaybetmiyor. Bu sene de bütün kuvvetiyle modaya hâkim bulunuyor. Yukarıya derç ettiğimiz dört model markizetten imal edilmiş güzel, basit ve çok şık tuvaletlerdir. Moda hususunda Paris kadınlarıyla rekabet eden Londra kadınları markizeti bu sene de hâkim kılmışlardır. Bu modeller İngiliz modelleridir.

Arkadaşlarla Baş Başa

Yakacık'ta Şoför İsmail Hak Efendi'ye:

Size “Evleniniz!” yahut “Evlenmeyiniz!” demeyiz fakat evlenirseniz şu şeraiti arayınız: Kadın sizden daha yüksek olmasın, size yalnız vazife hissiyle bağlı olsun. İkiniz de yalnız evinizi düşününüz. Zevcenizi eğlenceden ziyade eve alıştırınız. Mazisini bir sene iyice tahkik etmeden hiçbir kadınla evlenmeyiniz.

Kadırga'da Ahmet Remzi Bey'e:

Şüphe yok ki şoförlük iyi bir meslektir fakat yalnız şoförlük para etmez. Aynı zamanda makinistlik de elzemdir. Makine aksamını bilmedikten sonra yalnız makine kullanabilmek bir işe yaramaz.

Haydarpaşa'da Neriman Kemal Hanım'a:

Biçki zannettiğiniz kadar güç değildir. Bir terzi atölyesinde altı ay kadar sebat ile çalışırsanız bu sanatı öğrenebilirsiniz.

İzmit'te Ruşen Bey'e:

Her öksüren verem değildir. Mademki ciğerlerinizden ve sıhhatinizden müşteki değilsiniz, verem olmamanız lazımdır. Mamafih şüphenizi izâle için kendinizi bir doktora gösteriniz.

Ankara'da Makinist Kadri Bey'e:

Bize kalırsa müstamel otomobil almak akıl kârı değildir. Türkçe bir darbimesel vardır. Der ki: “Ucuzdur vardır illeti, pahalıdır vardır kerameti.” Onun gibi size ucuz satmak istedikleri otomobilin kim bilir göze görünmeyen ne gibi arızaları vardır.

İnebolu'da Kerametî Bey'e:

Kızamık çok sâri bir hastalıktır. Bilhassa çocukları sirayetinden sakınmalıdır.

Orta Mektep Talebelerinden N. Hilmi Efendi'ye:

Sanayiinefise Mektebine girmenizi ve resim şubesini tercih etmenizi tavsiye ederiz.

Uşak'ta E. N. Bey'e:

Galatasaray'ı tercih ediniz. Senevi ücreti leyli dört yüz liradır. Askerlikten ziyade diplomasiye kabiliyetiniz var.

Adapazarı Mübadil Muhacirlerinden Fevzi Bey'e:

Mübadele işleri arapsaçına dönmüştür. Sizin gibi binlerce kişi şikâyet ediyor. Umumi olarak hükûmetin nazarıdikkatini celp etmekten başka elimizden bir şey gelmez.

Azmi Bey'in Mahdumu Selim Sırrı Bey'e:

Elektrik mühendisliğini tercih etmeniz daha doğrudur.

Balıkpazarı'nda Muharrem Fevzi Bey'e:

Cevaplarınız lüzumundan fazla kısadır.

Vefa Orta Mektebinden Ali Nazım Efendi'ye:

Mimarlığı tercih ediniz!

Denizli Orta Mektebinde Ali Atilla Efendi'ye:

Gazetecilik ve edebiyat size gelmez. Askerliğe müstaidsiniz.

Adapazarı'nda R. M. Hanım'a:

Tesadüfen karşınıza çıkacak biriyle evlenirseniz bedbaht olursunuz. Eşinizi iyi tanıyarak evleniniz.!

Kadıköy'ünde Ahmet Rıfkı Bey'e:

Üstüne düşmeyiniz. Bıkmış gibi görününüz fakat tamamıyla lakaydi göstermeyiniz, şüphe veriniz.

Feyziye Lisesinde Onur Mehmet Efendi'ye:

Fotoğrafçılık geçici bir hevestir. Fen adamı olmaya gayret ediniz.

Oğuz Bey'e:

Mektubunuz müphemdir.

Hilal Kundura Mağazasında Hamdi Efendi'ye:

Para biriktirmekte devam ediniz ve ticarete atılınız.

Beşiktaş'ta N. K. Bey'e:

Validenizi mutlaka bir cilt doktoruna gösteriniz. Ezberden ilacı verilecek bir hasta değildir. Size makineye ait bir meslek intihap etmenizi tavsiye ederiz.

T. Fehmi Bey'e:

1. Galatasaray talebesinden 6 numaralı Şehabettin Efendi'yi aradığınızı bu satırlarla ilan etmiş oluyoruz.
2. Balkan Harbi 16 sene evvel oldu.
3. Her yaşın ayrı ayrı neşv ü neması vardır. Yaşınızı bildirmiş olsaydınız cevap verirdik.

Bakırköy'ünde Müfık Ayhan Bey'e:

Gazetemiz edebî mecmua değildir. Teveccühkâr şiirinizi derç edemeyeceğimize müteessifiz. Edebiyata çok çalışmanızı da tavsiye ederiz.

Beşiktaş'ta S. P. Bey'e:

17 yaşında 1,54 santim az değildir. Daha da büyüyeceksiniz, yaşınız pek müsaittir. Boyun büyümesi için kati bir çare yoksa da vücuda iyi bakmanın, kansız kalmamanın, geceleri ayakları iyice uzatarak yatmanın neşv ü nüma üzerine büyük tesirleri vardır.

P. Ekrem Bey'e:

İki kelime ile mesleğiniz şu olmalıdır: makine mühendisi. Tahsile devam etmeye çalışınız. Bu mümkün değilse amelî hayatınızda istidadınıza en muvaffak işi arayınız.

Konya'da M. N. Bey'e:

Meslek suallerine iyi cevap vermemişsiniz. Öteki sualinize gelince “kendisi” istiyorsa ve rüştünü ispat etmişse ailesinin hükmü yoktur. Evlenebilirsiniz. Ailesi de sonra mutlaka razı olur. Eğer böyle değilse vazgeçersiniz. Dünyada gayrikabil olan şey yoktur.

Ankara'da Serya Eyüp Hanım'a:

1. Mükemmel bir ressam olabilirsiniz. Orta mekteplerden birini bitirdikten sonra Sanayiinefiseye girmek şartıyla...
2. Fransızca'yı kendi kendine öğrenmek pek mümkündür.
3. Evvela size hayatınızı kazandıracak bir iş bulunuz. Belki bu satırları okuyanlar size bir iş vermek için bize bir mektup gönderirler, biz de size bu sütunlarda haber verimiz.

İstanbul'da H. Ş. Bey'e:

Sinninizi bildirmiş olsaydınız size cevap verebilirdik.

İzmir’de A. M. Bey’e:

Alacağınız kararlarda tereddüdü bir tarafa bırakınız ve azm-i kati ile hareket ediniz. Tuttuğunuz herhangi bir meslekte muvaffak olabilirsiniz.

Havran’da Ahmet Şevket Efendi’ye:

Zabitliği tercih ediniz.

Konya’da Safa Vefa Bey’e:

Siz iyi bir makine ustası olabilirsiniz. Bu meslek bir altın bilezik gibidir. Nerede olsa size para kazandırır.

Konya Kız Muallim Mektebi Talebesinden Selma Hanım’a:

Acelecilik sizin en büyük kusurunuzdur. Acelecilik çok zarar getirir. Bu kusurunuzu tashih etmeye çalışınız. Muallimelik ile memlekete çok hizmet edebilirsiniz.

Anadoluhisarı’nda Mahmut Cemil Bey’e:

Mademki aileniz sizi Robert Koleje yazdırmak istiyor, hiç tereddüt etmeyiniz. Mühendisliğe olan istidadınız zaman ile inkişaf edecektir.

Feyziye Lisesinde Avni Yahya Efendi’ye:

Mektebinizi ikmal ediniz, diplomanızı alınız. Mesleğinizi o zaman daha iyi tayin etmiş olursunuz.

Beşiktaş’ta Müfide Asım Hanım’a:

Sevginizi zaman ile unutabilirsiniz aşk denilen şey gelici geçici bir şeydir. Bir meslek tayin etmeniz için daha intizamperver olmanız lazımdır. Dikiş ve biçkiyi ne için sevmiyorsunuz?

Kocaeli’de Mustafa Süleyman Bey’e:

Gazetemiz yevmi olmadığı için taşralarda muhabere ihtiyacımız yoktur. Bizi düşündüğünüzden dolayı size müteşekkirimiz.

Bozdoğan’da Ferit Behiç Bey’e:

Siz mesleğinizin ehlisiniz. Sebat ederseniz çabuk terakki eder ve para kazanabilirsiniz. İstikametten ayrılmayınız.

Ortaköy'de Şerafettin Efendi'ye:

Yaşınız müsaittir. Binaenaleyh kâfi derecede sermayeye malik olmadan hariçte iş yapmanız doğru değildir. Arkadaşlarınızın söyledikleri doğrudur.

Fatih'te Hüseyin Nuri Efendi'ye:

Makyaj yapmak için kullanılan saçları Beyoğlu'nda bulabilirsiniz. İstedığınız malumatı onlar verebilir.

Müsabakanın Dördüncü Şekli

Şekil 44. Çeşme Kazası, Kuşadası, Tokat, Sandıklı

Yuvarlakların içindeki şehir isimlerini bularak geçen haftaki gibi saklayınız

Gelecek hafta birinci nüshadan beri neşrettiğimiz yuvarlakların sonuncusunu neşredeceğiz.

Gelecek haftayla tamamlanan yirmi beş yuvarlağın hangi şehir olduğunu bir kâğıda sırasıyla yazarak beş haftalık kuponlarla beraber idarehanemize göndereceksiniz.

İdarehanemize yalnız kuponlarla memleket isimlerini ihtiva eden bir liste göndermek kâfidir. Ayrıca yukarıdaki yuvarlakları kesip göndermek icap etmez.

İntihap ettiğimiz memleket isimleri hep Türkiye dâhilindedir ve maruf yerlerdir. Ümit ediyoruz ki bu sade müsabaka arkadaşlarımızı pek yormayacaktır.

Müsabaka müddeti yedinci hafta nihayetine kadardır. En uzak yerlerden de gelecek cevapları nazarıitibara aldığımız için müsabakanın hitamından on beş gün sonraya kadar mühlet veriyoruz. Netice 8'inci nüshamızda ilan edilecektir.

Müsabakaya iştirak edenler arasında kura çekilecek ve üç yüz kariye muhtelif kıymette çok zengin ve çok şık hediyeler tevzi edilecek.

Hediyelerin Listesi:

Üç yüz kariye tevzi edeceğimiz hediyeler şunlardır:

Erkek ve kadın için altın kol saatleri. Gümüş cep ve kol saatleri. İpekli kadın ve erkek çorapları. Altın uçlu dolma mürekkepli kalem. Avrupa mamulâtı meşin cep cüzdanları. Büyük kıtada meşin evrak çantaları. İpekli kravatlar, gömlekler, gümüş kaplama nikel cep saatleri, saat kordonları, sofrâ takımları, termos şişeleri, elişi kutuları, eşarplar, tıraş makineleri, depolu eversharp kalemleri ve hokka takımları.

Mühimdir: Müsabaka neticesinde hâl varakaları hep bir arada İstanbul'da, Ankara caddesinde "Arkadaş mecmuası müsabaka memurluğu" adresine gönderilmelidir.

Müsabaka kuponu: Numara 4

Karikatür Sahifesi

Şekil 45. Karikatür 16

- Sana vardım varalı bir gün gülmedim, kabahat ilk kocamda!
- Ne münasebet!
- Öyle ya, ölmeseydi sana varmamış olacaktım.

Şekil 46. Karikatür 17

Bey — Seni çok seviyorum.

Hizmetçi — Sizin sözünüze inanmam. Hanımefendiye de öyle söylüyorsunuz.

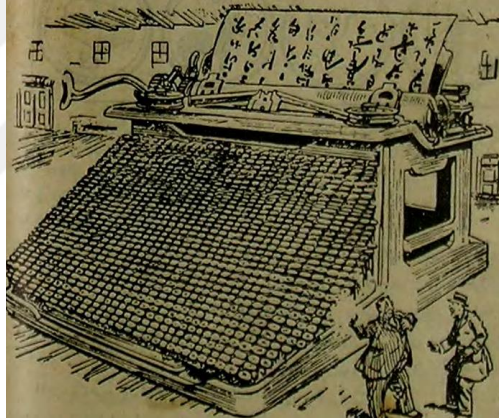

Şekil 47. Karikatür 18

A.D.

— Jale Hanımefendi burada mı?

— Hayır, efendim, onlar bu evden taşındılar. Biz yeni kiracılarız. Mamafih bir emriniz varsa biz de ifa edebiliriz.

Şekil 48. Karikatür 19

— Bu koca makine de ne makinesi?

— Çinliler için imal edilen bir yazı makinesi (Malum olduğu üzere Çin alfabesi dokuz yüz küsur harften mürekkeptir.)

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş Numara 5

Nüshası 5 kuruştur.

25 Temmuz 1928

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

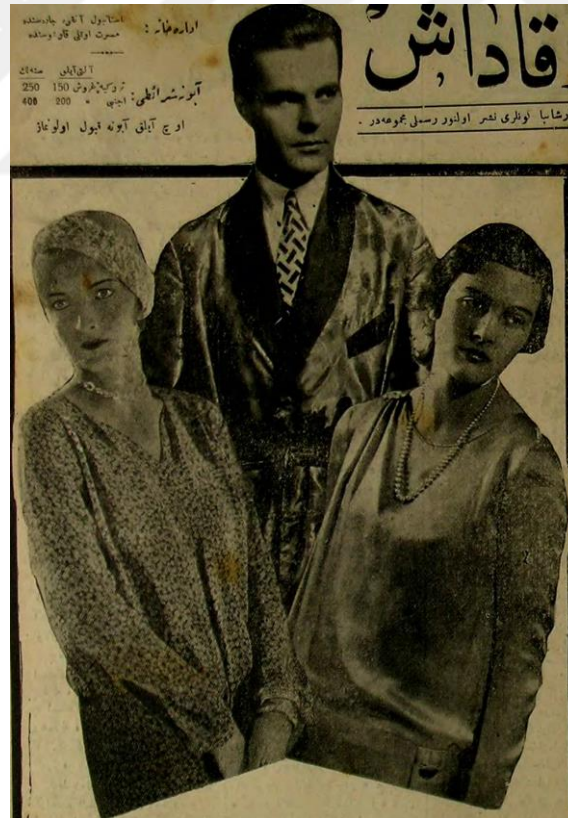
Tablo 5

Abone Şeraiti

	Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 150	250 kuruş	
Ecnebi: 200	400 kuruş	

Üç aylık abone kabul olunmaz.

Her hafta çarşamba günleri neşir olunur, her şeyden bahseder resimli mecmuadır.

Şekil 49. 5. sayı kapak fotoğrafı

Kadınlardaki sevimlilik ve cazibe acaba gözlerinde mi? Bakışlarında mı? Vücutlarında mı? Bacaklarında mı? (İç sayfelerimizde bu şayan-ı dikkat makaleyi okuyunuz)

Arkadaşça Konuşalım

Meslek İntihabı

“Arkadaşlarla Baş Başa” sütunumuzda sorulan suallere o kadar çok cevap geliyor ki bundan, meslek intihabı endişesinin birçok arkadaşlarımızı düşündürdüğünü anlıyoruz.

Haklı bir endişe... Meslek hayattır. Eskiden memleketimizde aşağı yukarı bir tek meslek vardı: memur olmak. Bugün bize gelen mektuplardan anladığımıza göre Türk gençliğinin ekseriyeti “fen adamı” olmak iştiyakındadır ve diğerleri de buna benzer hür meslekleri tercih edebilirler. Ne saadet! Ne saadet! Artık hayata kendi başına atılmak isteyen Türk genci anadan, babadan, devlet hazinesinden bir şey beklemiyor; zekâsına, hassasiyetine, iradesine, el emeğine güveniyor.

Memleketimizin atisi için bu, en ümit verici şeydir. Gazetemize gelen mektuplar arasında bir tanesi yok ki “Benim kâtipliğe, memurluğa hevesim var.” desin. Hepsinde elektrige, makineye, mühendisliğe, doktorluğa, mimarlığa, güzel sanatlara iştiyaklar var.

Artık masa başında oturarak her gün beş dirhem mürekkep sarf edip de ayda birkaç kuruş maaş almaya talip olan bir kişi yok.

Bu mektuplardan anlıyoruz ki en yakın istikbalde memleketimiz fabrikalarla, güzel yollarla, iktisadi ve mali müesseselerle, yüksek sanat eserleriyle, heykellerle, resimlerle dolacak. Zengin ve süslü bir memleket gözümüzün önüne geliyor ve sevinçten gözlerimiz yaşıyor.

Fakat bizimle muhabere eden arkadaşlarımız arasında kalbimizi mahzun edenler de var. Nice zeki, liyakatli arkadaşlarımız işsizlikten, geçim zorluğundan acı acı şikâyet ediyorlar. Tahsillerini bitiremeyen, küçük yevmiyelerle hayatı kazanmak isteyen bu sefaletzede arkadaşlarımızın kurtulmalarını candan temenni ederiz.

Ah, elimizde büyük bir kudret olsa da bütün bu zavallı dostlarımızın tahsilini, hayatını, maişetini temin etsek... Onların bize kadar gelen şikâyetleri bizi çok mahzun ediyor.

Fakat bu bedbaht arkadaşlarımıza biraz sabırlı olmalarını tavsiye ederiz. Hayat bu, hayat! En ümit etmediğimiz bir köşe başından karşımıza büyük bir saadet çıkıverir! Vakıa hayatın piyangosundan servet beklemek doğru değildir, aramak ve çalışmak lazımdır. Gözleri dört tarafına fırl fırl dönen zeki bir insan için her tarafta bin türlü fırsatlar vardır. Her şeyden evvel meysus olmamak, istikbale daima ümitle bakmak, fırsatları kaçırmamak lazımdır.

Sefalet büyük bir mürebbidir. Çekilen eziyetler, sıkıntılar zekâmızı ve irademizi terbiye eder, yaşamak ve muvaffak olmak için bize büyük kudretler verir.

Korkmayın arkadaşlar, kardeşler! Meyus olmayın aziz insanlar! Biraz daha sabır, biraz daha sabır! Kendi kendinize “Muvaffak olacağım, mutlaka muvaffak olacağım, mesut olacağım, mutlaka mesut olacağım!” deyiniz. Muvaffak olacaksınız, mutlaka muvaffak olacaksınız, mesut olacaksınız, mutlaka mesut olacaksınız.

Yaşamak ve muvaffak olarak yaşamak şüphesiz pek güçtür fakat bu dünyadır, hiçbir şey imkânsız değildir. Arkadaşlarımıza temin edelim ki içlerinde zengin olmak isteyenler, bunu şiddetle arzu ederlerse mutlaka zengin olacaklardır; içlerinde meşhur olmak isteyenler, bunu şiddetle arzu ederlerse mutlaka meşhur olacaklardır.

Bütün büyük ve zengin adamların hayatları sefalet, işkence hatıralarıyla doludur. Hepsi, mazilerini hatırladıkları vakit çektikleri büyük ıstırapların kendileri için pek hayırlı olduğunu söylemişlerdir.

Arkadaşlar, kardeşler, cesaret! Cesaret!

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- Münakaşalarda ekseriya iki taraf da haklıdır. Zira hak bir tarafta olsaydı münakaşa devam etmezdi.
- Sitayişleri reddetmek, iki defa methedilmek arzusudur.
- En faydalı ilim, iyi yaşamasını bilmektir.
- En yüksek ilim, haddini bilmektir.
- Başkalarının saadetini temin ederek mesut olmak isteyen adam arzusuna daima muvaffak olur.
- Birçok insanlar, öğrendikleri şeylerin yarısını musahebeleri esnasında öğrenmişlerdir. Musahebe daima faydalıdır.
- Hiçbir şey bilmeyen cahil, cahil olduğunu da bilmez.
- Küçük kusurlarımızı affetmeyenler arkadaşımız değildir. Büyük kusurlarımızı affedenler de arkadaşımız değildir.
- Neşeli adamlara dikkat ediniz, bunlar mutlaka çok çalışanlardır.

- Çalışmak bize yalnız felaketlerimizi unutturmakla kalmaz, başımıza gelecek felaketlerden de bizi kurtarır.
- Her gün iki saat daha erken yataktan kalkan adam, hesap edilirse senede bir ay fazla yaşamış olur.
- Çocuklar büyüklerden niçin daha sevimlidir? Çünkü büyükler gibi sahte değildirler ve oldukları gibi görünürler.

Sevgilinizi Unutmak İstiyorsanız...

Onu ya çok düşününüz yahut hiç düşünmeyiniz! Derdinizi arkadaşınıza dökünüz veyahut hatıralarınızı yazınız.

Âşıksınız. Geceleri uykunuzda, rüyanızda, gündüzleri muhayyilenizde hep onu, sevgilinizi görüyorsunuz. Mefkûreniz onun hayalinden bir an hâli kalmıyor fakat heyhat! Sevgiliniz vefasızdır, sizi terk edip gitmiştir yahut da namamul bin bir hadise ile dolu hayata ait birçok zaruretlerden dolayı ondan ayrılmak mecburiyetindesiniz ve onu unutmak istiyorsunuz.

Ne yapmalı? Beyninizi aşkın pençesinden kurtarmak için hangi çareye başvurmalı?

Vakıa aspirinin baş ağrısını kesmesi gibi aşk illetini bir anda tedavi edecek hiçbir ilaç yoktur fakat büsbütün de ümidimizi kesmeyelim.

Meşhur feylesof İspinoza diyor ki “Sevgiliyi unutmak için çalışmanın ve yorulmanın büyük bir faydası vardır.” Bu doğrudur. Zira aşk ekseriya boş dimağları işgal eden bir ihtirastır. Zihin diğer sabit fikirlere esir oldukça aşkın zayıflaması tabii ve zaruridir.

Meşhur Alman hekimi Goethe, sevgiliyi mütemadiyen düşünmek suretiyle de unutabileceğimize kanidir. Bunda da büyük bir hakikat hissesi vardır. Zira mütemadiyen sevgiliyi düşünen mefkûre, mevzuuna itiyat hâsıl ederek nihayet bıkmaya ve yorulmaya başlar.

Sevgilimize olan aşklarımızdan dostlarımıza sık sık bahsetmek de faydalıdır. Zira gayrişuurumuzda, ruhumuzda biriken temayüller ifade edilmedikleri vakit daha ziyade şiddetlenirler. İçimizi boşaltmak daima bize istirahat verir.

Goethe’nin iddiasının aksine olarak sevgiliyi hiç düşünmemeye çalışmak da faydalıdır.

Bunun usulleri de vardır:

Evvela, sevgilinizin hayali, mefkûrenizde canlanmaya başlar başlamaz derhâl olduğunuz yerden kalkınız ve mümkünse ya biriyle büsbütün başka bir şeye dair konuşmaya yahut bir iş yapmaya çalışınız.

Eğer yatakta iseniz karyoladan atlayıp dolaşınız. Bu da mümkün değilse mefkûrenizden “hayali” uzaklaştırmaya çalışınız. Bu biraz güç olmakla beraber imkânsız değildir.

Nihayet, aşkın tazyikinden kurtulmak için âşıkane hatıraları yazmanın da çok faydası vardır. Bir dostumuza kalbimizi boşaltmaktan daha münir usul budur. Zira yazdıklarımızı okumak imkânı da olduğu için hatıralarımızı tekrar yaşayarak teselli buluruz. Fazla olarak yazı yazmak için meşgul olmak suretiyle de eğlenmiş oluruz.

Asla hatırdan çıkarılmayacak bir nokta da şudur ki zaman her aşkın düşmanıdır ve insan sevgiliyi er geç unutmaya mahkûmdur. Fazla telaş etmektense istikbale huzur ile bakmak da nisyanı kolaylaştırır.

Sevgiliden ayrılınca dünyada kendini yapayalnız zannetmek ve mühim bir istinatgâhtan mahrum kaldığı vehmine kapılmak gülünçtür. Zaman ile unutulmayan hiçbir şey yoktur. Birkaç günlük buhran geçip de hâl-i tabiiye avdet edince çektiğiniz ıstırap ve azapları düşünerek sade gülümseyeceksiniz! Bu böyledir ve muhakkaktır arkadaşlar.

Gündelik Hayatımızdan Sahneler

Berber

Bugün, kadın varken hepimiz, başımızdaki fazla kılların merhametsiz celladına muhtacız. Makası ve usturayı maharetle kullanarak bizi beş on dakika içinde birkaç yaş gençleştiren bu cellatlara sade muhtaç değil biraz da minnettarız.

Berberlik yalnız melekeye, alışkanlığa bağlı bir iş değildir. Zekâyâ ve fetanete de ihtiyaç vardır. Zihni kapalı bir adam ustura kullanmakta ne derece mahir olursa olsun iyi bir perukâr sayılamaz çünkü berberliğin marifeti yalnız müşterinin saçını sakalını tıraş etmekten yahut başına “friksiyon, şampuan” falan yapmaktan ibaret değildir. Berberler, aynı zamanda iyi bir “musahip”, “müşavir”dirler. Yarım saat bir koltukta hareketsiz oturan ve şüphesiz canı sıkılan müşteri ile konuşmaya mecburdurlar. Müşteri denilen zatlar türlü

türlüdür. İçlerinde sinirlileri, sakinleri, uykucuları, gevezeleri, meraklıları, titizleri, ukalaları, züppeleri, acelecileri ilh. vardır.

Sinirli müşteriye tıraş etmek, ateşle oynamak gibidir. Sakin müşteriye çok sual sormak iyi değildir. Arzusunu ve tabiatını keşfetmek lazımdır. Koltukta uyku kestirmek isteyenlerin rahatını bozmamalı ve başlarını çok sarısmamalı. Gevezelere mütemadiyen lakırdı yetiştirmeli. Meraklıların, titizlerin her dediğini yapmalı. Ukalalarla katiyen münakaşa etmeyerek onlara daima “Hakkınız var efendim!” demeli. Züppelerin başına fazlaca kolonya veya losyon sürmeli, yüzlerine krem, pudra, ne varsa yerleştirmeli. Kalantorlara şapkasını, bastonunu verirken fazla eğilmeli, kapıya çıkarken arkasından fazla hürmet ve itibar göstermeli. Acelecileri ise çabuk tıraş etmenin yoluna bakmalı.

Bazı müşteriler vardır ki iş koltuğuna oturlurken saate bakarlar ve berbere “Üç dakikada.” diye emir verirler.

Hatta şunu da ilave ederler: “Perdah falan istemez, krem falan sürme. İsterse tıraş fena olsun fakat çabuk, anladın mı? Çabuk!”

Artık ustura beyefendinin suratında bir otomobil tekerleği gibi koşmalıdır ki tıraş üç dakikada bitsin.

Berberler, müşteri ile konuşmalıdır. Ama bu sohbet, ikinci bir tıraş hâline gelen gevezelikler derecesine çıkmamalıdır. Bazı müşteriler sükûtidirler. Tıraş koltuğunda mütemadiyen düşünürler ve konuşmayı hiç sevmezler. Zihinlerinde hesap yapanlar, aldıkları mektuplara cevap hazırlayanlar, birisiyle yapacakları kavgayı tasarlayanlar vardır. Bunun için kimi parmaklarını avucuna basar, kimi kaşını gözünü oynatır, kimi ayağını yere vurur, kimi de kendi kendine bir şeyler söyler. Berber bu gayritabii hâllere dikkat etmemiş görünerek işine bakmalıdır. Aynada mütemadiyen kendilerini süzerek gülümseyen müşteriler de az değildir.

Görülüyor ki müşterinin nabzına göre şerbet vermek iyi tıraş etmekten daha güç bir iştir.

Perukârlık fazla kazançlı bir iş değildir. Kalfalar ancak geçinebilecek kadar ücret ve bahşiş alırlar. Tabii patronlardan bahsetmiyoruz. Büyük ve asri bir perukâr dükkânı açan birçok insanlar zengin olmuşlardır.

Jilet ve buna mümasil makinelerin icadından sonra perukârların müşterisi biraz azalmıştır fakat yeni hayat icabı olarak kadınlar da saçlarını kestirmeye ve berberlere düzelttirmeye

başladıktan sonra tıraş makinelerinin yaptıkları zarar telafi ediliyor. Berberler için söyleyebileceğimiz bundan ibarettir. Daha fazlası “tıraş” olmaz mı?

Mary Pickford Cidden Bahtiyardır

Douglas Fairbanks’ın bu kıymetli eşi mesut bir hayat programını muvaffakiyetle tatbik ediyor.

Mary Pickford’un asıl adı “Gladys Smith”tir. 1894 Nisan’ında Kanada’da doğmuştur. Otuz dört yaşında bulunuyor.

Mary Pickford tiyatro sanatına tam beş yaşında başlamıştır. Bir Amerikan kumpanyasında küçük çocuk rolleri temsil ederdi. 1903 senesinde, temaşa âleminde bir yıldız olmuştu.

Mary sinema hayatına haftada altmış dolarla (yani bizim paramızla 120 lira) ile girdi. Biograph Kumpanyasında birçok kısa filmlerde oynadı. Sonra Motion Picture Kumpanyasında çalıştı.

1913’te “Famous Players” şirketine girerek orada, birçok sarı bukleli küçük kız rolleri temsil etti. Oynadığı büyük filmler arasında “Madam Butterfly”, “Küçük Prenses”, “Bir Zavallı Küçük Zengin”, “Hazine”, “Mary’nin Romanı” vardır.

Mütarekenin ilk senesi Mary, First National Kumpanyası ile bir mukavele imzalayarak orada, birçok güzel filmlerle beraber “Uzun Bacaklı Baba”yı oynadılar.

1919 senesinde “Sanatkârlar Birliği” ortakları arasına girerek ilk kocasından boşandı ve meşhur sinema artisti Douglas Fairbanks ile evlendi: “Polyanna”, “Hayaller ve Hakikatler”, “Aşk İşareti”, “İş Kapısı”, “Küçük Lord” filmini oynadı ki burada hem bir küçük lord hem annesinin rollerini temsil etmiştir.

“Gineler Memleketinde”yi de temsil ettikten sonra büyük bir film yaptı: “Rosita”. Daha sonra “Dorothy Vernon”u temsil etti.

Halk çok sevdiği Mary Pickford’un eskisi gibi sarı saçlı küçük kız rolleri temsil etmesini istiyor.

Mary’nin hayatı mütemadi bir faaliyet içinde geçer. Sabahleyin saat 7’de yataktan kalkar, 12 yaşındaki küçük kız rollerindeki taravetini muhafaza için birçok bedenî hareketler ve mümareseler yapar. Sonra seri bir kahvaltı eder ve sinema atölyesine gider ki oranın

sahipleri kocası Douglas Fairbanks ile kendisidir. Sekiz buçuktan sonra bu atölye hakiki bir arı kovanı gibidir. Bir taraftan da orkestra çalar çünkü Mary daima musiki ile çalışır. Öğleye kadar yorulmadan faaliyet gösterdikten sonra yemeğini yer ve yine çalışmaya başlar. Yapılacak ne kadar çok iş vardır: tabilere ziyaretler, birçok tebrik mektuplarına ayrı ayrı cevaplar, birçok sanatkârane merasime iştirakler, ziyafetlere icabetler... Ertesi gün bu işler yeniden başlar.

Mary Pickford, bütün bu işleri arasında dostlarıyla sohbete, fukaraya muavenete de vakit bulmaktadır ki mesut bir hayatın programı da bundan başka ne olabilir?

Mary Pickford ile kocası Douglas arasındaki derin muhabbet bütün sinema artistlerinin gıpta ve hasedini muaccip olmaktadır. Bu iki çift birbirine o kadar düşkün imişler ki Mary Pickford bir gün “Hangi tipteki erkekleri daha çok seversiniz?” şeklinde bir suale maruz kalınca fena hâlde kızarmış ve hiddetle “Dünyada kocamdan başka bir erkek yoktur.” diye cevap vermiştir.

Bir Şoförün Hatıratı

Muharriri: Server Bedii

Her hafta ayrı bir vaka...

5

Şafağa Kadar Bir Gece

Alın size kocaman bir roman olacak bir vaka! Hey gidi hey! Biz neler görmüşüz, beyim neler! Bu şoförlük antika iştir paşam! Bakın size anlatayım:

Bir gece, sabaha karşı, saat ya üç veya dört var. Siyah esvaplı bir adam Beyoğlu’nda otomobilime geldi, bindi. “Hürriyet-i Ebediye Tepesi’ne çek!” dedi. Allah Allah! Gecenin bu saatinde adamcağızın dağ başında ne işi var? Fakat müşterinin keyfinden bana ne? Tabii makineyi hareket ettirdim ve “Hürriyet-i Ebediye Tepesi budur.” dedim, çektim.

Tam abidenin kapısının solundan yirmi otuz metre kadar geride durduk. Siyah esvaplı adam “Bekle!” dedi, kendisi de otomobilin köşesine büzülerek oturdu, bir cigara yaktı. Ben

de bir cigara yaktım. Mevsim yaz. Hava güzel. Rüzgârsız fakat mehtap yok ve ortalık biraz karanlık. Uzaktan acayip sesler geliyor hatta silah sesleri bile.

Bekle babam bekle fakat bizim siyah esvaplı efendi aldırış etmiyor, köşesinde hiç kıpırdamıyor. Neredeyse şafak sökecek.

Nihayet şafak söktü. Siyah esvaplı efendi:

— Haydi gidelim. Beyoğlu'na, dedi.

Müşteriyi getirdiğim yere bıraktım, paramı verdi. Ertesi gece o müşteriyi yine Beyoğlu'ndan aldım, doğru Hürriyet-i Ebediye Tepesi'ne. Yine aynı hâl, yine sabaha kadar bekledik.

Bu, böyle dokuz gece devam etmesin mi? Meraktan çatlayacağım! Bu efendinin gece yarısı Hürriyet-i Ebediye Tepesi'nde işi ne? Edebiyat mı yazıyor, oralardan ilham mı topluyor? Gel de işin içinden çık!

Nihayet ya onuncu ya on birinci gece yine Hürriyet-i Ebediye Tepesi'ne gittik, aynı yerde bekledik.

Bu sefer on beş dakika ya geçti veya geçmedi yanımıza bir otomobil daha gelip durdu.

Ben içimden: “Ha! dedim, dur bakalım... Şimdi bu dalganın esrarı anlaşılacak. Daha hayırlısı... Dur bakalım.”

Otomobilin köşesine büzülen siyah esvaplı efendi biraz doğruldu. Öteki otomobilden fiyakalı mantolara bürünmüş aynalı kibar bir hanım yere atladı, bizim otomobile geldi, bindi.

Öteki otomobil gitti. Bizim müşteri:

— İstinye'ye doğru çek! dedi.

Ben bir taraftan motoru kaldırıyor, bir taraftan da bizim dikiz aynasından otomobildeki çiftlere bakıyordum.

Evvela bir şey konuşmadılar ve birbirlerinin yüzlerine bakıp durdular. Nihayet, birdenbire birbirlerinin boynuna sarıldılar ve ikisi de hüngür hüngür ağlamaya başlamazlar mı?

Ben, bu işten hiçbir şey anlamadığım hâlde gözlerim âdeta yaşardı. O geceyi, yıldızları, تنها yolları, gölgeleri düşünün! İnsanın yüreği yufkalaşıyor.

Nihayet efendim, konuşmaya başladılar. Ama ne güzel, ne tatlı, içe işleyen laflar! Ben onlar gibi edebiyatlı söz bilmediğim için söylediklerini şimdi anlatamam fakat meseleyi anladım. Bunlar küçükten beri sevişirlermiş fakat oğlanın ailesi, kızın ailesine düşmanmış. Bunları birbirlerine vermezmiş. Nihayet kızı ahtapot suratlı bir adama vermişler. İki senedir hır gür içinde yaşıyorlarmış ve o vakitten beri de bu çifte kumru birbirlerini görmezlermiş. Nihayet bu siyah esvaplı sevdalı kıza gizlice bir mektup göndermiş, “Ben seni her gece Hürriyet Tepesi’nde otomobilde bekleyeceğim. Ne vakit fırsat düşürebilirsen gel.” diye yazmış. Kadın da kocasının evde olmadığı o gece gelmiş.

Eh, artık iki sene birbirini görmeyen sevdalıların niçin sarmaş dolaş olup da ağladıklarını anlarsınız değil mi?

Erkek diyordu ki:

— Ben seni hususi bir apartmana çağıracaktım fakat belki beni unutmuşundur ve bir çatı altına gizlice gelmek istemezsin diye korkuyordum.

— Seni unutmak mı? Budala!

Kadın erkeğe bir muhabbet şamarı attı:

— Bilakis ben senin beni unutmandan korkuyordum.

— Seni unutmak mı?

Bu sefer de erkek kadına bir muhabbet öpücüğü kondurdu. Ben o vakit kendi kendime “Bak şu erkek milleti ne naziktir. Kadın şamar atar, erkek öper!” dedim.

İstinye tepelerine geldik, durduk. Sabah oluyordu. Vallahi çiftlere imrendim. Dünyanın en güzel yerinde, sabahleyin, iki senelik hasretten sonra kucaklaşabilmek ne keyifli şey değil mi?

Erkek sordu:

— Seni hususi bir apartmana çağırırsam gelirsin değil mi?

— Tabii.

— Ne vakitler boşsun?

— Kocam sabahları gider, gece saat dokuz buçukta gelir.

— Akşamları dörtle sekiz arası iyi değil mi?

— İyi.

— Hangi günler gelebilirsin?

— Her gün.

Erkek sevincinden sıçradı:

— Oh... Ne âlâ!

Kadın:

— Bu bile az! dedi.

Bir daha kucaklaştılar. Ben o vakit papatya tarlalarını yakından görmek için otomobilden uzaklaştım ve kumruları bir saatten fazla yalnız bıraktım.

Kornaya basarak beni çağırmasalardı iki saat daha yanlarına uğramayacaktım. Ben yüreksiz adam değilim, iki senelik hasretin ne olduğunu bilirim.

Otomobile geldiğim vakit ikisi de bana âdeta gözleriyle teşekkür ediyorlardı. Ben de gülümseyerek yerime oturdum.

Kadın erkeğe dedi ki:

— Ben eve, halama gidiyorum diyerek çıktım, dün gece o saate kadar bir arkadaşım da oturdum. Sabah karanlığı eve gitmek istemem.

— Ne vakit gitmek istersin?

— Öğleden sonra.

Erkek emir verdi:

— Pekâlâ, şoför, öğleden sonra saat beşe kadar bizi gezdir. Şimdi Tarabya'da Tokatlıyan Otel'i'nin önüne kadar bizi götür, süt içelim.

Tokatlıyan Otel'i'ne gittik. Orada süt içtiler ve yukarıya çıkarak öğleden sonra saat dörde kadar istirahat ettiler. Birbirlerine doyamıyorlardı.

Hanımı saat beşte Şişli'deki apartmanına bıraktım. Bey otomobilden daha evvel inmişti. Bana ikisi de bolca bahşış verdiler fakat ikisinden de bahşış kabul etmedim. Bu işlerin içine para girerse benim yaptığım insanlığın manası büsbütün değişir, değil mi muharrir bey?

Sahra-yı Kebir’i Kat Edecek Olan Muazzam Bir Otomobil Projesi

Sahra-yı Kebir’i kat etmek üzere ihzar edilen bu muazzam otomobil projesi Fransız mühendislerinden Louis Forest tarafından vücuda getirilmiştir. Bugün hayal gibi görünen bu proje birkaç sene sonra tatbik edilecektir. Bu otomobil kırk metre uzunluğunda ve on üç metre genişliğinde olacak ve iki yüz yolcu nakledebilecektir. Geniş tekerlekleri sayesinde kuma saplanmadan hareket edebilecek ve saatte yirmi beş kilometre kat edecektir.

Otomobilin deruni asri tertibatı haiz olacak dans, banyo, spor ve musiki salonlarını ihtiva edecektir.

Züppe

Şakaklarına solucan gibi inen saçlarıyla, pancar renkli boyun bağlarıyla, şalvardan bol pantolonlarıyla, yan ceplerinden dillerini çıkaran mendilleriyle, kollarında ağaç kütüğü kalınlığındaki kancalı bastonlarıyla onları her vakit, her yerde görüyoruz.

İşte Bu Adamlara Züppe Derler!

Eskiden mahalle aralarında üstü başı temizce, pantolonu ütülü, kravatının rengi biraz parlak, biraz zarif bir yabancı görünürse çocuklar onun peşine takılırlar ve “Züp! Züp!” diye bağırırlardı. Bu tek heceli kelime “züppe”nin muhaffifi idi. Bugün de çocuklarımızın aynı tarzda bağırıp bağırmadıklarını bilmiyoruz fakat vaziyet hayli değişti. Eskiden yalnız Beyoğlu semtinde görülen ve masum Türk mahallelerinden arada bir geçen züppeler, bugün en kenar mahallelerden yetişmeye başladılar.

Bugünün züppeleri alekser تنها, fakir, ücra bir semtte otururlar. Yıkık bir evin toz toprak ifrazatıyla dolu ötelerinde bütün hayatlarını geçirdikleri hâlde, sinemalarda medeni hayatı görerek budalaca taklit etmeye özeniyorlar. Evvela şakaklarının kenarından bir solucan gibi zülûflerini uzatıyorlar, kıpkırmızı renkli bir boyun bağı, şalvardan bol pantolon giyiyorlar. Ceketlerinin yan cebinden bir mendil sarkıtıyorlar, kollarına ağaç kütüğü kalınlığında kancalı bir baston ilâştiriyorlar.

Bu zavallıları şu resmimizde görünen gülünç hatta iğrenç kılığa sokmak mesuliyeti sinemalara racidir. Zira onlar da garp medeniyetinin zahiri şekillerine muvaffakiyetsiz bir taklit ile gıpta etmek zafi sinema seyretmekten ileri gelir.

Şekil 50. Züppe

En zarif insan olmaya çalıştıkları hâlde gülünç ve maskara bir palyaço kıyafeti aldıklarını bilmeyen bu zavallılar, aynaların söyledikleri hakikati de anlamıyorlar.

Zarafet gibi en güç ve en ince bir meziyete sahip olmak isteyen züppeler bir hamaldan, bir kundura boyacısından daha sakil telbis ederler. Daha sakil diyoruz çünkü saydığımız o zanaat arabayı zarurettten mutevellit mecburiyetlerle, iddiasız ve samimi bir kıyafete maliktirler fakat zülüflerini uzatmaya, pancar renginde boyun bağlar takmaya, yirmi bacağın sığabileceği kadar bol pantolonlar giymeye züppeleri icbar eden var mıdır?

Eskiden bol paçaları, yumurta ökçesi iskarpinleri, kırmızı kuşakları ve kulaklarının üstüne düşen saçlarıyla külhanbeyler umumun nefretini celp ederlerdi; bugün onların yerine züppeler kaim oldular.

Arkadaşlar! Züppelere benzememek için şu saydığımız ifratlardan sakınmaya çalışalım:

1. Saçlarımızı yanaklarımıza doğru uzatmayalım.
2. Yeni modaya uymak için ceket veya pantolonu lüzumundan fazla mübalağa ile dar, uzun, kısa, bol, eğri, çapraz ilh. yaptırmayalım.
3. Çiğ renkli gömlekler, boyun bağlar, çoraplar, mendiller kullanmayalım.
4. Yürürken vücudumuzu çirkin tavırlarla sallamayalım.

Aksi takdirde arkamızdan gizli bir kahkaha salıverilecektir.

Kadınların Cazibesi Nereden Geliyor?

Yüzlerinden değil, gözlerinden değil, bakışlarından değil, vücutlarından değil, bacaklarından değil. Öyle ise neresinden? Fennin bu suale verdiği cevabı işte makalemizde okuyacaksınız.

Bir kadının cazibesi neresinden gelir? İşte mühim bir mesele! Yüzlerinden mi? Gözlerinden mi? Bakışlarından mı? Vücutlarından mı? Yahut bugün umumiyetle zannedildiği gibi bacaklarından mı? Fen, bütün bu suallere “Hayır!” cevabını veriyor.

Öyle ise kadınların cazibesi nereden geliyor? Fennin cevabı şudur: Kadınların cazibeleri en ziyade “ses”lerinden geliyor.

Kadınların çoğu seslerine ehemmiyet vermezler ve yalnız çehre, vücut, kıyafet, tuvalet itibarıyla güzelleşmeye çalışırlar. Her kadın gerek çehresinde gerek endamında nazardikkati celp edecek bir nokta, bir tavır, velhasıl bir şey bulur. Çirkin olan kısmını örterek çehre ve endam itibarıyla güzelleşmeye çalışır fakat sesleri çirkin olan kadınlara nispetle şekil itibarıyla çirkin kadınlar pek azdırlar.

Miss Nash Bir Milyoneri Nasıl Teshir Etti?

Bütün dikkatini şeklen güzelleşmeye hasretmiş nice kadınlar vardır ki sesleri bir kere işitilince insan, bu kadar güzel bir muhafazadan bu derece nahoş bir sesin nasıl çıktığına şaşar. Hâlbuki telefonda işittiğimiz birçok kadın sesleri uzun müddet hatırimızdan çıkmaz ve hafızamızdan silinmez.

Miss Nash isminde bir İngiliz kızı vardır ki tuvaletine binlerce lira sarf ettiği hâlde, gerek çehre gerek endam itibarıyla diğer kadınlardan daha aşağı idi fakat sesinin cazibesiyle bütün rakibelerini gölgede bırakıyordu.

Nitekim o İngiliz kızı bugün evlenmiştir ve bir milyoner olan kocası Mösyö Paul Dubonnet’e, bütün akraba ve taallukatı itiraz ettiği hâlde, Miss Nash’ın sesini işitir işitmez milyonlarla servetini onun ayaklarına döktü.

Sesin Titreme Kabiliyeti

Fen adamlarına göre sesin cazibesi ihtizaz yani titreme kabiliyetindedir. Sesin bu ihtizaz kuvvetini musiki ile meşgul olan herkes bilir fakat bu ihtizaz kuvvetinin derecesini ölçmek, nevini kati olarak tayin etmek, yalnız şarkı söylerken değil muhabbet ederken de bu kuvvetin inkişafını temin etmek için Avrupa’da bir takım fennî aletler icat olundu.

Bu aletin ismi “fonofotoğraf”tır. Sesteki ihtizaz kuvvetinin resmini alıyor.

Bazı insanlar mükemmel seslerle dünyaya geliyorlar. Bu insanların talihleri yaver oluyor çünkü ahenktar ve tesirli sesleri vasıtasıyla diğer insanlar üzerinde hakiki bir nüfuz icra ederek onları sevk ve idare ediyorlar. Hâlbuki sesleri çirkin ve tesirsiz olan kimseler ahlaken ve irfanen ne kadar yüksek olurlarsa olsunlar geri kalıyorlar. İşte fennin bu son keşfi vasıtasıyla bu zavallı insanların seslerindeki ihtizaz çoğaltılır.

Ruhiyat ilmiyle meşgul olanlar bilirler ki göz vasıtasıyla dimağa vasıl olan ehsaslar, kulağa nazaran daha ağırdırlar. Kulak vasıtasıyla dimağa nüfuz eden ehsaslar doğrudan doğruya kalbe girerler çünkü tabii insanlarda sesin ihtizazlarını kalp ve hissiyat idare eder.

Fakat hiçbir duygunun tesiri altında kalmadan büyük bir heyecan içindeymişler gibi, seslerinin ihtizazlarını idare eden bazı harikulade insanlar vardır. Mesela Pierre Lermite kısa boylu, çirkin bir adamdı fakat sesinin güzel ihtizazları sayesinde bütün Avrupa'yı Ehlisalıp Muharebesi'ne teşvik etti. Boşu boşuna kanlar aktı. Cleopatra'nın sesinin titreyişi de harikulade idi. Ciceron, Danton, Marc Antoine, Demosthenes gibi tarihin büyük simaları da aynı büyük kabiliyete sahiptiler.

Büyük mugannilerin hepsi bu hassaya şüphesiz maliktirler. Meşhur Caruso'nun sesinde ihtizaz derecesi 21'i bulurdu. Tabii insanlarda vasatı olarak 6 ile 8 arasındadır.

Fakat yukarıdaki bahsettiğimiz İngiliz kadını, kocasına yarım milyonluk bir inci gerdanlığın güzelliğini anlatmak istediği vakit, sesinin ihtizazı muhakkak ki saniyede 20'ye çıkar.

Sonra mesela kadim Yunan şairi Homer, “İlyada” ve “Odysseia” isimli eserlerinde anlatır ki “Ülis”, deniz kıyısına yakın bir noktaya gemisiyle gelince, kayalarda oturan kadınların şarkı söylemeye başlayacaklarını işitmiş ve derhâl gemicilere kulaklarını tıkamalarını emretmiş. Bundan maksadı, gemicilerin şarkıları dinlerken kendilerini kaybederek dümen idare edememelerini düşünmesi imiş... Nitekim bunu düşünmeyen bütün gemiler kazaya uğradıkları hâlde, Ülis'in gemisi oradan sağ salim geçmiş.

Fonofotoğraf Mucidi Kimdir?

Fonofotoğraf denilen aleti Iowa Darülfünunu, Ruhیات müderrisi Mister Metfessel icat etmiştir.

Bu makine ile her sesin resmi alınmaktadır. Eğer ihtizaz dereceleri kesin ise miktarlarını artırmak için bazı mümareseler yapılmakta ve sesin resmi tekrar alınmaktadır.

Bu aletin rehberliği sayesinde birçok insanlar seslerini ciddi surette terbiyeye muvaffak olmuşlardır.

Bu satırları okuyan arkadaşlarımızın, bilhassa hanımlarımızın bundan sonra seslerine daha fazla itina edeceklerine şüphemiz yoktur.

Yalnız şurasını ilave edelim ki iyi şarkı söyleyen herkesin musahabe esnasında da tesirli konuşması lazım gelmiyor. Bunlar başka başka şeylerdir. Birinin diğeri üstündeki tesiri inkâr edilemezse de konuşurken, hemcinslerimiz üzerinde hakiki bir tesir icra etmek için inşat ve hitabet sanatının kaidelerini öğrenmeliyiz.

Hayatta ve aşkta muvaffak olmak için sesin mühim bir amil olduğuna şüphe yoktur.

Arkadaş Mecmuasının Arkadaşlara Mahsus Bir Hatırası

Kendi markanızı ihtiva eden mektup kâğıdına ve zarfına her hâlde malik olmak istemiş fakat bu lüksün en aşağı birkaç yüz kuruşa mâl olacağını düşünerek sarfınazar etmişsinizdir. Arkadaş mecmuası pek çoklarınızın bu arzu ve temayülünü bildiği için bu teşebbüse girişti ve çok zarif markalı mektup kâğıtları ile zarflar tab ettirdi.

Bir paket derununda en iyi cinsten 12 kâğıt ve 12 zarf vardır. Fiyatı posta ücreti dâhil olduğu hâlde yalnız 30 kuruştur.

Siparişler: Bir zarf derununda 30 kuruşluk posta pulu olduğu hâlde İstanbul'da, Ankara Caddesi'nde Arkadaş mecmuası idarehanesi, idare memurluğuna göndermelidir. Mektubunuz vasıl olur olmaz siparişiniz derhâl postaya verilir.

İhtar-ı mühim: Sipariş verirken markanızı yani isminizin ilk harfini bildirmeyi unutmayınız.

Sporcu Heyecanının Ne Olduğunu Biliyor musunuz?

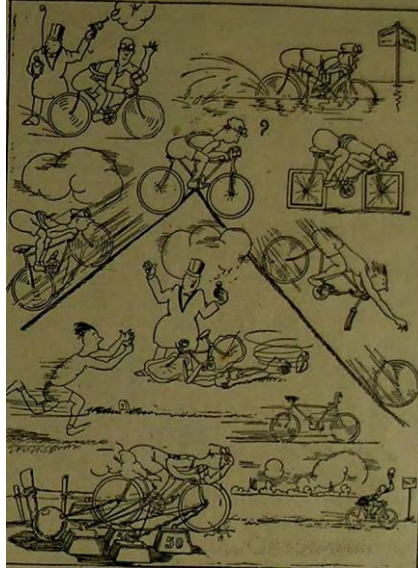
Bir bisiklet şampiyonu bu heyecanın ne olduğunu arkadaşlarımıza anlatıyor.

Spor yapanların spor sahasında hissettikleri heyecanın ne olduğunu herkes bilmez. Gerek futbolda olsun gerek teniste gerek diğer sporlarda heyecan sporcunun omuzlarına takılan ve onu izaç eden müthiş bir canavardır. Şaşırtıcı ve izaç edici bu canavarın tesirinde kalmamış hemen hiçbir sporcu tasvir edilemez. Bir sporcu ne kadar soğukkanlı olursa olsun mutlaka onun tesiri altından kendini kurtaramaz ve ekseriya oyununu şaşırır.

Bazen mühim oyunlarda bu heyecan o kadar şiddetli hüküm sürer ki en mahir oyuncuyu bile acemi bir sportmen derekesine düşürür.

Geçen seneler zarfında şahit olduğumuz mühim bir heyecan vakası gözümüzün önündedir. Oyununa hayran olduğumuz meşhur futbolist yirmi mağlubiyete sevk eden yegâne amil oyun esnasında gösterdiği heyecandır. Olimpiyatta mağlup olmamızın sebebi de heyecandan başka bir şey değildir. Mısırlıların geçen sene mağlup eden kıymetli takımımız olimpiyatın büyük sahasında heyecana kapılmamış olsaydı tabiidir ki yine galip çıkacaktı.

Heyecan denilen canavarın en ziyade bisiklet koşucularını taht-ı tesirinde bıraktığını söylersek inanır mısınız?

Şekil 51. Sporcu heyecanı

Bu sahifeye derç ettiğimiz resim bir koşucunun heyecanın tesiri altındaki hâletiruhiyesini çok mükemmel bir tarzda gösteriyor:

Hareket emri verilir verilmez antrenmana rağmen ayaklarda bir dermansızlık başlıyor. Tıpkı suda veya kumda yürür gibi ayaklar pedallara karışıyor ve ilerleyemiyor.

Hafif yokuşlar ehram gibi karşısına dikiliyor ve inişlerde âdetâ tekerleğin birisi yerinden fırlıyor.

Arkasından yetişen varsa heyecan o kadar kuvvetleşiyor ki âdetâ tekerlekler toparlaklıklarını gaip ediyor ve dört köşe bir çerçeve hâline giriyor. Hele hedefe vasıl olurken kısa mesafe o kadar uzunlaşıyor ve bisiklet o kadar yavaşlıyor ki sanki yüzlerce kiloluk ağırlıklara bağlı gibi yoğun ayaklarda derman kalmıyor.

İşte bunlar sporun heyecanlarıdır ve bundan dolayı da spor bütün gençliğin teveccühünü kazanmıştır.

Gençlik heyecanı sever ve bu heyecanı sporda bulduğu için ona bağlanır.

Sporcu Arkadaş

Arkadaş'ın Geçmiş Nüshaları

Arkadaş'ın ilk nüshalarını tedarik edemeyen arkadaşlarımız birinci nüshadan itibaren her nüshayı idarehanemizden fiyat-ı aslisi üzerinden tedarik edebilirler.

Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi

Şekil 52. Hafif elbiseler

Bunaltıcı sıcaklar için hafif elbiseler... İşte bu seneki modanın en mühim hususiyeti...

Sıcak dalgası yalnız memleketimizde değil Avrupa'da dahi herkesi bunaltıyor. Hele New York'taki sıcaklar o kadar tahammülfersa bir hâle gelmiştir ki büyük caddeleri tezyin eden muazzam havuzlara kendilerini atanlara sık sık tesadüf edilmektedir. Her şeyi ifrata vardırان Bolşevikler cenup şehirlerinde sıcaktan kurtulmak için yarı çıplak bir vaziyette gezmeyi tercih etmektedirler. Moda kralları tabiatın bu cilvesini nazarıitibara alarak yaz modellerini bilhassa ince ve hafif kumaşlardan imal etmeye karar vermişlerdir. Yukarıya derç ettiğimiz modeller bilhassa şehirlerimiz gibi çok sıcak olan memleketler için vücuda getirilmiştir. Aşağıdaki ufak krokiler modellerin arkadan görünüşlerini irae etmektedir.

Arkadaşlarla Baş Başa

Aydın'da Mehmet Kazım Efendi'ye:

Siz bulunduğunuz meslekte terakki edebilirsiniz. Sebat etmeniz, çalışmanız şarttır.

İzmir'de M. Hilmi Efendi'ye:

Duçar olduğunuz dertten kurtulmak için o fena âdeti terk etmeye azmediniz. Eğer terk etmezseniz verem olursunuz ve yirmi yaşıınıza gelmeden ölürsünüz.

Kastamonu'da Rasim Seyfettin Efendi'ye:

Polislik iyi bir meslektir. İktidar ve gayret gösterirseniz kolay terfi edersiniz ve merkez memuru dahi olabilirsiniz.

Emirgan'da A. Fahri Bey'e:

Ruhiyat hakkında Mustafa Şekip Bey'in eserlerini okuyunuz. Felsefeye ait eserleri Babıali Caddesi'ndeki kitapçılardan tedarik edebilirsiniz. İzmir'de M. Hilmi Efendi'ye verdiğimiz cevap size de aittir.

Adapazarı'nda N. S ve H. R. Hanım'a veyahut Bey'e:

Siz bize iki mektup gönderdiniz. Birisinde kadın olarak sual soruyorsunuz diğesinde erkek olarak. Yazılarınızdan aynı kimse olduğunuz anlaşılıyor.

Arkadaş sütunlarını eğlencenize hasrederseniz diğerkarilerimizin hakkını gasp etmiş olursunuz. Bu işlerin alaya tahammülü yoktur.

Adapazarı 'nda Yanyalı Abdülkadir Efendi 'ye:

Sanatlar mektebine girerseniz sizin için daha iyi olur. Mektep müdürünüz ile bu husus hakkında görüşünüz. Mademki tahsil için içinizde çok şevk vardır. Tabiatıyla müdürünüz size bir akıl verecektir ve sanatlar mektebine girerek muvaffak olmanız için size yol gösterecektir.

Ressamzade Hüsni Bey'e:

Yaptığınız resimlerden idarehanemize posta ile gönderiniz. Münasip görürsek derç ederiz.

Dutlu'da Ahmet Cevdet Bey'e:

1. Arkadaş'ın günü geçmiş nüshaları beş kuruştur fakat siz her hafta alarak toplayınız. İleride belki elimizde günü geçmiş nüshalardan kalmaz.
2. Aynı kimsedir.

Beşiktaş'ta E. Ferit Bey'e:

Sorduğunuz sinema artistlerinin adresleri bizce meçhuldür. Binaenaleyh onlara mektup yazarak resimlerini getirtmemiz kabil değildir. Mamafih Vilma Banky'nin tercümeihâlini neşredeceğiz.

Safranbolu'da Kadri Saim Bey'e:

Gönderdiğiniz en ihtiyar adamın resmi güzeldir fakat klişe yapılması için çok koyudur. Aynı resmi keçe kağıdına tab ederek gönderiniz.

Gönen'de Nurettin Efendi 'ye:

1. Kışın dudaklarınızın çatlamaması için sabah akşam gliserin sürünüz.
2. Siz sanatlar mektebine girerseniz hakkınızda daha hayırlı olur.

İzmir'de Mithat Cavit Efendi 'ye:

Fikrinizden sinema sanatkârı olmayı çıkarınız ve başka meslek intihap ediniz.

Konya'da Mehmet Nazım Efendi 'ye:

Orta mektebi ikmal ettikten sonra sanatlar mektebine giriniz. Makine ve motora olan istidadınız dolayısıyla iyi bir sanatkâr olabilirsiniz.

Sultanahmet'te S. T. E. Bey'e:

Suistimal vücudu tahrip eden ve nihayet vereme sürükleyen meşum bir âdettir. İrade sarf ederek terk edebilirsiniz. Bu fena âdeti terk edecek kadar iradeye sahip olduğunuzu ispat ediniz.

Üsküdar Lisesinde Hasan Basri Efendi'ye:

Doktor mektebine girmek için her hâlde liseyi ikmal ediniz. İkmal etmeden imtihan ile girmek isterseniz tıbbiyenin derslerini güçlkle takip edersiniz ve müşkülât çekersiniz.

Ankara'da Necati Efendi'ye:

Zabıtalık, çok şerefli bir meslektir. Mühendislik de çok iyi bir sanattır. Bunlardan hangisine karşı meyliniz daha ziyade ise onu tercih ediniz.

Safranbolu'da Kadri Saim Bey'e:

Şiir ve musikiye istidadınız olduğunu yazıyorsunuz. Bu iki meslek de karın doyurmaz. Mademki cesaret sahibisiniz ve atılgansınız, lisenizi ikmal ediniz ve zabıt mektebine giriniz. Mamafih lisenizi ikmal edinceye kadar kendinizde başka mesleklere karşı bir istidat doğarsa bizi haberdar ediniz. O zaman sizi yeni mesleğiniz hakkında tenvir ederiz.

Karilerimizden (?) Efendi'ye:

Tahsilinize devam ederseniz bulunduğunuz memuriyeti kaybetmek ihtimali var mıdır? Mesela darülfünuna devam etmeye yazıhanenin amiri müsaade eder mi?

Darülfünunda dersler öğleden evveldir. Avukat yazıhanesinde işler öğleden sonra başlar. Siz bu ciheti patronunuza söylerseniz kabul etmek ihtimali vardır. Her hâlde bir tecrübe ediniz. İnsafı bir adamsa kabul eder.

Arnavutköy'ünde Mukim Ahmet Ferit Bey'e:

Hanımlara mahsus eşya pazarının şimdi ne şekil aldığını bilemiyoruz. Bu hususta malumatı olanlar bize bildirirlerse biz de sizi bu sütunlarda haberdar ederiz.

İzmir'de Arif Hikmet Efendi'ye:

Bir mesleğe intisap etmeden tahsilinizi ikmal etmeniz lazımdır.

Aydın'da Bakkal Hüsnü Oğlu Hilmi Efendi'ye:

Bir matbaaya devam ederek müretteplik öğreniniz. Mesleğinizde muvaffak olursanız hayatınızı temin etmiş olursunuz. İyi bir mürettep yevmiye üç dört lira para alır.

Aydın'da Ahmet Galip Efendi'ye:

Mademki birbirinizi seviyorsunuz bunu itiraf etmemekte mana yoktur. Eğer sevginiz ikiniz için de hayırlı ise mesut olursunuz. Mamafih izdivaç yaşıda bulunup bulunmadığınızı bilmediğimiz için bu hususta bir şey söyleyemeyeceğiz.

Bandırma Bisiklet Şampiyonu Kemal Efendi'ye:

Yeşilköy Tayyare Mektebi'ne müracaat ediniz ve şeraitini öğreniniz.

Konya'da Mehmet Nuri Efendi'ye:

Hatıratınızı neşretmek için gazetemizin sütunları müsait değildir.

Bakırköy'ünde Asım Efendi'ye:

1. Mesleğinizin ne olduğunu bilmediğimiz için size bir şey tavsiye edemeyeceğiz.
2. Kazancınız bir aile geçindirmeye müsait ise hiç tereddüt etmeden izdivaç ediniz. Otuz beş yaşıda olduğunuza göre izdivaç sinnindesiniz.

Balıkesir'de Ali Hüseyin Bey'e:

Sinema artistliğinden vazgeçiniz. Şimdiki mesleğiniz çok iyidir. Sebat etmenizi tavsiye ederiz.

Tophane'de Mehmet Tevfik Efendi'ye:

İş bulmak için müracaat etmekten çekinmeyiniz ve ümidinizi kesmeyiniz. Elbette bir gün size iş veren olur.

Bebek'te Necmettin Efendi'ye:

Sizin başlıca kusurunuz mübalağacı ve geveze olmanızdır. Bu iki kusur biraz irade sarf ile izale edilebilir. Tiyatroculuğa olan hevesinizi terk ediniz ve kendinize daha münasip bir meslek tayin ediniz.

Beykoz'da Uluğ K. L. Bey'e:

Siz atılganlığınız ve cesaretinizle iyi bir zabıt olabilirsiniz. Sizin gibi gençler memleketin şerefini yükseltirler.

Valideçeşme'sinde Ahmet Hamdi Efendi'ye:

Mektebinizi ikmal edince mühendis mektebine giriniz. Tabınız mühendis olmanıza çok müsaittir.

K. Hikmet Efendi'ye:

Açıkça söyleyiniz. Utanacak bir şey yoktur. Biraz cesaret lazımdır.

Bursa'da Korkut Efendi'ye:

Bahriyeye mademki merakınız vardır, bahriye mektebine giriniz. Ticaret Bahriye Mektebine girseniz kapıdan çıkarsınız.

Lüleburgaz'da Zehrap Sami Bey'e:

Mademki nüfus tezkerenizde tevellüdünüz yanlış yazılmış, tevellüdünüzün tashihi için nüfus müdüriyetine müracaat etmeniz lazımdır.

Afyonkarahisar'ında Namık Kemal Efendi'ye:

Siz her şeyden evvel tahsilinizi ilerletiniz. Yazınız ve imlanızı düzeltiniz.

Amil Reşit Efendi'ye:

Mademki ısrarlarınıza rağmen muvaffak bir cevap alamadınız, demek ki o kız sizi sevmiyor. Binaenaleyh siz de onu unutunuz. Zaman ile her şey unutulur.

Uşak'ta Sadık Efendi'ye:

Mademki doktor olmak için kendinizde istidat görüyorsunuz, o hâlde lise tahsilini ikmal ederek tıbbiye mektebine giriniz.

Müسابakamızın Beşinci ve Son Şekli

Şekil 53. Çanakkale, Kırkağaç, Adapazarı, Elmalı

Bu nüshamızla yuvarlak içindeki şehir isimlerinin serisi hitama ermiştir. Bu yirmi beş yuvarlağın hangi şehir olduğunu bir kağıda sırasıyla yazarak beş haftalık kuponla beraber idarehanemize göndereceksiniz.

İdarehanemize yalnız kuponlarla beraber memleket isimlerini ihtiva eden bir liste göndermek kâfidir. Ayrıca yuvarlakları gazeteden kesip göndermeye lüzum yoktur.

Müşabakamızın neticesi 8 numaralı nüshamızda ilan edilecektir. Müşabakaya dâhil olmak için bütün isimlerin doğru olması şarttır.

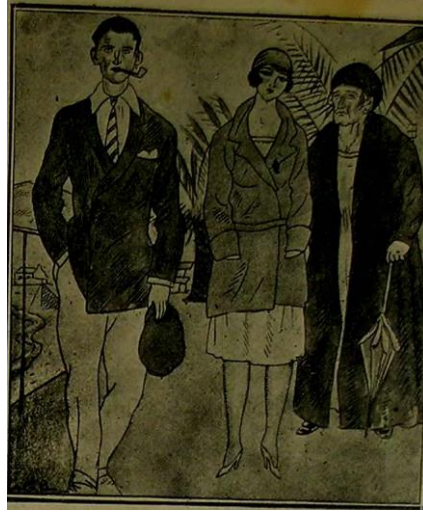
Müşabakada 300 kariye muhtelif kıymette güzel hediyeler takdim edilecektir. Bu hediyelerin listesini bir kere daha bu sütunlarda neşrediyoruz.

Hediyelerin Listesi:

Üç yüz kariye tevzi edeceğimiz hediyeler şunlardır:

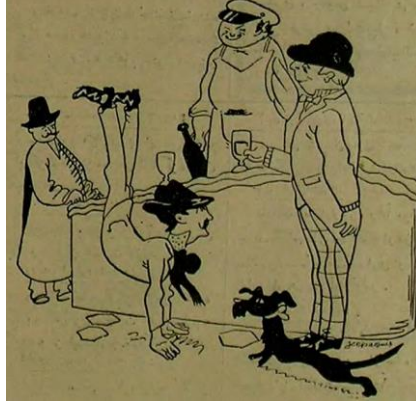
Erkek ve kadın için altın kol saatleri. Gümüş cep ve kol saatleri. İpekli kadın ve erkek çorapları. Altın uçlu dolma mürekkepli kalem. Avrupa mamulâtı meşin cep cüzdanları. Büyük kıtada meşin evrak çantaları. İpekli kravatlar, gömlekler, gümüş kaplama nikel cep saatleri, saat kordonları, sofrâ takımları, termos şişeleri, elişi kutuları, eşarplar, tıraş makineleri, depolu eversharp kalemleri ve hokka takımları.

Müşabaka kuponu: Numara 5

Şekil 54. Karikatür 20

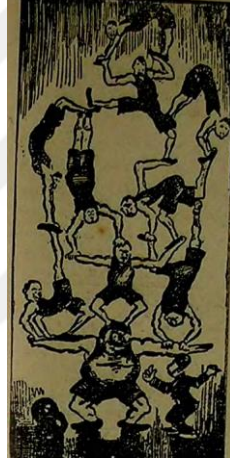
- Anne, bak şu genç ne kadar yakışıklı.
- Neresi yakışıklı, babanın gençliğine benziyor.

Şekil 55. Meyhanede

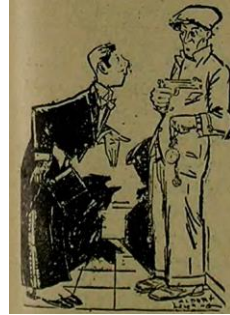
— Bu ne vaziyet azizim!

— Bizimkine bir daha meyhaneye ayak basmayacağım diye yemin ettim.

Şekil 56. Cambaz antrenman yaparken

Uşak — Efendi, efendi sizi çabuk telefonda çağırıyorlar.

Şekil 57. Hırsız evi soyduktan sonra

Evin efendisi — Hiç olmazsa şimdi saatimin kaç olduğunu söyleyin de öyle gidin.

Cumhuriyet Matbaası — Müdür-i Mesulü Sedat

Arkadaş Numara 6

Nüshası 5 kuruştur.

1 Ağustos 1928

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

Tablo 6

Abone Şeraiti

	Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130		250 kuruş
Ecnebi: 200		400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Her hafta çarşamba günleri neşir olunur, her şeyden bahseder resimli mecmuadır.

Şekil 58. 6. sayı kapak fotoğrafı

Avrupa'da şişmanlar kulübü var fakat onlar kulüplerini bizimkiler gibi şişmanlıklarını idame için değil zayıflamak için açmışlardır.

Arkadaşça Konuşalım

Sohbet Zevki

“İnsanların çoğu, malumatının yarısını musahabeleri esnasında öğrenmişlerdir.” derler. Bu doğrudur arkadaşlar. Filhakika bildiğimiz şeylerin bir kısmı kulaktan dolmadır. Konuşmak da okumak gibi öğretir.

Arkadaşlar arasında geçen tatlı bir sohbet saati hayatın en büyük saadetlerinden biridir fakat “meclisara, hoş sohbet, musahabeti tatlı, zarif, nüktedan, malumatlı” dostlar bulmak ve onlara karşı bu saydığımız vasıflardan hiç olmazsa birkaçına sahip olmak şartıyla!

Konuşmak büyük bir hünerdir. Hayatta muvaffakiyetin en büyük sırlarından biri de iyi konuşabilmektir. Tatlı dil öyle bir anahtardır ki muvaffakiyet saraylarının kapılarını açar.

İyi konuşabilmek için söylemekten ziyade dinlemeyi bilmek lazım geldiğini iddia etmişlerdir. Bu da pek doğrudur. Muhatabımızı dikkatle dinlemeden evvel söz söylemeye asla hak kazanamayız. Mütemadiyen kendi sözlerini dinletmek isteyen, can sıkığının farkında olmayan ve karşısındakinin kolunu, ceketinin eteğini çeken tahammülfersa gevezelerden olmayalım. Halk bunlarla “tırışçı” diye alay ediyor. Bu güzel bir teşbih olmamakla beraber, manasız nutukların insanı pek sıkıktığını anlatan doğru bir tariftir.

Arkadaşlar! Sözden ziyade insan sükût ile tesir yapar. Bu noktaya iyi dikkat ediniz. Bizim üzerimizde vakur ve sükûti adamlar, gevezelerden fazla müessirdirler.

Karşınızdakini dikkatle ve sükût içinde dinlerken ağzınızı açmadan ona birçok şeyler anlatabilirsiniz. Tasdik, inkâr, kabul, ret, istihza, takdir, tebrik, tahkir etmeniz için bir baş işareti, bir göz kırpması, bir kaş çatışı, bir tebessüm, bir dudak büküşü, bir omuz hareketi, ekseriya en kuvvetli sözlerden daha tesirlidir.

Konuşurken muhatabınızın sözünü hiç kesmeyiniz. Bu kabahati o yaparsa kızmayınız. Sabırlı olunuz. Söylesin, dinleyiniz. Nihayet yaptığı münasebetsizlikleri hissederek son sözü size bırakacak yahut da kendi kendine karşı mahcup olacaktır.

Konuşurken daima sabırlı olmak lazımdır. Eğer münakaşa hâlinde iseniz muarızınızın fikirlerine hürmet etmesini de biliniz. Mesela, hep sözlerinizi şöyle idare etmelisiniz: “Belki düşündüğünüz doğrudur, sizin gibi düşünenlerin pek çok olduklarını ümit ederim fakat ben de kendi düşüncemin doğru olduğuna eminim ve sebepleri de şunlardır.” diyerek acele etmeden birer birer delillerinizi söylersiniz.

Unutmayalım ki şiddetli bir münakaşada iki taraf da az çok haklı veya haksızdır. Böyle olmasaydı münakaşa bir saniye devam etmezdi.

Münakaşada muarızınıza: “Yanlış düşünüyorsunuz!” “Bilmiyorsunuz!” “Size evvela şunu haber vereyim ki...” “İmkânı yok, tamamıyla yanılıyorsunuz.” “Bu noktada pek cahilsiniz.” gibi tezyifkâr sözler söylemek ekseriya çirkindir ve dikkat ederseniz bunları söyleyen taraf münakaşayı daima kaybeder.

Konuşurken kati hükümler vermek de çirkindir. “Böyledir.” demektense “Öyle değil mi?” sualini nezaketle sormak lazımdır.

Bu şartlara göre yapılan münakaşalar pek faydalı hatta sevimli olabileceği gibi iyi konuşmanın kaidelerine riayetle sohbet etmek de hakiki zevklerden biridir.

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- Çalışan ve kazanan insanlar dört sınıftır:
 1. Parayı sarf etmekten ziyade kazanmasını bilenler.
 2. Kazanmaktan ziyade sarf etmeye istidadı olanlar.
 3. Ne kazanmaya ne de sarf etmeye kabiliyeti olanlar.
 4. Hem kazanmasını hem de sarf etmesini bilenler.

Biz dördüncü sınıf insanlar arasında bulunmaya hak kazanalım.

- Aşk ile alay ediyor gibi görünen kadın, gece karanlıkta korktukları vakit türkü söyleyen çocuklara benzer.
- Ayrılık küçük aşkları eksiltir, büyükleri arttırır. Nasıl ki rüzgâr da mumları söndürür fakat uçakları alevlendirir.
- İnsan aşktan bahsederken yalan söylemeyi öğrenir.
- Mesuliyetin manasını idrak eden memurlar çalıştıran müessese yükselir.
- Aşkta firar, hücum demektir.
- Sevişenler ancak birbirlerinden bahsederek sohbet ederler. En kıymetli musahabe mevzusu yine kendileridir.

İnanır mısınız? Meğer Karga En Zeki Hayvanmış!

Bir karga 12.000 liraya sigorta ediliyor çünkü sahiplerine milyonlar kazandırıyor. Londra sahnelerine çıkan bu karga hakikaten zeki ve marifetli bir hayvandır!

Londra gazetelerinden birinde okuduk ki bir karga 12.000 İngiliz lirasına hayat sigortasına konmuş. 12.000 İngiliz lirası! Bir karganın ne kıymeti olmalıdır ki sigorta kumpanyası bu kadar büyük bir servetin taahhüdü altına girebilsin! Meğerse bu karganın birçok marifetleri varmış ve sahiplerine büyük varidat temin ediyormuş.

Dicky ismindeki bu karga, İngiliz sahnelerinde oynayarak öyle büyük muvaffakiyetler kazanmaktadır ki sahipleri milyonlar kazanmışlardır. Londra gazetecileri bu karganın sahibiyle bir mülakat yapmışlardır.

Gazeteci soruyor:

— Karganızın muvaffakiyetlerini anlatır mısınız?

— Kâfirin marifetleri pek çoktur. Havaya ve yükseğe attığım tokmakları gagasıyla yakalar. Yine havaya attığım tabakları pençesiyle kenarından tutarak yere düşürmez. Kibriti çakarak benim cigaramı yaktığı da vakidir. Bu işleri bir insan kadar mükemmel yapar.

— Garip şey... Karganın bu kadar zeki ve hünerli bir hayvan olduğunu bilmiyorduk.

— Ben de bilmezdim, meğerse bir nev kargalar varmış ki zekâları maymunu geride bırakıyormuş. Ben kargamın zekâsını bir tesadüfle öğrendim. Hayvan beslemek merakım vardı. Çiftliğimde kargalar da bulunuyordu. Bir gün, bu karganın bahçede yerden ağzıyla kuru dallar alarak havaya attığını, sonra tuttuğunu gördüm. Hayret ettim. Hayvandaki bu istidadı terbiye etmeye karar verdim ve muvaffak oldum.

— Nasıl terbiye ediyordunuz?

— Gayet basit: İstediğim hareketi tekrar ettirerek.

— Bu acaba kesret-i tekrar neticesi alelade bir melekedden ibaret midir, yoksa karganın zeki olduğuna inanıyor musunuz?

— Şüphesiz inanıyorum.

— Niçin?

— Kargamı yakından görseniz gözlerindeki zeki parıltı size benim fikrimi kabul ettirir.

- Fakat siz şüphesiz La Fontaine’in “Karga ve Tilki” hikâyesini bilirsiniz.
- Evet... Karganın ağzında peynir vardır, tilki kargaya şarkı söylemesini rica eder, budala hayvan ağzını açınca tilki peyniri kapıp kaçır değil mi?
- Evet, fakat tilki sizin kargaya tesadüf etseydi bunu yapamazdı değil mi?
- Katiyen, katiyen... Tilki benim kargaya tesadüf etseydi hâli fena idi.
- Niçin?
- Bizim karga tilkinin kürkünü soyar, satardı.
- O kadarına kadar ha!
- Şüphesiz... Fakat latifeyi bırakalım. Üç dört ay sonra kargamın sahnede gagasıyla mandolin çaldığını göreceksiniz.
- Bunu da mı öğreniyor?
- Hem de ne mükemmel! Daha şimdiden “Öt, bülbül!” melodisini çalıyor fakat bir tempo tahvilini beceremiyor. Altı ay daha çalışması lazım.
- Gazeteci gülerek:
- Hayret! Hayret! dedi, belki bir gün besteler de yapar ve İngiliz musikisine hizmet eder!

Pek Yakında Kadınlar Pantolon Giyeceklermiş

Şekil 59. 1830-1850-1810 Modası-1805-1810-1928-1930 Modası

Paris’in moda kralları iki sene sonra bütün kadınların pantolon giyeceklerini bildiriyorlar. Kadınların pantolon modası bütün erkekleri sevindirecek bir hadisedir. Zira zavallı erkeklerin omuzlarına yüklenen tuvalet masrafı bu suretle tahfif etmiş olur.

Mükemmel Bir Ressam, Harikulade Bir Artist! İşte: Gloria Swanson

Gloria Swanson, küçüklüğünden beri yalnız tiyatro ve sinemaya değil güzel sanatların hepsine, bilhassa resme olan istidadıyla temayüz etmişti.

Genç kızken fevkalade güzelliği de nazarıdikkati celp etmişti. Chicago sinema müdürlerinden bir zat, bunu gördü.

Sinema direktörü Gloria'ya müracaat etti:

— Matmazel... Bir sinema artisti olmaya karar verirsiniz bu meslekte sizi milyonlar bekliyor! dedi.

Gloria'nın ilk cevabı şu oldu:

— Teklifinizi kabulde mazurum.

— Niçin matmazel?

— Çünkü ben resme çalışıyorum. Uğrunda hayatımı feda etmeye karar verdiğim bir mesleği milyonlar pahasına da terk edemem.

Direktör gülümsedi:

— Size yanıldığınızı arz etmeye cesaret edememekle beraber herhâlde büyük bir saadet reddettiğinizi söylemekten kendimi alamam. Diğer taraftan, sinema da yakın zamanda en güzel sanatlardan biri olacaktır.

Nihayet Gloria'yı ikna eden direktör sinema aktrisi yapmaya muvaffak oldu.

Gloria Swanson, atideki filmleri oynayarak büyük bir şöhret temin etti: “Zevcenizi Katiyen Değiştirmeyiniz!” , “En İyi ve En Fena İçin!”, “Mübadele.” Ve bilhassa “Harikulade Criston” filminde büyük bir isim kazandı. Daha sonraları temsil ettiği şu filmler “Kalp Bizi Aldatır”, “Ulvi Saadet”, “Kocasının Bıraktığı İşaret”, “Sevmek Hakkı”, “Altın Yıldızlı Kafes”, “Mavi Sakallının Sekizinci Karısı”, “Harikalı Kızlar”, “Zaza”, “Kraliçenin Gözyaşları”, “Dolandırıcı Kadın”, Gloria Swanson'un şöhretini pek yükseklere çıkardı.

Kezalik Victorien Sardou'nun meşhur “Madame Sans-Genes” filmindeki harikayı da meftunlarının parmaklarını ağızlarında bıraktı.

Gloria Swanson'un güzelliği kendisine birçok insanların delice aşık olmalarını temin etmiştir. Bir Fransız, Marki de la Falaise, Gloria için fedakarlıkların en büyüklerini yaparak genç kadının kalbini teshire muvaffak olmuştur. Gloria Swanson nihayet marki ile evlenmiştir ve sık sık Paris'e gelip gitmektedir.

Gloria Swanson bugünlerde "Ulvi Delilik" isminde harikulade bir film hazırlamaktadır. Bu rolüne o kadar çalışıyor ki filmin kıştan evvel çıkamayacağı söyleniyor.

Meftunları pür hararet bu filmi beklemektedirler.

Fıkra

Ardaş Efendi, Sirkeci'den trene binerek Yeşilköy'e gidiyor. Vagonda tanıdık kimseye tesadüf etmediği için mütemadiyen oynayan çenesini açmak için vesile arıyor. Nihayet sabredemiyor ve laf olsun diye karşısındaki kırpık bıyıklı bir gence hitap ediyor:

— Zatinızı çok sevdiğim bir kimseye benzetiyorum.

— Olur, aa. İnsan insana benzemez mi?

— Evet, fakat sizi benzettiğim kimse bizim madamdır. Hem o kadar benziyorsunuz ki erkek elbiseniz olmasa sizi karım zannedecektim.

— Nasıl olur. Benim bıyıklarım var?

— Doğru söylediniz ya! Onun da var.

Gündelik Hayattan Sahneler

Tramvay Biletçisi

İşte gayet çetin bir iş... Kondüktör arkadaşlarımızdan biri bize gönderdiği mektupta mesleğinin acılarını zorluklarını anlatıyor. Biz esasen bu işkenceli meslekten bahsedecektik.

Sabahleyin erkenden kalkmak... Dosdoğru garaja koşmak, kondüktör arkadaşlarımızın mektupta bildirdiği gibi ekseriya bir çay bile içmeden vazifeye başlamak, ta gece yarısına kadar daima ayakta çalışmak.

Hem de nasıl çalışmak! Tramvayın intizamla seyir ve seferinden, teveffukundan vatman kadar kondüktör de mesuldür. Yolcuların inip binmesine nezaret eder. Halkın nizamnameye mugayir hareketler yapmamasını temine de mecburdur. Parmaklığa asılanları, tramvay yürürken binip atlayanları irşat ile mükelleftir. Buna benzer bin türlü mecburiyetler arasında gayet mühim bir işle uğraşır: bilet kesmek, para almak.

Tramvayların izdihamlı saatlerinde bunun ne güç iş olduğunu görüyoruz fakat bunu asla bir kondüktör kadar bilemeyiz.

Evvela o saatlerde halk sinirlidir, tramvaya güç bindiği, oturacak yer bulamadığı için yahut nasırına bastıklarından dolayı kumpanyaya kızar. Bu öfkesini yatıştırmak için, kumpanyanın araba içindeki mümessili olan kondüktörle kavga etmek ihtiyacındadır ve bunun için gayet adi sebepler arar. Bir hiç için kondüktörlerin izzetinefsine tecavüz edenler pek çoktur.

Sinirli yolcu bağırır:

— Biletçi? Buraya bak! Hani bilet.

— Verdik ya beyim!

— Nerede verdin? Versen elimde olurdu.

— Cebinize koymuşsunuzdur.

Yolcu alelacele aranarak bağırır:

— Yok.

— İyi arayınız beyim.

— Allah Allah? Daha nasıl arayalım? Sana bilet vermedin diyoruz, hâlâ söyleniyorsun?

— Söylenmiyorum beyim, ben bilet kestim, Eminönü'nde bindiniz, Taksim'e kestim, iyi biliyorum.

— Hayır! Parayı aldın, bilet kesmedin. Siz zaten öylesiniz. Hem parayı kıvrır hem de zeytinyağı gibi üste çıkarsınız. Hepinizin ne mal olduğunuzu ben bilirim!

İşte koca bir hareket. Bu sözün içinde “Hırsızsın, alçaksın, yalancısın, dolandırıcısın!” gibi bütün müthiş ithamlar vardır. Sabahtan beri binlerce halkın içinde ayaküstü çalışan, bir çay bile içememiş hatta belki de rahat bir öğle yemeği bile yememiş bulunan, belki de evinde

bir hastası yahut borçları, türlü gaillesi olan kondüktör, artık bu hakarete tahammül edemeyerek bağıırır:

— Ağzınızı toplayın beyim!

Alın size bir kavga fakat münakaşa uzun süremez çünkü biletçi işine devam etmek mecburiyetiyle susar.

Yolcu eve gittiği vakit yeleşinin cebinde bileti bularak mahcup olursa da hatasını tamir edemez.

Vakıa bazı biletçiler de vardır ki en iptidai terbiyeden mahrumdurlar ve bir karış dilleri vardır. Bazıları da beş on para anafor yapmak için türlü hilelere müracaat ederler. Bunları müdafaa etmiyoruz fakat ekser ahvalde yolcu haksızdır.

Tramvay münakaşalarından halkın da biletçinin de kurtulması için bir tek çare vardır. İki tarafın da mutlaka sinirlerine hâkim olması.

Kurnaz Hayvanlar

Bazı hayvanlar kurnazlıkta insana taş çıkartacak derecede hüner gösterirler. Zekâsıyla meşhur olan insanın basit bir hayvan tarafından aldatılması her günkü vukuatındandır. Hayvanlar içinde bukalemun ve bazı böcekler icabında üzerinde bulundukları ağaç veya toprağın rengini alarak insanların gözünden korunmasını bilirler.

Bazıları da ölü taklidinde en meşhur tiyatro aktörlerinden fazla maharet gösterirler. Hayvanların en ahmağı addedilen kuşlar bile icabında kaçamayınca ölü taklidi yaparak insanların elinden kurtulurlar.

Sibirya'daki yabani kazlar bile -kaz hayvanların en ahmağı sayılmasına rağmen- senenin bir mevsiminde uçamayacak hâle geldikleri zaman ölü gibi yere uzanarak avcılarının elinden kurtulurlar.

Kurtlar da bu hususta mahirseler de son zamanlarda bir tilkinin Amerika'da bir çiftlik sahibine oynadığı oyun hakikaten gülünçtür. Çiftliğin kümesine küçük bir delikten giren tilki birçok tavukları boğazlayıp kendine güzel bir ziyafet çekince şişmiş ve deliğe sığamayarak içeride kapalı kalmış. Çiftlik sahibi gelince hemen ölü gibi yere uzanmış. Bu adam da boğulan tavuklarına esef etmekle beraber ölü tilkiyi alıp dışarıya çıkarmış ve yere

bırakmış. Bir dakika sonra ölü tilki ayaklanarak adamcağızın hayreti arasında uzakları boylamış.

Gaip Arayanlar

Denizli Merkez Sıhhiye Memuru Şakir Bey Vasıtasıyla Remzi Ramiz Bey'e:

Ekşidereli Ahmet Abidin Efendi'nin nerede olduğunu bilen karilerimiz varsa vasıtamızla sizi haberdar etmelerine intizar ederiz.

Samsun'da Ahmet Kayıhan Bey'e:

Evvela mektebinizi bitiriniz, sonra İstanbul'a gelir mühendis mektebine girersiniz. Muvaffak olmak için azim ile çalışmak kâfidir.

İnebolu İlk Mektep Talebesinden 26 Halil Efendi'ye:

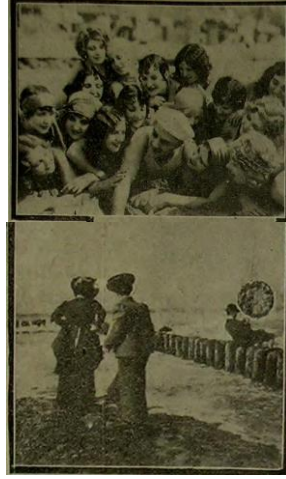
İstidadınızın inkişafı için yaşınız henüz müsait görünüyor. Biraz daha çalışınız. Kuleli Lisesine bir kere daha müracaat ediniz.

Dünkü ve Bugünkü Kadınlar

Kadınlar göz ile görülecek derecede tekâmül etmekte ve ilerlemektedirler. Bundan on beş yirmi sene evvelki zihniyet ile şimdiki zihniyet arasında o kadar bariz farklar vardır ki bugün iki zihniyetin mukayesesi ile gülünç bir levha vücuda getirmek kabildir. Bu levhayı biz vücuda getirdik ve bu sütunlara derç ediyoruz.

Yukarıdaki resim bize şimdi pek tabii görünen bir plaj âlemdir. Yarı çıplak kadınlar hoş sohbet bir geveze erkek etrafına toplanmışlar latife ederek gülüşüyorlar.

Altındaki resim bundan yirmi sene evvelki bir plaj kenarını gösteriyor. İki kadın uzakta balık tutan bir erkek bulunduğu için çıplak ayaklarını bile göstermekten çekiniyorlar ve fistanlarını kaldırarak ancak ayaklarının uçlarını ıslatabiliyorlar. İşte dünkü, bugünkü zihniyetin iki canlı levhası...

Şekil 60. Bugünkü ve dünkü kadınlar

Bir Fransız Muharriri Fakirlerin Esrarını Meydana Çıkardı

İsterseniz siz de avurtlarınıza şiş saplayabilirsiniz yahut çiviler üzerinde rahat bir uyku kestirebilirsiniz.

Hindistan'daki fakirlerin mucize gösterdiklerini nakleden pek çok yazılar okumuşsunuzdur. Çiviler üzerinde yatanların, avurtlarına şişler batıranların, vücutları üzerinde taş kıranların hikâyeleri hepimizi uzun uzun düşündürmüş ve bu esrara vakıf olmak merakı hepimizi tahrik etmiştir. Hint fakirlerinin bu hünerleri bir zamanlar memleketimize kadar kök salmıştı. Saltanat devrindeki Rufai dergâhlarında kurnaz şeyhler etraflarına toplanan saf insanlardan para çekmek için fakirlerin hokkabazlıklarını tekrar ederler ve avurtlarına kan akıtmadan şiş saplardı.

Cidden akıllara hayret veren ve saf insanlara mucize gibi görünen bu hünerler herkesi, bilhassa o dergâhları ziyaret eden ecnebileri hayretler içinde bırakırdı.

Dünyada gayritabii bir şey olmadığını bilen akıllılar bittabi bu fevkaladeliklere hokkabazlık nazarıyla bakarlar ve şeyhlerin mucizelerine inanmak şöyle dursun, onların etrafında toplanan safdillere acırlardı.

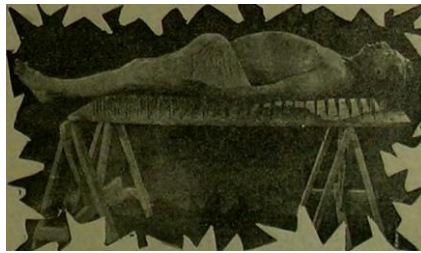
Çok maddi gülüşlü Paul Joseph ismindeki meşhur bir Fransız muharriri ahiren “Fakirliğin İç Yüzü” isminde bir kitap neşretmiştir. Paul Joseph bu kitabında fakirlerin bu harikulade görünen mucizelerine “madrabazlık” ismini veriyor ve birer birer hepsini çürütüyor. Sözü Paul Joseph’ye bırakalım:

Fakirlik Esrarı

Dünyada gayritabii bir şeyin vücuduna kail olmadığım için fakirliğin esrarını öğrenmek istedim ve bu gayeme vasıl olmak için ne masraftan ne de zahmetten kaçmadım. Pek çok fakirlerle konuştum, onların hünerleri hakkında eserler tetkik ettim. Okuduğum ve işittiğim şeylerin hepsini bizzat nefsimde tecrübe ettim ve şu neticeye vasıl oldum: Fakirlerin bu mucizeleri madrabazlıktan başka bir şey değildir ve bunları her isteyen yapabilir.

Şişler

Evvela en kolay addettiğim şişler üzerinde tecrübeler yaptım. Bütün tecrübelerimin sıhhati hakkında karilerimin emniyetini celp etmek için tecrübe esnasında fotoğraflarımı çıkarttım. Tecrübeme namusuna itimat ettiğim birkaç doktor huzurunda başladım. İki ince şişi ispirotoda yaktıktan sonra seri hareketle avurtlarıma sapladım. Sizi temin ederim ki hiçbir acı hissetmedim. Şu kanaate vasıl oldum ki avurtlarda damar ve sinir yoktur. Bunlar olmayınca da bittabi acı hissedilmez. Aynı tecrübeye gerdanımda tatbik ettim ve yine hiçbir acı hissetmedim. Fotoğrafım buna şahittir. İnanmazsanız nefsiniz de tecrübe ediniz. Anlayacaksınız ki Rufai şeyhleri ile Hint fakirlerinin mucize addettikleri bu hüner ehemmiyetsiz bir soğukkanlılık tecrübesinden başka bir şey değildir. Fotoğrafımı aldırdıktan sonra gerdanımdan hiç kan akmadı. Yukarıda sinir ve damarsız mıntıkadan bahsetmiştim. Kan akmaması bir mucize değil kan akıtacak sinirlerin bulunmamasındandır.

Şekil 61. Paul Joseph çivili yatağının üzerinde rast rast tecrübesi yaparken

İğneli Yatak

Resimde görüldüğü üzere boyum uzunluğunda bir tahtanın üzerine ikişer santim arayla bin tane çivi çaktırdım ve bu çivili yatağın üzerine boylu boyunca uzandım. Çivilerin

vücudumu hiç acıtmadığını size burada temin ederim. Gülüyorsunuz ve inanmak istemiyorsunuz fakat size izahatımı verince fikrime iştirak edeceğinize eminim:

Bir insan bir tek çivinin üzerine basınca o çivi bütün vücudun sıkletini aldığı için vücudu deler fakat bütün bir vücudun sıkleti bin çivinin üzerine taksim edilirse her çiviye isabet eden ağırlık birkaç dirhemden ibaret olur ve vücudu delmek şöyle dursun acısını bile hissettirmez. Nasıl? Şimdi şu ikinci tecrübenin de ne kadar ehemmiyetsiz ve kolay olduğuna inandınız mı?

Şekil 62. Paul Joseph yatmış olduğu hâlde çekiç ile göğsü üzerinde bir taş kırıyor

Vücudumda Nasıl Taş Kırdırdım

Resimde görüldüğü vecihle başıma ve ayaklarıma birer istinatgâh vaz ettirerek uzandım ve göğsüme bir taş parçası koydurarak demir bir çekiç ile kırdırdım. Vücudum taşa inen çekiç darbeleriyle zedelenmedi, zira vücudumun alt tarafı boştu. Eğer altımda bir masa olsaydı bittabi çekiç darbelerine tahammül edemezdim.

İşte hülasasını anlattığımız tecrübeler sayesinde Paul Joseph fakirlik ve Rufai dervişlerinin maharetinin iç yüzünü meydana koymuş oldu. Paris'te, Berlin'de tiyatro sahnelerinde mucize göstermek için halkı etraflarına toplayan fakirler Paul Joseph'nin kitabı neşredildikten sonra iflas ettiklerini anladılar ve maharetlerine nihayet verdiler.

Şimdi, Hindistan'dan Avrupa'ya maharet gösterip para kazanmak için gelen fakirler foyalarını meydana çıkardığı için Paul Joseph'ye diş biliyorlar.

Paul Joseph'nin muvaffakiyetinden ve fakirizmin iç yüzünü meydana çıkarmasından sonra Avrupa kıtasını terk eden fakirler Asya'nın binnisbe geri kalmış memleketlerine yayılmışlardır. Geçen seneye kadar Paris ve Berlin halkını hayretler içinde bırakan meşhur

fakir Tahra Bey'in elyevm Mısır'da birtakım safdilleri dolandırmakta olduğunu Mısır gazetelerinde okuduk.

Hiç şüphesiz bu fakirler bir müddet daha şurada burada icra-yi faaliyet ettikten sonra günün birinde takdirsizlik yüzünden bir köşede unutulup kalacaklar.

California'da Sinemalar İçin Aslan Yetiştiren Bir Çiftlik

Amerika akıl ve hayale gelmeyen garip şeylere bizi o kadar alıştırdı ki artık oradan gelen her havadise, her resme tabii bir nazarla bakmak mecburiyetinde kalıyoruz.

Koyun, kuzu, tavuk yetiştiren çiftlikleri bilir idik fakat aslan yetiştiren çiftliği hiç işitmemiştik. Amerikalılar bize bunu da öğrettiler.

Amerikalılar çok pratik adamlardır. Düşünceleri gayet maddi ve fikirleri pek açıktır. Bizim ehemmiyet vermediğimiz küçük bir işten onlar muazzam servetler bina etmesinin yolunu buluyorlar.

Şekil 63. Mister El Monte terbiyeli aslanı üzerinde çiftliğini teftiş ederken

Bu sahifede aslan üzerinde resmini gördüğünüz Mister El Monte bir aslan çiftliği meydana getirerek milyonlar kazanan mesut ve işgüzar bir Amerikalıdır.

Mister El Monte sinemaların, hayvanat bahçelerinin ihtiyacı olan aslanları temin etmek için California'da bir aslan çiftliği vücuda getirmiştir.

Amerika çöllerinden celp edilen bir aslan beş bin dolara mâl olduğu hâlde El Monte Çiftliği'nde aynı aslan iki bin dolara satılmaktadır.

Mister El Monte diyor ki aslan yetiştirmek bir at yetiştirmekten daha pahalı değildir. Bir at nihayet yüz dolara satılabilir. Bir aslan ise iki bin dolar kıymetindedir. Bu suretle elde ettiğim kâr azamidir.

Mister El Monte yetiştirdiği aslanların terbiyesi ile bizzat meşgul olmakta ve onları zarar ıras etmeyecek bir hâle getirmektedir.

Kendisi için büyüttüğü ve çiftliğini teftişte at gibi kullandığı aslanı dört ayaklı misafirlerinin en kıdemlisidir.

Çarliston ismini taşıyan bu aslan çiftliğinin temel taşı mesabesindedir. Bu aslanı satın almak isteyen müşterilere Mister El Monte şu cevabı vermektedir:

— İnsan velinimetini para mukabilinde satar mı? Bana servetimi temin eden benim Çarliston’dur.

Bir şoförün Hatıratı

Muharriri: Server Bedii

Her nüshada ayrı bir vaka...

6

Bir Mukavele

Hep de böyle sunturlu işler benim başıma gece yarısı gelir. Bu anlatacağım vaka başımdan geçeli çok olmadı. Mayıs ayında idi galiba... Gece yarısından sonra saat ya iki ya üç... Bizim otomobile dört kişi bindi:

— Boyacıköy’üne çek! dediler.

Yolculardan bir tanesi yanıma oturmuştu. Arkadaşlarına doğru döndü:

— Kavaklar’a kadar gitsek daha iyi değil mi? dedi.

— Sahi, sahi, Kavaklar! Kavaklar, diye bağıştılar.

Yola çıktık. Hepsi kibar adamlardı. Nezaketli konuşuyorlardı.

Bir tanesi şöyle bir şey sordu:

— Gece yarısı bu gezintiyi yapmak hanginizin aklına geldi?

— Memnun olmadın mı Rıfkı, diye sordular.

— Niçin memnun olmayayım, pek güzel bir fikir ama nasıl aklınıza geldiğine şaşıyorum. Nuri'nin evinde tatlı tatlı konuşuyorduk. Salih bu gezmeyi teklif etti, hep bir ağızdan “Çok iyi, çok iyi!” dediniz, her şeye itiraz eden Kadri bile razı oldu.

— Canım... Hava çok sıcak da ondan!

Ne ise efendim, otomobille açıldık, şehirden çıktık. O vakte kadar müşteriler pek konuşmamışlardı. Otomobil iyice açılınca içlerinden bir tanesi, Rıfkı ismindekine sordu:

— Sen çarşamba günü nerede idin Rıfkı?

— Hangi çarşamba?

— Bu çarşamba.

— Dairede idim.

Biraz sustular. İki dakika kadar geçti. Yine aynı adam, yine Rıfkı Bey'e dedi ki:

— Rıfkı! Seninle bu gece bir mesele halletmeliyiz.

— Ne gibi mesele Nuri?

— Namusa ait bir mesele!

— Ne namusu? Kimin namusu?

— Basbayağı namus, benim namusum!

— Ne söylediğini anlamıyorum.

— Şimdi anlayacaksın, Rıfkı fakat sana bir daha soruyorum: Çarşamba günü nerede idin?

— Dairede.

—Benim sana bunu iki defa soruşumdan anla ki o gün senin dairede bulunduğuna inanmıyorum.

— Daireden başka bir yerde olduğumu bilmiyorum.

— Fakat ben biliyorum.

— Nerede imişim?

— Biraz düşün.

— Hatırlamıyorum.

— Öyle ise dinle, Rıfkı.

— Söyle bakalım.

Yine biraz sustular. Yanımda oturan yolcu da arkasına dönmüş, konuşan arkadaşlarına bakıyordu. Nuri ismindeki yolcu başladı:

— Rıfkı, çarşamba günü sen öğleden sonra saat üç buçukta, bir kadınla, Eminönü'nden kapalı bir otomobile bindin ve Boyacıköy üstündeki تنها çiftlik gazinosuna gittin. Şimdi hatırladın mı?

Rıfkı ismindeki yolcunun sesi titredi:

— Hatırlamıyorum, dedi, ne kadını, nasıl kadın? Kimmiş bu kadın?

— Rıfkı! Yavrum? Burada piyesin bir perdesi kapanıyor ve yeni perdesi açılıyor: O kadın benim karımdır!

Rıfkı Bey bağırdı!

— Yalan!

Nuri Bey daha dehşetli bağırdı:

— Yalancı sensin, köpek!

Otomobilin içinde bir kaynaşma oldu. Motoru yavaşlatarak geriye baktım. İki arkadaş da yumruklarını kaldırmışlardı. Ötekiler araya girdiler. Nuri Bey kendini toplayarak devam etti:

— Efendi! Karıma dün gönderdiğin mektup benim elime geçti ve her şeyi öğrendim. Şimdi çiftliğe gidiyoruz ve oranın sahibiyle seni karşılaştıracam. Ben bugün herifle konuştum her şeyi anlattı. Yakalandın. İnkârı bırak. Hesaplaşalım.

Yine sustular. Rıfkı Bey, birdenbire, sert bir sesle:

— Pekâlâ! dedi, hesaplaşalım.

— Bu karıyı ben boşayacağım.

— Sen bilirsin.

— Ve sen alacaksın.

— Onu da ben bilirim.

— Hayır! Onu da ben bilirim karımdır, bana karşı namussuzluk etmiştir, falandır fakat senin mahvettiğin kadınlar arasında onu görmek istemem. Onu alırsan gönlüm rahat eder.

Uzun uzun münakaşa ettiler. Kâh düşman kâh dost gibi konuşuyorlardı. Nihayet Rıfkı Bey razı oldu “Pekâlâ!” dedi. Nuri Bey de bana “Dur!” emrini verdikten sonra cebinden yazılmış bir kâğıt çıkardı. Rıfkı Bey’e verdi:

— Bunu oku ve imzala!

Üst üste kırk elli kibrit çakıldı. Rıfkı Bey kâğıdı okudu ve mürekkepli kalemiyle imzaladı. Nuri Bey arkadaşlarına dönerek:

— Her şey halledilmiştir, ellerinizi revolverlerinizin kabzalarından çekiniz, arkadaşlar! dedi.

Deniz Bu Sene Bütün Güzelleri Koynuna Alıyor

Florya sahilleri sıcaklardan kaçan kabilelerle her gün dolup boşalıyor.

Şu latif kadının yüzündeki sevince bakınız. Oh! Ne neşe! Ne neşe! Çünkü şimdi suya atılacak ve kızgın vücudunu soğuk dalgalar arasına gömerek bir anda, yaz sıcaklarının bütün ıstıraplarından kurtulacak!

Şekil 64. Florya sahilleri

Deniz, bu sene bütün insanların sevgilisidir. Sahil memleketlerde yığın yığın halk hep kumsallara hücum ediyorlar.

İçlerinde hiç denize girmeyenler bulunmadığını iddia etmiyoruz. Böyleleri olsa bile, bunlar da resmimizde görünen bin bir güzeli seyretmek arzusundadırlar.

Bu sene Avrupa’da geçen sıcak dalgasının birçok insanları bayıltması hatta öldürmesi halkın suya karşı iptilasını artırmıştır. Hatta Avusturya’da suni bir göl yapılmıştır ve binlerce insan orada banyo yapmaktadırlar.

Bizde de bu sene Florya deniz hamamlarında suya dalıp ferahlanmak için gelen insan kitlelerinden bir karış yer bulmak kabil değildir. Yeşilköy’e işleyen trenler beyazlar giyinmiş kollarında silecek paketleri ile lebalep insan dolu...

Hiç şüphesiz bu yazın tahammülfersa sıcakları Rumeli şimendifer kumpanyasıyla Florya deniz banyoları müstecirine yaradı. Bu işte zarar görenler terleyerek sıkletlerinden kaybeden şişmanlardır.

Arkadaş Mecmuasının Arkadaşlara Mahsus Bir Hatırası

Kendi markanızı ihtiva eden mektup kâğıdına ve zarfına herhâlde malik olmak istemiş fakat bu lüksün en aşağı bir birkaç yüz kuruşa mâl olacağını düşünerek sarfinazar etmişsinizdir. Arkadaş mecmuası pek çoklarınızın bu arzu ve temayülünü bildiği için bu teşebbüse girişti ve çok zarif markalı mektup kâğıtları ile zarflar tab ettirdi.

Bir paket derununda en iyi cinsten 12 kâğıt ve 12 zarf vardır: Fiyatı posta ücreti dâhil olduğu hâlde yalnız 30 kuruştur.

Siparişler: Bir zarf derununda 30 kuruşluk posta pulu olduğu hâlde İstanbul’da, Ankara Caddesi’nde Arkadaş mecmuası idarehanesi, idare memurluğuna gönderilmelidir. Mektubunuz vasil olur olmaz siparişiniz derhâl postaya verilir.

İhtar-ı mühim: Sipariş verirken markanızı yani isminizin ilk harfini bildirmeyi unutmayınız.

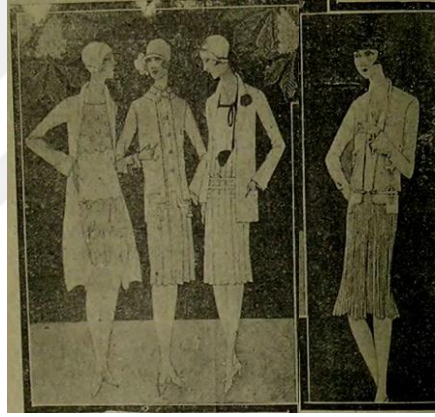
Müسابakamız Hakkında

Geçen hafta hitama eren “yirmi şehir” müسابakamız tahminimizin çok fevkinde bir rağbete mazhar oldu. Arkadaş karileri cidden arkadaşlık göstererek müسابakaya iştirak etmek suretiyle bize emniyetlerini gösterdiler. Her gün elimize gelen yüzlerce mektuptan müسابakamızın ne derece isabetle tertip edilmiş olduğunu anlıyoruz.

Sekizinci nüshamızda ilan edeceğimiz neticede üç yüz talihli arkadaş sevindireceğimize dolay bahtiyarız.

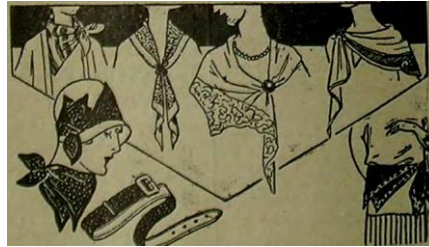
Sekizinci nüshamızda bu müسابakamız kadar yeni ve belki daha eğlenceli ikinci bir müsabaka küşat edeceğimizi şimdiden arkadaşlara tebşir ederiz.

Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi

Şekil 65. Krepdöşin

Bu sene krepdöşin çok moda oldu. Bir Paris gazetesinden yukarıya iktibas ettiğimiz dört numune güzel krepdöşin modalarıdır.

Şekil 66. Fular modası

Fular modası bu sene İstanbul’umuza da yayıldı fakat unutmayalım ki fuları bağlamak da ayrıca bir zevk meselesidir. Yukarıya derç ettiğimiz resimler fuların nasıl bağlanacağını gösteriyor.

Arkadaşlarla Baş Başa

İzmit'te İsmail Efendi'ye:

Mühendisliğe olan istidadınızı söndürmeyiniz. Lise tahsilinizi ikmal eder etmez mühendis mektebine giriniz.

Kalamış'ta M. F. Hanım'a:

Onun da sizi sevdiğinden emin iseniz en yakın dostlarınızın tavassutundan istifade edemez misiniz?

Gelenbevi Orta Mektebi Talebesinden Mithat Şerif Bey'e:

Arkadaş, edebî bir mecmua değildir bu sebeple manzumenizi neşredemiyoruz. Teveccühâtınıza teşekkürler ederiz.

Çanakkale'de Nurettin Şefik Efendi'ye:

Âşık olduğunuz meslek anlaşılmıyor. Lütfen tafsilat veriniz.

Adapazarı Yeni Cami Sokağı'nda Nasuhi Bey'e:

1. “Bilmiyorum” olmaz. Dikkat ederseniz öğrenirsiniz.
2. Hastanızı doktora gösteriniz.

Tarsus'ta Hüseyin Adil Bey'e:

Teşvik ve teveccühâtınıza teşekkürler ederiz. Edebiyata olan kabiliyetinizi inkişaf ettirmeye çalışınız.

Bursa İsmet Paşa Caddesi'nde A. R. Y. Bey'e:

1. Mademki tettebbuâtınız kuvvetlidir hukuku bitirmeye çalışınız.
2. Ahbânızdan biri ücret almadan davanıza bakamaz mı?
3. İstiklal madalyası için vaktinde müracaat etmeniz lazımdı.
4. Bütün şerait uygun ise kızın fakir olması bir mahzur değildir. Cephane gelince onu siz düşününüz.
5. Maziye unutup istikbalinize ehemmiyet vermenizi tavsiye ederiz.
6. Mektebi hukukta okutulan dersleri takip etmelisiniz.

Galatasaray'dan Sadi T. Efendi'ye:

1. Bisiklet çok iyi bir spordur. Boyunuzun büyümesine mâni değildir.

2. Safveti Ziya Bey'in adabımuaşeret kitabını tavsiye ederiz.
3. Fotoğraf çekmek için "Resimli Gazete" tarafından neşir olunan "Bir Haftada Fotoğrafçılık" kitabını alınız. Fiyatı 20 kuruştur. Her kitapçıda bulunur.
4. Şişmanlamak iyi bir şey değildir. Şişmanlığa ne için heves ediyorsunuz? Bir sporcu şişmanlıktan ziyade çevik olmaya dikkat etmelidir.

Boğaziçi'nde H. V. Bey'e:

Yaşınız on dokuz olduğuna nazaran memurlukta istikbaliniz vardır. Sinema artistliği hevesinden vazgeçiniz. Arkadaş mecmuasında sinema sanatkârı olmak için yapılan imtihanların müşkülâtından bahsettik. O makaleyi okuyunuz.

Eyüp'te M. D. Efendi'ye:

Muharrirlik çok güçtür. Birkaç küçük hikâye yazmakla muharrir olduğunuzu zannetmeyiniz. Tahsilinizi ilerletiniz. Darülfünunun edebiyat şubesinden diploma almadan muharrirliğe heves etmeyiniz. Bir muharrir vâsi malumata, derin vukufa sahip olmalıdır.

Tekirdağ'ında Serya Bey'e:

Göndereceğiniz fotoğraflar işimize yararsa maalmemnuniye Arkadaş'a derç ederiz.

Ankara'da Ahmet Nusret Bey'e:

Küçük bir sütuna sığacak kadar kısa ve muhtasar malumat gönderiniz. Yazılarınızdan memnun kalırsak sizi Ankara muhabirimiz olarak ilan ederiz.

İzmir Torbalı Yukarı Mahalle'de Şaban Kaya Bey'e:

Tahsiliniz müsaitse muallim mektebine girmek için müracaat ediniz fakat her şeyden evvel vücudunuza dikkat etmeniz biraz sporla meşgul olmanız lazımdır.

Tarsus H. A. Bey'e:

Usanmak bugünün azimkâr gençlerine yabancı bir kelimedir. Lisenizi bitirinceye kadar ebeveyninizin de daha etraflı düşünmesi için vakit var. Mademki avukatlığa karşı bir aşkınız da var, belki sizi hukuka girmeye teşvik edenler de haklıdırlar. Her hâlde acele etmeyiniz, ali bir mektebe girecek dereceyi buluncaya kadar usanmadan çalışınız. Kararınızı liseyi bitirdikten sonra verirsiniz.

İzmir Erkek Lisesinden 918 Adnan Bey'e:

Yarının namdar bir tayyarecisi olmak için azim ve gayreti elden bırakmayınız.

Darüşşafaka'dan M. V. M. Bey'e:

Makine mühendisi olmak için şimdi bulunduğunuz mektebi bitirmeniz lazımdır.

E. Sait Efendi'ye:

Sanayiinefise Mektebinin mimari kısmına dâhil olmak için Fındıklı'da Sanayiinefise Mektebi müdüriyetine tahriren müracaat etmeniz lazımdır. Size matbu şerait gönderilir.

Suadiye'de Hayriye Akif Hanımefendi'ye:

Bir metre kırk üç, bir kadın için kısa boy sayılmaz. Mamafih bir iki sene daha boyunuz uzayabilir fakat bundan dolayı hiç endişe etmeyiniz. Erkek olsaydınız çaresi bulunmazdı fakat kadınsınız, uzun ökçeli iskarpin giyerek bu küçük kusuru telafi edebilirsiniz. Çizgileri şakuli elbise giyerseniz boyunuz uzun görünür. Tecrübesini yapınız ve bize cevap veriniz.

Büyükada'da Vasfiye Hanım Efendi'ye:

Arkadaş gazetesi herkesin arkadaşıdır fakat izdivaç ilanları neşretmekte mazurdur. Bundan dolayı mektubunuzu derç edemedik. Mamafih mademki zengin ve güzelsiniz ilansız izdivaç edebilirsiniz. Hiç endişe etmeyiniz.

M. Recai Efendi'ye:

Yüzünüzdeki sivilceler için bir doktora müracaat ediniz. Sivilcenin nevine göre ilacı değişir. Bir doktora muayene olmadan ilaç kullanmak doğru olmaz.

Afyon Mecidiye'sinde Oğuz Efendi'ye:

Maarif eminliğine müracaat ediniz. Leylî mekteplerin birine duhulünüze yardım eder.

Ankara'da Vehbi Zihni Bey'e:

İstedığınız kitapları Babıali Caddesi'nde İkbâl Kütüphanesinde bulabilirsiniz. Fihristini talep ediniz.

Beşiktaş'ta Emine Süleyman Hanımefendi'ye:

Mademki mektepten birincilik ile çıktınız ve vaziyetiniz darülfünuna devamı mânidir, o hâlde sizin için yapacak şey bir dikiş yurduna devam ederek bir sanat sahibi olmanızdır.

Adapazarı 'nda Haydar Bey'e:

Fikriniz muvaffaktır. Gelecek bilmecelerimizi daha ziyade beğeneceksiniz.

İzmir'de Mehmet Süleyman Bey'e:

Ressamlık karın doyurmaz. Mademki mahir bir kunduracısınız bu sanatınızdan istifade ediniz. Daha çok para kazanırsınız. Ama hevesiniz ressamlıkta imiş. İnsan her hevesi olan şeyi yapacak olsa aç kalır. Bizim tavsiyemizi dinleyiniz. Pişman olmazsınız.

Tire'de H. R. Efendi'ye:

Mektubunuzu dikkatle okuduk. Hürriyetinizi muhafaza etmeniz herhâlde istikbaldeki saadetiniz için elzemdir. Kayınpederinize meseleyi serbestçe açınız. İleride zararını göreceğiniz bir yola sapmaktan ise şimdiden geri dönmeniz herhâlde daha muvaffaktır.

Balıkesir'de C. A. Bey'e:

1. Şişmanlamak için müteaddit usuller vardır. Bu usuller bünyenize göre tebdil eder. Kendinizi bir doktora gösteriniz. Bünyenize göre size bir ilaç verir.
2. Sıhhatiniz yerine geldikçe yüzünüz de eski hâlini iktisap eder. Endişe etmeyiniz.
3. Robert Koleje girebilirsiniz. Bu mektebin mühendislik kısmı vardır. Müdüriyetinden duhul şeraiti öğrenebilirsiniz.
4. Sakal çıkmaması için çare yoktur.

Kırkağaç'ta Şoför Hilmi Efendi'ye:

1. Gazetemizin günü geçmiş nüshaları her zaman beş kuruştur. Bir zarf derununda beş kuruşluk posta pulu gönderirseniz eksik nüshanızı derhâl göndeririz. Koleksiyon yaptığınıza çok iyi yapıyorsunuz. İleride Arkadaş mecmuasının koleksiyonları çok kıymetli olacaktır.
2. Şoförlüğü terk etmeyiniz. Mademki dikkatsizlik yüzünden bir defa üç aya mahkûm oldunuz, bundan sonra direksiyon kullanırken gözünüzü dört açarsınız ve bir daha kimseye çarpamazsınız.

E. Kâmil ve M. Hulusi Efendilere:

Mezkûr mekteplere müracaat ederek tahkikat yapınız. Biz sizin ne şerait dâhilinde bu mekteplere girebileceğinizi bilemiyoruz. Her mektebin duhul ve kabul şeraiti başka başkadır.

Samsun'da Ahmet Niyazi Efendi'ye:

Deniz sporu bittabi yüzmedir. Bu sporun vücuda çok faydası vardır. Yalnız denizde sabah veya akşam yirmi dakikadan fazla durmamak lazımdır. Deniz suyu tuzlu olduğu için sıhate çok nafidir ve adaleleri kuvvetlendirir.

Aydın'da A. B. Bey'e:

Sizin mühendisliğe istidadınız vardır. Mektebinizi ikmal ederek yahut tahsilinizi ilerleterek mühendis mektebine giriniz.

İzmir'de S. Y. Efendi'ye:

Fikrinizi ve düşüncenizi açıkça söylemekten başka çare yoktur.

Nişantaşı'nda Osman Necmi Bey'e:

Arkadaş mecmuasının adet-i tabı elyevm piyasada mevcut bütün mecmuaların satış yekûnuna muadildir. Bu muvaffakiyeti de münderecatının güzelliğine ve cana yakın olmasına medyundur.

Gönen Muallim Mektebi Talebesinden Salih Vecdi Bey'e:

Edebiyata istidadınız var fakat edebî bir mecmua olmayan Arkadaş'ı manzumenizi neşretmediğinden dolayı mazur görünüz. Teveccühâtınıza teşekkürüz.

Fener Yolu 10 Hanımefendiye:

Tıp fakültesinde değilseniz oraya giriniz. Hanım operatörlere de memleketimizin ihtiyacı vardır. Şedid-i aşkınız olan mesleği bulduk mu?

İstanbul Lisesinde Sacide Necdet Hanım'a:

Meşhur bir doktor olmaya çalışınız. Ondan sonra bol bol tayyare seyahatleri yaparsınız ancak bunun için şimdiden kendi kendinizi cesur olmaya alıştırmınız.

Tarsus Orta Mektep Talebelerinden Mehmet Memduh Bey'e:

İyi bir memur olursanız hem memleket hem siz kazanırsınız.

Kadıköy'de Altıyol Ağzından N. Serya Bey'e:

Tayyareciliğe kabiliyet ve hevesiniz olduğu anlaşılıyor. Tahsiliniz müsaitse tayyare mektebine müracaat edebilirsiniz.

Kadıköy’de Mihriban Cemil Hanım’a:

Muallime olabilirsiniz, sinniniz de müsaittir. Darülmuallimata girmeye çalışınız.

Denizli’de Delikliçınar’da Musa Kazım Bey’:

Makineye merakınızı arttırınız ve bir makine mühendisi olmaya çalışınız. Fotoğrafçılık muhitinizde pek geçmez.

Galata Alman Mektebi Talebesinden Ferdi Cemal Bey’e:

Biraz daha ve bilhassa hüsnühattan başka dersleri de sevmeye gayret ederek çalışınız.

Fındıklı’da Onur Nihat Gültekin Bey’e:

Bir spor mecmuası olmayan Arkadaş’ın spor muhabirine ihtiyacı olmadığını siz de takdir edersiniz. Mektubunuzdaki bazı mütalaaların yanlış olmadığını tasdik ederiz. O tarzda yazılar neşreden mecmualar da vardır fakat iyiyi kötünden tefrik etmek biraz da karinin vazifesi değil midir?

Mamafih fazla bedbin olmayınız, evvelce de yazdığımız gibi muharrirliğe istidadınız var.

Karikatür Sahifesi

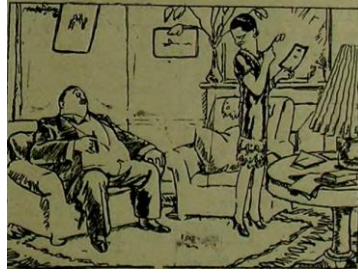

Şekil 67. Telefonun telleri

— Hanımefendi kalbimden size doğru bir yol açıldığını hissediyorum aşkımı lütfen kabul eder misiniz?

Telefon memuresi olan hanım:

— Efendim o hat meşguldür, sizi sonra çağırayım mı?

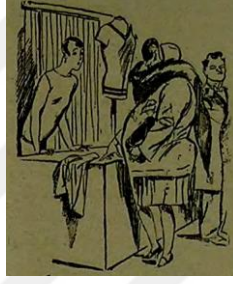

Şekil 68. Karikatür 25

Zevç — Gazeteler benden bahsediyor...

Zevce — Ne münasebet! Senden ne için bahsetsinler?

Zevç — Okumadın mı? Dün şehrimize Ankara treniyle yüz otuz yolcu geldi diye yazıyor. İşte onlar içinde ben de vardım.

Şekil 69. Banyo elbisesi alırken

— Bana bir banyo elbisesi veriniz fakat çok dekolte olmasın. Kocam çok kıskançtır.

Şekil 70. Karikatür 27

— Küçük hanım, vakıa ihtiyarım fakat gönlüm henüz tazedir. Size karşı hissetmekte olduğum aşkımı lütfen kabul ediniz. Bana hiç olmazsa ümit veriniz.

— Bu yaşınızla benden ümitten başka bir şey beklemeniz ayıp olur.

Ölümün Zaferi

D'Annunzio'dan tercüme edilen bu eser yeni çıkmıştır. Edebiyat meraklısı karilerimize tavsiye ederiz.

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş Numara 7

Nüshası 5 kuruştur.

8 Ağustos 1928

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

Tablo 7

Abone Şeraiti

	Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130		250 kuruş
Ecnebi: 200		400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Her hafta çarşamba günleri neşir olunur, her şeyden bahseder resimli mecmuadır.

Şekil 71. 7. sayı kapak fotoğrafı

Avrupa'nın kibar plajları âdeta zenginlik ve lüks meşheridir. Bu plajların birinde alınmış olan yukarıdaki fotoğraf lüks otomobil ile banyo mahalline gelen zenginleri gösteriyor. Dovil, Biyariç gibi plajlarda yaşayan zenginler bizim paramızla yevmiye birkaç yüz lira sarf etmek mecburiyetindedirler.

Arkadaşça Konuşalım

Sefalet Lokomotifir

Arkadaşlarımız arasında, sefaletin pençesinde kıvrananlar bulunduğunu hatta bunların pek çok olduklarını biliyoruz. Bize bu satırları yazdıran aldığımız mektuplardır.

Sefalet şüphesiz korkunçtur ve insanlığın tırnaklarını yolarak kan ter içinde her gün sabahtan akşama kadar didinip durması, bu yüz başlı ejderin hücumundan kurtulmak içindir.

Fakat aziz arkadaşlar, unutmayalım ki en büyük mürebbi sefalettir. Bizde yaşamak aşkını alevleyen, bizi çetin faaliyetlerin işkencelerine tahammül ettiren, ileri atılmak, boğuşmak, galip gelmek, muvaffak olmak için bize cesaret veren odur, sefalettir.

Mirasyedilerin akıbetleri malumdur. Bunlar her istediklerine kavuştukları için şırmamış ve kendilerinde ufak bir cihet sarf etmek iktidarı kalmamış, kendilerine hâkim olmayan ve ezvak peşinde koşarak aptallaşan zavallılardır.

Dünyanın yüzde doksana yakın bütün meşhur adamları gençliklerinde ve çocukluklarında sefalet pençesine düşmüşlerdir. Fikir ve zarureten aldıkları cesaret, hamle, dirayet, seciye, hülasa yaşamak ateşiyle ileri atılıp da büyük muvaffakiyetler kazanan meşahirin isimlerini buraya kaydetseydik bir senelik Arkadaş koleksiyonu yalnız bu liste ile dolardı.

Sefalet niçin mürebbidir?

Çünkü fikir ve zarurette olan adam birçok şeylerden mahrumdur. Bu mahrumiyet onda her şeye malik olmak arzu ve ihtirasını tahrik eder. İşte muvaffakiyetin anahtarı: İstemek, şiddetle istemek, ihtiras derecesinde istemek lazımdır.

Dedelerimiz derlerdi ki “Bir insanın kırk defa söylediği şey olur.” Bu sözde büyük bir hakikat hissesi vardır. Zira istediği şeyi mükerrer defa söyleyen adam bunu kendisine büyük bir gaye itti haz etmiş demektir. Gayelerine doğru metin adımlarla giden kimselerin er geç muvaffak olacaklarında zerre kadar şüphe yoktur. Napolyon’un meşhur ve çok tekrar edilmiş bir sözünü burada yine zikrederim: “İstemek muktedir olmaktır.”

Şüphesiz, burada istemekten maksat gülünç, abes veya imkânsız şeyleri arzu etmek değildir fakat servet gibi, şöhret gibi, meslekte muvaffakiyet gibi tabii, makul ve mümkün saadetleri isteyenler mutlaka muvaffak olacaklardır.

Hâlbuki doğuşlarında zengin olanlar birçok şeylere maliktirler. Kazanmak istedikleri şey pek az olduğu için muvaffakiyete karşı arzuları hafiftir ve o nispette de az çalışırlar. Büyük cihazlar sarf etmeye iktidarları yoktur. Hazır yemeye alıştıkları için, ekseriya ellerindekini de süratle yiyip bitirerek nihayet sersefil olurlar.

O hâlde sevgili arkadaşlar, bu satırları yazan dostunuz gibi siz de sefaletten gelecek büyük faydaları düşününüz ve daima ümit ediniz.

Sefaletten kurtulmaya çalışmak şüphesiz en büyük emeldir fakat muvaffakiyete vasıl oluncaya kadar sefaleti bir yük vagonu gibi meşakkatle peşimiz sıra sürüklemek değil bilakis lokomotif gibi önümüze takmak lazımdır. O; öyle bir kudrettir ki bizi çeker, götürür ve aradığımız saadetlere kavuşturur.

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- Bir milletin tarihi, kahramanlarının tarihidir.
- Harpte kan kaybetmek, kan tasarruf etmek demektir.
- Her millet layık olduğu hükûmete mazhar olur ama tehhür vaki olması mümkündür.
- Bir milleti, dirilerden ziyade ölüleri idare eder.
- Kadın insanların yarısıdır. Kadına layık olduğu mevkii veren bir millet, vermeyenden iki misli büyüktür.
- Kadın dünyanın en güzel kuşudur.
- Erkeğine mahkûm olmak suretiyle hâkim olan kadın yüksektir.
- Muzaffer olduktan sonra mağrur olan insan, mağlup olmaya mahkûmdur.
- Her saadet, başka birinin felaketi pahasıdır. Mesutlar bunun için son derece alicenap olmalıdırlar.
- Kadının akli uzadıkça saçları ve etekleri kısalır.
- Ana olmasını bilmeyen kadın, kadın olmasını bilmeyen anadan beterdir.
- İrade vasıta yaratır. Azim sahibi insanların maksatlarına vasıl olmak için hiçbir vasıttan mahrum olmayacakları muhakkaktır.

Beyoğlu'nda Bir Dans Salonunda

- Terbiyesiz herif! Demin dans ettiğiniz kadını ne hakla öptünüz? O benim karımdır.
- Olabilir efendim.
- Sen benim kim olduğumu biliyor musun?
- Sizin kim olduğunuzu bilmiyorum fakat ben boksörüm.
- O hâlde affedersiniz efendim.

Çocuğa Süt Veren Aslan

Madam Gerlach'ın aslanı çocuğuna sütninelik ediyor ve evin içinde bütün insanların dostudur. Kimseye zararı yok!

Zenginlerin dadı, hizmetçi, mürebbiye, sütnine dertleri vardır. Biz züğürt arkadaşlar bundan anlamayız fakat biçare zenginler terbiyesiz dadı, hırsız hizmetçi, ahlaksız mürebbiye, hastalıklı sütnineler elinden neler çekerler.

Bunların en tehlikelisi şüphesiz sütninelerdir. Zira bu, çocuğun hayatıyla doğrudan doğruya alakadar meseledir.

İngiliz kadınlarından biri çocuğuna şayan-ı hayret bir sütnine bulmuştur: dişi bir aslan!

Vahşi hayvanların kralı ve en korkuncu olan aslanı da kedi, köpek ve tavuk misalli ehli hayvanlar gibi eve alıştırmak kabil.

Şekil 72. Çocuğuna terbiye ettiği aslanın sütnünü emdiren Madam Gerlach

Nitekim bu resimdeki Madam Gerlach, aslanı eve o kadar alıştırmıştır ki orman hayvanlarının kralı, apartman içinde kimseye dokunmadan gezinmekte, piyanonun üstünde yatıp kalkmaktadır.

Madam Gerlach, çocuğunu da aslan sütüyle besliyormuş. Bu garip İngiliz kadınıyla bir gazeteci konuşmuş ve ona sormuştur:

— Aslanı eve nasıl alıştırdınız?

Madam anlatıyor:

— Hayvanat bahçesi mürebbilerinden biri, yavru iken bu aslanı terbiye etti. Şimdi köpeğim gibi bana itaat eder ve her emrime tabidir.

— Aslan sütü mugaddi mi?

— Elbette! Hatta çocuğumun bu sütü içerek memleketimin büyük kahramanlarından biri olacağına eminim. Zira keçi veya koyun sütüyle beslenen çocukların korkak veya ahmak olmalarını tabii görüyorum.

— Bu süt çocuğunuzun midesini bozmuyor mu?

Madam gülümsedi:

— Her şey bir itiyat meselesidir. Alışan bir mide için aslan sütü mugaddi olduğu kadar da hazmı kolaydır.

İngiliz madamının bu iddiasını ihtiyatla karşılamak icap ettiğini söylemeye mecburuz. Maksadımız bu dünyadaki acibeleri arkadaşlarımıza anlatmaktır.

Yeni Damatlar Okusun

— Oğlum sen kızımın dest-i izdivacını talep ediyorsun. Pekâlâ, fakat bizim bazı şeraitimiz var. Onları ifa edebilecek misin?

— Ne gibi efendim?

— Bizim eve damat girecek adam, dikiş, ütü ve çamaşır yıkamasını bilmelidir.

— Fakat ne için bunları bilmelidir?

— Çünkü bizim kızımız bunları bilmez de onun için.

Gündelik Hayatımızdan Sahneler

Garson

Birkaç sene evvel İstanbul'da bir ecnebi, “garsonlara mahsus mektep” açmaya karar vermişti. Bu teşebbüs biraz hayretle karşılandı. Garsonun öğrenmeye mecbur olduğu şeyler

nelerdi ki bir mektep tesis etmek ihtiyacı tevhit etmişti? Öyle zannediliyordu ki biraz lisan bilen, az çok terbiyeli ve zeki bir adam garson olabilir, bunun için de hiçbir tahsil ve terbiyeye lüzum yoktur.

Meraklı gazetecilerden biri o ecnebiye giderek bunu sordu:

— Garsonların mektep görmeye ihtiyaçları var mıdır? Garsonluk mektebinin programı ne olabilir?

Ecnebi hemen cevap vermemiştir. O sırada bir garson gelerek gazetecinin önündeki masaya bir fincan çay koydu ve uzaklaştı.

Ecnebi, müessesinde çalışan bu garsonu göstererek gazeteciye dedi ki:

— Bakınız, bu garson benim en zeki adamlarımdan biridir. Âdeta garsonluk mesleğinin hakiki üstatlarından sayılır fakat garson mektebi görmediği için size çay getirirken iki hata yaptı. Evvela fincanı masanın tam ortasına koydu. Siz bunu önünüze çekmek için bir zahmete mecbur olacaksınız. İkincisi de fincanın kolunu sol tarafta bıraktı. Siz bunu sağ tarafa çevirmek için de bir zahmete mecbur olacaksınız. Çay vermek gibi en kolay işte iki hata yapan bu garson daha büyük hizmetlerde, buna göre daha ne hatalar irtikâp edecektir fakat onu mazur görürüm çünkü alaydan yetişmedir.

Ecnebi doğru söylemişti. Avrupa'nın büyük şehirlerinde garson mektepleri vardır. Hizmetçilik ve garsonluk ihtisas mektebinden başka yerde öğrenilemeyen birçok malumata mütevakkıftır.

Garsonluğun ne kadar güç ve melekeye ne kadar bağlı bir iş olduğunu anlamak için şunu düşününüz: Kalabalık bir lokantadasınız, masaya hizmet eden bir garson tasavvur ediniz. İki masada üçer, dörder kişi bu garsona aynı zamanda yemek ısmarlamış bulunsunlar. Mutfaktan bu yemekleri üçer beşer getiren garson, bu sekiz kişiden hangisinin hangi yemeği ısmarladığını hatırlamaya ve sormadan yemeği önüne koymaya mecburdur. Alışmadığınız bu işi bir kere yaparsanız ne kadar şaşıracağınızı görürsünüz.

Anadolu'da ve İstanbul'da birçok millî müesseseler açıldığı için garsonluk yalnız Rumlara ve Ermenilere değil Türk gençlerine de mahsus bir iş oluyor. Bu meslekte çalışmaya mecbur olan Türk gençlerinin akliyat unsurları kadar liyakat göstermeleri temenni edilir. Bu arkadaşlar unutmasınlar ki vazifesini hakkıyla bilen bir garson daima hürmet tevhit eder.

Müşterilerin hakaretine maruz kalmamak için kusursuz bir garson olmak kâfidir. Hem de zekâ, dirayet, iktisat sayesinde garsonlar arasında büyük ve zengin müesseselere sahip insanlar çıkmıştır.

Her meslekte büyük bir muvaffakiyet elde etmek mümkündür.

Mantık

Bir genç kız nişanlısına soruyor:

— Beni sever misiniz?

— Tabii değil mi?

— Peki, benim için kendinizi ateşe atar mısınız?

— O başka mesele... Ben memurum. Kendisini ateşe atan birisi ile evlenmek istiyorsanız bir itfaiye kumandanı ile nişanlanmalı idiniz.

Deniz Âşıkları

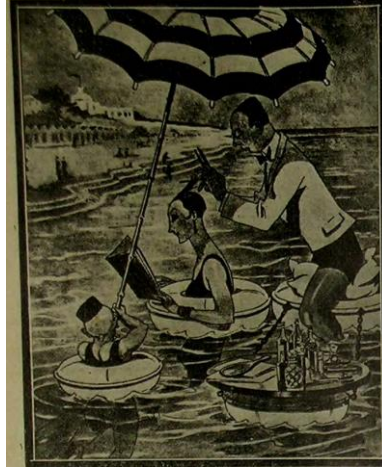
Neredeyse insanlar deniz ortasında yiyip, içip, yatıp kalkacaklar. Herkes deniz için çıldırıyor!

Herkes deniz için çıldırıyor! İstanbul'da her kumsal, kum gibi insan yığınlarıyla dolu: Florya, Kalamış, Caddebostanı, Kilyos...

Avrupa'nın sahil şehirleri de hep böyle. Neredeyse ahali denizin üstünde yatıp kalkacak. Günün birinde, denizin üstüne mantardan yataklar yapıp da onlarda yatılmayacağı ne malum?

Şu resmimize bakınız:

Kadın beline bir tahlisiye simidi geçirerek denizin içinde duruyor. Âdeta bir koltukta oturuyor gibi rahat rahat gazetesini okuyor. Yanında, yine beline tahlisiye geçirmiş bir çocuk da hanımefendinin şemsiyesini tutuyor. Yine bir mantarın üstüne ata biner gibi yerleşmiş, berber cenapları da madamın saçlarını kesiyor. Sol tarafındaki mantarın üstündeki tepside hep tıraş alet ve edevatı: ayna, fırça, kolonyalar, losyonlar, pudralar vesaire...

Şekil 73. Bu senenin modası: Sıcaklardan korunmak için denizde yaşamaktır

Bu resmi Alman gazetelerinden aldık. Ajansların verdiği haberlere göre Almanya'nın bazı şehirlerinde sıcaklar gölgede 50-60 dereceyi bulduğu için birçok insanlar bayılıyor, çıldırıyor hatta ölüyorlarmış. Ekser insanların da sinirleri bozuluyor.

Artık bu vaziyette insanların müthiş sıcaklarla mücadele için denizde yaşamak istemeleri tabiidir.

Denizde eğlenmek için kauçuktan, mantardan vesairenden birçok atlar, bisikletler, türlü türlü aletler icat edilmektedir.

Kumsallarda kıskançlık denilen beşerî his de kalmamıştır. Herkes çırlıçıplak birbirine görünüyor. Mayo denilen ve vücudu gizlemekten ziyade güzelleştirmeye yarayan esvaplardan başka setir vasıtası yok.

Deniz olmayan memleketlerde de suni göller, havuzlar inşa edildiğini yazmıştık. Avusturya'da yeniden 12.000 kişinin banyo yapmasına müsait suni bir göl inşa edilmektedir. Bazı âşıkları da hiç olmazsa evlerinde büyük bir leğen içine girerek banyo taklidi vücutlarını ıslatıyorlar.

Bir Kadının Güzel Olması İçin Otuz Şart Varmış

Bir kadının güzelliği için otuz şart vardır. Bu otuz şartı şöyle taksim ediyorlar:

Üç şey beyaz olmalı: teni, dişleri, elleri.

Üç şey siyah olmalı: gözleri, kaşları, kirpikleri.

Üç şeyi kırmızı olmalı: dudak, yanaklar, tırnakları.

Üç şey uzun olmalı: vücudu, saçları, elleri.

Üç şey kısa olmalı: dişleri, kulakları, ayakları.

Üç şey geniş olmalı: göğsü, alnı, kaş araları.

Üç şey dar olmalı: ağzı, beli, bilekleri.

Üç şey kalın olmalı: kolları, baldırları, kalçaları.

Üç şey ince olmalı: parmakları, saçları, dudakları.

Üç şey ufak olmalı: başı, çenesi, burnu.

Zarif Adam Olmak Her Medenin Vazifesidir

Zarif söz zekânın, zarif kıyafet bedi kabiliyetin miyarıdır.

“Derbeder”ler de “züppe”ler kadar çirkin ve gülünç olurlar.

Medeni adam giyinmeyi de hayatının en mühim meşgaleleri arasında düşünmeye mecburdur.

Geçen nüshalarımızdan birinde “züppe” denilen iğrenç mahlukların nasıl yaşadıklarını ve nasıl giyindiklerini yazmıştık. Bu nüshamızda hakiki “zarif” olan insanların nasıl yaşadıklarını ve nasıl giyindiklerini anlatacağız.

Kıyafetin insanlar üstündeki tesirini ve Nasrettin Hoca’nın kürk hikâyesini burada bir daha tekrar etmeye lüzum yoktur fakat garp medeniyeti ailesine girerken her şeyde olduğu gibi kıyafetimizin bedi görünüşünde de garplılardan aşağı kalmamak mecburiyetinde olduğumuzu unutmayalım.

İyi konuşmaktan sonra cemiyetlerde en mühim şey iyi giyinmektir. En mütekâmil millet olan İngilizlerin ne sade, ne temiz ve ne zarif giyindikleri malumdur. Hâli vakti yerinde her İngilizin elbise dolabı yazlık, kışlık, mevsimlik, sporluk, çay ziyaretleri, kulüp, lokanta, müsamereler ve tiyatrolar, balolar, yazıhaneler ve ev için ayrı ayrı kostümleri ihtiva eder.

Zarif söz, muhataplarımız üzerinde zekâmızın nasıl miyarı ise zarif kıyafet de bedi ve sanatkârane kabiliyetimizin işaretidir.

Modaya riayet etmekle beraber giyinişimiz de şahsiyetimizi ifadeye muvaffak olmak lazımdır. “Ben ağırbaşlı adamım.” diyerek modaya riayet etmeyen ve babayane giyinen

kimseleri mazur görmemeliyiz. Ağır başlı olmak zarafete mâni değildir. Garbın elli altmış yaşındaki erkekleri bile zariftirler. Ne ihtiyarlık ne de ciddi bir meslek sahibi olmak, modaya muvaffak ve şık giyinmeye mâni olmamalıdır.

Modaların çoğu, bir iki mucidin hayalinden doğma, manasız ve faydasız ihtiralar değildir. Birtakım amelî ve makul sebepleri vardır. Mesela “kıvrık pantolon paçası” modasının nasıl çıktığını biliyor musunuz?

İngiltere Kralı Yedinci Edward, bir gün sarayının ahırlarını geziyormuş. Bakmış ki hizmetkarlar ortalığı suluyor ve temizliyorlar. Pantolonunun kirlenmemesi için kral yere eğilerek paçalarını kıvrırmış. Ahırlardan çıkınca bunu unutmuş ve kıvrık paça ile gezmiş. Etrafında bunu gören centilmenler hem krallarına bir cemile ibraz etmek için hem de bunun amelî faydasını görerek kendi pantolon paçalarını da kıvrırmışlardır. O gün bugün herkes bu modaya tâbidir.

Yine İngiltere Kralı Yedinci Edward, bir akşam yemeğinden sonra istirahat ederken yeleğinin en alt düğmesini çözmüş, modanın serbestçe faaliyetini temin eden bu hareketi de beğenilmiş ve yelek düğmesinin çözülmesi modası o suretle çıkmış.

Medeni bir adam, giyinmeyi de hayatının en mühim meşgaleleri arasında düşünmeye mecburdur. Sabahleyin yataktan kalkınca gömleğini başından geçiriveren, pantolonu ayağına çekiveren, alelacele kravatını bağlayarak, şapkasını takarak sokağa fırlayan derbederler de züppeler kadar çirkindirler.

Kıyafette ihmalkâr bir zarafet her zaman makbul ise de “zarafet”in “ihmal”den fazla olması lazımdır.

Sözümüzü bitirirken bütün Avrupa milletleri arasında Türklerin zarafete büyük bir meyil ve istidatları olduğunu ilave edelim. Günün birinde güzel İstanbul’un en güzel modalara menba hizmetini göreceğini ümit etmek fazla bir hayalperestlik değildir.

Hırsızlarla Mücadelenin Yeni Usulleri

Medeniyet ilerledikçe hırsızlarla mücadele için mükemmel usuller keşfediliyor.

Medeniyet ilerledikçe Avrupa’nın polis teşkilatı bundan azami derecede istifade eder.

Hırsızlarla mücadele için birçok yeni keşifler vardır. Bunlardan birkaçını sayalım.

Şekil 74. Hırsızlarla mücadele

Zırhlı Elbise: Öyle bir elbise icat edilmiştir ki bunu giyen zabıta memurunun vücuduna atılan kurşunlar işlemez. Hatta bu vasıta ile başı bile mermi nüfuzundan muhafaza etmek mümkün oluyor. Resimlerimizden birinde, karnın üstüne “gayrikabil-i nüfuz” bir levha talik edilen adama ateş ederken yapılan tecrübe görülüyor. İster uzak ister yakın mesafelerden atılan mermiler bu levhayı delememiştir.

Zırhlı Motosiklet: Yine resmimizde görüldüğü gibi zırhlı bir motosiklet icat edilmiştir ki zabıta memuru pencereden başını ve pedaldan ayağını içeri çekince her türlü silah tehlikelerinden masûn kalır.

Muhnik Gazlı Fıskiye: En mühim icatlardan biri de muhnik gazlı fıskiye'dir. Bu kalın ve uzun bir cigara ağızlığına benzeyen alettir ki bir noktasına basılınca boğucu gaz fişkırtır ve tecavüz adamı derhâl baygın bir hâlde yere serer. Resimlerimizden birinde görülüyor ki daktilograf hanım bu alet sayesinde karşısına çıkan silahlı hırsızı mağlup etmektedir.

Los Angeles! Sinema Dünyasının Payitahtı

Amerika büyük bir arı kovanı! Nasıl film yapıyorlar? Bakınız. Senede 365.000 müracaat! Herkes Şarlo'dan vaat istiyor. Artist olmak için delirenler... Şemsiyeyi kafama nasıl yerim?

1

Los Angeles! Bu isim sizce yabancı mı arkadaşlar? Eminiz ki Amerika'da bulunan bu muazzam sinema şehrinin ismini işitmeyeniniz yoktur. Los Angeles sinema dünyasının payitahtıdır. Bütün güzel filmler orada hazırlanır, isimlerine taptığınız bütün büyük sanatkârlar, yıldızlar orada çalışırlar. “Los Angeles” ve “sinema” kelimeleri ikiz çocuklar gibi asla birbirinden ayrılmazlar.

Arkadaşlarımızın sinemaya, sinemacılığa, sinema hadiselerine meraklı olduklarını biliyoruz. Bunun için Los Angeles'taki hayatı neşretmeye karar verdik. Eminiz ki gününün

her saniyesi büyük heyecanlarla geçen bu film şehrinin hayatını öğrenmek bütün arkadaşlarımızın hoşuna gidecektir.

İtalya’da, Ferri Pisani isminde meşhur bir gazeteci vardır. Dünyayı dolaşır, Wilsonlarla, Primo de Riveralarla, krallarla, diktatörlerle konuşur, hatıralarını yazar, kitap hâlinde çıkarır.

İşte, bu gazeteci Los Angeles şehrine de giderek orada bir müddet yaşamış, sinema âleminin iç yüzünü yani umumi bir tabirle mutfağını görmüştür.

Biz onun hatıralarını tercüme ve neşrediyoruz.

Ferri Pisani anlatıyor:

Altı günlük yolculuktan sonra film memleketine geldim. Yol arkadaşım bir kadındı ve bana, pekiyi bildiği Los Angeles’ın mufassal bir planını verdi. Bu planın üstünde, bir kısmı mahallelerde, bir kısmı köylerde bulunan “stüdyo” yani film imalathanelerinin yerleri mavi haç işaretleri ile gösterilmişti. Bütün bu binalar, vesaitinakliyenin erişemeyeceği yerlerde inşa edilmişti.

Mütebessim köşkler, portakalları kırmızı leke ile süslü bahçeler arasından geçtik.

Kadın arkadaşım:

— İşte Bruton! dedi. Müstakil kumpanyaların merkezi burasıdır. Mary Pickford, Hayakawa, Douglas Fairbanks hep burada çevirirler (Yani film yaparlar.)

İmalathaneye girerken medhalde şu kelimeler okunuyordu: “Tayin müdüriyeti, girilmez.” Kapıda baş uzatacak kadar bir delik vardı. Her yaşta ve her zevkte adamlar gelip geçiyorlardı. Genç kızlar, ihtiyarlar, yanında çocuklarıyla olgun kadınlar gişeye çıkıyorlardı.

Yaşı belli olmayan karışık ve küçük sakallı, viski kokan bir adamla konuşmaya başladık. Diyordu ki:

— Ben on seneden beri burada yaşıyorum. Eskiden daha iyiydi fakat bugün fazla rekabet var. Herkes sinemacı olmak istiyor.

— Fakat bu sırada kadın yoldaşım geldi, herifin sözünü keserek bana dedi ki:

— Bu serseri ile konuşmaktan utanmıyor musunuz? Geliniz benimle... Metro’ya gideceğiz.

Nihayet, Metro kumpanyasının imalathanesine geldik.

Büyük ve merhametsiz bir duvar arkasında bir arı kovanı faaliyeti hissediliyordu. Bruton'da olduğu gibi burada da kapının üstünde şu kelimeler vardı: “Tayin müdüriyeti, girilmez.”

Fakat burada şaşılabacak bir şey varsa herkes içeri giriyordu. Kızıl bir dev bizi içeri aldı. Sandalye kenarlarına iliştik. Müdür yanımdaki kadına hitaben anlattı:

— Aziz madam, dedi, her sabah Amerika'nın her noktasından yeni bir Şarlo yahut ikinci bir Mary Pickford olmak emeliyle binlerce heveskâr gelir. Senede üç yüz altmış beş bin namzedi heveskâr! Burada hiç vaktinizi kaybetmeyip doğruca geldiğiniz yere gidiniz. İşte size dost nasihati!

Bir sinema yıldızı olmak emeliyle bu şehre gelen kadın yoldaşım o kadar sapsarı kesildi ki müdür acıdı:

— Belki de siz komedi oynayabilirsiniz. Saçlarınızı yolunmuş gibi yapınız, dişlerinizi kertikleyiniz ve acayip elbiseler giyiniz. Belki muvaffak olursunuz, yegâne ümit budur.

Nihayet kadın yoldaşımla sokakta baş başa kalınca bana ne dese beğenirsiniz?

— Alçak! dedi, sen direktöre gözünle işaret çektin de beni onun için almadı. Gördüm ben.

Bir deli doktoru tavsiyesi hatırıma geldi: “Deliler ile sakın münakaşa etmeyiniz.”

Onun için mülayim cevap verdim:

— Hakkınız var madam! dedim.

Fakat heyhat, kadının şemsiyesi havaya kalktı ve kafama indi. Ancak bir şey yapabildim: Kaçtım. Çılgın kadın arkamdan koşuyordu. İşte bu benim direktörsüz, senaryosuz, makinesiz çevirdiğim hakiki film! Ensemde şemsiyenin rüzgârını hissediyordum. Nihayet izimi kaybettirdim.

2

Sinemanın esrarını öğrenmek için gazeteciliğimi gizleyerek Los Angeles'ta iyi kötü bir iş bulmak istiyordum. Bir rehber bana “Sizi acenteye götüreyim.” dedi. Acente mi? Ne demek o? Haydi bakalım!

Acente denilen yere gittik. Pis yer ıslak bir köpek gibi kokuyor.

Kararımı verdim ve pis kokan insanlar arasında dirsek yiyerek ilerledim. Her köşeden telefon çingirakları duyuluyordu. Nihayet acentenin karşısına çıktık.

Müdür, film şehrine gelen her yeni adama karşı duyduğu müthiş itimatsızlıkla bana sordu:

— Buraya ilk defa mı geliyorsunuz? Tecrübeniz falan var mı?

Ömrümde hiçbir iş yapmamış hatta film alan makinenin objektifini bile uzaktan görmemiştim.

Amerikalıların tabiatını bildiğim için gayet ciddi tavırla cevap verdim:

— Fransa’da iki sene Pate’de çalıştım.

Müdür memnun oldu:

— Öyle ise pekâlâ! dedi. Yarın saat dokuzda geliniz atölyede bir üniforma bulursunuz.

Ertesi gün imalathaneye gittim. Beni esvap dairesine götürdüler. Bir üniforma giydim. Bu kıyafet altında ne olduğumu kendi kendime soruyordum: Lokanta uşağı mı yoksa Prusya hassa alayından bir zabıt mı? Bulunduğum dairede benim gibi diğerleri de giyiniyorlar ve yüzlerini boyuyorlardı.

Ben bu meseleyi unutmuşum. Yanımdakine dedim ki:

— Bana da lütfen biraz boya verir misiniz?

Komşum dedi ki:

— Bu dünyada ne tuhaf adamlar var, hem sinema artisti olurlar hem de boyaları yoktur. Alınız... Fakat parasıyla.

Parasını verdim. Boyaları aldım. Bir aynanın önüne oturarak etrafımda bu işi nasıl yaptıklarına dikkat ediyordum. Evvela krem sürüyorlar, üstüne de sarı bir renk geçiriyorlar. Aksi gibi, tiyatro aktörlerinin yanaklarını kırmızıya boyadıklarını hatırladım ve bunu daha iyi bularak suratıma kırmızıyı bastım.

Makyaj müfettişi beni görünce:

— Fakat siz deli misiniz? Ne bu kıpkırmızı surat? Kırmızı yalnız dudaklara sürülür. Bilmiyor musunuz ki fotoğrafta kırmızı renk gölge yapar? Galiba bir veremli rolü oynamak istiyorsunuz!

Her taraftan “Sahneye! Sahneye!” diye bağıyorlardı. Oyun yerine gittik. Bir müze salonundan dekor vardı.

Bir orkestra, aktörlere heyecan vermek için icra-yi ahenk ediyordu. Direktör anlattı:

— Şimdi biz Paris’te bir sanat sergisindeyiz.

Beni göstererek ilave etti:

— İşte gardiyan da bu efendidir.

Sonra bana emir verdi:

— Gardiyan! Dolaşınız!

Kovumu direktöre vererek harekete geçtim.

Direktör ötekilere anlatıyordu:

— Siz de bu serginin ziyaretçileri! Sergiyi geziyorsunuz ve şu levhanın önünde duruyorsunuz, hayran oluyorsunuz. Tedabara sağdaki kapıdan girsin. Bir kavga çıkar ve gardiyan müdahale eder. Haydi, hazır olun! Işık! Hareket!

Sergide boylu boyunca dolaşıyordum. Üç sinema makinesi tıklar tıklar beni filme alıyordu. Derken Tedabara denilen kadın artist de geldi, bir kavga koptu, direktör bana: “Müdahale ediniz.” diye bağırdı.

Ben koştum, kadını kolundan tuttuğum gibi bir hırsızın karakola götürülen jandarma öfkesiyle sahneden dışarı attım. Direktör:

— Mükemmel! Mükemmel, diye bağırdı.

Ben de içimden şöyle düşündüm:

— Amma da kolay iş ha!

Mabadi var.

Müsabakamız

Gelecek nüshamızda müsabakamızın neticesini ilan ederek hediye kazanan arkadaşların isimlerini neşredeceğiz. Aynı zamanda gayet cazip ve meraklı bir müsabaka daha ilan edeceğiz.

Bir Şoförün Hatıratı

Muharriri: Server Bedii

Her nüshada ayrı bir vaka...

7

Yürek Çarpıntısına Uğradığım Gün

Şoför Halit başını sallıyor, sağ elinin büyük avucunu mail tutarak havayı keser gibi hareket ettiriyor ve gülüyordu:

— Hey! Şoförlük antika iştir. Benim başıma daha neler gelmedi. Geçen sene bir helecan geçirdim ki alimallah az daha tabancayı şakağıma dayayacak ve tetiği çekecektim.

— Bir kaza mı yaptın?

— Hayır... Çok şükür, daha otomobilimin çamurluğunu hiçbir yere çarptırmadım fakat bakın ne oldu. Sabahleyin güzel bir kadınla bir erkek otomobilime geldiler, dediler ki:

— Bizi akşama kadar dağ taş gezdireceksin. Toptan ne verelim?

Bir fiyat söyledim, pazarlık ettik, uyuştuk, yola çıktık.

Tenha yollara çıkınca güzel kadın benim yanıma geldi, oturdu:

— Şoför! Volanı bana ver, biraz da otomobili ben kullanayım, dedi.

— Buyurun! dedim.

Yerime geçip oturdu ve makineyi kullandı. Pekâlâ, idare ediyordu.

Arkada kalan erkek müşteri bağırdı:

— Hay Allah cezasını versin! Tüh... Sigara almayı unutmuşum!

Ben tabakamı çıkararak:

— Tenezzül buyurursanız, diye müşteriye uzattım.

— Ah, teşekkür ederim ama kafir tabiat... Ben alıştığım sigaradan başkasını içemem.

— Öyle ise tekrar Şişli'ye döneriz.

— Çare yok.

Kadın arabayı maharetle çevirdi ve gerisin geriye Şişli'ye kadar döndük.

Caddeye kadar gelmeden تنها bir yerde durduk. Müşteri bana para verdi, cigara almak için otomobilden indim ve yürüdüm.

Caddede cigarayı aldıktan sonra otomobilin bulunduğu noktaya gelince bir de ne göreyim? Bizim otomobilin yerinde yeller esiyor! Evvela telaş etmedim. Belki arabayı gölgelik bir yere çekmişlerdir diyerek aramaya başladım. Ne gezer! O civarda aramadık bir tek nokta, bir karış yer bırakmamış ve bizim yepyeni otomobili bulamamıştım. Başıma kan doldu ve beynim yumruk gibi sıkıldı. Bir ara sersemlikten gözlerim bile kararmıştı. Nereye gittiler? Bu oyunu bana niçin oynadılar? Bunlar temiz kıyafete girmiş otomobil hırsızları mıydılar? Yolun ortasında ıslak çamaşır gibi sallanarak düşünmeye başladım. Evvela kadınla erkeğin kıyafetleri, hâlleri, sözleri, otomobilin içine binişleri, oturuşları hep hatırımdan geçiyordu. Ben kendimi adam sarrafi zannederim. Sağlam ayakkabıyı çürüğünden ayırırım. Bu müşterilerin görünüşlerinde koca bir otomobili deve yapacak açık göz hâli yoktu fakat cigara hikâyesiyle beni nasıl faka bastırdıklarını düşününce kandırıldığımı anladım. Vay ölüsü kınalıları! Bizim otomobil dört bin liraya alınmıştır.

Server Bedii Bey! Taksitlerini ödeyinceye kadar akla kararı seçmişim. Hoş İstanbul'un göbeğinde otomobil aşımak kolay iş değildir. Sevdalı çiftler şeytana uymuşlardır, böyle bir aynasız dalga zor çevirirler. Bir hafta on gün sonra ele geçerler ama sen artık bizim otomobilin hayrını gör! Çıldıracağım. Doğru polis karakoluna... Komisere dalgayı anlattık. Bütün polisler yerlerinden fırladılar:

— Vay canına! diye bağıştılar.

Tabii dört yana telefonlar, emirler, haberler, falan fıstık bizim otomobil aranmaya başladı.

Ben de akşama kadar, kan ter içinde, oraya koştum, buraya koştum. Kilyos'a, Bentler'e, Florya'ya, İstinye'ye, Bebek'e giden şoför arkadaşlara tembih üstüne tembih...

Nihayet yorgun argın Taksim'deki şoför kahvesine gelip oturdum.

Orada da şoför arkadaşlar "Vay ölüsü kınalıları!" diye başlayıp küfrü basıyorlardı.

Kahvede sıkıntıdan, meraktan patlayarak oturdum. Yoldan dönen arkadaşlara uzaktan bağırarak soruyordum:

— Ne haber?

— Haber yok, diyorlardı.

Karakola da telefon üstüne telefon...

— Arıyoruz, daha bulamadık, dediler.

Artık aklımdan bin şey geçiyordu. İhtimal herifle karı İstanbul'dan dışarıya, belki Bulgaristan'a falan kaçtılar diye düşünüyordum.

Akşam saat yedi buçuğa doğru, Taksim şoförleri haykırarak bana koştular:

— Hişt! Halit! Geliyor! Seninkiler geliyor! diye bağırdılar.

Yerimden fırladım. Bizim otomobil bana doğru geliyordu. Makineyi yine kadın idare ediyor ve yanında da erkeği oturuyordu. İçinde kimse yoktu.

Otomobil yanıma kadar gelip durdu. Bütün şoförler meraktan arabanın etrafını çevirmişlerdi. Kadın ve erkek gülümsüyorlardı. Ben şişkin göğsümün bütün dolgun havasını boşaltarak bağıracaktım fakat erkek elini cüzdanına götürdü, benimle pazarlık ettiği fiyatın yarım misli fazlasını da vererek:

— Merak etme! Otomobiline hiçbir şey olmadı, mis gibi sana teslim. Zaten çok da gezmedik. Güzel bir yerde durduk.

Kadın da tatlı tatlı gülümsüyordu. Ben kin tutmaz bir herifim. Ben de gülüyordum fakat merak ederek sormuştum:

— Peki, ama beyefendi... Bu azizliği niçin yaptınız?

Yanımdaki şoförler de bu acayip müşterilerin cevabını merakla bekliyorlardı.

Erkek şu cevabı verdi:

— Canım... Biz baş başa bir gezinti yapmak istedik. Aramızda yabancı bulunması hoşumuza gitmedi. Alıp başımızı gezdik.

Ben “Hayırlısı olsun!” dedim ve müşteriler otomobilden indiler, bütün şoförleri selamlayarak gülüşe gülüşe uzaklaştılar.

Hem Güldüren Hem Ağlatan Bir Sanatkâr

Jackie Coogan üç yaşında sinemaya çıkmış ve o zamandan beri daima alkışlanmıştır.

Jackie Coogan, bir sanatkâr ailesine mensuptur. Onlar film yapmak için seyahat ederlerken Jackie'yi de beraber götürürlerdi. Bu çocuğun harikulade kabiliyetine ilk dikkat eden Şarlo'dur. Derhâl ona bir rol vermiş ve muvaffakiyet temin etmiştir.

Bu muvaffakiyetten cesaret alan yavru, First National ile kontrat yaparak şu filmleri oynamıştır: Cehennemi Yumurcak, Yumurcak, Sirk Çocuğu, Yumurcağın Kederi, Oliver Twist, Küçük Baba.

Nihayet, Metro Kumpanyası cazip dolarlarla Jackie Coogan'ı kandırdı ve ona şu filmleri oynattı: Flanders Çocuğu, Küçük Kral, Küçük Robinson, Esvap Taciri.

Jackie Coogan, tesirin bütün safhalarını ifadeye muktedir hakiki bir sanatkârdır. Güler ve ağlar, güldürür ve ağlatır.

Metro Goldwyn Kumpanyasına önümüzdeki sene iki film daha yapacaktır.

Jackie Coogan'ın tuhaf bir hikâyesi vardır. Annesi babası tiyatrodaki rol oynayacakları vakit, o zaman üç yaşında bulunan Jackie'yi kulis aralarındaki artist odasına yatırılmış.

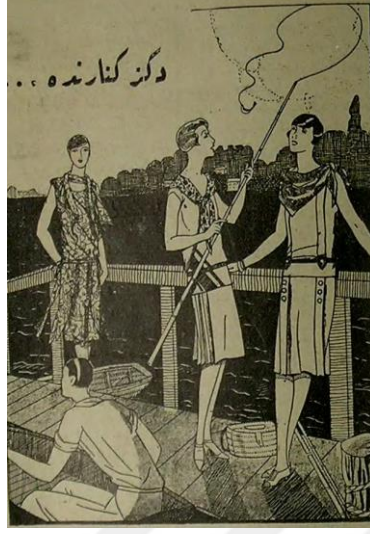
Jackie bir gece uyanmış ve annesiyle babasını göremeyince entarisiyle, çıplak ayaklarıyla yataktan kalkmış, sahneye kadar girmiş ve ahalinin gözü önünde acıklı bir rol oynayan ebeveynine:

— Anne, baba, diye haykırmış.

Ağlamak için mendillerini çıkarmış bulunan ahali, kahkahalarla gülmeye başlamış.

Şüphesiz bu tecrübeden sonra tamamıyla akıllanan ana baba, Jackie'yi yatırdıktan maada kapıya da iyice kilit vuruyorlarmış.

Kadın, Moda, Elişi ve Ev Sahifesi

Şekil 75. Deniz kenarında

Denizi bol, sahilleri geniş olan Türkiye gibi memleketlerde yaşayan kadınlar için deniz tuvaletleri hakiki bir ihtiyaç hükmündedir. Bunu idrak eden Avrupa'nın moda müesseseleri deniz kenarlarında yaşayanlara mahsus çok şık ve çok zarif tuvaletler vücuda getirmişlerdir. Yukarıya derç ettiğimiz tuvaletler bilhassa sayfiyelerde yaşayan kimselere mahsustur. Bu tuvaletler ince yünden, faydan, krepdöşinden veyahut markizetten yapılabilir.

Arkadaşlarla Baş Başa

Derbent, Ezineli Bahçıvan Hüseyin Oğlu İsmail Hakkı Efendi'ye:

Ezine sabık Düyunu Umumiye memuru Bozcaadalı Niyazi Efendi mahdumu Adil Efendi ile Ezine müddei umumiliği sabık kâtibi Yozgatlı Hasan Hulusi Efendilerin elyevm nerede olduklarını bilenlerin adreslerini bildirmelerini bekleyiniz.

İzmir Çeşme'de Ruknettin Fethi Bey'e:

Tevvecühatınıza teşekkür ederiz. Arkadaş hakkındaki "tarih"iniz kıymettar bir hatıra olarak hıfzedilmiştir.

Fatih'te Ercüment Nazım Bey'e:

Sizin edebiyata merakınız ve istidadınız olduğu anlaşılıyor. Fransızcanızı ilerletiniz. Herhâlde doktorluğu gazeteciliğe tercih ediniz.

Edirne’de Mehmet Tahir ve Arkadaşlarına:

Bu nüshadaki sinemaya ait yazıları okuyunuz. Sinema sanatkârı olmak kolay değildir. Her hâlde sinemacılığı size tavsiye etmeyiz.

Tokat’ta Mustafa Yıldız Efendi’ye:

Siz hiç şüphesiz iyi bir zabıt olacaksınız.

Tokat’ta Ziya Gökalp Bey’e:

Mektebinizi ikmal ediniz. Tuttuğunuz meslek şerefli bir meslektir.

Ankara, Ahi Murat Mahallesi’nde 16 Numarada Nejat Bey’e:

Aileniz tamamıyla haksız değildir. İzdivaçta yaş işinin ehemmiyeti inkâr edilemez.

Büyükkada’da Vasfiye Hanım’a:

Bilatereddüt tıp fakültesine müracaat ediniz.

A.C. Bey’e:

Şimdiki hâlde yazılarınızın neşredilip edilmemesine ehemmiyet vermeyiniz. Hikâyeye istidadınız olduğu görülüyor, daha çalışınız.

Üsküdar Salacak’ta Niyazi Bey’e:

Sizin gibi azimkâr ve gayur gençlere yeis bir lahza için bile yaklaşmamalıdır. Hayatta sizin vaziyetinizde nice gençler bütün mevâniye rağmen yürümüşler, devirlerinin namdar insanları olabilmışlardır.

Şaşılık şimdi istediğiniz mektebe girebilmenizi gayrimümkün kılıyorsa kendi kendinize boş vakitlerinizde çalışınız. Sonra imtihanla darülfünuna girersiniz.

Ankara Maliye Tahsil Şubesi Memurlarından Ömer Hakkı Bey’e:

1. Elbette sanat şayan-ı tercihtir. İş bulmak için her tarafa müracaat ediniz. Kim bilir kaç yerde sizin gibi bir “sanatlar mektebinden neşet etmiş tesviyeci, demirci ve elektrikçi” arıyorlardır.
2. “Bir Haftada Fotoğrafçılık” isimdeki kitabımız 20 kuruşa gönderilir.

Denizli Mebusu Yusuf Bey Mahdumu Onur Bey’e:

Elektrik mühendisi olmak için tahsilinize devam ediniz.

Kayseri Aziziye'sinde Tahbizade Musa Bey'e:

Balkan Harbi'nde Kayseri'nin Bünyan kazasında, Ekrek karyesine iskân edilmiş olan Rumeli muhacirlerinden Akova'nın Istranca karyesinden validesi Meryem ile biraderleri Muharrem oğlu Sinan ve Osman'ın şimdi nerede olduklarını bilenlerin Kayseri'nin Aziziye kazasında bulunan perukâr Arif Efendi'yi haberdar etmelerini istiyorsunuz. İşte biz de bu arzunuzu yerine getirmiş oluyoruz.

Beşiktaş'ta H. İhsan Hanım'a:

Evvela bir kere daha kendisine müracaat ediniz. Bakmadığı takdirde usul dairesine ikame dava edebilirsiniz.

Yozgat Mektebi Muallimlerinden A. Bey'e:

1. Mademki ziraat mektebi mezunusunuz, o yolda devam etseniz elbette daha muvaffaktır.
2. Ziraat mektebinden mezun olduktan sonra tekrar liseye girmek arzusunu doğrusu anlayamadık.

A. Abdurrahman Bey'e:

Ne “roman muharriri” ne de yine tabiriniz vecihle “tiyatro aktörü”. Bizi dinlerseniz mühendis veya mimar olmaya gayret ediniz.

Samsun'da Cemil Süleyman Bey'e:

1. Bağıra bağıra okumak iyidir.
2. Yazmakta devam ediniz, yavaş yavaş alışacaksınız.
3. Bahsettiğiniz şairin kendisine mahsus ayrı bir usulü yoktur. Usul birdir, onu da kitaplardan öğrenirsiniz.
4. Hariçten yazı kabul etmiyoruz.

S. N. Bey'e:

Hâlinize göre bir iş bulup gündüzleri işinizle geceleri de şimdi girmeyi arzu ettiğiniz mektepte okunan kitapları mütalaa ile birkaç sene sonra darülfünuna girmek için çalışınız.

Türk Ocağı Caddesi'nde Yıldız Kundura İmalathanesinde İsmail Hakkı Bey'e:

Satmak istediğiniz iki cilt hâlindeki 52 numara Hayat mecmuasına talip varsa elbette adresinize müracaat eder.

İmalat-ı Harbiye Sanayi Mektebi Talebesinden Remzi Öztürk Bey'e:

1. Bu hususta bir şey söyleyemeyiz. Reklam sayılır. Yalnız daima yerli malını tercih ediniz deriz.
2. Birer işaret Galata, Beyoğlu ikişer işaret İstanbul tarafıdır.

Avukat Kâtibi E. H. Bey'e:

Fazla müteredit görünüyorsunuz. Yaşınız müsait ise iyi düşünün, tekrar kararınızı değiştirmeyeceğinize kati surette kani olduktan sonra mühendis mektebine giriniz.

M. A. Bey'e:

İhtisas sahibi iseniz mesleğinize ait bir mecmuayı takip ediniz. Mütenevvi mevzularla süslenen mecmualardan da daima çok şeyler öğrenilir. Siz de müstağni görünmeyiniz. Hiç değilse Türkçenizi, imlanızı düzeltmiş olursunuz.

Beyoğlu'nda Ağa Cami'de Şoför Ali Haydar Efendi'ye:

Şoförlükte devam ve muktesitâne hareket ederek bir otomobil sahibi olmaya gayret ediniz. Artistlik sevdasından vazgeçiniz.

Beylerbeyi'nde Madelet Müneyyir Hanım'a:

Sabrediniz hayatta her şey eşini bulur. Yaşınız daha o kadar müsait ki...

Mehmet Selami Bey'e:

Daha küçük sayılırsınız. Aklınızdan artistliği çıkarır da başka bir meslek için çalışırsanız hakkınızda daha hayırlı olur.

H. Ş. Bey'e:

Mademki birbirinizi seviyorsunuz ve bu sevginizden iki taraf da haberdarsınız. İtirafa hacet kalır mı? Mutlaka “Seni seviyorum.” demek lazım mıdır?

Seven 18 yaşında bir genç, söylediğinden emin olduktan sonra ıstırabı değil fakat hayatta bir an evvel muvaffak olarak sevgilisine itimatla el uzatacağı günü düşünür.

Aksaray'da Hüseyin Hilmi Bey'e:

Memleketimizde her sene yeni yeni fabrikalar kuruluyor. Mektebinizi muvaffakiyetle bitiriniz, o zaman size fikrimizi bildiririz.

Ankara'da Mehmet Turgut Bey'e:

Tabii girebilirsiniz.

Adapazarı'nda N. S. Bey'e:

Sevgilinizle karşılıklı vaziyetinizin ne hâlde olduğunu bittabi bilmiyoruz. Vaziyetin şekline ve rabitanızın ciddiyetine göre hareket lazım gelir. Hat ve hareketinizi bu husustaki ehliyet ve dirayetiniz çizmelidir.

Afyon Demiryolu Mektebinde Mehmet Bey'e:

1. Müsabakamız beşinci nüshamızda hitama ermiştir.
2. Hat inşaatını tercih ediniz.

Muğla'da M. R. B. Efendi'ye:

Sizde adres mahfuz değilse bulmak kabil değildir.

Haydarpaşa'da S. Bey'e:

Adada bize mektup yazan karimizin adresi posta restantedir. İzdivaç etmek arzusunda iseniz lütfen bizi böyle işlere karıştırmayınız. Arkadaş dostunuzdur ve hususi hayatınıza velev arzunuzla olsun müdahale etmek istemez.

Alsancak'ta Leyla Hanım'a:

Sizinle alay etmediğini ve sevgisinin ciddi olduğunu anlamak için izdivaç teklif etmekten başka çare yoktur. Eğer bu teklifi kabul etmezse maksadının alay olduğu anlaşılır.

Sarıyer'de M. Hanım'a:

Şirket-i Hayriye'de seyrisefain gibi mekteplilere paso vermek mecburiyetindedir. Şirket-i Hayriye müdüriyetine bizzat müracaat ediniz. Müdür beyin çok makul bir zat olduğunu bildiğimiz için ricanızı reddetmeyeceğinden eminiz.

Isparta'da Kunduracı İbrahim Efendi'ye:

Hastalığınız ehemmiyetsizdir. En yakın şehirde bulunan memleket hastanesine müracaat ediniz. Sizi meccanen ameliyat yaparlar. İstanbul'a kadar gelmeye lüzum yoktur.

Sultanahmet'te M. A. Bey'e:

1. Mektebinize devam ediniz.
2. Bir parça cesaret lazımdır. Açık söyleyiniz.

Gökten DüŖen Melaike

Amerika’da, Ottawa Darülfünunu profesörlerinden biri dünyada çirkin kadın olmadığını iddia edermiş ve bu iddiası da verdiği müteaddit konferanslarla ispata kalkışmış. Profesörün iddiasına göre bütün kadınlar gökten inme melek imişler ve Cenabıhak çirkin kadın halk etmezmiş.

Bir gün yine dünyada çirkin kadın olmadığına dair verdiği konferansta yassı burunlu ve çirkinliği ile meşhur olan bir kadın profesörün zırvalarına dayanamamış ve ayağa kalkarak profesöre sormuş:

— Peki, profesör efendi. Ben de gökten inme bir melek miyim?

Profesör biraz düşünmüş ve şöyle bir cevap vermiş.

— Evet. Siz de gökten inme bir meleksiniz fakat gökten inerken ayağınız kaymış ve burnunuzun üstüne düşmüşsünüz.

Arkadaş Mecmuasının Arkadaşlara Mahsus Bir Hatırası

Kendi markanızı ihtiva eden mektup kâğıdına ve zarfına herhâlde malik olmak istemiş fakat bu lüksün en aşağı bir birkaç yüz kuruşa mâl olacağını düşünerek sarfınazar etmişsinizdir. Arkadaş mecmuası pek çoklarınızın bu arzu ve temayülünü bildiği için bu teşebbüse girişti ve çok zarif markalı mektup kâğıtları ile zarflar tab ettirdi.

Bir paket derununda en iyi cinsten 12 kâğıt ve 12 zarf vardır: Fiyatı posta ücreti dâhil olduğu hâlde yalnız 30 kuruştur.

Siparişler: Bir zarf derununda 30 kuruşluk posta pulu olduğu hâlde İstanbul’da, Ankara Caddesi’nde Arkadaş mecmuası idarehanesi, idare memurluğuna gönderilmelidir. Mektubunuz vasıl olur olmaz siparişiniz derhâl postaya verilir.

İhtar-ı mühim: Sipariş verirken markanızı yani isminizin ilk harfini bildirmeyi unutmayınız.

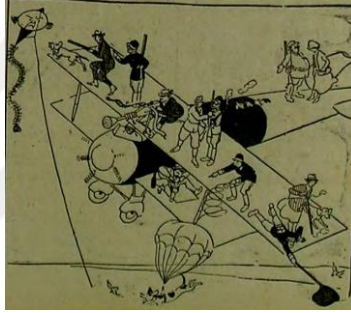
Karikatür Sahifesi

Şekil 76. Çayda

— Dikkat ediyorum musunuz bilmem, Lamia'yı artık Bedii Bey ile hiç görmüyoruz. Acaba birbirleriyle darıldılar mı?

— Ne münasebet bilakis evlendiler.

Şekil 77. Elli sene sonra göreceklerimizden: tayyare ile avcılık

Şekil 78. Baloda

A.D.

— Ben zannettiğiniz gibi hafif kadınlardan değilim. Kocama çok merbutum ve onu çok seviyorum.

— Ne zamandan beri evlisiniz?

— Bir aydan beri...

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş Numara 8

Nüshası 5 kuruştur.

15 Ağustos 1928

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

Tablo 8

Abone Şeraiti

	Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130		250 kuruş
Ecnebi: 200		400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Her hafta çarşamba günleri neşir olunur; her şeyden bahseder resimli mecmuadır.

Şekil 79. 8. sayı kapak fotoğrafı

Bu yeni dalgıç aleti sayesinde herkes deniz dibine inebilecektir. (Bu resmin tafsilatı iç sahifelerimizdedir.)

Arkadaşça Konuşalım

Çalışmak Angarya mıdır?

Mektepte iken muallimlerimizin daima tekrar ettikleri hatta bazılarımızın bıktıkları bir nasihat vardır: “Çalışınız!”

Çok dinlediğimiz için ehemmiyetini anlayamaz olduğumuz bu söze hiç itiraz etmeyiz ve çalışmanın lazım olduğunu biliriz fakat sayın lazım olduğunu bilmek kâfi değildir, niçin lazım olduğunu da bilmek lazımdır.

Çalışmanın faydaları hakkındaki malumatımız nakıstır. “Çalışmak neye yarar?” diye herkese ayrı ayrı sorulsa ekseriya şu cevaplar alınır:

— Vatana hizmet için.

Yahut:

— İnsanlığa hizmet için.

Yahut:

— Hayatı kazanmak için.

Bu cevapların hepsi doğrudur fakat arkadaşlar, çalışmanın faydaları bundan ibaret değildir.

Faaliyetin bir büyük faydası daha vardır ki bunu ekseriya hiç düşünmeyiz. Arkadaşlar! Çalışmak insanı saadete götüren bir vasıta değil saadetin kendisidir.

Yanlış bir telakki var. Sanki çalışmak bir zahmettir, yorgunluktur. Mükâfatı da para veya şereftir. Hayır arkadaşlar! Çalışmanın ilk mükâfatı çalışırken duyulan zevktir. Say bir angarya değil bilakis hayatın en güzel eğlencesidir.

Lütfen gayet doğru bir sözü hatırlar mısınız? Derler ki “Tembellik çalışmaktan ziyade yorar.” Hepimiz tecrübelerimizle bu sözün ne kadar doğru olduğunu biliriz. Yapılacak işimiz olmadığı vakit bizi bastıran can sıkıntısı ne ağır yükür! Çalışırken bu yükü sırtımızdan atarız.

Tembellerin yüzlerine bakınız. Gözleri yorgun, yanakları solgundur. Bakışlarında nihayetsiz, derin bir yeis ve bedbini vardır. Ağır bir yük taşıyormuş gibi göğüslerine başları ve çökük omuzlarıyla kâh merhamet kâh nefret verirler.

Bir de çalışanların yüzlerine bakınız. Gözleri parıl parıl parlar, yanakları ateşin ve bakışları içe işleyecek kadar nafizdir. Yürüyüşlerinde, konuşuşlarında, oturuşlarında bir hayatiyet vardır.

Bu müşahedelerden anlaşılır ki çalışmak bilakis bir saadet, tembellik ise yine bilakis bir felakettir.

Bundan sonra çalışmanın hep bildiğimiz umumi faydaları gelir.

Herhangi işte olursa olsun, devamlı ve sebatkâr bir faaliyet insanı mutlaka muvaffakiyete götürür. Dünyanın bütün büyük adamları, hatıralarını yazarlarken muvaffakiyetlerini talihe ve tesadüfe değil, çalışmaya borçlu olduklarını anlatmışlardır.

Çalışmak fena talihi yener. Çalışıp da muvaffak olmamış bir tek insan gösterilemez.

Fakat çalışmanın da yolları vardır. Usulî dairesinde çalışmayan, acele ederek yorulan veya ağır ağır faaliyet gösteren insanlar muvaffak olmayacaklardır.

Çalışmak bir eğlencedir fakat hoşumuza gitmeyen, istidadımıza uymayan işlerle uğraşmak bir angarya olur ve bize hiçbir muvaffakiyet vaat etmez.

Şu hâlde arkadaşlar, muvaffakiyete sevk eden çalışmanın şartlarını hatırimızdan çıkarmayalım:

1. İstidadımıza uyan işlerde çalışmak.
2. Usul dâhilinde çalışmak.
3. Sebat ile çalışmak.

Böyle bir say ve gayret, en fena talihli arkadaşımızı en mesut insanlar sırasına sokacaktır.

Arkadaşımız

Arkadaş Fikirleri

- Yavaş yavaş acele ediniz.
- Yavaş giden çok gider. Ama -dediğimiz gibi- acele etmek şartıyla.
- Kendini mağlup eden, herkesi mağlup eder.
- Fena şeylerin bir kıymeti vardır: İyi şeylerin kadrini bildirirler.
- İtiraf edilen bir kabahat yarı yarıya affolunmaya layıktır.

- İstırap ve neşe, gece gündüz gibi birbirini takip eder.
- Dünya bir ceviz kadar küçülseydi hepimiz aynı nispette küçüleceğimiz için bu tahvilin farkında olmazdık.
- Kurnazlığını belli etmeyen insan kurnazdır.
- Kendi meziyetlerine itimadı olmayan kendini metheder.
- Sitayişleri reddetmek, iki defa methedilmek arzusundan gelir.
- Hayat düşünenler için bir mudhike ve hissedener için bir faciadır.
- Bazı romanlar vardır ki okuması yazmasından kolaydır.
- Düşünmek için düşünmemelidir. Kazanmak için düşünmelidir.
- Bir kadına yalan söyletmek istiyor musun? Ne düşündüğünü sor.

Dürzüler Kimlerdir? Nerededirler?

Türkçede küfür manasında kullanılan “dürzü” kelimesi bir kavmin ismidir.

Türkçede küfür makamında kullanılan bir kelime vardır: “Dürzü!” Birisine öfkelenenler “Bırak şu dürzüyü!” derler.

Dürzüler bir kavimdirler. Müslümanlıkla alakalarından ziyade taassuplarıyla meşhur olan bu kavmin kendilerine mahsus âdeti ve mezhepleri vardır.

Civar olan bütün kavimlerden farklıdır. Ne bedevilere ne de sair kavimlere benzerler.

Geniş kollu ve sırmalı maşlahlarıyla, parmaklarını dolduran yüzükleriyle, yüzlerini çerçeveleyen uzun zülüfleriyle, hülasa şaşalı kıyafetleri ve süs dolu vücutlarıyla İskender-i Kebir’in mahvettiği İranlılara yahut izmihlal hâlindeki Bizanslılara benzerler. Bazı tetkikata nazaran Dürzülerin yarı Hintli ve yarı Avrupalı bir kavim oldukları anlaşılıyor. Suriye, İran’ın idaresinde iken orada bulunan İranlıların ahfadından bir kavim midir? Bu mümkündür. Mamafih on asırlık mazileri ve menşeleri vardır.

Bin tarihinde, bir Mısır halifesinin din-i İslam’ı inkâr eden yeni bir din ahdasına yeltendiği ve kendisine hem peygamber hem sultan hem de Allah süsü verdiği malumdur. Bu mütenebbînin sonra taraftarları Mısır’dan kovuldular. Bu Maturidilerden beri Suriye’ye gelerek telkinâtta bulunduğu için onun namına izafetle bu kavmin teşkil ettiği de mervidir. Ahdas edilen bu din Hristiyanlık, İslamlık vesair şark mezheplerinin içtimaından mürekkep

gibidir. Mamafih bu din hakkında fazla mütalaa veya malumat beyan etmeye de imkân yoktur.

Dürzülerin bir kısmı bile mezhepleri hakkında malumat sahibi değillerken tarihin karanlıklarında uyuyan meseleler hakkında rey vermek güçtür.

Dürzülerin memleketlerinde de kıyafetleri, mezhepleri ve tarz-ı hayatları gibi gariptir. En güzel evler, her devre ait mebaniden alınmış parçalardan inşa olunmuştur. Mefruşatta hiçbir surette istirahati temine medar olmayacak surette yapılmıştır.

Dürzülerin payitahtı mamurelerden ziyade harabelerden ibarettir. Bir Fransız âlimi: “Dürzüler aynı zamanda hem Hristiyanların hem de Müslümanların düşmanıdır.” diyor.

Sesinin Güzelliği Bütün Dinleyenlere Heyecan Veren Bir Artist

Raquel Meller! Ne büyük zaferleri hatırlatan isim! Gerek sahnede gerekse filmde zamanımızın en çok alkışlanan büyük artistlerinden biridir. Güzel artistin müzik hollerde de ne kadar büyük bir şöhreti olduğu malumdur. Birkaç ay içinde mahareti, zarafeti, söylediği şarkıların verdiği heyecan itibarıyla en büyük muganniler arasında şöhret kazanmıştır.

İspanya’da sinemaya girdi. Paramount Kumpanyasında ve Henry Rousell’in nezareti altında çalışarak muvaffakiyetler kazandı.

Hele “Şahane Münakaşalar” filminde oynadıktan sonra şöhreti göklere çıktı. Bu muvaffakiyet Raquel Meller ile vazı sahnesini teşvik etti. Üçüncü bir film yapıldı: “Arz-ı Mevud!” “Büyük Münakaşalar” ile Raquel Meller’i bir kat daha iştihara sevk eden bu güzel filmden sonra “Gece Devriyesi” filmi hazırlandı. Bu filmin senaryosu meşhur romancı Pierre Benoit tarafından yapılmıştır.

Raquel Meller, şimdi meşhur “Carmen” filminde görünmek üzeredir. Her eserinde büyük tekâmüller gösteren sanatkârın bu eserde harikalar yaratacağı muhakkaktı.

Trabzonlu Arkadaşlarımıza:

Arkadaşınız bu nüshada sizlerden bir arkadaşlık bekliyor ve bu arkadaşlığınızdan emin olduğu için sizlere müracaat ediyor:

Arkadaş mecmuası İstanbul'un diğer bütün mecmuaları gibi Trabzon bayi Eyüpzade Osman Nuri Efendi'den son derece müştekidir. Bu adam, Arkadaş'ı ve Resimli Gazete'yi sattığı hâlde parasını bize göndermiyor. Mektuplarımızı cevapsız bırakıyor. Bize borcu 200 lirayı geçti. İrsalatı kessek Trabzonlu arkadaşlarımız çok sevdikleri Arkadaş'tan mahrum kalacaklar. Kesmesek zararımız büyüyecek. Lütfen bize Trabzon'da, Arkadaş ve İstanbul'un diğer gazetelerini satacak, alışverişinde sağlam bir bayi bulunuz. Arkadaş, arkadaşlığınızdan bunu bekliyor.

Zırhlı Polis Motosikletleri

Bu sistem polis motosikletleri Amerika'da çok taammüm etmiştir. Amerika polisi azılı haydutlarla ancak bu zırhlı motosikletler sayesinde çarpışabilmektedir. Her tarafı zırhlı olan motosikletin cehennemî sürati hırsızlara göz açtırmamakta ve arkasına düşünce pek az bir zamanda enselemektedir.

Gündelik Hayatımızdan Sahneler

Kitapçıda

Kadın müşteri:

— Sizde roman var mı?

Kitapçı:

— Var efendim.

— İyi roman olsun ama...

— Ne romanı istiyorsunuz?

— Ben ne bileyim? Sattığın malı sen bilirsin.

— Fakat efendim, burası bakkaliye mağazası değil, bir kütüphanedir. Müşteri almak istediği kitabın ismini bilir, biz de çıkarır veririz.

- Ben hangi kitabın iyi, hangi kitabın fena olduğunu ne bilirim?
- Bilmelisiniz, muharririni sevdiğiniz kitaplar hoşunuza gider. Bir de tenkitlerini okuyunuz yahut okuyanlara sorunuz.
- Peki, peki... Fakat şimdi bana iyi bir roman lazım.
- (Gülümseyerek) Pekâlâ... Size “Ufukta Volkan” diye bir roman vereyim. Yeni çıktı. Güzeldir.
- Güzel mi? Ne yazıyor içinde?
- Okuduğunuz vakit anlarsınız.
- Yoo... Ben karpuzu da kestirerek alırım. Ne yazdığını bilmediğim kitapları istemem. Bu romanda kaynana ile gelin kavgası var mı?
- Hayır.
- İstemem öyleyse.
- Peki... Size “Aile Nizai” romanını vereyim. Onda kaynana-gelin kavgası vardır.
- Veriniz fakat gelinin kardeşi harbe gitmiş mi?
- Hayır... Gelinin kardeşi harbe gitmemiştir.
- İstemem.
- Niçin?
- Ben öyle bir roman istiyorum ki içinde hem kaynana-gelin kavgası hem de muharebe olsun.
- (Kitapçı düşünerek) Öyle bir şey var... Fakat muharebeye giden gelinin kardeşi değil kocasıdır.
- (Kadın bağırarak) Aa! Aa! Aman Allah’ım... Kim yazmış o musibet kitabı? Nur topu gibi evladımı muharebede mi öldürüyorlar?
- Hanım, siz kayınvalide misiniz?
- Evet dedik ya!
- Size bir roman vereyim ki orada gelin intihar ediyor. İster misiniz?
- Nerede bakayım?

— (Kitabı vererek) İşte: “Zalim Kaynana”.

— (Kitabı atarak) Gelinin intihar etmesi iyi ama kaynana neden zalim olsun? Yazık... Sahi bu memlekette iyi kitap yazılmıyor, sen de öyle “kitapçıyım” diye böbürlenme! (Öfke ile çıkar.)

Sisli Havada Sokakta

— Aman yahu! Bu ne sisli hava!

— Budala! Ne şikâyet ediyorsun, daha iyi ya! Alacaklıların seni görmezler!

Piyano Dinlerken

— Oh, musikiniz beni bir tayyare gibi uçuruyor!

— Yani piyanomu motor gürültüsüne mi benzetiyorsunuz?

Sebep!

Beş altı ziyaretçi, yarım saattir müdür beyin kapısında ısrar edip duruyor:

— İllaki kendisini göreceğiz, diyorlardı.

Nihayet artık bu heriflere dert anlatamayacağını anlayan uşak, kapının önüne vücudunu siper ederek:

— Efendiler... diye haykırdı. Size söylüyorum ki müdür bey fevkalade meşguldür. Kendisini hiçbir suretle uyandırmamaklığımı müteaddit kereler tembih etti.

Şarlo! Şarlo! Ölürlen Bile Güldüren Adam!

Şarlo’nun hayatında bilmediğimiz neler var? İtalyan gazeteci Şarlo’nun yakın arkadaşdır ve bize Şarlo’ya ait yeni ve güzel hakiki vakalar anlatıyor. Şarlo’yu seven arkadaşlar gazeteciyi dinler misiniz?

Ben Şarlo’yu on beş senedir tanırım. Benim yegâne dostumdu. İdadi sıralarından beri arkadaşlarını eğlendirir ve mütemadiyen cezalanırdı. Sınıfın havasında hokka kapakları, çiğnenmiş kâğıt yuvarlakları, mürekkepli bez yumakları uçardı ve her zaman kabahatli o idi: Şarlo!

Mektebin arka kapısından çıktıktan bir müddet sonra Şarlo bir mizah gazetesine müdür-i mesul olmuştu. Bu işe girdiğinin ikinci günü, kendisi görmeden gazeteye giren hakaretamiz bir makaleden dolayı hapse mahkûm edildi.

Şarlo hiç gülmezdi fakat manzarası başkalarını güldürürdü. Hele ağladığı vakit büsbütün gülünecek bir hâl alırdı.

Şarlo’nun hayatı aksiliklerle doludur. Bir gün, kalabalık bir yerde, yan kesicinin biri Şarlo’yu soymak üzere iken bir yanlışlık olarak yan kesicinin yerine Şarlo yakalanmıştı fakat mahkemede hâkimler de Şarlo’nun karşısında gülmekten kendilerini alamadıkları için mahkûmiyet veremediler. Şarlo’ya: “Haydi, git, bir daha böyle maskaralıklar yapma!” dediler.

Hâlbuki Şarlo maalesef bir maskaralık daha yaptı ve evlendi. İlk çocuğu simsiyah doğdu. Bir zenci! Şarlo bu garip mahsulü kucağında gezdirdi, bütün şehir gülmeden katıldı.

Harp geldi. Mukadderat komiği harbin ön saflarında çarpışmaya sevk etti. En müthiş harp cephelerinde ve gülle yağmurları altında yine etrafındakileri güldürüyordu. Taburunu, bölüğünü, aşçıları, yüzbaşılı, kumandanları güldürüyordu. Ölüm bile Şarlo’ya komik bir akıbet hazırlıyordu. Bir maden iştiğinde, Şarlo’nun vücudu havalanmış ve bir ağacın dibine hareketsiz düşmüştü. O yaralı vaziyeti bile herkesi güldürmüştü.

Şarlo’nun çalıştığı film imalathanesine girdiğim günkü kadar hiç kederlenmemiştim. Orada benimle beraber oynayacak bir figüran (yani bir lahza görünüp geçen, rolü görünmekten ibaret olan) bir artist ile küçük bir rol almıştım. Bu artist bana dedi ki:

— Ben her cümlede “pompon” dediğim için beni “pompon, pompon” diye çağırıyorlar. Pompon! Pompon? Anladınız mı? Şimdi sizinle öyle bir sahne yapacağız ki ölüleri bile güldüreceğiz.

Direktör bize mevzuyu izah etti:

— Siz iki hukuk-şinas, iki kâtibiadilsiniz ki Şarlo’ya büyük bir mirasa konduğunu haber veriyorsunuz. Köşe başına geliyorsunuz. Kapının önünde araba duruyor. Bu adam (Direktör bize üçüncü bir şahıs gösteriyor.) uşaktır. Sizi içeri alıyor. Siz yürüyorsunuz ve içeride sizi karşılayan Mösyö Şarlo’ya doğru tabii bir vaziyetle ilerliyorsunuz. Rolünüz bundan ibaret. Haydi.

Vazifemiz basit fakat “pompon” rolünü biraz daha güzelleştirmek isteyerek bana dedi ki:

— İşte fırsat! Şarlo’ya doğru tabii surette mi ilerleyecekmişiz? Olamaz. Başımızdan şapkaları çıkarır ve budala uşağın kafasına üst üste geçiririz. Ben de ağzımdan pipomu çıkararak uşağın hayretle açılan ağzına sokarım.

Biz pompunun istediği gibi oynadık. Elinde bastonu ve meşhur ayakkabılarıyla kapının arkasında bizi bekleyen Şarlo’ya doğru giderken pompon kulağıma fısladı:

— Muvaffakiyet! İsteddiğimiz şeyleri yaptık ve film çekildi.

Vazifemiz de bitmişti. Direktör “İstop!” diye bağırdı. Biz tebrik bekliyorduk fakat direktörün sesi gürledi:

— Söyleyiniz bakalım, kâtibiadil rolü yapan efendiler, siz deli mi oldunuz? Ben size ne dedim? “Tabii vaziyetle ilerleyeceksiniz!” yaptığınız nedir? Haydi, bakalım, küçük sakallı adam, bir daha... Filme yeniden çekilecek. Piponu ağzına al fakat bu sefer emraz-ı sâriye mikropları geçirmek için piponu başkalarının ağzına koyma! Haydi... Bir daha... Çabuk... Kaybedilecek vaktimiz yok!

Bu sefer işkembe-i kübradan ilaveler yapmadan aynı sahneyi tekrar ettik.

Akşamüstü, Los Angeles sokaklarında gezerken “pompon” acı bir sesle bana diyordu ki:

— Her yerde, her film kumpanyasında bu haksızlıklar yapılır. En büyük aktör şerefi alır ve küçük aktörlerin istidadını boğmaya çalışırlar fakat bu türlü heriflerin başına da her hafta da bir rezalet gelir, Şarlo’nun izdivacı gibi!

İşte Şarlo’nun izdivaç rezaleti şudur:

Şarlo henüz bekârdı. Kumpanyasında çalışan küçük bir artist kız vardı ki hem çok fakirdi hem de annesi azılı bir kadındı. “Ben kızımı Şarlo’ya vereceğim.” deyip dururdu fakat büyük komiğin yanına yanaşmak çok güçtü. Milyoner olan Şarlo, kibar muhitlerden kaçıyor, hiç kimse ile temas etmiyordu fakat Şarlo’ya kızını vermeyi gözüne koyan kadın

harikulade bir hile yapmıştı. Bir sabah, Şarlo otelinin yatağında gözlerini açınca hayret içinde gördü ki yanında bir kız yatıyor. Daha gözlerinin çapağını silmeden kapı vuruldu ve kızın annesi polislerle içeri girerek Şarlo’yu cürmümeşhut hâlinde yakalattı. Şarlo kızın yatağa girdiğinden haberi olmadığını iddia etmek istediye de avukatları bir rezalet çıkmasına mâni oldular ve Şarlo da bir tuzağa kurban olarak bu kızı aldı fakat birkaç ay sonra, valide hanım kızını Şarlo’nun dövdüğünden ve aç bıraktığından bahsederek talak istedi. Büyük komik kendini müdafaa edemedi ve birkaç milyon tediye ederek kadını boşamaya mecbur oldu. “Pompon” bu vakada büyük bir intikam-ı ilahi görüyor.

Fakat zavallı “pompon”un başına birkaç gün sonra büyük bir felaket geldi. Yine Şarlo’nun imalathanesinde bir Bolşevik ihtilalcisi rolünü oynarken kazara bacağına bıçak hakiki surette saplandı. Bacak kangren oldu. Ameliyat masasında bacağını ta dibinden kestiler ve zavallı “pompon” sinema artistliği mesleğine ebediyen veda etti.

Mabadı var.

Zamane Çocuğu

Anne — Artık yaramazlığın haddini aştı. Vallahi bu akşam baban gelsin... Bütün yaptıklarını ona birer birer anlatacağım.

Çocuk — Zaten siz kadınlar hep böylesiniz. Birinizin ağzında bakla ıslanmaz ki...

Niagara Şelalesi’nin İçinde Yuvarlanan Bir Kahraman

Lastikten bir balon imal eden Kanadalı bir Fransız, şelalenin içinde seyrüsefer ederek bir harika vücuda getirmiştir.

Dünyanın en büyük şelalelerinden birinin Niagara olduğu malumdur. Kanadalı bir Fransız Jean A. Luccier, bu şelaleyi geçmek için hiç kimsenin hatırına gelmeyen ve hiç kimsenin cesaret edemeyeceği bir usul bulmuştur.

Geçen Temmuzun 15’inde, 1.400 temaşakârın huzurunda tecrübe yapmıştır.

İmal ettiği lastikten bir balonun içine girmiştir. Bu balonun dibinde iki tane ihtiyat hava deposu vardır. Cesur adam bu lastik balonla beraber şelalenin içine girmiştir. Lastik balonun evvela, şelalenin zayıf temevvüçlerine tâbi olarak sıçradığı, sonra şelalenin en

galeyanlı noktasında bir lastik top gibi fırlayıp düştüğü, sonra da köpükler arasında kaybolduğu görülmüştür.

Bir müddet lastik balonun kaybolduğu zannedilmiştir. Nihayet bütün şelale sahillerine üşüşenler, balon yaklaşıncı onu sahile çekmişlerdir.

Balon açılınca içinde Luccier'in baygın olduğu görülmüştür. Doktorlar, cesur müteşebbisin umud-ı fikriyesinin kırıldığını zannetmişlerse de biraz sonra şuurunu kazanan Kanadalı Fransız sağ sağlam ayağa kalkmış ve alkışlar arasında canlanmıştır.

En İyi İzdivaç Hangisidir ve Şeraiti Nedir?

İzdivaç aleyhtarları ne düşünüyorlar? İyi bir izdivacın on şartı vardır!

İzdivaca dair birçok şeyler söylendi ve yazıldı. Biz de bugün fikirlerimizi anlatmak istiyoruz arkadaşlar.

Zira içimizde ekserimiz ya bugüne kadar evlenmiş yahut er geç evleneceklerdir. Bu mevzua dair konuşmak daima faydalı ve tatlıdır.

Arkadaşlarımız arasında bazı izdivaç aleyhtarları bulunduğunu da zannediyoruz. Onlara soralım: “İzdivacın niçin aleyhindediniz?” Eminiz ki şu birkaç sebepleri zikredeceklerdir.

Evvela, para meselesi...

Diyeceklerdir ki bugün bir adamın bile rahat edecek kadar geçinmesi güç. Her şey ateş pahası... Ev açmak, hele çoluk çocuk sahibi olduktan sonra bir aile idare etmek ancak zenginlere mahsus bir marifet... Babalarımız gibi “Nikâhta keramet vardır!” deyip ateşe atılmak işimize gelmez. Ecdadınız bu sözü söyledikleri vakit ekmeğin okkası 45 para idi, belki daha azdır.

İkincisi, ahlak meselesi...

Bir kızın veya kadının ahlakına emniyet etmek kolay değil. Vakıa bugün izdivaç edilecek kızın tabiatını ve ahlakını anlamak için kendisiyle konuşmak mümkünse de üç ayda, beş ayda bir insan iyice anlaşılmaz. Hususıyla bugünün dünden fazla zeki kızları kendilerini gizlemesini biliyorlar.

Üçüncüsü, geçinme meselesi.

Bugünkü asırda sinirlilik fazla... Bir evin içinde iki insan kolay kolay geçinemiyor. Kadınlar eskisinden fazla hür oldukları için erkeğe itaatleri azalıyor.

Bu şerait dâhilinde evlenmek tehlikeli bir şey!

İşte izdivaç aleyhtarlarının fikirleri hulasaten budur.

Bu iddiaların hepsi doğrudur fakat evlenmemek için bunlar kâfi sebeplerden olmadığı gibi, hepsine karşı da ayrı ayrı çareler vardır.

Para mı? Kazanılabilir.

Ahlak mı? Aranırsa bulunabilir.

Geçim mi? İstenirse imtizaç edilebilir.

Bizim fikrimizce en iyi izdivacın şeraiti ancak şunlardır:

1. Sağlam bir bütçe ile ve iki kişiyi geçindirecek varidatla evlenmeli.
2. Varidatı kâfi derecede artmadan çocuk yapmamanın tedbirlerine riayet etmeli.
3. Ahlakından katiyen emin olunan kadınla evlenmeli.
4. Zevce mutlaka ev kadını olmalı ve havai şeylere incizabı olmamalı.
5. Evlenmeden evvel en küçüğünden en büyüğüne kadar izdivacın her türlü ihtimalini zevce ile görüşerek müstakbel suitefehhümlerin önüne mümkün olduğu kadar geçmeli.
6. Evlendikten sonra daima faydalı telkinler yaparak iyi bir zevcenin evsafi kendisine aşılmalı.
7. Zevcenin asabiyet zamanlarında sabırlı olmalı fakat erkek izzetinefsini feda edecek kadar “kılibık” olmamalı.
8. Felaketler karşısında zevceye karşı meysus görünmemeli.
9. Geceleri vaktinde eve gelmeli ve katiyen içki falan gibi suistimallerden ileri varmamalı.
10. Ailesine çok merbut olmalı.

Hepsi de pek mümkün olan bu şeraite riayetle akdedilen izdivaçlar en iyileridir.

Yeni Bir Dalgıç Aleti

Kapak sahifemizi tezyin eden resim en son sistem bir dalgıç aletidir. Bundan sonra hususi makinelerle hava vermek ve başına ağır camekânlı başlıklar geçirmek suretiyle denize inmek mevzubahis değildir. Yeni alet sayesinde dalgıç arkasına hava deposunu alınca denize inebilmekte ve serbestçe hareket edebilmektedir. Bu alet Amerika’da aynı zamanda yeni bir spor vesilesi olmaya başlamıştır. Sivri akıllı bazı sporcular bu aletle deniz dibine inmekte ve gezintiler yapmaktadırlar.

Annesinin Esrarı

Çocuk — Ah... Başım ağrıyor. Annem gibi yapsam da başımın ağrısı geçse!

Bir yabancı — Annen ne yapar?

Çocuk — Baş ağrıdığı zaman takma saçlarını çıkarır.

Aynı Cinsten

Adamın biri geceleyin yolda giderken kaldırım kenarında eli kolu bağlı yatan bir zavallı görerek sorar:

— Nen var? Ne oldu?

— Ah, sorma! Karmanyolacılar elimi kolumu bağladılar, beni soydular fakat bereket versin arka cebime bakmadılar, orada da elli lira vardır. Bununla teselli buluyorum.

— Ne için bağırmadın?

— Hastayım, sesim kısık, sesim çıkmıyor.

Bunun üzerine ayakta bulunan adam yerde yatanı yüzükoyun çevirir, pantolonun arka cebinden elli lirayı alır, savuştur, gider.

Bir Şoförün Hatıratı

Muharriri: Server Bedii

Her hafta ayrı bir vaka

8

Altın Saplı Baston

Alın size bir açığöz müşteri hikâyesi daha! Bir şoförün tongaya basmaması için iyi bir polis hafiyesi olması lazımdır beyim. Bakınız, geçenlerde otomobilime üstü başı temiz bir genç bindi, “Beni yarım saat kadar gezdir!” dedi.

Yarım saat kadar gezdirdik, Fındıklı’da bir evin önünde durduk, müşteri indi “Biraz bekle!” diyerek eve girdi. Bekledik ama biz şoförler bu işin aynasız olduğunu biliriz. Açığöz müşteri evin arka kapısından falan tüyerse iş kötüdür. Bunun önüne geçmeye de çare yoktur. Nitekim korktuğumuza uğradık. Yarım saat geçti, herif görünmedi. Evin kapısını çaldım:

— Buraya demin bir bey geldi. Ben şoförüym. Bekliyorum. Daha bekleyecek miyiz? diye sordum.

Hizmetçi bana:

— O bey gitti! dedi.

— Gitti mi? Ne vakit?

— On beş dakikadan fazla oldu.

— Nereden gitti?

— Bahçe tarafından.

— Oradan kapı var mı?

— Var.

— Kimdir bu bey? İsmi nedir? Bizi dolandırdı, kaçtı. Nerede bulunur?

— Aa... Ne bileyim? “Elektrik memuruyum” dedi, saati muayene etti. “Arka taraftaki sokağın tellerine bakacağım.” diyerek bahçe kapısından çıktı.

Ben tabii içimden bir küfür salıvererek evden uzaklaştım.

Üç liradan fazla para güme gitmişti.

Aradan bir ay falan geçti. Köprünün üstünde boş otomobilimle duruyordum. Yine o herif otomobilime gelmez mi? Birden sıçradım fakat aklımı başıma toplayarak istifimi hiç bozmadım. “Buyurun beyim!” dedim, kapıyı açtım. Müşteri bindi:

— Beni yarım saat gezdir! dedi.

Makineyi hareket ettirdim. İçimden şöyle düşünüyordum: “Herif beni tanımadı. Yine dolandırmak istiyordu.” O vakit hatırladım ki otomobilime bu herifin ilk bindiği gün benim sağ yanağım şişti ve yüzümde sargı vardı. Saçım sakalım uzamıştı. İkinci defada bunlar olmadığı için herif beni tanıyamadı.

Yarım saat gezdirirken bu dolandırıcıyı cürmümeşhut hâlinde nasıl yakalayacağımı düşünüyordum. Aklıma harikulade bir hile geldi.

Otomobilimi şehirden uzaklaştırdım ve in cin top oynayan تنها bir yerde makineyi rap diye durdurdum. Müşteri sordu:

— Ne oldu?

— Motor benzin almıyor. Beyim işlemedi.

— Tamir edilmez mi?

— Bakacağız beyim.

Yere atlayarak makineyi açtım. On dakika kadar tornavidalarla falan uğraşır gibi yaptım. Sonra ümitsiz bir tavır takınarak müşteriye:

— Olmuyor beyim. Bütün karbüratörü açmak lazım... Üç dört saat sürer. Zatiâliniz şuradan geçecek boş bir otomobile binersiniz, dedim.

Müşteride şafak attı. Belki parası da yoktu fakat itiraz edemedi.

— Borcumuz kaç para? diye sordu.

— İki yüz altmış beş, beyim.

Müşteri düşündü:

— Ben şimdi sana bu parayı veremem çünkü başka bir otomobile binerek yeniden fark vermeye mecburum. Yanımda o kadar çıkmaz. Borcum olsun.

— Duhuliye parasını çıkaralım da beyim. Gerisini veriniz.

— Yok, o kadar da yok!

— Nasıl olur beyim? Hesap aynı değil mi?

— Benim yanımda hiç para yok. Gezmeden sonra mağazaya uğrayacaktık da oradan sana para verecektim.

— Peki beyim... Şimdi motoru tamir ederiz.

Makineyi yine açtım, biraz sonra müşteriye:

— Şu bastonunuzu biraz verir misiniz?

— Ne yapacaksın?

— Karbüratöre biraz vuracağım. Bir şey olmaz beyim.

Herif altın saplı bastonunu verdi. En aşağı yirmi lira ederdi. Bu süslü dolandırıcıların bastonları, saatleri falan hep altın olur.

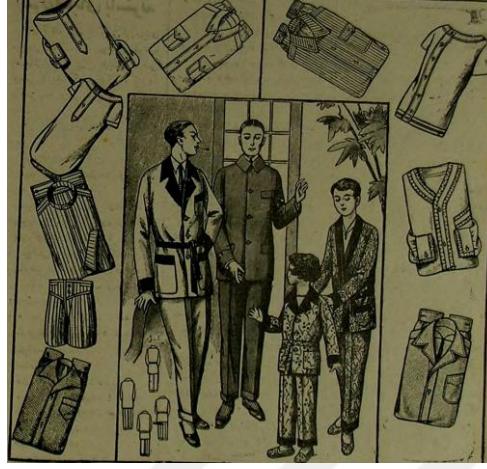
Bastonu alır almaz makineyi kapadım ve yerime oturdum. Baston elimde idi. Müşteri henüz binmemişti:

— Beyim, dedim, biraz müsaade ediniz, binmeyiniz, manevra yapacağım, motoru tecrübe edeyim.

Hemen makineyi hareket ettirdim ve süratle uzaklaştım. İşte bu elimdeki baston o vakanın yadigârıdır.

Kadın, Moda, Eliši ve Ev Sahifesi

Bu sefer de arkadaşlara yeni moda gömleklerden, pijamalardan bahsedelim!

Şekil 80. Pijama modası

Pijama, gecelik entarisini artık öldürdü. Yatakta ayaklara dolaşan, rahatsızlık veren gecelik entarisi artık maziye karıştı. Şimdi herkes pijama kullanıyor. Pijamanın iyiliklerinden biri de yataktan kalkınca evde dolaşırken giyilebilmesidir. Filhakika bu kadar rahat bir ev elbisesi dururken tabiidir ki gecelik entarisine olan rağbet azalacaktı. Yukarıdaki resimler muhtelif yaşta insanlar için yapılan pijama modelleridir. Etraftaki modeller gömlek ve erkek çamaşırlarına aittir. Bu yaz mevsiminde yakası açık spor gömlekleri her yerde çok rağbete mazhar olmuştur. Kravat takmak mecburiyetini bertaraf eden bu gömlekler memleketimizde çok kullanılmaktadır.

Müşabakamızın Neticesini İlan Ediyoruz

Bulunacak yirmi şehir ismi şunlardan ibaretti: Dört Yol, Balıkesir, Çatalca, Aydın, Ayvalık, Kırklareli, Arapgir, Ayıntap, Kilitbahir, Gazipaşa, Çankırı, Afyonkarahisar, Sandıklı, Tokat, Kuşadası, Çeşme Kazası, Elmalı, Adapazarı, Kırkağaç, Çanakkale.

Müşabakamıza altı bini mütecaviz arkadaş iştirak etti. Bu kadar çok karinin alakadar olduğu müşabakamız filhakika pek kolay idi ve diyebiliriz ki hemen herkes doğru cevap gönderdi. Bu arkadaşlarımız arasında kura keşide ederek hediye kazananların isimlerini aşağıya derç ediyoruz. Gelecek hafta bunun kadar güzel fakat daha çok eğlenceli bir müşabaka açacağız. Bu müşabakamıza da bütün arkadaşlarımızı davet ediyoruz.

Hediye Kazananların Listesi:

Lüleburgaz'da Pehlivan Sokağı'nda 15 Numarada Nurettin Bey'e: Bir adet altın kaplama saat kordonu.

Tophane'de Eski Salı Pazarında Fethi Paşa Sokağı'nda Ayşe İbtihat Hanım: Bir adet ipekli mendil.

Balıkesir'de Zafer Fotoğrafhanesinde Süleyman Bey'e: Bir adet jilet makinesi.

İstanbul'da Hayvan Borsasında Fiyat Memuru Sedat Asım Bey'e: Bir adet altın kaplama kordon.

Ankara'da Anafartalar Caddesi'nde 142 Numaralı Mağazada Hamamcızade Halil Efendi'nin Nezdinde Mustafa Efendi'ye: Bir çift çorap.

Kadıköy'ünde Cevizlik'te 26 Numaralı Hanede Mürüvvet Hanım'a: Bir el çantası.

Ankara'da İstanbul Caddesi'nde Albert Bahar Efendi'ye: Bir çift kol düğmesi.

Yeşilköy Posta ve Telgraf Memuru Feyzi Bey'e: Bir adet altın kaplama saat kordonu.

Ankara'da Yeğenbey Caddesi'nde Dilber Makas Alemdarzade Hasan Efendi Terzihanesinde Hüseyin Cahit Bey'e: Bir adet tıraş makinesi.

Çankırı'da Mebus Ziya Bey Yeğeni Şadan Bey'e: Bir adet kravat.

Amasya: Merkez Jandarma Takım Kumandanı Birinci Mülazım Necmettin Bey Hanesinde Hamdi Bey'e: Bir çay sofrası takımı.

İzmir'de Hisarönü'nde Birinci Belediye Caddesi'nde İsmet Lokantasında Garson İbrahim Efendi'ye: Bir adet ipekli mendil.

Muğla'da Kırtasiyeci Sadık Efendi Vasıtasıyla Hakkı Efendi'ye: Bir adet eversharp sistemi kalem.

Safranbolu'da Yukarı Çarşıda Tuhafiyeci Kilicizade Ali Sabri Efendi'ye: Bir adet cezvedan.

Gaziantep'te Körükçü Hanı Civarında Bakkal Hasip Efendi Dükkânında Şakir Orhan Bey'e: Bir adet kaplama kordon.

İzmir'de Değirmendağı Caddesi'nde 7 Numarada Hasan Hayati Bey Mahdumu Nevzat Hayati Bey'e: Meşin evrak çantası.

Trabzon'da Merkez Rûsumatında Belediye Oktorva Kâtibi Seyit Bilal Bey'e: Bir adet tıraş makinesi.

Yalvaç'ta Dava Vekili Ahmet Serya Bey Mahdumu Rüştü Bey'e: Bir adet ipekli mendil.

Tokat Askerî Lisesi Talebesinden 7117 Numaralı Necip Ali Efendi'ye: Bir çift jartiyer.

Ankara'da İktisat Vekâleti Ticaret Müdüriyet Umumiyesinde Daktilo Merzuka Hanım'a: Bir çift çorap.

İstanbul'da Limon İskele Limoncu Han numara 4-7 Hacı Osmanzade Halit Ethem Bey'e: Bir adet altın kaplama saat kordonu.

Fatih'te On Üçüncü İlk Mektep Beşinci Sınıf Talebesinden 256 Numaralı Şaziye Hilmi Hanım'a: Bir adet ipekli mendil.

Bergama'da Memleket Hastanesi İttisalında 2 Numaralı Hanede Zeki Bey'e: Bir adet cep saati.

Samsun'da Doğan Yıldız Ticarethanesinde Mahmut Oğuz Bey'e: Bir adet çakı.

Sinop Velayeti Evrak Memuru Abdullah Şevket Bey Mahdumu Hasan Macit Efendi'ye: Bir adet eversharp sistemi kalem.

Boğaziçi'nde Sarıyer'de Yenimahalle Caddesi'nde Doktor Reşit Safvet Bey'in 98 Numaralı Hanesinde Hikmet Refik Bey'e: Bir adet jilet makinesi.

Hediye kazanan arkadaşlar hediyelerinin irsali için tarafımıza 20 kuruşluk posta pulu gönderdikleri takdirde hediyeleri derhâl taahhütlü olarak gönderilecektir.

İhtar-ı mühim: Hediye kazananların esamisinin mütebakisini gelecek hafta neşredeceğiz.

Arkadaşlarla Baş Başa

Katar Maliye Şubesinde Ali Cemil Bey'e:

Hakkımızda gösterdiğiniz muhabbetten dolayı çok mütehassis olduk. Sizin gibi kıymetli arkadaşlar sayesinde mecmuamız günden güne tekâmül edecektir.

Mevzubahis ettiğiniz kırtasiyecilere Arkadaş bulundurmak için ısrar ediniz ve bu suretle bize arkadaşlık gösteriniz.

Uşak'ta A. Tekin Bey'e:

Neşesiz genç, yapraksız ağaca benzer. Neşenizi iktisap etmek için kalabalık yerlerde bulununuz. İyi arkadaşlar meclisini tercih ediniz ve hissî roman okumayınız. Arkadaş gibi mecmuaları mütalaa ediniz. O, olur olmaz şeyleri düşünmeyiniz. Servetiniz mademki müsaittir, İstanbul'a kadar seyahat icra ediniz.

Trabzon'da Veysel Sırrı Bey'e:

1. Sizi tekrar imtihana tabi tutmaları tabiidir. Bunu hoş görmelisiniz.
2. Siz akıllı, müteşebbis bir gence benziyorsunuz. Ticaret hayatına atılırsanız muvaffak olursunuz.
3. Türkiye daha henüz yeni canlandı. Yakın bir mazide her eksik tamamlanacak ve sizi müteessir eden ahval zail olacaktır. İstikbale emniyetle bakabilirsiniz.
4. Resimli Gazete'nin eksik nüshalarını onar kuruştan idarehanemizden tedarik etmek mümkündür.

Feriköy'ünde Reşat Efendi'ye:

Sizin askerliğe istidadınız olduğu anlaşılıyor. Askerî liselerinden birine girmeye çalışınız.

Üsküdarlı Kariler Namına Mehmet Saim Bey'e:

Teveccühünüze çok teşekkür ederiz. Arzu ettiğiniz şeyler için biraz sabırlı olmanızı tavsiye ederiz.

Davutpaşa'da Hasan Fehmi Efendi'ye:

Hesaba olan merakınızdan dolayı sizi tebrik ederiz. Ticaret mektebine girerseniz kıymetli bir banka memuru olursunuz. Mamafih mühendislik de çok iyi ve parlak istikballi bir meslektir.

Adapazarı'nda R. M. Efendi'ye:

Evvela bir terzi yanında sanat öğreniniz, ayrıca terzi mektebi yoktur. Bir terzi yanında sanat öğrendikten sonra İstanbul'a gelir ve usta bir terzi yanına girerek bilginizi ilerletirsiniz.

Adapazarı'nda Sahva Hanım'a:

İstanbul'da, Sultanahmet'te amelî hayat mektebine müracaat ediniz.

Samsun’da Mehmet Muzaffer Bey’e:

Muallim mektebine girerseniz daha iyi olur. Vatanımızın muallime ihtiyacı vardır. Siz de bu suretle hizmet etmiş olursunuz.

Lüleburgaz’da Hayrunnisa Cezmi Hanım’a:

Biraderinizin hangi mesleğe istidadı varsa o mesleğin mektebine girmesi daha doğru olur. İstidadını bilemediğimiz için size şu veya bu mektebi tavsiye edemeyiz.

Lüleburgaz Ziraat Bankası’nda Rahmi Rıza Bey’e:

Mademki nüfus kağıdınızda yaşınız küçük gösteriliyor, nüfus müdüriyetine müracaat ederek yaşınızı tashih ettirebilirsiniz.

Nişantaşı’nda Osman Necmi Bey’e:

Şikayetlerinizi yerinde bulmadık. Düşünmeden yazıyorsunuz.

İzmir Akhisar’ında Mehmet Agah Efendi’ye:

Şoför mektebine girebilirsiniz. Yaşınız müsaittir.

Balıkesir’de Yümnî Bey’e:

Himaye-i Etfal Merkez Umumiyesine müracaat ediniz.

Polis Memuru Kadri Efendi’ye:

On beş sene evvel bir gazonoda şöyle bir levhaya tesadüf ettiğinizi yazıyorsunuz:

“Adem ile geldim cihana

Nuh ile girdim tufana

Üç kere geldim cihana

Bir daha gelsem gerek”

Bu beytin manasını biz de anlayamadık. Eğer bu beyti tarif edecek bir arkadaş varsa bize bildirsin. Cevabını derç eder ve sizi de meraktan kurtarırız.

F. Necdet Efendi’ye:

1. Suistimalin bünye üzerindeki tahribatı müthiştir. Bu kötü itiyattan vazgeçmek için azmediniz.
2. Balkan Harbi, 1912 senesinde vuku bulmuştur.

Cibali’de Mustafa Hayri Efendi’ye:

Siz henüz bir mesleğe intisap etmeden evvel tahsilinizi ikmal etmelisiniz. Yazınıza dikkat etmelisiniz. Sizin daha çok çalışmaya, hele bir mektebi muhakkak surette bitirmeye ihtiyacınız vardır.

Ayvalık’ta Ali Muhsin Bey’e:

Maarif vekaletine müracaat ediniz yahut sanatlar mektebine girerek bir sanat sahibi olunuz.

Üsküdar’da Onur Ş. Bey’e:

Mademki sanata çok hevesiniz vardır. Sanatlar mektebine giriniz.

Bursa’da Foto İrfan Efendi’ye:

1. Fotoğrafçılık öğrenmek için “Bir Haftada Fotoğrafçılık” eserini okuyunuz. Yirmi kuruşluk posta pulu mukabilinde size gönderebiliriz.
2. Göndereceğiniz resimleri münasip görürsek derç ederiz.

Halıcıoğlu’nda Hikmet Rıza Efendi’ye:

Eczaneler tentürdiyodu doktor reçetesi ile verirler. Bazı biçarelerin intihar kastıyla tentürdiyot içmeleri yüzünden eczacılar tentürdiyodu reçetesiz vermemeye karar vermişlerdir.

Balıkesir’de H. T. Efendi’ye:

Liseyi ikmal edebilirsiniz tıbbiyeye imtihanla giriniz ve istidadınıza muvaffak gelen doktorluğu meslek edininiz. Ailenizin vaziyeti liseye girmenize dahi mâni ise sanatlar mektebine girerek bir sanat sahibi olunuz. Sanat, erbabının elinde altın bileziktir. Nerede olsa insanı geçindirir.

Sirkeci’de H. N. Efendi’ye:

Nüfus müdüriyetine müracaat ediniz. Oradan ne yapmanız lazım ise size tavsiye ederler.

Cağaloğlu’nda M. Lütî Bey’e:

Türkiye’nin en eski gazetesi Takvim-i Vakayi’dir. Dünyanın en eski gazetesi de Times’tır.

Beylerbeyi'nde Cevat Bey'e:

“Arkadaş” sizin her hususta arkadaşınız olabilir fakat izdivaç meslelerinde katiyen tavassut kabul etmez. Siz de eğer Arkadaş'ın cidden arkadaşı iseniz bu mazuriyetini kabul edersiniz.

Erzurum'da Kemal Bey'e:

Hariciyeye intisap etmek için lisan-ı aşına olmanız lazımdır. İyi ve çok lisan bilen bir hariciye memuru daima parlak bir memur olur. Bize kalırsa ticaret mektebini ikmal ederseniz teşebbüs-i şahsiyenizle hayatınızı kazanmış olursunuz.

Samsun'da Eczacı Osman Zeki Beyzade Naci Bey'e:

Doktorluğu tercih etmenizi tavsiye ederiz. Hususi muallim tutarak Türkçenizi ilerletiniz. Teveccühünüze teşekkür ederiz.

Bandırma'da M. A. Efendi'ye:

Yaşınız müsaittir. Bursa Askerî Lisesine müracaat ederek duhul şeraitini öğreniniz. Bir mâni yoksa sizi kabul ederler.

İnebolu'da Ahmet Nuri Efendi'ye:

Vaziyetiniz bizi çok müteessir etti. İnebolu'da sanayi mektebi varsa oraya giriniz. Yoksa okumanızı ve yazmanızı biraz ilerleterek ufaktan ticarete atılınız. Bu sayede bir gün bir dükkâna sahip olursunuz ve ekmek paranızı kimseye muhtaç olmadan çıkarırsınız.

Teşvikiye'de Lami Bey'e:

Uzun mektubunuzu dikkatle okuduk. Vaziyetinize müteessir olduk. Bulunduğunuz vaziyetin en ince teferruatına vakıf olmadan size bir fikir vermek kabil değildir. Tanıdığınız bir dava vekili ile görüşmenizi tavsiye ederiz. Anlattığınıza göre talak davasını hiçbir taraf kazanamaz. Mamafih mademki ortada bir çocuk vardır, teellüf-i beynden başka çare göremiyoruz.

Akşehir'de Ömer Naci Efendi'ye:

1. Sanatlar mektebine girebilerseniz giriniz.
2. Edebiyat, Arkadaş mecmuasının kadrosu haricindedir. Mamafih bütün yazılarımız oldukça edebî bir kıymeti haizdirler.
3. Hayalperest olmak iyi değildir. Maddi olunuz ve olmayacak şeyler düşünmeyiniz.

Silifke’de M. Sami Bey’e:

1. Doğrudan doğruya mıntıkanızın maarif emanetine müracaat etmenizi tavsiye ederiz.
2. Çankaya mecmuasının ikinci nüshası intişar etmedi. Kelebek mecmuasının koleksiyonunu bulabileceğinizi zannetmiyoruz.
3. Himaye-i Etfal Merkez Umumiyesine müracaat ediniz. Piyango listesine malik olmadığımız için size doğru bir cevap veremeyeceğiz.

Ünye’de Osman Ağazade Bahattin Bey’e:

Cağaloğlu’nda sıhhi apartmanda Doktor Süleyman Ethem Bey’e tahriren ve bütün tahsilatıyla şikayetinizi yazınız ve konsülnasyon ücretini taahhütlü bir zarf derununda gönderiniz. Derdinize katiyen çare bulunabilir. Hiç müteessir olmayınız.

Arkadaşlar:

Bütün dertlerinizi sıkıntılarınızı Arkadaş’ınıza bildiriniz. “Arkadaşlarla Baş Başa” sahifesi muharriri mektuplarınızı dikkatle okur, dertlerinizi müşküllerinizi tahlil eder ve size akıl öğretir. Arkadaş mecmuasının sizin yegâne dert ortağınız, samimi arkadaşınız olduğunu hiçbir zaman aklınızdan çıkarmayınız.

Arkadaş Mecmuasının Arkadaşlara Mahsus Bir Hatırası

Kendi markanızı ihtiva eden mektup kâğıdına ve zarfına herhâlde malik olmak istemiş fakat bu lüksün en aşağı bir birkaç yüz kuruşa mâl olacağını düşünerek sarfınazar etmişsinizdir. Arkadaş mecmuası pek çoklarınızın bu arzu ve temayülünü bildiği için bu teşebbüse girişti ve çok zarif markalı mektup kâğıtları ile zarflar tab ettirdi.

Bir paket derununda en iyi cinsten 12 kâğıt ve 12 zarf vardır: Fiyatı posta ücreti dâhil olduğu hâlde yalnız 30 kuruştur.

Siparişler: Bir zarf derununda 30 kuruşluk posta pulu olduğu hâlde İstanbul’da Ankara Caddesi’nde Arkadaş mecmuası idarehanesi idare memurluğuna gönderilmelidir. Mektubunuz vasıl olur olmaz siparişiniz derhâl postaya verilir.

İhtar-ı mühim: Sipariş verirken markanızı yani isminizin ilk harfini bildirmeyi unutmayınız.

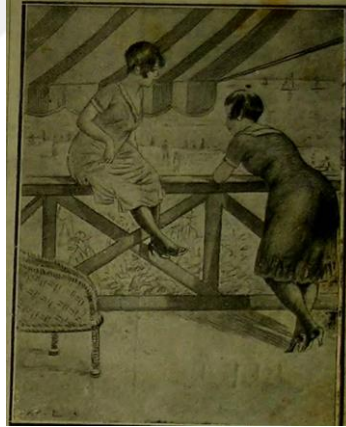
Arkadaşlar:

Gelecek nüshamızda ilan edeceğimiz yeni müsabakamıza iştirak ediniz. Çok güzel bir müsabaka küşat edeceğimizi bütün arkadaşlarınıza da bildiriniz.

Arkadaşlarımıza Hediye

Arkadaş bu nüshadan itibaren bir senelik abone olacaklara bir hatıra olmak üzere suret-i mahsusada Avrupa'dan celp ettirdiği altın kaplama bir saat kordonu hediye edecektir. Bu kordonlar ince, şık, çok zarif ve yüksek bir kıymeti haizdir. Aboneler posta havalesi olarak İstanbul'da, Ankara Caddesi'nde, Arkadaş gazetesi abone memurluğu idaresine gönderilmelidir. Havale alınır alınmaz hediye derhâl gönderilir. Hediye'nin posta masrafı Arkadaş mecmuasına aittir.

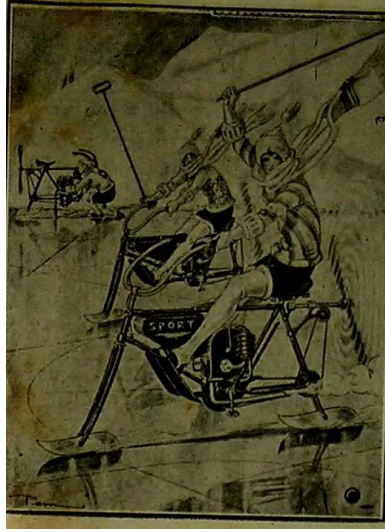
Karikatür Sahifesi

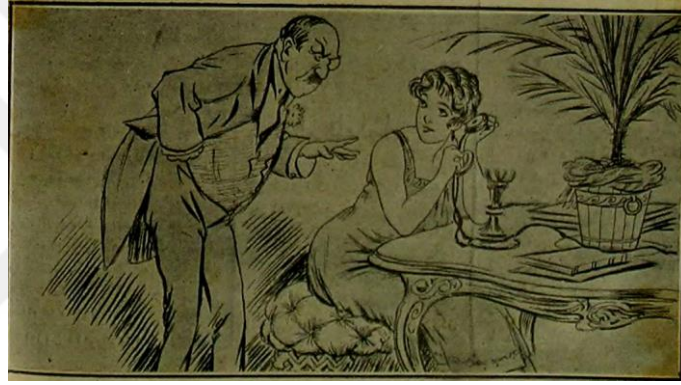
Şekil 81. Karikatür 31

A.D.

- Bu gece rüyamda kaynanamı ölmüş gördüm.
- Kız daha evlenmedin ki...
- Ben de biliyorum ama kaynanamın ölüsünü görmek hoşuma gitti.

Şekil 82. Yazın sıcaklarından bıkanlar kış mevsimi için ne eğlenceler düşünüyorlar

Şekil 83. Karikatür 33

Erkek — Yine terziye mi telefon ediyorsun? Bu ay bakkalın, kasabın borçlarını ödeyeceğim. Terziye on para veremem.

Kadın — Aa... Sen deli mi oldun. Hiç terzi ihmal edilir mi? Bakkalın, kasabın hep itibarı onun sayesinde.

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş Numara 9

Nüshası 5 kuruştur.

22 Ağustos 1928

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

Tablo 9

Abone Şeraiti

	Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130	250 kuruş	
Ecnebi: 200	400 kuruş	

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Her hafta çarşamba günleri neşir olunur, her şeyden bahseder resimli mecmuadır.

Şekil 84. 9. sayı kapak fotoğrafı

Bu resim Paris'te, Fransızların inşa ettikleri camide geçenlerde tertip edilen şark usulü bir ziyafeti gösteriyor. Fransızlar kendi boyundurukları altında yaşayan gözü kapalı milletleri işte böyle avutuyorlar. Faslıların hoşuna gitmek için şık Fransız matmazellerinin sini etrafında elleriyle yemek yemelerine gülmek elden gelmiyor.

Arkadaşça Konuşalım

Yine Arkadaşlığa Dair

Bir at, bir köpek almak istediğimiz vakit cinsini, menşeyini, seciyesini, terbiyesini soruyor, araştırıyoruz. Hâlbuki bunlardan çok daha yüksek bir endişe mahsulü olması lazım gelen arkadaş intihabını ekseriya tesadüfe bırakıyoruz. Bütün hayatımızın arkadaşımızdan gelen iyi veya fena tesirlerle devam edeceğini pek az düşünüyoruz.

Fakat bir şey daha bilmek lazımdır ki hayatta yalnız, yapayalnız yaşamaya muktedir olmayanlar âcizlerdir ve her yardımını arkadaşlarından bekleyenlerin hâlleri haraptır. Bunun için her rast gelenin elini sıkamak doğru değildir. “İyi ve az arkadaş” sahibi olmak müreccaktır.

Pisagor’un bir sözü vardır: Bin dostu olanın bir dostu yoktur ve bir düşmanı olanın her yerde o düşman karşısına çıkar.

Ve maalesef büyük arkadaş pek azdır ve küçük düşman hiç yoktur.

Unutmayalım ki dostlarımız da günün birinde bize düşman olabilecekleri gibi düşmanlarımızın da bize dost olmaları ihtimali yok değildir.

Bütün insanlara karşı nazik olmakla onlarla dost olmak arasında fark vardır. Kendine az ve iyi arkadaş intihap edenlerin geri kalan bütün insanlara karşı soğuk, dargın veya kaba olmaları lazım gelmez fakat mahallede komşu yahut aynı meslekte yahut da aynı şimendiferde yolcu olduğu için herkesi arkadaşlığa kabul etmeye de lüzum yoktur.

Arkadaşlardan her şeyi beklememek lazım geldiğini söylemiştik değil mi arkadaşlar? Buna en meşhur sözü ilave edelim:

Bizim en büyük dostumuz ve en büyük düşmanımız yine kendimiziz. Bunu bildikten sonra başkalarının dostluğu bizim için kıymetli bir şey olabilir. O vakit “Arkadaşsız dünya bir çöldür, arkadaşsız hayat sefil bir inzivadır.” diyenleri tasdik edebiliriz.

Arkadaşların fikrî hayatımıza da büyük faydaları olduklarını bilelim. Dostlarımızdan birine akıl danışırken kendi zihnimizi de kolayca toplamış ve fikirlerimize güzel bir sıra vermiş oluruz.

Arkadaşlarımızla havai şeyler konuşmazsak onlardan daha çok istifade ederiz. Bir de onların daima meziyetlerini hatırlayalım.

Arkadaşlar! Hakiki surette arkadaşlığın saadetini hissetmek istiyorsanız dostlarınızın iyi taraflarını daima hatırlayınız. Kiminin faaliyetini, kiminin tevazuunu, bir üçüncüsünün nezaketini ve dördüncüsünün cesaretini aklınıza getiriniz. Fazilet numuneleri kadar bize hiçbir şey yaşamak cesareti vermez. Hâlbuki biz birçok dostlarımızın hakiki ruhunu bilmeyiz ve sathi evsafına dikkat ederiz.

Arkadaş sahibi olmadan ziyade arkadaşlığı muhafaza etmek güçtür. Eğer herkes kendisi için başka birinin ne söylediğini, bilhassa ne düşündüğünü bilseydi bu dünyada birbiriyle dört kişi arkadaş olamazdı. İşte bu dört kişiden biri olmak marifettir.

Arkadaşınızı sık sık görünüz çünkü fena otlar, yürünmeyen yollarda biter. Arkadaşlık bir gece için kurulan çadırlara benzememelidir.

Dostlarımız yanımızda olmadıkları vakit bile yanımızda gibidirler. Fakir olsalar bile zengin gibidirler hatta ölmüş olsalar bile hayatta gibidirler.

Uzun bir dostluktan sonra onları ölümlerinden sonra bile daima hatırlarız. Ruhumuzda onlar, hakiki arkadaşlar, daima sağdırlar.

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

Şöhret, Aşk

- Meşhur olmak ihtirası birçok insanları vücudun adi heveslerinden kurtarmasaydı çirkin bir şey telakki edilebilirdi fakat en büyük güzellikleri yaratan odur.
- İsmine ebedî bir hayat temin etmek isteyen kimse, hayatını istihkâr etmeye mecburdur.
- Gülmediğimiz günler yaşanmamış demektir.
- Sevdiğimizle beraber olmak, ne saadet!
- Sevgili için ölmek cesaretini ancak aşk verir.
- Ana sevgisinin hududu yoktur.
- Hayat ilerledikçe aile muhabbeti, dostluk; çocuk aşkı, ihtiyarlığın yegâne sevinci ve tesellisi hâline gelir.
- Hakiki aşk zaman ile inkişaf eder ve derinleşir.

- Seven bir insan kâinata maliktir.
- Bununla beraber sevmek en büyük acizdir.
- Dünya iki kalbin birleşmesinden doğmuştur.
- Bir türlü aşk ve bin türlü taklidi vardır.

Kadınlar Kaç Sebeple İhanet Ederler?

12 sebep vardır ve çareleri de 12’dir.

Arkadaşlarımız arasında evlenmekten korkanlar olduğunu biliyoruz. Bunun birçok sebepleri arasında en mühimlerinden biri de kadının ahlakı meselesidir. Sadakat, nadir bir meziyet olduğu günden beri buna malik olan kadını bulamamak ihtimali bazı arkadaşlarımızı izdivaç tereddüdüne düşürüyor.

Bu tereddüdü ileri vartırmak doğru değildir. Mütereddî ve ahlaksız kadınlar istisna edilirse her kadın sadık kalabilir. Bu erkeğin elindedir. Kocalarına ihanet eden kadınların yüzde doksanı bazı mecbur sebeplere tâbi olmuşlardır. Bu sebepleri izale etmesini bilen bir erkek felaketin önüne geçer.

“Kadınlar kaç sebeple ihanet ederler?” sorunun cevaplarını verdikten sonra, zevçlerin umumi olarak nasıl hareket etmeleri lazım geldiğine dair mülâhazalarımızı yazacağız.

Bazı kadınlar ihanet ederler:

1. Çünkü zevçleri kendilerinden çok yaşlıdır.
2. Çünkü zevçleri kendilerine çok lakayttır.
3. Yahut çok üstlerine düşer.
4. Çünkü zevçleri çok kıskançtır.
5. Çünkü zevçleri onların ruhi ihtiyaçlarını anlamaz.
6. Çünkü insanlarda tenevvü ihtiyacı vardır.
7. Çünkü günah işlemeyi merak ederler.
8. Çünkü bazen kocalarına mukabele etmek ve intikam almak isterler.
9. Çünkü bazı eğlence muhitlerinde fena telkinler alırlar.
10. Çünkü şuh ve çapkın arkadaşları vardır.
11. Çünkü işsiz güçsüzdürler, evleriyle ve çocuklarıyla da meşgul olmazlar.
12. Çünkü ihanet telkin eden eserler okur veya bu ayarda sinema, tiyatro seyrederek.

Bu bir düzine sebep olmazsa kadınların ihanetleri imkânsız bir hâle gelir. Aile saadetini ölüme kadar süren bir huzur içinde kazanmak isteyen dirayetli erkekler şöyle hareket ederler:

1. Kendilerinden çok genç, çok güzel veya çok zengin, herhangi bir noktada çok yüksek kadınla evlenmezler.
2. Zevcelerine soğuk ve lakayt kalmazlar.
3. Çok da üstüne düşmezler ve amiyane tabiriyle yüz vermezler.
4. Kıskançlıklarını ileri vardiirarak kadının hayatını cehennemîleştirmezler.
5. Kadının ruhi ihtiyaçlarını anlarlar ve ona göre hareket ederler.
6. Kadının tenevvü ihtiyacını takdir ederek ona yeknesak bir hayatla değil daimî bir mizaç tahavvülüyle görünürler.
7. Seyyiatla merak edilecek bir şey olmadığını telkin ederler.
8. Kadında intikam duygusunu tahrik edecek surette ihanet etmezler.
9. Kadını havai eğlencelere alıştırmazlar.
10. Zevcelerini şuh arkadaşlarla görüştürmezler.
11. Zevcelerini ev işleriyle, güzel mütalaalar veya musikiyle işgal ederler.
12. İhanet telkin eden eserler, piyesler ve filmlerle temaslarını keserler.

Bu maddeler içinde en müşkülleri 5 ve 6'ncılardır. Zira doğrudan doğruya ruhidirler. İnceliğe ve dirayete ihtiyaç gösterirler. Bununla beraber, zevcesini hakkıyla son bir erkeğin aşkı, ona en nazik ruhi buhranlarda da rehber olur ve en güzel yolu aydınlatır.

Bu şerait tahtında evlenen arkadaşlarımızın müstakbel aile saadetlerinden emin olabiliriz ve zerde pilavlarını memnuniyetle yeriz!

Hür Meslekler

Doktor

Bu cankurtaran adamlar her mesleğin bütün meziyetlerine sahip olmaya mecburdurlar: Doktorlar; bir diplomat gibi zeki, bir artist gibi hassas, bir sporcu gibi sağlam, bir tacir gibi iş adamı, bir bankacı gibi hesaba aşına olmalıdırlar.

Zeki olmalıdırlar çünkü her meslekte zekâyâ ihtiyaç olduktan başka, doktorlukta hastalığı keşfetmek için fennin usullerinin fevkinde bir dirayet lazımdır. Teşhis yani hastalığın adını

koymak güç iştir. Fen her şeyi öğretmez. İncelikleri keşfetmek doktorun zekâsına bağlıdır. Geçenlerde bir doktor, “apandisit” ihtilatıyla “peritonit” olmuş bir hastaya müşhil vererek zavallıyı öldürmüştü. Görülüyor ki bir doktorun zeki olması, katil olmaması için lazımdır. Mesleğine bihakkın vakıf olmak ikinci derecededir.

Doktorlar, bir artist gibi hassas olmalıdırlar çünkü en büyük manevi vazifelerinden biri de hastaların ıstırabını hissetmektir. İcap ettiği vakit, mesela bir ameliyat esnasında gayetle soğukkanlı olmaları lazım gelen doktorlar, hastalarının çektikleri azabı hissedecek bir kalpten mahrum olmamalarıdır.

Doktor tedavi edemediği yerde teselli eder ve birçok hastalıklarda teselli de tedavi yerine geçer.

Doktor, bir sporcu gibi sağlam olmalıdır. Zira kendi vücuduna mükemmel bir sıhhat temin edemeyen adamın başkalarına sıhhat verebileceklerine kim inanır?

Doktor, bir tacir gibi iş adamı olmalıdır. Tebabet nazari ve amelî bir meslektir. İyi düşünmek kâfi değil. İşini iyi yapmak da lazımdır. Bilhassa cerrahlıkta ne derece amelî olmak icap ettiğini düşününüz. Bundan başka, bir muayenehane açmak, kendini tanıtmak, emniyet kazanmak için teşebbüs-i şahsiyeye ihtiyaç vardır.

Doktorlar çok çalışmaya mecburdurlar. Bundan dolayı intizama her meslek erbabından fazla riayet etmelidirler. Hastadan hastaya giden, her gün terli göğüslere kulağını koyan, mikroplu bilekleri tutan, çığlıklar, inilti dinleyen, yaralar, kan pıhtıları, salyalar ve balgamlar gören, her hastasının illetini ayrı ayrı dikkatle takip ederek terakkileri ve tedennileri bilmeye mecbur olan doktor, ancak intizam sayesinde vazifesini yapar ve neşesini muhafaza eder.

Hülasa diyebiliriz ki her mesleğe kabiliyetli olanlar doktorluğa girebilir ve bu meslekte muvaffakiyet ümit edebilirler.

İyi bir doktor insanlığın en büyük hadimlerindendir. Fena bir doktor; bir yan kesici, bir hırsız hatta bir katil gibi mücrimdir. Zira birçok insanların servetini heba eder ve birçok canlara kıyar.

Sabun ve Medeniyet

Sabunun menşeyini aramışlar ve “Gaul”lerde bulmuşlar. Sabunu icat eden Romalılardır ve Pompeii harabelerinde binlerce seneden beri kalan sabun parçaları bulunmuştu.

Feylesof Laybek diyor ki: “Bir kavmin ne derece medeni olduğu sarf ettiği sabun miktarından anlaşılır. İki milleti mukayese etmek istediğimiz vakit hangisinin daha fazla sabun kullandığını arayalım ve onun daha medeni olduğuna hükmedelim.”

Merhamet!

Müşteri — Yahu burası ne biçim otelmiş? Bütün gece tahtakurularını öldüre öldüre bitiremedim.

Odacı — Vah zavallı hayvanlar vah kim bilir... Ne kadar sıkıntı çekmişlerdir?

Douglas Fairbanks’ın Fırtınalar İçinde Geçen Hayatı

Bunca dağdağalardan, kederlerden, ıstıraplardan sonra en büyük ve en hakiki saadete kavuşan sanatkâr...

Bütün dünya sanatkârları arasında en büyük, en maruf sinema artistlerinden biri de Douglas Fairbanks’tir. Bugün kırk dört yaşındadır.

Mektepte iken fen derslerinden nefret eder ve edebiyata temayül gösterirdi. Meksika muharebesinde heveslenerek 16 yaşında askerî mektebe girdi. Bir sene sonra fikrini değiştirerek temaşaya intisap etti. Tiyatroda ilk vaziyeti iyi olmadı. 1901 ilkbaharında Avrupa’ya geldi. Paris’te ve Londra’da manasız işler yaptı ve Kanada vapuruna gemici yazılarak New York’a döndü.

Douglas, Avrupa’dan avdetinde maliyeci oldu, tiyatroya tekrar intisap etti, sonra avukat olarak şarka gitti. Şarktan yine New York’a avdet etti.

Douglas Fairbanks’in hareketli hayatı burada sakın ve sabit bir devreye girer. Artık burada kendini ciddi surette tiyatroya vererek ufak tefek bazı muvaffakiyetler kazandı ve nihayet 1915 senesinde sinema artisti olarak ilk önce “Bir Mahcup” filminde oynadı.

O günden itibaren Douglas, şöhretini gittikçe tevsî eden şu filmlerde göründü: Çifte Azap, Müthiş Rakip, New York'ta Bir Sergüzeşt, Amerikalı, Selamet Adası, Douglas Ayda, Douglas Muhbir, Douglas Camiler Memleketinde, Yüzbaşı Douglas, Douglas Aşk Yüzünden Haydut, Douglas Cenapları, Hurafeler ve Kâbus, Islak Bir Tavuk, Zorro'nun İşareti, Üç Silahşorlar, Bağdat Hırsız, Kara Korsan.

Bütün bu ibdalardan her tarafta en büyük muvaffakiyetlere mazhar oldu. Kudretli sanatkârın heyecan ibdâ kabiliyetine inzîmam eden cambazlığı da filmdeki şöhretini büyüttükçe büyütüyormuş.

Bugün Amerika'da halkın en çok sevdiği sanatkâr Douglas'tır. Herkes bilir ki Douglas kadınların en cazibiyle, Mary Pickford ile evlenmiştir.

Zevçle zevce istirahat zamanlarında, Paris'e ve dünyanın en güzel şehirlerine seyahat ederek hep gıyabi dostlarıyla dolu olan memleketlerde bahtiyar insanların hayatını yaşıyorlar.

Artık Douglas Fairbanks'in mustarip hayatı peri masalı gibi ancak bir kâbustan ibarettir ve büyük artist cidden mesuttur.

Fakat Douglas ile Mary'nin henüz bir çocukları dünyaya gelmemiştir ve bu, onların çok büyük saadetleri üstünde yegâne buluttur.

Los Angeles Bir Şehir Değil Kâinattır!

Rudolph Valentino'nun güzelliği kadınları aşktan, erkekleri kıskançlıktan çıldırtıyordu. O, güzelliği yüzünden uzun müddet aç kalmıştı.

3

Los Angeles Kâinattır

Los Angeles'ın bugün bir milyon sekenesi vardır. İçinde 60 “stüdyo” yani film imalathanesi bulunuyor. Bunların içinde öyle stüdyolar bulunur ki başlı başına hakiki bir şehirdirler. Bankaları, lokantaları, posta şubeleri, dükkânları vardır.

Hatta kiliseleri, çeşmeleri, dağları ve dereleriyle güzel sayfiyeleri ihtiva eden imalathaneler de vardır. Sahne vazı bir şark âlemi mi yapmak istiyor? İşte Arapkâr evleriyle,

minareleriyle, halılarıyla, şadırvanlarıyla mükemmel bir şark memleketi! Ayrıca filler, develer, çöller, canavarlar, ne isterseniz her şey! Bu film şehrinde küre-i arzın beş kıtasını bulabilirsiniz.

Mesela Meksikalılar mı istiyorsunuz? Her sene binlercesi Los Angeles'tan geçer. Ayrıca orada Çin ve Japon mahalleleri de vardır. İtalya, İspanya da el altındadır. Suriyeli, Yahudi ve Araplar da ayrı bir grup teşkil ederler. Bolşevikleri de orada bulursunuz. Böyle bir yerden şaheser çıkmaz da ne çıkar?

Los Angeles'ta binlerce artist olmakla beraber “yıldız” denilen ileri gelenler altmış geçmezler. Bunlar haftada en az 4.000 dolar yani bizim paramızla ayda 7.600 lira alırlar. Amerika'da sinema yüzünden 2.000.000 adam geçinir ve bunun 60.000 kişisi yalnız Los Angeles'tadır.

Rudolph Valentino'nun Harikali Güzelliği

Ben Rudolph Valentino ile New York'ta tanışmıştım. Los Angeles'ta kendisini çok hatırladım. Karşılıklı limonata içmiştik. Bana dedi idi ki:

— Ben bu işe girmeden evvel lisan hocasıydım. Sonra o vazifeyi de terk ettim ve açlıktan ölmek için California'da at sürücülüğü, çıraklık, dans hocalığı yaptım. Nihayet sinema artistliğinde karar kıldım.

Ben de Valentino'ya demiştim ki:

— Valentino! İnsanın kadınlar sayesinde yükseldiği doğru olsaydı, sizin gibi güzel bir çocuğun bu kadar sıkıntı çekmemesi lazım gelirdi fakat bu dünyada pek çok zaman daha, herkes erkekler sayesinde muvaffak olacaktırlar. Siz çok güzelsiniz. Bu noktada aldandığımı zannetmiyorum. Vakıa derler ki: “Erkeklerde güzellik zait bir şeydir, yalnız zekâsına ihtiyaç vardır.” Fakat bu söz ekserisi çirkin olan erkekler tarafından icat olunmuştur ve manasızdır. Onlar güzel erkekleri kıskandıkları için böyle söylerler. Ah! Erkeklerin kıskançlığı! Kadınların kıskançlığı meşhur olmuştur ve münakaşa edilmez fakat ben on vakada dokuzunu gördüm ki erkekler birbirlerini daha çok kıskanırlar. Kadınlar birbirleri için “Ne güzel kadın! Ne nefis kadın!” diyebilirler. Hâlbuki çirkin bir erkek meclisinde – Hoş biz hep çirkiniz ya...- birimiz “Falan güzeldir!” diyelim, derhâl bir sükût

olur ve arkasından diğer birimiz “Evet, güzeldir ama ahmaktır!” der. Bunun için siz hangi işe girseniz erkekler sizi mutlaka kıskanacaklar ve sizi o işten ayırmaya çalışacaklardır.

Valentino’nun bana cevap veren sesinin tınısı hâlâ kulağımdadır. Demişti ki:

— İş bulmak yahut bulduğum işte muvaffak olmak için dişlerimi mi söktüreyim? Burnumu mu ezdireyim?

Çok şükür ki güzellerin kralı Valentino, hayatta muvaffak olmak için güzelliğini tahribe mecbur olmadı. Bu mülakatımızdan birkaç ay sonra büyük sinema yıldızlarının muvaffakiyetini kazanmıştı. “Apocalypse’in Dört Süvarisi”, “Kanlı Boğa Meydanı”, “Genç Rajah”, “Şeyh” filmleri onun şöhretini yıldızların bile fevkine çıkardı. Haftada 3.000 dolar (yani Türk parasıyla 6.000 lira) kazanıyordu.

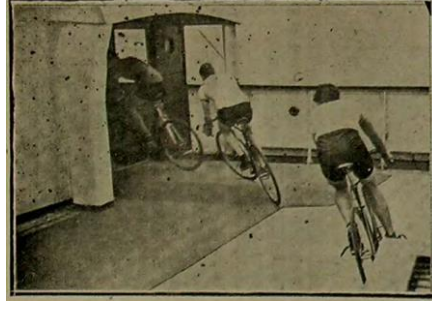
Fakat erkeklerin kıskançlığı yine gözünü onun üstünden ayırmıyordu. Zira fakir bir adam, günün birinde aynı saadete kavuşmak ihtimaliyle diğer fakir bir adamın zengin olmasını affedebilir, belki aptal bir adam da diğer bir adamın zekâsını mazur görebilir çünkü zekâ denilen şey münakaşa götürür. Fakat çirkin bir adam güzel bir adamı affetmez çünkü bedi tefevvuk söz götürmez ve biz çirkin erkekler, sokaktan geçen kadınların bakışlarındaki lakaydiye katiyen tahammül etmediğimiz için güzellere kin besleriz!

Yeni Türk Harflerini Arkadaşlarımıza Tanıtıyoruz

Birkaç sene içinde arkadaşlarımızla yeni harfler vasıtasıyla anlaşacağız. Onun için son takarrür eden şekilleri havi yeni elifba numunesini aşağıya derç ediyoruz. Şimdiden bu harflere alışacak olursanız ilerde sıkıntı çekmezsınız. Latin harflerini tanıyan arkadaşlar bu listeye bakarak pek az zaman zarfında yeni imlaya alışabilirler.

s — س — ص	ı — عی = ایشیق	a — آ = آل
ş — ش	j — ژ	b — ب
t — ت ، ط	k — ق ، ك	c — ج
u — او = اوچق	l — ل	ç — چ
ü — او = اوزوم	m — م	d — د ، ض
v — و	n — ن	e — ه = أل
y — ی	o — او = اوق	f — ف
z — ذ ، ز ، ض ، ظ	ö — او = اوکوز	g — غ ، ك
	p — پ	h — ح ، خ ، ه
	r — ر	i — ئی = ایکی

Şekil 85. Yeni Türk harfleri 1

Şekil 86. Bisiklet yarışı

Dünyanın en büyük vapuru olan Leviathan transatlantiğin güvertesinde bir bisiklet yarışı. Leviathan'da sabah ve akşam olmak üzere iki defa gazete çıkar.

Florya Sahillerinde Küçük Bir Gezinti

Evlileri, nişanlıları, sevdalıları kıskanç olmamaya alıştıran bu sahilde vücutların esrarı yoktur.

Florya'yı biliyor musunuz arkadaşlar? Bazılarınız tabii oraya gitmişsinizdir fakat ekseriniz ya taşrada bulunduğunuz yahut İstanbul'da olsanız bile henüz fırsat bulamadığınız için orasını görmemiş olabilirsiniz.

Bu makalemizde sizinle hep beraber İstanbul'un en meşhur seyrangâhını gezelim.

Cümbüş daha şimendiferde başlar: Mandolinleriyle, kemanlarıyla, gramofonlarıyla, deniz çamaşırlarıyla, nevale sepetleriyle trene binmiş pür hareket, pür neşe, pür hayat bir insan kitlesi! Kimi yüksek sesle bir kompartımandan ötekine söz atar, kimi dans eder, kimi sıçrar, kimi şarkı söyler. Susan veya kımıldamayan yoktur.

Trenden inince biraz uzaktan görünen kumsal barakalarına giden yol üstünde Eyüp oyuncuğu gibi rengârenk elbiseleriyle kol kol ayrılan insan yığınları gözlerinizi alır.

Deniz ve kumsal, ihtiva ettikleri su damlaları ve kum taneleri kadar insanla doludur. Sabırsızlanıp derhâl suya atılanlar, şakalaşarak su yutanlar etrafı seyretmekten başka zevk aramayanlar bütün sahili hıncahınç doldurmuştur.

Yarım saat geçince kumsalda yarı çıplak vücut ile yuvarlananların tatlı manzarasından gözlerinizi ayıramazsınız. Vakıa levent ve ölçülü güzel bir vücudun yanı başında kolları ve bacakları puf böreği gibi şiş, tıkız veya bodur insanlar da vücutlarının bütün noksanlarını

teşhir etmekten çekinmezler fakat güzellerin kadrini bilmek için biraz da bu tenasüp düşkünü zavallıları seyretmeniz lazımdır.

Şöyle bir mükâleme duyarsınız:

— Nezahet, neredesin?

— Buradayım.

— Neredesin ayol? Göremiyorum.

Kumların arasından sarışın bir baş, güneşte pırıl pırıl yanarak çıkar:

— Buradayım ya işte!

— Kumların altında mıydın?

— Tabii!

— Bütün vücudunu kumlara mı gömdün?

— Tabii! Keşke öldüğüm vakit de beni bu kumlara gömseler...

Bazen kumların arasında yalnız bir baş değil aynı zamanda ayak yahut dirsek yahut kalça yahut diz kapağı da çıkar. Siz vücutların umumi manzarasını seyredebileceğiniz gibi böyle parça parça aksamı da tetkik edebilirsiniz, bunun için de bir teşrih mütehassısı olmanıza lüzum yoktur, güzelden anlamanız kâfidir.

Evlileri, nişanlıları, sevdalıları, kıskanç olmamaya alıştıran bu sahilde hiçbir vücudun esrarı yoktur.

Fakat dikkat ediniz ki sizde denize karşı aşk varsa suya girmenin efratlarından kaçınınız çünkü yalnız vücudunuz ıslanmakla kalmaz, dimağınıza da rutubet geçerse beyniniz sulanır. İhtiyata riayet lazım!

Çocuklar Nelere Muktedir Değildirler?

Çocuklar arasında meslek sahipleri yetişiyor: boksör, dansör, aktör! Bu mini mini adamlar, birçok büyüklerin gıpta edecekleri muvaffakiyetler ve servetler kazanıyorlar. Sahi akıl yaşta değil baştadır.

“Yirminci asır çocuk asrıdır.” derler. Bunu söyleyen terbiyecilerdir. Yirminci asır, vakıa ne asır değildir? Çocuk asrı, kadın asrı, ilim asrı, medeniyet asrı... Bunların hepsi ayrı ayrı doğrudur, arkadaşlar!

Doğrudur ki bu asır her asırdan ziyade çocuğu elinden tutmuş, yükseltiyor ve ona âdeta büyük bir adam payesi veriyor. Çocuk büyük bir insan ve insan büyük bir çocuktur.

Sanat âlemine bakalım: Jackie Coogan. Bir çocuk olduğu hâlde, dünyanın en büyük film sanatkârları arasındadır.

Eski boksörlerden beri bugün Paris’te bir terbiye-i bedenîye dershanesi açarak ahaliye boks ve maç dersleri veriyor. Bunun iki çocuğu var: Biri altı, öteki de dört yaşında.

Bir gün bu çocuklar babalarına derler ki:

— Baba! Biz boksör olmak istiyoruz!

Babaları gülümser:

— Hele büyüün de bakalım, ondan sonra, der.

Çocuklar haykırırlar:

— Yoo. Biz şimdi boksör olmak istiyoruz.

Büyük çocuk atılır:

— Ben Carpentier’i tepelerim!

Şüphesiz, meşhur boksör Carpentier’i dövmesi için değil fakat çocuklarının arzularını yerine getirmek için babaları onlara birer boks eldiveni giydirir ve kendilerine ders verir.

Bir müddet sonra, binlerce kişi huzurunda bu çocuklar boks yaparlar ve şayan-ı hayret bir maharet göstererek alkışlar kazanırlar.

Bugün, Paris tiyatrolarına kabul edilen mini mini dansözler, mini mini aktörler de var. Jocynl Gael bu sanatkâr rakkaselerden biridir. Henüz 11 yaşında olduğu hâlde annesi yerindeki dansözler kadar harikalar göstermekte ve alkışlar toplamaktadır. Şimdiden İspanya’ya, İtalya’ya, Mısır’a seyahat yapmış ve çok para kazanmıştır. Büyük hükûmet memurları kendisini davet etmekte ve şerefine ziyafetler vermektedir.

Ya küçük aktör Jimmy’e ne dersiniz? Babası harpte ölen bu yavru, küçük yaşında Beun tiyatrolarından birine girerek çalışmaya başlamıştır. Harikulade istidadı, neşesi ve dirayetiyle derhâl büyük muvaffakiyetler kazandı.

Nihayet Paris’te yerleşen Jimmy’ye, büyük sanatkârlardan Maurice Chevalier dedi ki:

— Sen cidden büyük bir artistsin!

Jimmy sahnede rolünü iyi oynadığı vakit ahali ona çiçek değil “şekerleme” ve “karamel” atıyor.

Fransız maarif nazırı Mösyö Herriot bile Jimmy ile görüşmek istemiş ve ona sormuş:

— Sen nerede doğdun?

— Lyon’da.

Nazır, kıymetli yavrucağı kucaklayarak kendisine bir oyuncak şimendifer hediye ederek demiş ki:

— Al bakalım! Bu şimendiferle hiç olmazsa hayalen Lyon’a kadar gidersin!

Ecnebi memleketlerinin çocuklarını methederken bizde de harikulade istidatlar gösteren çocuklar olduğunu asla unutmuyoruz. Birçok yavrularımız var ki musikide veya sair mesleklerde göğsümüzü iftiharla kabartacak meziyetler gösterdiler. Gazetelerimiz onlardan bahsetti.

Bütün bu misallere bakarak hiç tereddüt etmeden tekrarlayabiliriz ki yirminci asır cidden, çocuk asrıdır.

Arkadaşlarımıza Hediye

Arkadaş geçen haftadan itibaren bir senelik abone olacaklara bir hatıra olmak üzere suret-i mahsusada Avrupa’dan celp ettirdiği altın kaplama birer saat kordonu hediye edecektir. Bu kordonlar ince, şık, çok zarif ve yüksek bir kıymeti haizdir. Aboneler posta havalesi olarak İstanbul’da, Ankara Caddesi’nde “Arkadaş” gazetesi abone memurluğu adresine gönderilmelidir. Havale alınır alınmaz hediye derhâl gönderilir. Hediyein posta masrafı Arkadaş mecmuasına aittir.

İnsanın Kıymeti

Vücudumuzda yağlardan kaç mum, demirden kaç çivi, fosfordan kaç kibrit, müvellidülmeden kaç balon, şekerden kaç fincan çay çıkıyor?

Bir Amerikalı doktor, bir adamın iki Türk lirası kıymetinde olmadığını iddia etmiştir. 75 kilo sıkletinde bir adamın vücudundaki yağlardan ancak 3 mum imal edileceğini, suyuyla ancak bir yatak çarşafı yıkanabileceğini, demiriyle (Vücudumuzda demir de vardır.) ancak bir çivi yapılabileceğini, kükürtle ancak bir köpek tüyleri arasındaki haşaratın öldürülebileceğini ve vücudumuzda bulunan şekerle de ancak bir iki fincan çayı tatlılaştırmak mümkün olduğunu söylüyor. Bu istatistik bir İtalyan kimyagerini sinirlendirmiş ve daha garip bir istatistik vücuda getirmesini intaç etmiştir.

İtalyan kimyagerine göre bizim vücudumuzda o kadar müvellidülma vardır ki on kişinin vücudundakiyle bir balon doldurulabilir. Hepimizde ayrı ayrı 7 kiloluk müvellidülma varmış. 820.000 kibrit imal edilecek kadar fosfora malikmişiz ve vücudumuzdaki “demir, yağ, tuz” miktarından 6 çivi, 60 mum ve yirmi kaşık tuz çıkarmış. Demek iki liradan fazla kıymetimiz varmış!

Tabii Ölüm

Selim Bey’in zevcesi vefat etmişti. Zavallı adam günlerden beri yatıp duruyor, bir türlü bu acıklı ölümü unutamıyordu. Bir gün yolda rastlaştığı ahablarından birisi sordu:

— Bu nasıl oldu Allah aşkına... Tabii bir ölüm mü?

— Elbette... Otomobil altında kaldı.

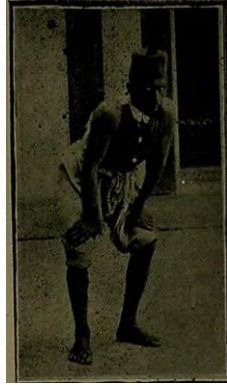
Faşlıların Garabetleri

Sahne neler yapıyorlar? Türlü hayvanat taklitleri, inek ve boğa güreşleri, gözbebeğini kaybeden adam.

Faşlıların âdetlerini merak etmez misiniz? Mesela onların oyunları çok garip ve şayan-ı dikkat.

Pandomima yani dilsiz tiyatro oynuyorlar. Hayvanat şekline giriyorlar: Köpek, inek, boğa rolleri yapıyorlar. Sahnenin bir tarafında, heyecan vermek için esrarengiz havalar çalan bir

neyzen duruyor. Aktörler çılgın tavırlarla raksa başlıyorlar ve yavaş yavaş ceketlerini, gömleklerini, elbiselerini üzerlerinden atıyorlar.

Şekil 87. Gözlerinin bebeklerini kaybeden adam

Resimde gördüğünüz gibi bazı aktörler, şayan-ı hayret bir tarzda gözlerinin içinden gözbebeklerini tamamıyla kaybettiriyorlar ve gözleri bembeyaz kalıyor.

Sonra inekler, boğalar müthiş gümbürtülerle boğuşmaya başlıyorlar. Birbirlerinin üstlerine atılıyorlar, köpek de havlayarak koşuyor ve onları kokluyor.

Sonra bir çiftçi gelerek ineğin sütünü sağıyor. Sanki bunlar canlı La Fontaine hikâyeleridir. (La Fontaine'in hayvanları insanlar gibi yaşatan ve konuşturan bir Fransız muharriri olduğunu bilirsiniz.)

Hülasa tabii hayatı ellerinden geldiği kadar taklide çalışan bu nim medeni sanatkârlar zaman zaman leylek, zürafa, deve gibi hayvan rolleri de yapıyorlar. Temaşa sanatı namına şüphesiz hiçbir kıymeti olmayan bu oyunlar Fas'taki yerli ve Avrupalı ahaliyi eğlendirmek itibarıyla faydalı addolunuyor.

Birinci Müsabakamıza İştirak Ederek Kazanan Talihliler

Geçen müsabakamızda hediye kazananların isimlerinin mabadi:

Manisa İstasyonunda Seyriseri Memuru Onur Efendi Biraderi Mehmet Cemal Efendi'ye:
Bir adet cep saati.

İzmir'de Yol Bedestende Güzel Aydın Mağazası Vasiyetiyle Ahmet Hamdi Bey'e: Bir adet çakı.

Konya'da Hükûmet Civarında Arzuhâlcı Nevzat Refet Bey'e: Bir adet jilet makinesi.

Adapazı'nda Uzun Çarşıda Manifaturacı Mehmet Asım Efendi Mahdumu Süleyman Efendi'ye: Bir adet eversharp sistemi kalem.

İstanbul'da Fındıklı'da Molla Bayırında 26/28 Numaralı Hanede Rıdvan Bey'e: Bir adet ipekli mendil.

Cihangir'de Kaptan Sokağı'nda 62 Numaralı Hanede İbrahim Ethem Bey'e: Bir adet termos şişesi.

İzmir'de Arasta'da 250 Numaralı Dükkânda Rasim Nazmi Bey'e: Bir adet çakı.

Manisa Maliyesinde Tahakkuk Memur Muavini Mehmet Sadık Bey'e: Bir adet ipekli mendil.

Seydişehir'inde Şanlızade Durmuş Kâmil Bey'e: Bir çift çorap.

Konya'da Şeyh Osman Rumi Sokağı'nda 18 Numaralı Hanede Âdem Bey'e: Bir adet jilet makinesi.

Koca Mustafa Paşa Caddesi'nde 68 Numaralı Hanede Hamdi Bey'e: Bir adet çakı.

Tarsus'ta Hilal Eczanesinde Sadık Canpolat Bey'e: Bir ipekli mendil.

Kadıköy'ünde Fener Yolunda Bağdat Caddesi'nde 165 Numaralı Hanede Memur Cemal Bey'e: Bir şişe kolonya.

Antalya'da Yeni Kapı Caddesi'nde Fennî Fotoğrafhane Sahibi Mehmet Ali Bey'e: Bir adet çakı.

Sarıyer Türbe Sokak 23 Numarada Samim Zeki Bey'e: Bir ipekli mendil.

Beşiktaş'ta Köy İçinde Kaptan İbrahim Ağa Mahallesi'nde Alay Beyi Sokağı'nda 11 Numaralı Hanede Nesrin Safvet Hanım'a: Bir çift çorap.

Üsküdar'da Bağlarbaşı Tramvay Caddesi'nde 65 Numaralı Hanede Mübadil İslam Efendi Mahdumu Kunduracı Abdullah Efendi'ye: Bir jilet makinesi.

Tokat'ta Mütekait Binbaşı Nuri Bey Mahdumu Ziya Gökalp Bey'e: Bir çift kol düğmesi.

Eyüpsultan'da Baba Haydar Mahallesi'nde Mektep Sokağı'nda 17 Numarada M. Hanım'a: Bir ipekli mendil.

Turgutlu Kasabasında Tüccardan Ahmet Hamdi Efendi Mahdumu Refet Bey'e: Bir çift kol düğmesi.

Eskişehir’de Mısır Çarşısında Terzi Hasan Basri Efendi’nin Nezdinde Mustafa Necdet Bey’e: Depolu eversharp kalemi.

Uşak’ta Uzun Çarşıda Berber Recep Efendi Kalfası Mehmet Turgut Efendi’ye: Bir çift çorap.

Erenköy’ünde Ethem Efendi Caddesi’nde Süvari Yüzbaşı Nazım Bey Köşkünde Jale Cemil Hanım’a: İpekli mendil.

İstanbul’da Fatih’te Altay Mahallesi’nde Karadut Sokağı’nda 16 Numarada Mehmet Efendi’ye: Bir adet çakı.

Harbiye Mektebinde İhtiyat Zabiti Kısım 2’de 1138 Numaralı Mehmet Nuri Bey’e: Bir jilet makinesi.

Kadıköy’ünde Yeldeğirmeninde Uzun Hafız Sokağı’nda 778 Numaralı Hanede Sait Hamdi Bey’e: Bir çift kol düğmesi.

İzmir’de Suluhan Civarında Ütücüler Sokağı’nda 3 Numaralı Elbise Deposunda

Buhur Burçin Efendi’ye: Bir adet jilet makinesi.

Halıcıoğlu Askerî Lisesinde 477 Numaralı Hasan Basri Efendi’ye: Bir çift kol düğmesi.

Rize’de Hacı Osmanzade Ömer Efendi’ye: Bir adet kol saati.

Samsun’da Mösyö Weneter Ticarethanesinde Mehmet Muhsin Bey’e: Bir adet cüzdan.

Darülfünun Talim Taburu Makineli Tüfek Kumandanı Yüzbaşı Refik Bey Mahdumu Vecdi Bey’e: Bir adet ipekli mendil.

İstanbul’da Şehzadebaşı’nda Evkaf-ı İslamiye Matbaasında Mürettep Rauf Efendi’ye: Bir çift kol düğmesi.

Tekirdağ’ında Ertuğrul Mahallesi’nde Hoca Veli Sokağı’nda 30 Numaralı Hanede Fatma İsmet Hanım: Bir çift çorap.

Antalya’da Yukarı Pazarda Bakkal Ali Ustazade Mustafa Sabri Efendi’ye: Bir adet çakı.

Ankara’da Muhabir Bilal Bey’in Biraderi Onur Bey’e: Bir adet saat kordonu.

Saruhan Akhisar’ında Bakkal Kemalettin Bey Biraderi Nurettin Bey’e: Bir çift çorap.

İstanbul Postanesi Gişe Memurlarından Asiye Hanım: Bir çorap.

Hediye kazanan arkadaşlar hediyelerinin irsali için tarafımıza 20 kuruşluk posta pulu gönderdikleri takdirde hediyeleri derhâl taahhütlü olarak gönderilecektir.

Mabadi gelecek haftaya.

Arkadaş Mecmuasının Arkadaşlara Mahsus Bir Hatırası

Kendi markanızı ihtiva eden mektup kâğıdına ve zarfına herhâlde malik olmak istemiş fakat bu lüksün en aşağı bir birkaç yüz kuruşa mâl olacağını düşünerek sarfinazar etmişsinizdir. Arkadaş mecmuası pek çoklarınızın bu arzu ve temayülünü bildiği için bu teşebbüse girişti ve çok zarif markalı mektup kâğıtları ile zarflar tab ettirdi.

Bir paket derununda en iyi cinsten 12 kâğıt ve 12 zarf vardır: Fiyatı posta ücreti dâhil olduğu hâlde yalnız 30 kuruştur.

Siparişler: Bir zarf derununda 30 kuruşluk posta pulu olduğu hâlde İstanbul'da, Ankara Caddesi'nde Arkadaş mecmuası idarehanesi, idare memurluğuna gönderilmelidir. Mektubunuz vasıl olur olmaz siparişiniz derhâl postaya verilir.

İhtar-ı mühim: Sipariş verirken markanızı yani isminizin ilk harfini bildirmeyi unutmayınız.

Arkadaşlarla Baş Başa

Akhisar'da Hasan Efendi'ye:

Şoför mektebi meccanen talebe kabul etmez. Şoförlük öğrenmek istiyorsanız bir şoför yanında çalışınız ve imtihan vererek ehliyetname alınız.

Tarsus'ta İsa Cevdi Bey'e:

Peder beyinizin vaziyeti tahsilinizin devamına müsait değilse bulunduğunuz yazıhaneyi terk etmeyiniz. Kâtiplikte kalınız.

Tarsus'ta Halk Sineması Operatörü Zişan Bey'e:

Türkiye'de, Amerika'ya gidecekler tahdid edilmiştir. Şimdiden müracaat ederseniz belki dört beş sene sonra size de sıra gelir. O vakte kadar da paranız artmış olur.

Kadıköy A. Ş. Hanım'a:

Şimdiki hâlde fikrinizi tatbik edebilmek maalesef mümkün olamaz. Arkadaş'a karşı teveccühlerinize müteşekkirimiz.

Adapazarı'nda Rüştü Fuat Efendi'ye:

Teveccühâtınıza teşekkürler ederiz.

İzmir'de Aydınlı Seyfettin Efendi'ye:

Ebeveyninizi gücendirmeden sanatınızın tergisine vakf-ı nefis ediniz deriz.

Topkapı'da E. İzzet Bey'e:

1. İmkân varsa tahsilinize devamı tercih etmenizi tavsiye ederiz.
2. İtiraf etmeden evvel onun size karşı ne histe olduğunu anlamaya çalışsanız daha iyi olmaz mı?

Ayvalık'ta Mehmet Ali Efendi'ye:

Mademki tercih ettiğiniz meslek tahsilini bazı zaruri sebeplerle ikmal edemeyeceksiniz, o hâlde istidat ve kabiliyetinizi, merak ve meylinizi nazarıdikkate alarak bir sanat intihap ediniz.

Ankara'da Nusret Ahmet Bey'e:

Arkadaş, spor mecmuası olmadığından yazınız neşredilememiştir.

Nuri Bey'e:

Doğrudan doğruya Konya Askerî Şoför Mektebine müracaat ediniz.

Talebeden İsmail Hikmet Efendi'ye:

Hele mektebinizi ikmal ediniz, ötesini ondan sonra düşünürsünüz.

Bursa Lisesinden Adnan Efendi'ye:

Mezkûr mecmualara birer mektup ile müracaat ediniz.

Afyon'da Ali Osman Oğlu Arif Efendi'ye:

Girmek istediğiniz mektebin müdüriyetine müracaat ediniz.

Bebek'te F. M. M. S. Hanımlara:

Oradaki kapandı ise yeni açılan ve kapanmayanlara gidiniz.

Buca'da Onur Turhan Bey'e:

- 1, 2. Arzunuz nazarıdikkate alınacaktır.
3. Abone olduğunuz mecmuaya yazarak sorunuz.

Edirnekapı Civarında Ali İrfan Efendi'ye:

1. Bakkallık, her gün sermayenizi biraz daha arttırmaya, müşterilerinizi çoğaltmaya çalışarak devam ederseniz elbette istikbal temin eden bir iştir.
2. İstanbul fotoğraf koleksiyonlarının fiyatları cinslerine göre değişir.
3. Yirmi, otuz liraya alabilirsiniz.

Niyazi Mustafa Bey'e:

Yüzünüzdeki sivilceleri bir doktora gösterseniz daha iyi olur.

Aydın Memleket Hastanesinde Mukaddes Hanım'a:

İki hafa daha sabrediniz.

Üsküdar Lisesi Müdavimlerinden Hayri Bey'e:

Zonguldak Maden Mühendis Mektebine müracaatla şeraitini sorunuz. İstidadınız varsa maden mühendisliği iyi bir meslektir.

Edremit'te Ezineli İsmail Hakkı Efendi'ye:

Arzunuzun yerine gelmesini temenni ederiz.

Üsküdar Lisesinde Ahmet Seyfettin Efendi'ye:

Telefon rehberini açınız. Bahriye mektebinin adresini ve telefon numarasını bulunuz. Müdüre telefon ediniz ve istediğiniz cevabı alırsınız.

Tavas'ta Ziya Öz Bey'e:

Mektubunuzu dikkatle okuduk. Başınızdan geçen elim macera bizi çok müteessir etti. Mamafih mademki artık bu sıkıntılar zail olmuştur ve vaziyetiniz düzelmiştir, mükedder ve bedbin olmanıza mana yoktur. Bundan sonra maziye değil, istikbale bakınız. Şimdiki meslekte sebat ediniz, istikbali vardır.

Edirne’de Hafız M. S. Efendi’ye:

İki mesleğim var. Biri hafızlık diğeri kunduracılık hangisini tercih edeyim, diyorsunuz.

Hafızlık bir meslek değildir ve sesiniz ne kadar güzel olursa olsun sizi doyurmaz. Siz kunduracılığı tercih ediniz ve ilerletiniz. İyi bir kunduracı ustası İstanbul’da dört beş lira yevmiye alıyor.

Siz de iyi bir usta olmaya çalışınız.

Kuzguncuk’ta Faik Ali Bey’e:

Arkadaş! Biz vakıa herkesin arkadaşız. Herkesin işini aklımız yettiği kadar kolaylaştırmaya ve ara sıra akıl öğretmeye çalışıyoruz fakat bu programımızın içine M. Hanım ile mektuplaşmanız meselesi giremez. Eğer arkadaşlarımızı küçük hanımlarla tanıştırmak vazifesini de üzerimize alırsak bize arkadaş demezler başka isim verirler. Lütfen badema böyle programımız haricinde işlerde tavassutumuzu istemeyiniz.

Develi’de H. H. Efendi’ye:

Siz yirmi bir yaşındasınız. Söylediğiniz kız da on altı yaşında. Kızın annesi izdivacınıza her ne kadar razı oluyorsa da babası olmuyor. Siz de bundan kederleniyorsunuz arkadaş! Evvela sen evlenecek sinde değilsin. Hele o hanım kız da çok genç. Biraz sabredin. Sen yirmi beşine girer, o da yirmisini bulsun o zaman evlenirsiniz.

Aksaray’da H. S. Bey’e:

Babıali Caddesi’ndeki kitapçılarda telsiz telefon hakkında Türkçe olarak çok müfit eserler vardır. Size tavsiye ederiz.

Söğüt’te M. R. Efendi’ye:

Bize kalırsa şimdiden nişanlanınız ve askerliğinizi ifa ettikten sonra evleniniz fakat evlenmek için çok acele ediyorsunuz. Yaşınız daha müsaittir. Acele etmeyiniz. Acele işe şeytan karışır.

El-Aziz’de K. Zade H. Bey’e:

Mevzubahis makale ilmî mahiyettedir ve Amerika’da yapılmış bir tecrübe neticesinde tekerrür etmiştir. Binaenaleyh söylediğiniz sizin de hakkınız vardır.

Büyükkada'da Vasfiye Hanım'a:

Fen fakültesine giderek müdavim hanımlardan birisi ile görüşebilirsiniz.

Beyoğlu'nda M. Recep Bey'e:

İstedığınız sinema kumpanya müdürlerinin adreslerini ve isimlerini bilmiyoruz. Zira bu müesseselerin bir değil beş on müdürleri vardır ve şirket hâlinedirler. Saniyen adresleri ve isimleri sizce malum dahi olsa yazacağınız mektuplara cevap alamayacağınıza emin olabilirsiniz. Bu zevat günde dünyanın dört köşesinde yüzbinlerce mektup almaktadırlar ve cevap vermek şöyle dursun açmadan atmaktadırlar.

Beşiktaş'ta M. N. Bey'e:

1. Mademki iki sene evvel tanıdığınız ve konuştuğunuz, şimdi de konuşmamanıza bir sebep yoktur. Cesaretsiz olmayınız.
2. “Bir Haftada Fotoğrafçılık” kitabı size mükemmel surette fotoğrafçılık öğretebilir.
3. Yeni postane civarında Galata tünel civarında bisikletçiler vardır. Orada belki istediğiniz fiyata bisiklet bulabilirsiniz.
4. Arkadaş mecmuasının bir seneliği tamam olunca hususi ciltler ihzar edilecektir.

Konya Lisesinden Mehmet Zeki Bey'e:

Sesinizin güzelleşmesi için teganni dersi almanız lazımdır. İstanbul liselerinden birine meccani ve leyli girmek için maarif eminliğine müracaat etmeniz lazımdır.

Bolu'da Mustafa Doğan Bey'e:

Ailenizin vaziyet-i maliyesi müsaitse tahsilinize devam etmeniz daha münasiptir. Tahsilinizi ikmal ettikten sonra hangi mesleğe istidadınız varsa o mesleği tutarsınız.

Adapazarı'nda Emine Hanım'a:

Leyli meccani bir liseye girmek istiyorsanız maarif vekaletine yahut maarif eminliğine müracaat ediniz.

Sinop'ta Mürettip Mehmet Rüştü Efendi'ye:

Vaziyetinize cidden müteessir olduk. Mürettiplik iyi bir sanattır. Sizin herhâlde hakkınız ayda yirmi beş lira değildir. Okumanız ve yazmanızın da yerinde olduğuna nazaran daha çok para kazanmak hakkınızdır. İstanbul'da mürettibin cemiyeti riyasetine bir mektup yazınız. Belki size burada bir iş bulurlar.

Kastamonu'da Yıldız İmzasıyla:

Doktorluk ve mühendislik çok parlak mesleklerdir. Pederinizin sözünü dinleseniz çok iyi edersiniz. Artistlik karın doyurmaz. Hele para hiç kazandırmaz. Yaşınızın on üç olmasına nazaran daha pek gençsiniz. İleride büyüdükçe daha iyi düşünecek, artistlik gibi istikbalsiz meslekleri beğenmeyeceksiniz.

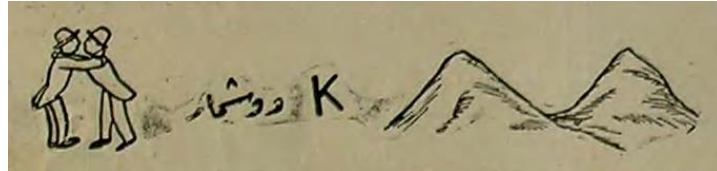
İzmir'de İkiçeşmelik'te S. N. Bey'e:

Sizin gibi müteşebbis ve faal gençler Türk milletinin yüzünü ağartır. Askerliğinizden evvel bir meslek sahibi olmak çok doğrudur. İstanbul'da, Taksim'de şoför mektebi müdüriyetine müracaat ederek şeraitini öğreniniz.

Beşiktaş'ta K. Ş. Bey'e:

1. Güneş yanması geçer. Merak edilecek bir şey yoktur. Kış gelince yüzünüz eski hâlini alacaktır.
2. Prens Şemsettin namında bir şahsı tanımıyoruz.
3. Beşiktaş belediyesi riyasetine müracaat ediniz.

2 Numaralı Müsabakamızı Küşat Ediyoruz

Şekil 88. Dağ dağa kavuşmaz insan insana

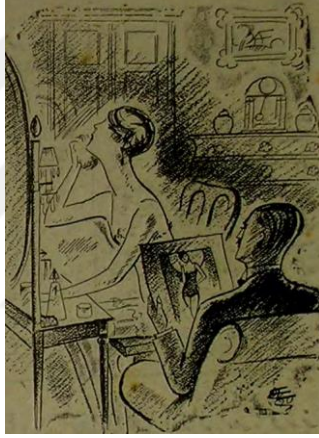
Bu sahifede küşat ettiğimiz 2 numaralı müsabakamız durub-ı emsal müsabakasıdır. Altı hafta devam edecek olan bu müsabakamız altı darbimeselden ibaret olacaktır. Darbimesel müsabakaları Avrupa'da çok taammüm etmiştir ve herkes tarafından büyük bir alaka ile takip edilmektedir. Arkadaşlarımızın bu müsabakadan da çok memnun kalacaklarından eminiz.

İştirak şeraiti:

1. Arkadaşlar altı hafta müsabaka kuponlarını saklayacaklar ve altıncı haftanın nihayetinde hâl varakaları ile beraber altı kuponu Arkadaş gazetesi müsabaka memurluğuna göndereceklerdir.
2. Müsabaka zarfının adresine bir yanlışlığa mahal kalmamak üzere “müsabaka memurluğuna” ibaresini ilave etmeyi ihmal etmeyiniz. Müsabaka nüshasında tevzi edeceğimiz hediyelerin listesini gelecek nüshamızda ilan edeceğiz.

Müsabaka kuponu: Numara 1

Karikatür Sahifesi

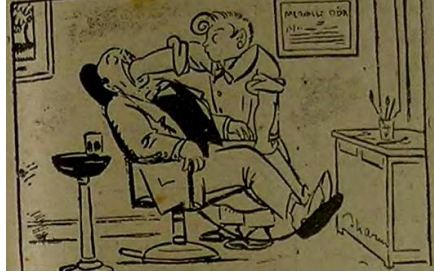
Şekil 89. Karikatür 34

- Böyle açık saçık resim çıkardığınızı valideniz görse ne der?
- Validemi henüz tanımak şerefine nail olamadığınızı anlıyorum.

Şekil 90. Karikatür 35

- Ayağımın vaziyeti size layık olduğunuz cevabı vermeme maalesef mâni teşkil ediyor.

Şekil 91. Karikatür 36

Dişçi — Kerpeten boğazınızdan içeri kaçtı. Çıkaramazsam bedeli hesabınıza geçireceğim.

Şekil 92. Karikatür 37

A.D.

- Affedersiniz. Vapurunuzu gezebilir miyim?
- Tabii gezebilirsiniz...
- Teşekkür ederim kaptan bey.
- Fakat ben kaptan değilim tramvay kondüktörüyüm.

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş Numara 10

Nüshası 5 kuruştur.

29 Ağustos 1928

Şekil 93. 10. sayı kapak fotoğrafı

Sonbahar geldi. Artık güzel yaz günlerinin sevimli hatıralarına veda...

Arkadaşça Konuşalım

Hayatın Meşakkatleri

Hayatımızda her nevden meşakkatler var. Heyhat, arkadaşlar! Bazı kederlerimiz pek hakikidirler fakat birçokları da asılsızdırlar ve onları biz icat ederiz.

Hâlbuki büyük İngiliz şairi Shakespeare'in dediği gibi: "Güneşin aydınlattığı her yerde, hekim olan adam bir liman ve mesut bir köşe bulur."

Saadet hariçte değil bizim içimizdedir. En büyük saadetlerimizle en büyük felaketlerimiz bize başkalarından ve başka yerlerden değil, yine kendi kendimizden gelir. Cenneti cehennem ve cehennemi cennet yapmak bizim elimizdedir.

Biz, ekseriya hayatın müşkülâtını ve meşakkatlerini mübalağa ederiz ve onlara olduklarından fazla ehemmiyet veririz. Tehlike öyle bir şeydir ki biz kendisine doğru cesaretle yaklaştıkça bizden korkup kaçar. Tehlikeyi korkutmasını bilelim.

Arkadaşlar, muhakkak olan bir şey vardır ki hepimiz teker teker, hepimiz ayrı ayrı hayatın birçok felaketlerine uğradık, uğruyoruz, uğrayacağız. Her birimiz mutlaka öleceğimiz gibi, er geç en sevdiğimiz insanları da kaybedeceğiz. Ayrıca hastalık, parasızlık, geçimsizlik, hileye, iftiraya, ihanete kurban olmak gibi türlü türlü kederlere maruz kalacağız. Bunlardan başka bir şeyi düşünmemek bize yeis verir, istikbalimize karşı bizi düşman eder. Paslı bir dil meyvenin lezzetlerini anlamadığı gibi biz de hayatın tadını alamayız.

Hâlbuki yaşamak, iyi yaşamak, ilerleyerek yaşamak isteyenler hayatın bilhassa iyi tarafını düşünmelidirler. Düşünmelidirler ki sıhhatte oldukları zamanlar hastalıktan daha çoktur. Para buhranı geçer ve hususiyle muktesit bir adam için böyle bir buhran da yoktur. İftira, hile ve ihanet de geçici felaketlerdir ve hakikatin yumruğu er geç bu düşmanları ezer.

Maalesef ekseriya, düşünmeden attığımız yanlış bir adım bize yolumuzu şaşırtır ve bizi çıkmaz sokağa saptırır. Geriye dönebilir miyiz? Kaybettiğimizi bulabilir miyiz? Evet, bu mümkündür.

Sokrat'ın iki güzel sözü vardır: “Birisine fenalık etmektense, birisinin fenalığına maruz kalmak hayırlıdır.” “Bir insan fenalık edecek olursa cezalanması, kendisi için, cezalanmamasından daha iyidir.”

Arkadaşlar! Başkalarına fenalık ederek mesut olacağını zannedenlerin hepsi budaladır, emin olunuz.

Şımarık bir çocuğun ne kadar bedbaht olduğunu biliriz değil mi? En küçük arzusuna kavuşmayınca ağlar hatta boğazını yırtarak haykırır. Eğer bu çocuğu atideki felaketlerinden kurtarmak istiyorsak cezalandıralım. Hem başkalarına fenalık etmekten zevk alan bu şımarık çocuğun bedbaht olması da gösteriyor ki saadet fenalıkla kaim değildir.

Hepimiz için “mükedder” olmak tabiidir. Neşemizi daimî surette muhafaza etmek kabil değildir. Zaten o vakit neşenin de tadı kalmaz fakat meyus olmamıza ne lüzum var? Hiçbir zaman ümidimizi kesmeyelim. Ümit eden insan ümitlerinin hakikat olduğunu görür. Ümit etmeyen insan, olacak şeylerden de mahrum kalır.

Arkadaşlar, sizinle arada bir böyle biraz feylesofça konuşmamızın sebebi, hayatın her günkü patırtı, gürültüleri içinde düşünmeye vakit bulamamaktan paslanan zihinlerimizi biraz temizlemektir.

Hem düşünmek de hayatın meşakkatlerine karşı en güzel davalardan biridir.

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- Her muvaffak olamadığımız şeyde, mevhum bir saadet kokusu duyarız. Hiçbir şeyden tamamiyla mesut olamayışımızın sebeplerinden biri de budur, bu inkisarların hatırasıdır.
- Konuşurken başka, düşünürken başka olma. Ya konuştuğun gibi düşün yahut düşündüğün gibi konuş.
- Bir şeyin leh veya aleyhinde hüküm vereceğin zaman, gözünle kulağın ittifak etsin.
- Dün gülünç olan, bugün değildir fakat yarın yine gülünç olabilir.
- Yanlış bir fikir, bir kanaat, sarı hastalıklardan daha tehlikelidir çünkü bir kere efkârıumumiyyeye girdi mi söküp atmak müşküldür.
- Tembeller, daima çalışmak azminde olduklarını iddia ederler.
- Tanıdıklarımızın ekseriya çehrelerini tanırız fakat kalemlerini tanıyamayız.
- Bir insanı, verdiği cevaplardan ziyade sorduğu suallerle muhakeme etmek daha doğru, daha kolaydır.
- Susmayı bilen, söylemeye hak kazanır.
- Güzel şey, ruhun gözüyle görülen güzelliştir.
- Hakikati, hüsnüniyetle aramalıdır.

Aile Hayatının İç Yüzü

Aile Arasında Kavga Neden Çıkar?

Erkekler: Güler yüz görmek isterler, hırçın, inatçı kadına hiçbir erkek tahammül edemez.

Kadınlar: Kocalarından şefkat, sadakat beklerler. Hain, vefasız bir kocaya hiçbir kadın tahammül edemez.

Kadınlar da erkekler de hislerinden, arzularından, heveslerinden biraz fedakârlık edecek olurlarsa aile arasında kavga denen kuduz yaşayamaz.

Evli iseniz başınızdadır. Evlenecek iseniz er geç başınıza gelecektir. Hayat arkadaşlığı, zannolunduğundan çok mühim ve çok nazik bir meseledir.

Bir aile refah ve huzuru ne yalnız erkeği ne de yalnız kadını alakadar eder. Her ikisini aynı derecede ve aynı ehemmiyetle meşgul etmesi lazım gelen bir vazifedir. Aile geçimsizliklerinin esasını bazen öyle hiçten, çerden çöpten vesile ve bahaneler teşkil eder ki hiddet ve asabiyetle kararan gözler, biraz kendilerini toplayıp serinkanlılıkla muhakeme etseler varacakları netice karşısında gülmez, ağlamaklı olurlar.

Bütün gün, saatlerce çalışan, ter döken, erkeğin, evine geldiği zaman, güler yüz istemek elbette hakkıdır fakat çatık kaşla, asık suratla karşılanacak olursa zaten yorgunluktan gevşemiş olan sinirleri tahammül edemez, kavgaya bahane arar fakat erkeğin de “Sizin için yoruldum, sizin için çalıştım!” diyerek yaptığını başa kakması da çirkindir. Kadın da kocasından bilmukabele tatlı dil ister.

Maalesef ekser aileler de sırf bu, sinirleri idare edememek yüzünden, çok hazin vakalar çıkmakta ve hatta iş talaka kadar varmaktadır.

Mesela sofraya oturmuşsunuz, sanki başka zaman yokmuş gibi evin bütün eksik gedikleri o vakit sıralanır, söylenir. Artık kimde iştihâ kalır ki? Böyle sofralarda yenilen yemek değil, birbirini yemektir.

Faraza o gün neşelisiniz, evde hizmetçinin kırdığı bir tabak vesilesiyle haykırmalar, bağırımlar oluyor. Keyfiniz gider, neşeniz söner.

İzdivaç, tamamıyla bir hayat arkadaşlığıdır ve bu arkadaşlık da haklar müsavidir. Bunu tanımayan ve layık olduğu ehemmiyeti vermeyenler için hayatta sükûn, huzur yoktur. Bunlar hayatı, kendi kendilerine zehir ederler.

İşte bunun için her iki taraf, birbirini kontrol etmeli, sinirli zamanlarında zıddına gitmemeli, bir hiç uğruna rahatlarını, huzurlarını fedadan çekinmemelidirler.

— Benim dediğim olacak!

— Hayır, benim dediğim olacak!

İşte, hır dediğin bundan çıkar. Kadın da erkek de hislerinden, arzularından, meyillerinden, heveslerinden biraz fedakârlık edecek olurlarsa bütün hayatlarında hasretini çektikleri saadete, müşkülat çekmeden erişmiş olurlar. Aile saadetinin sırrı: “Tatlı dil, güler yüz”dür.

Gündelik Hayatımızdan Sahneler

Karamanlı Bakkal

Başçavuş, yeni kura efradının okuryazarlarını seçiyordu. Efrattan biri, sırası gelmeden okuryazarların arasına girmişti. Başçavuş sordu:

— Okumak yazmak var mı?

— Oğumam yazmam yoğ, velağın Gayseriliyim...

Bu cevaba akan sular durur.

Hakikaten de öyledir. Okuma, yazma bilmez fakat kendine mahsus bir defter tutuşu, hesapları kaydedişi vardır ki çekirdekten yetişme değme muhasiplerin kârı değildir. O defter, bilfarz sizin elinize geçse bakar, bakar, karınca duasına benzeyen alelacayıp işaretlerden bir mana çıkarmak şöyle dursun, üstelik bunadır kalırsınız.

Lakin bir de ona sorun. Size, sattığı veyahut veresiye verdiği malların maliyet fiyatlarından, reisü'l malikin faizine, okka ve dirhem adetlerine kadar santim şaşırmadan birer birer tafsilat verir.

Zaten defteri, akıl defteridir. Asıl defterikebir, beyninin içindedir. Seneden seneye bilançosunu yapar ve hesaplarını sene-i sabıkadan sene-i maliyeye devreder. Yalnız bu devridaim, resmî memurlar huzurunda olmaz. Hakiki kâr ve zarar kendisinden başka herkesçe meçhuldür, mahremdir.

Kapıdan giren müşteriye gözünden tanır. Açacağı kredi, şahsa ve şahsın ehemmiyete göredir. Zahiren bütün mahalleli ile dosttur. Müşterilerine, komşularına güler yüz gösterir.

Bir müşteri ile uzun müddet “aksata” etmeden borca yanaşmaz. Takıntı yapacak müşteriyi evvelden hisseder, veresiye vereceği malların esmanını mafaiz evvelden çıkarır. Batak parayı (!) kurtarırsa piyango çarpmış gibidir. Mamafih o, daima şikayet eder. Onun indinde piyasa daima kesattır, iş yoktur, alışveriş durgundur. Sanırsınız ki dükkânı, ticaret için değil şan olsun diye açmıştır.

Eğer onun nazarında itibarlı müşterilerden iseniz sizi geçerken yolunuzdan çevirir:

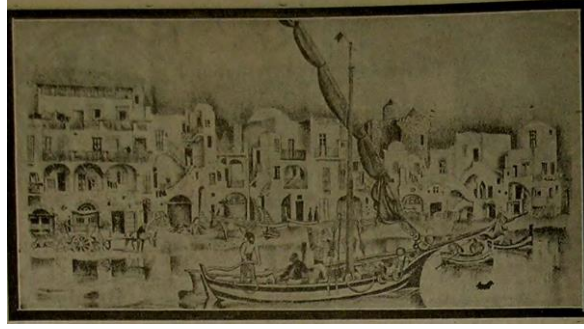
— Amanın derim... Artık bu fağır Yurdanağı’yi bütün yağadan silgüp attınız, ciğerim... Mutlağ ağsata için değül, biraz da yarenliğ için tenezzül buyurundu, aa, guzum efendim... Şu cameğanlardaki mallara bir yol bağındı. Şu, guşgömu basdırmayı nirede bulacağın? Halis sedir yağı, Bünyan yağı, Trabzon’un tuzsuz tereyağı, yağı parnağ parnağ yi de yüreğın yağ tutsun. Galamata zeytünini benden başka nirde bulabilirsın, düğğanın bütün mallarını topyeğün üzerine iderim. Anladın ğı?

Fakat sizinle konuşurken, karşı kaldırımdan şemsiyesini yüzüne siper ederek acele acele giden birine seslenir:

— Hacı beğ, bu zabah bizim çırak Ğosti’yi yine baştan savdın. Ne vakit hesabı göreceğiz. Aybaşı da ğeldi, ğeçti... Bu gadar olmaz gırık!

Borçlu müşteriyi yakasından yakalar, bir hayli şikâyetten sonra bırakır. Üzerleri tozdan kışır bağlamış mallarına toz kondurmaz! Her fırsatta metheder fakat buna rağmen İtalyan makarnası sattığındaki makarna, yerlidir. Halep yağı tenekesindeki yağ, halis kuyruktur. Okkadan ziyan etmeyeyim diye, kendi yediği zeytinlerin çekirdeklerini, zeytin fıçısına attığı için zeytin taneleri arasında alelekser kuru çekirdekler çıkıverir. Diyeceksiniz ki o kadar kusur kadı kızında da bulunurmuş! Hâlbuki bakkal Yurdanaki, kadı kızı değildir!

Bizi Nasıl Tanıyorlar

Şekil 94. İstanbul limanı

Bu resmi tanıyabildiniz mi? Bir Amerikalı ressama nazaran İstanbul Limanı'nın manzarası böyle imiş.

Hani tanımak da bu kadar olur. Akıl menbaı Amerikalıların hayalhanelerinden çıkan şu uydurma resme bakın. Bakın da ibret alın. Bizi hâlâ ne zannediyorlar ve ne gözle görüyorlar? Hoş buna görmek demezler. Körlerin bile el ve koku ile anlama kabiliyetleri, bu bakar körlerden daha çok fazladır.

İstanbul sahillerindeki şu evlerin dilnişin (!) manzarasına ne buyurulur? Bu resmi yapan ressamı almalı bir kulağından tutup bütün sahillerimizi göstermeli: “Resimden evvel, biraz görmeye alış.” demeli.

Hâlâ pazar kayıkları, battal yelkenlerin hayaliyle avunuyorlar, seyrisefainin, Şirket-i Hayriye'nin vapurları Tuna'da işleyen çarhlı gemilerden daha güzel, daha zarif ve son sistem değil mi?

Fakat gelin de Amerikalılara dert anlatın. İnâtçı adamın denizde boğulurken, parmaklarını oynatarak: “Orak değil makas!” dediği gibi Amerikalılar da inat ediyorlar. Orak değil makas! Eğer maksatları bizi gülünç etmekse böyle saçma, ıpsız sapsız yazılar ve resimlerle kendileri gülünç oluyorlar. Acaba farkındalar mı dersiniz?

Arkadaşlar! Hayat Mücadelesine Karşı Hazırlıklı mısınız?

Arkadaşlar!

Hayat büyük bir imtihan meydanıdır. O meydanda hayat ile çarpışamayan yenilir ve meydanın haricine atılır. Çarpışıp ve muvaffak olan da hayata hak kazanır ve müreffeh bir istikbale kavuşur. Kaç yaşında olursanız olun! Hayat mücadelesinde muhakkak surette

muvaffak olmak elinizdedir. Yirminci asrın âlimleri yalnız akıllara hayret veren telsiz telefonu, tayyareyi vesaireyi icat etmediler. Onlar aynı zamanda hayatta muvaffak olmanın sırrını da meydana koydular. İşte Amerika gözümüzün önünde: Amerika’da fakir, işsiz yoktur arkadaşlar! Arkadaşınız büyük, hakiki bir arkadaşlık göstererek size hayatta muvaffak olmak çarelerini en son ilmî esaslara istinaden birkaç hafta sonra öğretmeye başlayacaktır. Bu güzel haberi, bu arkadaşlığımızı bütün arkadaşlarınıza müjdeleyiniz. Arkadaş’ı okumayanları ikaz ediniz. Gelecek hafta daha fazla tafsilat vereceğiz.

Arkadaşınız

Bir Taharri Memurunun Hatıraları²⁴

“Bir Şoförün Hatıratı” bitti. Arkadaşlarımıza “Bir Taharri Memurunun Hatıraları”nı takdim ediyoruz. Bu yeni tefrikamız, baştan nihayete kadar hep hakiki ve heyecanlı zabıta vakalarını muhtevidir. Arkadaşlarımız tarafından çok derin bir alaka ile takip edileceğine hiç şüphe etmediğimiz bu tefrika hakkında fazla söz söylemeyi zait addeylemekteyiz. Bana, ismini yazmaklığımı, şahsından bahsetmemekliğimi yeminler, vaatler ettirerek naht-ı temine aldıktan sonra hatıralarını anlatmaya razı olabildi:

— Dünyanın her yerinde zabıta vakaları ve bu vakaların ilham ettiği zabıta hikâye ve romanları vardır. Yalnız şu, nazarıdikkatte tutulmalıdır ki bu gibi hikâye ve romanların yüzde yetmiş beşi hayalidir. Hakikate sığmayacak palavralar ve safsatalardan ibaret gibidir. Ben, bu meslekte tam yirmi beş sene çalıştım. Yirmi beş sene her gün artan bir şevk ve hevesle emek verdim, kendimi çürüttüm, yıprattım. Onun için hatıralarımın, birçokları gibi istihfafla karşılanmasını istemem.

Eski taharri memurunun, bu endişesine cevap verdim:

— Azizim, ismimi yazma dedin, pekâlâ, dedim. Şahsımdan bahsetme dedin, ona da pekâlâyı bastırdım fakat anlatacağın hikâyelerin, arkadaşların istihfafla karşılayıp karşılamayacaklarını ben nasıl bilebilirim? Hikâyelerinin kıymet ve ehemmiyetlerine, sen, kendin güvenebilir misin?

Metanetle doğrulmuştu:

²⁴ Onuncu nüshadan itibaren “Bir Taharri Memurunun Hatıraları” başlığı hem yeni Türk harfleriyle hem eski harflerle yazılmıştır.

— Methetmek gibi olmasın ama güveniyorum.

— O hâlde mesele yok... Anlat bakalım.

Karşımdaki koltuğa sırtını dayamış, geçmiş günlerin hayalini avlamak istiyor gibi gözlerini yarı kapamış, sol elinin parmaklarıyla da şakağını ovuyordu:

— Bilmem, ismini duydun mu, vaktiyle bir İskete Şahap vardı. Çok sinsî, hilekâr olduğu için şöhreti etrafa yayılmıştı. Ondan habîs, ondan melun bir şerir tanımadım desem yalan söylemiş olmam.

— Şimdi nerede?

— Böylelerinin akıbeti ne olur? Bıçak altında can verirler. İskete Şahap da bütün kurnazlığına rağmen, bir meyhane kavgasında kuyruğu titretiverdi. İskete Şahap'ı öyle adı, tavuk hırsızlarından sanma. Kendine göre usulleri vardır. Mesela, bir gün bir evin kapısını açar. Evvelce şunu söyleyeyim ki İskete Şahap, ev halkı ve ev sahibi hakkında malumat-ı kafiye elde etmeden kapının ziline parmağını basmaz. Soracağı şahsın evde olup olmaması mühimdir.

Hizmetçi kapıyı açar, İskete telaşlı telaşlı sorar:

— Burası Kudret Celal Bey'in evi değil mi?

— Evet, efendim.

— Beyefendi evde mi?

— Hayır. Sabahleyin çıktılar ancak akşam yedide, sekizde gelirler. O zaman teşrif edersiniz.

İskete'nin yeisten, nevmididen kolları yanına düşer:

— Eyvah! Şimdi ne yapacağım ben? Bu sabah yazıhaneye de gelmediler. Bu vakte kadar bekledim, nihayet eve gelmeye mecbur oldum. Akşama kadar bekleyemem. Daha doğrusu iş beklemez.

Durur, bir parmağını alnına koyar, düşünür:

— Haydi, akşama kadar tehir edeyim fakat o zaman da benim bulunmam kabil değil. Tekrar buraya gelemem. Ne yapmalı? Ne yapmalı? Bir kâğıt yazıp bırakayım, bari. Başka çare yok.

Hizmetçi, evin efendisiyle mühim ve müstacel işi olan bu adamı, tabii salona alır. İskete, hokka kalem ister ve hokka kalem gelinceye kadar da odadaki yükte hafif pahada ağır şeyler, İskete'nin ceplerine giriverir.

Tesadüfen hokka kalem bulunuverirse İskete, hiç istifini bozmaz. O zaman da yalandan bayılır. Tabii ev halkı telaşa düşerler ve İskete de bu telaş arasında vurgununu vurur, sıvışır, gider.

İskete için bunlar, umur-ı âdiyedendir. Onun en büyük mahareti “dızdızcılık”tır. Asıl mesele, bu işte adamı intihap etmektedir fakat İskete zekâsı, tecrübesi ve mahareti sayesinde, avlamak istediği enayiye derakap bulmakta güçlük çekmez.

Yolda saf yüzlü, kendi hâlinde giden efendi bir adama yaklaşır. Boynunu bükerek yalvaran bir sesle:

— Beyefendi, der. Ben sefil, perişan bir hâldeyim. Ama kabahat, bende... Kumar beni mahvetti. Ne yapayım? Elimde değil. Açım, on param yok. Dilenmeye de alışmamışım. Bana bir iyilik, bir insaniyet etmek istemez misiniz?

Saf, iyi kalpli adam, onun hâline acır:

— Buyurunuz.

— Şu yüzüğü görüyor musunuz? Varım, yoğum bu! Taşı da kıymetlidir. Bunu satın alınız, beni sefaletten kurtarınız. İsterseniz bir kuyumcuya gösterelim.

O adamcağızla birlikte kuyumcuya giderler. Taşın hakiki olduğu tebeyyün eder ve fiyat keşirler. İskete yüzüğü seksen liraya bırakır. Aradan zaman geçer. Yüzüğü alan hayır sahibi, bir dolandırıcılığa kurban gittiğini, yüzüğün on para kıymeti olmadığını anlar. Dövünür ama iş işten geçer.

İskete'nin hilesi pek basittir. Onun cebinde hep birbirine benzeyen yüzlerce yüzük vardır. Yalnız bir tanesi kıymetli ve hakikidir. Vazifesi de çığırtkanlıktır.

İskete'nin “dızdızcılık”tan başka “papelcilik” ve “mantarcılık” marifetleri de vardır. Yere paket, mücevher mahfazası düşürür. Tabii bu, ağıdır. Takılan, iki bir yok, içine düşürür.

Yoldan geçen yerdeki paketi yahut mahfazayı görür, eğilir, alır. O sırada İskete yanaşır. Paketi yahut mahfazayı alana sorar:

— Sizin mi?

— Yooo...

— Öyleyse ben de pay isterim, yoksa söylerim.

— Nasıl paylaşırsınız?

— Sen hissemi satın al.

Pazarlığa girilir ve İskete'nin kendi hissesini nakde tahvil ederek uzaklaşır, gider. İskete Şahap, Tanrı'nın günü böylece yirmi, yirmi beş liradan aşağı olmamak üzere gündeliği düzeltir.

İskete'nin bir de “siparişçilik”i vardır. Bunda, hepsinden fazla muvaffak olur. Gözüne kestirdiği ticarethaneye girer. Yalnız bu manevraya pek itina ile hazırlanır çünkü gittiği ticarethaneye emniyet, itimat alaka etmek lazımdır. Onun için gayet temiz giyinir, ağırbaşlı kalantor bir bey olur. Ticarethane faraza elektrik tesisatı satıyor diyelim. İskete, düzinelerle ampuller sipariş eder ve avizeler beğenir ve adresine gönderilmesini söyler fakat sipariş ancak bir iki günde ambalaj edilebilir fakat sipariş eden zatın en kıymetli salon avizesine serian ihtiyacı vardır. Zira o gece evinde ziyafet verecektir. Ticarethane sahibi, avizeyi derhâl göndermezse müşterisini darıltacak ve üstelik bu mühim siparişten de olacak. Kabulden başka çare yoktur. Avize, İskete'nin otomobiline konulur. İki gün sonra, verilen adrese siparişleri götüren memurla hamallar, geri dönerler. Adresin, uydurma olduğunu söylemeye hacet var mı?

Cevabı Hak Etmiş

Saim Bey, hayli müşkülpesentlerdendir. Her şeyde kılı kırk yarar. Geçen gün lokantaya gitmişti. Garsonu çağırdı, ıstiridye ısmarladı. Garson büfeye doğru giderken arkasından tekrar seslendi:

— Garson, buraya bak...

— Buyurunuz.

— İstiridye, dedim. Ama nasıl istediğimi de anla.

— Sizi dinliyorum.

— Getireceğin istiridyeler öyle pabuç gibi büyük olmasın fakat küçüğünü de istemem. Sonra fazla etli de olmasın ama kabuğa yapışık porsuk gibisini de istemem. Dur gitme... Bayat da olmasın. Taze, gayet taze olsun...

Garson, başını eğdi, nezaketle cevap verdi:

— İçinde inci de olsun mu efendim?

Bazı Kadınlar Neden Koca Bulamıyorlar?

Çünkü süse düşkün oluyorlar.

Çünkü erkeği şuh tavırlarla teshir etmek istiyorlar.

Çünkü erkeğe karşı samimi ve ciddi olmasını bilmiyorlar.

Dünya kadınlarına yine bir süslenme hevesi geldi. “O heves ne vakit yoktu ki?” diyeceksiniz. Doğru fakat sadeliğin de zarafet addolunduğu devirler vardır. Bugün moda yine sadelik emrediyorsa da birçok kadınların süse düşkün olduklarını görüyoruz. Haber verelim ki ister genç kız ister dul kadın olsun, kadınlar arasında koca arayıp da bulamayanların ekserisi tuvalet meraklılarıdır.

İngiltere’de buna dair bir anket yapıldı. Gazeteler evlenmek isteyen kadınlara soruyordu:

1. Ne vakitten beri koca arıyorsunuz?
2. Meziyetleriniz arasında güzellik, gençlik ve zenginlik var mı?
3. Rast geldiğiniz erkekler üzerinde ruhi tesir mi, şehvi tesir mi ikaya çalıştınız?
4. En tesirli yeriniz gözleriniz mi, tavırlarınız mı yoksa vücudunuzun -et olarak- şehvi tarafları mı?
5. Koca buldunuz mu ve evlenmek üzere misiniz?

İngiliz gazetesine gelen 976.253 imzasız cevaptan 256.405 tanesi itiraf ediyorlar ki senelerden beri koca aradıkları hâlde bulamamışlardır. Bu miktarın en büyük kısmı da erkeklere şehvi tesir ikına çalıştıklarını ve tuvaletle rayihaya fazla ehemmiyet verdiklerini itiraf ediyorlar.

Demek ki koca bulamayan kadınların ekserisi erkeği hakiki olarak teshir etmenin usullerini bilmeyenlerdir.

Hâlbuki geriye kalan 719.848 kadın evlenmek üzere bulunduklarını ve bu muvaffakiyetlerini servetten, mülkten ziyade samimiyete, ciddi ve âşıkane bakışlara, manevi tesirlere borçlu olduklarını yazıyorlar.

Filhakika şuh kadınlar güç evlenirler. Her erkek bu türlü kadınlardan hoşlanır fakat evlenmek için değil! Şuh kadınlar her erkeğin hoşlarına giderler fakat bir adama yalnız kendisinin hoşuna gideceği kadın lazımdır. Süslü kadınların tesirleri muktedir... Erkeklerin çoğu her şeyi pek iyi hesap ettikleri için şuh ve zarif kadınların tehlikeli olduklarını, onlarda samimiyet, vefa aramak doğru olmayacağını bilirler. Bildikleri için de bu türlü kadınlarla evlenmeyi düşünmezler.

Bir de evlenmek isteyen akılsız kadınlardan bazıları evlenmeden evvel eğlenmeye başlıyorlar. Ne gaflet! Gayrimeşru hayatı kabul eden kadının evlendikten sonra sadık kalacağına hangi erkek inanır?

Bu evlenmek meselesi kadın için de erkek için de cidden güçleşmeye başladı. İki cins arasındaki mütekabil itimatsızlık gittikçe artıyor. Bu müşkülattan kurtulabilecek olanlar yalnız ciddi erkeklerle samimi kadınlardır.

Çapkın erkeklerle şuh kadınların ölünceye kadar sevildiklerine asla emin olmamak en büyük cezalarıdır.

Nihayet şurası da muhakkaktır ki izdivaç ebediyetin yolu olduğu için et gibi fâni şeylere değil, ruh gibi ebedî şeylere istinat eder.

Onun için evlenmek isteyen kadınlar süs gibi, şuhluk gibi fâni tesirlerle değil, manevi tesirlerle erkeği teshire çalışsınlar. Yoksa ilelebet eşsiz kalmaya mahkûmdurlar.

Tesir

İki aktör, kuliste konuşuyorlardı. Genci ihtiyara sordu:

— Yeni piyeste rolün var mı?

— Var. İkinci perdede uşağa çıkıyorum.

— Senin?

— Benim de var. Dört perdede de tramvay vatmanı rolünü aldım.

Genç aktör, derin derin içini çekti:

— Vah, vah... Çok ezici bir rol desene!

İyi Öldürmesini Bilseydim Ben de Meşhur Bir Artisttim

Bana tevdi edilen “alçak” rolünü muvaffakiyetle başaramadım çünkü soğukkanlılıkla bir genç kıızı öldürmek icap ediyordu. Hâlbuki ben bu işi yaparken hiçbir zaman heyecanımı zapt edemiyordum.

4

Bir gün müdür bana:

— Tam size göre bir rol var, dedi. Haftada yüz elli dolarla, on beş gün çalışmak işinize gelir mi?

O zamana kadar haftada yüz dolardan fazla almadığım için hemen kontratı yapıp imzaladım. Söz arasında:

— Siz, Douglas’ın “kahraman” rolünü aldığı filmde, “alçak” rolünü oynayacaksınız.

İhtarı zihnime nakşolmuş, mütemadiyen uğuldayıp duruyordu. Bu, pek lehime bir şey değildi çünkü filmlerde “alçak”, “kahraman” tarafından cezalandırılacağı için artist, halk üzerinde gayet nahoş bir intiba bırakır. Bundan başka Douglas cihanşümül bir şöhret kazanmış bir artistti ve ben onun karşısında bir raunt durmak mecburiyetinde idim!

Fakat sinemacılıkta her yol, insanı zafer ve muvaffakiyete götürebilir. Hatta bir rezalet, bir gün yıldızlardan Evelyn Nesbit’i, meşhur bir dramın kahramanı yapmıştı. Dansta sırasıyla Gladys Dalton’u, La Doraldina’yı, Irene Castle’ı, Rudolph Valentino’yu sinemaya çekip sürüklemişti. Yüzme şampiyonu Annette Kellerman da bahri filmlerde oynamıştı. Boks şampiyonlarından Jim Corbett, Jess Willard, George Carpentier da yumruklarını sahnede gösterdiler.

Her ne hâl ise Douglas’la beraber oynadım.

Bir direktör, böyle meşhur şahsiyetlere birinci rolü vermekte çok tereddüt eder. Bu, bir cihetle iyidir çünkü o şahsın şöhretinden istifade edilir, ilan masrafından kurtulunur fakat bir cihetten de tehlikelidir çünkü yeni artistin şöhreti, ekseriya perde üzerinde muvaffakiyet temin edemez. Nitekim meşhur muganni Caruso’nun filmi pahalı bir tecrübe olmuş ve

hiçbir Amerika sineması, bu muganniler kralının çehresini halka göstermeye razı olamamıştı.

Douglas, muvaffak olduğu takdirde çok azim menfaatler elde edileceği şüphesizdi. Amerika’da, bir filmin muvaffakiyeti için yalnız sermaye kifayet etmez. Kıymetli ve mükemmel bir artist, müstait aktörler iyi bir direktör, iyi bir senaryo, iyi bir fotoğrafçı ve parlak güneş lazımdır.

Douglas’ın filmi, şampiyonun sukut ve akıbetini göstermiş olacaktı. Benim de sinemacılığımın hitamını... Fakat bu, rolümü hüsnüniyetle oynamama mâni olmadı. On beş gün en tehlikeli cambazlıkları göze aldım. Objektifin karşısında sabır ve tevekkülle duruyordum. Ben diğer on iki haydut, şampiyonun pençesi altında kıvranıyorduk. Bir araba ile beraber bir tepeden denize atlıyordum, bir katrda boğuluyordu.

Filmin en mühim yerinde, masum kızın başına revolverle vurup öldüreceğim zaman, birdenbire bir yorgunluk hissetmiştim. Bazı masallarda olduğu gibi masum kıza imdat eden manevi bir kuvvetin tesiri altında kollar gevşer, dizler bükülürmüş. Bana da öyle bir hâl geliyordu. Bu sahneyi bir kere, beş kere, on kere tekrarladık. Yarım saatlik beyhude bir tecrübeden sonra direktör bağırdı:

— Bana otuz dakikalık vakitle bin iki yüz elli dolar kaybettirdiniz. Tekrar edin, fena öldürüyorsun!

Günlerce tecrübe edildi, ben, hâlâ “fena öldürüyor”dum. Bin türlü cinayet ve şenaati irtikâp edip de en son dakikada eli titreyerek gerilemek, polisler tarafından yakalanırken korku alameti göstermek, bir cani için mucib-i ar bir hacaletti. Artık hangi stüdyoya müracaat etsem, cevabı dayatıyorlardı. “Evet, ama fena öldürüyorsunuz!” Artık, “alçak” rolleri almak ümidine veda etmek lazım geliyordu. İşe kör acemi gibi yeniden mi başlayacaktım? Yeniden müşkülâtlarla mı uğraşacaktım? Cesaretim kalmamıştı, Los Angeles’a ve Amerika sinema âlemine veda ettim.

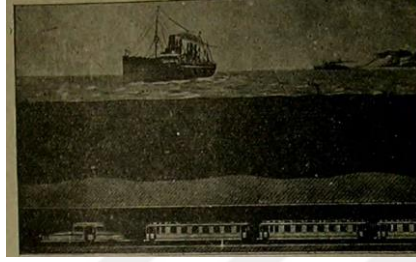
Son

Üsküdar’la Sarayburnu Arasında

Avrupa ile Asya’yı yekdiğerine raptedecek bir köprü veya tünel inşa edilebilir mi? Evet arkadaşlar bu bir vakit ve para meselesidir.

Ara sıra gazetelerde, Anadolu ile Rumeli yakasını köprü ile birleştirmek yahut deniz altından tünel açarak denizi aşmak mevzubahis olur. Bunun bir hayal olduğunu iddia edip gülenler aramızda yok değildir. Lakin bir hakikat olabileceğine iman edenler de çoktur.

Buna iman etmek; fenne, akla, zekâyâ iman ve itikat etmek demektir. Bugüne kadar fen ne hayalleri hakikat yapmamış, ne akıl harici addedilen şeylerin pek basit oldukları tahakkuk etmiştir.

Şekil 95. Sarayburnu ile Üsküdar'ı yekdiğerine raptedecek tünelin planı

İşte şu gördüğünüz resim bir deniz tünelinin projesini göstermektedir. Deniz altında açılan tünelde geniş, mükemmel vagonlar sizi sarsmadan, yormadan Sarayburnu'ndan alıp Üsküdar sahillerine çıkaracak yahut Üsküdar'dan alıp Sirkeci'ye bırakacak. Tıpkı Galata'dan Beyoğlu'na geçer gibi kısacık bir zamanda denizin altında seyahat ederken denizin üzerinde de yelkenliler, yolcu vapurları hatta büyük transatlantikler seyir ve seferlerine devam edecekler.

Bu, harikaengiz bir şey değil fennin, medeniyete küçük bir hediyesidir. Memleketimiz bu refah ve saadeti, pek yakın zamanda idrak edecektir çünkü her gün şahidi olduğumuz terakki, teceddüt hamleleri arasında bu, sadece bir vakit ve para meselesinden başka bir şey değildir.

Dolmuş Bir Adam

Tramvaylar kalabalık oluyor. Halk sıkıntı çekiyor diye şikâyetler çoğalınca tramvay kumpanyası lütfetti, İstanbul'a otobüs getirtti.

Fakat kaç tane biliyor musunuz? Tabii İstanbul gibi büyük ve tanınmış bir şehrin tramvay derdi çeken halkına kaç otobüs deva olabilir dersiniz? Asgari, on on beş tane değil mi?

Hayır, yanılıyorsunuz arkadaşlar. Anası, babası topu, temeli iki tane! Niye hayret ettiniz? Evet, iki tane...

Bu iki demirbaş otobüs, eski postaneden Bayezid’e, Bayezid’den eski postaneye işliyordu fakat halkın köprüyü rahatça geçebilmesi için kumpanya, otobüsün birini Sirkeci - Karaköy hattına tahsis etti.

Bunun üzerine de tramvaylarda izdiham olur, halk sıkıntı çekerse şaşmamalı doğrusu! Şimdiden sonra da kolaylık gösterildiğini iddia edebilirsiniz. Halk ferih ve fahur, işine gücüne gidiyor, evine dönebiliyor. Bize inanmazsanız resmimiz size ispat eder.

Şekil 96. Akşamları otobüsler işte bu hâldedir

Arkadaşlarla İstanbulu Gezelim²⁵

Bu makalenin başlığını yeni harflerle tanzim ettik. Arkadaşlarımızın yeni yazılara hayli alışmış olduklarını bildiğimizden serlevhamızı kolayca okuyacaklarını tahmin ediyoruz. Serlevhamız şudur: Arkadaşlarla İstanbul’u Gezelim.

Bir Gecede 1.000 Lira Nasıl Yenir?

Yenir mi? Yenir! İnsanın cebinde parası ve yemeğe de niyeti olduktan sonra pekâlâ mis gibi yenir! Fakat yarını düşünmemek şartıyla...

Bir de bunun, insanın arzusu, ihtiyarı hilafına yenmesi vardır ki asıl hazin ve feci olan da odur. Mesela, sizinle bir akşam Beyoğlu tarafına geçmek, biraz çalgı dinleyip gözümüzü, gönlümüzü eğlendirmek istiyoruz.

İşte, kapısının önünde rengârenk ışıklar yanan şu bara girelim. Girdiğimizi gören garson, şapkalarımızı, bastonlarımızı alıyor. Tabii bu hüsnükabulden memnun oluyoruz.

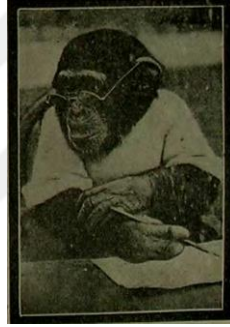
²⁵ “Başlık yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

İçeride, cazbant, kulak tırmalayan gürültülerle cehennemi çığlıklar koparıyor. Sahnede tüylere, bürümceklere, pullu tüllere bürünmüş çıplak kadınlar, vücutlarını lastik gibi eğerek, bükerek kıvrıla kıvrıla oynuyorlar.

Oturduğumuz masanın önünden bu kadınlardan biri geçerken gözüyle işaret ediyor. İttiğimiz birkaç kadeh içki de tesirini göstermiştir. O kadını masamıza davet ediyoruz. Şampanya şişeleri, çeşme suyu gibi akıyor, dökülüyor.

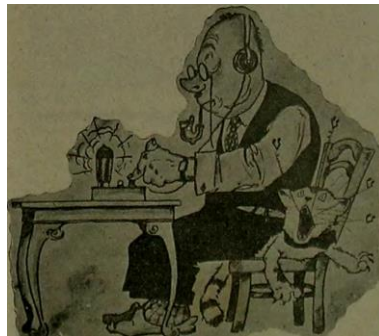
Eğer mahmur gözlerimizi biraz açacak olursak şampanya şişelerinin kasten boşalıp devrildiğini görebiliriz.

Böylece gece yarısı olur, saatler geçer ve nihayet dışarıda tan yeri ağarırken bizde de şafak atar çünkü iki portakalı, üç, dört muzı beş liradan hesaba geçiren garsonun getirdiği pusula elifi elifine bin lira değilse bile sekiz, dokuz yüz liradır. İnanmazsanız tecrübesi bedava...

Şekil 97. Talihli bir hayvan

Okuyup yazmayı taklit eden bu maymunun harikulade zekâsına meftun olan bir İspanyol asilzadesi bu hayvanı yanından ayırmıyormuş. İşte talihli bir hayvan...

Şekil 98. Karikatür 38

Dalgın adam — Kedi nağmesine benzeyen bu konseri dinleyebilene aşk olsun...

Birinci Müsabakamıza İştirak Ederek Kazanan Talihliler

Geçen müsabakamızda hediye kazananların isimlerinin mabadi:

Birer Adet Altın Kaplama Saat Kordonu Kazananlar:

Tarsus'ta köşker esnafından Hacı Halilzade Mehmet Usta vasıtasıyla Sami Bey. Isparta'da Fırka 6 Musika Bölük Kumandanı Yedrettin Bey hemşiresi Türkan Hanım. Tophane'de kışla arkasında İlyas Çelebi Mahallesi'nde Genç Türk Bakkaliye Mağazası müsteciri Mustafa Burhanettin Efendi. Sultan Hamamı'nda 28 numaralı Ziya Koyuncu Ticarethanesinde Vehbi Bey. Adana Lisesinde Hüseyin Bey'in mahdumu Nuri Efendi. Kasımpaşa'da Hacı Ferhat Mahallesi'nde 47 numaralı haneden Nihat Bey. Binbirdirek'te 3 numaralı hanede kömürcü Hüseyin Hilmi Efendi. Çorum belediye başkâtibi Mehmet Bey vasıtasıyla muallim Mazlum Kenan Bey. Feyziati Lisesi erkekler kısmında 67 Cihat Hakkı Efendi. Ankara Hacı Doğan'da Çifte Fırımlar civarında Hatuniye Mahallesi'nde Bahçe Sokağı'nda 1 numaralı hanede namdar Evvel Efendi. Kadıköy'ünde 11'nci mektepte Rüştü Hakkı Efendi. Mirgün'de Mumhane Caddesi'nde 1 numaralı dükkânda Basri Efendi. Eskişehir'de Taşbaşı'nda 158 numaralı yazıhanede Mehmet Osman Efendi.

Birer Adet Gümüş Kaplama Cep Saati Kazananlar:

Karamürsel Saraycık çiftliğinde Faik Orhan Bey. Ankara'da Müdafaa-i Millîye Vekaleti levazımat umumiye dairesinde dördüncü şube mamulat memuru Akif Bey kerimesi Sevgi Hanım.

Birer İpekli Mendil Kazananlar:

Kayseri'de Kazancılar çarşısında ehveniyet mağazasında M. Nermi Bey. Bursa'da Altıparmak Caddesi'nde Nezaket Kervanında pişirici Halil Efendi. Emirgan'da Muvakkithane Caddesi'nde İnönü Mektebi talebesinden Sadettin Efendi. Üsküdar'da Paşa Limanı Caddesi'nde 56 numaralı hanede Nihat Bey. Unkapanı'nda Salih Paşa Caddesi'nde 17 numaralı hanede Mehmet Fehim Efendi. Üsküdar'da Doğancılar'da 1 numaralı hanede sakin M. Hayri Bey'e.

Birer Adet Çakı Kazananlar:

Üsküdar'da Tunusbağı'nda Ethem Paşa Sokağı'nda Munise Haydar Hanım. Kadıköy'ünde Kuşdili'nde 10 numarada Müşerref Abdülkerim Bey. Bandırma'da keresteci İzzet Efendi mahdumu Servet Osman Efendi. İzmir'de paket postanesi ittihat mevrude memuru

Mehmet Tevfik Bey. Taşoz torpidosunda Yüzbaşı Behçet Bey. İzmir Akhisar'ında Türk Ocağı bandosunda Ekrem Necati Bey. Manisa'da alay 44 mamulat memuru Zahit Bey mahdumu Hamdi Turan Bey. Kırkağaç'ta Hadizade Ahmet Faik Bey mahdumu Ömer Rahmi Bey.

Birer Adet Jilet Makinesi Kazananlar:

Manisa'ya tabi Kırkağaç kasabası gazeteler müvezzii Faruk Efendi. İzmir'de Sabık Dumlupınar Mektebi muallimlerinden Emine Kevser Hanım. İzmir Tuz İnhisarı başmüdüriyeti memurlarından Muharrem Ferhan Bey. Aksaray'da Taş kasabada Tekke Sokağı'nda 6 numaralı hanede Halil Nejat Bey. Bandırma'da Eslihalızade Tevfik Bey. Kızıltoprak'ta Süleyman Paşa çıkmazında Tevfik Bey'in köşkünde İsmet Nejat Bey. İzmit İstanbul Caddesi'nde Kahramanzade Sokağı'nda 3 numarada Selahattin Bey.

Birer Adet Çorap Kazananlar:

Lüleburgaz'da Cumhuriyet Otel ve Birahanesi müsteciri Nurettin Bey. Edirne'de sıhhiye dairesi karşısında kahveci Haşim Efendi kalfası İsmail Hikmet Bey. Edremit'te mülazım Selahattin İsa Bey. Kırkağaç'ta fabrikatör Kurduslu Halil Ağa mahdumu Muhsin Bey. İzmir Akhisar'ında Kavalalı İsmail Hakkı Bey vasıtasıyla Ali Cevdet Bey.

Birer Adet Kol Düğmesi Kazananlar:

Muğla'da tüccardan Ergirili Celal Beyzade Cemalettin Bey'e. Manisa'da Yeni Han'da kunduracı İzzet Usta mahdumu Cahit İzzet Efendi. Kırklareli Halk Musiki Cemiyeti azasından Ahmet Necip Bey. Edirne Sanatlar Mektebi doktoru Muammer Bey'in mahdumu Muzaffer Bey. Pınarhisar Yatı Mektebi hesap memuru Süleyman Ferit Bey.

Hediye kazanan arkadaşlar hediyelerinin irsali için tarafımıza 20 kuruşluk posta pulu gönderdikleri takdirde hediyeleri derhâl taahhütlü olarak gönderilecektir.

Mabadi gelecek haftaya.

İkinci Müsabakamızda Tevzi Edeceğimiz Hediyelerin Listesi

Bir adet altın kol saati. İki adet gümüş kol saati. Beş adet nikel kol saati. Beş adet gümüş kaplama cep saati. Beş adet masa saati. Beş kutu yüz adetlik serkldoryan sigarası. On kutu üçer tanelik en birinci Avrupa mamulatından kokulu sabun. Yarımşar okkalık beş kutu

şekerleme. On beş çift çorap. İki düzine ipekli mendil. İki düzine papyon, kravat. Yüz paket birer lira kıymetinde istifadeli kitaplar.

Arkadaşlarla Baş Başa

Polis Memuru Kadri Efendi'ye Cevap:

8 numaralı Arkadaş'ta polis memuru Kadri Efendi bize şu mısraların manasını soruyordu:

“Adem ile geldim cihana

Nuh ile girdim tufana

Üç kere geldim cihana

Bir daha gelsem gerek”

Bu mısralara kati bir mana veremediğimizden biz de bu suali arkadaşlara tevciye ettik. Aldığımız cevabı bildiriyoruz.

Adem ile geldim cihana: Bütün ruhlar halk olunduğu zaman Hazreti Âdem'in ruhu da beraber idi. Bu bir kere geliş;

Nuh ile girdim tufana: Nuh tufanına gerek ruh olarak bulunan ve gerekse insan olarak bulunanlar girdiler, bazı kimselerle ruhlar tufandan çıktılar. Bu da ikinci geliş;

Üç kere geldim cihana: Birincisi ruh olarak cihana gelmesi, ikincisi tufandan sonra cihana gelmesi, üçüncüsü annesinden doğması.

Bir daha gelsem gerek: Bu da dördüncüsüdür ki sur-ı İsrail'den sonra dirilip cihana gelmesi.

Adana Abdullah:

Bu mısralara Ayvalık'ta bulunan iki arkadaşımız da “şeytan” manasını vermişlerdir.

Kırıkkale'de Makinist Akif Efendi'ye:

Talihsizliğe inanmayınız. Hayatta her şey tesadüfe bağlıdır. Bir gün elbette takdir edilirsiniz fakat arkadaşlar acar ve atılğan olmalı. Amirinize vaadini hatırlatınız.

Bir Mülazım, Bir Doktor, Bir de Teyyareci Beylere:

Üçünüzün imzasını havi mektubu aldık. Bizden Büyüka'da V... Hanım'ın adresini istiyorsunuz fakat biz o hanımın adresini bilmiyoruz. Bilsek de gönül işlerine karışmamız doğru olmadığı için vermekte mazuruz.

İzmir'de Amerikan Kolejinde E. Fuat Bey'e:

1. Arkadaş'ın eksik nüshalarını idarehanemizden tedarik edebilirsiniz. Beher nüsha için beş kuruşluk posta pulu gönderirseniz derhâl irsal ederiz.
2. Bütün arkadaşların takdirine mazhar olan markalı zarf ve kâğıtların bedelini gönderdiğinizde derhâl adresinize irsal ederiz.

Göztepe'de F. T. Bey'e:

Şımarıklık gençliğin verdiği bir kaygısızlıktan ileri gelir. Evlendikten sonra o şımarıklıktan eser kalmaz. Bize kalırsa kendisi ile doğrudan doğruya konuşmanız ve anlaşmanız daha münasip olur.

Erzurum'da Vasfi Bey'e:

1. Arkadaş mecmuasını muhafaza etmek için istediğiniz ciltlerden imal ettirmek üzereyiz. İkmal olunca ilan edeceğiz.
2. Mektep idaresine bir kere daha müracaat ederseniz münasip olur. Kayıt ve kabul şeraitinden malumatımız yoktur.

Samsun'da D. Y. Bey'e:

1. Yemekten evvel üç kadeh rakı içmenizi tavsiye eden zat herhâlde doktor değildir. Doktor size bir iştiha ilacı veya bir kuvvet ilacı verir. Yoksa rakı içmeye teşvik etmez. Bilakis içiyorsanız mâni olmaya çalışır.
2. Yüzünüzdeki sivilceler zaman ile zail olur. Mamafih iyi bir cilt mutahassısına gösteriniz. Merak edilecek bir şey yoktur.

İzmit'te İshak Bey'e:

Mektubunuzu ikmal ederek pederinizin yanında ticarete alışmanız çok münasiptir. Pederiniz çok iyi düşünüyor. Siz de onun bu arzusu hilafına hareket etmeyiniz.

Karilerimizden Hikmet Rıza Bey'e:

1. Gençlik mecmuası yaz mevsimi dolayısıyla tatil-i neşriyat etmiştir.
2. Eksik nüshalarınızı idarehanemizden tedarik edebilirsiniz.

Darüşşafaka'da D. Y. Bey'e:

1. Bir Şoförün Hatıraları tefrikası bitti. Bu nüshadan itibaren başladığımız yeni tefrikayı takip ediniz. Çok memnun kalacaksınız.
2. Pek yakında “Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri” unvanı altında en yeni nazariyelere istinaden bir silsile makalat neşredeceğiz. Bu neşriyattan bütün arkadaşlar son derece istifade edecekler ve hayatta yepyeni bir insan olacaklardır. Bütün sevdiklerinize ve dostlarınıza bu neşriyatı dikkat ile takip etmelerini şimdiden müjdeleyiniz.

Beyoğlu A. Abdurrahman Bey'e:

Yeni Türk harfleri pek az bir zaman zarfında memleketin her tarafına teşmil edilecektir. Bittabi gazeteler de Latin harfleriyle intişar edecektir çünkü o vakit eski yazıları okumak o kadar güçleşecek ki birkaç sene sonra bu koleksiyonları karıştıracak olursanız ne acayip kelimelerle karşı karşıya kaldığınızı göreceksiniz. Tabii şimdi evdeki fesli resimlerinize bakıp güldüğünüz gibi...

Aydın: Mustafa Bey'e:

İstanbul'a gelerek iş bulmanız ve mektebe girmeniz müşküldür. Mademki ilk mektep mezunusunuz Aydın'da daha yüksek derecedeki mekteplerden birine girerek tahsilinizi ilerletiniz.

Adapazarı'nda M. Sabri Bey'e:

Hattatlık tarihe intikal etmiş bir meslektir. Bu meslekte ikmal yokur. Ressamlığa ehemmiyet veriniz.

Arkadaşlarımızdan Rasih Mustafa Bey'e:

Bulunduğunuz mektebi katiyen terk etmeyiniz. Tahsilinize devam ediniz. Gelip geçici heveslere kapılarak sebatsızlık gösterecek olursanız bundan ziyan edecek hiç şüphesiz yine siz olacaksınız.

Hamza Zahrap Efendi'ye:

1. Arkadaş, hariçten gönderilecek yazıları kabul etmemektedir.

2. Arkadaşları yekdiğerine tanıtmak için teker teker fotoğraflarını neşretmek için bir sene gibi uzun bir müddet lazımdır. Hâlbuki fotoğraf gönderen arkadaşları bu kadar zaman intizar ve azap içinde bırakmak istemeyiz. Mamafih mecmuamıza derç edilmek üzere grup hâlinde gönderilecek arkadaşların fotoğraflarını memnuniyetle neşrederiz.
3. Yusuf Ziya Bey “Akbaba” sahibidir. Müderris Yusuf Ziya Bey başkadır.

Üsküdar: Kemal Tahsin Bey’e:

Gaston Leroux’nun “Şeytanı Gören Adam” namındaki romanı gazetelerde tafrika suretiyle intişar etmiştir. Bizi hatırlayarak gösterdiğiniz arkadaşlığın mütehassis ve müteşekkiriyiz.

Umum Arkadaşlarımıza:

Hesabı kuvvetli, yazısı güzel, namuslu ve kanaatkâr bir genç arkadaşınız iş arıyor. Bu gencin sayından istifade etmek isteyen arkadaşlar bu adrese müracaat etmelidirler.

Babıali Caddesi’nde ressam Süleyman Bey’in yanında Abdurrahman Efendi.

Osman Muzaffer Efendi’ye:

1. Latin harfleri kolay öğrenildiği için çok az zamanda taammüm edecektir.
2. İzdivaç ilanları neşretmiyoruz.

Balıkesir’de Ahmet Hüseyin Bey’e:

Bize bildirdiğiniz iki meslekten mühendisliği tercih etmenizi tavsiye ederiz. Herhâlde istidadınız bu meslekte daha ziyade inkişaf edecektir.

Ahmet Arif Bey’e:

1. Rodos’ta bulunan biraderinize hâlinizi uzun bir mektupla izah ediniz. Ne de olsa onun da damarlarındaki kan sizin kanınız olduğundan vaziyetinize müteesir olacak, gelmese bile size herhâlde muavenet edecektir.

Trabzon’da Terzi Hasan Kemal Efendi’ye:

Mademki sanatınız terzilik, terzilikten iyi sanat mı arıyorsunuz? Artık kendinizi bu işe bağlayarak terakki etmeye çalışınız. Yoksa bugün şoförlüğe, yarın vatmanlığa heves edecek olursanız hepsinde de yaya kalırsınız. Biz böyle düşünüyoruz.

Bomonti'de E. C. Bey'e:

Mimaride en yüksek eserleri vücuda getiren millet Almanlardır. Size Almanca'yı güzelce öğrenmenizi ve ileride kabil olduğu takdirde Almanya'da mimarlık tahsilini ikmal etmenizi tavsiye ederiz.

Arkadaş Mecmuasının Arkadaşlara Mahsus Bir Hatırası

Kendi markanızı ihtiva eden mektup kâğıdına ve zarfına her hâlde malik olmak istemiş fakat bu lüksün en aşağı birkaç yüz kuruşa mâl olacağını düşünerek sarfinazar etmişsinizdir. Arkadaş mecmuası pek çoklarınızın bu arzu ve temyülünü bildiği için bu teşebbüse girişti ve çok zarif markalı mektup kâğıtları ile zarflar tab ettirdi.

Bir paket derununda en iyi cinsten 12 kâğıt ve 12 zarf vardır: Fiyatı posa ücreti dâhil olduğu hâlde yalnız 30 kuruştur.

Siparişler: Bir zarf derununda 30 kuruşluk posta pulu olduğu hâlde İstanbul'da, Ankara Caddesinde Arkadaş mecmuası idarehanesi, idare memurluğuna göndermelidir. Mektubunuz vasıl olur olmaz siparişiniz derhâl postaya verilir.

İhtar-ı mühim: Sipariş verirken markanızı yani isminizin ilk harfini bildirmeyi unutmayınız.

İkinci Müsabakamızın 2 Numaralı Şekli

Şekil 99. Ayağında donu yok, kafasına fesleğen takar

Bu sahifede küşat ettiğimiz 2 numaralı müsabakamız durub-ı emsal müsabakasıdır. Altı hafta devam edecek olan bu müsabakamız altı darbimeselden ibaret olacaktır. Darbimesel müsabakaları Avrupa'da çok taammüm etmiştir ve herkes tarafından büyük bir alaka ile takip edilmektedir. Arkadaşlarımızın bu müsabakadan da çok memnun kalacaklarından eminiz.

İştirak şeraiti:

1. Arkadaşlar altı hafta müsabaka kuponlarını saklayacaklar ve altıncı haftanın nihayetinde hâl varakaları ile beraber altı kuponu Arkadaş gazetesi müsabaka memurluğuna göndereceklerdir.
2. Müsabaka zarfının adresine bir yanlışlığa mahal kalmamak üzere “müsabaka memurluğuna” ibaresini ilave etmeyi ihmal etmeyiniz. Müsabaka nüshasında tevzi edeceğimiz hediyelerin listesini gelecek nüshamızda ilan ediyoruz.

Müsabaka kuponu: Numara 2

Arkadaş

Fiati her yerde 5 kuruşdır.²⁶

Arkadaşlar! İşte size yeni harflerle dizilmiş başlığımız. Pek yakında Arkadaş bu başlıkla ilk sahifesini tezyin edecektir, şu yazının güzelliğine bakınız. Ne kadar cana yakın değil mi? Emin olunuz ki yeni Türk harfleri Arkadaş'ınıza yarayacak ve onu daha ziyade güzelleştirecektir. Arkadaş, Avrupa mecmualarından farksız olacaktır.

Şekil 100. Karikatür 39

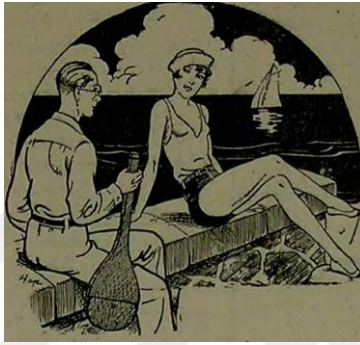
- Bana sadık kalacağınızı, başka kadınlarla düşüp kalkmayacağınızı ne ile temin edersiniz?
- Unvanım ile! Ben sigorta memuruyum.

²⁶ Başlık ile birlikte yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

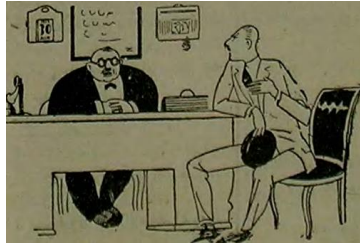
Şekil 101. Karikatür 40

— Herhâlde kocam beni sadakatsizlikle itham edemez. Evlendiğimden beri sizden başkası ile görüşmedim.

Şekil 102. Karikatür 41

— Sizin oturduğunuz otel pahalı mı?
— Hayır, bir odası günde on lira!
— Demek çok pahalı...
— Fakat odanın içinde ben de varım.

Şekil 103. Karikatür 42

— Pekâlâ. Size istediğiniz parayı verirsem bana ne gibi teminat gösterebilirsiniz?
— Namuslu bir adamın sözü en kuvvetli teminattır.
— O hâlde namuslu adamla beraber teşrif edersiniz.

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş Numara 11

Nüshası 5 kuruştur.

5 Eylül 1928

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

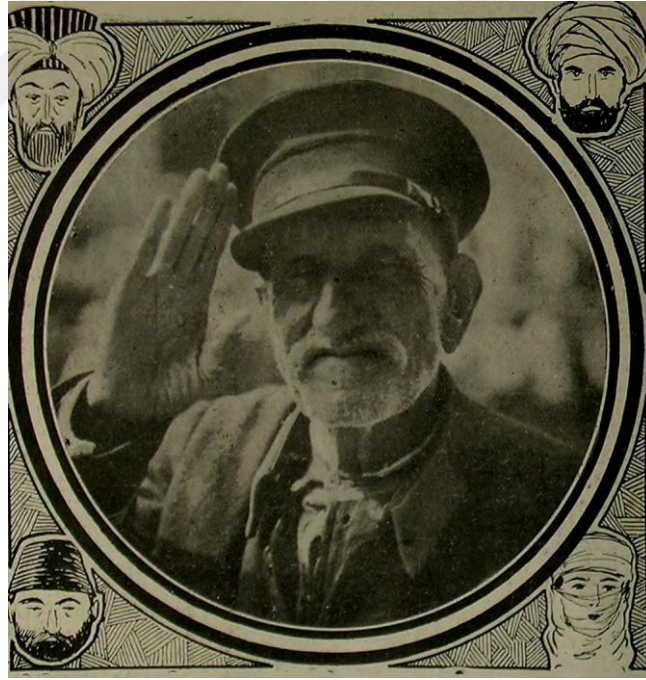
Tablo 10

Abone Şeraiti

	Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130		250 kuruş
Ecnebi: 200		400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Her hafta çarşamba günleri neşir olunur; her şeyden bahseder resimli mecmuadır.

Şekil 104. 11. sayı kapak fotoğrafı

Arkadaş fotoğrafçısı önünde arkadaşlara selam veren Zaro Ağa dünyanın en eski adamıdır. Zaro Ağa yüz elli sene evvel kavuk devrinde doğmuş ve sarığın, aziziye fesinin, yaşmağın türlerini yaşadktan sonra şapka devrine bile yetişmiştir. Zaro Ağa, elyevm şehir emanetinde belediye meclisinin odacılığı vazifesini ifa etmektedir.

Arkadaşça Konuşalım

Arkadaşlıkta Samimiyet

Zaten samimiyet olmayınca arkadaşlık olmaz. Arkadaşlıkta esas samimiyettir. Görüldüğü gibi olmayan nice insanlar vardır ki herhangi bir maksat güderek arkadaş nikabı altında harim samimiyetimize kadar sokulur, bin türlü mefsedet çıkarırlar.

Filhakika bu gibilerin pek çabuk iplikleri pazara çıkar, mahiyetlerini meydana koyarlar. Onlar için bu, umur-ı adiyedendir çünkü maksatlarına muvaffak olmak için her şeyi evvelinden göze almışlardır ve etraflarına yaptıkları zarara da katiyen ehemmiyet vermezler.

Samimi arkadaş bulmak, bu asırda biraz güçtür. Her tatlı dille konuşan, güler yüz gösteren, arkadaş değildir. Arkadaşlar! Arkadaşlıkta esas nedir? Evvela mütekabil bir emniyet, feragat-ı nefis lazımdır. Öyle bir emniyet ki gizlinizi açabilmeli, derdinizi dökrebilmelisiniz! Herkese her şey söylenmediği gibi herkese de dert açılmaz.

İnsanın bazen öyle anları olur ki bir dert ortağı arar. İşte hakiki arkadaşınız bu zamanda imdadınıza yetişendir. Bu arkadaş, sizin sıkıntınızı daha siz açmadan çehrenizden, gözlerinizden, tavrınızdan anlar. Cebindeki parayı sizinle paylaşır, hiçbir menfaat ve maksat mukabili olmadan hizmetinize koşar. Elinden gelen yardımda bulunur. Böyleleri, teşekkür etmenize kızar. Hareketini bir vazife, bir arkadaşlık vazifesi bildiği için gücenir.

Arkadaşlarımızı intihap ederken bütün dikkat ve uyanıklığımızı toplamalıyız ve bunda her meseleden fazla titiz, müşkülpesent olmaklığımız maddi ve manevi menfaatimiz icabıdır.

Düşkün zamanınızda, selamını tartarak veren, arkadaşınız değildir. Felaketinizi duyan fakat duymamış görünen ve sizi teselliye koşmayan, arkadaşınız değildir.

İyi gün dostluğu, herkesin kârıdır. Onun için samimi olduğunu iddia eden arkadaşınızı, hiç farkına vardiirmeden tecrübe etmeli, sıkı ve hatta insafsız bir imtihandan geçirmeliyiz. Yalnız bunda, yanlış ihtimallere, fena züllere düşmek tehlikesi vardır. Hakkında hüküm vereceğimiz arkadaşın da mevkiini, hâlini, vaziyetini göz önünden uzaklaştırmamak icap eder çünkü tecrübemiz, onun müşkül bir zamanına tesadüf ederse çok aksi ve aleyhte bir hüküm vermemiz muhtemeldir.

Arkadaşımızı intihapta çektiğimiz tereddüt ve sıkıntıyı daima hatırlamalıyız. Onu ne kadar güçlükle kazandıksa kaçırmamak, kaybetmemek için de azami gayret ve fedakârlıkta

bulunmalıyız. Mademki biz ondan vefa, samimiyet, fedakârlık istiyoruz. Onun da bilmukabele bizden aynı şeyleri istemesi hakkıdır. Bu hakkı teslim ettikten sonra iki taraf için de artık mesele yoktur.

İnsanın birçok arkadaşı olması muhakkak lazım değildir. İyi ve samimi bir arkadaş, yüzlerce lakayt ahaba müreccîdir. İşte “Arkadaş”, bütün arkadaşlarına bu samimiyeti gösteriyor. Onlara muhtaç oldukları hakiki ve samimi arkadaşlığı göstermekle de kendisi misal oluyor.

Hayatta, samimi arkadaş hasreti çeken arkadaşların, samimi bir dert ortağı olmak Arkadaş için bir gaye olduğu kadar, neşe ve ferah veren bir tesellidir. İşte bu teselli, Arkadaş’ı her gün daha kusursuz, daha mütekâmil bir şekilde intişarına teşci ve teşvik ediyor. Samimiyetin ne büyük bir kuvvet menbaı olduğu bununla da tezahür etmiş olmuyor mu arkadaşlar?

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- İyilik yapmak için kuvvetli bir iradeye ihtiyacımız olduğunu hissediyorsak evvela fenalık yapmamak niyet ve azminde olmalıyız.
- Nasihat vermek isteyenler, nasihat dinlemek hevesinde de olmalıdırlar.
- Hülyasız yaşanılmaz çünkü hayatın kısalığı, hülyanın nihayetsizliği ile unutulabilir.
- Namus, muhakeme ile değil his iledir.
- Yüksek kabiliyette yaratılmış insanlar, Allah’a şikâyet etmezler ve hemcinslerinden de şikâyet getirmezler.
- Seciye ve ihtiras, kabiliyet ve istidat değildir fakat bazen inkişafına sebep olurlar.
- Hasisin malı, haciz altında gider. Haczi mühürleyen de kendisidir.
- Ahlak bahsinde, lakaydı düşman olmalıdır, lakin müsamahaya dost...
- Kadının kuvveti güzelliğindedir, erkeğin güzelliği ise kuvvetindedir.
- Hasisler, çok kazanmak istedikleri için daima kaybettiklerini iddia ederler.
- Nereye gidersen git, orada yine vicdanınla karşılaşırın.

Dünyaya Sığamayan İnsanlar Artık Havaya El Uzatmaya Başlıyorlar

Gözlerinizin önüne elli sene sonra semanın alacağı manzarayı getiriniz. Muazzam hava katarları, karıncalar gibi kaynaşan tayyareler hatta uçan bir takım arabalar göreceksiniz. Şimdi bizce mümkün olamayacak gibi görünen bu harikulade şeyleri o zaman gayet tabii göreceğiz. El verir ki o zamanlara kadar hep birlikte yaşayalım.

Mazinin bütün -o zaman için delice addedilen tahayyülleri- artık birer birer hakikat oluyor arkadaşlar.

Jules Verne, Kaptan Nemo namında bir roman kahramanına bir tahtelbahir sefine keşfettirmişti. Şimdi tahtelbahirler bütün dünya denizlerinde har vurup harman savuruyorlar. Yine Jules Verne öyle bir tayyare tasvir etmişti ki havada istasyonda duran bir tren gibi durabiliyordu.

Şimdiye kadar bu, imkânsız görüldü. Lakin mütevazıane ve debdebesiz ilerleyen fen, bugün artık harikulade neticesine varmış oluyor.

Bugün havada hiçbir yere merbut olmadan, hiçbir desteği istinat etmeye lüzum görmeden duran makine icat edilmiş bulunuyor.

Arkadaşlar, ilk evvel hatırınıza gelen şey yeni keşfedilmiş bir tayyare olacak. Öyle değil mi? Fakat hayır... Havada duran makinenin kanatları da yoktur.

“Ee, pervanesi?” diye soracaksınız. O da yok arkadaşlar. Pervanesi de yok.

Jean de Chaptal’ın keşfettiği makine basit bir arabadır ve henüz elli santim uzunluğunda bir tecrübe aleti hâlinde bulunuyor.

Makine bronz ve alüminyum mahlûtundan imal edilmiştir.

Mükemmel bir yolcu salonu iki tarafında da 15 santim kutrunda iki hususi türbin var.

Kâşifi makinesiyle beraber görmeye giden Fransız muharriri makinenin hiçbir yere iltisak eylemeden havada kendi kendine durduğunu görünce az kalsın hayretinden küçük dilini yutuyormuş. Bu mesele hakkında yazdığı makalede bütün istikbal hayatını alt üst edecek olan bu makineden öyle helecanlı bir sitayişle bahsediyor ki tasavvur edemezsiniz arkadaşlar. Şimdi size makinenin ne suretle işlediğini ve ne kadar sürati olabileceğini anlatayım:

Havada duran araba hem semaya doğru şakuli bir vaziyette hem ufkî ve hem de münhaniler çizerek uçabilmektedir. Türbinler kırk beygirlik bir motorla mükemmelen işlemek kudretini haizdirler.

Makinenin havada olduğu yerde durabilmesini temin eden fiziki hâl ise türbinlerin havaya mâkes bir tazyik hâsıl etmelerinden ileri geliyor. Umumi vaziyetiyle yandan çarklı bir vapura benzeyen, hava arabasının şayan-ı dikkat bir hususiyeti de havada motoru bozulunca kanatsız olduğu hâlde yere sapasağlam vasıl olabilmesidir.

Mösyö Chaptal'ın tecrübe makinesi yarım beygir kuvvetiyle işliyor. Semaya 725 ila 750 gram kadar bir sıklette kaldırmak kuvvetine malik, bu ufacık makinenin türbinleri dakikada yedi bin devir yapabiliyorlar. İşte aziz arkadaşlarım... Fen şimdiye kadar ortaya birçok hakikatler koydu, birçok keşifler yapıldı fakat zannediyorum ki siz de benim gibi bundan daha büyük, daha inkılapçı, daha şayan-ı hayret bir keşif olamayacağına kani oldunuz.

Yedi Yaşında Kral Elbette Oyunağa Düşkün Olur

Romanya kralı ufacık Michel'in bütün meşgalesi kıymetli oyuncaklarıdır. Avrupa'nın en büyük fabrikaları, bu masum ve sevimli krala mütemadiyen en yeni ve pahalı oyuncaklarından hediye ederler. Elbette bu zengin müşteriye celp etmek hepsinin en büyük emelidir. Geçenlerde bir Alman fabrikası küçük krala tel üzerinde makine ile hareket eden bir cambaz göndermiş, bu cambaz âdeta canlı gibi herhangi bir insanın yapabileceği her hareketi yapıyormuş. Elbette bu top oyuncaklarla oynamak her çocuğun harcı değildir. Ya milyoner oğlu olmalı yahut da Michel gibi kral...

Bilhassa Amerikan fabrikalarından birinin gönderdiği, elektrikli müteharrik ufak bir transatlantik numunesini anlata anlata bitiremiyorlar. Bunlardan başka geçen gün Romanya'nın uzak memleketlerden birinde sefaret vazifesini işgal eden bir zat, küçük krala musikişinas iki maymun hediye etmiş. Mini mini Michel bir türlü maymunlarından ayıramıyormuş.

Bu maymunların meziyeti ellerindeki suret-i mahsusa imal edilen çalgılarla güzel havalar çalabilmelerinden imiş. Maymunlar nefisleri tikanıncaya kadar çalgı çalarak kralı eğlendirmeye çalıştıkça bu hâl de küçük kralın çok hoşuna gidiyormuş. Bu resim, Romanya kralını maymunlara yeni nağmeler talim ederken göstermektedir. O

eğlenceleriyle meşgul olurken memleket işleri de büyükannesiyle başvekil tarafından idare edilmektedir.

Şekil 105. Romanya kralı Michel musikişinas maymunlarıyla eğleniyor

Meraka Lüzum Yok

Hanım (yeni hizmetçisine) — Bana bak kızım, ben pek meraklı bir kadınımdır. Ateşi güzelce muhafaza et. Yangından pek korkarım.

Hizmetçi — Aa... Meraka lüzum yok hanımcığım. Ben bu evde oldukça mutfaktan her gece bir tulumbacı eksik olmaz.

İktisada Riayet

— Yahu... Niye demir baston kullanıyorsun. Bu kadar ağırlık çekilir şey mi?

— Ben istemiyorum ki karım kullandırıyor.

— Niye?

— İktisada riayet için. Şimdiye kadar kaç baston aldıysam sırtımda paraladı da... En nihayetinde böyle bir tane demir baston aldırdı. Paralanmasın diye hani!

Nasıl Yeislensin?

Münasip Efendi, artistti. Bir gün bir resmini çıkartmak istedi. Fotoğrafçıyla uyuştular ve ertesi gün gayet müzeyyen bir vaziyette artistik bir resim almayı kararlaştırdılar fakat ertesi gün objektifin karşısına geçen Münasip Efendi bir türlü ciddi bir tavır alamıyor, mütemadiyen gülüyordu.

Fotoğrafçı bunu doğru bulmayarak müteaddit defalar:

— Canım yeisli bir tavır alsanıza, deyince nihayet dayanamayan Münasip Efendi:

— Yahu... Nasıl hüznüleneyim? dedi. Daha şimdi kaynanam öldü.

Hizmetçi Bahanesi

Yeni hanım — Evvelki hanımınızın dilsiz olduğunu söylüyorsunuz. Onu niye terk ettiniz?

Hizmetçi — Lüzumlu lüzumsuz söyleniyordu!

Gündelik Hayatımızdan Sahneler

Müvezzi

Her sabah alelekser onun sesiyle uyanırsınız. Koltuğunda yüklü bir gazete tomarı, bağıra bağıra muttarit bir ahenkle gazete isimlerini sayarak koşar gibi sokak sokak dolaşır.

Onun sesi, kulağınıza hiç yabancı gelmez. Bütün seyyar satıcıların bu pürüzlü avazlarından ürperdiğiniz, tiksindiğiniz hâlde, onun sesinden şikâyet etmezsınız. Bilhassa uykusuz geçmiş gecelerin sabahında yahut merak ettiğiniz bir hadisenin arifesinde, onu ne kadar sabırsızlıkla beklersiniz.

O, her gün, iyi ayar edilmiş bir saat intizamıyla dakikasını şaşırmayarak geçer, size gazetenizi bırakır. Onun, hangi bir sebeple birkaç dakika gecikmesi sizi endişelere düşürür. Büyük kazalar, vakalar vehmiyle düşündürür çünkü onun fırtınaya, kara, tipiye, her mâniye rağmen size gazetenizi getirdiğini ve getireceğini bilirsiniz.

Bilfarz uzak semtte oturuyorsunuz. Vapurlar, tramvaylar işlemez fakat o, bütün müşkülata karşı koyar. Müşterilerini gazetesiz, mecmuasız bırakmaz.

Kışın kar ortalığı kapadığı, tipiden göz gözü görmediği zamanlarda onun sesi boranın, fırtınanın arasından titreye titreye yükselir:

— Havadis... Havadisler, yazıyor...

İçlerinde, öyleleri vardır ki daha müşteri gazetenin ismini söylemeden o, tomardan çıkarıp uzatır. Pek meşhurları da vardır. Bunlardan en mühimi Kadıköylü Akbaba Suat Bey'dir. Bir taraftan elindeki gazeteyi miyop gözlerine yaklaştırarak okur, bir taraftan da bağırır:

— Havadis... Cayır cayır yazıyor... Okuyan anlıyor...

Yine içlerinde öyleleri vardır ki sayın, faaliyetin canlı numunesidirler. Hele yırtık pantolonlu, göğsü bağı açık, çıplak ayaklı çocuk müvezzileri sormayın. Onlar,

hançerelerinin bütün kuvvetiyle bağırır, incecik zayıf bacaklarının bütün tab ve kuvvetiyle koşar ve akşam evde ekmek bekleyen annelerine, kardeşlerinin nafakasını çıkarırlar.

Küçük yaşta alın teriyle kazanmanın ne güç fakat ne zevkli olduğunu öğrenirler. İdarehanelerden gazeteleri toptan alarak müvezzilere tevzi eden bayiler, onların da hafta, ay başlarında hesap gören aboneleri vardır. İşte böylece mütekabil emniyet ve itibarı öğrenirler.

Aralarında meslek tesanütü, inzibatı vardır. Hepsinin dolaştıkları semt ve saatler muayyendir. Bir arkadaş, başka bir arkadaşının hakkına tecavüz etmez. Yan yana duran iki müvezziiin birinden bir gazete istersiniz. Gazeteyi istediğiniz müvezzi, süratle çıkarıp veremezse hemen arkadaşını davranır, lakin parayı kendi almaz.

Bilhassa mühim, heyecanlı günlerde, nazarınızda onun mevkii, ehemmiyeti büyür, ziyadeleşir. Millî Mücadele senelerindeki tebliğ-i resmîleri meraktan kalbiniz titreyerek endişenizden gözleriniz yaşararak beklediğiniz günleri unuttunuz mu? Öyle anlar, dakikalar olmuştur ki onun sesinden başka her ses, kulağınıza manasız vızıltılar gibi gelmiştir.

Komşuluk

Fransız sahilinde bir Fransız denizcisiyle bir Amerikalı oturmuşlar konuşuyorlarmış. Amerikalı:

— Komşuyuz demiş. Ben karşıda ikamet ediyorum.

— Karşıda mı? Hangi karşıda?

— Karşiki kıtada, New York'ta canım.

Vay Alçak Vay

— Ne? Kızını o herife nasıl veriyorsun yahu? O adam tamam on beş sene hapiste yattı be...

— Vay alçak vay... Bir de bana on sene demişti. Tam beş sene eksik söylemiş demek ki...

Bir Taharri Memurunun Hatıraları

“Yan kesici” deyip geçmeyelim. Neleri var, neleri? - Dümenci! - Arkacı! - Zulacı! - Dümenci kullanmayanlar... Muslukçu! - Sandalda işçilik!

2

Eski taharri memuru arkadaşım, hatıralarını anlatmakta devam etti:

— Yan kesici deyip de geçmeyelim. Onların neleri, ne cinsleri, ne çeşitleri vardır. Her meslek erbabı gibi şaibelere, iktisaslara ayrılmıştır. Yan kesicilik deyince ceplerden saat, cüzdan aşırarak akla gelir, değil mi? Hayır, azizim, onlarda daima ihtisas gözetilir. Saate çalışan bir yan kesici, cüzdana işleyemez, dedi, gülümsedi:

— Sırası geldikçe tabirleri izah edeyim. Saate çalışmak, saat çalmak; cüzdana işlemek de cüzdan çalmak, demektir. Onlar, ihtisas işine çok ehemmiyet verirler. Mesela balgamcı, kaldırımcılıkla, arkacı da dümencilikle çalamaz. Bunları ve daha birçoklarını yavaş yavaş söyleyeceğim:

Cebinden çıkardığı maroken kaplı hatıra defterinin sahifelerini çevirmeye başlamıştı:

— Tramvaylardaki yan kesicilikten bahsedeyim. Bunlar, grup hâlinde çalışırlar ve alelekser ön sahanlıkta dururlar. Grup, üç kişiden mürekkeptir: dümenci, arkacı, zulacı.

Dümenci tabiri de nasıl vapurlar istikametlerini dümenciyle temin ederlerse onlar da kendi dalgalarını onunla idare ederler. Dümencinin elinde paket, çanta, bir gazete yahut kolunda bir pardösü bulunur. Kimi gözüne kestirdi ise gazetesini okuyormuş gibi açar ve o şahsın göğsüne doğru uzatır. Arkacı, arkadan itmeye, sıkıştırmaya başlar. Dümenci, çalacağı şeyi çarptı mı hemen arkacıya ve arkacı da zulacıya pas eder. Zulacı, basamakta durduğu için atlar ve fertiği çeker.

Fakat sanatın eri olanlar dümenciye lüzum görmezler. Bir vakitler Cakalı Bekir vardı. Ondaki soğukkanlılığı, ben iyiyim, diyen yan kesicide görmedim. Cüzdanı veya saati çalınan adam telaşa düştü mü Cakalı, hemen kollarını açarak “Hepimizi arayın, efendim!”i bastırır. Tabii aranır ve bir şey bulunmaz çünkü kolların açılmasıyla çalınan şeyin zulacıya pas edilmesi aynı anda olup bitivermiştir.

Cakalı Bekir’in maharetleri, ihtisasları müteaddittir. Öyle adi yan kesiciler gibi tek bir şubede çalışmaz. Muslukçulukta da hayli mahirdir. Cami avlularında, şadırvanlarda abdest alanlar ekseriya ceketlerini, paltolarını çıkarıp ya bir taş üzerine koyar yahut parmaklıklara

asar. Cakalı Bekir, muttaki bir sufî edasıyla muslukların önünde, dua ediyormuş gibi gözleri yarı kapalı, dudaklarını hafif kımıldatarak dolaşır, güya sıra bekler. Bir kere işledi mi hemen camiye girer. Yalnız daima iki kapısı olan camileri intihap eder. Kurnazlığı bundadır.

Bir de onun icatkerdesi olan bir şubeyi söyleyeyim: sandalda yan kesicilik! Evet, bunun icat şerefi ona aittir. Cakalı, ilk zamanlarda bunu, içtikleri su ayrı gitmeyen can ciğer arkadaşlarından bile saklıyordu fakat onun gündüzleri mutat yerlerde dolaşmadığı hatta kahveye bile uğramadığı nazarıdikkati celp etmeye başlamıştı. Arkadaşları, dayanamadı, sordular:

— Cakalı, be... Sende yine gizli bir fasa fiso var.

O lakayt, omuzlarını silker.

— Haydi, icat çıkarın bakalım. Tövbekâr oldum.

— Sen mi tövbekâr oldun? Biz bu ağızlara gelmeyiz.

— Neyimden şüphelendiniz!

— Gündüzleri görünmüyorsun, ne kadar gizlensen yine bir yerde işlediğini gören olurdu.

— Mademki gören yokmuş, işlemiyorum demek.

— Nağme yapma. Papel tutuyorsun. Hazır çiftlikten gelmiyor ya? Elbette bir yerden tırıklıyorsun.

Cakalı, faaliyet sahasını arkadaşlarından gizlemekte devam ediyordu fakat günün birinde yakayı ele verince işin sırrı anlaşıldı. Müdüriyette ifade verirken ben de yanında idim, şöyle anlattı:

— Bu usulü bir ben bilirim bir de bir arkadaşım bilir.

— Arkadaşının ismi?

— Öldürseniz söylemem. Raconda yeri yoktur.

Ve o kadar uğraştık, hakkıyan söyletemedikti. Hikâyesinde devam etti:

— İşçiliğine güvendiğim, ağzı sıkı, iki, en fazla üç arkadaşı yanıma alıyorum. Yanıma aldıklarımın biraz toy, piyasada fazla tanınmış olmamaları da şarttır. İşte böylece üç arkadaş, Galata'dan yahut Yemiş'ten dolmuşa biniyoruz. Ama üçümüz de burnumuzu

görmeyecek kadar zil zurna, fitil gibi sarhoşuz. Başlıyoruz matiz şakalarına, sağa sola sallanmaya. Sandaldaki yabancıları telaş alıyor:

— Aman, ne yapıyorsunuz?

— Batacağız!

— Amma derde çatmışız!

— Devriliyoruz, itmeyin!

Bu kargaşalıkta, ne işleyebilirsek kısa gün kârıdır. Karaya ayak basanlar, boğulmak tehlikesinden kurtuldukları için ceplerini muayene etmeyi hatırlarından geçirmezler. Yalnız bunda dikkat edilecek cihet, elinde veya çantasında parayı köprünün kalabalığında çarptırmamak için ihtiyaten sandala binen tüccar, sarraf, banka memurlarını ve tahsildarları keşfedebilmektedir.

Ne Demek Olacak?

— Saat kaç acaba?

— Üç lira ver de haber vereyim.

— O ne demek?

— Ne demeği falan var mı? Üç lirayı verirsin, ben de gider saati rehinden kurtarır ve sana kaç olduğunu söylerim.

Güzel Seda İçin Ameliyat!

Güzellik sestedir. Güzel sesli bir kadın diğer çirkinliklerini unutturabilir. Güzel sedanın ruh üzerindeki tesirini takdir eden bir Amerikalı doktor ufak bir ameliyat neticesinde herkesin sesini güzelleştirebiliyor.

Amerika yepyeni bir kıta olmasına rağmen medeniyet ve terakki hususunda bütün eski kıtaları şayan-ı hayret bir süratle geride bıraktı. Harb-i Umumi'ye kadar Almanlar dünyanın en müterakki bir milleti sayılırdı. Lakin bugün Amerika, Almanya'yı çok geçmiş, fennin her sahasında akıl erdirilemeyecek yenilikler, yeni keşifler, icatlar ortaya çıkarmıştır.

Hayvanlarına bile ameliyathane, hastane açmak suretiyle şayan-ı hayret bir ihtimam gösteren bu yeni ve zengin kıtanın insanları hiçbir milletin bulamadığı bir refah, göremediği bir zenginlik içinde yaşıyorlar. Bilhassa ilm-i cerrahi hususuna fevkalade terakkiler, yenilikler gösteren Amerika’da, meşhur profesörlerden birisi son zamanlarda sedayı güzelleştirmek için yeni bir çare keşfetmiştir. Bu adam, en sakil sedalı kimselerin bile hançerelerinden ameliyat edip bazı guddeler çıkarmak suretiyle sedalarını fevkalade latif ve narin yapabiliyormuş.

Şekil 106. Sesinin güzelleştirmek için ameliyat masasına yatan genç kız

Burada resmini gördüğünüz latif artist de diğer birçokları gibi sedalarının tabii güzelliklerini ihlal ettiğini görenlerden birisidir. Profesörün binlerce müşterilerinin hepsinin ahenktar sedalarını gören, bu güzel Amerikalı kız da hemen ameliyat masasına koşmuş ve güzelliği için neşter yemeye razı olarak hançeresini profesöre terk etmiştir. Resmi alındıktan birkaç dakika sonra ahenktar bir seda ile konuşmaya başlayan bu artistin fedakârlığı ne kadar şayan-ı dikkatse o kadar da haklıdır.

Tiyatrosuyla, Sinemasıyla Havalarda Uçan Bir Memleket!

Almanlar tarafından imal edilen ve havalarda uçan muazzam bir saray tasavvur ediniz ki... İçinde sineması, tiyatrosu, spor salonları, daha birçok eğlence yerleri vardır. Bu bir hayal değil, gözle görülen, el ile tutulan muazzam bir mevcudiyettir.

Herkes çalışıyor fakat şu Almanlar acaba herkesin çalıştığı gibi mi çalışıyorlar? İşte buna evet demek heybetli bir hakikati göz göre göre koparıp atmak demektir.

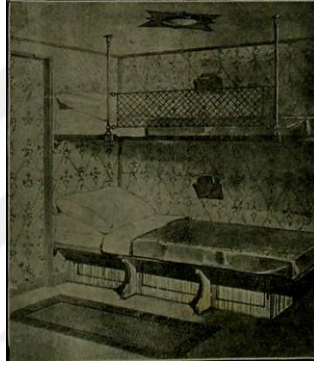
Hayır, Almanlar herkes gibi değil, delicesine çalışıyorlar. “Misal mi?” diyorsunuz. İşte... Yine son zamanlarda inşaaya başladıkları koca bir zeplin...

L.Z. 127 namı altında yakında semalarda bulutlarla yarışa çıkacak olan bu zeplin hakkında birkaç fotoğraf ve biraz da izahat elde ederek hiçbir vakit, hiçbir şey hususunda malumatsız kalmamanızı istediğimiz için işte size L.Z. 127 zeplininin resimlerini ve izahatını takdim ediyoruz.

Başlı başına heybetli bir çelik dağı, koca bir memleket olan bu zeplinde cisim ve aileleri rahatça karşılayabilecek büyük apartmanlar, asrın her türlü istirahat ve ihtiyacâtını temin edebilecek en son sistem mobilya ve döşemelerle mücehhez hususi kabineler, sarayları kıskandıracak mükellef istirahat salonları, birçok kimselerin evlerinde bile bulunamayacak güzellik ve büyüklükte, çiçekçiliğin şaheseri addedilebilecek kocaman bahçeler, stadyum sahiplerini hayrette bırakacak spor salonları, tiyatrolar, sinemalar... Her şey, her şey var. İşte bu koca çelik dağının şehirler kaplayan iskeletini de görüyorsunuz.

Şu fotoğraftaki, nefis karyolalarda yatmak bize de nasip olsa... Bir gün biz de şu zeplinin bahçelerinde çiçek koklasak...

Ah, hülya ne tatlı şeydir.

Şekil 107. Zeplin havada uçarken bu yataklarda kemal-i istirahatle uyuyabilirsiniz

Hanımlarımızı Güzelleştiren Medeni Şapka mı? Rus Sarığı mı?

Hanımlarımız hâlâ manasız taassuplara esir olarak şapka giyiyorlarsa acırız. İtibarlarını terk etmek istiyorlarsa şimdiki sarıklarıyla muhakkak ki güzelliklerinden, inceliklerinden ve zarafetlerinden çok kaybediyorlar.

Dikkat ediyoruz. Bizde erkekler, kadınlardan daha çabuk inkılabın manasını anlar bir mevcudiyet gösteriyorlar. Bunu kadınlarımızı daha az istidatlı göstermek manasız olur. Hayır, şunu bütün dünya biliyor ki Türkler kadar zeki, Türkler kadar fevkalade ve Türkler kadar inkılapçı bir millet yoktur.

Mesela; günün birinde reisimiz, başından fesini attı: Ben artık şapka giyeceğim, dedi. Baktık ki bu daha doğru, daha musîb bir hareket... Biz de öyle yaptık. Haricen değil. Ruhen de öyle... Hatta bugün bir Suriyeli veya Mısırlı görsek kafasında ters edilmiş bir saksı taşıyan bu acayip adamı, hayretle seyrediyoruz: “Acaba bunu nasıl taşıyor? Canı

sıkılmıyor mu?” diyoruz fakat maalesef kadınlarımız böyle değil. Bugün, Türkiye’de şapka giyen kadın pek az, Anadolu’nun muhtelif yerlerinde şapka giyenler yüzde beş bile bulunmaz. Bu niye?

Evet, ne için şık hanımefendilerimiz güzel saçlarını Ruslardan kalma, sarıyı andırır, o acayip örtülerin cenderesine alıyorlar, bu niye?

Şurası malum ki bu örtüler, hiç de millî değildir. Bize Ruslardan intikal etti ve o kadar nazarıdikkati celp edecek bir surette yapıldı ki bu manasız taklitçiliğe sıkılmamak kabil değil.

Gazi bile geçen gün, birçok şapkalı kadın arasında, başı cendereli gezen iki hanıma: “Bunları çıkarırsanız daha güzel olacağınızı ümit ediyorum.” dedi. Onlar da anladılar ve çıkardılar...

Bakınız, bu sahifelerde iki resim görüyorsunuz, bunlar iki şapkalı kadın ve çehrelerinde de hiçbir fevkaladelik yok lakin şunu da itiraf etmek lazım ki başlarındaki şık şapka, bunları hakikaten güzel yapmış.

Şekil 108. Şüphe yok ki şapka bu kadını bir kat daha güzelleştiriyor

Arkadaşlar, Türk kadınlığının güzelliği bütün cihanı kışkandırıyor. Günah değil ya... Soruyoruz... Niçin şık ve latif hanımefendilerimiz bir an evvel şapka giyerek melekleri kışkandıracak güzelliklerine, bin güzellik daha katmıyorlar!

Şekil 109. Arzuhâlciler

Artık tarihe karışan meslek: Adliye meydanı önünde arzuhâlciler.

Küçük Sanat Erbabına Öğütlerim

Fransa’da dünyanın en büyük mağazası olan “Samaritan” müessesesinin müdürü ahiren vefat etmiştir. Küçük dükkânını yirmi sene zarfında dünyanın en büyük müessesesi yapmaya muvaffak olan bu adam muvaffakiyet sırlarını ölmeden evvel “Küçük Sanat Erbabına Öğütlerim” namı altında bir küçük kitap şeklinde neşretmiştir. Sanatkâr ve ticarethane sahibi arkadaşlarımızın istifadesi için bu öğütlerin başlıcalarını aşağıya derç ediyoruz.

1. Kendini dükkânına giren müşterinin yerine koy ve ona o suretle hizmet et.
2. Satacağın malın nevini, cinsini bilmiyorsan sükût et ve müşteriye kandırmaya bakma. O müşteriye kaybedersin.
3. Müşterini memnun edebiliyor musun? Dükkânının semti fena dahi olsa muvaffak olursun.
4. Maiyetindeki memurların merbutiyetle çalışmalarını istiyor musun? Sana gösterdikleri muameleyi sen de onlara göster.
5. Kazancının laakal yüzde onunu dükkânının reklamına sarf etmezsen işlerinin ilerlememesinden şikâyet hakkın olmaz.
6. Kârının bir kısmından bu kârı temin eden memurlarını istifade ettirmezsen onlardan sadakat bekleme.
7. Müşterilerine, efendi tavrı takınma. O, sana muhtaçsa sen de ona muhtaçsın.
8. Malını sormaktan ziyade müşterinin zevkini tatmin etmeye çalış.
9. Bazen göz göre zarar etmek de kârdır. Küçük zararların, hiç umulmadık zamanlarda büyük menfaatleri dokunduğu vakidir.

Düztaban’la Bastıbacak’ın Hayatı

Fakir iki amele günün birinde tesadüfün cilvesiyle karşılaşıyorlar, meşhur ve zengin oluyorlar. Bu iki adam Düztaban’la Bastıbacak’tır.

Bastıbacak’la Düztaban’ın hikâyesi aynen bizim Karagöz’le Hacivat’ın hikâyesine benzer. Ne o? Çehrenizde merak alaimi görüyorum. Galiba Karagöz’le Hacivat’ın hikâyesini bilmiyorsunuz, şu hâlde size onu da kısaca anlatayım:

Karagöz bir Kıpti'dir. Hacivat'la bir cami inşasında buluşmuşlardı. O zamanın padişahı cami inşa ettiriyor ve Karagöz de burada ustalık yapıyordu.

Lakin padişah inşaatın mütemadiyen uzadığını görünce evvela meraka düşmüş, sonra da enikonu hiddetlenmeye başlamış. Nihayet bir gün ne için inşaatın böyle geciktiğini yakalayivermiş. Meğer fevkalade nüktedan bir adam olan Karagöz, kendisinden pek de aşağı kalmayan Hacivat'la karşı karşıya geçer ve enva-i tuhafılık, şaklabanlık yaparmış. Amele de bunların etrafına toplanır, katıla katıla gülerlermiş. Onun için caminin inşaatı da geciktikçe gecikiyormuş.

Tabii bunun üzerine hiddetini zapt edemeyen padişah bu zavallı nüktedanları hemen idam ettirir. Sonra da pişman olur ama iş işten geçer...

İşte, Düzbatan'la Bastıbacak bunun gibi bir fabrikada işçiydiler lakin karşı karşıya geçip hokkabazlığa da başlamaları o kadar gülünç olurdu ki bütün amele işi gücü bırakır bunları seyre başlardı. Bir gün tamam şaklabanlığın ortasında iken birkaç zamandan beri amelenin işsizliğini fark eden direktör ikisini de yakalamaz mı?

Ne yaptı? Tabii hesaplarını kestiği gibi ikisini de fabrikanın arka kapısından defetti.

Bunun üzerine iş bulamayan bu iki acayip arkadaş köy köy dolaşmaya, âdeta bir serseri hayatı yaşamaya başladılar. İş bulurlarsa karınlarını doyuruyor, bulmazlarsa tepelerden, ormanlıklardan topladıkları yemişleri yiyorlardı.

Günün birinde yolları yine sık bir fundalığa düşmüştü. Bizim iki ahbap çavuş omuz omuza giderlerken acayip bir fotoğraf makinesinin önünde, bir adamın diğer bir adamı katlettiğini gördüler. Her ne kadar serseri tabiatlı idilerse de yine fena kalpli adamlar değillerdi. Bir zavallının imdadına koşmayı vazife bildiler, hemen katilin üzerine atıldılar. Zavallıların, bu mesele öyle sinirlerine dokunmuştu ki bir adam diğer bir adamı öldürüyordu da seyredenler kurtarmaya kalkmıyorlardı. Hele bunların işe karışmaları kahkahayı celp etti.

Sonra iş anlaşıldı. Meğer sinema alınıyormuş. Katil meselesi filmin bir sahnesinden başka bir şey değilmiş.

Bu iki arkadaş a iyice gülen rejisör bunlardan istifadeyi düşünerek derhâl kendilerini angaje etti. İşte Düztaban'la Bastıbacak, bundan sonradır ki kahkaha kralı meşhur iki komik oldular.

Adam

Beyefendi, uşağı Mehmet'i, tanıdıklarından bir zatı o gece yemeye davet için göndermişti. Mehmet o zatın evine gitti, kapıyı çalmadan langır lungur içeri daldı. Ta adamcağızın odasına kadar çıkarak burnuna sokuldu ve:

— Bizim efendi seni bu gece evine davet ediyor! dedi.

Bu nezaketsizliğe fena hâlde içerleyen davetli hiddetle:

— Efendinin bana gönderecek bir adamı yok muydu da senin gibi hayvanı gönderdi, diye haykırdı.

Mehmet gülerek cevap verdi:

— Vardı. Vardı amma... Efendi adamı adama... Beni de sana gönderdi.

Metih

Bir mecliste bir genci methediyorlardı. Birisi:

— Ne alicenap çocuktur, dedi. Çok cömert delikanlıdır. Para kesesi daima açıktır.

Muzibin biri de söylendi:

— Evet... Kesesi daima açıktır. Belki içine bir lira atan bulunur diye.

Birinci Müsabakamıza İştirak Ederek Kazanan Talihliler

Geçen müsabakamızda hediye kazananların isimlerinin mabadi:

Birer Papyon Kravat Kazananlar:

İzmir Erkek Muallim Mektebi üçüncü sınıf talebelerinden 423 Erbey. İzmit: Sennazer Fransız şirketinde Şerafettin Hakkı Bey. Galatasaray Lisesi talebelerinden Nusret Bey. Banco di Roma'da Ali Mümtaz Bey. Fatih Gelenbevi Orta Mektep mezunlarından Ömer Subutay Bey. Merzifon Hukuk Hâkimi Bey'in mahdumu Alamettin Turgut Bey. İzmir Karşıyaka'da Yeni Banka Sokağı'nda 1 numaralı hanede Serba Ahmet Bey. Bolvadin'de avukatzade Hasan Efendi'nin mahdumu Ömer Lütfi Bey. Diyarbakır posta ve telgraf başmüdüriyet tahrirat kâtibi Rıfat Bey. Gelibolu Limanı'nda kahveci Hasan Efendi mahdumu Hüseyin Hilmi Bey.

Birer Adet İpekli Mendil Kazananlar:

Riyaset-i Cumhur Musika Heyeti'nden Tahir Bey mahdumu Tahir Melih Bey. İstinye deniz itfaiye grubu telefon memuru Mahmut İhsan Bey. Anadolu Bağdat Demiryolları Müdüriyet Umumiyesi merkez muhasebesinde Ömer Tahir Efendi kerimesi Halide Hanım. Kadıköy Kalamış Tevfik Paşa Sokağı'nda 3 numaralı hanede Nazmiye Hanım. Ankara Cumhuriyet Kütüphanesi sahibi Ali Efendi mahdumu Mehmet Remzi Bey. Fatih İbrahim Paşa Caddesi Emin Nurettin Mahallesi'nde 209 numarada müskirat müfettişlerinden Selahattin Bey'in kerimesi Feriha Hanım. Halıcıoğlu Askerî Lisesi sınıf 7 talebesinden 701 numaralı Hüseyin Cemalettin Bey. Bostancı'da Vukela Caddesi'nde 27 numaralı hanede Şadiye Hanım. Mektebi Harbiye'den 320 numaralı Mehmet Ali Bey. Lüleburgaz bayi Mehmet Baki Bey.

100 Kuruş Kıymetinde Muhtelif Kitap Kazananlar:

Edirne telgrafhanesinde muhabere salonunda Mehmet Şevki Bey. Balıkesir Şehriyatı Mektebi ambar memuru Hasan Basri Bey. Galata Perşembe Pazar Aslan Han üçüncü kat 2-1 numarada Mehmet Hikmet Bey. Antalya Dış Doktoru Hasan Münir Bey hemşiresi Seniha Cemal Hanım. Samsun'da İsfakiyelioğulları Ali Rıza ve Emin Ali Kardeşler Kolektif Şirketi kâtibi M. Nurettin Bey refİKası Şerife Hanım. İstanbul Kız Lisesinde 305 Fethiye Arif Hanım. Türk Ticaret ve Sanayi Bankası muhaberat kaleminde Süleyman Sırrı Bey. Bakırköy'ünde Kartaltepe'de Güzin M... Hanım. Şişli Fransız Sulh Mektebi talebesinden Sabahat Nuri Hanım. Konya: At Pazarı Caddesi'nde Silleli Mehmet Nurizade Ahmet Necati Bey. Bursa Askerî Lisesi birinci sınıf talebesinden İstanbullu Hüsametdin Sabahattin Bey.

Birer Adet Jilet Makinesi Kazananlar:

Gaziantep Sulh Hâkimi Şeref Bey'in refİKası İkbâl Şeref Hanımefendi. Galatasaray Lisesi talebesinden 965 Abdullah Cenani Bey. İzmir Sandıkçılar'da Hafız Ali Matbaası'nda Sıdika Ali Hanım. Edirne: Tütün İnhisarı evrak memuru Ahmet Hilmi Bey'in mahdumu Atıf Zeki Bey. Yüksek Mühendis Mektebi'nde 824 Mahir Bey. Eyüp Bahariye Caddesi'nde 316 numarada Nihat Salih Bey. Kırklareli'nde mühendis Ahmet Fehmi Bey'in kerimesi Nerime Hanım. Pendik'te Arabacılar Sokağı'nda 252 numaralı Kâmil Bey'in hanesinde Turhan Sadrettin Bey. Ankara Müdafaa-i Millîye Vekâleti sıhhiye dairesi

ikinci şubede Kaymakam İsmail Şükrü Bey'in mahdumu Sabahattin Raci Bey. Adapazarı sipahizade Hamit Bey mahdumu Şevket Bey.

Birer Adet Kordon Kazananlar:

Kuleli Askerî Lisesi müdavimlerinden 1578 Hakkı Remzi Bey. Ayvalık - Ali Bey nahiyesinde Mithat Paşa Mahallesi'nde mukim Arif Behçet Bey. Ankara: Zincirli Cami civarında Avukat Ahmet Cevdet Bey'in yeğeni Ali Rıza Bey. Edirne: Balık Pazarı'nda 174 numarada bakkal Hasan Hilmi Bey. Bartın: Kasaplar Sokağı'nda 26 numarada Eyüp Bey mahdumu Nezihi Bey. Ankara: Başvekâlet Merkezi İstatistik Müdüriyet Umumiyesi, umumi nüfus taharriri tasnif dairesinde Hasan Turgut Bey. Adana: yedinci fırka yedinci topçu alayı kumandan muavini Abdurrahman Bey'in mahdumu Muzaffer Bey. Afyonkarahisar'ı: Mutfak Şaban oğlu Ali Bey. Eskişehir: zahire ve ticaret borsası komiseri Faruk Şükrü Bey'in mahdumu Hüseyin Celal Bey. Dördüncü Vakıf Han asmakat 4 numarada Halit Hüseyin Bey.

Hediye kazanan arkadaşlar hediyelerinin irsali için tarafımıza 20 kuruşluk posta pulu gönderdikleri takdirde hediyeleri derhâl taahhütlü olarak gönderilecektir.

Mabadi gelecek haftaya.

Arkadaş Mecmuasının Arkadaşlara Mahsus Bir Hatırası

Kendi markanızı ihtiva eden mektup kâğıdına ve zarfına herhâlde malik olmak istemiş fakat bu lüksün en aşağı bir birkaç yüz kuruşa mâl olacağını düşünerek sarfınazar etmişsinizdir. “Arkadaş” mecmuası pek çoklarınızın bu arzu ve temayülünü bildiği için bu teşebbüse girişti ve çok zarif markalı mektup kâğıtları ile zarflar tab ettirdi.

Bir paket derununda en iyi cinsten 12 kâğıt ve 12 zarf vardır: Fiyatı posta ücreti dâhil olduğu hâlde yalnız 30 kuruştur.

Siparişler: Bir zarf derununda 30 kuruşluk posta pulu olduğu hâlde İstanbul'da, Ankara Caddesi'nde Arkadaş mecmuası idarehanesi, idare memurluğuna gönderilmelidir. Mektubunuz vasıl olur olmaz siparişiniz derhâl postaya verilir.

Dünyanın Dört Köşesinde Neler Olup Bitiyor?

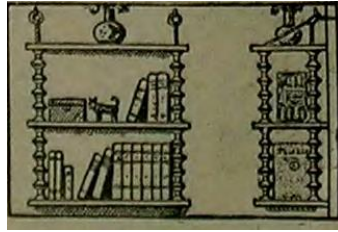
Şekil 110. İngiltere hanedanı

İngiltere’de hanedana mensup prensesler bile deniz banyolarının müdavimleridir İngiltere’de deniz mevsimi ile alakadar olmayan hemen hiç kimse yok gibidir. Hava ısıyıp herkes terlemeye başlayınca soluğu deniz kenarında alırlar. Bu itibarla İngiltere kadar hesapsız plaja sahip bir memleket yoktur. Hanedana mensup prensesler bile plajların sadık müdavimleridir. Derç ettiğimiz fotoğraf İngiltere kralının yeğenlerini plajda taşlar üzerinde yüzme talimleri yaparken gösteriyor.

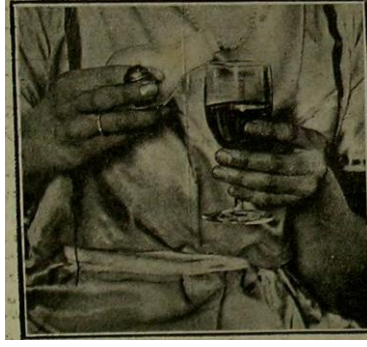
Şekil 111. Dünyanın en çok terleyen adamı

Bu şişman adam dünyanın en çok terleyen adamıdır. Amerika’da terlemek müsabakasında bir saat zarfında yüz elli gram ter dökmekle birinciliği kazanmıştır.

Şekil 112. Makaralardan raf

Boş makaraları atmayınız. Toplayıp resimde görüldüğü vecihle kitaplarınızı koymak için zarif bir raf imal ediniz.

Şekil 113. Amerika’da içki kaçakçılığının akıllara hayret veren numunelerinden Amerikan kanunları içkinin imal ve fûrûhtunu men etmektedir. Bu yüzden dehşetli bir kaçakçılık şebekesi icra-i faaliyet etmekte ve akıllara hayret verecek hilelerle içkiyi ithal etmektedirler. Fotoğrafımız, içinde içki saklayan bir elektrik ampulünü gösteriyor. Bu ampulleri gümrük memurlarının nazarlarından kaçırarak kaçakçılarla başa çıkmak kolay bir şey değildir.

Arkadaşlarla Baş Başa

Fatih’te Meraklı Nuri Bey’e:

Bu da ikinci mektubunuza cevabımızdır: Mademki bir memuriyetiniz vardır ve askerliğinizi ifa ettikten sonra memuriyetinize avdet edeceksiniz, o maada tiyatroculuk gibi bizde henüz revaç bulmamış olan sanatlara meyil göstermeniz doğru değildir. Değil bir komiğin yanında çalışıp sanat öğrenmek, Türkiye’nin en büyük komiği olsanız ne olacak? İhya mı olacaksınız? Yoksa cebinizden banknotlar mı taşıyacaksınız? Bizim size arkadaşça nasihatimiz: Sanatkâr olmak sedasından vazgeçiniz ve askerliğinizi yaptırdıktan sonra memuriyetinize devam ediniz, yaşınız müsaittir. Çalışıp amirlerinizin gözüne girerseniz ilerlersiniz.

İzmit’te Y... E... M. Bey’e:

Asil bir kızı seviyorsunuz. O da sizi seviyor. Vazgeçemiyorsunuz ve ne yapacağınızı bizden danışıyorsunuz!

Arkadaş! Bu hâller her gencin başına gelir. Ayıplanmaz. Aşk denilen şey zaman geçince unutulur.

Yaşınız ve mevkiiniz müsait ise sevdiğiniz kızın dest-i izdivacını talep eder ve evlenirsiniz. Yok, evlenmenize imkân yoksa onu görmemeye karar verirsiniz ve unutursunuz. Dünyada

insanın unutamayacağı bir şey yoktur. Bütün dünya bir araya gelse unutamayacağınızı zannettiğiniz kimseyi zaman size unutturur.

Çarşıkapı'da N. H. Bey'e:

Size burada ne söylesek bir doktorun muayenesi ve ilacı kadar müessir olamaz. Mutlaka kendinizi bir doktora gösteriniz ve vereceği nasihatleri harfiyen tatbik ediniz. Mademki vücuttan düşüyorsunuz ihmal etmek doğru değildir.

Fatih'te M. Fahri Bey'e:

1. Askerî tıbbiye girmek üzere bir askerî liseye kaydolduğunuzu söylüyorsunuz. İstikbalinizi görerek hareket ettiğinizden dolayı sizi şayan-ı tebrik buluyoruz. Doktorluk çok yüksek bir meslektir. İnşallah muvaffak olursunuz.
2. 509 numaralı Fiat otomobilinin fiyatı iki bin iki yüz lira raddesindedir.

El Aziz Telgrafhanesinde Rüştü Ayhan Bey'e:

1. Türkiye'de telgraf fen müfettişler mektebi vardır. Siz doğrudan doğruya merciiniz olan posta ve telgraf müdüriyet umumiyesine müracaat ederseniz size oradan daha mufassal malumat verebilirler.
2. Keza jandarma küçük zabıt mektebine müracaat ederek şeraitini öğreniniz.

Fatih'te Askerlik Şubesi Yazıcılarından "Meraklı" Nuri Bey'e:

Kendinizde itiraf ettiğiniz vecihle fazla meraklı olmak iyi değildir. Bu hâlinizden siz de müteşekkîsiniz. Bu itibarla sizin şikâyetinizi mucip olan bu hâl tabiatıyla izdivaç edeceğiniz hanımın da şikâyetini mucip olacaktır. Siz izdivaç etmeden evvel daha kalender olmaya alışınız. El kızı hemşireleriniz ve valideniz gibi sizin her hâlinizi hoş görmez, günün birinde münazaa çıkarır.

Denizli'de Orta Mektebi Talebesinden Kemal Bey'e:

Darbimesel müsabakamızı anlamadığınızı söylüyorsunuz ve bize acaba bu manayı mı ifade eder, diye soruyorsunuz. Hâlbuki bildirdiğiniz suret-i hâl doğrudur ve anladığınızı ispat ediyor. Siz zekisiniz fakat aceleci olduğunuz için kabiliyetinizi ölçmüyorsunuz.

Zonguldak'ta Resmi Bey'e:

Yeni yazıyı öğrendiğinizi fakat yazınızın fena olduğunu söylüyorsunuz. Yazı rehberleri sayesinde bu hâlin önüne geçebilirsiniz.

Ankara’da S. Hilmi Bey’e:

Yazdıklarınızdan anladığımıza göre çok dürüst ve rabıtalı bir insansınız. Hele işreti sevmemeniz en büyük meziyettir. Şimdiye kadar bir kadın tarafından iltifat görmemiş olmanıza müteessir olmanız doğru değildir. Bu bir tesadüf eseridir. Yüzlerine baktığınız kadınların kaş çatması sizin onlara sevimsiz görünmenizden değil, sizi bilakis çok ciddi bulmalarından ileri gelmektedir. Muvaffakiyet kazanan arkadaşlarınıza gıpta etmeniz de caiz değildir. Dediğimiz gibi bunlar hep tesadüf eseridir. Yaşınızın otuz iki olmasına nazaran tam izdivaç edecek sindesiniz demektir. Tanıdığınız dostlar vasıtasıyla huyu ve ahlakı iyi bir hanım bulmaya gayret ediniz. Sizin tabiatıta insanlar mesut olmaya namzettirler.

Beylerbeyi’nde Ayalp Bey’e:

1. Her vilayetin ayrı ayrı haritası mevcuttur fakat piyasada satılmaz.
2. Çankırı²⁷ vilayetinin kazaları şunlardır: Ilgaz ve Çerkeş. Nahiyeleeri şunlardır: Tuht, Şabanözü, Orta, Mecidiye, Karacaviran.

Fatih’te Mehmet Seyfettin Bey’e:

Gazeteler her yerde beş kuruşa satıldığı hâlde Ada’da altı kuruşa satıldığını yazıyorsunuz. Bunu biz de bilmiyoruz ve müteaddit defalar ihtarda bulunduk. İkazınıza teşekkür ederiz.

Samsun’da Hacızadelerde Mahmut Bey’e:

1. Yeni dalgıç aletinin kaç mâl olacağını bilmiyoruz.
2. En iyi fotoğraf makineleri: Körch, Dogmar, Zeiss objektifli gomun makineleridir.
3. Fikir için her objektif iyidir. Yalnız Zeiss markası hepsine müreccahtır.

Adana’da Abdülgani Mümtaz Efendi’ye:

Vaziyetiniz bizi çok müteessir etti. Adana Sanatlar Mektebine girmeye çalışınız. Sizin için hayırlı olur.

Zonguldak: M. Yılmaz Bey’e:

Kaptan olmak için İstanbul, Heybeliada’da deniz lisesine giriniz. Mademki hayatınızı deniz üstünde geçirmek istiyorsunuz, kaptan olmaktan güzel vesile yoktur. Kayıt ve kabul şeraitini anlamak için mektep müdüriyetine tahriren müracaat edersiniz.

²⁷ Dergide “Kengiri” şeklinde yazılmıştır.

İzmit'te İsmail Hakkı Bey'e:

1. Çok hassas bir tabiatınız var. Kadınlar karşısındaki acziniz de bundan ileri geliyor. Maahazâ yaşınız ilerledikçe bu tabiatınızın değişeceği muhakkaktır.
2. Zayıf iseniz bisiklete fazla binmeyiniz ve kendinizi yormayınız. Bisikleti zayıflamak isteyen şişmanlara bırakınız.
3. Genç arkadaşların ekserisi sizin gibi içlidirler. En ufak şeylere karşı müteessir olurlar. Hayatta tecrübeleriniz arttıkça bu his yavaş yavaş silinir ve pişkin bir insan olursunuz.
4. Askerî mekteplerden birine giriniz. Heves ve arzularınızın devamlı olacağına kaniyseniz kahraman bir zabıt olursunuz.

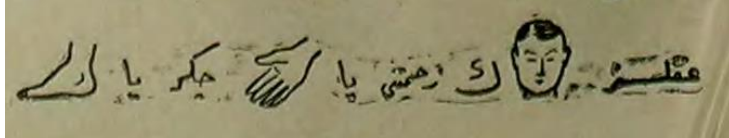
Kasımpaşa'da Şahabettin Bey'e:

Bir gün münasip zamanda Haydarpaşa'ya kadar geçerek mektebin şeraitini bizzat öğrenmenizi rica ederiz. Bu suretle anlayamadığınız noktalarda sizi ikna ederler.

Beylerbeyi'nde Turhan Servet Bey'e:

El yazısı ile mahallenizde gazete çıkarabilirsiniz. Bu hususta imtiyaz almaya lüzum yoktur.

İkinci Müsabakamızın 3 Numaralı Şekli

Şekil 114. Akılsız başın zahmetini ya el çeker ya ayak

Müsabaka kuponu: Numara 3

Hayata Karşı Hazırlıklı mısınız?

Uyanık insanlar için hayat, süt gibi sakin ve dalgasız bir denizdir. Uyuşuk ve beceriksizler için de fırtınalı, coşkun, karanlık bir ummandır. Hayatta muvaffak olmak, bu coşkun denizin dalgalarını söndürmek elinizdedir.

Geçen haftaki nüshamızda arkadaşlarımıza muvaffak olmak için en son amelî esaslara istinaden neşriyata başlayacağımızı bildirmiş idik. Bu nüshamızda bu neşriyat hakkında biraz tafsilat vereceğiz ve gelecek haftadan itibaren neşriyatımıza başlayacağız. Geçen

haftaki musahabemizde dediğimiz gibi asrımızın ilim ve fen adamları hemcinslerini acizden kurtarmak için ortaya pek yeni ve makul esaslar koymuşlardır. Bunları bulmak ve istifade etmek herkes için kabil olan bir şeydir.

Kaç yaşında olursanız olunuz, vaziyetiniz ne olursa olsun hayat yolunuzu düzeltmek, refaha kavuşmak elinizdedir ve neşriyatımızı takip ettikçe tavsiye ettiğimiz tecrübeleri yaptıkça siz de göreceksiniz ki söylediklerimiz tamamen doğru, gösterdiğimiz yol düzdür.

Bazı mecmuaların Amerikavari neşriyatına kapılıp size arz edeceğimiz şeylerin şarlatanca uydurulmuş ve karileri aldatmaya mahsus ukalalık zannetmeyiniz.

Arkadaş mecmuası ilk nüshasından beri sizin en sadık arkadaşınız olduğunu söylemektedir. Bu itibarla size açık alınla el uzatırken söylediklerinin hepsine inanmanızı ister çünkü arkadaş yalan söylemez, sözleri de iyidir.

Gelecek haftadan itibaren neşredeceğimiz yazıları dikkat ile okuyacak ve tavsiye ettiğimiz tecrübeleri itina ile yapacak olursanız hayatta bambaşka pek yeni bir adam olacaksınız. İradeniz kuvvetlenecek, utangaçlığınız, sıkılganlığınız zail olacak, fena huylarınız, sizi utandıran ve başkasının yanında küçük düşüren tabiatlarınız eriyecektir velhasıl iş hususunda, muvaffakiyet vadisinde başka türlü düşünen, iyiyi, kötüyü sezen, doğru yolu gören bir adam olacaksınız. Arkadaş bu neşriyatı ile size en büyük, en samimi arkadaşlığı yapmış olacaktır. Arkadaş'ı okumayanları ikaz ediniz, onlara siz de arkadaşlık etmiş olursunuz.

Karikatür Sahifesi

Şekil 115. Karikatür 43

- Hanım artık aramızda her şey bitmiştir!
- Acayip! Aramızda bir şey var mıydı ki?

Şekil 116. Karikatür 44

— Yine mi benden para istiyorsun? Bunun ucu nereye varacak?

— Terzimin kesesine...

Şekil 117. Karikatür 45

— Son zamanlarda kocanızın bana karşı tavırları değişti.

— İki aydan beri kocamı değiştirdim. Sizin gördüğünüz eski kocamdır.

Şekil 118. Karikatür 46

— Çok sevimli ve çok mültefitsiniz beyefendi fakat benim hasta bakıcı olmaya hiç niyetim yok!

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş Numara 12

Nüshası 5 kuruştur.

12 Eylül 1928

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

Tablo 11

Abone Şeraiti

	Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130	250 kuruş	
Ecnebi: 200	400 kuruş	

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Şekil 119. 12. sayı kapak fotoğrafı

Kadınlar spor sahasında erkeklere taş çıkartacak muvaffakiyetler gösteriyorlar. Bu resim dünya yüzme müsabakasında birinciliği ihraz eden Alman kadınıdır.

Arkadaşça Konuşalım

Niçin Evleniyoruz?

Evlenmek, hayati bir zarurettir. Cemiyet hâlinde yaşayan insanlar için bu, bir intiha değil, bir başlangıçtır. Evlenmeyen insanlar, daima cemiyetin zararına yaşarlar. Onların ne maddi ne manevi faydaları yoktur. Esasen bekârlık, bir nev hodkâmlıktır. Evlilik hayatının bazı sıkıntılarını çekmeye tahammül edemeyecekleri için evlenmekten kaçanlar, hemcinsleri için muzırdırlar çünkü onlardan muavenet, fedakârlık beklemek ham bir hayal olur.

Aile, insanları cemiyete bağlayan kutsi bir bağıdır. Bu bağ ne kadar kavi, muhkem olursa mensup olduğu heyet-i içtimaiyenin de esası kavi, muhkem olur. Evlilikte bir feragat-ı nefis vardır. Yalnız kendini değil, etrafını da düşünmeye mecburdur. Dimağı bu telakkiye alışan bir insanın hemcinslerine yardım hislerinin ne derece samimi ve candan olacağı şüphe götürmeyen bir hakikattir.

Evlenen bir insan için nazarıdikkatten uzak tutmaması lazım gelen birtakım şartlar vardır. Sırf behimi ve şehvani hislerle evlenen bir insanın kurduğu aile, temiz, samimi bir aile ocağı değil, bilakis kökleri zehirle beslenen ve kurumaya mahkûm nebati bir hayat manzumesidir.

Para endişeleri ile hareket ederek evlenmek de az çirkin midir? Bu, izdivacı, bir ticaret şekline düşürür ki bundan hayır, selamet, huzur, saadet beklemek gülünç olduğu kadar vahidir.

Bir mevki temini için evlenenlerin akıbeti de fenadır. Zira günün birinde, hiç umulmadık bir zamanda öyle garip vaziyetler hadis olur ki neticesi mahcubiyet ve inkisarıhayaldir.

Neslin idamesi, izdivaç sayesinde. İzdivaç, bir aileyi yeryüzünde ebedî hayata götüren yegâne yol, yegâne amildir.

Eski zamanlarda ve elyevm iptidai kavimlerde ruhun ebedî olduğu ve evlenenlerin günün birinde dirileceği kanaati, imanı vardı. Fen, ruhun ebediyeti hakkında hâlâ münakaşa etmektedir. Lakin hakikat olan şudur ki: Giden gelmiyor!

Evet, giden gelmiyor. Arkadaşlar! Gelmeyeni getirmek için hem de eskimiş, çürümüş vücutlara ruh, hayat verip getirmektense yepyeni, taze bir ruh ve vücutlar dünyaya getirmek daha amelîdir. Daha doğrudur.

Evlenmek, çocuk yetiştirmekle asırların halledemediği muamma, halledilmiş oluyor. İşte hislerinde, muhakemelerinde samimi olanların hayati hakikatleri bitarafane bir gözle görüp aile ocağının kutsiyet ve hararetini o kendi kalplerinde duyanların kurdukları yuvalar cemiyet-i beşerîyenin refahını, saadetini hazırlayan kavi, muhkem yuvalardır.

Evlenirken bütün düşüncemiz, endişemiz, rehberimiz, bu olmalıdır.

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- Dünyada insanların en bedbahtı, talihsizliğe tahammül etmeyi bilmeyenlerdir.
- Bazı adamlar vardır ki aleyhlerinde söylenmesini, kendilerinden hiç bahis olunmamaya tercih ederler.
- İyi arkadaşla iyi ol, fena arkadaşla karşı da yine iyi ol.
- Hayatta çok şey ümit eden adam kadar, az şey kazanan yoktur.
- Kaçmak kadar, kovalamayı bilmek de hünerdir.
- Hayatın gayesi ahlakidir, hayvani değildir.
- Yavaş yavaş ısıtan ağır ateş, yakıp kavuran kızgın ateşten iyidir.
- Namuslu adam, bütün korkulara, ihtimallere ümitlere rağmen sözünde sebat eder.
- İstirap çekerken ümidini kesme ve ümit ederken de mustarip ol.
- İhtiyatlı adam, çok söyleyeceği zaman sükût eder.
- Dünyada sadece ümide bel bağlayan, aç ölür.
- Bir kadının dostluğunu muhafaza için onun ne fazla lehinde ne fazla aleyhinde bulunmalıdır.
- Bazı ahmaklar da nüktede muvaffak olabilirler fakat asla isabet-i muhakemede bulunamazlar.
- Hepimiz hırsın esiriyiz, içimizde hâkim olan çok azdır.
- Sabır bir ağaçtır ki kökü acı fakat meyveleri tatlıdır.
- Bir günahın başa getirebileceği tehlikeler yüzündendir ki namuslu oluruz.
- Zevkleri kendi zevklerimize ve fikirleri kendi fikirlerimize uyan kimselere: Aman ne zevk sahibi ne doğru düşünceli insan deriz.
- En kuvvetli kafa, kendi kusurlarını en iyi tanıyan kafadır.

- Tevazu daima Ulüvv-i cenaba ve gurur da muvazidir.
- Gençliğinde muktesit olmayan ihtiyaçladığı vakit yoldan saman kırıntısı toplar.

Mükellef Salonlarda Yaşayan, Tenis Oynayan Züppe Bir Peygamber...

Ona göre merhamet boş şeydir. “Fukaraya, düşkünlere niçin muavenet etmeli? Birkaç defa gösterilen lütuf sayesinde o ebediyen geçinecek mi? Ben iyiliği kesince yine acıkacak. O hâlde kendi kazansın.”

Bu asrın en büyük hadiselerinden biri de hiç şüphesiz, ortaya yeni bir din atan Krishnamurti oldu ve müminlerinin kendisini taparcasına sevmesine rağmen fikirleri ve telakkisiyle basit, sade bir adam olduğu anlaşılan bu düzme peygamberle Paris’te bir mülakat yapan bir Fransız gazetecisi bu mülakatı şöyle anlatıyor:

Krishnamurti, eğer peygamberse herhâlde peygamberlerin en aristokratıdır. Evi pek muhteşem, kabul edildiğim salonlar en son moda ve en son sistem üzerine tefriş edilmişlerdir. Krishnamurti; genç, süzgün, esmer fakat sarı benizli, nafiz nazarlı ve mütemadiyen tebessüm eden bir Mesih’tir. Karşısındakiler konuşurken hem lakırdı söylüyor hem de gözleriyle lakırdısının tesirâtını takip ediyor. Mamafih bu, büyük feylesofla konuştukça şunu anladım ki Krishnamurti gayet sade bir feylesof, gayet basit bir havaridir.

— Otuz yaşındayım, dedi. Tenisle golfu pek severim iyi oynarım da... Hayatımın hiçbir hikâyesi yoktur. Basit bir brahmanın oğluydum. Pederimin ahabası olan Miss Annie Besant sayesinde Hint’i terk ederek İngiltere’de hususi bir mektepte tahsil ettim. 1920’de Fransa’ya geldim, Fransızca’yı öğrendim.

— “Vahiy”e ne zaman nail oldunuz?

—Böyle bir şey hatırlamıyorum. Şimdi düşündüklerimin aynını küçük iken de düşünürdüm.

Mesih’ten gördüğüm bu iltifattan cesaret almıştım:

— İnsanken Allah olmak herhâlde pek tuhaf bir şey olacak? dedim.

Krishnamurti itiraz etti:

— Ben Allahlığımı iddia etmedim ki.

— Hâlbuki kullarınız var.

— Rica ederim böyle söylemeyin. Benim kullarım falan yok. Bunu iddia pek acayip olur.

— Ee canım ortaya yeni bir din çıkardınız ya.

— Yok, efendim ne münasebet. Ben dinleri keenlemyekün addederim.

— Ya, sizin tasavvurlarınız ne oluyor? Sufi müritleriniz falan?

— Hiç... Ben onları pek tuhaf bulurum. Bana kalırsa insanlar kendilerini muhtelif sebeplerle çember içine alan kimselerdir.

Mesela; din, siyaset, menden hayatı, bunlar hep çemberdir. Ben insanların hür, her şeyden azade olmalarına taraftarım. Efendim hayatı sevmeli hayatı. Varsa yoksa her yerde hayat aramalı. Biz çok garip mahlûklarız.

Mesela, bir ağacın en kıymetli şeyi nûsgü değil midir? Hayır, biz nûsgü sevmeyiz de çiçeklerinden, yapraklarından hoşlanırsınız. Hiç düşünmeyiz ki nûsgü olmazsa ne çiçek ne yaprak olur. İşte dünyanın da nûsgü de hayattır, yoksa öteberi değil. İnsan hür yaşamalı.

— Peki, siz hür olduğunuza emin misiniz?

— Elbette... Mesela; geçenlerde bir film kumpanyası haftada on bin dolar vererek beni angaje etmek istedi, razı olmadım.

— Hâlbuki bu para ile fakirlere yardım edebilirdiniz.

— Yardım mı dediniz? Merhamet, iyilik ha? Birisine yiyecek verir açlığını gideririm. Sonra iyiliği keserim, tekrar acıktır. Ee hep onu ben mi besleyeceğim? Bana kalırsa merhamet boştur. Ben herkesin katiyen hür olmasını istiyorum.

Krishnamurti, geçenlerde bütün müminlerini Hollanda'da yaptığı bir kampta toplamıştır. Şimali Hint kıyafetiyle burada verdiği nasihat ve nutuklara iştirak edenlerin adedi iki bin altı yüze balığ oluyormuş. Müritler bu açık hava mabedinde, peygamberlerini derin bir vecd ve huşu içinde dinleyerek kendisine birçok sualler sorup bir çok cevaplar almışlardır. İlk defa olmak üzere Krishnamurti burada cemaatine yalnızca, yanında Teosofi cemiyetinin müessis ve reisesi Miss Annie Besant olmadan riyalet etmiştir. Miss Annie Besant, 85 yaşında olduğu için artık ta Hint'ten kalkıp yalancı peygamberin peşi sıra gidemiyor. Zaten bu şarlatan kadının Hint'te kalması İngiltere'nin Hint siyaseti için daha muvafık oluyormuş.

Açık hava mabedinde, Krishnamurti'nin etrafına toplanan deliler, Hint'tekiler gibi azgın değil çünkü Hintliler bu zavallı genç Hint toprağına ayak basar basmaz hemen sularla ayağını yıkıyor ve bu pis suyu şifa diye para ile satıyorlarmış. Mesih'in buna çok canı sıkılıyormuş. Zaten dinden nefret eden bir adam için bu da pek tabii...

Hollanda'da toplanan müminlerin Mesih'e sordukları suallerden ve aldıkları cevaplardan birkaçını da yazalım da Krishnamurti hakkında siz de bir hüküm verin.

— Kendinize talebe yani havari hazırlıyor musunuz?

— Hayır... Başladığım eseri itmam edecek sizlersiniz.

— İsa'nın ruhunun size geçerek sizde bu şekilde tecelli ettiği doğru mudur?

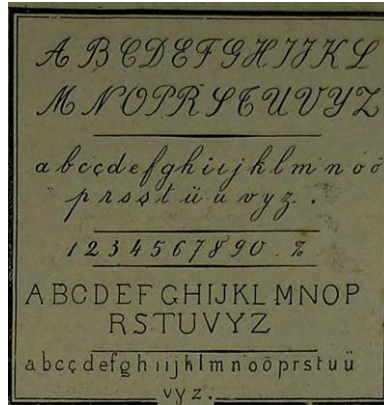
— Şahsiyetimle uğraşmanıza lüzum yok. Eğer size iyi şeyler veriyorsam alınız.

— Melekler hakkında ne düşünüyorsunuz?

— Meleklerle değil, insanlarla uğraşıyorum.

İşte buyurun... Bu cevaplarda bütün Avrupa'nın hayret ve gıpta ile temaşa ettiği o büyük feylesofluğun kokusu var mı?

Yeni Harflerle Güzel Yazı Yazmaya Çalışıyor musunuz?

Şekil 120. Yeni Türk harfleri 2

Bu haftadan itibaren arkadaşlarımıza güzel yazı numuneleri takdim ediyoruz. İlk levhayı teşkil eden yukarıdaki yazılar yeni Türk alfabesidir. Gelecek hafta muhtelif isim ve cümlelerden mürekkep bir levha daha neşredeceğiz. Bu yazıları meşk ittihaz ederek çalışacak arkadaşlarımızın pek az bir zamanda böyle güzel yazılar yazmaya muvaffak olacakları tabiidir.

Hür Meslekler

Avukat

Sırtında binişi, koltuğunda şişkin çantasıyla adliye koridorlarının en aşına çehresidir. Tahta sıralar üstünde oturan kadınlı erkekli halkın ekserisiyle dosttur, ahabaptır. Ayaküzeri nasihat isteyenleri, verilecek hüküm hakkında mufassal tahminlerde bulunanları dinler. Bazen merak ettiği bir davayı samiin sıralarında takip eder.

Hemen her iki adımda bir, yolunu kesen bir müvekkiline cebinden hatıra defterini çıkarıp acele acele yapraklarını çevirerek tafsilat verir, davaya ait şeyleri söyler.

Onun mesleği kadar her an mütehavvil meslek yoktur. Biraz evvel dostane elini sıkıdığı bir arkadaşıyla bir dakika sonra hısım vaziyetine girer ve mahkemeden çıkar çıkmaz husumet dağılır, koluna girer, tatlı tatlı konuşarak yazıhanelerine giderler.

Daima telaşlı ve acelecidir. Hafızasını her an uyanık tutmak mecburiyetindedir çünkü bir çeyrek evvel müdafaa ettiği bir dava ile hiç münasebeti olmayan, büsbütün ayrı bir davayı bir çeyrek saat uzun uzun şerh ve izah edecektir. Sulh-ı hukuktan sulh-ı cezaya koşar. İkinci hukuktan üçüncü cezaya, altıncı cezadan yedinci hukuka, hülasa mahkemeden mahkemeye mekik dokur ve hepsinde de yorulmak bilmeyen bir azim ve gayretle aynı şevk ve hararetle söyler. Kâh müdafaa kâh hısmına hücum eder. Her söylediği sözde samimidir ve müvekkili için de daima beraat ister.

Müvekkilinin hâl ve vaziyeti her ne olursa olsun o, müdafaa etmek ve bütün zevahire rağmen beraat, naçar kalınca tahfif ceza talebinde bulunmak zaruretindedir. İşte onun bu ezeli hüsnüniyetidir ki halk nazarında sevimliliğini idame ettirir.

Fakat bazen haksız hücumlara da maruz kalır. Kaybettiği bir davada onun san ve taksiri yokken ilmî tecrübesi ve hatta ezeli hüsnüniyeti hakkında söylemedik bırakmazlar, aleyhinde bulunurlar. Lakin o, mütevekkildir. Mesleğinin bu haksız cilvelerini hoş görür.

Çok genç olursa daha dünkü çocuk, tecrübesiz derler. Pek ihtiyar da olursa “Artık bunamış!”ı kondururlar. Lehinde, aleyhinde her ne denilirse denilsin o, vazifesini yapar. Bütün bu dedikoduları işitmemiş olur. Azmi, gayreti, harareti eksilmez.

Yalnız para için dava almaz. Bazı kimsesizlerin davalarını, fisebilillah, takipten çekinmez çünkü mahkemeye girmek, dava şerh etmek onun için bir illet olmuştur. Bundan manevi bir haz, mesleki bir zevk duyar.

Lakin çok müşkül mevkilere düştükleri de olur. Şu fıkra, buna güzel bir misaldir.

Maznunun biri esna-yı muhakemede cürmünü, olanca tafsilatıyla ikrar ve itiraf etti. Reis, maznuna sorar:

— Bir diyeceğin var mı?

Maznun, vekilini gösterir:

— Vekilim söylesin.

— Sen cürmünü itiraf ettin!

— Ne söyleyecek? diye, ben de onu merak ediyorum ya...

Karakolda

Komiser — Sarhoşluk... Hırsızlık, dövüşme... Fena bu fena... Sizi bir iyi bir uslulandırmak için mahkûm etmeli. Nasıl başka bir diyeceğiniz var mı?

— Evet, komiser efendi... Şunu söylemek isterim ki şimdiye kadar yirmi sene aynı sebeplerden hapsedildim uslanmadım.

Bir Taharri Memurunun Hatıraları

Dayı! - Aynasız! - Kart aynasız! - Virgül aynasız! - Bomba! - Voltaya çıkmak! - Yaratıcı yankesiciler! - Tilki ile kurt hikâyesi!

3

Eski taharri memuru:

— Her meslek erbabı gibi yankesicilerin de kendilerine mahsus tabirleri hatta biraz tetkik ve tamik edilirse ayrı bir lisanları vardır, dedi.

Sordum:

— Mesela ne gibi?

— Münasebet düştükçe söylüyor, anlatıyorum. Zaten bu lisanın gavamıza vakıf olabilmek için onlardan olmalı ve geceli gündüzlü aralarında yaşamalı, beraber düşüp kalkmalıdır.

“Papelciler” memurlara “dayı” derler. Polisin adı “aynasız”dır. Eski memurlara “kart aynasız”, kısa boylu yeni bir memura da “virgöl aynasız” lakabı vermişlerdir.

Arkadaşım gülmeye başladı.

— Ben onların lisanında “kart aynasız”ımdır. Sonra çalmak, çırpamak, adam soymak, para çekmek “bomba” kelimesiyle izah edilir. Mesela “voltaya çıkmak” da soygunculuğa, av aramaya çıkmak manasınadır. Şimdi gelelim asıl mühim meseleye. Evvela şu iyice bilinmelidir ki yankesicilik tecrübe, belki maharetten ziyade bir zekâ, kabiliyet işidir. Bu meslekte öyle zekilerine tesadüf olunmuştur ki şayet onlar zekâlarını nafi ve müşemmer bir sahada sarf etmiş olsalar memleketlerine pek çok hizmetleri dokunurdu. Yankesiciliğin siyasetle bir alakası olduğunu zanneder misiniz? Şüphesiz ki hayır! Hâlbuki siyaseti, mesleklerine bir alet gibi kullananlar çok görülmüştür. Onlar, siyasi cereyanları gayet dikkatle takip ederler. Bu meslek, Devr-i İstibdat’ta, Meşrutiyet Devri’nde ve mütareke senelerinde hayli faaliyet göstermiştir. Devr-i İstibdat’ta, kıpkırmızı fes giyerler, bir hafiye tavrı takınırlardı. Gözlerine kestirdikleri zavallı mevhum Jön Türkleri takibat, tahkikat tehditleriyle korkutur ve suret-i haktan görünerek para sızdırırlardı. Yalnız o devirde, hemen bütün hafiyeler; resmi birer hırsız, yankesici, dolandırıcı, haydut olduklarından yankesicilikte meslek edinmiş olanlara pek ekmek çıkmazdı fakat meşrutiyet ilan edilince meslekten olanlara gün doğdu. İlk kargaşalık günlerde kim kime dum duma idi. Kendisine İttihat ve Terakki Cemiyeti azası süsü verenlerden, kahvelerde nutuk söylemek bahanesiyle halkı başlarına toplayanlardan tutun da marş, kartpostal satanlara kadar nice nevleri, şekilleri vardı. Hürriyet ve İtilaf Fırkası çıkınca bu işler, bütün bütün kızışmıştı.

Mizancı Muratların, Mollazadelerin, Alemdarcı Ref’i Cevatların gemi aزیya aldıkları sırada idi, Tırnak İhsan diye birini yakalamıştık. Tırnak İhsan denmesinin sebebi de vaktiyle mesleğe “tırnakçılık”la girmiş olması idi. Tırnak İhsan, devrin menkûb ve mağdurlarını arar, bulur, onlara dost görünür ve güya haklarında takibatta bulunulduğundan ve kendisinin de bu takibata memur edildiğinden bahseder. Lakırdıyı öyle bir mecraya sürükler ki muhatabı kanar, parayı verir kurtulur.

Böyle bir hikâyeyi Tırnak İhsan’dan dinleyelim:

— Kafese koyduğum bey için sürülecek falan gibi laflar duymuştum. Evini öğrendim, hemen damladım. Evvela, beni kabul etmemek istediler. Dost göründüm, nihayet içeri

aldılar. Beyle dereden tepeden konuştuk. Lakırdı döndü, dolaştı politikaya geçti. Ben fırsattır, dedim.

— Beyefendi, zatiâlilerinin menkûb olması zaten bu vatan, bu memleket için hazindir. Mamafih esef etmeyiniz efendim. Hani tilki ile kurdun hikâyesi vardır ya, işte sizin vaziyetiniz de öyledir. Tilkinin biri yorgunluktan bitmiş, susuzluktan dili damağı kurumuş. Etrafta su aranırken gözüne iki kovalı bir kuyu ilişmiş, hemen saldırmış. Tilki kovadan su içeyim derken içine düşmez mi! Tabii kuyunun dibini bulmuş ve öteki kova da üste çıkmış. Tilki kana kana su içmiş. İçmiş ama kuyunun da içinde kalmış. O esnada susamış bir kurt, kuyunun başına gelmez mi! Kurdun hayalini gören tilki bağırmış:

— Aman kurt kardeş, atla kovanın içine, in aşağıya. Buz gibi su var.

Susuzluktan gözü dönen kurt artık düşünür mü? Atmış kendini kovaya. Kova, kurdun ağırlığıyla dibe doğru inerken tilkinin kovası yukarı çıkmaya başlamış. Bunu gören kurt:

— Tilki kardeş, bu ne hâl? demiş.

Tilki cevap vermiş:

— Dünya bu! Biri çıkar, biri iner. İşte zatiâlinizin vaziyeti de böyle. Esef, keder etmeyiniz. Bendeniz, zatiâlilerinin ebedî takdîr-kârlarındanım. Yalnız serde derd-i maişet var. Bendenizi sizi takibe memur ettiler. İşin ucunda mükâfat-ı nakdiye de var. Öyle müşkül vaziyette kaldım ki...

Eski taharri memuru, ellerini ovuşturdu:

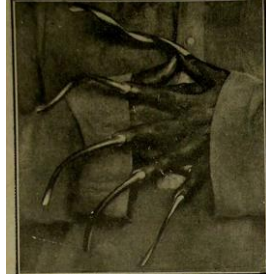
— Böyle hayırhah bir adam karşısında ne yapsın? Tabii keseye davranabilir değil mi? Eğer Tırnak İhsan, fazla izaç etmemiş ve o adamcağız canına tak ederek her ne olursa olsun diye zabıtaya müracaat eylememiş olsa bizim bu usul dolandırıcılığı ruhumuz bile duymayacaktı.

Kaza

Eşref bir kazada kaymakammış. Zamanın adliye nazırı vilayetleri, kazaları teftişe çıkmış fakat Eşref'i sevmediği için onun kazasına uğramamış.

Nazır, İstanbul'a dönünce bu istiskale fevkalade kızan Eşref kendisine bir mektup göndermiş. Bu mektup şöyle bitiyormuş:

“Nazır hazretleri kazamızı tenzilen ziyaret buyurmadılar. Mamafih biz buna müteessir olmadık. Nazır hazretlerinin belki bizim kazayı unuttuklarına hamlettik fakat ikinci defa teftişe çıkışlarında inşallah kazaya uğramalarını temenni ederiz.

Şekil 121. Kıvrıntılı tırnaklar

Uzunluğu yirmi santimetreyi geçen şu kıvrıntılı tırnaklar bizi ne kadar iğrendiriyorsa Çinlilerce o kadar makbul ve muteber sayılır...

Çin, bu dünyanın en büyük memleketi, en garip itikatların telakkigâhıdır. Ucu bucağı olmayan bu muazzam ülkede birbirlerine yabancı medeniyetler birbirinden habersiz, sessiz sedasız, omuz omuza yaşarlar. Bu itibarla Çin'in mesela Kanton vilayetinde Avrupalı gibi saç sakalı matruş, lisan-ı aşına, tahsil görmüş, yirminci asrın medeniyetini benimsemiş Çinlilerin yanı başında beş asır evvelki kıyafetiyle sokaklarda dolaşan, ipek böceği reçeli ile kaplumbağa çorbasından başka gıda namına ağızlarına bir şey koymayan Çinlilere tesadüf etmek nadir değildir.

Çin'in büyük bir kısım halkı son senelerin vukuatına, ihtilallerine tamamıyla bigâne kalmışlardır. Şimal, cenup harpleri sekiz on seneden beri ancak elli altmış milyon nüfusunu alakadar etmiştir. Geri kalan üç yüz elli milyon cahil halk, reis-i ruhanileri olan Mandarinlerin etrafında toplu bir hâlde kurûn-ı vustâ hayatlarını yaşamaktadırlar.

Bu halk vukuata o derece bigânedir ki yirmi seneden beri hüküm süren cumhuriyet idaresinin bile farkında değillerdir.

Halkı uyutan, miskinleştiren Mandarinlerdir. Dünyanın en tembel insanları olarak şöhret bulan Çinliler bu mutaassıp reislerinin etrafından ayrılmamayı, sözünden çıkmamayı kendilerine en büyük vazife bilirler. Bu Mandarinlerin taassubu hakkında bir fikir vermek için bunlardan birinin elinin fotoğrafını neşrediyoruz. Bu adamlar ömürlerinde bir defa olsun tırnaklarını kesmezler ve peygamberleri Konfüçyüs'ün emrine bu suretle mutavaat ederler. İş görmedikleri için de bu sakil tırnaklardan dolayı katiyen rahatsızlık hissetmezler.

Akıllı Hayvanlar Arasında Bir Saat

Fil kadar obur hayvan yok mudur? Aslanlar kimlere karşı munistirler? Altı kaplan bir buzağıyı kaç saniyede paralar? İnsanların ilk cedit maymunlar mıdır? Ayı şakası hiç zarif olur mu?

Hiç uzun hortumlu, koca vücutlu bir fil ile karşı karşıya geldiniz mi? Yahut keskin dişlerini göstererek sırttan mehib kafalı bir aslanla demir parmaklığın arkasından şakalaştınız mı? Buna pek ihtimal vermiyoruz çünkü memleketimizde henüz bir hayvanat bahçesi vücuda getirilmemiştir. Sonra Anadolu'nun hiçbir tarafında bu vahşi hayvanlara tesadüf edilmez.

Almanya'da, Fransa'da ve İngiltere'de müteaddit hayvanat bahçeleri vardır. Bu bahçeler o kadar intizamla tertip edilmiştir ki bilfarz Afrika ormanlarında yakalanıp buralara getirilen hayvanlar aynı iklim ve hatta aynı dekorlarla karşılaşmakta ve yerlerini yadırgamamaktadırlar.

Hayvanat-ı vahşiyenin bahçelerde nasıl vakit geçirdiklerini merak eden bir Alman gazetecisi geçenlerde Berlin'deki hayvanat bahçesini ziyaret etmiş ve vahşi hayvanlar karşısındaki ihtisaslarını şu suretle tespit etmiştir.

Vahşi misafirlerimizin ikametine tahsis edilen büyük bahçenin demir parmaklıklı kapısından girerken içime tuhaf bir korku düştü. Bu karmakarışık yüzlerce vahşi hayvanın bir an için boşanarak etrafa yayılmaları ihtimalini düşündüm. İşte o zaman ölümlerden ölüm beğenmeli idim. Düşünüyordum:

On sene evvel boşanan vahşi hayvanlar bütün Berlinlileri dehşete salmamış mıydı? Ve kaç zavallı insan bu korkunç hayvanların pençesinde can vermişti. Aksi şeytan bu vehmi kafama sokunca ziyaret için iştiham azaldı fakat biraz sonra müdür-i umuminin beni karşılayan lakayt çehresi bana vehimlerimi unutturdu.

— Tam vaktinde geldiniz.

Müdür-i umuminin bu şen ve sevimli sözleri kulaklarımda çınladı. O devam ediyordu:

— Şimdi hayvanlarımız ne uykuda ne de istirahattedirler. Kimisi boğazıyla, kimi eğlencesiyle, kimi dersleriyle meşgul bulunuyor. Bu güzel fırsatı kaçırmamak için hemen kendilerini ziyaret edebiliriz.

Teşekkür ettim. Vahşi hayvanların dairesine doğru yürüdük.

Sabah tuvaleti yapılan müthiş bir fil ile karşı karşıyayız. Müdür dişleri sökülen bu filin hiç de tehlikeli olmadığını söylüyor. Hafiften homurtular çıkaran bu hayvanla iki kişi meşgul. Birisi uzayan tırnaklarını rendeliyor, diğeri süngerle vücudunu yıkıyor. O kendisine yapılan bu hizmetlere mukabil homurdanarak sabit nazarlarla bize bakıyor. File sadakatle hizmet eden adamlardan birisine sordum:

— Kaç yaşında bu hayvan?

— Daha yirmi beş yaşında... Beş senelik ömrü kaldı.

— Niçin? Daha fazla yaşayamaz mı?

— Yaşamasına yaşar ama... Biz yaşatmayız ki.

Alık alık yüzüne baktım. Bir şey anlamamıştım. O zaman müdür-i umumi izah etti.

— Herr Müller doğru söylüyor. Beş sene sonra bu hayvanı öldürmekten başka çare yoktur çünkü bedava yere onu beslemeye mecburiyetimiz yok ki. O zamana kadar yavruları da yetişir. Kendisini bize aratmaz.

— Tuhaf şey... Bir filin günlük masrafı neden ibarettir?

— Azizim, fil dünyanın en obur hayvanıdır. Günde tam yüz marklık yiyecek yer (Bizim paramızla takriben elli lira). İşi gücü sabahtan akşama kadar tıkmaktır. Bir işe yaramayacak olduktan sonra bu hayvana bu kadar masraf günah değil mi?

Onlara hak verdim ve bazı obur insanlara fil gibi yiyor denmesinin hikmetini o zaman anladım.

Aslanların bulunduğu daireye doğru giderken müdür-i umumi anlatıyor:

— Şimdi onların ders zamanıdır, mürebbileri onlara talim ettirmekle meşguldür. Efendilerinin yanında pek munis olan bu hayvanlar, yabancılara karşı pek zalimdirler. Demir kafes olmasa ziyaretçileri bir yudumda gövdelerine indirirler.

— Aman üstat, dedim. Yanlışlıkla kapı falan açık kalmış olmasın. Pek yaklaşımadan bir kere sorduralım mı dersiniz?

Rehber güldü.

— O kadar tabansız olma canım. Farzımuhal olarak kapı açık olsa bile mürebbileri yanında iken kimseye saldıramazlar.

İşin hiç de şakaya tahammülü yoktu, telaşla cevap verdim:

— Saldırmazlar, saldırmazlar ama... Bir de saldıracakları tutarsa... Hayvan... Hem de vahşi hayvan bunlar... Şakadan anlarlar mı hiç?

Arkadaşım katılarak gülüyordu, parmaklığın önüne gelmiştik. Ayak sesini hissedenden dört mehib baş bize doğru çevrildi. Bu dehşetli bakışlar karşısında benim de dizlerimin bağı çözüldü. Ne bakıştı onlar Allah'ım. Bakışla yemek işte buna derler.

Dört hayvan parmaklığın öte tarafındaki sahada basamaklı bir sehpaye sıralanmışlar, hiç kımıldamadan bize bakıyorlardı. Yanlarında elinde bir kırbaç tutan mürebbileri bulunuyordu. Galiba onun korkusundan olacak, bize yan yan baktıkları hâlde ağızlarını bile açamıyorlardı. Hayvanların gösterdiği bu itaate ben içimden memnun oluyordum.

Mürebbi bu müthiş hayvanları o kadar yıldırması ki her istediğini, her emrettiğini harfi harfine yaptırıyor, o emir verirken aslanlar ağızından çıkan sözleri can kulağıyla dinliyorlar. Günde sabahleyin iki ve akşamüzeri de iki saat olmak üzere tam dört saat talim yaparlarmış ve gösterdikleri maharetler en cambaz aslanlara bile taş çıkartırmış. Filhakika mürebbi elindeki kamçıyla aslanlardan ikisini birer metre irtifaındaki mermer sütunlara çıkararak türlü cambazlıklar yaptırdı. İki ayaküstünde uzun uzadıya oynattı. Mürebbiye teşekkür ederek ayrılırken müdüre sordum:

— Aslanlar da filler gibi çok yemek yerler mi?

— Hayır... Bu dört aslan günde bir filin yediğini ancak yiyebilir. Beheri günde birer koyun, altışar okka süt, sekiz, on teneke su vesaire içerler.

— Öyle ise bir şey değil, dedim. Bunların boğazları hakikaten daha ucuz doyuyormuş.

Şimdi kaplanları ziyarete gidiyorduk.

Tekir yahut benekli bir kediye yirmi dört defa büyülen bir dürbüne bakınız. İşte kaplanı karşınızda bulursunuz. Hakikaten kaplanlar kedilerin büyümüş numunelerinden başka bir şey değildir. Sert, sivri bıyıklarıyla, tevekkül dolu nazarlarıyla evlerimizdeki kedilerden tamamen farksızlar fakat önlerine bir buzağı bırakıverin. Zavallıyı bir saniyede parçalayarak haklarlar. Buna ben gözlerimle şahit oldum. Buzağı demir parmaklıktan içeri bırakılınca altısı birden üzerine çullandılar. Zavallıya bakamadım, başımı öte tarafa çevirdim. Biraz sonra olup biteni göreyim diye merakla etrafa bakındığım zaman ortalıkta iki kaburga kemiğinden başka bir şey göremediğimi hayretle söyleyeyim.

Hayvanat bahçesinin en calibidikkat köşesi maymunların bulunduğu dairedir. Burada bir sürü acayip kılıklı maymunlar var ve onların karşısına geçip gülmek mümkün değil... Elleriyle ceviz kırışları, parmaklarını çıtlatarak yemek yiyişleri cidden çok calibidikkattir.

Hele erkek elbisesi giydirilen bir maymunun karşısında hep beraber o kadar gülüştük ki ömrümde bu kadar güldüğüm pek enderdir. Bu maymunun karşısında, Profesör Darwin'in nazariyelerini hatırlayarak üstada hak vermemek imkân haricindedir. Ben de burada tekrar ediyorum ki insanların ilk cediti mutlaka maymunlardır.

Müdür bir hatıra olarak maymunla çıkarttığı resimlerinden birini bana hediye etti. Teşekkür ettim. Artık ayrılıyordum, arkadaşım:

— Ayıları unuttuk. Onları da görmek istemez misiniz, diye sordu.

Cidden görülecek şeylerdi bu ayılar. Bir çocuk arabasına binen bir ayıyı diğerinin çekmesi ne gülünç bir manzara idi. Ayı arkadaşının arabasını güzel güzel dolaştırırken birdenbire kızmış olacak ki arabayı hiddetle devirdi. Arabanın altında kalan ayı homurdanarak kalktı ve kendisini yuvarlayan arkadaşının üzerine atıldı. Boğuşmaya başladılar. Benim telaşımı gören müdür-i umumi:

— Korkma canım, dedi. Onlar şakalaşıyorlar.

O zaman güldüm ve:

— Öyle ya, dedim. Ayı bunlar. Ayıların şakası da bundan daha zarif olamaz ya.

Onları gürültülü, patırtılı şakalarıyla baş başa bırakarak müdüre veda ettim.

Başka Çare Bulamamışlar!

Hanım, salonda piyanosunu çalarken hizmetçi girdi:

— Hanımefendi, bir adam geldi. Piyanoyu akort edeceğim! diyor.

— Ne münasebet? Biz akordacı falan çağırmadık.

— Komşular göndermişler, efendim!

Hayatta Herkes Muvaffak Olabilir mi?

Bu suale Paris Tıp Fakültesi müderrislerinden ve ruhiyat enstitüsü reisi Doktor Martini: “Evet!” diye cevap veriyor. Doktor Martini” ruhu terbiye ve iradesini takviye etmek suretiyle herkesin hayatta muvaffak olabileceğini iddia etmiş ve bunu ispat için de kendi namını taşıyan bir müessese de vücuda getirmiştir.

Doktor Martini bu müessesesinde her arzu edene, yüksek bir ücret mukabilinde uzun tecrübelerinin mahsulü olan bilgilerini öğrenmekte ve pek çok kimselerin şükranını kazanmaktadır. Arkadaş, hayatla çarpışan arkadaşlarına Doktor Martini’nin bu yeni nazariyelerini bildirmeyi kendisine bir vazife bildi.

Arkadaşlarımızın da takdir edecekleri vecihle Doktor Martini’nin nazariyeleri ve usulleri istifade etmeyi bilen için hayatta yeni bir yol, yeni bir hayat bahşedecek kabiliyettedir.

Bu haftadan itibaren neşre başladığımız Doktor Martini’nin nazariyelerini bütün arkadaşlarımızın dikkatle okumalarını ve gösterilen egzersiz²⁸leri harfiyen icra etmelerini hararetle tavsiye ederiz.

Doktorun bize temin ettiği gibi biz de arkadaşlarımıza temin ediyor ve diyoruz ki:

Tuttuğunuz işte, girdiğiniz teşebbüste muvaffak olmak velhasıl hayatta bir mevki sahibi olmak istiyorsanız bu neşriyatı dikkatle okuyunuz ve size tavsiye edilecek olan bütün şeyleri yapınız. Göreceksiniz ki hayatta bambaşka bir adam olacaksınız. Kaç yaşında, hangi meslekte olursanız olunuz Doktor Martini’nin tecrübelerinden istifade edebilirsiniz.

Bu istikbaliniz için elzemdir. Şimdi arkadaşlar, yalnız kendinizi düşününüz. Bütün sevdiklerinize de bu neşriyatı müjdeleyiniz. Tam ve kâmil insan yalnız kendisinin iyiliğini değil, başkasının iyiliğini de düşünendir.

Birinci Müsabakamızda Kazananlar - Mabat

Geçen haftaya kadar birinci müsabakamıza iştirak edenlerden 150 arkadaşın ismini neşrederek hediye kazandırmıştık. Bize müracaat edenlerin hediyeleri tamamen teslim edilmiş veyahut adreslerine gönderilmiştir. Vaadimiz vecihle 150 arkadaşın da esamisini neşretmekte devam ediyoruz.

²⁸ Dergide “egzersis” şeklinde yazılmıştır.

Birer Çakı Kazananlar:

Akşehir: Osman Beyzade Mahmut Celalettin. Ortaköy: harp malullerinden mülazım Evvel Fehmi. Soma: Osman Efendizade terzi Sacit. İzmir Akhisar'ı: evlenme memuru Nusret, müskirat inhisarında Subeyh Nizamettin. Zonguldak: Maden Mühendis Mektebi'nden Kerem. Samsun: Subaşı'nda 24 numarada Ata. Ankara: İş Bankası memurlarından Osman Safder. Kuleli Lisesinde 869 Abdullah. Tahtakale'de marangoz İsmail Tahir Beyler.

Birer Adet İpekli Mendil Kazananlar:

Çubuklu Refet Paşa Caddesi'nde Neriman Hanım. Sultanhamam fennî gözlükçü mağazasında Cemal Bey. Adana: Neşet Bey'in mahdumu Lütfi Bey. Amerikan Kız Koleji talebelerinden Belkıs Hanım. Eskişehir İstasyon Caddesi'nde Muhip Neşet Bey. İzmir ikinci kordonda Rabia Şeref Hanım. Sarıyer Büyükdere Caddesi'nde Güzin Hanım. Edirne Sultan Selim civarında Necip Bey. Ankara balık pazarında Ethem Kemal Bey. Aksaray'da Valide Cami Sokağı'nda Lütfiye Ali Hanım.

Birer Şişe Kolonya Kazananlar:

İkinci İnönü tahtelbahrinde zabıt Emin Ali Bey. Samsun'da Bahtiyar Bey'in kerimesi Leman Hanım. Urfa'da Sarayönü'nde kunduracı Recep Usta. Erenköy Tüccarbaşı Sokağı'nda Belkıs Hanım. Rüşûmat istatistik kaleminde Sabri Bey.

Birer Adet Çorap Kazananlar:

Afyon Demiryol Taburu birinci işletme bölümü başçavuş muavini Hamit Şevki Efendi. Mersin: posta kutusu 25 Ali Ruhani Bey. Adana: Hacı Arif İrfanzade İrfan Bey. Tarsus: perukâr Reşit Usta vasıtasıyla Kasım Burhan Bey. Adana: sabık ilk tedrisat müfettişlerinden Celal Sahir Bey. Fatih: Hırka-i Şerif Caddesi'nde Cezmi Efendi. Bursa postane santral memuru Muzaffer Bey. Karamürsel askerlik şubesi mülhakı Mahmut Cemil Bey. Gaziantep'te Hamit Efendi kerimesi Ruhiye Hanım. Manisa Ulu Cami civarında Kadriye Fuat Hanım.

100 Kuruş Kıymetinde Muhtelif Kitap Kazananlar:

Bursa lise talebelerinden Ahmet Salih Bey. Kuruçeşme Numan Bey Köşkü'nde Berrin İhsan Hanım. Halıcıoğlu Lisesinde 210 Abdülkadir Bey. Bandırma şems bonmarşesinde Ahmet Şükrü Bey. Tekirdağ'ı liman memuru Baha Bey'in mahdumu Şahap Yılmaz Bey. Manisa: mahkeme-i asliye hukuk hâkimi Ali Osman Bey'in mahdumu Cevat Bey. Edremit:

belediye reisi Seyit Bey'in mahdumu Hüseyin Seyit Bey. Afyon Aziziye'sinde fotoğrafçı Abdülkadir Bey. Edremit Havran'ında mülazım Bedii Sami Bey'in refikası Maide Hanım.

Birer Adet Kordon Kazananlar:

Eskişehir: Ziraat Bankası'nda Safvettin Ertuğrul Bey şehreminde Uzun Yusuf Mahallesi'nde Vuslat Mazhar Hanım. Büyükdere sahil sıhhiye merkezi memurlarından Mehmet Nurettin Bey. Soma'da tüccardan Hayri Beyzade Kemal Efendi. Kuşadası Necib Bey'in kerimesi Hüsniye Hanım. Kastamonu Rahmizade Hurşit Bey. Antalya Bahtsızzade Hüseyin Hilmi Bey. Seyrisefain fabrikasında elektrikçi Mehmet Zeki Bey. Konya Hükûmet Meydanı'nda ferih perukârı Hasan Nafi Bey. Pendik Kartal Caddesi'nde Bediye Kami Hanım.

Hediye kazanan arkadaşlar hediyelerinin irsali için tarafımıza 20 kuruşluk posta pulu gönderdikleri takdirde hediyeleri derhâl taahhütlü olarak gönderilecektir.

Mabadı gelecek haftaya.

Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri

Bundan evvelki nüshalarımızda izah ettiğimiz vecihle arkadaşlarımızın bu neşriyatı dikkatle takip etmelerini hararetle tavsiye ediyoruz. Şimdi sözü malumatından son derece istifade edecekleri Doktor Martini'ye bırakıyoruz.

Bir İki Söz

Çok lakırdı, fazla söz ne söyleyen ne de dinleyen için istifadelidir. Bunun için ben de söyleyeceklerimi kısa ve toplu bir tarzda ifade edeceğim. Lütfen bu yazılarımı okurken fikrinizi başka düşüncelerle yormayınız ve yalnız beni dinleyiniz.

İrade Nedir ve Nasıl Takviye Edilir?

İrade ile inat birbirlerine çok yakın şeylerdir. İrade bir meziyettir. İnat da bir kusurdur.

İrade, nefsine hâkim olmaktır. Hayatta muvaffakiyet sırlarının başlıcası iradedir. Bundan dolayı irade bahsine ehemmiyet vereceğim ve iradenizi takviye etmek için yirmi seneden

beri yaptığım tecrübeler sayesinde tespit ettiğim usulleri size öğreteceğim. İradeniz var mı? Evet, var diyorsunuz. Ben de gülüyorum ve “Zannettiğiniz kadar yok.” diyorum.

O hâlde şimdi, bu saniyede iradenizi tecrübe edelim. Lütfen merak ve tecessüsle okuduğunuz bu satırlarda durunuz ve tecessüsünüzle mücadele ederek iradenizi tecrübe ediniz!

“Okumayınız.”

Şimdi okumaya devam ediyorsunuz fakat size okumayınız dediğimden beri ne kadar zaman geçti? On saniye, yarım dakika, bir dakika... Eminim ki içinizde beş dakikadan fazla sabreden olmadı! İradeniz nihayet birkaç dakika size yardım etti, sonra ince bir baston gibi eğildi.

İçinize ben okumayınız dedikten sonra iradesi sayesinde tecessüsünü bir saat yenen oldu ise ona sözüm yoktur. O iradeli bir insandır.

Diğerlerinin kaffesi iradelerini takviye etmek mecburiyetindedirler ve tavsiyelerimi harfiyen tatbik etmekle mükelleftirler. İradeyi takviye usullerini anlatmadan evvel, iradenin lüzumundan bahsetmek istiyorum.

Bazı insanlar vardır ki size kendilerini âdeta celp ederler. Onlarla dost olmak istersiniz. Onlar irade sahibi insanlardır.

Bazı gözler vardır ki karşılarında sizi eritirler. O gözlerin içine baktığınız zamanlar kendinizi kuvvetsiz ve zayıf bulursunuz. Bu gözler irade sahiplerinin gözüdür.

Sizi çekingen, beceriksiz, mütehavvil yapan iradenizin noksanlığıdır. Sağlam ve tam iradeli bir insan istediğini yapar, tattığı işi başarır. Kimseden çekinmez ve her zaman karşısındakinin gözünün içine emniyetle bakar. Hayatınızda hiç şüphesiz bu hassalara malik pek çok insan görmüş ve bunlara gıpta etmişsinizdir. Onlardan ayrıldıktan sonra “Keşke ben de bunlar gibi olsaydım.” demişsinizdir. Size haber vereyim ki o gıpta ettiğiniz insanlar gibi olmak sizin elinizdedir. Ben de size öyle iradeli olmanın yolunu göstereceğim.

Zayıf iradeli olmak şüphesiz bir kusurdur fakat her kusur gibi bu da biraz gayretle, biraz uğraşma ile telafi edilebilir. Yeter ki biraz hüsnüniyet gösteresiniz. İsteyen yapar. Ruhi bir kabiliyet olan irade de bazı usuller sayesinde iktisap edilir.

İradenizi takviye için size tavsiye edeceğim usuller içinde çok basitleri de vardır. Basit olmaları kıymetsiz ve tesirsiz olmalarına dalalet etmez. Söylediklerimi tecrübe ettikten sonra kendinizdeki farkı göreceksiniz ve hayret edeceksiniz. Hayattaki muvaffakiyetin sırrı iradeye bağlıdır. İradenizi takviye edecek vesaiti ihzar ettikten sonra hayatla mücadele usullerini öğreneceğiz ve onlar sayesinde önümüze dikilen bütün engelleri yıkarak zaferimizi temin edeceğiz.

İradenin Takviyesi İçin 1'inci Ders

Fransızların bir darbimeseli vardır: “Sağlam düşünce, sağlam vücutta bulunur.” der. Siz de müteaddit defalar bunun farkına varmışsınızdır. Binaenaleyh ilk dersimi vücudunuzun sağlam ve sıhhatte olmasına hasrediyorum.

Vücudunuz ne kadar sıhhatte olursa, damarlarınızdaki kan ne kadar serbest hareket ederse, adaleleriniz ne kadar çabuk olursa düşünceniz de kabiliyetleriniz de o derece neşvünema bulur.

Şekil 122. Egzersizler

Sağlam fikir sağlam vücutta bulunacağı için her sabah böyle talimler yapmalı.

Yatarken ve kalkarken beşer dakika, bir hafta müddetle resimlerimde tarif edildiği vecihle vücudunuzu çeviklendirmek için egzersizler²⁹ yapınız. En mahir bir sporcu olsanız dahi sabah akşam tavsiye ettiğim bu talimlerden vâreste kalamazsınız. Bu egzersizleri yavaş yavaş, acele etmeden yapmalısınız. Yine bir hafta mütemadiyen her akşam yatağınıza yatınca “İrade sahibi olacağım.” cümlesini bir kâğıda yazarak uyuyuncaya kadar içinizden okumalısınız.

²⁹ Dergide “egzersis” şeklinde yazılmıştır.

Yattığınız odada aydınlık bulunmamalıdır. Sabahleyin yatağınızdan kalkar kalkmaz ilk işiniz “*İrademi takviye edeceğim.*” cümlesini otuz defa bir kâğıda yazmak olacaktır. Gündüz işinizle meşgul olurken, sokakta yürürken, otururken, kalkarken isticai göstermemelisiniz. Yaptığınız her şeyi yavaş yavaş düşünerek yapmalısınız.

Ağzınızdan çıkan her manasız söz sizin için lüzumsuz bir sarfiyattır. Bundan dolayı gevezeliği bertaraf etmeli ve lüzumsuz yere fazla söz sarf etmemelisiniz. Çok söz zayıf iradenin alametidir. Gevezeler, daima iradesiz insanlardır. Bu hafta zarfında kısa, basit fakat erişeceğimiz gaye için çok lüzumlu olan tavsiyelerimi ihmal etmeden icra ediniz. Eğer söyleyeceklerimi harfîyen icra ederseniz onuncu ve son dersten sonra kendinizi tanıyamayacak kadar değişmiş bulacaksınız.

Dünyanın En Meşhur Komikleri Tiyatroyu Sinemaya Tercih Ediyorlar

Fratellini biraderler, dünyanın en meşhur komikleridir. Bu dört İtalyan kardeş Fransa’da icra-yi sanat etmekte ve çok para kazanmaktadır. Amerika’nın en meşhur sinema kumpanyaları Fratellini biraderleri stüdyolarına³⁰ celp etmek için çok büyük fedakarlıklarda bulundukları hâlde bir türlü muvaffak olamamışlardır.

Bu komikler bütün teklifleri reddediyorlar, sahne hayatını sinemaya tercih etmeyeceklerini ilan ediyorlar.

Geçenlerde bir Amerikan gazetecisine verdikleri mülakatta sahnenin meziyetlerinden bahsederek demişlerdir ki:

— Sinemada komik rolü oynamak bir maharet değildir. Şöhret kazanmış bütün komiklere bakınız. Muvaffakiyetlerinin yüzde seksenini sinema hilesine medyundurlar. Şarlo, Louis vesaire komikler sinemanın hilesinden istifade etmemiş olsalardı çok zavallı insan olurlardı. Bereket versin ki sinemanın bitmek tükenmek bilmeyen hileleri bunların yardımına koşuyor. Biz sanatı vasıtasız görmek istiyoruz ve binaenaleyh sahnenin saf sanatını sinemanın hilesine tercih ediyoruz.

Fratellini biraderlerin belki hakları vardır. Şarlo’yu, Louis’yi sinema haricinde görenler bunların gayet tabii insan olduklarını söylemiyorlar mı? Hâlbuki Fratellini biraderleri görenlerin ta yirmi metreden kahkahalarını zapt etmeleri mümkün olamıyor.

³⁰ Dergide “istüdyo” şeklinde yazılmıştır.

Arkadaşlarla Baş Başa

Safranbolu'da E. Hakkı Bey:

Mektubunuzda imla hatalarına tesadüf ettik. Siz her şeyden evvel imlanıza dikkat etmelisiniz. Hazırlanmakta olduğunuz imtihana Latin harfleriyle çalışınız. Muallim muavini olduktan sonra iş kolaydır. Muallim de olursunuz, müdür muavini de olursunuz. Yalnız dediğim gibi imlanıza son derece ehemmiyet veriniz ve yeni yazıya derhâl başlayınız.

Cibali'de Makineci Tevfik İsmail Bey'e:

Arkadaş mecmuasına gösterdiğiniz alaka biz arkadaşlarınızı çok memnun etti. Her hafta sizin gibi samimi ve candan arkadaşlarımızdan pek çok mektuplar alıyoruz. Arkadaş'ı seviyorsanız yeni yazıyı öğreniniz. Bir müddet sonra yeni yazı ile yazacağımız yazıları okumakta güçlük çekmezsiniz.

Bir Arkadaşımızın Arkadaşlara Yardımı:

İstanbul'da, Meydancık'ta, Cermanya Hanı'nda 25 numarada Galip Mithat Bey'den bir mektup aldık. Bu arkadaş diyor ki: Hususi derslerle bütün arkadaşlara yeni harflerimizi beş derste öğretmeyi taahhüt ediyorum ve öğrenmeyenler için fazla dersten para almam. Beş ders iki buçuk liradır. Maksadım harflerimizin süratle taammümüdür.

Yeni harfleri öğrenmek isteyen arkadaşlara Galip Mithat Bey'i tavsiye ediyoruz.

İstanbul'da Mümtaz Bey'e:

Buenos Aires'e gitmek için o memleketin konsoloshanesine pasaportunuzu vize ettirmelisiniz fakat ne için vatanınızı terk etmek istiyorsunuz? Başka memleketlerde daha mı ziyade para kazanacağınızı zannediyorsunuz? Eğer müteşebbis ve kabiliyetli iseniz bu kabiliyetinizi memleketinizde gösteriniz. Anadolu'muz, müteşebbis ellerin yardımını bekliyor.

Zonguldak'ta Nesrin Güzin Hanımefendi'ye:

Erkek ruhunun size muamma gibi geldiğini söylüyorsunuz. Hâlbuki birçok erkekler de kadın ruhunun bir muamma olduğunu söylüyorlar. Bize kalırsa samimi insanların ruhu muammalı değildir. Muammalı görünen gayrisamimi insanlardır.

Erkeğin bir kadına bakarak tebessüm etmesinden uzun mülahazalara kapılmanız doğru değildir. Erkek bir kadına bakarak tebessüm edebilir. Bu ruhunun samimiyyetsizliğinden ileri gelmez. Mektubunuzdan anlıyoruz ki siz henüz genç ve tecrübesizsiniz.

Sultanhamam'ında Mehmet Cemalettin Bey'e:

Arkadaş gazetesi bütün arkadaşların yegân yegân fotoğrafını neşretmeyi muvafık bulmuyor fakat arkadaşların çıkardıkları grup fotoğrafları memnuniyetle derç eder. Bir veya birkaç arkadaşınızla beraber çıkmış resimleriniz varsa gönderiniz. Memnuniyetle derç ederiz.

Darüşşafaka'da Ahmet Suphi Efendi'ye:

1. Diyorsunuz ki dökmecilik, marangozluk, tesviyecilik, demircilik, mobilyacılık, tornacılık gibi sanatların hangisi daha ziyade para getirir. İşini bilen için bu saydığınız bütün sanatlar para getirebilir. İşini bilmeyen banka direktörü dahi olsa para kazanamaz. Mamafih bu sanatlar içinde marangozluğu tercih ederseniz iyi olur. Marangozluk hem temiz hem de para getirici bir sanattır.
2. Arkadaş mecmuasının hacmi şimdilik tarihî tefrika dercine müsait değildir.
3. Arkadaşın cilt kapaklarını yakında ihzar ve ikmal edeceğiz. Hazırlanınca ilan edeceğiz.

Karilerimizden M. N. Hanım:

1. Markalarımız çok şıktır. İdarehanemizde görebilirsiniz.
2. Mekteplerin muhtelif tarihlerde açılmasının sebebini biz de anlamadık. Herhâlde maarif idaresinin bir bildiği vardır. Mamafih سوالinizi daha açık yazsaydınız size fazla izahat verebilirdik. Mektubunuzda ne demek istediğinizi anlayamadık.

Erzurum: V. Ş. Bey'e:

1. Herhangi bir ecnebi memlekete seyahat etmek salahiyeti her vatandaşa verilmiştir. Pasaport almak için evvela mensup olduğunuz mıntıkanın polis dairesinden hüsnühâlinize dair tahkikat tezkeresi almak lazımdır. Saniyen askerlik şubesinden de askerlikle alakanız kalmadığına dair bir tezkere almak icap eder vergi dairesiyle de hesabınızı kapattıktan sonra hangi ecnebi memlekete gitmek istiyorsanız o devletin Türkiye'deki mümessilince icap eden muameleyi bitirirsiniz. Bunlar tamamlandıktan sonra istediğiniz tarafa gidebilirsiniz.

2. Safa Bahçesi isminde bir otel bahçesi vücuda getiren Burhan Bey'in gayreti şayan-ı takdirdir fakat bahçede neden sinema oynatılmasına mâni oluyorlar, bunu sizin gibi biz de anlayamadık. Vali Bey'e müracaat ederek maksadınızı izah ediniz. Herhâlde Vali Bey gençlerin bir araya toplanarak eğlenmek ihtiyaçlarına mâni olmak isteyenleri tecziye edecektir.

Beylerbeyi'nde Hulusi Bey'e:

Arzu ettiğiniz tarzda edebî tefrikalar Arkadaş kadrosuna giremez, zira hacmimiz müsait değildir. İnşallah ileride sahifelerimizi çoğaltırsak derç ederiz.

Afyon Gedikli Küçük Zabit Mektebi Talebesinden M. Emin Bey'e:

1. Bütün mevcudatı yaratanın Allah olduğuna imanınız olduğu hâlde cenabı Hakkı hangi kuvvetin vücuda getirdiğini merak ediyorsunuz. Bu ezelî muamma hiç kimse tarafından halledilmiş değildir. Bütün dini münakaşalar buraya gelince daha ileriye gidememektedir.
2. Zayıflamak için jimnastik yapınız. Muhtelif sporlarla meşgul olunuz.
3. İsveç usulü jimnastik öğrenmek için Selim Sırrı Bey'in bu namdaki kitabını tedarik ediniz.

Galatasaray'dan Ahmet Mithat Bey'e:

Boyunuz yirmi bir yaşına kadar büyür. Bisiklet boyunuzun büyümesine mâni değildir. Böyle masallara kulak asmayınız ve meraktan kurtulunuz.

2.500.000 Nüsha Tab Eden Bir Gazete

Dünyada en çok satış yapan gazeteyi herhâlde merak etmişsinizdir. Merakınızı tatmin edelim ve bunun Amerika'da olduğunu haber verelim.

Dünyanın en yüksek adet taba malik gazetesi "Saturday Ivening Post"³¹ ismini taşıyan bir Amerikan mecmuasıdır. Cumartesi günleri Arkadaş'ınızdan biraz büyük kıtada iki yüz sahife üzerine çıkar ve 2.500.000 nüsha basar. Dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir yevmi gazete bu satışın yarısına bile vasıl olamamıştır.

³¹ Metin boyunca "Saturday Ivening Post" yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

“Saturday Ivening Post” satışını fevkalade ucuzluğuna medyundur. Bu iki yüz sahifelik mecmua kaç sahifesini münderecatına tahsis etmiştir dersiniz? Otuz, kırk sahifesini! Geri kalan yüz altmış, yüz yetmiş sahifesi ilan sahifeleridir.

İlancılığın en ziyade takdir edildiği Amerika’da bütün fabrikalar, bütün mağazalar, bütün ticarethaneler bu mecmuanın satışına tab ederek bütün ilanları ona tevdi ederler. Bir gazetenin satışı ne kadar çoksa ilan ücreti de o nispette pahalıdır. Bu mecmuada bir sahifelik ilanın ücreti beş bin dolardır. Bizim para ile aşağı yukarı on bin lira yalnız ilanlarından ayda bir iki milyon lira temin eden bu mecmuanın fiyatı istimal ettiği kâğıt bedelinden daha ucuzdur.

Münderecatı az olmakla beraber çok özlüdür.

Dünyanın en meşhur insanlarına, en yeni ve en güzel yazıları yazdırır ve bunun için akıllara hayret veren fedakârlıklardan çekinmez.

Mesela Llyod George gibi servet sahibi bir siyasiye sahifesi on beş bin liraya makaleler yazdırdığı gibi Amerika’ya avdet eden meşhur tayyareci Lindbergh’in seyahat ihtisaslarını satın almak için yüz elli bin lira saymaktan çekinmedi.

Bu gazetenin muhtelif masraflarını hesap etmek de mühim bir meseledir. Elimizdeki mevcut malumata nazaran bu mecmuanın bir haftalık kâğıt sarfıyatı bütün Türk matbuatının altı aylık kâğıt sarfıyatına muadildir.

Adedi bin beş yüze baliğ olan bütün müstahdemînine rağmen duvar makinelerinde tab ettiği gazetelerin paketini otomatik makineler vasıtasıyla yapmakta, o suretle yollamaktadır. Yalnız bizim memlekette değil dünyanın herhangi müterakki bir memleketinde böyle bir mecmuanın eşini neşretmek imkânsızdır.

Saturday Ivening Post mecmuası Amerikan kabiliyetinin, Amerikan dehasının canlı bir numunesidir.

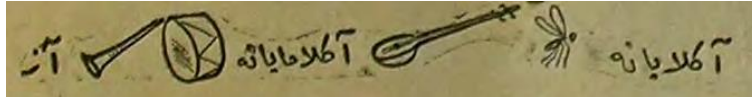
Arkadaşlarımızın bir fikir edinebilmeleri için bu mecmuanın muhtelif sahifelerinin fotoğraflarını derç ediyoruz.³²

³² Herhangi bir fotoğraf derç edilmemiştir.

Bir gün gelip de Arkadaş'ın da böyle muazzam bir teşkilata malik olarak çıkacağını iddia edecek değiliz fakat sizlerin devamlı dostluğunuz sayesinde fiyatımızı tezyit etmeden dört sahifelik renkli ve nefis bir kapak ilave edersek kendimizi bahtiyar addedeceğiz.

Azmin elinden ne kurtulur? İnşallah pek yakında onu da yaparız.

İkinci Müsabakamızın 4 Numaralı Şekli

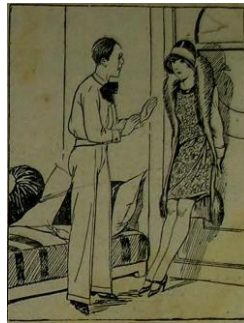
Şekil 123. Anlayana sivrisine saz, anlamayana davul zurna az

Bu sahifede küşat ettiğimiz 2 numaralı müsabakamız durûb-ı emsal müsabakasıdır. Altı hafta devam edecek olan bu müsabakamız altı darbimeselden ibaret olacaktır. Darbimesel müsabakaları Avrupa'da çok taammüm etmiştir ve herkes tarafından büyük bir alaka ile takip edilmektedir. Arkadaşlarımızın bu müsabakadan da çok memnun kalacaklarından eminiz.

İştirak şeraiti:

1. Arkadaşlar altı hafta müsabaka kuponlarını saklayacaklar ve altıncı haftanın nihayetinde hâl varakaları ile beraber altı kuponu Arkadaş gazetesi müsabaka memurluğuna göndereceklerdir.
2. Müsabaka zarfının adresine bir yanlışığa mahal kalmamak üzere “müsabaka memurluğuna” ibaresini ilave etmeyi ihmal etmeyiniz.

Müsabaka kuponu: Numara 4

Şekil 124. Karikatür 47

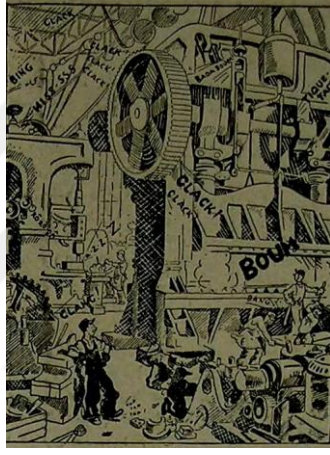
— Ne için gitmek istiyorsunuz? Canınızı sıkacak bir hareket mi yaptım?

— Bilakis çok dürüstsünüz ve onun için gitmek istiyorum.

Şekil 125. Karikatür 48

- Kızım insan sabaha karşı evine gelir mi?
— Gece yarısı gelmekten çekindim anneciğim.

Şekil 126. Fabrikanın gürültülü atölyesinde

- Ayağını yere vurma! Gürültü yapıyorsun, söylediğini işitmiyorum.

Şekil 127. Karikatür 50

- Senin için kendimi denize atarım demiş idim. İşte görüyorsun ki sözümde durdum.

Arkadaş Numara 13

Nüshası 5 kuruştur.

19 Eylül 1928

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

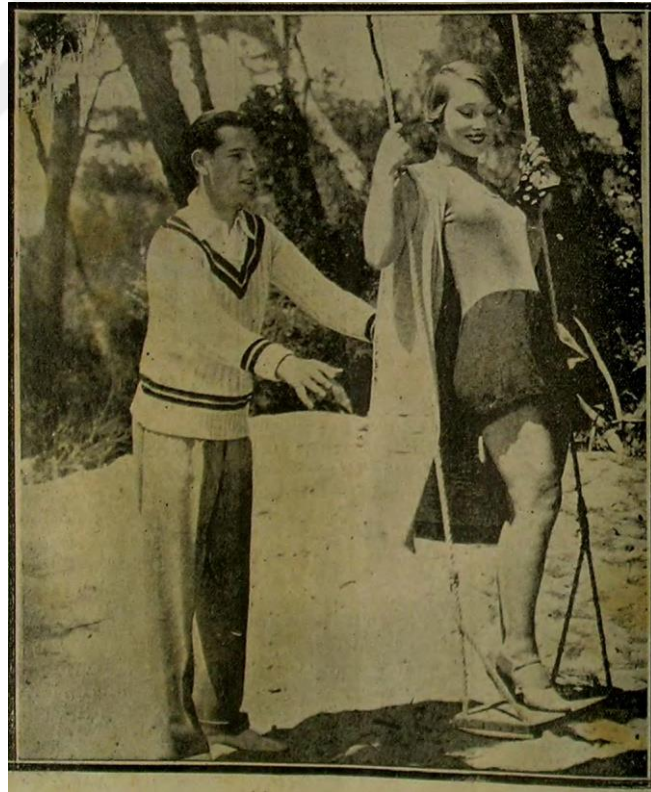
Tablo 12

Abone Şeraiti

	Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130		250 kuruş
Ecnebi: 200		400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Her hafta çarşamba günleri neşir olunur; her şeyden bahseder resimli mecmuadır.

Şekil 128. 13. sayı kapak fotoğrafı

Kış girerken sonbaharın son eğlenceleri...

Arkadaşça Konuşalım

Kıskançlık

Her insan bir değildir. Kimi dünyaya metelik vermez. Lakayt, müsamahakâr, tabir-i mahsusuyla bol ahenk olur. Kimi de gayet müvesvistir, kılı kırk yarar, buluttan nem kapar. Ona da “telli” derler.

Bunların ikisini de doğru ve tabii bir hâl olarak kabul etmemeliyiz. Esasen ikisi de şeklen ayrı ayrı olmakla beraber, netice itibarıyla aynı kapıya çıkarlar çünkü ikisi de hodkâmlıktır.

Hodkâmlık; nerede, ne için, ne şekilde olursa olsun etrafına mazeret saçar ve herkese fenalığı dokunur.

Lakayt insanlarda kıskançlık denilen hissî ve ruhi hâlet, hemen hemen meçhul gibidir fakat müvesvislerde marazi bir şekil alır.

Burada bir sualle karşılaşıyoruz: Kıskançlık iyi midir? Fena mıdır? Menfaati mi temin eder? Mazereti mi?

Kıskançlık nedir? Evvela onu tahlil edelim. Kıskançlık, muhabbette bir nev inhisar gibidir. Bir de hasetten gelen kıskanmalar vardır ki iğrenç bir ahlaksızlık ve sahibinin ruhi zilletini, dalaletini gösterir. “Arkadaş”, arkadaşlıkta böyle zelil hislere yer, paye vermediği için bu sütunlarında onu mevzubahis etmeyeceğiz.

Muhabbeti inhisar altına almak istemek, arkadaşlığı kökünden baltalamak demektir.

Bir arkadaşınızı, sevgilinizi veya zevcenizi kıskanıyorsunuz! Neden? Niçin? Bu, ondan şüphe ettiğinize dalalet eder. Niye şüphe ediyorsunuz? Demek ki o, size istediğiniz emniyeti telkin, muhabbetinizi tatmin edemiyor. Hissinizde yanılmamak, daha doğrusu yanlış bir hükme saplanmamak için evvela kendi kendinizi muhakeme ediniz. Sizde kabahat olmadığı ne malum?

Arkadaşınız veya sevgiliniz, sizi hakikaten seviyorsa şüphenizi hissedince size kırılmaz, gücenmez mi?

Kıskanmak iyidir çünkü o şahsa karşı alakanızın şiddetini, derecesini, alakasını gösterir fakat sevdiğimizizin tamamıyla bize ait olmasını, bizden başkasıyla konuşmamasını istersek bu, bir haksızlık olur.

Kimse kimseyi zorla, beni seveceksin diye icbar edemez. Sevdığımızı iddia ettiğimiz arkadaşın her hareketini kontrol etmek tacizden başka bir şey değildir. Sevgi, tazip manasına mı gelir?

Arkadaşımızı muhafaza edelim derken onu vakitsiz usandırır, bıktırır ve nihayet elimizden kaçırırız. Bu nev kıskançlık yalnız arkadaşlığı tehlikeye koymaz, ömürleri oldukça arkadaşsız kalmaya mahkûmiyet hüsrânıyla yanarlar.

Arkadaşlar, görüyorsunuz ki muhabbetimizi ispat edelim derken herkesi kendimizden soğutmuş ve uzaklaştırmış oluyoruz.

Öyle ise arkadaşlarımıza, sevdiklerimize karşı lakayt mı olalım?

Hayır! Bu da fena bir haslettir. Bundan istihfaf hatta tahkir manası çıkar.

Lakayt adam takındığı tavır, aldığı hâlde âdetâ dünyaya okur; hayatı, vaziyeti şu cümlelerle hülâsa olunabilir: Siz de insan mısınız? Gözüme karınca gibi görünüyorsunuz. Sizi insan hesabına katmıyorum! Bana vız gelirsiniz!

Böyle söyleyen yahut doğrudan doğruya söylemeyip hâliyle, etvârıyla bunu ima eden adamın arkadaşı, dostu olması kabil midir? Böyle adamlar zevcelerini, çocuklarını, arkadaşlarını memnun edemezler. Her yerden, herkesten istiskal görürler ve yalnız muhtaç oldukları zamanlarda yardım ve güler yüz göremezler.

Arkadaşlarımızla alakadar olmakla onlara hürmet ettiğimizi, ehemmiyet verdiğimizi anlatıyoruz. Bu, dostluğu takviye eden amil ve sebeplerin en mühimlerinden biridir.

İfrata kaçmamak şartıyla kıskançlık, samimiyetin en hararetli ifadesidir.

Demek ki hislerimizi, temayüllerimizi, arkadaşımızın hisleri ve temayüllerini de göz önünde tutarak kıskanmamızın derecesini ona göre akort etmek mecburiyetindeyiz. Adam vardır ki kimseye ve ne için olursa olsun hareketinden hesap vermek istemez. O da bu hususta kıskançtır. Böyle bir arkadaşın üzerine varılmamalıdır. Kimi de daima kendisiyle meşgul olunmasını ister, ona da öyle görünürmelidir. Geçinme dünyası demişler, biliyorsunuz ya arkadaşlar!

Kıskançlık, nerede ve ne zaman lazımdır? Şimdi sıra ona geldi. Çok kıskanmak fena! Hiç kıskanmamak aldırış etmemek, o da fena. O hâlde bunun vasatisini alacağız. Muhabbetine, samimiyetine tamamıyla kani olduğumuz bir arkadaş, herkesten ve her şeyden kıskanmalıyız. Lakin bu, onu taciz etmeden nefsimize münhasır kalmalıdır. Bu kıskançlık,

birçok tecrübeler, tetkikler, anlaşmalar hatta fedakârlıklar neticesinde tesis eden dostluğumuzu muhafaza gayesidir.

Evet, arkadaşlar! Dostluğumuzda kıskanç olalım, onu kaçırmamak için bütün kuvvetimizle çalışalım. Bu kıskançlıkta, ne kadar ileri giderseniz gidiniz çünkü bu yolun sonu, muazzam bir dostluğa çıkar!

Arkadaşınız

Bu Yazıları Deftere Kopya Ediniz

Büyük Gazi-nin gençliğe hitâbı:³³

“Ey türk gençliği! Birinci vazîfen, türk istiklâlini, türk cumhuriyetini müdafaa ve muhafaza etmek-tir. Mevcudiyetinin ve istikbâlinin yeghâne temeli bu-dir. Bu temel senin, en kıymetli hazinen-dir. Istikbalde dahi seni bu hazinenden mahrum etmek isteyecek dâhili ve hârici bethahların olacak-tır. Bir gün, istiklal ve cumhûriyeti mudafaa mecburiyetine düşersen vazifeye atılmak için içinde bulunacağın vaz’iyetin” (Maba’dı gelecek haftaya)

Bu haftadan itibaren arkadaşlarımıza el yazısı numuneleri takdim ediyoruz. Her hafta neşredeceğimiz bu yazıları dikkatle birkaç defa kopya ederseniz pek az zamanda yazınızı düzeltirsiniz.

Bazı arkadaşlarımızdan yeni yazı ile yazılmış mektuplar alıyoruz. Pek çoklarının yazısı okunamayacak kadar fenadır. Bilhassa bu arkadaşlar yazılarına çok dikkat etmeli ve meşklerimizi itina ile kopya etmelidir. Bir müddet sonra büyük bir yazı müsabakası küşat edeceğiz ve en güzel yazıları neşredeceğiz. Şimdiden o müsabakamıza iştirak etmek üzere güzel yazı yazmaya alışınız arkadaşlar.

³³ Metnin tamamı yeni Türk harfleriyle yazılmıştır.

Arkadaşlarımıza³⁴

Arkadaşlar,

Bu haftadan itibaren sizin ile yeni yazı derslerine başlayacağız.

Her hafta arkadaşınızın bir sütunu bu yeni yazıya hasr edilecek dir. Bir taraftan el yazısı numunesi diğer taraftan kıraat temrinleri ile sizi az zamanda yeni yazılara alıştıracamız. Bir kaç ay sonra mecmuanız başdan başa yeni yazı ile intişara başlayınca hiç biriniz onu yadırgamayacak-sınız ve şimdiki gibi ona sarılacaksınız.

Bu haftalık bu kadarla iktifa edelim arkadaşlar. Haftaya biraz daha uzun kıraat temrini hazırlayacağız.

Miktarına Göre

Küçük Refia çok yaramaz bir kızdı. Sabahtan akşama kadar evi alt üst ediyor, annesine göz açtırmıyordu. Bir gün babası:

— Refia, dedi. Yaramazlık yapıyorsun. Annen çok üzölüyor. Gel seninle bir pazarlık yapalım.

— !..

— Her akşam eve geldiğim zaman annene “Bugün Refia uslu durdu mu?” diye soracağım, eğer uslu oturmuşsan sana beş kuruş vereceğim. Anladın mı?

— Peki beybaba...

O akşam babası eve geldiği zaman Refia'ya sordu:

— Bak annene sormuyorum. Sana soruyorum. Doğru söyle bana bakalım. Bugün uslu oturup çeyreği hak ettin mi?

Refia ezildi, büzüldü, sonra:

— Aah... dedi. Bugün yirmi para versen yetişir!

³⁴ Metnin tamamı yeni Türk harfleriyle yazılmıştır.

Gündelik Hayatımızdan Sahneler

Muallim

Evde babamızdan, annemizden, kardeşimizden sonra en müşfik çehre, onun asil bir yorgunluk ifade eden yüzüdür. Çocukluğumuzun en samimi, en yakın arkadaşı, dostu, hamisi odur. Onun için yazın sıcağı, kışın soğuğu yoktur. Onun için hastalık, yorgunluk, istirahat yoktur. Yalnız vazife vardır.

Sınıflardaki çocuklar hastalanırlar, günlerce mektebe gelmezler fakat muallim, öksürüğünü mendiliyle boğarak dizlerinin sızılarını elleriyle ovuşturarak hastalığını, hâlini hissettirmemeye çabalar ve gerisine gelir, oturur.

Talebelerin en zekisinden en ahmağına kadar hepsine zekâsı, kabiliyeti, istidadı derecesinde meram anlatmaya çalışır. Kızmaz, yorulmaz, sinirlenmez.

Söz anlamayana tatlılıkla nasihat eder. Yaramazları affeder, talebelerini hakiki birader gibi sever.

Hayatının en hicranlı anlarında şen görünmeye, küçük çocuklarla birlikte gülmeye, güler yüz göstermeye mecburdur ve bu mecburiyeti kutsi bir vazife tanır.

Onun nazarında Ali, Veli, Hasan, Mehmet yoktur. Çehreler, şekiller, müteayyin ve mütebariz değildir. Yalnız bir tek çocuk çehresi vardır: Okuyan ve okumak isteyen çocuk...

Her sene değişen çehreler, onun her sene gördüğü ve görmeye alışık olduğu çehredir. Nasıl ki okuttuğu dersi de hep aynıdır, aynı çerçeve, aynı mevzu, aynı şeydir.

Genç iken yaşlı görünür ve bu yaşlılık, onun meslek vakarıdır. Vazife haricinde yine bütün meşgalesi, talebeleridir. Tatilde onlara tesadüf ederse sualler sorar, okuyacakları şeylerle alakadar olur.

Gece evine döndüğü zaman, çantasındaki vazife kâğıtlarını çıkarır, geç vakitlere kadar tashihlerle uğraşır ve sabaha karşı yatmış olmasına rağmen sabahleyin talebeden evvel mektebe koşar. Talebenin her hareketinden mesul olan odur. Talebe çalışmaz, okumazsa müdüre, müfettişlere o hesap verir. Talebe velileri çocuklarına değil, kabahati muallime yükletirler.

Evde babasından dayak yiyen ve dayağı bin kere hak etmiş bir çocuk, muallimin bir fiskesine tahammül edemez. Lakin muallim onu sözle, nasihatle yola getirir, daha doğrusu yola getirmenin yolunu bulur.

Hepimiz, çocukluğumuz hatta büyüdüğümüz zamanda da hocalarımıza karşı çok lakayt, ihmalkâr davranırız. Mektepten çıkınca hemen unuturuz fakat o, bizim elimizden çektiklerini unuttur, bizi unutmaz.

İmtihanlarda, mümeyyizlere karşı talebelerini müdafaa eden odur. Lakin şayet talebe çalışmaz, imtihanda sapır sapır dökülür, dönerlerse bütün mesuliyeti tek başına yüklenen de odur. Tatil aylarında herkes kendi havasında güler, oynar, eğlenirken o, gelecek seneye hazırlanır.

Gelecek senenin programını tetkik eder, not toplar, geçen senenin tecrübelerinden gelecek sene, ne kadar istifade edebileceğini düşünür. Hülâsa istirahat günlerini mütemadi bir faaliyet humması içinde geçirir. Onun bütün mezâhim ve meşâkka mukabil hayatta bir tek tesellisi vardır. Yetiştirdiği talebelerin içinden, hayatta bir tanesi teferrüt edecek olsa iftiharla göğsü kabarır: “İşte bu sevilen, hürmet edilen meşhur adamı ben yetiştirdim!”

Ve böylece memlekete kazandırdığı zekâların, şöhretlerin, biraz da kendi mahsul sayı olduğunu düşünmekle haklı bir zevk duyar fakat bu, az zevk midir?

Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 2

Hayatta muvaffak olanlar iradeleri sayesinde yükselmişlerdir. İstikbalinizi parlatmak, yaşamaktan zevk duymak elinizdedir. Biraz sebat, biraz hüsnüniyet ile siz de hayattan azami derecede istifade edebilirsiniz.

2'nci Ders

Geçen haftaki dersimizde “İrade Sahibi Olacağım” levhasını tavsiye etmiş idim. Tecrübe edenler ve yazdıklarını harfiyen tatbik edenler kendilerinde husule gelen değişikliğin elbette farkına varmışlardır fakat iş bunun ile bitmez. İrademizi tamamen takviye mecburiyetindeyiz. O hâlde geçen hafta olduğu gibi aşağıya sıraladığım ibareleri birer hafta yatağınızda okuyacaksınız.

1. İradem kuvvetleniyor.
2. Kendime hâkimim.
3. Kimse beni azmimden çeviremez.
4. Artık katiyen irade sahibi oldum.

Yine her gün mutat jimnastik hareketlerini yapmayı unutmayınız. Sabahleyin kalkınca da o haftaya tahsis ettiğiniz levhanın metnini otuz defa yazmayı ihmal etmeyiniz.

Yalnız irade sahibi olacağım demekle irade sahibi olamayacağınız aşikârdır. İradenizi muhtelif vesilelerle tecrübe etmek fırsatını kollarsınız.

Farz edelim ki fena huylarınıza karşı zaafınız vardır. Hele iradesiz gençlerin hastalığı olan suistimale müptelasınız. Bu çirkin huyunuzu irade kuvvetiniz sayesinde terk edebilirsiniz.

Bu sizin elinizdedir. Eğer böyle bir iptilayı terk edemeyecek kadar iradesiz iseniz hayatta muvaffak olmanıza imkân yoktur. Küçük bir irade sarfı ile bu huydan vazgeçiniz.

İradenizi takviye için size bir tecrübe zemini ihzar edeceğim Bir gün zarfında görüştüğünüz kimselerle neler konuştuğunuzu hiç düşündünüz mü? Düşünmüş olsanız göreceksiniz ki söylediklerinizin kaffesi manasız gevezeliklerden başka bir şey değildir. İrade kuvvetinizi boş laflarla sarf etmeye hiç hakkınız yoktur. O hâlde mümkün mertebe az konuşunuz. Sözleriniz özlü olsun. Gevezelik etmek için ağzınızı yormayınız. Çok sözü zevzeklere, gevezelere bırakınız. Siz yalnız az konuşmaya bakınız. Bunu tecrübe ediniz ve lüzumsuz söz sarf etmemek için azmediniz. Bundan bir şey kaybetmeyecek, bilakis kazanacaksınız.

Sigara, kahve veya iştret kullanıyorsanız iradenizi tecrübe etmek için bundan iyi bir vesile olamaz.

Farz edelim ki günde 20 sigara ve 4 kahve içiyorsanız bunları büsbütün terk ediniz demeyeceğim fakat bunların miktarını yarıya indiriniz. Yani 20 sigara yerine 10 sigara ve 4 kahve yerine 2 kahve içiniz. Eğer bu hafta muvaffak olamazsanız egzersizlerin size bahşedeceği kuvvet sayesinde gelecek hafta veya diğer hafta muvaffak olacaksınız. Muvaffak olmak, istemek demektir.

İçeceğiniz sigaraları günün muhtelif saatlerine taksim ediniz fakat üç sigara akşam yemeğine kadar ve üç sigara da yatıncaya kadar içmeye karar veriniz ve bu kararınızda sebat gösteremezseniz kendi kendinize mahcup olursunuz. Yaptığınız bu tecrübelerin

neticesini ara sıra bize bildirirseniz çok iyi olur. Elde ettiğiniz muvaffakiyetlerden biz de iftihar ederiz.

Bilhassa sabah ve akşamları yapacağınız jimnastik hareketlerine dikkat ediniz. Yavaş yavaş ve yorulmadan yapınız. Hele ayna karşısında yaparsanız hareketlerinizi görür ve eksiklerinizi düzeltirsiniz. Yemekleri gayet yavaş yiyiniz. Lokmanızı çiğnemedi yutmayınız. Bu yemek bahsine ileride avdet edeceğiz.

Bu hafta zarfında da iradenizi kuvvetlendirecek temrinlerinizi yapınız. Gelecek ders hayatta muvaffak olmak için lazım olan meziyetlerden bahsedeceğiz ve onları iktisap etmek çarelerini öğreneceğiz.

Siyah Yüzlü İnsanlar Avrupa'yı İstila Ederlerse

Paris'te siyahiler lehine kuvvetli bir cereyan vardır. Bir zamanlar Arap görünce korkan Parisliler şimdi onları başlarında taşıyorlar.

Memleketimizde siyah yüzlü, siyah vücutlu insanlar Amerika'da olduğu gibi nefretle ve Avrupa'da olduğu gibi hayret ve dehşetle karşılanmazlar çünkü siyah vücutlu insanlar çok senelerden beri içimize karışmışlar hatta âciz padişahların zaafından istifade ederek memleketi idare etmişlerdir.

Biz Türkler, zencileri hiçbir zaman hakir ve zelil bir mahlûk sıfatıyla değil bilakis dostluğumuza layık bir insan telakki etmişizdir. Nitekim düşünürsek aynı mektepte okumuş ve dostluğumuzu kazanmış zencileri pekâlâ hatırlarız.

Fakat gelgelelim Avrupalılara... Onlar zencileri hiç de bizim gibi tanımamışlar, onları vahşi bir insan enmuzeci olarak bellemişlerdir. Bunun içindir ki otuz sene evvel Paris'e ayak basan bir zenci karısından bütün halk ürkmüş ve caddedeki insanlar korkularından kaçacak delik aramışlardır.

Arap yüzü görmeye hiç alışmamış olan Avrupalılar şimdi siyah vücutlardaki cazibeyi keşfetmiş bulunuyorlar. Cazbandın şen ve zıplatici musikisiyle Avrupa'da kendini gösteren zenciler, beyaz insanlara yepyeni bir neşe menbaı gösterdiklerinden dolayı takdir ediliyorlar. Paris'in en yüksek barlarında dans eden Josephine Parker bütün şöhretini vücudunun rengine medyundur. Bu zenci dansöz lastik gibi kıvrak ve çevik hareketlerle sahnede sıçradıkça seyircileri neşelerinden çıldırıyor. Zencilerle son zamanlarda pek

yakından alakadar olmaya başlayan Avrupalılar onlarda pek calib-i dikkat hususiyetler bulmaktadır.

Mütenasip bir vücuda malik olan Arap kadınının çehresindeki hususiyet ve cazibe cidden calib-i dikkattir çünkü iri ve siyah dudakların arkasında parlayan iki sıra bembeyaz diş, siyah ve sevimli çehrelerde çok cazip bir ahenk teşkil ediyor.

Arapları yakından tetkik etmek ve onları beyaz insanlara tanıtmak için birçok gazete ve fotoğraf muhabirleri Afrika sahralarını boylamaktadır. Bu muhabirler miyanında Tatiana isimindeki bir Fransız muharriresi oradan mecmuasına yazdığı makalelerde “Arap kadını kadar güzel vücutlu kadınlara dünyanın hiçbir tarafında tesadüf etmek mümkün olmadığını” iddia ediyor.

Artık Paris’te zencilerin hareketi merak ve alaka ile takip edilmektedir. Cazbant takımlarında zenciler, sahnede zenciler, roman ve hikâyelerde zenciler...

Halkın zencilere karşı olan bu merak ve iptilası onları iyice tanımak ihtiyacından tevellüt etmektedir. Acaba zenciler hakikaten dünyanın en cazip ve güzel vücutlu insanları mı?

Avrupa’nın sanayiinefise müntesibini şimdi bunu münakaşa ediyorlar.

İrkinin güzellik ve cazibesini neşrettiği bir eserle beyazlara tanıtmak isteyen Tama-Maharama namındaki bir zenci muharrire bu kitabında ezcümle diyor ki: “Beyaz ırka mensup kadınlar güzelliklerini boya, pudra gibi maddelerin ianesine medyundurlar. Hâlbuki Arap kadınları harici yardımlara ihtiyaç hissetmeden uzun müddet gençliklerini muhafaza ederler. On beş yaşında bir zenci kız ile kırk yaşındaki bir kadın arasında bariz bir çehre farkı göremezsiniz. Arap kadınları ölürken bile çehrelerinin ve vücutlarının taravetini muhafaza ederler. Tabiat ebedî gençliği yalnız Arap kadınlarına bahşetmiştir.” diye ırkının güzelliğini müdafaa ediyor. Ne dersiniz? Kim bilir belki onun da hakkı var.

Şurası muhakkak ki siyahiler hakkındaki eski telakkiler artık tamamıyla silinmiştir. Fıkırdak zenci kızları Avrupa’da artık büyük bir iltifat görmektedirler. Bu cereyan ileride daha kuvvetlenir de Afrika kızları Avrupa’yı istila edecek olursa beyaz kadınlar kuvvetli bir rakip karşısında kalacaklar.

Kim bilir arkadaşlar, böyle giderse belki biz de günün birinde bu cereyana tabi olarak kolumuza bir Arap kızı takıp sokaklarda iftiharla dolaşacağız.

Amerika’da İş Kabiliyetinin Bir Numunesi: Diktograf

Şekil 129. Diktograf

Yukarıya resmini derç ettiğimiz makine Amerika’da iş adamları için imal edilen ve “diktograf” ismini taşıyan harikulade bir iştiradır. Bu makinenin hususiyeti şuradadır:

İş adamı, fabrikatör veya müdür-i umumi müstahdemînini yanına kadar çağırmaya ve onları rahatsız etmeye lüzum görmeden vereceği emirleri bu makinenin telefon ahizesi şeklindeki borusuna tebliğ ediyor ve makinenin içinde bulunan kovan sesin ihtizârını aynen kaydediyor. Kovanı makineden çıkararak hademe ile istediği dairenin amirine gönderiyor. Bu amir kovanı diğer bir makineye vaz ediyor ve amirleri dinleyerek kaydediyor.

Bu makinenin başlıca iyilikleri şunlardır:

1. Memurlar müdürlerinin yanına kadar gitmek üzere vakit zayi etmiyorlar.
2. İyi anlayamadıkları bir tebliği makineye istedikleri kadar tekrar ettirerek tafsilatına mutalli oluyorlar.

Bu makine gramofon muhterii meşhur Edison’un icadıdır ve Amerika’da çok taammüm etmeye başlamıştır.

Edison’un bundan başka bir iştirai daha varmış ki onu şimdilik kimseye söylemiyormuş. Amerikan gazetecileri bu keşfin ne olabileceğine dair bir anket açmışlar ve müteaddit tahminlerde bulunmuşlardır.

Kimisi pervanesiz tayyare, kimisi cereyansız elektrik, kimisi de sesi aynen muhafaza eden bir gramofon olduğunu söylemektedir.

Zaman bu tahminlerden hangisinin doğru olduğunu elbette gösterecektir.

Lokantada

— Bana bak garson... Bana sucuk getir ama... Tamam bir porsiyonluk olmasın. İki ufak dilim yeter.

Garson müşterinin emrini yapar. Tamam müşteri lokantadan çıkacağı vakit bir de pusulaya bakar ki sucuk yüz kuruş:

— Bu ne bu?

— Dört porsiyonluk sucuk parası efendim...

— Ne münasebet... Ben iki dilim sucuk yedim.

— İyi ya işte... Bizim lokantada yarım dilim sucuk bir porsiyondur.

Güzellik Müesseseleri Neler Yapıyorlar?

Paris'te yeni açılan bir güzellik müessesesi bizim paramızla beş yüz liraya mukabil insanı tanınmaz bir hâle sokuyor!

Asrımızda güzelleşmek ihtiyacı yemek içmek ihtiyacı kadar mühimdir. Hele parası bol olan zengin kadınları günlerinin dört beş saatini behemehâl tuvalet masalarının başında geçirmeyi bir vazife edinmişlerdir.

Paris'te son zamanlarda Helena Rubinstein isminde zeki ve işgüzar bir Yahudi kadını hemcinslerinin güzelleşmek hususundaki zaafını o kadar iyi anlamıştır ki onlar için tesis ettiği güzelleşme müessesesinden her gün binlerce lira kazanmaktadır.

Güzelleşmeleri için en ziyade para sarf eden binnisbe çirkin bir ırka mensup olan Amerika kadınlarıdır. Her sene akın akın Paris'e gelip güzelleşerek avdet eden bu zengin Amerikalılar, Paris'in bu güzellik müessesesine avuç dolusu para bırakmaktadırlar.

Bu müessesede derilerini Madam Helena Rubinstein'in tedavisine tevdi edenler iki gün zarfında tanınmayacak bir hâle geliyorlar. Bu kadın kendi imalathanelerinde vücuda getirdiği kremler, pudralar sayesinde cilde büsbütün başka bir şekil vermektedir. Hele “ondülatör ojen” ismindeki saç kıvrırma aleti sayesinde saçlara öyle bir parlaklık ve yumuşaklık veriyor ki hayret etmemek kabil değildir. Mamafih bu müessesede güzelleşmek her kişinin kârı değildir.

Oraya girecek kadının evvela çok parası bir de o kadar sabrı olmalıdır. Madam Rubinstein acele işe hiç gelmiyor ve her müşterisi ile laakal sekiz on saat mütemadiyen uğraşüyor ve onu güzelleştirmesine mukabil bizim para ile beş yüz lira bir para alıyor.

Saatlerce süren masajlar, ondülasyonlar, makyajlar neticesinde yüzüne bakılmayacak derecede çirkin kadınlar taze, sevimli, güzel olarak müesseseden çıkıyorlar. Madam Rubinstein verdiği suni güzelliği iki ay için temin ediyor. İki ay sonra yüzdeki buruşukluklar, ciltteki bozukluklar yine meydana çıkmaya başlıyor.

Madam Rubinstein'in ekseri müşterileri genç erkeklerle evlenen veya evlenecek olan zengin ve yaşlı kadınlardır. Onlar solmuş gençliklerini taze vücutlara beğendirmek için hiçbir fedakârlıktan çekinmiyorlar ve minnettar kaldıkları bu müesseseye avuç dolusu para döküyorlar.

Mamafih Madam Rubinstein'den muavenet bekleyen yaşlı erkekler de yok değil. Taze gönülleri avlamak isteyen buruşuk İngiliz lortları, Amerikan milyarderleri güzellik müessesesinin arka kapısından işleyen başlıca müşterilerdir.

Şimdi diyeceksiniz ki güzelleşmek için iki üç ayda bir beş yüz lira sarf etmek akıl kârı değildir fakat unutmayalım ki Avrupa'da, bilhassa İngiltere'de ve Amerika'da günde dört beş bin lira iradı olan zenginlerin adedi sayılamayacak kadar çoktur. Biz bir yerde tıraş olduktan sonra ne kadar kolaylıkla yirmi kuruş veriyorsak onlar da servetlerine nazaran o kadar kolaylıkla avuç dolusu dolarları Yahudi madamın müessesesine döküyorlar. Hiç şüphesiz elli altmış lira aylığı olan bir adam için yirmi kuruş ne ise milyon sahibi bir zengin için de beş yüz lira odur.

Güzellik müesseseleri sayesinde artık Avrupa'da yaş farkı gözetilmez oldu ve bu yüzden nispetsiz sinlerdeki insanların izdivaçları günden güne artmaya başladı.

Madam Rubinstein pek haklı olarak diyor ki “İnsanda ihtiyarlamayan gönüldür.” Bütün saadet ve yaşamak zevki de gönüllerin birleşmesinin mahsulüdür fakat yüz ihtiyarlamaya başlayınca taze gönlü de örtüyor ve onu kimseye gösteremiyor. O hâlde yüzü gençleştirerek ne için o gönle müstahak olduğu saadeti bahşetmeyelim? İşte, benim müessesem bu içtimai gayeye vasıl olmak için tesis etmiştir ve muvaffak da olmuştur.

Güzel Kadınlar Zeki Değil midirler?

Bu sual kadar münakaşalara ve iddialara sebep olmuş mevzu pek azdır. Her devirde bu sual ortaya atılmış, güzel kadınların lehinde ve aleyhinde pek çok sözler söylenmiştir. Acaba hakikaten çirkin kadınlar, güzellerden daha çok mu zekidirler? Ve onlardan daha kabiliyetli midirler?

Bazılarının iddiasına nazaran, tabiat zekâyı münhasıran çirkin kadınlara bahşetmiştir. Bu surette çirkin doğmakta hiçbir taksiri olmayan kadın zekâsı sayesinde güzellere tefevvuk etmektedir.

Bu iddia ne dereceye kadar doğrudur?

Bize göre bu mülahazalar güzelleri kıskanan çirkinler tarafından ortaya atılmış bir iddiadır. Yoksa zekâ çirkinlere bahşedilmiş bir imtiyaz değildir. Güzel kadınlar arasında kabiliyet ve zekâlarıyla temayüz edenler pek çoktur.

Tabii müstesna olarak zeki olan çirkin kadınlar ve fevkalade budala olan güzel kadınlar vardır.

Son zamanlarda İngiltere’de bu nazariye pek çok münakaşaları mucip oldu ve mecmualar arasında anketler açılarak müsabakalar tertip edildi. Daha ileriye gidilerek denildi ki tarihte şayan-ı dikkat bir zekâyâ sahip kadınlar ekseriya güzellikleriyle temayüz etmemişlerdir. Buna mukabil tarihin kaydettiği meşhur güzeller budalalıklarıyla tanınmışlardır.

Bir Londra gazetesi bunun bir tesadüf eseri mi yoksa bir tabiat kanunu mu olduğunu anlamaya karar verdi ve zihinle çalışan kadınlarla el işçileri arasında bir müsabaka küşat etti. Muharrirler, artistler, daktilolar, kâtibeler zihinle çalışanlardan addedildi. Dükkâncı kızlar, hizmetçiler, ameşe kızları el işçileri sayıldı. Bu müsabakaya yirmi iki bin genç kız iştirak etti. Güzellikte birinciliği Londra’da çalışan bir hizmetçi kız aldı. İkinciliği bir dükkâncı kız ve üçüncülüğü de bir fabrika amelesi kazandı.

Bir Taharri Memurunun Hatıraları

Tavcılar... - Altın tut bakır olsun! – Tavcı deyip kulak asmamazlık etme! – İzmir tavı – İstanbul tavı – Sorucu – Emşacı – Erketeci – Piyastos olmak

5

Taharri memuru, hatıra defterini dizine vurarak:

— Bugün tavadan, tavcılardan bahsedeceğim, dedi.

— Söyle, seni dinliyorum.

Lügat kitaplarını karıştırırsan “tav” kelimesinin birçok manalara geldiğini görürsün. Tarih kitaplarında da “tav” ve “tavcı” kelimelerine rast geliriz. Lakin zabıta kayıtlarındaki “tav” ve “tavcılık”ın onlarla hiç alakası, mana, mefhum cihetiyle hiç rabıtası ve karabeti yoktur. Bu başlı başına ayrı bir sanattır.

Tavcılık, Harb-i Umumi senelerinde zuhur etmişti ve mahal-i tevellüdü de İstanbul’dur. Bunu icat eden de bazı serseriler ve asker kaçaklarıdır. Kurdukları kapana İstanbullulardan tutulan pek az olmuştur fakat Anadolu’dan gelen saf insanların çoğu tava kurban gitmiştir. Tavcılık, üç dört kişi ile olur, bakırı altın diye yuttururlar.

Tavcı deyip kulak asmamazlık etme! Alelumum yankesicilik evsafından başka, tavcılar da üç vasfın daha vücudu şarttır. 1. hüsn-i intihap, 2. ciddiyet, 3. cerbeze. Bu rolleri oynamakta maharet ve melekesi olan tavcı için mühim mesele “enayi” bulmaktır. Malı satan “avcı, alan da enayidir. İlk şart olan hüsn-i intihap burada kendini gösterecektir. “Enayi” bulundu mu ciddiyetle hareket lazımdır. Bundan sonra da kurbanın derece-i zekâsına göre idare edilecek cerbeze imdada yetişir.

Tavcılık iki suretle yapılır: 1. İzmir tavı, 2. İstanbul tavı. Aralarındaki fark, İzmir tavının yalnız iki kişiyle yapılmasındadır. İhtimal bu şeklin İzmir’de revaç bulmuş olmasından dolayı bu nam verilmiş. Esasen böyle şerirlerin, sanatlarındaki tabirleri, tabirlerin menşelerini öğrenmek adimülmikândır.

Gelelim İstanbul tavına: Bunlar için dört kişidir, demiştim. Bunlar da sorucu, emşacı, erketeci namlarıyla anılırlar. En nazik vazife sorucununkidir çünkü enayi ile temas eden odur.

Emşacı sorulan mala pey vurup fiyatı artıran, müşteriye kızıştırandır. “Emşacı” Arapça, yürümek manasına olan “meşi” kelimesinden alınmıştır. Bundan, tavgıcılığın Araplarda da mevcudiyeti iddia ediliyorsa da doğru olup olmadığı şüphelidir. Yalnız bedestendeki müzayedecilerin kullandıkları “ımşa” kelimesinden alındığı daha kuvvetlidir.

Erketeci; sorucu, emşacı, tavgıcı enayiye el birliği ile kandırılırken sivil veya resmî bir polisin geldiğini haber verir. “Erkete” kelimesi Rumca “geliyor”dan alınmıştır. Erketeciler, tavgıcı grubunun adedine göre bir veya müteaddit olabilir.

Sana, meşhur tavgıcılardan Perçem Mehmet’in bir vakasını anlatayım:

Harb-i Umumi’nin son senelerinde idi. Perçem Mehmet, asker kaçağı olduğu hâlde elini kolunu sallayarak İstanbul sokaklarında dolaşıyordu. Zabıtada müteaddit fotoğrafları, parmak izi vardı. Öyle iken bir türlü ele geçmiyordu. Peşine dört, beş tane taharri memuru düşmüştü. Perçem Mehmet, her defasında da yakayı sıyrmanın yolunu buluyordu. Bunun sebebi de şu: Perçem Mehmet her gün çehresini, kıyafetini değiştiriyordu. Evet, benim diyen bir tiyatro, sinema artisti onun kadar çehresini ve kıyafetini değiştiremez. Sanatı icabı o, her kılığa girmek mecburiyetindedir. Bir gün bakarsak kulaktan atma gözlüğü, sırtında lata, ayaklarında elyafi şalvar, başında ağabani sarık, şal yelekli bir hacı efendi... Perçem Mehmet olduğuna bin değil, yüz bin şahit getirselersene yine inanmazsın. Ertesi gün de çıtkırıldım bir züppe oluverir.

Eğer biraz kanaatkâr, biraz munsif olmuş olsaydı hayli zaman daha yakalanmaz, melanetinde devam ederdi fakat tavgıcılar umumiyetle insanın canı, ciğerini alan insafsız, gaddar şerirlerdir. Merhamet denilen şey külliye meçhulleridir. Çarptıkları adamı, son meteliğine kadar soymadan, kuru tahtaya oturtmadan bırakmazlar. İşte bu hırs onların sırtını yere getirir.

Perçem Mehmet, her gün kılıktan kılığa girip enayi avlıyordu. Taharri arkadaşlardan biri, tebdil-i kıyafet etmesine rağmen onu tanıır gibi olmuş, şüphelenmişti. Bana da söyledi:

— Perçem Mehmet, emniyet sandığı civarında dolaşıyor.

Kalktık, birlikte gittik. Arkadaşımın şüphelendiği adama baktım. Sarı bıyıklı, sarı saçlı, vapurdumanı gözlük takan, şık bir gençti. Perçem Mehmet bilakis siyah saçlı, siyah bıyıklıydı. Şunu da söyleyeyim ki arkadaşım da ben de tebdildik. Yani biz de tanınmamak

için kıyafetlerimizi değiştirmiştik. Sabıkalıların bir maharetleri de sivil ve resmî memurları derhâl teşhis etmelerindedir.

Perçem Mehmet’i uzaktan gözetliyorduk. O, bir av kokusu almış olacaktı, emniyet sandığının sofasında dolaşıyordu. Kâh muhammenlerin odasına giriyor kâh gişe önünde duruyordu. Bir ara gözden kayboldu. Aradık, taradık, bulamadık. Ya bizi tanımış, izini kaybetmişti yahut avı ele geçirmiş savuşmuştu.

Bir gün sonra müdüriyete orta yaşlı, kısa boylu, zayıf bir adam geldi. Elinde bir saat tutmuş, hüngür hüngür ağlıyordu: “Dolandırıldım, mahvoldum!” diyor, bir daha demiyordu. Sonra anlattı:

— Bir evim vardı. Hem ufak tefek borçlarımı vereyim hem de ufak bir sermaye edinip ticaret yapayım, dedim. Evimi emniyet sandığına rehine koydum. Elime sekiz yüz lira bir para geçti. Paraları aldım, eve dönerken yanıma biri geldi. Nazik, terbiyeli bir adama benziyordu. Bana, bir saat gösterdi ve dedi ki:

— Taşradan yeni geldim. Ticaret yapacaktım, mallarım mavnada battı, sigortaya koymamıştım. Mahvoldum. şimdi eve de dönemiyorum. Elimde baba yadigârı şu saat var. Alır mısınız, diye yalvarmaya başladı.

Saate baktım. Çift kapaklı, elmaslı, zümrütlü, kadranı mine bir altın saatti. Ben saati muayene ettirirken bir bey yanıma yaklaştı, o da saate baktı. Ben:

— Ne istiyorsunuz? dedim.

Saatin sahibi içini çekti:

— Vaktiyle babam altın para zamanında yüz elli liraya almış. şimdi beş yüze veririm. Ne yapayım, çaresiz kaldım!

Emniyet sandığında evin rehin muamelesini yaparken evrakları takip eden bir hayır sahibi vardı. O da yanımda idi. Saati muayene etti, beğendi ve kulağıma gizlice:

— Su içinde altı yüz lira eder, dedi. Yüz lira kâr ediyorsunuz.

Ben, beş yüzü verip saati alacaktım. Sonradan yaklaşan bey artırdı, ben artırdım. Nihayet bu saati sekiz yüz yirmi dört liraya aldım. Düşünün, sandıktan aldığım sekiz yüzden başka, cebimdeki yirmi dört lirayı da verdim. Evde, kadınlar saatten şüphelendiler, komşulara gösterdiler. Meğır teneke değil miymiş?

Bağrı yanan adamcağıza saati satan adamı sorduk. Bize Perçem Mehmet, diye şüphelendiğimiz sarışın adamın eşkâlini verdi. Biz, “enayi”ye:

— Kimseye bir şey söylemeyin! İnanmış görünün. Hatta o adama ve arkadaşlarına rast gelerseniz dolandırıldığının hâlâ farkında değilmişsiniz gibi bulunun, dedik.

Tedbirimiz boşa çıkmadı. Perçem Mehmet, ikinci bir “enayi” tavlarken piyastos oldu. Yani sizin anlayacağınız, yakayı ele verdi.

Arkadaş Fikirleri

- Sıhhatinize pek itimat etmeyiniz, zira sağlam adamlar ekseriyetle hastalardan daha evvel ölürler.
- Testiyi ancak tutanlar kırabilir.
- Bir kadının en büyük süsü, tabiatındaki tevazüdür.
- Herkes için çalışmayan, kendisi için namusuyla çalışan bir adam sayılamaz.
- Bir şey için “Bugünlerde yaparım.” demek, katiyen yapmam demekle müsavidir.
- İyiliği yapan unutmalı, kendisine iyilik yapılan ise hiç unutmamalıdır.
- Gençliğin uzamasına iki şey saik olur: safiyet-i ruhiye mevcudiyeti ve kindar olmamak.
- Hiçbir vakit hilenin, samimiyete karşı uzun zaman durabildiği vaki değildir.
- İnsanlara konuşmak kudreti, asıl fikirlerini saklasınlar diye verilmiş olacak.
- Haksız olduğunu itiraf etmek, haklı düşünmeye başlamak demektir.
- Hatasız bir dost arayan dostsuz kalır.
- Kovana faydalı olmayan şey arıya da faydalı değildir.
- Vazifeni yaptığın vakit, memnun görünmek yine vazifedir.
- Bütün yaşayanların tahammül edecekleri pek çok şeyler vardır. Lakin şunu unutmamalı ki fark, tahammül ile tahammül arasındadır.
- Bir insan için yeryüzünde pek çok düşman bulunabilir. Bu, kederlenecek bir şey değildir.
- Yalan söyledikten sonra bu yalanı hatırda tutabilmelidir.
- Akıllının ağzı kalbinde, delinin kalbi ağzındadır.

Kadınların En Kapalı Olduğu Devirde Bir Recim Hadisesi

Aksaray civarında oturan genç ve güzel bir kadın iftiranın kurbanı olarak Sultanahmet Meydanı'na kadar sürükleniyor ve taşlanıyor. Bu hadise tarihe kadar geçen siyah bir lekedir.

İstanbul'umuzun şimdiki Sultanahmet Parkı bulunduğu meydanı pek çok vukuat-ı tarihiyeye sahne olmuştur. Eski Bizans imparatorları “hipodrom” namı verdikleri bu meydanda at yarışları yaptırırlar, yeniçeriler gürültülü naralarla kazan kaldırırlardı. Maziyi bu meydan kadar nazarlarda kuvvetle canlandıran hiçbir yer yoktur. Dikilitaş'ın ve Burmalı Sütun'un etrafında dolaşırken şüphe yok ki hepimizin zihni asırlarca evveline saplanır ve hayretlerinden donup kalmış zannedilen bu sütunların üzerinde tarihin kanlı facialarını seyrederiz.

Öyle facialar ki şimdi tasviri bile benliğimizde ürpermeler husule getirir. Biz burada yeniçeri ve sipahi isyanlarından bahsedecek değiliz. Yalnız o muazzam ve kanlı mücadeleler arasında unutulup giden bir “recim” hadisesi nakledeceğiz. Bu vaka o zamanın insan kanına susamış insanların hâletiruhiyesini pek güzel ifade etmektedir.

Mehmed-i Râbi devr-i saltanatında idi. Sadrazam Kara Mustafa Paşa ortalığı kasıp kavuruyordu. Bilhassa kadınlara karşı o kadar zalim davranıyordu ki artık hiçbir kadın sokağa çıkamaz olmuştu.

Bir gün Aksaray'da Murat Paşa Cami civarında oturan mütekait bir yeniçerinin karısı ipek almak üzere o civardaki Yahudi ipekçilerden birinin dükkânına gidiyor. Henüz genç ve güzel olan bu kızcağız bütün mahalle delikanlılarının iştahasını celp etmekte olduğundan en ufak bir hareketi bile gözden kaçırılmıyor fakat namuslu olan bu güzel kız hiçbirine yüz vermiyor. Onun için kadının ateşiyle kavrulan gençler onun aleyhinde bir iftira hazırlıyorlar ve dörder beşer dükkânın etrafına dağılıyorlar. Kadın ipekçide istediği çeşitleri bulamadığı için Yahudi'ye ismarlayarak evine göndermesini söylüyor ve etrafına dikkat etmeden tekrar evine avdet ediyor. Biraz sonra istenen çeşitleri tedarik eden ipekçi, çileleri bizzat kızcağızın evine getiriyor ve hanımın para getirmesini beklemek üzere kapıdan içeriye giriyor fakat aradan bir dakika geçmeden pala bıyıklı ve iri kavuklu gençler evin önünde toplanarak kapıyı tekmelemeye başlıyorlar ve bir hamlede kapıyı kırarak evin içerisine doluyorlar. İlk işleri korkudan ne yapacağını şaşırان Yahudi'ye bir temiz dayak atmak oluyor. Birkaç kişi bu işi yaparken diğerleri de saklanan kızcağızı

yakalıyorlar ve saçlarından asılarak sokağa çıkarıyorlar. İftiralarının tatbiki için güzel bir fırsat ele geçiren delikanlılar hiç çekinmeden:

— Gözlerimizle gördük.

— Şeran recim edilmeliler.

Avazeleriyle kadını Yahudi ile birlikte Rumeli kazaskerinin huzuruna götürüyorlar. Dayaktan yüzü gözü şişen Yahudi ile güzelliğinin kurbanı olan genç kız kazaskerin huzurunda her ne kadar iftiraya kurban olduklarını anlatmaya çalışıyorlarsa da oradaki yalancı şahitler:

— Günahı boynumuza... Biz gözlerimizle gördük. Tekmil kepazeliğe şahit olduk demekte ısrar ediyorlar.

Bunun üzerine kazasker, gördük diyenlerin şهادetiyle kadının recim olunmasına ve Yahudi'nin katline hüccet vererek veziriazama gönderiyor veziriazam da keyfiyeti padişaha arz ederek katillerine hatt-ı hümayun alıyor.

Mehmed-i Râbi taşlanmasına izin verdiği kadını öldürülürken seyretmek için ertesi gün Sultanahmet Meydanı'na nazır olan İbrahim Paşa Sarayı'na geliyor. Vakadan haberdar olan teknil İstanbul halkı da daha erkenden meydana dolmuş bulunduğundan bütün nazarlar recim edilecek zavallıyı bekliyor.

Tam öğle vakti pala bıyıklı yeniçerilerin ortasında ürkek ve titrek adamlarla ilerleyen narin kadınla etrafına şaşkın şaşkın bakınan Yahudi halkın:

— Kahrol... Nidalarıyla karşılanıyorlar.

Kadın sürüklenir gibi Burmalı Sütun'un kenarına kadar getiriliyor ve yarı beline kadar soyularak hazırlanan çukura gömülüyor. Oradakilerin telkiniyle Yahudi de cennete gitmek için din-i İslam'ı kabul ediyor ve evvela sünnet edilerek sonra tam Burmalı Sütun'un dibinde boynu vuruluyor.

Bu müthiş manzaraya ağlayarak şahit olan kadıncağız karşısındaki pencerede oturan padişaha avazı çıktığı kadar bağırarak "Padişahım şehzadelerinin başı için beni taşlatma. Benim kabahatim yok. İftiraya kurban gidiyorum." diye feryat ediyorsa da kimse aldırış etmiyor ve Yahudi'nin işi tamamlandıktan sonra kadının etrafına üşüşen halk ellerindeki koca taşları narin vücuduna savurmaya başlıyorlar.

On beş dakika devam eden bu taş hücumu karşısında kadının vücudu taşlara gömülüyor.

Meselenin asıl şayan-ı dikkat noktası kadına ilk taşı fırlatan onun öz kardeşi oluyor.

Vakaya bizzat şahit olan Fındıklılı Mehmet Efendi tarihinde bu recim vakasını mufassalan kaydetmektedir.

İşte zamanın kadınlar hakkındaki hâletiruhiyesini pek güzel ifade eden ve tarihimizde bir leke gibi duran bir recim vakası...

İran'da Kadınlar

Şekil 130. Acem kadını

Son hafta zarfında gelen telgraflara nazaran serdar-ı sipeh İran'da herkesin şapka giymesini mecbur kılıyormuş. Komşu İran'ın teceddütperver hükümdarı Türklere imtisalen İran'da birtakım teceddütler yapmak istiyor. Bunda ne dereceye kadar muvaffak olacağını zaman bize gösterecektir. İran'da kökleşmiş taassubu gösteren yukarıdaki resim bir Acem kadınının kıyafetidir. Hâlâ umacı gibi sokaklarda dolaşan İran kadınları bakalım medeni kisveyi ne kadar zamanda benimseyecekler.

Tek mi, Çift mi?

Rafael Efendi bir tek ayakkabı almak istiyordu. Bir gün Eminönü'nde bulunan dükkânlardan birine girdi. Dükkân sahibinin önüne doldurduğu birçok ayakkabılardan birini göstererek sordu:

— Bu siyah ayakkabının fiyatı nedir?

— Efendim bunlar halis Fransız köselesidir. Sizin için altı lira...

— Bir tekini alırsam kaç lira vereceğim?

— Bunların teki de çifti de altı liradır.

Rafael başını kaşıdı:

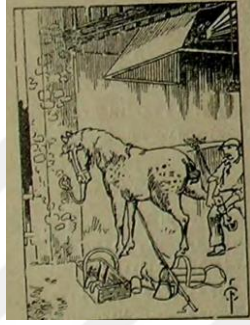
— Ben bunları aldım. Şimdi size geri versem kaç para alırsınız?

Dükkân sahibi, ayakkabıların kıymetini düşürmemek için:

— Altı liraya, dedi.

— Öyle ise bu ayakkabının sağ tekini alın ve bana altı lira verin...

Sahibini Kaybeden At

Şekil 131. Sahibini kaybeden at

Bu resimde bir at ile bir nalbant görüyorsunuz fakat asıl atın sahibi de bu dükkândadır ancak bu resmi çizen ressam atın sahibini maharetle çizgilerin arasına gizlemeye muvaffak olmuştur. Dikkatli iseniz atın sahibini arayarak meydana çıkarabilirsiniz.

Arkadaşlarla Baş Başa

Afyon'da Hüseyin Avni Bey'e:

Tayyareci olmak istiyorsanız tayyare makinist mektebine girmelisiniz. Mektebin müdüriyeti İstanbul'da Yeşilköy'dedir. Tahriren müracaat ederseniz size şeraiti bildirirler.

Feriköy'ünde Mehmet Reşat Bey'e:

Siz çok şevkli bir gençsiniz. Zayıf olduğunuz için bu sene askerî mektebe giremediğinizden dolayı müteessir olmayınız. Sinniniz müsaittir fakat boyunuz 1.48 olduğuna göre sıkletinizin herhâlde “48” kilo olması lazımdır. Sizin daha on kiloya ihtiyacınız vardır. Bunu bir senede telakki edebilirsiniz fakat iyi ve mugaddi şeyler yemek şartıyla. Zayıf olduğunuz için yorucu sporlarla meşgul olmayınız hele her türlü hastalıktan sakınınız.

Nevin Hanım'a:

Loura la Planta, Lia de Putti'nin tercümeihâllerini elde ettiğimiz zaman neşredeceğiz.

Fatih'te Osman Bey'e:

1. Arkadaş mecmuasını şimdiye kadar çıkan bütün mecmualardan daha güzel ve daha enteresan bulduğunuzu söylüyorsunuz. Bu teveccühünüze çok teşekkür ederiz. Arkadaş kendisini bütün arkadaşlara sevdirmiş olmakla bahtiyardır.
2. Sinema artisti olmanıza gelince bunu size hiç tavsiye etmeyiz. On bin kişide ancak bir kişi bu meslekte muvaffak oluyor. Her zaman dediğimiz gibi bu meslek zannedildiği gibi kolay değildir. Siz istidadınız olan eczacılığa süluk ediniz. Liseden çıkınca eczacı mektebine giriniz. Sizin için daha hayırlı olur.

Üsküdar'da Şadi Bey'e:

Bel soğukluğu sarımtırak bir cerahat akıntısı ile başlar ve abdest bozarken acır. Frengi bir çıban ile başlar fakat zannediyoruz ki sizde bu hastalıkların hiçbirisi yoktur. Mamafih vaziyetinizi bize daha tafsilatıyla anlatırsanız size tedaviniz için bir yol gösterebiliriz.

Lüleburgaz'da Talat Bey'e:

1. Arkadaş hakkındaki teveccüh ve muhabbetinize teşekkür ederiz.
2. Terhis olduktan sonra ne yapacağınızı soruyorsunuz. Mademki azimkâr ve seciye sahibi, çalışkansınız o hâlde siz hayatınızı kazanmak için en mühim meziyete maliksiniz demektir. Eğer birkaç yüz lira sermaye tedarik edebilirsiniz kırtasiye veya manifatura üzerine muamele yapmak üzere küçük bir dükkân açınız. Açık göz iseniz yüzde yüz muvaffak olursunuz ve maişetinizi temin edersiniz. Kabiliyetiniz daha yüksek ise işinizi az zamanda tevsi edersiniz.
3. İş sahibi olmadan evlenmeniz doğru olamaz. Aile yükü omuzlarınıza yüklenince işsiz iseniz ezilirsiniz. Mamafih eğer behemehâl evlenmek mecburiyeti karşısında iseniz iki namzetten ahlaken en mazbut ve en dürüst olanı tercih ediniz. Para ve servet saadet temin etmez. Başınızın dinç olması lazımdır.

Kadıköy'ünde İshak Mehmet Bey'e:

1. Evvela imzanız okunmuyor. İsminiz “İshak” mıdır, “Esmâ” mıdır veyahut başka bir şey midir okuyamadık. İmza şahsiyeti göstermek içindir. İmzanız okunmazsa kendinizi ne ile tanıtacaksınız?

2. Gönderdiğiniz bilmece bizim bilmeceler tarzındadır. Eğer münasebet düşerse derç ederiz.
3. İki santimetre merbaî klişeyi otuz kuruşa imal edilebilir.
4. Bu haftadan itibaren Arkadaş'ta yeni yazı ile neşriyata başladık. Her hafta takip ederseniz istifade edersiniz.

Ezine'de İsmail Hakkı Bey'e:

Artistlik için Darülbedayiye müracaat etmeniz lazımdır.

Fatih'te K. S. Bey'e:

1. İstanbul'a yüze yakın Fransızca mecmua geliyor. Bunlardan hangisinin daha iyi olduğunu tefrik etmek müşküldür. Siz hangi neşriyattan hoşlanıyorsanız o mecmuanın adresini bildirelim.
2. Arkadaş abonelerine intişarından bir gün evvel gelir. Taşra abonelerine yerine göre bir veya birkaç gün sonra vasıl olur.

İzmit'te Bahaeetin Ömer Bey'e:

1. Oksijenle sarartılan saçlar büyüdükçe eski rengini iktisap eder. Mamafih oksijen saçları sertleştirir ve kırar. Bunu kimseye tavsiye etmeyiniz.
2. En çok şiir yazan mecmua Meşale ve Hayat mecmualarıdır.

D... N. D.... D. Bey'e:

1. Hangi mesleğe süluk etmeli diyorsunuz. İstidadınız olan mesleğe süluk etmeniz herhâlde muvaffaktır.
2. Latin harfleri bir haftada öğrenilir. Eski alfabe üç ayda öğrenilirdi. İşte bu iki alfabenin farkı... Hurufatı daha şık ve daha güzeldir. Gazeteler Latin hurufatıyla çıkmaya başlayınca güzelliğini görüp takdir edeceksiniz.
3. Hurufat gramofon plağına benzemez. Avrupa'ya sipariş edilen hurufat için bir defa para verilir ve senelerce gider.

Birinci Müsabakamızda Kazananlar - Mabat

Birer Adet İpekli Mendil Kazananlar:

İzmir'de İkinci Beyler Sokağı'nda Diş Tabibi Ferit Cemal Bey nezdinde Hüseyin Hüsnü

Bey. Fatih'te Kızıtaşı'nda Açıklar Livası Sokağı'nda Semih Bey. İmalat-ı Harbiye Mektebinde 448 Hüseyin Kamuran Bey. Şehzadebaşı'nda Hallac-ı Mansur Sokağı'nda 6 numarada Bedriye Hanım. Kızıltoprak'ta Cami-i Şerif Sokağı'nda Kevser Arif Hanım. Seyrisefain "Marmara" vapurunda Ali Rıza Bey. Moda'da Çeşme Sokağı'nda 42 numarada Seyfettin Bey. Üsküdar'da İhsaniye'de Ali Burhanettin Bey. Adana'da Hacı Necip Beyzade Hüseyin Avni Bey. Samsun'da Kefelizade Yusuf Ziya mahdumu Süleyman Bey. Trabzon'da balık pazarında Pirzade Ticarethanesinde Münir Mustafa Bey. Amasya'da Hacı Rasimzade Ali Rıza Bey. Amasya'da Singer dikiş kumpanyasında Abdülaziz Bey.

Birer Adet Kurşun Kalem Depolu Kalem:

Trabzon'da divan-ı muhasebat murakıbbı Kâmil Beyzade Fuat Bey. Rize Orta Mektebinde Ahmet Faruk Bey. Şişli'de Bulgar çarşısında Vasfiye Hanım. Diyarbakır'da hükûmet civarında Hacı Ragıpzade Hüsnü Bey. Amasya'da Çavuşluzade mahdumu Hüseyin Cahit Bey. Aydın'da Badur oğlu Adil Bey. Nişantaşı'nda Teşvikiye'de Ahmet Rasim Bey. Beşiktaş'ta Akaretler'de Ragıp Bey kerimesi Münir Hanım. Harbiye Mektebi levazım memuru Ali Sami Bey. Söke'de Laz Ahmet Efendi mahdumu Zeki Bey.

Birer Adet Jilet Makinesi Kazananlar:

Giresun'da manifaturacı Galip Efendi mahdumu Tayyip Bey. Balıkesir askerlik dairesinde Sundurgulu Sami Bey. Üsküdar'da İnadiye 346 numarada Mahmut Ata Bey. Şehzadebaşı'nda deruni Mehmet Efendi Sokağı'nda Recep Sabri Bey. Gelenbevi Orta Mektebinde Mithat Şerif Bey. Zonguldak'ta perukâr Mustafa Feyzi Efendi. Nişantaşı'nda Mustafa Ferhat Bey mahdumu Ali Ferhat Bey. Beşiktaş'ta İhlamur'da Mustafa Nevzat Bey. Kadıköy'ünde Kuşdili'nde Remziye Hanım. Büyüka'da Nizam Caddesi'nde Ali Servet Bey. Üsküdar'da Küçükçamlıca'da Kemal Nuri Bey.

Yüz Kuruşluk İstifadeli Eser Kazananlar:

Samsun'da Subaşı'nda Hasan Fehmi Bey. Samsun ceza mahkemesi kâtiplerinden Ali Kani Bey. Erenköy'ünde Sahrayıcedit'te 118 numarada Mualla Hanım. Amasya'da Hacı Asım Bey kerimesi Nimet Hanım. Amasya'da Hafız Ahmet Efendi müessesesinde Mehmet Ruhi Bey. Felemenk Bankası memurlarından Vitali Efendi. Sirkeci'de Sanatkârın Sesi Ticarethanesinde Kemal Bey. Kumkapı'da Kazgani Sadi Mahallesi'nde Durdane Şevket Hanım. İshakpaşa'da 66 numarada Namık Kemal Bey. Çengelköy'ünde Havuzbaşı'nda 6 numarada Şükriye Hanım. Adana'da terzi Nigar Hanım vasıtasıyla Haşmet Kâmil Bey.

İstanbul Kız Lisesinden Cemile İbrahim Hanım. İzmir’de Amerikan Kolejinde Kemal Emin Bey. Beşiktaş’ta mahkeme çıkmazında şoför Burhanettin Bey. Kartal’da Şerif Ali Efendi kerimesi Adalet Hanım. Arnavutköy’ünde Mumhane Caddesi’nde 27 numarada Ahmet Ferit Bey. Silifke’de merhum Hacı Mustafa Efendi mahdumu muallim M. Sami Bey. Çorum Erkek Orta Mektebinden 5 numaralı Bekir Sadık Bey.

Markalı Zarf, Kâğıtlar

Şekil 132. Yeni yazı markaları

Arkadaş mecmuası arkadaşları için yeni yazı markalarından her isim için zarf ve kâğıt tab etmiştir. İki numunesini yukarıya derç ettiğimiz bu markalar en birinci nev zarf ve kâğıt üzerine tab edilmiştir.

Bir paket derununda 12 kâğıt ve 12 zarf vardır, fiyatı yalnız 30 kuruştur. Taşra siparişlerinden ayrıca posta ücreti alınmaz.

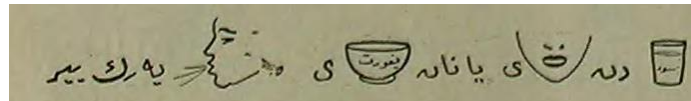
Siparişler: Bir zarf derununda 30 kuruşluk posta pulu olduğu hâlde İstanbul’da Ankara Caddesi’nde Arkadaş mecmuası idare memurluğu adresine gönderilmelidir. Mektubunuz elimize vasıl olur, siparişiniz derhâl postaya tevdi olunur.

İhtar: Sipariş verirken markanızı yani isminizin ilk harfini bildirmeyi unutmayınız.

Bu kâğıt ve zarflar İstanbul’da yalnız Arkadaş idarehanesinde satılır.

İzmir karilerimiz: Bu markaları Emirler Çarşısı’nda küçük bonmarşeden tedarik edebilirler.

İkinci Müsabakamızın 5 Numaralı Şekli

Şekil 133. Sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yer

Darbimesel müsabakamız gelecek hafta 6 numara ile hitam buluyor. Gelecek haftadan itibaren hâl varakalarını göndermeye başlarsınız. Hâl varakaları ile beraber altı kuponu da

birlikte göndermeyi unutmayınız. Netice 17 numaralı Arkadaş mecmuasıyla ilan edilecektir. Bütün arkadaşlarımıza şimdiden baht açıklığı temenni ederiz.

Müsabaka kuponu: Numara 5.

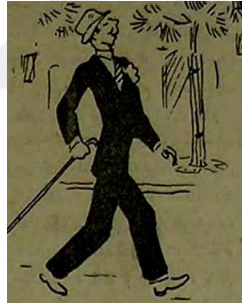
Karikatür Sahifesi

Beklenilmeyen bir fırsat: âşıklıktan sinema artistliğine:

Şekil 134. Karikatür 50

1. Randevuma geç kaldım.

Şekil 135. Karikatür 51

2. Biraz süratli yürümeliyim.

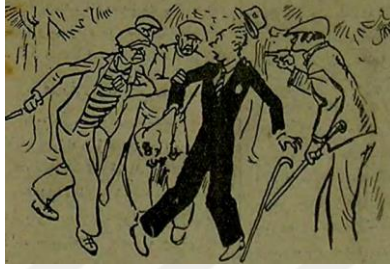
Şekil 136. Karikatür 52

3. Bir buket çiçek götürsem kendimi affettiririm.

Şekil 137. Karikatür 53

4. Henüz gelmemiş. Beni bekletiyor.

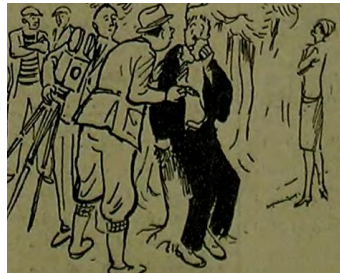
Şekil 138. Karikatür 54

5. ...

Şekil 139. Karikatür 55

6. Eyvah! Ölüyorum cankurtaran yok mu?

Şekil 140. Karikatür 56

7. Siz çok tabii oynuyorsunuz. Beni gelip görünüz. Sizinle mukavele yapalım!

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş Numara 14

Nüshası 5 kuruştur.

26 Eylül 1928

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

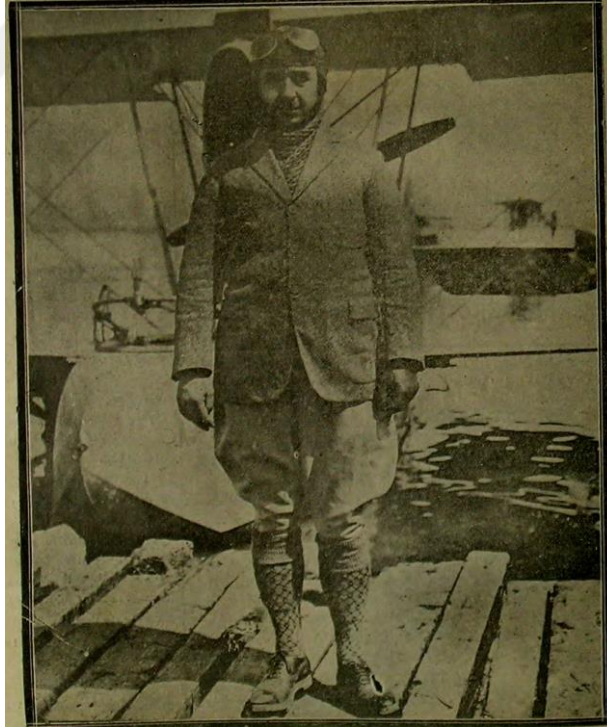
Tablo 13

Abone Şeraiti

	Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130		250 kuruş
Ecnebi: 200		400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Her hafta çarşamba günleri neşir olunur; her şeyden bahseder resimli mecmuadır.

Şekil 141. 14. sayı kapak fotoğrafı

Kıymetli başvekilimiz İsmet Paşa hazretleri Urla üzerinde tayyare ile bir keşif uçuşu yaptıktan sonra³⁵...

³⁵ Fotoğrafta net çıkmadığı için devamı eksiktir.

Arkadaşça Konuşalım

Bedbin mi Olmalıyız, Nikbin mi?

Biri dünyayı kapkara görür, öbürü güllük gülistanlık... İkisi de rahat yaşamaz.

Bedbin hiçbir şeyden memnun olmaz, daima hayatından şikâyet eder. Onun için yaşamak bir yük, her nefes alış ayrı bir ıstıraptır.

Günün birinde umulmadık bir yerden mirasa konar fakat onun yüzü gülmez. Sanırsınız ki başına devlet konmuş da yeni bir derde düşmüştür.

— Nedir sanki para mı bu?

Her şeye muhakkak bir kulp takar, bahane bulur, her istediği yapılırsa yine onun şikâyetlerinin arkası eksilmez.

Rahat, huzur yüzüne hasrettir fakat yalnız kendisini tazip etse bir tehlike yoktur. Asıl etrafı, arkadaşları için muzır bir mahlûktur. Ruhundaki zehri etrafına saçar.

Bir işe teşebbüs ediyorsunuz, fikrinizi ona açarsınız. O mutat bezginliğiyle lakırdıyı ağızınıza tıklar.

— Muvaffak olacağın ne malum? Üstelik elindeki sermayeni kaptıracaksın. Görmüyor musun? Piyasa durgun, işler kesat. Benim! diyen sermayedarlar takat getiremeyip iflas ediyorlar. Vazgeç bu sevdadan. Rekabet derdi de cabası.

İlk hamlede sizin bütün şevkinizi, neşenizi kırar. Artık siz de o teşebbüs için iştiha kalmaz, içiniz çürüyüverir.

Neşeli zamanınızda, size musallat olur, keyfinizi kaçıtır:

— Gülecek ne var? Cennetten haber mi geldi?

Herkesin de kendisi gibi dertli, gamlı, müşteki olmasını ister. Zıddını görünce de kızar.

Arkadaşlar! Böyle birini tanıyorsanız, böyle bir arkadaşınız varsa yangından, taundan kaçır gibi kaçınız.

Eğer onun hayat telakkisine uyar, telkinlerine kapılırsanız hayatınız yıkılır, mahvolur. Artık hiçbir teşebbüsünüzde muvaffak olamazsınız. Ruhunuzu kaplayan bezginlik, gün geçtikçe kökleşir ve siz de nihayet onun gibi muzır bir şahsiyet olursunuz.

Nikbinler de etrafları için faydalı insanlar değillerdir. Onlar da tehlikeleri, kazaları, felaketleri görmemek illeti ile maluldürler.

Dünyada zehrin, dikenin vücudunu inkâr ederler. Bedbinin nazarında nasıl iyilik, güzellik, muvaffakiyet denilen şeyler yoksa nikbinin nazarında da fenalık, çirkinlik, muvaffakiyetsizlik yoktur.

Her şeyi kolay zanneder. Onun bu müsamahası iradeyi felce uğrattığı için muzırdır ve hayatta daima sukutuhayallerle çarpışır durur.

Bir meseleyi danışıyorsunuz, o derhâl alakadar olur.

— Hiç düşünme. İyi olur. Çok düşünenin oğlu, kızı olmamış. Yüzde yüz muvaffakiyet ihtimali var. Sen, beni dinle. Müşkûlat çıkaranlara bakma. Kimi hasedinden, kimi cehaletinden öyle söylüyordur. Aldırma efendim, her şey olacağına varır.

Arkadaşlar, kulaklarınızı tıkayınız ve katiyen bu nasihatlerle hareket etmeyiniz çünkü neticesi hüsrandır.

İnsan, bir teşebbüse girişirken yahut bir iş yapacağı zaman, iyi veya fena bütün ihtimalleri göz önünde tutmalı, en küçük noktaya kadar hesap etmelidir.

Esasen şu veya bunun sözüyle, reyile, nasihatıyla hareket etmek, en ehemmiyetsiz bir meselede fikir danışmak, akıl sormak sağlam bir iradeye, kuvvetli bir zekâyâ dalalet etmez.

Fakat bundan da her şeyi kendiliğinden yapıp yakıştırmalıdır manasını çıkarmayın arkadaşlar! Fikrini, reyini alacağınız arkadaşın ruhi ve hissî zayıf veya kuvvetlerini tartın. Buna kendi muhakemenizi, kendi zevkiseliminizi ilave edin ve ondan sonra herhangi yoldan yürümek lazımsa bilafütur yürüyünüz.

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- Benliğimizin menfaati için bir parça azamet de lazımdır.
- Para veriniz fakat katiyen ödünç vermeyiniz. Şarta bağlamayarak verilen para, nankör yaratır. Lakin ödünç verilen para, düşman kazandırır.
- Hayatın gayesi ne sadece zevk ve sefa ne de sadece mihen ve meşakktır. O, yüklenmeye mecbur olduğumuz ağır bir vazifedir. Gayesi, alın akıyla kurtulmaktır.

- Cemiyet hayatında, hoş gitmek bildiği şeyleri bilmeyenlerin ağızlarından dinlemeye tahammül etmekle kabildir.
- Arılar çalışmak için karanlık isterler, dimağ da sükûnet...
- Fikirler, yorulmaya mahkûmdur fakat kalp, son demine kadar konuşur.
- Bir aktör nasıl oynadığı roldeki adam değilse bir muharrir de her yazdığı şahıs değildir.

Yaşamak ve Sevmek³⁶

İstiraplarımızı ve saadetimizi vücuda getiren bir tek amil vardır: O da insanın kendisidir.

Hayat nedir?

Bu sual asırlardan beri sayısız feylesofların, şairlerin, mütefekkirlerin muhayyilesini işgal etmiş ve hepsi de kendilerine göre bu suale bir cevap vermeye çalışmışlardır.

Alphonse Karr gibi hassas bir romancı, hayat “sevmek ve ölmek” demiştir. Jean-Jacques Rousseau gibi bedbin bir feylesof, hayata “ıstırap geçiti” ismini vermiştir.

Bizi en ziyade alakadar etmesi icap eden herhâlde “İhlamurlar Altında” müellifi Alphonse Karr’ın cevabıdır. Yalnız onun güzel cümlesine bir kelime ilave ederek “Hayat; çalışmak, sevmek ve ölmektir” desek daha doğru olur fakat bu kelimeleri kuru manalarıyla almak da caiz değildir. Hayatın esası hiç şüphesiz çalışmaktır. Çalışan ve say ile istikbalini temin eden bir insan gönül meselelerine kendini kaptırabilir ve bu sayede mesut bir izdivaç ile aile yuvasını kurar. Bu sevginin tabii bir neticesidir. İşini yoluna koymuş, istikbalini temin etmiş bir gencin sevmesi ve söylemesi ne kadar tabii ise henüz mektep sıralarında, istikbalini temin etmeden gönüllerini kaptıran gençlerin vaziyeti de o kadar gayritabiidir.

Herkesin dert ortağı olan “Arkadaş”, genç ve tecrübesiz arkadaşlarından bu meselelere dair pek çok mektuplar almaktadır. Biz bu yazımızı bu genç arkadaşlara rehber olmak üzere yazıyoruz ve kendilerine şu nasihatlerde bulunmayı faydalı görüyoruz.

1. Gönlnünüzü bir güzele kaptırmadan evvel vaziyetinizi tetkik ediniz. Eğer izdivaç edecek vaziyette değil iseniz nafiye yere kendinizi ıstıraba sokmayınız.
2. İstiraplarımızı ve saadetimizi vücuda getiren bir tek insan vardır. O da kendimiziz.

³⁶ Başlık yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

3. İzdivaç ihtimalleri olmadan gönül bağlamak, kendi zararınızdır. Acısını çok zor unutursunuz ve hareketinizden pişman olursunuz.
4. Tanıştığınız ve görüştüğünüz kimseye görüldüğünüz gibi değil olduğunuz gibi görününüz. Kendinizi başka türlü göstermeye çalışmayınız. İzdivacınızdan sonra hakiki mahiyetiniz meydana çıkınca zevcenizin gönlünü yaralamış olursunuz. En güç tedavi edilen gönül yaralarıdır.
5. Asri bir genç tahsilini ikmal edinceye kadar vaktini mütalaa ve spora hasretmeli ve gönül arkadaşını mektebi bitirip işe girince aramaya başlamalıdır.

Hayatı bir binaya teşbih edersek mimarı da kendimiz olalım. O binanın temelini ne kadar sağlam ve derin kurarsak içinde o kadar zaman uzun ve devamlı bir rahata nail oluruz.

Hesapsız ve düşüncesiz izdivaçların sonu hüsrandır. Bunun için hayat yoldaşımızı temin ederken çok titiz davranmalıyız ve katiyen acele etmemeliyiz. Aile geçimsizliklerinin yüzde doksanı hep nispetsiz ve körü körüne akdedilen izdivaçların semeresidir.

Her güzele kolay kolay gönüllerini kaptıran arkadaşlara son söz olarak şunu söylemek isteriz:

Hayatın kıymetini, yaşamanın zevkinin tatmak istiyorsanız muvakkat ve neticesiz gönül maceralarından daima kendinizi uzak tutunuz. Bir kere kendinizi yaraladınız mı kolay kolay şifa bulamazsınız. İşte hayatın sırrı...

Çocuk Nispeti

Anne — Ahmet yarın bayram... Söyle bakalım sana ne hediye alayım?

Biraz düşündükten sonra — Bana kocaman bir çikolata al. Sonra arkadaşım Hüseyin'i de çağır gelsin. Benim çikolata yememi seyretsin. O seyrederken sen de ona bana yaptıracağın elbiseyi uzun uzadıya tarif et ve beni sinemaya götüreceğini anlat.

Tımarhanede

Ziyaretçi — Şu ileriden giden, hasır şapkalı, beyaz keten ayakkabılı ve smokinli zat... Tehlikelilerden midir?

Gardiyan — Evet... Tımarhane müdürüdür.

Mahkemede

Reis — Bana bak... Senin bu edepsizliğin nedir artık? Bir senede tam yirmi beş kere mahkemeye gelmişsin.

Maznun — Yook efendi... Veli nimetini tahkir etme.

Reis — Ne münasebet?

Maznun — Elbette ya... Benim yüzümden ekmek yediğini unutuyorsun galiba. Ben olmasam aç kalırdın. Aç...

İki Ayağıyla Basmış

Hikmet küçük kardeşiyle incir ağacına çıkmıştı. Kardeşi ağacın üstünde mütemadiyen ağlıyordu, annesi sordu:

— Hikmet kardeşini niçin ağlatıyorsun?

Hikmet cevap verdi:

— Anne ikimiz de ağacın çürük dalına çıktık. Ben dal kırılmasın diye bir ayağımla basıyorum. Hâlbuki o inadına iki ayağıyla basıyor. Onun için kavga ediyoruz.

Misafirperverlik

Anne — Çocuğum, kapı çalınıyor. Git aç. Lakin komşular geldiyse annem evde yok de, e mi?

— Peki anne... Şayet gelenler benim arkadaşım ise bu sefer de sen benim evde olmadığımı söyle.

Paramı Geri Ver!

Sultanahmet'ten Fatih'e gitmek üzere tramvaya binen bir taşralı Bayezid'de biletçiye bağırır.

— Biletçi! Ben Fatih'e gitmek istemiyorum burada ineceğim paramı geri ver.

Asri Hayatın Lüzumlu İhtiyaçlarından: Genç Kızlarda Spor

Spor, erkekleri olduğu kadar kadınları ve genç kızları da alakadar etmeye başladı. Spor sahalarımızda, stadyumlarımızda cinsilatif mensup seyircilerin adedine bakacak olursak onlar da erkekler kadar ve belki de erkeklerden ziyade sporla alakadar olduklarını görürüz. İstanbul'da kadınlar arasında henüz futbol timleri teşekkül etmemiş olmakla beraber, sporun diğer şubelerinde mümarese peyda etmiş olanları sayısız denecek kadar çoktur. Hele tenis, hokey, beysbol³⁷ gibi sporlara kadınlarımız çok büyük bir alaka göstermektedirler.

Gündelik Hayatımızdan Sahneler

İşaret Memuru

Başında kırmızı kask, sağ elinde dirseğine kadar gelen beyaz eldiven tramvaylara, otomobillere, arabalara işaret eder.

Yollardaki, bilhassa kalabalık caddelerdeki hareket nazımı ve amiri odur.

İsterse güneş cehennem gibi yaksın isterse kar, tipi kanı, iliği dondursun o; nöbeti kaç saat devam ediyorsa kendisiyle değil etrafıyla meşgul olmaya mecburdur.

Herkes yeleğini, ceketini çıkarmış, yakasını açmış, boyun bağını, kemerini gevşetmiş gölgede bile sıcağın buram buram terlerken işaret memuru göğsünün, yakasının düğmeleri, kopçaları sımsıkı ilikli, belinde kemer, başında kask, şakaklarından, çenesinden sızan terleri silmeye vakit bulamayarak kâh bir tramvayı durdurur kâh bir otomobili çevirir.

Kışın rüzgâr, kar tipisini savurur, göz gözü görmezken o; yüzüne, gözüne, kulaklarına su kaçarak kar dolarak dimdik durur. Etrafindan yüzleri, gözleri sarılı, boyunlarında atkı, palto palto üstüne giymiş, ayakları lastikli, elleri şemsiyeli insanlar ezilerek, büzülerek titreşe titreşe geçer, giderler. İşaret memuru, elinin her hareketiyle ya bir çocuğu ezilmekten ya bir ihtiyarı çiğnenmekten kurtarır.

³⁷ Dergide “bezbol” şeklinde yazılmıştır.

Vazifesinin ağırlığına, müşküllüğüne rağmen kimseyi memnun edemez. Vatman, tramvayı durdurduğu için ona kızar. Şoförler, otomobili alabildiğine sürüp önüne geleni devirip geçtiğine mâni olduğu için ona tan ederler.

Karşı kaldırıma geçmek isteyen piyadeler otomobil sağanağını durdurmadağı, kendilerini dakikalarca kaldırımda beklemeye sebep olduğu için ona titizlenirler. Herkes kendi derdi, kendi âlemindedir. Onun derdini, yorgunluğunu, ıstırabını kimse düşünmez, aklından bile geçirmez.

Fakat onda, bu umumi gayza, lakaydiye karşı bir nev gurur, iftihar vardır. Her işaret verişinde eli hâkimane bir tavırla kaldırır ve meydan okur gibi göğsünü çıkarır. Bu tavrıyla şoförlere, vatmanlara, arabacılara, piyadelere:

— Sayemde rahat rahat gezip dolaşıyorsunuz! demek ister.

Şoförlerin çoğu, onun ihtarı sayesinde mahkemeye düşmemişlerdir. Vatmanların çoğu, onun ihtarı sayesinde arabayı yoldan çıkarmamışlardır ve yaya gezenlerin pek çoğu onun temin ettiği intizam sayesinde bugün topal, çolak, kötürüm değillerdir.

Bunu, nedense itiraf etmek kimsenin hatırına gelmez fakat teslim edilmese bile hak daima haktır.

Antika

Müşteri — Bu eski saati kaçaya veriyorsunuz?

Antikacı — Hatırınız için elli liraya olur.

Müşteri — Pahalı... Bari iyi işliyor mu?

Antikacı — Mükemmeldir. Yalnız bir şeye dikkat etmeniz lazım. Akreple yelkovan tamam on iki gösterip de makine beşi çaldığı vakit... Anlamanız lazımdır ki saat tastamam iki buçuktur.

Bir Dilencinin Hatıraları

Dilenme sanatı - Dilencililiğin aksesuarları — Sanatının ehli olmalı — İste! Kovul, yine iste! Dövünsünler, sövünsünler yine iste! Veren eller dert görmesin.

Bazen ne iyi tesadüfler vardır. İnsanın gökte aradığı, yerde ayağına takılıverir.

İşte böyle bir tesadüf, beni işten çekilmiş eski bir dilenci ile tanıştırdı. Onunla hayli zamandır ahbaptım. Vaktiyle dilenci olduğuna binbir şahit isterdi.

Gayet çelebi, zarif bir adamdı. Ahbaplığımız ilerledikçe onun emniyetini, teveccühünü kazanıyordum.

Şimdi itiraf edeyim. Bu emniyet ve teveccühü kazanmak için bütün kuvvetimi sarf etmiştim. Sebebini anlatayım:

Hemen her gün, benim çıktığım kahveye geliyor, nargilesini, kahvesini ısmarlıyor, dereden, tepeden konuşuyordu. Üstü başı temiz, hâli vakti yerinde bir adama benziyordu. Evvela bir mütekait sanmıştım. Laf arası, memuriyette bulunup bulunmadığını sormuştum. Menfi cevap aldım. İrat sahibi de olabilirdi. Lakin bütün bu tahminlerim kati değildi. Onun hakiki hüviyetini anlamak, benim için artık bir gaye olmuştu.

Bir gün, onunla konuşurken kahveye ihtiyar bir dilenci girmişti. Bizim masaya yaklaşınca arkadaşına dikkatli dikkatli baktı. O güne kadar dilenciye on para verdiğini görmemişim. Eşref saatine mi geldi nedir? Dal kese oldu, dilenciye beş kuruş sadaka verdi.

Biri verir, öteki alırken göz göze idiler. Ben, bu bakışlarda bir anlaşış, tanışış sezmişim. Dilenci gittikten sonra arkadaşın dalgın dalgın düşünmeye başladığını gördüm.

Çok geçmedi, kalktı, kahveden çıktı. Bana da merak olmuştu. Arkasından takip ettim. Köşeyi döner dönmez biraz evvel kahveye gelen dilenciye yaklaşıp konuşmaz mı? Bu mülakat bana esrarengiz görünmüştü. Arkadaşa açık açık sordum. Bana hatıralarını anlattı, yalnız isim söylemeyeceğimi vadettiğim için müstear namlar kullanacağım.

1

On iki yaşında iken babam evlenmişti, annem de hastalıklıydı. Mektebe gidemedim. Zaten tembeldim, çalışmak istemiyordum.

Konu komşu hâlimize acıdılar, beni bir demircinin yanına çıraklığa koydular. İş zordu, koca küreği körüklemekten göz açmaya vakit bulamıyordum.

Aldığım gündelik yaşıma göre fena değildi ama durmadan, dinlenmeden çalışmak gözümü yıldırmıştı.

Annem de ölünce işi gücü bıraktım. Cebimdeki para ile iki üç gün yaşadım. Dördüncü gün açlıktan kıvranıyordum.

Eski ustamın yanına gittim, başka çırak aldığı için beni kovdu. Nereye gittimse hep, çalış dediler. Yine bir akşam iş aramaktan dönüyordum, yorgunluktan kaldırıma çökmüşüm. Boynu bükük oturuyordum. Birdenbire önüme bir kuruş düştüğünü gördüm. Başımı kaldırdım. Parayı atan adam, sakın sakın gidiyordu.

Bu, havadan gelen kuruş beni bu yola sevk etmişti. Öyle ya, sessiz sedasız otururken para gelirse el açacak, biraz da ağlar gibi yalvaracak olursam kuruşlar yağmur gibi yağacaktı.

Yürümeden, yorulmadan para kazanmak az keyif mi? Artık ben, tam işimi bulmuştum. Gelenlere, geçenlere bakıyor, ağlamaklı bir sesle yalvarıyordum, elimi açıyordum. O akşam, yatsı ezanına kadar oturduğum yerde elli kuruştan fazla kazanmışım.

O gece mükemmel karnımı doyurdum ve ertesi sabah, aynı yere çöktüm. Çok geçmedi, yanıma bir ihtiyar dilenci geldi:

— Ne oturuyorsun burada? dedi.

— Sana ne? Dileniyorum.

— Haydi, kalk git. Burası benim yerim.

— Para ile mi satın aldın? Neden senin yerin oluyormuş?

İhtiyar, çok kurnaz ve tecrübeli bir şeymiş! Benimle kavgayı kesti. “Kimsin? Nesin? Nerelisin?” diye ahret sualleri sormaya başladı. Benim, “zanaat”tan olmadığımı, işe henüz girmiş olduğumu anlayınca:

— Bu “zanaat” sandığın kadar kolay değildir. Sen gözü açık bir çocuğa benziyorsun, dedi.

Bana, uzun uzun nasihatler verdi.

— Haydi, seni eve götüreyim. Biraz kıyafetine çeki düzen vereyim. Benimle çalışırsan daha fazla kâr edersin.

Ve her dilencinin, iskele gedikleri gibi gedikli yerleri olduğunu, “zanaat raconu”nda buna dikkat edilmesi lazım geldiğini öğretti.

Onun evini ya bir yangın yeri yahut yıkık bir teneke kulübe sanıyordum. Bir hayli yürüdük, yürüdük.

Şu var ki yan yana yürümüyorduk. Ben, onu arkadan takip ediyordum. O yürürken ağlayarak, sızlayarak el açıp dileniyordu.

Bir şeye dikkat ettim. Herkesten para istiyordu. Hatta üstü başı yırtık pırtık, dilenciden farkı olmayanlardan bile para istiyordu.

Yolun yarısında dayanamadım, sordum. O, başını salladı:

— Bu “zanaat”, bunun üzerine kurulmuştur. İste! Kim olursa olsun, iste! Nerede olursan ol iste! Kovul, yine iste! Sövünsünler, dövünsünler, yine iste!

Böylece zanaatın elifini öğrenmiş oldum.

Mabadı var.

Yeni Yazılarımızı Güzel Yazmaya Çalışınız

Büyük Gâzi-nin Gençliğe Hitabı³⁸ - Mabaat

“İmkhan ve şerâitini düşünmeyecek-sin! Bu imkhan ve şerâit, çok nâ müsâit mahiyette tezâhür edebilir. Istikbal ve cumhûriyetine kast edecek düşmanlar, bütün dünyâda emsâli görülmemiş bir gâlibiyetin mümessili olabilir-ler.

Cebren ve hîle ile aziz vatanın, bütün kal’aları zapt edilmiş, bütün tersânelerine girilmiş, bütün ordular dağıtılmış ve memleketin her köşesi bil-fi’il işgâl edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahîm olmak üzre, memleketin dâhilinde, ikhtidâra sâhip olanlar gaflet ve dalalet ve hatta hiyânet içinde bulunabilir-ler. Hatta bu ikhtidar sâhipleri şahsî menfaatlarını, müstevlilerin siyâsi emelleri-yle tevhîd edebilir-ler. Millet, fakr-ü zarûret içinde harâp ve bîtâp düşmüş olabilir. Ey türk istikbâlinin evlâdi! İşte bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazîfen türk istiklal ve cumhûriyetini kurtarmak-tır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda, mevcut-tur.”

Geçen nüshada başladığımız yazı meşklarının bu hafta mabadını neşir ediyoruz. Geçen hafta söylediğimiz gibi bu yazıları beyaz kâğıda mürekkepli kaleme kopya edenler az zamanda yazılarının güzelleştiğini göreceklidir. Bu suretle yazılarını güzelleştiren

³⁸ Gençliğe Hitabe yeni Türk harfleriyle yazılmıştır.

arkadaşlar yakında açacağımız “En Güzel Yazılar” müsabakasına iştirak edebileceklerdir. Gelecek hafta arkadaşlarımıza daha mütenevvi yazı numuneleri takdim edeceğiz.

Daima Başka Türlü Görünmek Sanatı

Yalnız sakal ve bıyık takmakla çehreyi değiştirmek bir sanat değildir.

Tarihî piyeslerde yalnız kıyafet değiştirmek de bir marifet addolunamaz.

Bir aktörün asıl mahareti çehresinde husule getirebileceği hakiki değişikliklerdir.

Sahnede muvaffakiyetin en mühim amillerinden birisi de çehreyi istenilen bir şekle sokabilmektedir. Bir aktör temsil edeceği şahsın hüviyetine girmek için yüzünde icap eden tahvilatı yapabildiyse temsildeki muvaffakiyetinin yarısını temin etti demektir.

Geçen nüshalarımızın birinde makyaj sanatının inceliklerinden bahsetmiştik. Bu nüshada arkadaşlarımıza bu hususta en mahir birkaç sanatkârı tanımak istiyoruz.

Darülbedayide “Kayseri Gülleri” temsil edilirken “Behzat”ın çehresinde, kıyafetinde hatta sedasında vücuda getirdiği değişiklik pek muvaffak olmuş canlı bir makyaj numunesidir.

“Kayseri Gülleri” ilk temsil olunduğu sıralarda Behzat’ı seyircilerden hiçkimse tanıyamamış ve bu Kayserili pastırma tüccarının asıl hüviyeti o zamanlar meçhul kalmıştı.

Sahne hayatımızda Ertuğrul Muhsin bir makyaj üstadıdır. Ara sıra makyaj sayesinde yarattığı tipler Avrupa sahnelerinde tesadüf edilenlerden daha muvaffakiyetli değilse bile tamamen onlardan farksızdır.

Yine Darülbedayi artistlerinden Şaziye Hanım’ın “Baykuş” piyesinde temsil ettiği “Emeti Kadın” rolü kuvvetli bir makyaj numunesi olarak gösterilebilir. Henüz pek genç olan Şaziye Hanım rol icabı kendisini çok muvaffakiyetle ihtiyar göstermiştir.

Son senelerde muvaffakiyetleri tevali eden M. Kemal Bey dahi makyajlarına fazla ehemmiyet vermektedir. Mürâi piyesindeki rolünde ihtiyar, bunak Kemal’i görenler onun henüz yirmi beş yaşında bir genç olduğuna ihtimal vermezler.

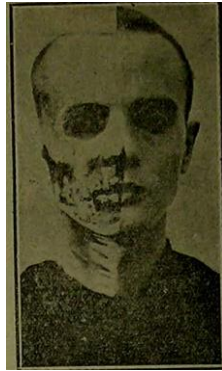
Çehreyi değiştirmek için en çok müşkülata burunda tesadüf edilir. Buruna maharetle ilaveler yapmak cidden güç bir iştir.

Sahneye çıkmaya hazırlanan bir artistin yanında bulunduysanız onun saatlerce aynanın karşısında makyajıyla meşgul olduğunu görmüşsünüzdür. Önünde bulunan rengarenk boya kutuları, fırçalar ve müteaddit macun tüplerinden mürekkep bir yığın içinden intihap ettiklerini yüzüne sürmek suretiyle temsil edeceği insanın şahsiyeti iktisap etmesini seyretmek çok zevkli ve meraklı bir şeydir.

Bilfarz rol icabı bir veremli temsil edilmek isteniyorsa yanaklar çukurlaştırılır, gözlerin çevresi karartılır, çehreye hakiki bir veremlinin süzgünlüğü verilir. Makyaj yaparken sahnenin ziya tertibatını da nazarıdikkate almak icap eder. Bu keyfiyet artistin zevk ve maharetine bağlı bir iştir.

Avrupa’da kadın rollerinde bihakkın muvaffak olmuş erkek sanatkârlara çok tesadüf edilir. Hatta oradaki kadın zannedilen artistlere aşık olan seyirciler pek çoktur. Bu sanatkârlar seslerinin ahenktar inceliği, göğüslerinin latif dolgunluğu ve kalçalarının cazip kıvraklığıyla bir kadından tamamen farksızdırlar.

Makyaj sayesinde çehreye zalim, alçak, zayıf ve hastalıklı ifadeler verildiği gibi bir erkeği kadın suretinde göstermek de makbul oluyor. Bizde Hazım Bey kocakarı rollerinde muvaffakiyet gösteren bir artisttir.

Şekil 142. Çehresinde bir makyaj şaheseri vücuda getiren sanatkâr

Bu sahifeye resimini derç ettiğimiz Alman sanatkârı çehresinde bir makyaj şaheseri vücuda getirmeye muvaffak olmuştur. Yüzünün sol tarafını o kadar maharetle boyamıştır ki vehle-i ûlâda bir iskeletle karşılaştığınızı zannedersiniz. Elindeki tüyü bu kadar mahir kullanan sanatkâr hiç şüphe yok ki temsil ettiği rolü kudretle canlandırarak ve seyirciler üzerinde kuvvetli tesirler bırakacaktır. Yine “Esteynermah” namındaki bir Alman kadını burnuna fazla ilaveler yapmak hünerini göstermekte dünya birinciliğini kazanmıştır.

Velhasıl bir saat evvel gördüğünüz genç, şen ve sevimli bir artisti biraz sonra senelerin tahripkâr tesiriyle solmuş, ihtiyarlamış bir hâlde görmeniz mümkündür. İşte makyaj sanatının inceliği, kuvveti buradadır.

Artistlerin muvaffakiyetlerini temin eden amillerden diğeri de temsil edeceği tiplerin hayat-ı hakikideki numunelerini tetkik etmelerindedir. Sanatına aşık olan bir artist temsil edeceği tipe göre mesela günlerce balık pazarı meyhanelerinde dolaşacağı gibi mahalle kahvelerinde saatlerce nargile takırdatmaya da katlanmalıdır. Ta ki temsil edeceği insanı en ufak hareketine varıncaya kadar tetkik ederek sahnede aynını canlandırmaya muvaffak olabilsin.

Hiç şüphe yok ki ömrünü bu işlere hasretmiş sanat âşığı artistlere Avrupa’da olduğu gibi şimdi memleketimizde de tesadüf ediliyor.

Eski Türk Padişahlarının Saraylarında Gözdele Nasıl Yaşarlardı?

Eskiden her ne suretle olursa olsun saraya intisap eden kadınlar gıpta ve haset celp ederdi fakat onların kafes arkasında bir mahpus hayatı yaşadıklarını kimse düşünmezdi. Sarayların loş odalarında tembel³⁹, oturup yan gelmekten başka vazifeleri olmayan bu kadınlar padişahın nazarıdikkatini celp edemedikleri takdirde yaşamak hakkında hiçbir fikir edinmeden dünyaya gözlerini yumarlardı. Şuursuz, muhakemesiz bir sürü kadınlarla dolan harem dairelerinde yalnız behimi kıskançlık gavlari nazarıdikkati celp ederdi. Bilhassa yeni gelen cariyeler güzellikleriyle nazarıdikkati celp edecek şekilde iseler bütün harem halkı onların aleyhine hücum eder ve kızcağızın yüzünü gözünü tırmalayarak çirkinleştirmeye çalışırlardı. Harem kadınlarının dünya hakkında hiçbir fikre sahip olmadıklarını şu zikrettiğimiz misal çok güzel göstermektedir.

Harem ağalarının taht muhafazası da bir saray arabasıyla şehri gezmeye çıkan birkaç kadın hayretle etrafı temaşa ederlerken arabayı bir kasap dükkânının önünde dururlar ve dükkânda asılı duran koyun etlerine hayretle bakmaya başlarlar. İçlerinden hiçbirisi bunların ne olacağını kestiremez. Nihayet harem ağasına sorarlar. Arap bunların koyun eti olduğunu söyleyince kadınlar hayretlerinden şaşırırlar. Her gün yedikleri etin bile farkında olmayan o zamanın harem kadınlarına ağlamalı mı gülmeli mi?

³⁹ Dergide “tenbel” şeklinde yazılmıştır.

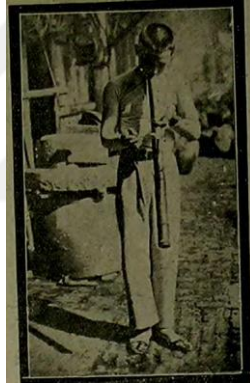
Kısa Saçlı Kadınlar İçin

Kesik saç modası artık dünyanın her tarafını istila etmiş bulunuyor. Bidayette bu modanın her tarafta revaç bulamayacağını iddia edenler aldandılar. Bilakis artık uzun saç kıymet veren hiçbir kadın kalmadı ve öyle zannediyoruz ki uzun saç modası artık hiçbir zaman avdet etmeyecektir. Resmini derç ettiğimiz iki taraflı ayna kesik saçlı hanımların tuvaleti için icat olunmuştur.

Şekil 143. İki taraflı ayna

Dünyanın Dört Köşesinde Neler Olup Bitiyor?

Şekil 144. Genç Çinli

Çin medeniyet yolunda gösterdiği tekâmül alametlerine rağmen eski ananesi ve fena huylarını kaybetmemiş. Fotoğrafımız, sokak ortasında afyon çubuğunu yakan bir genç Çinliyi gösteriyor.

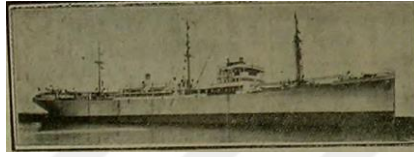
Şekil 145. Mıknatıslı satranç

Bu mıknatıslı satranç tahtası şimendifer seyahatleri için yapılmıştır. Bu sayede taşlar yerlerinden oynamıyorlar ve trenin sarsıntısından oyun bozulmuyor.

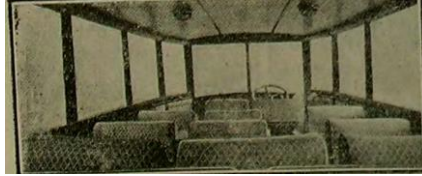
Şekil 146. İngilizlerin tedbiri

İngiliz kadınları müstakbel bir harpte şehirleri zehirleyecek olan muhnik gazlara karşı şimdiden tedâbir alıyorlar ve hususi surette imal edilen maskeleri kullanmaya alışıyorlar.

Şekil 147. Mazot yakan vapur

Maden kömürü yerine mazot yakan bu vapurun bacasına dikkat ederseniz ne kadar kısa ve küçük olduğunu görürsünüz. Kısa ve küçük baca, mazot yakan vapurun alametidir. Aklınızda bulunsun.

Şekil 148. Yolcu otomobili

Bu muazzam yolcu otomobili New York ile Chicago arasında seferler yapmakta ve elli yolcu taşıyabilmektedir. Günden güne büyüyen yolcu nakline mahsus otomobiller yakın bir istikbalde şimendiferlerin yerini tutacaklardır.

Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 3

Talihim olsaydı başkaları gibi ben de zengin olurum demeyiniz. Dünyada talih diye bir şey yoktur. Her şey tesadüfe bağlıdır. Servet de saadeti temin eden bir vasıta değildir.

3'üncü Ders

Geçen iki derste verdiğimiz temrinlerle muntazaman meşgul oldu iseniz görüyorsunuz ki iyiliğe doğru kendinizde bir başkalık belirmeye başlamıştır. Bu başkalık kuvvetlenen iradenizdir. Bu dersi yine iradeye temas eden mühim bir bahse tahsis ediyoruz.

Bakışlar

Gözlerin kuvveti, bakışın tarzı hayatta çok mühim rol oynayan bir amildir.

İradesiz insanlar ekseriya karşılarındakinin gözünün içine bakamazlar. Onların zayıf nazarları kuvvetli bir bakış karşısında hemen erir ve gözlerini indirmek mecburiyetinde kalırlar.

Konuşurken yüzünüze bakamayan bir insan üzerinizde daima menfi bir tesir yapmıştır. Onun söylediği en doğru, en samimi sözleri bile şüpheyle dinlemiş ve inanmak istememişizdir.

Konuşurken karşıındakinin gözüne bakmayan insanlar maalesef pek çoktur. Konuşurken muhatabımızın gözünün içine bakmaya alışalım. Bu bizim samimiyetimize ve irademizin kuvvetine dalalet etmesi itibarıyla çok mühimdir. Bu suretle muhatabımıza emniyet telkin etmiş ve onu sözümüze inandırmış oluruz.

Konuşurken veya dinlerken muhatabınızın gözünün içine bakmıyorsanız meyas olmayınız. Size kuvvetli nazarlara tahammül etmek için bir yol göstereceğim. Birkaç defa tecrübe ediniz ve katiyen muvaffak olursunuz.

Birisi ile konuşurken veyahut bir kimseye bir şey anlatırken gözlerinizi muhatabınızın iki gözleri arasına yani burun direğine tevcih ediniz. Bu tecrübeyi birkaç defa yapıp alıştıktan sonra gözlerinin içine bakmaya muvaffak olursunuz.

Diğer bir usul: Bir aynanın karşısına geçerek kendi gözlerinizin içine bakınız ve aynada görülen kendi şeklinizi bir yabancı farz ederek bunu günde bir iki defa üç beş dakika tecrübe ediniz. Elde edeceğiniz netice kati olacaktır.

Neler Yemeliyiz ve Nasıl Yemeliyiz?

Yemek bahsi de iradenin kuvvetlenmesi meselesinde çok mühimdir. Her şeyde olduğu gibi sofrada başında da aceleciliği bertaraf etmeliyiz. Dikkat etmişseniz farkına varmışsınızdır. Lokmalarını çiğnemedi yutanlar iradesiz insanlardır. Lokmalarınızı yavaş yavaş çiğneyiniz ve yemek yerken mümkün mertebe az konuşunuz. Çiğnenmeden yutulan lokmalar mideyi bozar ve mide rahatsızlıklarını tevellüt eder.

Viyanalı meşhur bir profesör “Uzun yaşamak için sofradan tamamen doymadan kalkmalıdır.” diyor. Biz bu kadar ileriye varmayacağız. Yalnız midemizi fuzuli ağır yemeklerle doldurmamak lazım geldiği noktasında ısrar edeceğiz.

Bilhassa akşam yemeklerimize dikkat etmeliyiz. Eğer erken yatıyorsak gece hazım ile meşgul olan midemizi bozmamak için ağır hamur işleri ve et yemekleri ile doldurmamalıyız. Yemeklerimizde daima sebzeleri tercih etmeliyiz. Zayıf bünyelere hizmet eden et yemekleri, kuvvetli bünyelere faydasızdır.

Japonlar ve Çinliler dünyanın en az et yiyen milletleridir. Bundan dolayı çok çevik, çok mukavim bir bünyeye sahiptirler.

Midenin bozulmasını intaç eden fazla yemekler sıhhat üzerine çok fena tesir yaparlar. Mide bozukluğu insanı yalnız rahatsız etmekle kalmaz, tabiatını da değiştirir ve bedbin yapar. Mide rahatsızlıklarına müptela olan insanların hepsi neşesizdirler.

Bu hafta zarfında yine ilk derste tavsiye ettiğimiz jimnastik temrinlerine devam ediniz. Bu jimnastikleri bir ayna karşısında yapmanız kabilse yapınız. Gelecek dersimizi hayattaki vazifelerimize tahsis edeceğiz. İş arayanlara, iş isteyenlere teşebbüslerinde muvaffak olmaları için bazı istifadeli yollar göstereceğiz.

Bu üçüncü dersi ikmal ederken bütün arkadaşlara bir tavsiyede bulunacağız. Bu dersleri bir defa okumakla iktifa etmeyiniz. Her defa gözünüzün önünde bulundurunuz ve müteaddit defalar okuyarak fikrinize nakşediniz.

Fotoğraf Makineleri Hakkında...

Henüz bir fotoğraf makinesine sahip değilseniz bu sahifedeki nasihatleri nazariitibara alarak ondan sonra fotoğraf makinesi almaya teşebbüs ediniz.

Fotoğrafçılık son seneler zarfında pek çok kimseleri alakadar etmeye başladı. Tanıdığımız bazı fotoğrafçı dükkânlarının makine satışından anlıyoruz ki heveskârların adedi günden güne artmaktadır. Bizde de Avrupa’da olduğu gibi fotoğraf çekmek merakı istifadeli eğlenceler sırasına girmiştir. Bazılarının zannettikleri gibi fotoğraf yaz günlerine mahsus bir eğlence değildir. Kışın karlı manzaraları da onun müteaddit mevzularından birini teşkil eder. Birer fotoğraf makinesi tedarik etmek isteyen arkadaşlarımızın pek çok olduğunu biliyoruz. Kendilerini tenvir için müteaddit fotoğraf makineleri hakkında istifadeli birkaç malumat vermeyi faydalı bulduk.

1. Bir fotoğraf makinesi alırken pahalısına gitmeyiniz. Ucuz makineyi tercih ediniz. On liralık bir makine ile otuz liralık bir makine arasında pek az fark vardır. Aşağı yukarı her makinenin çıkardığı resimler birbirlerine benzer. Yalnız fotoğraf makinesini iyi kullanmak hünerdir. Seksen, yüz hatta iki yüz liraya kadar satılan hassas objektifli pahalı makinelerle ucuz makinelerin farkı şuradadır: Pahalı makineler karanlık havalarda resim çektiği gibi dörtnala koşan atı, bir otomobili veya şimendiferi aynen zapt eder. Hâlbuki ucuz makineler süratle hareket eden bir şeyin resmini alamaz ve karanlık havada iyi işlemez. Bu kadar küçük fark için pahalı makinelere para bağlamak akıl kârı değildir.
2. Piyasada körüksüz, körüklü makineler namı altında iki türlü makine mevcuttur. Körüklü makinelerin kullanışı ve nakli kolay olduğu için herkes tarafından tercih edilmektedir. Körüklü makinelerle hem cam hem de pelikol kullanmak kabildir.
3. Pelikol camdan daha pahalı olmakla beraber daha kullanışlıdır ve açık havada kullanılabilir. Pelikolün mahzuru pahalılığı ve cam kadar net resim çıkarmamasıdır ve cam pelikole nispeten daha ucuzdur. Binaenaleyh camı pelikole tercih etmeniz kendi menfaatiniz iktizasıdır.
4. Piyasada “streoskop” sistemi namı verilen bir nev makine daha vardır ki resimleri çift alır. Bunun bir iyiliği varsa resim kâğıda nakledilip hususi çifte gözlü bir pertevsiz ile bakıldığı zaman resmi mücessem ve canlı gibi gösterir fakat bu makineler elli, altmış lira arasındadır ve kullanışı çok müşküldür. Fotoğrafçılığa yeni başlayan müptedilere bu makineleri tavsiye etmeyiz.
5. Bir fotoğraf makinesi alacağınız zaman her hâlde fotoğrafçılıktan anlayan birisiyle gidiniz. Müteaddit dükkânlarda muhtelif makineleri gözden geçirmeden teferruatlarına vakıf olmadan almayınız. Makinelerin piyasası olmadığı için bir dükkânda yirmi liraya

olan bir makine diğerk dükkânda daha ucuz veya daha pahalıdır. Bunun için üşenmeden, yorulmadan her dükkâna uğrayınız. Bu iş aceleye gelmez. Biz hiçbir tüccara fuzuli reklam yapmak istemediğimiz için falan veya filan dükkânda güzel ve ucuz makine bulursunuz demeyeceğiz. Bunu kendi zevkiseliminize bırakıyoruz.

Arkadaşlarla Baş Başa

Ayvalık'ta Arslan Şekip Bey'e:

1. Sünnetçilik yapmak için muhakkak surette elinizde şehadetname lazımdır. Hususi surette yaparsanız mesul olursunuz. Ayvalık Sıhhiye İdaresi'nden ne suretle bir şehadetname alabileceğinizi tahkik ediniz.
2. Tıbbi mecmualar vardır. İkbâl Kütüphanesi'ne müracaat ederseniz size lazım olan tafsilat ve abone şeraiti bildirilir.
3. Yeni Türk harfleri ufak mührelere girer fakat hakkederken biraz zahmet çekilse bile daha zarif bir şey vücuda gelmiş olur.

Amasya'da Murat Saim Bey'e:

Baytar mektebi müdüriyetine cevap için pullu bir zarf göndererek müracaat ediniz ve bize sorduğunuz sualleri oraya sorunuz. Bizim size mektepler hakkında vereceğimiz malumat eksik olabilir ve size iyilik yerine kötülük yapabilir.

Bursa'da: Ş. F. Bey'e:

1. Unutkanlığı tevellüt eden birinci derecede suistimal, ikinci derecede de sigaradır. Eğer unutkanlıktan kurtulmak istiyorsanız bu iki belayı da terk etmeniz lazımdır.
2. Günde içtiğiniz iki paket içinde 40 adet sigara vardır. Günde 40 adet sigara içmekte devam ederseniz beş sene sonra bütün hafızanızı kaybedersiniz.
3. İktisat hakkında bu haftaların birinde çok etraflı bir yazı neşir edeceğiz.

Ameleden Fatihli Mehmet Efendi'ye:

Fikirlerinizi çok doğru bulduk. İstedığınızı yapacağız.

Bakırköy'ünde Salahattin Bey'e:

1. Hocasız dans öğrenmek imkânı yoktur. Masallara inanmanız doğru değildir. Dans öğrenmek istiyorsanız bir muallimden öğreniniz.

2. Kuponları kesmekle gazete bozulmaz. Biz kuponları Arkadaş mecmuasını almayıp da müsabakaya iştirak etmek isteyenlere mâni olmak için neşir ediyoruz. Yoksa onlar da iştirak ederse Arkadaş'ı alanların haklarına tecavüz etmiş olurlar.
3. Arkadaş muharrirleri mütevazı ve reklamı sevmeyen arkadaşlarınızdır. Onları görmek ve tanımak istiyorsanız idarehaneye teşrif edersiniz.

İzmir'de Bornova'da Vahit Bey'e:

1. Arkadaş'ın hangi numaraları eksik ise beher eksik nüsha için beş kuruşluk posta pulu gönderdiğiniz takdirde derhâl takdim ederiz.
2. Bin Bir Gece Masalları'nı neşir edenlerden sormanız daha münasiptir. Biz tahmin edemeyiz.
3. Mektepler bu sene teşrinievvelde açılacak.
4. Bu sene bütün mekteplerde Latin hurufatı okunacaktır.

Aydın'da E. C. Bey'e:

Suistimale müptela olduğunuzu bildiriyorsunuz ve sıkletinizin boyunuza nispetle neden dört kilo eksik olduğunu soruyorsunuz. Aziz arkadaş siz her şeyden evvel iradenizi kuvvetlendirerek suistimali terk etmeye çalışınız. Ona muvaffak olursanız sıkletiniz de ziyadeleşir, sıhhatiniz de düzelir. Her türlü dert suistimal kapısından girer. Azmederek bu huydan vazgeçiniz. Türk neslinin lügatinde bu suistimal kelimesi bulunmamalıdır. Vazgeçtiğinizi bize bildirirseniz sizi tebrik ederiz.

Kadıköy'ünde İsmail Hakkı Bey'e:

1. Aylık abone kaydetmiyoruz. Arzu ederseniz yirmi kuruş gönderirsiniz ve biz de size bir ay müddetle dört nüsha gazete irsal ederiz.
2. Müsabakada yanlışlık yoktur. Siz yanlış halletmişsiniz.
3. Çok aceleci iseniz "Hayatta Muvaffak Olmak İçin" serlevhası altında neşir ettiğimiz yazıları okuyunuz. İrade kuvveti ile bu hâlden kurtulursunuz.
4. Müsabakalarda kazanamıyorsanız talihsizliğinize hamletmeyiniz. Talih yoktur. Tesadüf vardır. Size gayet hazin bir misal zikrederim.

Arkadaş'ın geçen seferki müsabakasında Ankara'dan bir karimiz ipekli bir mendil kazandı. O karinin pederinden şöyle bir mektup aldım. "Yavrum müsabakanızda bir ipekli, mendil kazandı fakat kendisi geçen hafta vefat ettiği için hediyenizden istifade edemeyecektir."

Biz de bittabi kederli babasına yavrusunun bir hatırası olarak mendili gönderdik.

Şimdi size soruyoruz. Bu kimse talihli midir? Talihli olsaydı yaşardı diyeceksiniz. O hâlde talihe inanmayınız ve her iyi neticeyi bir “tesadüf” olarak kabul ediniz.

Amasya’da Murat Selim Bey’e:

Fotoğraf makinesi almak için İstanbul’da Eminönü’nde, Selanik bonmarşesine Arkadaş tarafından tavsiye edildiğinizi bildirerek müracaat ediniz. Oradan size lazım olan malumat ita olunur. Biz ticari mahiyette siparişlerle meşgul olmuyoruz.

Mustafa Asım Bey’e:

Bu sene mekteplerde yeni harfler okunacaktır. Mademki iptidai mektebi bu sene ikmal ettiniz, yeni yazıyı öğrenmek için tekrar mektebe girmeye lüzum yoktur. Halk dershanelerinde beş, on gün zarfında öğrenebilirsiniz. Yeni harf zannettiğinizden çok kolaydır.

Sultan Selim’de B. Efendi’ye

“Tahsilim hemen yok gibidir.” demenize rağmen yazınızı ve ifadenizi düzgün bulduk. Trikotaj makinistliği fena bir sanat değildir. Sanat değiştirmekte ne menfaatiniz olacak? Bu işin istikbali vardır. Hele kendiniz yavaş yavaş bir iki makineye sahip olursanız dolgun yevmiye temin edersiniz. Bizim fikrimiz bu merkezdedir.

Erbaa’da N. K. Bey’e:

Sualinizi anlayamadık. Daha açık ve daha anlaşılacak surette yazınız.

El-Aziz’de Hamit Tekin Bey’e:

1. Bize kalırsa ne edebiyatı ne de ressamlığı tavsiye ederiz. Vakıa kuvvetli bir edip ve iyi bir ressam çok para kazanabilir fakat orta bir edip ve zayıf bir ressam hiç para kazanamaz. Siz kendinize daha başka bir meslek temin ediniz. Mesela ticaret yapınız. Vaziyetiniz müsaitse İstanbul’a gelip ticaret mektebine giriniz.
2. Yazdığınız hikâyeleri gönderebilirsiniz. Okuyup fikrimizi bildiririz.
3. Ziraat de ticaret de çok istifadeli mesleklerdir.
4. Yeni yazıyı doğru okuyup yazmak için dil encümeninin yakında neşir edeceği sarf kitabına intizar ediniz.

5. Arkadaş'ın bir seneliği yani 52 nüshası bir cilt teşkil edecektir. Ciltlerimizi yakında mevki-i fûrûhta çıkaracağız.

Yozgat'ta Şoför Muammer Vecdet Bey'e:

1. İstanbul'da herhâlde iş bulabilirsiniz fakat bize kalırsa sizi daha iyi tenvir edebilecek vaziyette olan Taksim'de şoförler cemiyeti riyasetine bir mektup yazınız ve oradan gelecek cevaba intizar ediniz.
2. O romanın ismi "Güneş Batarken" değil "Gün Batarken"dir. Fiyatı 25 kuruştur. İkbâl Kütüphanesi'nde satılmaktadır.

Samimi Arkadaşlar⁴⁰

Geçen nüshalarımızın birinde idarehânemize gönderilecek gurup hâlinde arkadaş fotograflarını neşr edeceğimizi yazmışdık. bu hafta aldığımız iki gurupu neşrediyoruz. toplu bir halde resimlerini gönderen arkadaşların resimlerini neşretmekte devam edeceğiz.

Şekil 149. İki candan arkadaş: Cemal ve Ahmet beyler

Şekil 150. Kaymak donduran mesîresinde bir arkadaş gurupu

⁴⁰ On dördüncü nüshadan itibaren okur fotoğraflarının yayımlandığı bölüm yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Markalı Zarf, Kâğıtlar

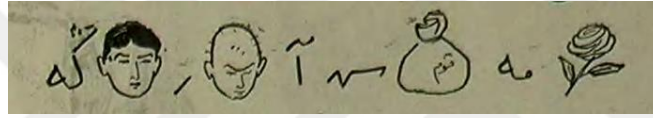

Şekil 151. Yeni yazı markaları

Arkadaş mecmuası arkadaşları için yeni yazı markalarından her isim için zarf ve kâğıt tab etmiştir. İki numunesini yukarıya derç ettiğimiz bu markalar en birinci nev zarf ve kâğıt üzerine tab edilmiştir.

Bir paket derununda en iyi cinsten 12 kâğıt ve 12 zarf vardır, fiyatı yalnız 30 kuruştur. Taşra siparişlerinden ayrıca posta ücreti alınmaz.

İkinci Müsabakamızın 6 Numaralı Şekli

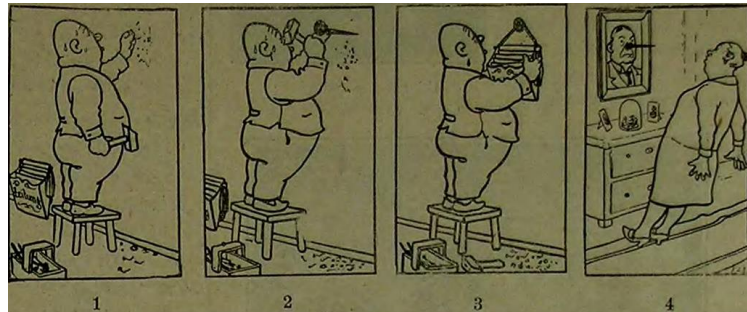

Şekil 152. Gülme komşuna, gelir başına

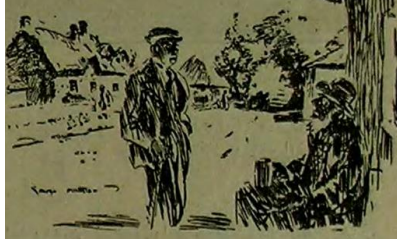
Bu altıncı şekil ile müsabakamız hitam bulmaktadır. Resimli darbimeselleri hamleden arkadaşlar hâl varakalarını müsabaka kuponlarıyla birlikte; İstanbul, Ankara Caddesi'nde Arkadaş mecmuası müsabaka memurluğu adresine göndermelidirler. Müsabakanın neticesi 17'nci nüshada ilan edilecek ve hediye kazananların esamisi neşir edilecektir.

Müsabaka kuponu: Numara 6.

Karikatür Sahifesi

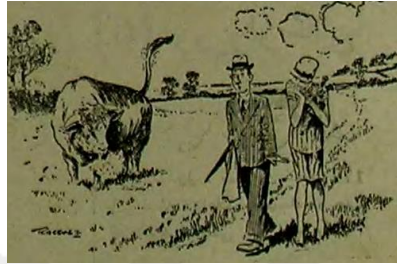
Şekil 153. Münderecatsız hikâye: duvara çakılan çivi

Şekil 154. Karikatür 58

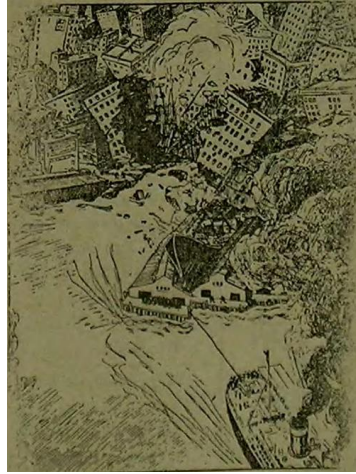
Hilal-i Ahzar azası: — İçkiyi terk ederseniz seksen yaşına kadar yaşarsınız.

Ayyaş: — O hâlde çok geç kalmışım. Terk edemeyeceğim. Tam seksen bir yaşımdayım.

Şekil 155. Karikatür 59

Cesur zevç: — Sen sağ tarafa geçersen daha iyi olur. Belki kadın olduğun için öküz senin üzerine yürümez.

Şekil 156. Karikatür 60

Dünyanın en büyük transatlantiği limanı terk ederken halatları çözmeyi unutmuş.

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

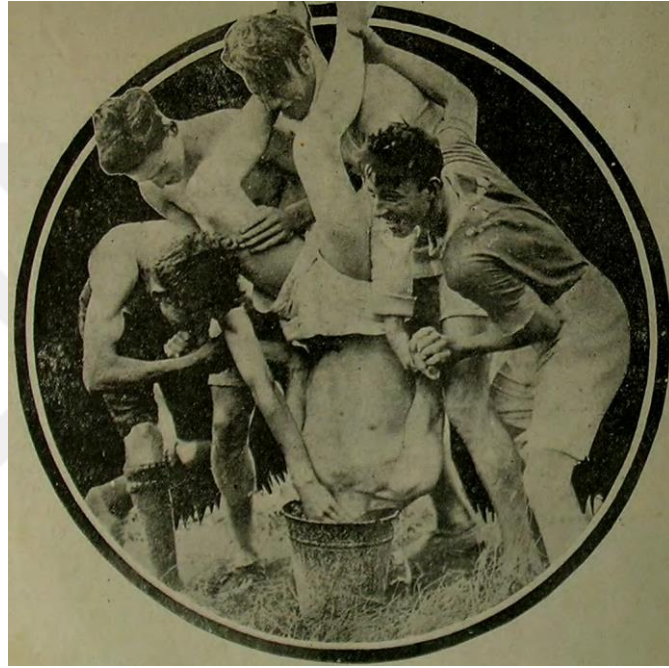
Arkadaş No 15⁴¹

Nushası 5 kuruş

3 Teşrini Evvel 1928

Her hafta çarşamba günleri neşr olunur resimli mecmûadır.

İngilterede Isporcular

Şekil 157. 15. sayı kapak fotoğrafı

İngilterede kuluplere giren acemi isporcular bâzı gülünç merâsime tâbi olurlar. Yukarıya derç ettiğimiz fotoğraf merâsim ile istikbal olunan bir acemi isporcunun hali pür melâlini gösteriyor.

Arkadaşça Konuşalım

Dedikodunun Zararları

Mütemadiyen karşısındakine ağız açtırmadan söylemek, muhatabının lakırdısını ağzına tıkamak gevezeliktir. Dünyada başka konuşulacak şey kalmamış gibi münhasıran adam çekiştirmek, herkesin ayağına ip takmak, tanıdığının tanımadığının aleyhinde atıp

⁴¹ On beşinci nüshadan itibaren kapak sayfası yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

savurmak fesatlıktır fakat dedikoduculuk bunların ikisinden de fena, ikisinden de muzır ve tehlikelidir.

Geveze; muhatabını sıkar, tazip eder, başını ağrıtır ve etrafındakileri birer birer kaçırtır. Aman tesadüf etmeyelim, göz göze gelmeyelim, beni görmesin diye ondan bucak bucak kaçarsınız. Sinmek buna karşı bir tahaffuz çaresi vardır.

Fassalda, adam çekiştirdiği ve aleyhte bulunmak onun ezeli itiyadı olduğunu bildiğiniz için sözlerini iskontoyla dinlersiniz. Binaenaleyh, ona onun zehrine de karşı panzehrimiz mevcuttur. Fakat dedikodu denilen afete karşı silahımız, tahaffuz çaremiz, panzehrimiz yoktur. Zaten dedikoduyu huy etmiş adamlar, gevezeler, fassallar gibi zamirlerini açığa vurmazlar. Daima sinsidirler, enlemde yürür ve gaflet anlarını gözeterek arkadan vururlar. Bu itibarla, tehlikeleri büyük ve mazarratının derecesi ölçüsüzdür.

Dedikodu evvela, bir mübahase izinde başlar ve insana şüphe gelmez. Bunun umumi tarifi “söz alıp söz götürmek” se de birçok şekilleri vardır.

Bir arkadaşınızla, her nedense aranız şeker-renk... Dedikoducu bunu hissetti mi lakırdıyı evirir çevirir, sizin his ve temayüllerinizi kollar, aslı faslı olmayan vakaları şahit göstererek anlatır ve dinletmenin de yolunu bilir.

Dikkat ediniz, dedikoducu katiyen kendi fikrini, mütalaasını söylemez. O; muhbir saftır, daima nakleder. O da sizin iyiliğinizi istediği, sizi sevdiği içindir.

İşte böyle görüldüğündendir ki sözleri tesir eder, kendine minnettar bırakır.

Dedikoducunun kullandığı usuller birçoğudur. Size tesadüf etti mi hemen yaklaşır:

— Yahu, S... Bey’le aran açık mı? Hâlbuki sen daima onun lehinde söylersin. Geçen gün bir mecliste idik... Hatta N... Bey de orada idi. S... Bey, senin aleyhinde bir söylemediğini bırakmadı. Rezalet birader! Ben, mâni olacak oldum. Beni de haşladı. Ne oldu Allah aşkına? Kavga mı ettiniz?

Kalbinize ilk zehir tohumunu saçmıştır. Her tesadüfünde tazeler, kininizi alevler. Aynı zamanda, sizin aleyhinizde söylemedik söz bırakmadığını rivayet ettiği S... Bey’i de doldurmayı ihmal etmez:

— D... Bey çıldırmış mı? Onun iyiliği için ne kadar canla başla çalıştığını gördüm. İnsanlara iyilik yaramıyor, vessalam. Senin öyle aleyhinde ki...

Böylece iki tarafın arası gerginleşir, son arkadaşlık bağları bu gerilmeye tahammül edemez, kopar. Gördünüz mü arkadaşlar? Bir tek kişinin mefsedeti yüzünden bir arkadaş kaybediyorsunuz.

Dedikoducu herkese erer, yeter. Karı koca arası açmakta, ev bark yıkmakta mahirdir. Mesela kayınpederinizle gidiyorsunuz. O yanınıza gelir:

— Geçen gün yanında haremın olduğu için gelemedim. Mühim bir şey söyleyecektim, anlatayım.

Hâlbuki anlatacağı, dinleteceğı bir şey yoktur. O gün sizinle beraber gördüğü kadın, zevceniz değildir. Kayınpederiniz evde kızına:

— Geçen gün zevcinle nereye gittin? diye sordu mu bir kızıl kıyamettir kopar. Artık ayıklayın pirincin taşını.

Dedikoducunun dil uzatmadığı yer yoktur, arkadaşlar! Kendimizi onun şerrinden muhafaza için adımlarımızı dikkatle atalım ve her söylenene inanmayalım ve her söylenen sözün doğru olduğu nispette yalan da olabileceğini düşünerek ona göre hükmümüzü verelim.

Aranızda suitefehhüm olan bir arkadaş için sizin aleyhinizde bulunduğunu söylerlerse söylenene inanmaktan ziyade giden o arkadaşınızla olan suitefehhümü izale edin. Bu tarz hareketten size ziyan gelmez, arkadaşınızı yeniden kazanırsınız.

Arkadaşlar! Dedikodudan kaçtığımız kadar, dedikoduculardan da kaçalım! Çünkü bu sakim huylarını belki size de aşılrlar.

Arkadaşınız

Boşanma Davasında

Reis ayrılan ailenin biricik çocuğuna:

— Annenle mi yoksa babanla mı beraber gitmek istersin?

— Otomobilimiz hangisinde kalacaksa onunla...

Felaket

- Baba, bakkalcı bana “Bu sene içinde evleneceksin” dedi.
- O adam doğru söyler oğlum. Zaten dün de ben gitmişim. Bana da “Bu sene içinde sizin başınıza bir felaket gelecek.” demişti. Bak nasıl doğru çıktı!

Doğru!

- Beyefendi evde mi?
- Hayır efendim...
- Ee ne zaman gelecek dersiniz acaba?
- Vallahi bilemem beyim. Beyefendi “Gelene evde yokum deyiniz” dediği vakit ne zaman geleceği belli olmaz ki...

Edison ve Gramofon⁴²

41 seneden beri akıllara hayret verecek derecede tekâmül eden gramofon Edison’un eser-i icadıdır. Bu tekâmülü bir gözden geçirelim.

Kırk bir sene evvel, 1887’de Amerika’dan bir ses yükseliyordu. Edison isminde genç bir mühendis sesi zapt etmeye muvaffak olmuş ve “fonoğraf” ismini verdiği bir makine icat etmiş! Bu haber bütün dünyaya yayılmış ve herkesi hayretler içinde bırakmış idi.

İlk zamanlar bu havadise pek az kimseler inandı. Herkes Amerikalıların, Avrupalıların şaşırtmak için uçurttukları bir balon zannetti fakat ilk makineler Avrupa’ya gelince iş değişti. Plağını bir liraya kadar dinleten dükkânlar açıldı ve bu yüzden pek çok kimseler zengin oldu.

Bugün artık gramofon o kadar tabii, o kadar basit bir eğlence vasıtası olmuştur ki hemen herkesin evinde, masasının üzerinde bulunmaktadır. Fakat gramofon bu tekâmül devresine vasil oluncaya kadar pek çok safhalar geçirmiştir.

İlk gramofonların plakları birer kovan şeklinde idi ve el ile çevrilirdi. Makineli gramofonlar ilk defa 1900 senesinde Paris sergisinde teşhir edilmişti. O zamandan beri

⁴² Başlık yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

gramofona olan revaç günden güne ziyadeleşmeye başladı. Hele son senelerin dans iptilası bütün dünyayı sardıktan sonra gramofon satışları yüzde beş bin nispetinde tezayüt etti. Elyevm gramofon imali ve satışı yüzünden bütün dünyada milyonlarca insan geçinmekte ve ekserisi de zengin olmaktadır.

Son bir iki sene zarfında gramofon plaklarında ve makinelerinde müşahede edilen tekâmül son dereceyi bulmuştur. Bugün iyi bir makinede çalınan bir plak bütün musikinin inceliğini hemen hemen aynıyla muhafaza ederek neşir ediyor.

İşittiğimize göre yine Edison'un vücuda getirmek üzere olduğu bir makine sayesinde şu birkaç sene zarfında daha mütekâmil ve sesi aynen neşreden makineler piyasaya çıkacaktır.

Elyevm gramofon sahiplerini düşündüren plakların yüksek fiyatlarıdır. Gramofonun tekâmülü ile beraber ucuz plak vücuda getirmenin yolu da bulunsa herkes bu güzel eğlence vasıtasından daha iyi istifade eder.

Edison'un ihtiraları:1. gramofon 2. elektrik lambası 3. elektrik ile adres basan makine 4. elektrik megafon 5. kabil-i nakil projektör 6. sinema projektörü.

İptidai İnsanlarda Zihniyet

İptidai insanlardaki zihniyetin derecesini ölçmek bizim için çok müşküldür. Bizim onları yakında tanımadan, görmeden bir fikir edinmemiz imkân haricindedir.

Afrika'nın ortasından iptidai insanların mahiyetinden gelen bir Fransız seyyahı icraen iptidai insanlardaki zihniyet hakkında küçük bir eser neşretmiştir. Bu eserde kuvvetli gördüğümüz misalleri aşağıya derç ediyoruz:

Hastalık hariçten gelen, vücuda girerek onu kemiren bir canavar telakki eden vahşiler hastalığın vücuda girmemesi için gece yatarken burun, kulak vesair deliklerini pamuğa benzeyen bir ot ile tıkırlar.

Rakamlar hakkında bir fikre sahip değildirler. Bir ile onun, beş ile yirminin farkını bilemezler.

Derdine deva bulamadıkları hastaya ıstırap çektirmekten ise öldürmeyi tercih ederler ve bu hareketlerini pek makul görürler.

Arkadaş

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

Tablo 14

Abone Şeraiti

Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130	250 kuruş
Ecnebi: 200	400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

En Çok Aşk Mektubu Alan Bir Artist

Lia de Putti, her gün aldığı yüzlerce muhtelif aşk mektubunu okumadan sepete attığını itiraf ediyor.

Güzel kadınlar arasında bir istatistik yapmak kabil olsa en çok aşk mektubu almak şerefini Lia de Putti kazanır. Filhakika bu güzel Alman kızı Berlin şehrine yakın sayfiyesinde meçhul âşıklarından her gün yüzlerce mektup almaktadır. Bu âşıklar arasında çok zengin kontlar, güzel asilzadeler bulunduğu gibi birçok tecrübesiz gençler de vardır. Kimi izdivaç, kimisi mülakat talep eden ve kimisi de yalnız arz-ı iştiyakta bulunan bu insanlar mektuplarının okunmadan sepete atıldığını duysalar kim bilir ne kadar müteessir olurlar.

Lia de Putti, bir Alman muharririne hayatını anlatırken bu mektuplar hakkında diyor ki:

— Aldığım mektupların ekserisi uzak memleketlerden mesela Japonya'dan, Türkiye'den, Avustralya'dan, Filipin Adaları'ndan gelmektedir. Hele ateşli bir Çinli prens izdivaca muvafakat ettiğim takdirde derhâl bütün servetini ayaklarıma dökeceğini yazıyor. Bir Türk de beni İzmir'deki çiftliğine davet ediyor. Ben bunların hiçbirisini ciddi addetmem. Kimisini kahkahalarla gülerek, kimisini de nefretle buruşturarak yırtar atarım, diyor.

İşte dünyanın her tarafında beğenilen, sevilen Lia de Putti harpten evvel basit bir dikişçi kızıydı. Hatta sürmekte olduğu mütevazı hayat kimsenin nazarıdikkatini bile celp etmiyordu. Tam manasıyla sönük ve sessiz bir hayat...

Fakat meşhur Alman artisti Emile Jannings ile maarife temin edince iş başkalaştı ve Lia de Putti sahnelerin sevimli yıldızı oldu.

Lia de Putti’de sevilen noktalar hangisidir? Bu suale onu bütün seyredenler bilatereddüt “Bir çocuk kadar saf ve samimi tavırları.” cevabını verirler çünkü Lia de Putti’de bütün güzel kızların bakışları, tavırları, tebessümleri tekasüf etmiş gibidir. Onu seyredenler hayallerinde yaşayan genç kızın ta kendisi olduğuna iman ederler.

Fakat dünyanın her tarafında perestışkârları, aşıkları bulunan Lia de Putti acaba mesut mudur? Hayır... Bilakis çok bedbahttır. O kadar ki iki sene evvel intihara bile teşebbüs etti ve talihin bir eser-i lütfü olarak ölmedi, kurtuldu.

“Bu genç ve güzel kızın bedbaht olmasına sebep nedir?” diye soracaksınız değil mi?

Çünkü o sevdiği adam tarafından sevilmiyor.

Zaten hayatta hakiki bedbahtlık da bundan başka bir şey midir?

Cesurane Bir Karar

Mirza Cafer’in nargilesini anaforlamışlardı. Birden bir müddet yerinden fırlayan Cafer:

— Mene bakın, diye haykırdı. İlle çimçe... Menim galyanımı çebirmezse... Siz öseniz çim. Babamın yaptığını yaparam ağa...

Kimse yerinden kıpırdamadı. Kahve müdavimlerinden birisi sordu:

— Baban nargileyi çaldığı vakit ne yapardı Cafer Efendi?

— Nem mi yapardı? Nem mi yapardı? İlle galyan içmeyiverdi... Ne yapacah ki ağa?

Bir Dilencinin Hatıraları

Dilencinin atölyesi - Kulis ve sahne – Asıl evi – Orada durma! – Burada ekmek yok! – Akşamlar hayır olsun, Hacı Bey!

2

İhtiyar önde, ben arkada tekrar yürümeye koyulmuştuk. İhtiyar, dar bir sokağın köşe başında durdu:

— Şimdi ben, bir evin önünde duracağım. Sen, içeri girersin. Orada sana yapacağın şeyi anlatırlar.

Ve hakikaten gitti. Harap, çatısı çökük bir kara tahtalı evin önünde durdu. Kapıyı çaldı. Ne yapacak diye bakıyordum. Kapı açılmıştı. O, elini açmış dileniyordu. Ben de yaklaştım. O, dişleri arasından:

— Bakınma, dedi. Gir içeri...

Ben, kapıdan girerken bir çocuk elinde bir kap yemek uzatıyordu. İhtiyar “Allah razı olsun veren eliniz dert görmesin!” diyormuş gibi gözleriyle beni işaret ederek aynı dilenme ahenginde de söyleniyordu:

— Bu çocuğu alın. Yüzünü, gözünü kirletin. Esvaplarını da değişin. Arka kapıdan çıkarın. Caddede beni bulsun!

Beni alt katta ufak bir odaya almışlardı. Taşlıgın ve odanın karanlığından evdekilerin nasıl insanlar olduğunu görememiştim fakat gözlerim alışınca biri ihtiyar, biri orta yaşlı iki kadın işini bilir bir tavırla beni aralarına aldılar ve “kimsin, nesin” gibi suallerle vakit geçirmeden, ihtiyar dilencinin emirlerini yapmaya başladılar. Çenemin, burnumun kenarlarına kalaycı çamuru sürdüler. Cıvık merhemlerle yüzümü, gözümü öyle sıvadılar, o hâle getirdiler ki ben bile aynada kendimi tanıyamıyordum. Bu iş bittikten sonra ihtiyar kadın kirli, yırtık pırtık bir gömlekle gömlekten daha kirli, daha yırtık bir ceketle pantolon verdi:

— Haydi bunları değiş, dedi.

Ve orta yaşlı kadınla birlikte odadan çıktı.

Buranın bir tezgâh olduğunu anlıyordum. Hani oyuncular şanoya çıkarken gözlerini boyuyorlar ya biz dilenciler de onlara benziyorduk.

Yırtık pırtık esvapları sırtıma geçirdim. Benim eski esvaplar bunların yanında bayramlık urbalar gibi kalırdı.

Ayaklarıma giymek için bir çift kundura artığı verdiler ve ayağımın birini kirli bezlerle sardılar. İhtiyar kadın:

— Yürürken topallayacaksın anladın mı? dedi.

Onu, ben bezler sarılırken anlamıştım. Kolumun birini de sarıp bir bezle boynuma astılar. Hazırlık bitince beni, evin bir arsaya açılan arka kapısından çıkardılar:

— Haydi, efendi seni caddede bekliyor, dediler.

“Efendi!” ihtiyar dilenci olacaktı. Hakikaten onu caddede kaldırıma oturmuş, dileniyor buldum. Beni görür görmez tepeden tırnağa kadar süzdü, burun kıvırdı:

— Baştan savma olmuş. Daha çekidüzen verebilirlerdi. Hem sen iyi topallayamıyorsun! Topallayan adam, acıdan yüzünü buruşturur. Senin bir kahkahan eksik! Biraz dişini sık, gözlerinden yaş gelsin. Sonra neden sol kolunu bağladın?

— Ben bağlamadım, evden bağladılar.

— Sağ kolunu bağlayacaklardı. Sağ kolu sağlam olan adam çalışabilir.

Tetkikini, tenkidini bitirmişti.

— Haydi yola, dedi. Sen sol koluma gir. Beraber yürüyeceğiz. Lokantaların, tatlıcı dükkânlarının önünde, ağzından salyalar akıtarak duracak, çok acıkmışsın, canın çekiliyormuş gibi bakacaksın!

Gittikçe “zanaat”ın güçlüğünü ve ehemmiyetini anlıyordum. Herkes sanır ki elini aç dilen! Zahmetsizce para cebine girer.

Yağma yok. Yolu yol ile ormanı balta ile demişler, büyükler sözüdür.

İhtiyarın koluna girmiştim. Dileniyoorduk. Görünüşte ben, onu çekip götürüyordum. Hâlbuki asıl yürüten, idare eden o idi.

Her lokantanın, her dükkânın önünde durmuyordu. Ben, kendiliğimden duracak olsam koluyla kolumu sıkıyor:

— Buradan hızlı geçelim. Bu dükkânın sahibi aksi bir heriftir. Dövmeye, polis çağırmaya kalkar.

Yahut da:

— Hiç o tarafa bakma, garsonlar içeri sokmazlar. Bize oradan ekmek yok, diyordu.

O gün akşam ortalık kararınca kadar dilenmiştik. Hâlimize acıyan merhametli adamlar, parayı kâh onun avucuna kâh benim avucuma atıyorlardı. İhtiyar, benim avucumdakini bırakmıyor, hemen alıp ceketinin iç cebine sokuyordu.

Şöyle tahmine göre o günkü hasılat, yüz kuruştan fazla idi. Ama gümüş para yüz kuruş!

Fena kâr mı sanki? Yollar tenhalaşınca ihtiyar:

— Eve dönelim, dedi.

Ben, esvap değiştirdiğim eve gideceğiz, ben orasını da ihtiyaın evi sanıyordum. Hakikaten o eve arka kapıdan girdik. İhtiyar, kapıyı işaret verir gibi tıkırdatarak çalmıştı. Kapıyı açan kadınlar, bizi hürmetle karşıladılar.

İhtiyarın birden tavrı değişmişti. Sert bir sesle emretti:

— ocuğun yüzünü gözünü yıkayın. Vücuduna göre bir kat temiz esvap verin. Sonra yarın da bugün yaptığınız münasebetsizlikleri yapmayın. Sağ kolunu bağlayın. Zerdeçal ile yüzünü sarartın.

Kadınların cevabını beklemeden yukarı kata çıkmıştı. Ben yeni, temiz esvapları, az yeni kunduraları giyinmiş, babam sağken bayram günleri giyindiğim hâlde idim.

Bir saat sonra merdivenden aşağı açık renk pardösülü, eli bastonlu, tertemiz beyaz sakallı bir bey iniyordu.

Evet, bu temiz, kelli felli bey bizim ihtiyar dilenci idi. Gözlerimdeki hayrete ehemmiyet vermedi:

— Haydi gidelim, dedi.

İki kadın onun elini ayrı ayrı öptüler, ben de onların ellerini öptüm. Sokağa ıktık.

Acaba gezmeye mi gidiyorduk? Bir şey sormaya cesaret edemiyordum. İhtiyar, bastonuna dayanarak dik dik yürüyordu. Sokakta rast geldiğimiz bir bey, ona birden bir selam vererek:

— Akşam-ı şerifler hayır olsun Hacı Bey.

— Eyvallah Sıtkı Bey!

Hayretimden bağırmamak için dişlerimi sıkıyordum. Böylece sağa sola selam sarkıtarak yürüdükten sonra kasaba, zerzevatıya, manava uğradık. Aldığımız nevaleleri hamala yükledik. Bakalım, nereye gidiyorduk?

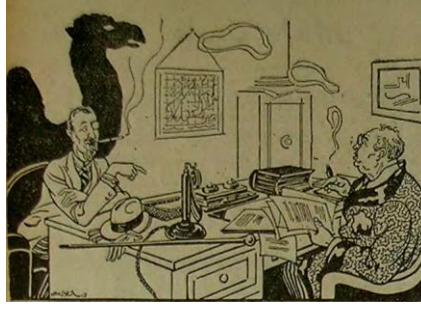
Hiç tanımadığım sokaklardan geçtik. Nihayet ihtiyar üç katlı, beyaz boyalı konak yavrusu bir evin önünde durdu, cebinden çıkardığı anahtarla kapıyı açtı, içeriye seslendi:

— şaziye, kızım! Getir, hamal küfesini boşaltsın!

Demek, dilencinin asıl evine gelmiştik!

Mabadı var.

İş Adamını Ziyaret Caiz midir?

Şekil 158. Amerikan karikatürü

Hayatta neticesini düşünmeden bile bile işlediğimiz pek çok hatalar vardır. Bunlar miyanında iş adamlarını ziyaret meselesini zikredebiliriz. Yukarıya derç ettiğimiz Amerikan karikatürünün mevzuu şudur: İş arasında gevezelik yapmak için ziyarete gelen en aziz dost nasıl görünür?

Filhakika meşguliyet arasında yapılan ziyaretler kadar iş adamlarını tazip eden bir şey tasvir edilemez. Bir doktoru, bir avukatı, bir memuru bir ticari işinin en civcivli zamanında gevezelik maksadıyla ziyaret etmek kadar büyük bir saygısızlık tasavvur edilemez.

Hele gazeteye yazı yetiştirmek için terleyen zavallı gazetecileri işgal etmek insafsızlığın en büyüğüdür.

Bize ekseriyetle vaki olur. Tam yazmakta olduğumuz güzel bir mevzua dalmış iken pat diye içeriye giren ve bizi yarım saat işgal ederek mevzumuzun ipini kaçırtan dostlarımız pek çoktur.

Bundan dolayı resimde olduğu gibi karşınızdakine deve gibi görünmemek için ziyaretlerinizi her zaman kısa kesiniz ve lüzumsuz sözlerle ziyarette bulunduğunuz kimseyi işinden alıkoymayınız.

Aklına Gelen Her Şeyi Yaptıran Bir Adam: Gabriele D'Annunzio

Meşhur İtalyan şairi Gabriele D'Annunzio, İtalya'nın şımarık çocuğudur. D'Annunzio vatanına çok büyük şaheserler hediye etti. Harb-i Umumi'ye İtalya'yı o sürükledi fakat muzaffer çıkardı. Kumandanlık etti, tayyarecilik etti. Bir müddet de Fiume şehrinin İtalya'ya ilhakı için başına birkaç fedai toplayarak Fiume'ye gitti. Bir hükûmet kurdu. Kendi resmini taşıyan pullar bile bastı.

Fakat Mussolini meydana çıkınca onu gölgede bıraktı. Şimdi İtalya'da yalnız Mussolini'nin sesi iştiliyor. Efkârıumumiye, Gabriele D'Annunzio ile artık eskisi gibi alakadar olmamaya başladı.

Fakat Gabriele D'Annunzio, Mussolini'nin büyük dostu olduğu için yine şımarıklıklarına devam ediyor ve Mussolini'nin himayesi altında aklına eseni yapıyor.

Bir dağın eteğinde inşa ettirdiği muazzam ve mükellef malikânesinde bize göre bir deli fakat İtalyanlara göre bir dâhi hayatı yaşıyor.

Gargano kasabasına bir saat uzakta bulunan malikânesinin harici manzarası bir manastırı andırıyor. Orada yalnız başına uşakları ile hizmetçileri ve askerleri ile kendi tabirince bir tarik-i dünya hayatı yaşıyor fakat öyle bir tarik-i dünya ki velvelesiyle, gürültüsüyle bütün İtalya'nın nazarıdikkatini kendi üzerine celp ediyor.

Mussolini hükûmeti büyük şairin son senelerinde bütün arzularını yerine getirmeye karar vermiş olacak ki ona birçok imtiyazlar bahşetti. Maiyetine bir müfreze asker verdi. Malikânesinin bahçesindeki seri ateşli bir cebel topu da ara sıra sesini civar köylere işittiriyor.

Şair gündüz kimseye görünmüyor. Bütün gününü uyku ile geçiriyor. Akşamüzeri uyanıyor. Saatlerce süren tuvaletini yapıyor. D'Annunzio elyevm yetmiş iki yaşında olmasına rağmen tuvaletine çok düşkündür ve değme gençlerden daha şık giyinir.

D'Annunzio'nun faaliyeti gece, gün batınca başlar. Bazen masasının başında sabahlara kadar oturur, yazar. Bazen aklına esince otomobilini hazırlatır ve gece yarısı dağlarda, bayırlarda saatlerce devam eden teferrüçler icra eder.

Bazen masasında yazı yazmakla meşgul iken aklına birdenbire harpteki kumandanlığı gelir. Gözlerinin önünden harp cephesi, askerler, top muharebeleri, mitralyözler bir sinema şeridi gibi geçer. O zaman hayaline daha ziyade kuvvet vermek için bahçesinde bulunan topun atılmasını emreder. On beşlik mermi dehşetli tırakalarla karşı yakanın sert kayalarının üzerinde patlarken o mesut olur.

Bahçesinde bulundurduğu ve aklına estikçe attırdığı top, kapısını bekleyen nöbetçi asker onda hep harp hatıralarını yaşatmak içindir. İşte İtalya'nın, Mussolini'den sonra en meşhur adamının geçirmekte olduğu hayat.

Fiyat Meselesi

Isaac, karısı ve oğlu Jack sinemaya gireceklerdi. Kapıcıya sordular:

— Birinci mevki kaç?

— Elli kuruş...

— Ee ikinci mevki?

— Otuz kuruş...

— Paradi?

— On kuruş...

Derhâl üç tane paradi bileti alarak üst kata çıktılar. Sinema başlamıştı lakin afacan bir çocuk olan Jack mütemadiyen eğilip aşağıya sarkıyordu. Nihayet buna dayanamayan Isaac:

— Ulan uğursuz oğlu uğursuz dedi. Şimdi aşağıya düşeceksin. Oranın fiyatı otuz kuruş. Arada tam yirmi kuruş fark var. Vallahi karışmam.

Kız Kaçırma İptilas

Aşk gibi mukaddes bir his, kız kaçırmanın kalplerinde yer tutamaz ve bir kızı annesinin kucağından adi bir mal çalar gibi kaçırmanın his ve ahlak ile münasebeti yoktur.

Dünyanın her tarafında kız kaçırma vakalarına tesadüf edilir fakat dikkat ediniz bu ihtirasa kendini kaptıranlar medeni seviyeye henüz yükselmemiş insanlardır. Behimi hislerle gözü kararır bu adamların bir gayesi vardır: Göz koydukları kadının visaline bir an evvel nail olmak... Bu hayvani gaye uğrunda kan dökmek, cinayet işlemek onlar için hiç mesabesindedir.

Şüphe yok ki aşk gibi mukaddes bir his kız kaçırmanın kalplerinde yer tutamaz. Onların hissi, kör bir ihtiras ve şehvetten ibarettir. Düşünmeli ki hiçbir suretle kendisiyle alakadar olmayan bir kızı annesinin kucağından adi bir mal çalar gibi kaçırmanın his ve ahlak ile münasebeti yoktur.

Kız kaçırma vakalarına bugün en çok Cezayir taraflarında tesadüf edilmektedir. Bundan dolayı bu nim vahşi kabileler arasında muharebe hiç eksik olmuyor. Güzel bir çift göz ve

şehvi inhinalarla titreyen dolgun bir vücut uğruna yüzlerce insan mütemadiyen yoğunlaşmaktan yılmıyor.

Fransız idaresi, kabileler arasındaki bu daimî mücadeleye tamamen bigâne kalmaktadır çünkü bu insanlar kendilerini yemekte devam edecek olurlarsa ecnebi esareti altında yaşadıklarını unutacaklar ve isyan etmek kudretini hissetmeyeceklerdir. Geçenlerde Cezayir'in El-Mansourah kasabası civarında feci bir kız kaçırma vakası olmuştur. Bu hazin vakanın Fransız gazetelerinde destres olduğumuz tafsilatını arkadaşlarımıza bildiriyoruz.

El-Mansourah'ya civar köylerden birinde Sada isminde güzel bir kız vardır. Henüz yirmi yaşına basan bu genç kız yalnız güzel bir simaya, güzel bir vücuda değil aynı zamanda harikulade güzel bir sedaya malik bulunuyor. Güzelliği bir efsane gibi dillerde dolaşan bu şuh kızın Ebu'l Esad isminde bir nişanlısı vardır ki meşhur mücahit Abdülkerim'in taraftarlarından olduğu için hudut haricine nefyedilmiştir.

Sadacık nişanlısı ve sevgilisinin hasretiyle harap olurken kendisi için yanıp tutuşanlar olduğunu hatırına bile getirmemektedir fakat etrafında onun bir işaretiyle ölüme razı olacak taşkın gençler vardır. Buna rağmen güzel Sada'nın gözlerini bürüyen aşk halesi bütün bunları görmesine mânidir. Onun nazarında yegâne erkek sevgilisi Ebu'l Esad'tır.

Sada'nın âşıkları miyanında civar kabile reislerinden Abdulahad namında birisi de bulunmaktadır. Fezahat ve kepezelikleri sayılamayacak kadar çok olan bu adam her ne pahasına olursa olsun Sada'yı ele geçirmeye karar vermiştir.

Bu karar muhabbetince Abdulahad avenesiyle birlikte bir gece yarısı Sada'nın evini basacak ve güzel kızı atına bindirerek kaçıracaktır.

Filhakika sıcak ve zifiri karanlık bir mayıs gecesi bu zorba ile üç arkadaşı engin kum çöllerini kat ederek Sada'nın bulunduğu kasabaya doğru yollanırlar. Aralarında her şey tekerrür etmiştir. Birisi kızın evine girerek yatağına kadar gidecek ve elindeki şal ile ağzını ve gözlerini bağlayarak kızın çığlığına meydan vermeden dışarı çıkaracak, kapının önünde ve at üstünde bekleyen Abdulahad, Sada'yı kapınca dört nala firar edecek, diğer iki kişi de her ihtimale karşı etrafi kollayacaklar.

Ve ani bir hücum karşısında kaldıkları takdirde bilamerhamet etrafa kılıç sallayacaklar.

Plan bu suretle tespit edildiği için zifiri karanlıkta yollarına devam eden kabile arasında bir tek kelime bile teati edilmiyor.

Sabaha tam iki saat kala güzel kızın köyüne vasıl olan bu haydut ruhlu insanlar Sada'nın bulunduğu evin etrafına dağılıyorlar. Kızı yatağından kaldırıp kaçırarak olan adam bir hırsız gibi eve giriyor ve yatağında her şeyden bihaber uyuyan güzel kıza yaklaşıyor.

Fazla vakit kaybetmemek için onun güzel ve mutasip vücudunun çıplaklıklarını seyretmeye bile lüzum görmeden elindeki şalı yüzüne atıyor.

Sada, bu ani temas karşısında derhâl uyanarak karşısındaki yabancıya mukavemet ediyor fakat haydudun kuvvetli pazularına uzun müddet karşı gelemeyerek feryatlar içinde sokağa doğru sürükleniyor. Bu gürültüyü işiten evin içindekiler felaketi pekâlâ tahmin ettiklerinden evvela kızı kurtarmaya koşuyorlar fakat heyhat... Sada artık beygir üstünde bulunan Abdulahat'ın kucağına gömülmüştür. Kızın kardeşi bir hamlede beygire hücum ediyor fakat bir kılıç darbesiyle yere yuvarlanıyor. Diğer üç kişi köy halkıyla uğraşırken Abdulahat, Sadacığı kucağına sarmış ve rüzgâr süratiyle firar ediyor.

Abdulahat'ın izi hâlâ ele geçmemiştir. Kim bilir hangi meçhul köşede yahut hangi ormanın tenhalıklarında kaybolmuş... Bunu şimdilik yalnız Allah bilir.

Bu kız kaçırma hadisesi Abdulahat'la Sada'nın kabilesi arasında müthiş bir gerginlik husule getirmiş ve bu yüzden hayli kanlar dökülmüştür.

Şekil 159. Harfendazlık

— Şu hanımın güzel gözleri var.

— Elbette, onun olmasın da kimin olsun? Kocası göz hekimi...

Arkadaş Fikirleri

- Bir insanın zaferi, muhakemesinin isabetinde iradesinin istimali şeklindedir.
- Paraya layık olduğundan ne çok ne de az kıymet ver çünkü o sadık bir hizmetkâr fakat fena bir efendidir.
- Bir fikri takip eden, o fikri meydana atandan daha yüksektir.
- İnsanlar birbirlerine yaslanmadan ne bahtiyar ne de bedbaht olabilirler.
- Sıkılmak, öğrenilmesi lazım gelecek şeylerin birincisidir.
- Bir çocuğunuz olursa onu evvela namuslu, iyi edin. Sonra da mümkünse büyük adam olur.
- İstenilen şey olur.
- Fenalık yapmak bir yokuştan inmeye, iyilik yapmak da o yokuşu tırmanmak kadar güç olur.
- İnsanların yaptıkları işlerin büyüklüğü o işi yaptırmaya saik olan hissin büyüklüğüyle ölçülür.
- Başkalarının sevinci bizim sevincimizin bir parçası demektir.
- Kararsız adamlar, çorbayı kâsedan ağza götürünceye kadar soğuturlar.
- Büyük bir adamın en mühim sırrı rolleri isabetle tevzi etmesi, her şeyi harekete getirip birçok kişilerin sayını sükûnetle idare etmesidir.
- Hasis, günahkârların en büyüğüdür. Allah'ın belası ona bütün kabahatlerden daha çok yüklenecektir.
- Nezaket, her fenalığın panzehridir.
- Yarın, tembellerin çalışacağı ve delilerin akıllanacağı gündür.
- İyiliğe doğru ilk adım, fenalık yapmaktır.

Biraz da Mizah⁴³

Samatyada Lisan Dersleri

Yervant Muallimiyan Efendi, Samatya'da bir kurs açtı, derslere başladı. Yervant Efendi'nin derslerinden istifade etmek için kursa devam edenlerle salon hıncahınç dolu idi.

Yervant Muallimiyan Efendi, kalın, ahenktar sesiyle takrir veriyordu:

⁴³ İki başlık da yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

— Lisanımızda esas “fonetiklik”tir, asgısar? Yani ya harfler ağızdan ne suretle çıkarsa öyle yazılacaktır, ağnadınız?

Samiin hep bir ağızdan cevap verdiler:

— He... Helbet...

— Velakin, şive olarak İstanbul şivesi kabul edilmiştir. Samatya’nın şivesi halis muhlis İstanbul şivesi değildir, ahbar?

— He... Helbet...

— Tarikat ilen vakti geçirmeyelim, egzersiz edelim.

— He... Helbet...

— Baron Agop, yaz bakalım şu beyti...

Baron Agop tahtaya kalkmıştı. Yervant Efendi söyledi:

— Mek parmak cur ile hatır naşadımı şat et...

Baron Agop yazdı:

— Mek parmak cur ile hatır naşadımı şat et...⁴⁴

Yervant Efendi, etrafına bakındı:

— Gördünüz? Acep eski harfler ilen bu kıdar fâsihcez yazılırdı? Yazılmaz ıydı

— He... Helbet...

Yazmacı Artın Efendi, ayağa kalktı:

— Zu, Yervant Efendi, gaztalar “buraya” deyi yazıyorlar. Bu doğrudur?

— Doğru olur hiç? Doğrusu, “buraa”dır. Samatya şivesi, İstanbul şivesidir ahbar!

Aşçı Mıgır Ağa de söz istedi:

— Digsiyonara “pılav” yazılacaktır yoksa pılaf?

— Mıgır Ağa, kendine gel, aslı “pılaf”dır. Farsice kavaitlerden ötürü “pılav” olmuş idi. Ağnadın?

— He, babanın canına irahmet...

⁴⁴ Dize yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Basmacı Leon Efendi, kalktı, tahtaya yazdı:

— Bağçelerde mor mürdüm

Ben yârimi üryada gördüm

Bana bir bakdı ise

O bayıldı ben öldüm.

Bunu nasıl yazacağız Yervant Efendi?

Yervant Efendi, başını salladı:

— Samatya şivesi ilen:

Bagçelerde mor mürdüm

Ben yarimi üryada gördüm

Bana bir bakdı ise

O bayıldı ben öldüm⁴⁵

Gördünüz, bütün fonetiği yerindedir, ahbar!

— He... Helbet...

Sabık Babıali Hariciye Memurluğu'ndan munfasıl Garabet Efendi, parmağını kaldırdı:

— Yazıa kitabet ilen başlanır, onu için evvela mektup numuneleri, yapmalıyız, olmaz?

He... Garabet Efendi, kalk bakalım. Bir mektup yaz.

Garabet Efendi, yazmaya başladı:

— Huzuru aliyi kerimanelerine maruzu çakeri kemineleridir.⁴⁶

Aşçı Mıgır Ağa birden gürledi:

— Baron Agop, boş laf etme... Bu ağızlara kayık yanaştıran kalmadı. Eskiçiler bile almaur. Kafan örümcek tutmuştur ahbar, dünya âlemi de kendine çevireceksin. Yeni lafin var ise, onu et... Martavala karnımız toktur, ağnadın?

Yervant Efendi, Mıgır Ağa'yı tahta başına davet etti:

⁴⁵ Dörtlük yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

⁴⁶ Yeni Türk harfleriyle yazılmıştır.

— Sen, söyle bakalım, Mıgır Ağa!

— Helbet söylerim... Ali ile Kerim Ağa'nın hanelerinde ne işim vardır? Maraza ile Çakırın kemiğinden kim ne ağnar? Mana, mefhum çıka, yavrum!

Garabet Efendi ile Aşçı Mıgır Ağa arasındaki kavga büyüdüğü için Yervant Efendi, dersi o günlük tatil etmek mecburiyetinde kaldı.

Şenlik İçinde Hayat

— Azizim bir aptallık yaptığım vakit ilk evvel o aptallığıma kendim gülüyorum.

— Desene senin bütün hayatın gülmekle geçiyor!

Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 4

Yüksek sesle okumaya alıştırsanız mahcubiyetinizi yenmiş ve iradenizi kuvvetlendirmiş olursunuz. Bu kolay tecrübeyi ihmal etmeyiniz.

1

Yüksek Sesle Okumak

Yüksek sesle okumanın iradenin takviyesine büyük yardımı vardır. Yüksek sesle okumakla mahcubiyetinizi yenmiş ve ifadelerinizi düzeltmiş olursunuz. Bir kimseye bir iş için müracaat ettiğiniz zaman dilinize arız olan tutkunluk yüksek sesle okumak sayesinde yavaş yavaş zail olur. Bu temrin kolaydır ve sizi sıkmaz. Odanıza çekildiğiniz ve yalnız kaldığınız zaman güzel yazılmış bir makaleyi, mesela Arkadaş'ın baş makalesini alınız ve bir iskemleye oturduktan sonra onu yüksek sesle konuşur gibi okumaya başlayınız. Noktalarda, virgüllerde durarak yavaş yavaş karşınızdakine bir şey anlatır gibi okuyunuz.

Birisine bir şey için müracaat edeceğimiz zaman hepimizde bir korkaklık, bir çekingenlik hâsıl olur. Karşınızdakinin sert nazarları âdeta dilimizi felce uğratar ve söyleyeceğimizi şaşırırlar.

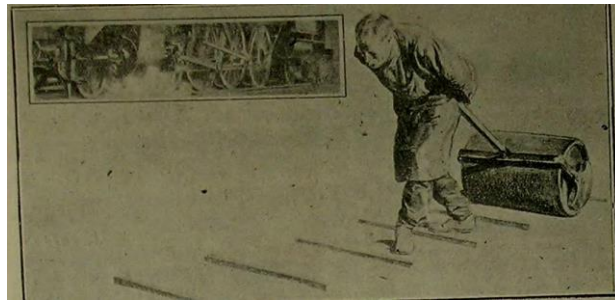
Geçen derslerde izah ettiğimiz vecihle nazarlarımızı, bakışlarımızı kuvvetlendirdikten sonra karşınızdakinin nazarları karşısında erimemize imkân yoktur fakat ne de olsa küçük

bir mahcubiyetin eseri kalmıştır. Evde söyleyeceğimizi karıştırmaktan veya unutmaktan ibarettir. Bunun için gayet kolay bir çare vardır. Müracaatınızdan bir gün evvel söyleyeceğiniz sözleri kendi kendinize yüksek sesle hitap eder gibi tekrar ediniz. Karşınızda müracaat edeceğiniz kimseyi farz ederek ona söyleyeceğiniz sözleri bir tiyatro piyesi prova eder gibi tekrarlayınız. Arzu ederseniz bu provayı bir ayine karşısına geçerek yapınız. Ayinedeki şeklinizi, muhatabınız farz ederek konuşunuz fakat bunları yalnız başınıza bir odada yapınız. Sonra ayine karşısında kendi kendisi ile konuşuyor diye size deli derler.

Ayine karşısında kendi kendine konuşmak zannedildiği kadar kolay değildir. Tecrübeyi yaparken göreceksiniz ki iyice müşkülata maruz kalacaksınız. Hele ilk zamanlar yanlış ve fena hareketleriniz gözünüze çarpacak. Bilhassa mükâleme esnasında ellerinizle yaptığınız işaretlerin bozukluğu sizi şaşırtacaktır. Ayine karşısında konuşmanın evza ve harekâtı düzeltmesi itibarıyla size çok yardımcı olacaktır. Bu suretle kötü ve hoş olmayan hareketlerinizi de tashih etmiş olacaksınız.

Evvelki derste ısrarla bahsettiğim jimnastik meselesini burada tekrar ediyorum. Jimnastiği sabah akşam ihmal etmeyiniz. Sigara meselesini de unutmayınız. İçtiğiniz sigara ve kahvelerin miktarını herhâlde yarıya indirmelisiniz. Buna muvaffak olmak elinizdedir. Eğer derslerimizi harfiyen tatbik etti iseniz bu sizin için çok kolay bir şeydir.

Tiyatroda Şimendiferin Gürültüsünü Nasıl Yapıyorlar?

Şekil 160. Şimendifer gürültüsü

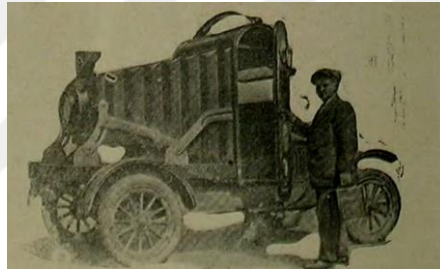
Elimize mevzu düştükçe arkadaşlarımıza fevkalade görünen bazı şeylerin iç yüzünü anlatmayı kendimize vazife biliyoruz. Yukarıya derç ettiğimiz resim Avrupa sahnelerinde fevkalade muvaffakiyetle taklit edilen şimendifer gürültüsünün haddizatında basit olan iç yüzünü gösteriyor.

Şimendifer kalkarken pistonların yavaş yavaş işlemesi yol merdanesinin tahta parçaları üzerinden atlaya atlaya geçmesinden başka bir şey değildir.

Sahne arkasında icra edilen bu basit hileden haberdar olmayan seyirciler hakiki bir şimendiferin geçmekte olduğunu zannetmektedirler. Avrupa sahnelerinde bu nev tertibatlar sayesinde temaşagirler hakiki hissini vermek pek kolay hatta masrafsız olmaktadır.

Tiyatrodaki hile, sinema hilelerinden daha çok basit ve daha masrafsızdır. Tiyatroda ses en mühim amildir. Bundan dolayı sesi taklit ederek hakikate yaklaşmak binnisbe kolaydır fakat sinema için mesele değişir. Orada her şey görünmelidir. Binaenaleyh basit hilelerle hakikate yaklaşmanın imkânı yoktur.

Seve seve takip ettiğimiz filmlerde en basit sahnelerin ne kadar masrafla vücuda geldiğini her gün görmekteyiz.

Şekil 161. Fabrika ilanı

Gördüğünüz bu muazzam fotoğraf makinesini hakiki bir makine zannetmeyiniz. Makine satan, reklam yapmak isteyen fabrikanın ilanından başka bir şey değildir.

İzmir Arkadaşlarımıza:

Bir arkadaşınız olan İzmir’de Emirler Çarşısı’nda küçük bonmarşe sahibi Hasan Cemil Bey askerliğini ifa ederek tekrar avdet etmiş ve dükkânını açmıştır. İzmir’in en ucuz mal satan dükkânı olan küçük bonmarşeyi ziyaret menfaatiniz icap eder.

Oradan tedarik edeceğiniz kırtasiye levazımı her yerden ucuz ve her yerden sağlam olacaktır. Küçük bonmarşe arkadaşların mağazasıdır.

Arkadaşlarla Baş Başa

Taksim 'de Mehmet Fehmi Bey'e:

1. Bize kalırsa mezkûr tahvilleri alacağınız yerde paranızı bankaya koyunuz ve faizini alınız. Daha iyi etmiş olursunuz.
2. Bin liranızı emniyet sandığına bir senelik vade ile yatırırsanız senede yüzde dokuz faiz alırsınız ki 90 lira eder. Bu paranızın ziyana uğramaması için en sağlam ve en iyi vasıtaadır.
3. 322 tevellütlülerin ne zaman çağrılacağı malum değildir.
4. Vücudunuz bilakis kâr eder. Zarar mutasavver değildir.
5. Mademki arada senet sepet yoktur sizden bir şey alamaz.

Davutpaşa'da M. H. Bey'e:

1. Bu sualinizin cevabını bu nüshada başkasına verdik okursunuz.
2. Şimdilik tarihî roman neşretmeyeceğiz.
3. Başlığımız bu haftadan itibaren yeni harflerle tertip edilmiştir.

Ankara'da: A. Cemal Bey'e:

Arkadaş'tan iyi arkadaş olmaz. Ondaki yazıları okuyunuz, bu eksikliği telafi etmiş olursunuz.

Aksaray'da Fûruzan Hanım'a:

1. İstedığınız artistlerin tercümeihâllerini peyderpeyi neşredeceğiz.
2. Sıkılganlığınızı izale etmek için Arkadaş'ta tefrika ettiğimiz “Hayatta Muvaffak Olmak İçin” serlevhalı dersleri takip ediniz.

Keskin'de Hatice Hanım'a:

Siz doğrudan doğruya müddeiumumiliğe müracaat ediniz ve sizi perişan eden mualliminizi şikâyet ediniz. Cezasını görsün. Bu mesele çok mühimdir. Hakkınızı aramanız icap eder.

İzmit'te Perukâr İsmail Bey'e:

1. Kolonyacılığı öğreten bir kitabın bulunup bulunmadığını bilmiyoruz. Her hâlde İkbâl Kütüphanesi'ne yazınız. Belki bir kimya kitabında kolonyacılıktan bahseden bir bahis vardır, size gönderirler.

Saint Benoit: Fransız Mektebinde Nahit Bey'e:

Arzu ettiğiniz şekilde mührü Babıali Caddesi'ndeki hakkaklarda elli altmış kuruşa imal ettirebilirsiniz.

Arkadaş mecmuası hakkında gösterdiğiniz teveccühe teşekkürler ederiz.

Arkadaşlardan Necdet Bey'e:

1. Arkadaş koleksiyonu muhafaza ve bilahare ciltletmek için mükemmel surette renkli kapaklar ihzar etmekteyiz. İkmal olunca ilan edeceğiz.
2. Bu arzunuz da yakında yerine gelecektir.

Arkadaşlardan Veysel Sırrı Bey'e:

Bize sorduğunuz ince bir meseledir. Vaziyetiniz müsait ise ve istikraz ile alacağınız parayı ödeyecek vaziyette iseniz bu teşebbüsü yapınız. Ödeyemeyecek vaziyette iseniz yapmayınız. Sonra ağır borcun altında ezilirsiniz.

Tekirdağ'ında E. Süleyman Bey'e:

1. İstanbul'da olsaydınız nefes darlığınız için sizi doktorumuza muayene ettirirdik. Muayene olmadan size buradan bir reçete göndermek kabil değildir.
2. Daha yirmi iki yaşına kadar boyunuzun uzamak ihtimali vardır. Merak etmeyiniz.

Arnavutköy'ünde Şefik Bey'e:

1. Eksik nüshalarınızı beş kuruş mukabilinde tedarik edebilirsiniz. Bir zarf derununa pul vaz ederek gönderirseniz derhâl irsal ederiz.
2. Mademki fıtık illetini şirketteki işleri görürken kazandınız, şirket hastalığınızı tedavi için size muavenet etmek mecburiyetindedir. Malul kaldığınızı iddia ederek mahkemeye müracaat etseniz şirketi mahkûm ettirerek tazminat alabilirsiniz.
3. Göndereceğiniz tercüme-i hikâyeler maalesef tab edilemez. Zira o hikâyelerin karisi yoktur. O nev kitaplar satılmıyor.

İmalat-ı Harbiye'de Remzi Bey'e:

1. Mektubunuzu almış olsaydık tabiatıyla cevap verirdik. Demek oluyor ki mektubunuz elimize vasıl olmamış.
2. Cumhuriyet, Milliyet ve Akşam gazetelerinin Fransızca nüshaları Türkçe nüshalarının aynıdır.

3. “Resimli Mecmua” ismindeki mecmua tatil-i neşriyat etmiştir. Ne zaman intişar edeceğini bilemiyoruz.
4. Bu sualiniz askerliğe ve müdafaa-ı millîyeye taalluk ettiği cihetle malumattar değiliz.

Beşiktaş'ta Cenap Şahabettin Bey'e:

Mademki mektebe giremediniz dışarıda bir iş bulup para kazanabilirsiniz. “Ölmeyi tercih ediyorum.” bir Türk çocuğu veya husus bir arkadaş için ayıptır. Teyzezadenizin yardımı ile bir iş bulmaya çalışınız ve ölümü aklınıza getirmeyiniz. Siz daha çok yaşayacak ve mesut olacaksınız. Biraz azim sahibi olunuz.

Karilerimizden Naciye Hanım:

Peder ve validenizin muallim olmak için tahsilinize devam etmenize mâni olmalarını doğru bulmuyoruz. Mamafih onlar sizin menfaatinizi düşündükleri için belki kendilerine göre hususi bir sebepleri vardır. Siz onların sözlerinden çıkmayınız. Siz de büyük oldukları için tavsiye ettikleri sanatı tercih ediniz.

Beşiktaş'ta K. Ş. Bey'e:

1. Filhakika eskiden “Işık” isminde bir gazete çıkardı fakat bu gazete o kadar az satılırdı ki nüshalarını bir yerde bulacağınızı zannetmiyoruz.
2. Hudut haricine çıkarılanlar içinde maruf Nazım Bey isminde bir kimse yoktur. Bu zat mademki pederinizdir, nasıl oluyor da şimdiye kadar sizi arayıp bulmuyor. Bize son adresini ve tafsilatı ile memuriyetlerini bildirirseniz ilan ederiz ve belki buluruz.

Anadoluhisarı'nda Mehmet Cemil Bey'e:

Arkadaş müsabakasında bir hediye kazanmadınızsa müteessir olmayınız. Diğer müsabakalarımızda inşallah bir hediye kazanırsınız. Bu bir talihsizlik değil, bir tesadüf eseridir.

Aksaray'da Hayrettin Bey'e:

Gönderdiğiniz şekil doğrudur. İyi bulmuşsunuz.

M. R. Bey'e:

Size tavsiyemiz oluncaya kadar sabretmenizdir. Hastalıklardan tevekkil ediniz. Hissinize mağlup olarak kapacağınız bir kötü hastalık yüzünden bütün hayatınızı zehirlemiş olursunuz.

Arkadaşlardan F. C.⁴⁷ Bey'e:

Derdinizi açtığınızdan dolayı çok iyi ettiniz. Mademki suistimalin tesiri altındasınız ve dimağınızın zayıfladığını günden güne hissediyorsunuz, bugünden itibaren bu kötü âdeti terk ediniz. Eğer azmederek bunu terk etmeyecek olursanız neticesi sizin için çok vahim olur. Bunu bırakmak sizin elinizdedir. Bunu bırakamayacak kadar iradesiz olduğunuzu zannetmiyoruz. Mademki sporcusunuz, bir sporcu irade sahibi olmalıdır, o suistimalle alakasını kesmelidir.

Mustafa T. Bey'e:

1. Mezkûr film ile Hüseyin Rahmi Bey'in bir alakası yoktur. Eserin ismi “Şıpsevdi”ye benzeyebilir.
2. Motosikletlerin fiyatı yüz elli liradan yedi, sekiz yüz liraya kadar markasına göre değişir.

Yeni Harflerle Türkçe Yazı Numuneleri

Bir Nişanlıya⁴⁸

“Sevgili Jâle,

Bu gün senden uzak, seni düşünüyorum. Gözlerimin önünden bir sinema perdesi gibi hep seninle bu yaz dolaşdığımız yerler geçiyor.

Pendiğin, Büyükanın, Anadolu hisarının yeşil çayırları, şairâne dekorları içinde hep seni görüyorum.

Acaba sende beni ara sıra olsun düşünüyormusun? Hayır Jâle, senin muhabbetinden şüphe etmeye hakkım yoktur. Sen altın khalpli, yüksek ruhlu bir insansın ve bu meziyetlerinden dolayı benim başımın tâcısın. Öyle deyl mi Jâle?

Nişanlın”

⁴⁷ İmza yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

⁴⁸ Mektup yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Arkadaşlarımıza takdim ettiğimiz bu el yazısı numunesi, ahiren neşrettiğimiz “El Yazısı ile Mektup Numuneleri” kitabından iktibas edilmiştir. Arkadaşlarımız bu eserde el yazısı ile yazılmış yirmiye yakın muhtelif mektup numuneleri bulacaklardır. Renkli bir kapak derununda olduğu hâlde eserin fiyatı yalnız beş kuruştur. Altı kuruşluk posta pulu mukabilinde her tarafa göndermekteyiz.

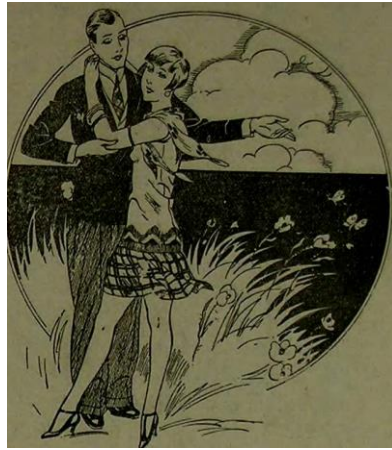
Markalı Zarflar ve Kâğıtlar

Yeni yazı ile markalı zarflar ve kâğıtlarımız pek büyük bir rağbete mazhar oldu. On iki kâğıt ve zarftan ibaret olan bir paketin fiyatı 30 kuruştur.

Taşradan vuku bulacak siparişler ayrıca posta ücreti alınmaz. Sipariş verecek arkadaşların isimlerinin ilk harfini bildirmeleri lazımdır. Sipariş alınır alınmaz derhâl posta ile istenilen adrese gönderilir.

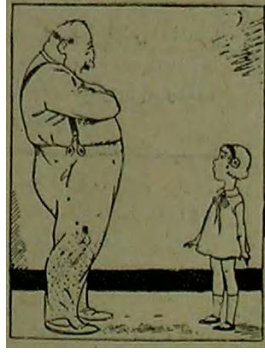
Arkadaş idarehanesine mektup derununda 30 kuruşluk posta pulu göndermek kifayet eder.

Karikatür Sahifesi

Şekil 162. Karikatür 62

— Beni sevdiğini söylüyorsun. Hâlbuki beni cidden sevseydin bana herkesin attığı eski harflerle mektup yazmazdın.

Şekil 163. Karikatür 63

— Muallim hesap dersini benim yaptığımı anladı mı?

— Anladı. Hem bunu yazan senden cahil imiş dedi.

Şekil 164. Karikatür 64

— Bu ne hâl?

— Hiç! Gelirken bizim dostlardan birine uğramıştım. Oradan küçük bir münakaşa yaptık.

Şekil 165. Fener bekçisinin karısı

— Kuzum, kocacığım aşağıda kayıkta unuttuğum çantamı gider alır mısın?

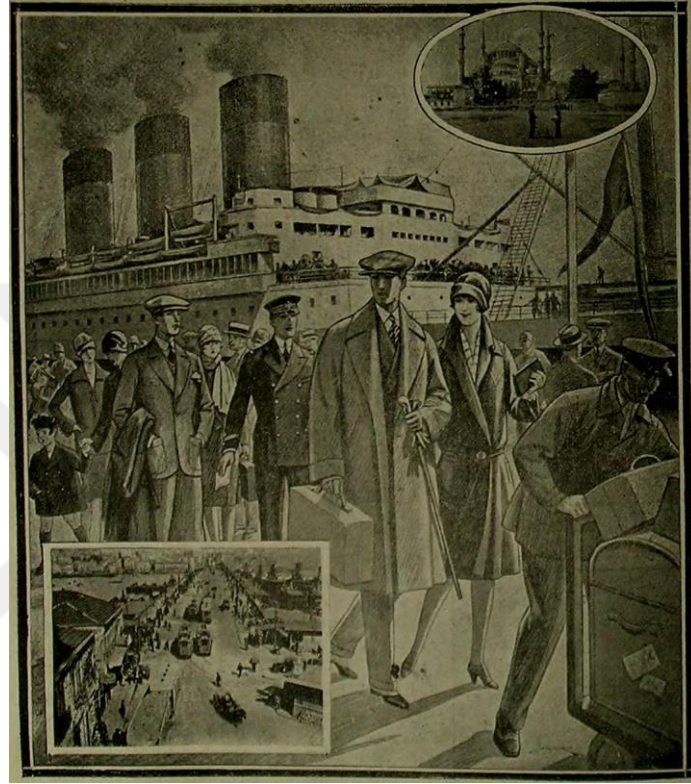
Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş No 16⁴⁹

Nushası 5 kuruş

10 Teşrini Evvel 1928

Her hafta çarşamba günleri neşr olunur resimli mecmûadır.

Şekil 166. 16. sayı kapak fotoğrafı

Güzel ıstambulumuz dünyanın her tarafından bir çok seyyahları sînesine celp etmektedir.

Arkadaşça Konuşalım

Kumar Biliyesi

Kumar bir biliye, bir afettir. İnsanın yalnız parası gitmez. Parası ile birlikte namusunu, şerefini, hayatını da mahveder, ahlakını da bozar.

Kumar, evvela ufaktan ufaktan nazarıdikkati celp etmeyecek şekilde başlar fakat gün geçtikçe kökleşir ve insan, farkına varmadan bir itiyat hâlini almış olur.

⁴⁹ Kapak sayfası yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Kumara yeni başlayanlara sorunuz, hepsi aynı cevabı verirler:

— Ben, kumar oynamıyorum ki... Sigarasına, kahvesine o kadar...

Lakin bu kahveler, sigaralar kuruşa, kuruşlar da liralara tebdil eder. Bidayette altı kol iskambil oynanırken yavaş yavaş iş büyür; piket, poker, bakaraya dökülür. Tavlada da küşattan zevk almaz. Gül bahâ, tokat, çelebi, Osmanlı derken barbuta sıra gelir.

Kumarın her cinsi, her şekli fenadır ve hepsinin de aynı derece mazereti dokunur.

Kumarın en büyük fenalığı, cazibesindedir. Havadan para kazanmak, hırsı tahrik eder. Masum niyetler, kızgın ihtiraslar hâline girer ve bir kere zehirli dişli çarka, eteğini kaptıranlar, bir daha iflah olmazlar.

Herkesin işine, mevkiine göre bir gelir ve bu gelire göre de bütçesi vardır. Kumarda kazanan adam, müsrif olur. Paranın kadrini, kıymetini, ehemmiyetini bilmez çünkü çalışarak, yorularak alınının teriyle kazanmamıştır. Elindeki paranın hayrı da dokunmaz. Havadan geldiği için yine havaya gider.

Başka fenalıkları da vardır. İnsandaki çalışma hislerini uyuşturur. Kolay kazanmanın zevki, çalışmak mecburiyetini ve zevkini yener. İşte bu saikledir ki kumarbaz, tembeldir.

Yalnız müsrif, tembel değildir. Oturduğu yerde kazananlarda olan galatıhissini etrafına telkin ettiği için bulunduğu heyet-i içtimaiyeye de mazar bir unsurdur.

Kumarın kazandıldığı hâlde bu kadar mazaratları olursa kayıp başladığı zamanki fecaatini tasavvur eder.

Kumarda kaybedenin pek tabii olarak bütçesi bozulur, hesapları karışır, hayatındaki muvazene kaybolur. Kayba giren adam da kaybını çıkarmak arzusu uyanır. Eğer elinde ihtiyat parası varsa fazla düşünmez, alır, sürer. Onu kaybetti mi borç eder fakat ettiği borcu düşünmez. O parayı da kumarda oynayıp bütün ziyanlarını kurtarmak hırsıyla yaşar, tutuşur ve her hamlesinde batağa biraz daha gömülür.

Alacaklılar sıkıştırmaya başlarlar. Malları varsa satılır, eşyaları haczedilir. Kumarbaz, bunları def için sağa sola başvurur, alacaklılara yalvarır, yüz suyu döker. Arı, hayayı kaldırır zilletle yerlerde sürünür. İşte bu suretle izzetinefis, haysiyet, şeref, bir şey kalmaz.

Bu vakalar takip ettikçe kumarbaz zillate, rezalete alışı. Kumar oynayabilmek için de para lazımdır. Hileye sapar, kâğıt yapar, işaret kullanır ve bunun neticesi de ahlakî harabiyettir.

Kumardan mütemadiyen kazanmış yoktur ve olamaz da. Kumarın sonu mutlak bir sukuttur. Maddi ve manevi bir sukut...

Kumardan yeni yakası bir araya gelmiş, yüzü gülmüş bir adam yoktur. Kumarbazın sonu gelmez. Kumara dalarak maddi ve manevi sukut eden bir kumarbaz ailesini ihmal eder, çocuklarına bakmaz, arkadaşını dolandırmaya kalkar. Hülasa dokunduğunu zehirler, mefsedetini dört bir tarafa saçar.

Arkadaşlar, velev eğlence kasdıyla olsun kumarın her şeklinden, her cinsinden kaçınız. Onun muğfil cazibesine kapılmayınız. Parmaklarınızın arasındaki zarların, elinizdeki iskambillerin ne mühlik afetler çıkarabileceğini düşünün.

Eğlence mi yok? Ciddi, namuskâr insanların eğlencesi saydır. Kumar; işsizlerin, tembellerin, iradesi zayıf olanların meşgalesidir.

Sıhhati yerinde bir kumarbaza hiç tesadüf ettiniz mi? Onların daima belleri bükük, gözleri görmez, renkleri uçuktur. Kalbi halecandan kopacakmış gibi çarparak gecelerce uykusuz kalan bir adamda sıhhat ne gezer?

Namusunuzu, haysiyetinizi, izzetinefsinizi, ahlakınızı ve sıhhatinizi muhafaza etmek istiyorsanız elinize ne zar alın ne de iskambil!

“Arkadaş”ın, arkadaşlarına, arkadaşça tavsiyesi budur.

Arkadaşınız

Yol

İstanbul’a yeni gelmiş bir köylü, gençlerden birine hapishanenin yolunu soruyordu. İstanbullu:

— Kolay, dedi. Şu karşiki kuyumcuyu görüyorsun ya oraya git camekâna bir yumruk yapıştır. Bir iki altın küpe sııkla. Hemen kaç. Seni istediğin yere götürürler hiç korkma.

Arkadaşlarınızın Tabiatını ve Ahlakını Yazılardan Anlayabilirsiniz

① Ben yemiyi ya	② muhterem valide
③ soranların evrile	④ ne isterseniz bousata
⑤ Her ne olursa	⑥ sizden çok rica ve
⑦ için her türlü	⑧ Arkaraya hareket
⑨ banna omu nemmet	⑩ her gün
⑪ Sizden çok	⑫ zat alınız her daki
⑬ İşerseniz ben	⑭ Ben-sıfaktı çok anıy
⑮ gıderdığınız abakta	⑯ istediğini bilmiyor
⑰ Neden dolay	⑱ İhtisahlı stımeti us
⑲ Benim bu işi	⑳ dır den de ne onun
㉑ dır işi gıyaseti gıyaset	㉒ Ne zaman
㉓ olursa olsun	㉔ Harbeye ardeinde

Şekil 167. Yirmi dört muhtelif el yazısı numunesi

Yazıdan tabiatı ve ahlakı anlamak ilmi yani “grafoloji” bundan yüz sene evvel Blount isminde bir Fransız âlimi tarafından meydana getirilmiş ve o zamandan beri müteaddit tecrübeler sayesinde kati bir şekil almıştır. Grafoloji ilmine nazaran yazı ahlakın ayinesidir. Bu itibarla bu ilim sayesinde yüzde seksen sabitle bir insanın ahlakı ve tabiatı hakkında bir fikir edinmek kabil olmaktadır. Arkadaşlarımıza bu sahifede takdim ettiğimiz levha bu ilimle senelerden beri meşgul olan grafoloji mütehassısı Süleyman Refik Bey tarafından bilhassa Arkadaş okuyucuları için tertip edilmiştir.

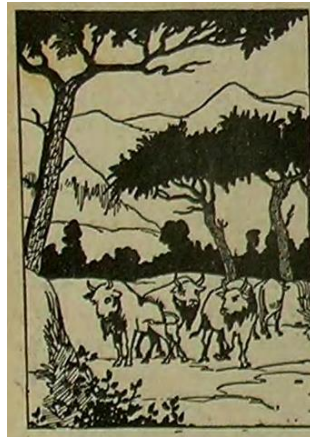
Sıralanmış yirmi dört nev yazı içinde kendinizin veya dostlarınızın hatlarını bularak onların ahlak ve tabiatları hakkında bir fikir edinmeniz kabil olacaktır. Bu levhayı ara sıra göz önünde bulundurarak tetkik ederseniz istifadeli olduğu kadar eğlenceli olan bu ilmi siz de öğrenmiş olursunuz.

Bu levha ile ancak yazısını kemale erdirmiş insanların ahlakını tetkik edebilirsiniz. Yeni yazıyı henüz öğrenmeye başlayanlar için bu tetkikat varit olamaz.

1. Sakin, zeki ve müstakim bir insan yazısı
2. Mahcup ve ince insan yazısı
3. Neşeli ve çok müteşebbis insan yazısı
4. Mütemadiyen değişen bir tabiata malik insan yazısı
5. Biraz inatçı ve sabırsız insan yazısı
6. Çok neşeli ve taşkın insan yazısı

7. Samimi ve açık kalpli insan yazısı
8. Hassas ve temiz kalpli insan yazısı
9. Gayrisamimi ve soğuk insan yazısı
10. İçinden pazarlıklı insan yazısı
11. Mahcup fakat çalışkan insan yazısı
12. Maddi ve şehvetperest insan yazısı
13. Çok samimi ve temiz insan yazısı
14. Dessas ve iki yüzlü insan yazısı
15. İntizamı seven insan yazısı
16. Çok iradeli ve kabiliyetli insan yazısı
17. Tuttuğu bir şeyi koparan insan yazısı
18. Çok müteharrik ve sinirli insan yazısı
19. Fena tabiatlı ve geçimsiz insan yazısı
20. Zeki, çok sanatkâr ruhlu insan yazısı
21. Hissiz ve maddi insan yazısı
22. Çok hayalperest ve alıngan insan yazısı
23. Dessas ve gayrisamimi insan yazısı
24. Saf ve temiz kalpli insan yazısı (Bu yazıya bilhassa dikkat ediniz. Bütün kelimeler bir çengel ile nihayet oluyor.)

Öküzleri Korkutan Kurt

Şekil 168. Öküzleri korkutan kurt

Çobanlarını kaybeden bu dört öküzü gizli bir kurt tehdit etmektedir. Resmi iyice tetkik ederseniz ağız açık bir kurdun bağırdığını siz de görebilirsiniz.

Gündelik Hayatımızdan Sahneler

Sarra

Dolabının önünde oturur, avucundaki paralarla şıkır şıkır oynar. Tavrı, hâli çok munistir, mazlumdur. Sesi tatlı, ricakârdır. Sanırsınız ki ensesine vur, ağzından lokmasını al!

Sakın ha! Elinizi kaptırırsınız, dikkat edin. Hem bilhassa yakanızı onun pençesine kaptırmamaya dikkat edin. Önünde sabahtan akşama kadar bir buda heykeli gibi oturduğu dolap, düşecek zavallılar içindir.

Ay ortasında başınız sıkılmış, çaresizlikten bunalmışsınız. Ne yapacaksınız? Denize düşen yılanı sarılır, demezler mi? Maaş cüzdanınızı götürür, çıkacak maaşı kırdırırsınız. O, size çok büyük bir iyilikte bulunuyormuş gibi bir tavır alarak maaşınızı kırar fakat asıl kırdığı paradır. Size içinden faizini de alarak verdiği paranın bir ay tekrar faizi biner ve bu böyle faiz üreye üreye senelik maaşınızı üste verseniz o bir aylık borcu ödeyemezsiniz.

Bunun için birçok usulleri vardır. Dükkânın önünden dalgın dalgın geçerken o, sizi çağırır. Çevireceği dolabın derecesine ve ehemmiyetine göre size kahve, çay ikram eder.

Söze başlarken dosttur, sizinle pek alakadardır. Canıgönülden hâl ve hatır sorar, dereden tepeden bahseder. Nihayet bir punduna getirir, asıl maksadını açar. Lakin size bunu hissettiremez. Lakırdı arasında piyasanın durgunluğundan, iş olmadığından şikâyet ederken sizin: “Evet... İş yok...” gibi bir cevabınız derhâl ona bir ipucu verir:

— Hani iş yok diyorsam, eh büsbütün de meteliksiz deyiliz. Şunun şurasında üç beş kuruş kazanıp yeçinip yidiyoruz. Allah’a bin şükür. İyi kazandığımız zamanlar da oldu. Ona karşılık tutarız deyil mi?

Siz, nezaketen başınızı sallarsınız, tasdik edersiniz:

— Öyle... Öyle...

O, kurnaz kurnaz güler:

— Yüzünüzden anlayıyorum, siz buyünlerde sıkıntıda-sınız! Ee canım, dostuz, ahababız. Benden da mı saklayacaksınız? Züyürtlük hepsimizin başından yeçmiş, her daima da yeçen bir şey... Ayıp deyil ya... Neye çekiniyorsun? İş yok, diye mi alındın? Yok, efendim, o kadar düşmedik... Dostlar için bir parçacık paramız bulunur. Borcum var diye düşünme...

Sizin dizinize vurur, omzunuzu okşar:

— Çok para mı lazım? Fazla istersen yanımda yok. Bu yünlük al şu on lirayı. Başka bir yün yeçirsek daha veririm. Ne olacak, canım bize ahbaplık lazım. Para her zaman bulunur.

Derhâl elini cebine atar ve cebinde başka para yokmuş gibi bir on liralık çıkarır. Sanki parmaklarında gözü vardır. Size, on lirayı verdikten sonra küçük bir kâğıt çıkarır. Kargacık burgacık bir yazı ile on liralık bir senet yazar, yollar ve size imzalatır.

Bu aldığımız on lira eski borcunuza ilave edilince senelik kâr, taht-ı emniyettedir. Tabii onun nam ve hesabına...

Onun:

— Başka bir gün uğra, daha veririm!

Demesine bakıp da sakın uğrayayım demeyin çünkü derhâl hava değişir:

— Ee aşk olsun doğrusu... Borcun daha olduğu gibi duruyor, faizini bilen çıkaramadım Böyle iken yeçen yün çıkardım on lira verdim. Vallahi yüzel iş, hem çok yüzel iş. Dükkânı seni için açtım sanıyorsan aferum. E maşallah maşallah...

Siz, bu muameleye maruz kaldıktan sonra aylarca onun dükkânına uğramak değil önünden geçmeye bile çekinirsiniz. O, elinde mihriniz ve maaş cüzdanınız sizin aylıklarınızı tıklar tıklar almakta devam eder.

Bütün bunlara rağmen herkese hüsnüniyetten bahseder ve tasdik etmelerini de ister. Ona bu cüreti, cesareti veren de borçluların boynu eğik olmalarıdır.

Fakat beş parmak bir değildir, bazen sırtına çattığı da olur. O zaman derhâl yelkenleri suya indirir, ellerini ovuşturmaya, iki büklüm kıvranmaya başlar. İşte onu, o vakit görmelidir. Lakin bu, pek enderdir. Daima yaptığı yanına kâr kalır.

Zaten işi gücü, akli fikri, “kâr” değil mi?

Dünyanın En Şişman Adamı 200 Kilo Sıkletindedir

Şekil 169. Dünyanın en şişman adamı

Felemenkli Vanderholm namındaki bu zat dünya yüzündeki insanların en şişmanıdır. Sıkleti 200 kiloyu bulmaktadır. Hayatta yalnız yaşamayı seven bu şişman zatın yegâne meşgalesi kitaplarıdır.

Arkadaş Fikirleri

- Eğer bir düşmanına borç para verirken onu kendine dost yapmak imkânı vardır fakat bir dostuna para verirken o, muhakkak sana düşman olur.
- En ziyade fayda görülen tevbihler, insanın kendi kendisine ettikleridir.
- Vücutta akıl, gemideki rehber benzer.
- Kuvvetimiz irademizden daha çoktur. Bu kusuru örtmek için bir iş yapmadığımız vakit gayrimümkün deriz.
- İnsan hislerinin değil fakat hareketinin hâkimidir.
- Çocukların istikbali, annelerin işidir.
- İnsan yapmak istediği bir şey için daima kuvvetlidir.
- Bir sırrın şüyû kabahati şayi edene değil, o sırrın sahibi olup da başkasına emniyet edene racidir.
- Biz birbirimize istinat etmek için yaratılmışız. Bir duvardan bir taş çekilirse o duvarın yıkıldığı gibi bizden de biri ayrılırsa yıkılır.
- İyiliğin zaferini ancak büyük ruhlar duyar.
- Parayı kimse sevmez fakat herkes ister.
- Başkalarının hatalarını bulmaya çalışmak kendisindikilerle hiç uğraşmamak demektir.
- Fırsat kaçırın insan çoktur fakat fırsatın kaçırdığı insan yoktur.

- Yükselen bütün ruhlar dünyayı da yükseltirler.
- Bahtiyarlık iyilik yapmakla kaimdir.

Güzellik Müsabakasını Kazandıktan Sonra...

Clara Bow'un yıldızı parlamaya başladı ve onu bugünkü şöhretine îsal etti.

Amerika'da sık sık güzellik müsabakaları yapılır ve iştirak eden yüzlerce güzel kız arasından en güzelleri seçilerek isimleri ve resimleri aylarca gazetelerde neşir olunur. Bu suretle müsabakada kazanan birkaç kız birdenbire meşhur olur. Bu talihli kızlara artık saadet güler yüzünü göstermiştir. Bir taraftan zengin talipler fırıl fırıl etrafında koşarken diğer taraftan da yüksek maaşlı kontratlar akdetmeye müheyya bulunan sinemacılar gözünün içine bakarlar. Fakat şunu söylemek lazımdır ki haddizatında gayet güzel ve gayet cazip olan bazı kızlar sinema objektifi karşısında muvaffak olamıyorlar çünkü onların simalarındaki teşkilat fotoğrafa çirkin olarak aksediyor ve “fotojenik” olmayan bu kızlar daha ilk merhalede yeise kapılarak sinema hayatına veda ediyorlar.

Bundan üç sene evvel New York'ta mühim bir güzellik müsabakası açılmıştı. Bu müsabakaya bütün Amerika hudutları dâhilinde bulunan güzel kızlar iştirak etti. Bunların arasında en güzel isimler, sevimli ve şuh kumrallar, şen ve şakrak sarışınlarla mavi, siyah, yeşil ve kadife gözlü dilberler, yuvarlak omuzlu ve dolgun kalçalı güzel kızlar bulunuyordu.

Fakat binlerce güzel kızın arasında yalnız birisi parladı ve birinciliği kazandı. İşte bu güzeller güzelinin ismi Clara Bow idi.

Clara Bow, bundan cesaret alarak sinema payitahtı olan Hollywood'a gitti fakat müsabakalarda birincilik kazanan güzel kızlardan bir fayda göremeyen sinema kumpanyaları artık onların yüzüne bakmamaya başlamıştı. Nitekim Clara Bow, Paramount müessesesine müracaat edince ona “Hiç sinemada ve tiyatrodan oynadınız mı?” diye sordular. Bu suale “Hayır.” cevabını verince “Şimdilik adama ihtiyacımız yok. İcap ederse size malumat veririz.” şeklinde baştan savma bir cevapla karşıladı fakat Clara Bow bu cevap karşısında yeise kapılmadı. Müesseseye gide gele ehemmiyetsiz bir para ile Darüssanayi'ye kapağı attı. Bir gün piyes icabı sahnede 80 kadar kızın figüran olarak bulunmasına ihtiyaç hâsıl olmuştu. Bu 80 kızın arasında Clara Bow kendisini gösterdi.

Rejisörün nazarıdikkatini celp ederek başka bir filmde mühim bir rol aldı. İşte Clara ilk muvaffakiyetini bu film vesilesiyle kazanmış bulunuyordu. Ondan sonra Allah, yürü ya kulum, dedi ve Clara da bugünkü gibi şöhretin şahanesine vasıl oldu. Clara Bow yalnız parlayan bir sinema yıldızı değil aynı zamanda mükemmel bir sporcudur. Güzel tenis oynar, güzel kürek çeker. Otomobil kullanır cambazlıkların her nevini yapabilecek derecede de çeviktir.

Clara Bow, cilveli ve fındırdek rollerde çok muvaffak olmaktadır. Tabir-i amiyanesiyle o fındıkçılıkta yektadır. Âşığı üzmesini, kudurtmasını yahut memnun etmesini maharetle başarmakta ve filme muvaffakiyetle aksettirmektedir.

Onun bir meziyeti de gayet güzel giyinmesindedir. İntihap ettiği tuvaletleri kendine o kadar yakıştırmaktadır ki ona “çok güzel giyinmesini bilen bir artist” de denebilir.

Yeni moda elbiseler icat etmekte de yektadır. Dünyanın her tarafında onun tuvaletleri taklit edilmekte ve bu suretle eseri her tarafta taammüm etmektedir.

Çocuk Aklı

- Ne? Vah vah! Demek ki daha dün hediye diye aldığın o güzelim kurşun askeri kırdın ha?
- Kolunu kırdım ki... Malul gazi olsun diye baba...

Sebep

İki Rum lokantada idiler. Yemeklerini bitirmişler, meyve yiyeceklerdi. Birisi garsondan beyaz dut istedi. Garson diğerine sordu:

- Size de mi?
- Bana da dut ama siyahından olsun.
- Arkadaşı merak etmişti:
- Niye siyahından istiyorsun? Daha mı lezzetlidir?
- Hayır azizim. Karım öldü de matem tutuyorum.

Nasihat

Beyin birisi Babıali Caddesi'nden iniyordu. Bir dilenci, yaklaşıarak kendisinden para istedi. O da çıkardı ve yirmi para verdi. Dilenci söylendi:

— Ben bu yirmi parayı ne yapayım?

Bey dalgın dalgın:

— Ne mi yaparsın? dedi. Bir dilenci görünce eline sıkıştırıverirsin olur biter.

Makineden Adam Konusuyor ve Yürüyor⁵⁰

Rışar isminde bir İngiliz makina mühendisi (ROBOT) ismini verdiği makinadan bir adam imal etmiştir.

Bu adam bizim gibi değildir. Eti kemiği yoktur. Başdan başa çeliktendir.

Kafasının içindeki bir makina tertibatı sayesinde uzaktan telsiz vasıtasile hareket etmekte, oturup kalkmakta hatta yürümektedir.

Acaba bir gün gelecek bizde bu makinadan adamamı benzeyeceğiz?

Onun gibi hissiz bir makinamı olacağız?

Bu suale makinadan adami yapan mühendis şu cevabı veriyor:

— İnsanlar git gide hissizleşiyorlar. Bundan binsene sonra insanlar düşünme kabiliyetinden tamamen mahrum olacaklardır. Aşk ortadan kalkacak ve makinalı adamdan bir farkımız kalmayacaktır.

Bin seneye kadar Allah kerim. O zamanı şimdiden düşünmeye deymez.

Hele dünyadan aşk kalkmadan günlerimizi hoş etmeğe bakalım.

Kumarda Kazanarak Zengin Olmak Kabil midir?

Kumar masasına oturan insanların hâli hem gülünç hem de hazindir.

Kumarda yalnız para değil namus da kaybedilir.

⁵⁰ Metnin tamamı yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Kumar payitahtında intihar edenlere mahsus bir mezarlık var.

Monte Carlo'da karısını kumarda harcayan adam...

Akıllı ve zengin bir ihtiyar ölürken oğluna bazı vasiyetler miyanında şu dâhiyane sözleri de söylemiş:

— Oğlum, bir gün aklına eser de kumar oynamaya kalkarsan en mahir kumarbazı bul ve onunla oyna.

Babasının bu sözlerindeki hikmeti anlayamayan tecrübesiz genç hakikaten bir gün kumar oynamak hevesine kapılmış ve İstanbul'un en mahir kumarbazını aramaya başlamış. Günlerce taharriyattan sonra ona Topkapı taraflarında bir adres vermişler. Genç mirasyedi araya araya bu meşhur kumarbazın ikametgâhını bulmuş. Kumarda kazandığı paralarla muazzam bir konakta oturacağını tahmin ettiği kumarbazla viran bir evin harap bir odasında karşılaşınca delikanlı birdenbire şaşırmış. Herkesin kumar üstadı olarak tavsiye ettiği bu adamın zengin olmak şöyle dursun bilakis sefaleti karşısında babasının sözlerindeki kıymeti takdir ederek kumar oynamamaya yemin etmiş.

Genç arkadaşlar bu fıkrayı hiç hatırdan çıkarmamalıdır. Filhakika kumarda kazanılacak para ile zengin olacağını zanneden gafiller çok aldanırlar. En çok kazanmasını bilen en mahir kumarbaz bile beş parasız yaşamaya mahkûmdur.

Hayatta ne kadar tanıdıklarımız vardır ki geniş bir malumata, parlak bir zekâyâ malik oldukları hâlde kendilerini bu ihtirasa kaptırmışlar ve namzet bulundukları mesut istikbali kendi elleriyle mahvetmişlerdir. Kumara başlayan bir insan yalnız parasını kaybetmekle iktifa etse yine bir dereceye kadar hoş görürüz fakat hayır... Para ile birlikte namus, şeref ve izzetinefis mefhumları da silinir ve yerine hile ile ahlaksızlık kaim olur.

Avrupa'nın Monte Carlo'daki meşhur kumarhanesinde geçen bir vakayı arkadaşlarımıza bir zillet ve ibret numunesi olarak arz etmek istiyoruz.

Bahr-ı sefid sahilindeki Monako Cumhuriyeti dâhilinde bir Monte Carlo kumarhanesi vardır. Burası senenin her mevsiminde birçok zengin ve asil kumarbazlarla dolup boşanır. Bu şehirde kumar yüzünden o kadar facialar zuhur eder ki cinayet işleyenlerin, intihar edenlerin had ve hesabı yoktur. Hatta yalnız müntehirlere mahsus olmak üzere bir mezarlık bile vardır. Orada meşhur kumarbazlar metfundur.

Monte Carlo’da intihar etmek gayet tabiidir. Canına kıyan insanın karşısında hiç kimse ufak bir tesir bile hissetmez. Zabıta da kemal-i lakaydı ile raporunu tanzim ederek bedbahtın cesedini mezarlığa gönderir.

İşte, bu kumarhaneye yeni alışan genç bir mirasyedi kâh kazanarak kâh kaybederek kendini tamamen bu ihtirasa kaptırır ve bir akşamüzerindeki paralardan maada bankadaki mevduatına, karısının elmas ve mücevheratına varıncaya kadar kaybeder. Heyecandan çılgına dönen bedbaht delikanlı malikânelerini ortaya koymak ister fakat evin diğer hissedarları nazarıtibara alınarak bu teklifi kabul edilmez. Oynamak... Her şeye rağmen oynamak isteyen adam ortaya koyacak kıymetli hiçbir şeyi kalmadığını görünce genç karısını koymayı teklif eder ve zerre kadar hayâ hissetmeden karısının namus ve ismetini bu uğurda feda etmekten çekinmez.

Bu adamın bilahare oyunu kazanıp kazanmadığını bilmiyoruz fakat kumarın insanı ne iğrenç akıbetlere sürüklediğini bundan daha kuvvetli bir misal ile ispat etmeye imkân yoktur.

Mahkemede

Reis (şahide) — Anlatınız bakalım. Ahmet Efendi, maktulü nasıl öldürdü?

Şahit (Samiine döner) — Birdenbire Ahmet Efendi hiddetlendi, bağırmağa başladı: “Deli herifler, münasebetsiz adamlar, akılsız herifler...”

Reis (Birden lafını keserek) — Samiine söylemeyiniz. Bize söyleyiniz.

Bir Dilencinin Hatıraları

Köse Hasan – Ağzını sıkı tut - Yedeğe almak! – İrat topluyor neyin eksik? - Karar cep harçlığı!

3

Hamal, küfesini boşaltırken kapıda bir gölge daha peyda olmuştu. Bizim ihtiyar, eliyle onu çağırdı ve beni göstererek:

— Hasan, dedi. Bu senin ötende yatacak, seninle beraber yemek yiyecek. Anlaşıldı mı?

Hasan, boyu cüce denilecek kadar kısa, gözleri çipil bir köse idi. Başını salladı:

— Anladım efendi.

Bana gözüyle işaret etti:

— Yürü peşimden...

Ben, eve gireceğiz sanırken bu yeni vaziyet karşısında şaşırılmışım. Kös kös, Hasan'ı takip ettim. Hasan eve bitişik, tek katlı bir dairenin basık kapısını anahtarla açtı, beraber içeri girdik. Burası ahırdan bozma bir oda idi. Hasan, bana vazifelerimi öğretti. Bütün işleri nöbetleşe yapacaktık. Hasan fena adama benzemiyordu. Bilhassa efendisine çok sadıktı.

Bana:

— Ağzını sıkı tut, diyordu. Sen açık göz bir çocuksun. Efendiyi ne kadar hoşnut edersen hakkında o kadar hayırlı olur. Efendi ile işe çıktığın zaman dalga geçme, öğren. Efendi, vaktiyle beni de yetiştirmişti ama şimdi kalp illetine tutulduğum için yürüyemiyorum. Evin işlerine bakıyorum. Ben, ne öğrendimse ondan öğrendim. Uzun etme talihli imişsin. Efendiye tesadüf etmeseydin sürünürdün. Şimdi kılığı, kıyafeti düzdük, bey gibisin. Ben de çalışmıyorum, dedimse büsbütün değil. Bazı mühim günlerde efendi beni de yedeğe alır. Yedek nedir, onu da görünce anlarsın. Sen, yalnız evdekilere bir şey çaktırma. Onlar bilmezler.

Dayanamadım, sordum:

— Peki, evdekiler merak etmezler mi? Efendi sabahleyin çıkıyor, akşam geç vakit geliyor. Nerededir, ne iş yapıyor diye sormaz, araştırmazlar mı?

Köse Hasan, sinsi sinsi güldü:

— Karısı, kızı, oğlu onu irat sahibi diye bilirler. O, her gün biraderinin işleriyle uğraşır. Öyle ya, bakarsan bağ, bakmazsan dağ olur. İratlar tamir istemez mi? Kimisini yeni baştan tamir edersin, kimini boyatırsın! Aylık toplamayacak mısın? Her kiracı, günü gününe verir mi? Hepsinin ayrı ayrı peşinden koşmalı, uğraşmalısın. Hani yalan da değil. Efendinin bir dükkânları, hanları vardır. Aybaşlarında kendi gider, paraları toplar.

Köse Hasan'ın tavsiye ve nasihatlerini o gece bir hayli dinlemiştim. Sabahleyin, erkenden beni uyandırdı:

— Haydi, kalk, hazırlan. Efendi şimdi çağırır.

Ben hemen giyinmişim. Çok geçmedi, efendi çağırdı, beraber sokağa çıktık. Tabii öteki eve gidip esvaplarımızı değiştik ve dilenmeye başladık.

Günler geçiyor, efendi ile ben aynı intizam ile çalışıyorduk. Bir gün ihtiyar:

— Yarın, dedi, evde oturacaksın.

Köse Hasan'ın sözlerini hatırladım. İrat toplamaya gidiyordu. Böyle böyle sanatın hususiyetlerini, sanatın inceliklerini anlıyor, kavırıyordum fakat elime para geçmemesi canımı sıkıyordu. Para isteyecek oldum, suratı astı.

— Aç mısın? Çıplak mısın? Yoksa açıkta mısın? Parayı ne yapacaksın? Cebinde para olursa sigaraya, rakıya alışırın. Daha zamanı değil. Para falan düşüneceğine gözünü aç da zanaatı öğren.

Öğrenmesine hakikaten çok şeyler öğrenmişim. Cuma günleri mesirelere gidiyorduk. Oralarda çalgı çalan, gülen, oynayan, eğlenen insanların başına dikildik mi defibela için mutlaka bir sadaka verirler fakat bir mesirede, bir teviye dolaşp dilenmeye de gelmez. Oradakileri kızdırdık mı adamı sopayla kovarlar. Vesaire, vesaire...

Şimdi yine bizim ihtiyara gelelim. İhtiyar para vermemekte ısrar ediyor, ben de inadına istiyordum.

Bir gün, işten dönmüştük. İhtiyar esvabını değiştirmek için yukarıya çıkmıştı. Ben kılığımı değişmedim, ihtiyarın aşağı inmesini bekledim. O temizlenip inmişti. Beni hâlâ dilenci kılığında görünce bağırdı:

— Bu ne kepazelik?

Fazla söylemesine vakit bırakmadım, boynumu bükerek elimi açtım:

— Allah rızası için bir sadaka... Veren ellerin dert görmesin.

İhtiyar benim oyunumu anlamıştı, bir kahkaha kopardı. Cebinden on kuruş çıkardı:

— Hak ettin köftehor, al bakalım, dedi.

Ve ihtiyardan alıp alacağım para da bu oldu.

Eğer Köse Hasan da olmasa büsbütün sıkılacak, çatlayacaktım. Köse Hasan hikâyeler, masallar anlatıyor, insanın gamını dağıtıyordu.

Fakat nihayet bu da usanç vermeye başladı. Ben, tembelliğimden dilencilığe heves ettim. Hâlbuki ihtiyar beni dolap beygiri gibi çalıştırıyor ve benim yüzümden avuç doluları para kazanıyordu.

Ben, o kadar çalıştığım, yorulduğum hâlde meteliksizlikten imanım gevriyordu. Sokakta canım bir şey istiyor, alamıyordum. İhtiyara son olarak söylemeye karar verdim, cevabı dayattım. Hiç orali olmadı.

Ben, ertesi gün sokağa çıktığımız zaman üzerimdeki temiz elbiselerle onun dalgınlığından istifade ederek kırıdım, çala taban kaçmaya başladım.

Acaba, beni takip ediyor mu diye döndüm, baktım. O vakar vaziyetle yürüyordu. Doğrusu şaşırmıştım fakat köşeyi döner dönmez ayağıma bir çelme takıldı ve ben yüzükoyun yere kapandım.

Çelmeyi vuran kimmiş biliyor musunuz? Köse Hasan! İhtiyarın kayıtsızlığı bundanmış. Yanımıza yaklaşınca:

— Dünkü sözlerinden böyle bir hâlet karıştıracakını aklım kesmişti, dedi. Hasan'ı önden yola çıkardım.

Eliyle omzuma vurdu:

— Aferin, ben de senden bunu bekliyordum.

Alık alık yüzüne baktım. Ben, azar bekliyordum o iltifat ediyordu:

— Hakkını istemeyen ya budaladır yahut miskin, beceriksizdir. İkisini de sevmem. İşte böyle olmalı. Artık merak etme. Sana cep harçlığı vereceğim.

Mabadı var.

Son Arzu

Küçük Hikâye:

(Vaka bundan elli sene sonra geçiyor.)

Ethem Necati karısını, kaynanasını ve kaynatasını sarhoşluk neticesinde öldürdüğü için idama mahkûm edilmiştir ve ertesi gün adliye sarayı önünde asılacaktır.

Avukatı hapisanedeki hücreğine geliyor ve diyor ki:

- Seni idamdan kurtaramadım fakat sana bin lira kazandırmanın yolunu buldum.
- Çok güzel bir şey bulmuşsun. Ayol ben yarın tahtalıköye gidiyorum. Orada parayı ne yaparım?
- Sen yalnız kendini düşünme. Sen gidiyorsun ama arkada bir yetim çocuk bırakıyorsun. Onun tahsil ettiğini istemez misin? Yarın büyüyünce sana dua eder.
- Hakkın var. Şu bin lirayı nasıl kazanacaktınız bakalım? Söyle.

(O aralık avukat hücrenin kapısını kapadığı için mükâlemeyi işitmek kabil olamıyor.)

Ertesi gün adliye sarayının önünde dehşetli bir kalabalık var. Ethem Necati'nin idamı efkârıumumiye'yi fevkalade alakadar etmiştir. Herkes bu hunhar adamı idam sehpasında sallanırken görmek istiyor.

Fotoğrafçılar makinelerini kurmuşlar, bütün gazetelerin muhabirleri ellerinde kâğıt kalem bu canavarın son hareketlerini ve son sözlerini kaydetmeye hazırlanıyorlar.

İki jandarma arasında elleri kelepçeli olduğu hâlde Ethem Necati darağacının önüne getiriliyor ve iskemleye çıkartılıyor. O, soğukkanlılığını bozmadan ağzını açıyor ve konferans verir gibi halka hitaben şu sözleri söylüyor.

— Efendiler, ben canavardan farksız bir adamım. Yaptığım cinayetin cezasını bir saniye sonra ödeyeceğim. Hareketimden çok nadim fakat son pişmanlık para etmez. Şu dünyayı terk ederken hiçbir teessür duymuyorum. Yalnız dün akşam okumaya başladığım meşhur muharrir Mahmut Mükerrer Bey'in "Gönüllerde Ateş" namındaki romanı bitiremediğimden dolayı gözüm arkada kaldı. Bu kitap beni o kadar alakadar etti ki idam edileceğimi bile unuttum.

Ertesi gün idam tafsilatını okuyan bütün kariler soluğu Babıali Caddesi'nin kütüphanelerinde aldılar. "Gönüllerde Ateş" kitabı beş yüz bin nüsha tab edildi. Meşhur muharrir Mahmut Mükerrer Bey de Büyükkada'da kendisine mükemmel bir köşk yaptırdı.

S. S.

Borcunu Vermeye Niyeti Var mı?

Uşak — Efendim, terziniz geldi, parayı almadan katiyen gitmem diyor.

Efendi — O hâlde kendisine bir oda hazırlayınız.

Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri 4

Bir kimseye mühim bir şey için müracaat etmeden evvel kendinizi hazırlamalısınız. Tartmadan sarf ettiğiniz bir cümle hatta bir kelime hayatta size çok zarar getirebilir.

4

Mühim Bir Mükâlemeyi Nasıl Hazırlamalı?

Sözlerimiz fikirlerimizin ayinesi olmalıdır. Yani neyi düşünürsek, nasıl düşünürsek öyle söyleyebilmeliyiz. Bu zannedildiği gibi kolay değildir. Bazen heyecana kapılarak söylemek istediğimizin aksini söylediğimiz zamanlar az değildir.

Hayatta rol oynayan mühim mükâlemelerimiz için evvelden hazırlanmamız icap eder. Bir iş için yapacağımız müracaat, bir mesele hakkında idare ettiğimiz münakaşa, bir vaziyet hakkında beyan edeceğimiz fikir ekseriya hayatımızda istikbalimiz hakkında tesiri olan şeylerdir.

Farz edelim ki bir iş için bir makama müracaatta bulunacağız. Müracaat etmeden evvel söyleyeceğimiz sözleri, beyan edeceğimiz fikirleri evvelden birkaç defa, tıpkı rolünü ezberleyen bir aktör gibi prova etmemiz lazımdır.

Söyleyeceğimiz sözleri tarttıktan ve müteaddit defalar tecrübe ettikten sonra müracaat ettiğimiz kimse üzerinde yapacağımız tesir tabiatıyla lehimize olur.

Karşısında sözünü bilen, fikrini açık ve güzel ifade eden bir adam her yerde tercih edilir.

Meşhur Napolyon'un bile mühim bir mesele hakkında beyanatta bulunacağı zaman söyleyeceklerini evvela odasında kendi kendine müteaddit defalar tekrar ettiğini rivayet ederler.

Söyleyeceğimizi kararlaştırdıktan sonra ve kendi kendimize tekrar ettikten sonra müracaatımızı serbestçe yapabiliriz.

İş için müracaatların serbest yapılması yapanın lehine çok müsait tesir yapar. Sıkılğan, kızaran, bozaran ve sözlerini karıştıran, maksadını iyi ifade edemeyen bir adam her zaman menfi bir cevapla karşılaşmaya mahkûmdur.

İş istemek dilenmek değildir. Binaenaleyh bu gibi teşebbüslerde gayet serbest hareket etmek lazımdır. Yalvarır gibi tavırlar takınmak da iradesizliğin ve kabiliyetsizliğin alametleridir.

Düşünmeliyiz ki iş istediğimiz adam o mevkie gelmeden evvel bizim gibi iş için müracaat etmiş bir kimsedir. Gökten zembil ile inerek o mevkie oturmamıştır.

Binaenaleyh bizim tazallum ederek onun merhametini celp etmek için hâller takınmamız bizim muvaffakiyet ihtimallerimizi azaltmaktan başka bir işe yaramaz. Bir iş isterken nihayet hayatın bize bahsettiği çalışmak hâlini istiyoruz. Bundan dolayı iş için müracaat etmek bizim kabiliyet ve çalışma arzumuzu ispat eder.

İş nasıl aranır? Nasıl bulunur?

Bu mühim bahsi gelecek haftaki dersimizde izah edeceğiz.

İşsizler veya iş aramak üzere bulunanlar bu yazılardan azami derecede istifade edeceklerdir. İş aramak ve iş bulmak meselesinde de irade, en mühim rolü oynamaktadır.

Yılmadan, yorulmadan, usanmadan iş aramak isteyen muhakkak surette muvaffak olur. Ümitsizlik, bedbinlik müteşebbis olmayanların ayaklarına musallat olan köstektir.

“Arayan Mevla’sını da bulur belasını da” diye çok doğru ve çok derin bir darbimesel vardır. Gelecek hafta bu darbimeselin doğruluğunu ispat edeceğiz.

Acaba Neye İmiş?

Baba — Çalışmalı kızım çalışmalı. Yoksa başka türlü piyano öğrenemezsin. Eğer her gün muntazaman piyanoda egzersiz yaparsan sana on kuruş veririm.

Kız — On kuruş mu? Amma da yaptın ha? Komşular bana piyano çalmayayım diye tam yirmi kuruş veriyorlar.

Teessür

Şık bir bey, lokantada gayet acele yemek yiyordu:

— Garson çabuk hesabı gör!

Garson hesabı gördü:

— Doksan beş kuruş beyim...

— Al şu lirayı üstü de senin olsun.

Ve süratle masadan fırlayarak elbise askılarından aldığı pardösüyü koluna taktı, dışarı fırladı. Tam köşeyi dönünce kolundaki pardösüye bir göz attığı vakit meyus meyus söylendiği duyuldu:

— Hay Allah belasını versin... Yine kendi pardösümü almışım.

Dünyanın Dört Köşesinde Neler Olup Bitiyor?

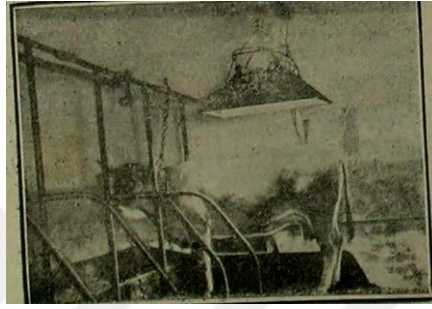
Şekil 170. İngiltere ve Amerika donanmaları

Amerika ve İngiltere devletleri birbirleriyle müsabaka edercesine donanmalarını tekâmül ettirmektedirler. Sulh ve adem-i tecavüz misaklarına rağmen İngiltere ve Amerika'nın bahri tezgâhları mütemadiyen yeni yeni harp gemileri yapmakla meşgul bulunuyorlar. Bu sahifeye derç ettiğimiz resimlerden sağdaki bir Amerikan zırhlısında son sistem bir tarassut kulesini gösteriyor. Ortadaki resim saatte 38 mil yapan bir İngiliz torpidosudur. Soldaki resim bir İngiliz tahtelbahrinde işaret veren bir harbiyeliyi gösteriyor. Bakalım bu hazırlıkların sonu neye müncer olacaktır?

Şekil 171. Tertibatlı sandık

Hasta çocukların doktorlara ve hastanelere kadar gitmesi için elektrik harareti ile ısınan ve çocuğun yolda üşümesine mâni olan bu tertibatlı sandık imal edilmiştir. Resim sandığın maktaini göstermektedir.

Şekil 172. Elektrik ziyası altında inek

Elektrik ziyası altında yaşayan inekler iki misli süt veriyorlarmış. Bunu bir Fransız mühendisi keşfetmiştir. Resmimiz bir ahırda elektrik ziyası altında bulunan bir ineği gösteriyor.

Arkadaşlarla Baş Başa

Osman Bey'e:

1. İdarehanemize gönderdiğiniz müsabaka kuponlarındaki adresiniz değiştiyse bize yeni adresinizle müsabakanın suret-i hâllerini bildiriniz. Bu suretle sizi de kuraya dâhil ederiz. Bittabi yeniden kupon göndermeye lüzum yoktur.
2. Yaşınız ilerledikçe siz de muvaffakiyet gösterebilirsiniz.

Harbiye Mektebinde Orhan Bey'e:

Orman mektebinin 1 Teşrinisani'de tedrisata başlayacağını zannediyoruz fakat bu hususta kati malumat almak için lütfen “Büyükdere’de Bentler civarında orman mektebi müdüriyetine” bir mektup yazarak izahat talep ediniz.

Bursa'da Ali Osman Bey'e:

1. 16-17 yaşında bulunduğunuza göre bittabi çok tecrübesiz olmanız lazım gelir. Gençler bu yaşta daima mütebeddil bir tabiata maliktirler. Bununla beraber en saf ve samimi muhabbetlerini de bu yaşta hissederler fakat zaman geçtikçe fikirlerde öyle tahviller hâsıl olur ki herçibadabad bu muhabbeti ilelebet gömmek lazım gelir. Siz de ilerde böyle bir hüsrana maruz kalmamak için sevdiğiniz kızla mademki konuşmadınız, şimdiden sonra da hiç konuşmayınız ve kitaplarınızla meşgul olarak onu unutmaya çalışınız çünkü er geç yapacağınız hareket budur.

M. B. Bey'e:

Çok hassas ve hayalperver bir tabiata maliksiniz. Bundan dolayı yalnız bulunduğunuz zamanlar zihninize korkunç şeyler hücum ediyor ve sizi sinirlendiriyor. Mamefih bu basit bir irade meselesidir. Yalnız kaldığınız zamanlar korkacak hiçbir şey olmadığını ve her şeye rağmen kimseden korkmayacağınızı kendi kendinize telkin ediniz. Bu suretle bu vehimden kurtulursunuz. Düşününüz ki insan vehim ettikçe korkusu ziyadeleşir.

M. K. Bey'e:

Tahsile pek heveskâr bir genç olduğunuz aşikârdır. Binaenaleyh hiç tereddüt etmeden orta mektep tahsiline devam ediniz. Malumatınız ne kadar ziyade olursa hayatta o kadar muvaffak olursunuz.

Şefik Bey'e:

1. Müsabaka varakalarınız alınarak kura kutusuna konulmuştur.
2. Bin Bir Gece Hikâyeleri çok neşir olunmuştur. Arkadaşlarımız arasında bu hikâyeleri okuyanların bulunduğunu düşünerek maalesef lütfunuzdan istifade edemeyeceğiz.

Karilerimizden Mükerrer Bey'e:

1. Resim çıkarmak hususundaki merakınız şayan-ı takdirdir. Keşke bütün genç arkadaşlar havaiyetle meşgul olacaklarına sizin gibi meraklı bir işle uğraşsalar fakat çıkarttığınız fotoğrafları güzel bir albümde muhafaza ediniz. Belki ilerde size küçük bir varidat temin eder.
2. İdarehanemize basılmak üzere gönderilen fotoğraflar iade edilmez.
3. Beyoğlu'nda makyaj malzemesi satan dükkânlardan istediklerinizi tedarik edebilirsiniz.

Beyoğlu'nda E. Kemal Bey'e:

Ertuğrul Muhsin Bey'i görerek fikrini alınız. Sizde aktörlüğe istidat bulursa hemen Darülbedayiye alır.

Ankara'da Ahmet Sabahattin Bey'e:

325 tevellütlü bir gencin evlenmesini doğru bulmuyoruz. Bize kalırsa bir gencin evlenecek zamanı 25-26 yaşlarıdır. Önünüzde daha mesut seneler var. Neden bu kadar acele ediyorsunuz?

Ankara'da İsmail Hakkı Bey'e:

Bir yerden ödünç para bularak otomobil alabilerseniz kazanç temin edebilirsiniz. Aksi takdirde biraz beklemek lazım...

Kabataş'ta Necati Bey'e:

1. İyi intihap edilmek şartıyla roman ve sinemanın zararı değil bilakis faydası vardır.
2. Biraz çalışırsanız el yazısını da kolaylıkla yazar ve okuyabilirsiniz.

Akif Bey'e:

1. Asabiyet, biraz da tecrübesizlikten neşet eder. Etraf ile muhakeme ederseniz ekseriya kızmaya ve kırmaya hiç sebep olmadığını görürsünüz.
2. Daha vücudunuz inkişafa müsaittir. Endişe etmeyiniz.
3. Markalı zarf ve kâğıtlardan tedarik etmek için idarehanemize 30 kuruşluk pul göndermek kâfidir. Markalar tek harf üzerine basılmıştır. Mesela yalnız A ve yalnız B ve ilh. gibi...

Tophane S. S. Bey'e:

Boyunuz 1.73 olmasına nazaran sıkletinizin 60 kilo olması mucib-i endişe bir hâl değildir. Spora ehemmiyet veriniz. Bedeniniz bu suretle daha ziyade genişler.

Güzel Dikiş Biliyorum:

Üsküdar'da Gülserem Hanım namında bir karimiz gayet güzel dikiş ve biçki bildiğinden bahsetmektedir. Böyle bir hanıma iş vermek isteyen terzi arkadaşlar idarehanemize müracaat ettikleri takdirde kendisiyle muhabere etmek için adresini verebiliriz.

Bolu Mustafa Doğan Bey'e:

Mimarlık, marangozluk, demircilik, makinistlik... Bu sanatların hepsi parlak kazançlar temin eder. Hepsi şayan-ı tavsiyedir. Biz size bunların içinden marangozluğu tavsiye edebiliriz fakat siz istidadınızın diğerlerinden birinde inkişaf edeceğini tahmin ediyorsanız o mesleğe intisap etmekte serbestsiniz.

Çünkü hangi mesleğe zevk ile el uzatırsanız o meslekte terakki ve inkişaf edersiniz.

Arkadaşlarımızdan Ali Rıza Bey'e:

Evlenmek istediğiniz genç kııda şu meziyetleri aradığınızı yazıyorsunuz.

1. Yaşı 16-19 olmak.
2. Tahsil dereceleri tahsilime yakın bulunmak.
3. Alet-i musikiden birine aşina olmak.
4. Kadınlık vaziyetini müdrik veya ifaya müstait olmak.
5. Temiz bir aileye mensup, sağlam ahlak, metin bir terbiyeye malik olmak.
6. Türk olmak ve kalbinde aile muhabbeti bulunmak.
7. Tâmmü's-sıhha olup umumi bir tenasüb-i azaya malik bulunmak.
8. Ruhumun inceliklerini seçebilecek bir ruha malik bulunmak.
9. Balıketinde ve orta boylu bulunmak.
10. Beyaz ten, kırmızı dudak, lepiska saç a malik bulunmak.
11. Siyah veya kestane renk kaş ve göz ve uzun kirpiklere malik olmak.
12. Geniş ve düz alın, gümrah saç, yuvarlak baş a malik bulunmak.
13. Küçük ve düz burun, küçük ve kıvrıntılı kulak ve yuvarlak çeneye malik olmak.
14. Tombul ve küçük el, mevzun bacaklara malik olmak.

Bu meziyetleri nefsinde toplayan bir genç kııda evlenmeye bittabi tereddüt etmezsiniz.

Samimi Arkadaşlar⁵¹

Bize resim gönderen arkadaşların fotoğraflarını neşretmeğe devam ediyoruz. Gönderilecek resimlerin grup hâlinde olma sına bilhassa dikkat etmelerini arkadaşlarımızdan rica ederiz.

⁵¹ Bölüm yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Şekil 173. A. Hamdi ve Ş. Fuat Beyle

Şekil 174. Tavas: Hâkimiyeti milli mektebi muallimleri

Şekil 175. Söğüt: İdman yurdu gençleri

Elimizde neşr olunmak üzere bir çok resimler bulunduğundan resim gönderen arkadaşlar vahı olacak teehhuru mâzur görmelidirler.

Markalı Zarflar ve Kâğıtlar

Yeni yazı ile markalı zarflar ve kâğıtlarımız pek büyük bir rağbete mazhar oldu. On iki kâğıt ve zarftan ibaret olan bir paketin fiyatı 30 kuruştur.

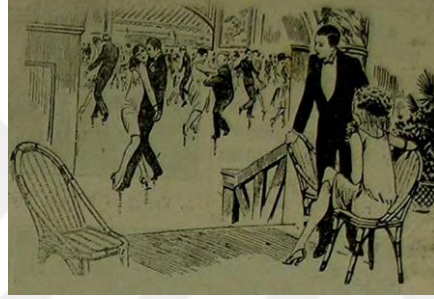
Taşradan vuku bulacak siparişler ayrıca posta ücreti alınmaz. Sipariş verecek arkadaşlar isimlerinin ilk harfini bildirmeleri lazımdır. Sipariş alınır alınmaz derhâl posta ile istenilen adrese gönderilir.

Arkadaş idarehanesine mektup derununda 30 kuruşluk posta pulu göndermek kifayet eder.

Yeni Yazı ile Mektup Nümuneleri⁵²

İdarehanemiz tarafından kâmilen yeni yazılardan mürekkep olmak üzere bir mektup numuneleri tab edilmiştir. Güzel bir üslup ile on muhtelif mektup, muhtelif bayram tebrikleri memuriyet talepler ve davetname suretlerini ihtiva eden bu eser intişar etti. Renkli bir kapak derununda ve 16 sahifeden ibaret olan bu eserin fiyatı her yerde 5 kuruştur.

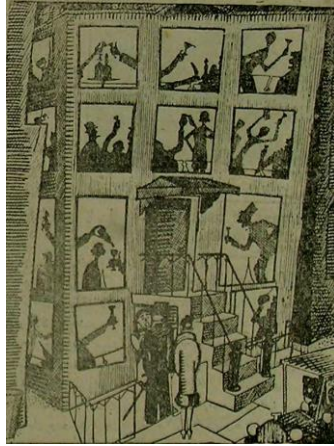
İdarehanemizden celp etmek isteyen kariler bir mektup derununda 6 kuruşluk pul gönderdikleri takdirde derhâl adreslerine irsal olunur.

Şekil 176. Dans mevsiminin takribi dolayısıyla

— Lütfen benim ile dans eder misiniz?

— Şu karşıkı çift gibi dans etmek şartıyla teklifinizi kabul ederim.

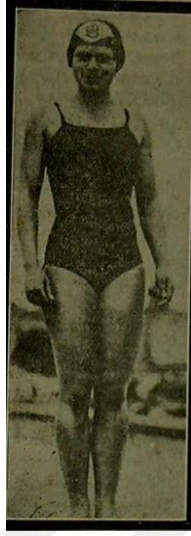
Şekil 177. Amerika’da içki memnuiyeti

Meyhaneci yabancı müşteriye:

— Affedersiniz burası hususi bir evdir, gizli meyhane değildir.

⁵² On altıncı nüshadan itibaren “Yeni Yazı ile Mektup Nümuneleri” başlığı yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Yirmi Birinci Asrın Kadını

Şekil 178. Matmazel Martha Scharz

Resmini derç ettiğimiz Alman matmazeli 21'inci asrın kadını unvanını almıştır. Matmazel Martha'nın bu şöhretine sebep nefsinde birçok meziyetleri celp etmiş olmasıdır. Matmazel Martha, filhakika gayet güzel yemek pişirmesini ve dikiş dikmesini bildiği gibi bütün sporları da yapmaktadır. Fotoğrafımız onu deniz kıyafetinde göstermektedir.

Arkadaş

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

Abone şeraiti:

Tablo 15

Abone Şeraiti

	Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130		250 kuruş
Ecnebi: 200		400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

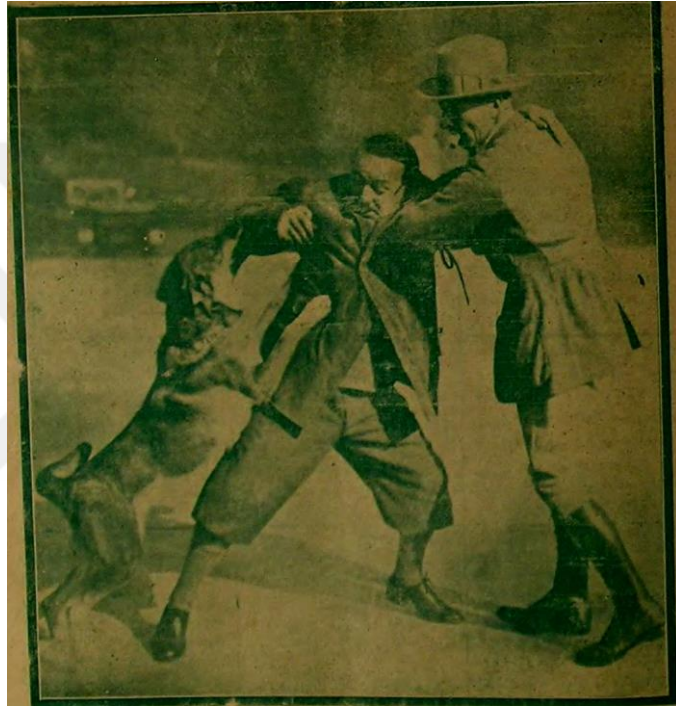
Arkadaş No 17⁵³

Nushası 5 kuruş

17 Teşrini Evvel 1928

Her hafta çarşamba günleri neşr olunur resimli mecmûadır.

Alman Zabıtasının Yardımcıları: Polis Köpekleri

Şekil 179. 17. sayı kapak fotoğrafı

Alman Polisleri sureti hususiyede terbiye ederek yetiştirdikleri köpekler sayesinde en azılı şerirlere mücadele etmektedirler. Resmimiz polis köpeklerinden birinin hücumunu gösteriyor.

Arkadaşça Konuşalım

Gençlerde Aşk

Çocuklukta hissedilen aşk ne kadar saf ve ne kadar samimidir. Kalbinde ilk çarpıntıyı hisseden genç, için için alevlendiği hâlde bu hissin başkası tarafından sezilmesinden o

⁵³ Kapak sayfası yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

kadar korkar ki aşkını kendi kendine bile itiraf etmeye cesaret edemez. Bütün günleri tereddüt, kararsızlık ve kıskançlık içinde geçer. Hatta bu azabın ilanihaye devam edeceğine iman edenler ve ekseriya çaresizlik içinde kendini yeise kaptıranlar da bulunur.

Bu küçük aşklar ekseri gençlerin başından geçmiştir ve yine ekserisi kalplerinin gizli bir köşesinde bu masum aşkın hatırasını saklarlar. Bu mini mini aşkların birçoğu itiraf bile edilmemiştir. Gençler hayallerinde bu muhabbete o kadar vasi bir saha ve o kadar renk vermişlerdir ki onun merhametsiz bir istihza altında silineceğinden korkarlar. İtiraf, onlar için dünyanın en affolunmaz kabahatidir. Bunun içindir ki sevdiklerinin civarında bulunmaktan ve onun yolunu beklemekten hâsıl olacak saadetle iktifa ederler.

Gençlerin aşkında gurur pek mühim bir rol oynamaktadır. Sevdiklerine karşı en zayıf oldukları zamanda bile öyle kuvvetli görünmek isterler ki onların samimiyetinden şüpheye düşmemeye imkân yoktur. Günlerce beraber yaşayan ve kalpleri aynı hisle çarpan genç çocuklarla genç kızlar hislerinin tamamen aksini izhar etmekte vahşi bir zevk duyarlar. O zaman bu zıt hisler karşısında genç: “Heyhat. Ne boş ümitlere kapılmışım, meğerse ben ne kadar yanıliyormuşum... Ben ne kadar bedbaht, sefil ve budala bir insanmışım.” diye nefisini levn etmekten kendini men edemez.

Bunların birçoğu hislerini hatıra defterlerinin küçük sahifelerine gömerler ve kalplerinden taşan heyecanı günü gününe kaydetmekte büyük bir teselli ve şifa umarlar. Bu defterlere bir göz gezdirecek olsanız daima değişen muhtelif ve mütehavvil fikirlerle karşılaşsınız. Bir gün evvel neşe ve şetaretle, pür ümit hayallerle doldurulan sahifeler ertesi gün yeis ve ıstırap ile karalanmıştır. Bu hislerin samimiyeti ve ismeti karşısında aşk o kadar mukaddes bir şeydir ki onun böyle ilelebet devamını arzu etmeyecek kimse yoktur. Onların yegâne gayesi sevdiklerine ait ufak bir şeye malik olabilmektir. Ekseriya gizliden gizliye sevdiklerinin mendilini veya hod eldivenini saklarlar ve her şeye rağmen onu mukaddes bir hatıra olarak saklamakta büyük bir saadet hissederler.

Bu saf ve temiz aşkların ömrü pek kısadır. Hatta bu hisse kapılanlar bu oyunun temadi etmeyeceğine kanidirler fakat bazen de verilen kuvvetli vaatler karşısında bu aşk devam eder. Artık her iki sevgili de öyle hayaller kurmaya başlarlar ki genç kız, bilfarz askerî mektebine giden sevgilisini sırmalı üniformalar içinde, saçına ak düşmüş bir paşa kıyafetinde görmeye başlar. Genç de sevdiğini lüks otomobillerde kıymetli kürklerde

görür gibi olur. İşte tehlike de bu andan itibaren baş gösterir çünkü sukutuhayale uğramak her iki taraf için de çok mümkün ve kabildir.

Gençlikte verilen taahhütler pek uzun ve vadeli olduğundan bu vaadi yerine getirmek için çok beklemek lazımdır. İşte bu uzun intizar devresinde ya genç kız diğer bir talibe varır yahut genç çocuk büyüdükçe değişerek eski vaatlerini tamamen unuttur ve başka birini sevebilir. İşte bu şekildeki sukutuhayaller bir hayatı ilelebet kırar. Genç erkek kendini rakıya vererek meyhanе köşelerinde teselli aramaya koyulur. Genç kadın da nefret ve istikrahta şifa umar fakat şüphe yok ki böyle bir sukutuhayal genç kızlar için daha vahimdir. Bu esef alud vakalara sebebiyet vermemeleri için anne ve baba, çocuklarına daima irşadkâr nasihatlerde bulunmalı ve hayat hakkında mütebellir bir malumatı olmayan genç dimağları daima kontrol etmelidir ki onlar da hayatlarının sonuna kadar işkence içinde yaşamaktan kurtulabilsin.

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- Kapalı ağza sinek girmez.
- Kendimizde mevcut olmayan iyiliği var göstermek için nezaketi icat etmişiz.
- Muvaffakiyet üç postacı tarafından getirilen bir mektuptur ki bu postacılar da liyakat, say ve talihtir.
- Gayeye varıp da geçmek, varmakla birdir.
- Fikirler cep saatleri gibidir. Hiç birbirlerine uymazlar.
- Hiçbir şey izzetinesfi öldürmez fakat her şeyi yaralar.
- Sizinle alay edenler, sizi satanlar en çok alkışlarına hedef olduğunuz zevattır.
- Kadınların ne görüşleri derin ne de fikirleri devamlıdır. Binaenaleyh kadınlardan dâhi çıkamaz.

İzdivaçta Muhabbetin İdamesi Ne ile Mümkündür?

Evlenmek bir hüner değildir. Evlendikten sonra ağız tadıyla, zırlıtsız, mırıltısız yaşamak bir marifettir. Herkes gözüne kestirdiği bir kadın veya erkeği, ufak bir tahkikat yaparak alır fakat haftası olmadan geçimsizlik başlar.

Bunun en mühim sebebi iki tarafın birbirini anlamaması, izdivaçtan evvel anlaşmamalarıdır. İntihap edilecek zevç veya zevcenin birkaç günlük değil, bütün hayat imtidadınca refakat edecek bir arkadaş olduğunu, olması lazım geldiğini katiyetle düşünmek icap eder.

Bir başka mesele daha vardır. O da kadının da erkeğin de evlilik hayatına kendilerini alıştırmaları ve evvelden hazırlanmalarıdır. İzdivaç hayatına hazırlıksız girenlerin sonu daima sukutuhayal ve daima hüsrandır.

Evlendiği hâlde bekârken yaşadığı âlemleri unutmayan erkeğin mesut olmasına ve zevcesini mesut etmesine imkân yoktur. Yeni evli bir kadının da genç kız gibi serbest yaşamak istemesi hem kendinin hem de zevcinin bedbahtîsini hazırlamaktan başka bir netice vermez. Evli, evli olduğunu bilmelidir. Bir zevç, zevcesine lakayt durur, onunla meşgul olmazsa zevcesinden muhabbet ve sadakat beklemeye de hakkı olamaz. Zevcesini, çocuklarını ihmal eden zevç bilmeden, farkına varmadan en büyük fenalığı kendine eder çünkü kendisine en candan yakın bulunması lazım gelen insanların nefret ve istikrahlarını kazanır. Hayatta bu akıbetlerin en fecisidir.

Bir zevç ki evine vaktinde gelmez, geldiği zaman da sarhoştur yahut suratı asıktır. Zevce, onu güler yüzle karşılar mı? Karşılabilir mi? Ne kadar hüsnüniyet sahibi olsa yine elinden gelmez, içi istemez. Her şeyden çabucak bıkan maymun iştahlı erkeğin evlenmesi bir hatadır. Başı havalı kadının da kocaya varması hatanın hatasıdır.

Evlilik hayatında iki tarafın her hususta birbiriyle anlaşması şarttır. Zevce, zevcinin mesleği ile alakadar olmalı, onun zevkini okşayacak şeylerden bahsetmeli, yorgunluğunu dinlendirmeyi bilmelidir.

Zevç de zevce de birbirlerine yapmaya mecbur oldukları vazifelere kemal-i sadakatle riayet etmelidirler.

Kadın, kocasının tabiatını öğrenmelidir. Ne yemeklerden haz ediyor, neler sıhhatine mazardır bunlara dikkat etmelidir. Kıskanç bir erkeğin, büsbütün kıskançlığını tahrik edecek tavırlar almamalıdır. Bu hâl, kıskanç kadın için de aynen böyledir. Faraza, zevç o gün işinden neşeli dönmüştür. Zevce hasta bile olsa cebrinefis etmeli, onun neşesini kırmaya çalışmalıdır. Aradan bir çeyrek, yarım saat geçtikten sonra hakikati söyleyince zevcin minnetarlığı artar.

İnsanlar, umumiyetle böyle küçük küçük, ufak ufak sebepler, saikler, vesilelerle mesut veya bedbaht olmaktadır.

Zevçe, müthiş bir sıkıntı geçirmekte iken onun karşısına geçip gülmek, şarkı çağırmak, saz çalmak o adamı delirtmek demektir. Böyle bir zevce, zevcinden muhabbet beklerse şaşılır. Birçok kavgaların, kinlerin, dargınlıkların esasları hep bu ve emsali küçük hadiselerin birike birike ruhta ve asapta topladığı zehirlerdir.

Erkeğin, gözü dışarda olursa karısından sadakat beklemesi bir nev küstahlıktır. “Neyin mukabilini istiyorsun?” diye sorulsa verecek cevap bulamaz.

Kocasının esvaplarını süpürür asarken ceplerden düşen bir kâğıt veya bir mektup parçası bulan kadının hâlini tasavvur ediniz.

İzdivaçta muhabbetin idamesi sadece kaş göz, boy pos güzelliği aşk ve alaka değildir. İki tarafın her hususta inceden ince dikkat edeceği küçücük noktalardadır.

Evlilik hayatında mesut olamayanların yüzde doksan sekizi, bu gibi idaresizliklerin kurbanı olmuşlardır. Yoksa hüsnüniyetle birbirinin zaaflarını, temayüllerini idare ederek aile hayatının ciddiyet ve kutsiyetini idrak edenler, ömürlerinin sonuna kadar güle oynasa, sevişe koklaşa muhabbet ve saadetle yaşarlar.

Alay mı, Ciddi mi?

İki efendi hiddetli hiddetli kavga ediyorlar:

- Efendi... Sana bir ders veririm ki ömrün oldukça hatırandan çıkmaz vallahi.
- Bilmem. Hafızam pek kuvvetli, değildir.

Teşekkür Lazım

Sarhoşun biri gece yarısı evine avdet ediyordu. Bir de baktı ki bir hırsız kapıyı kurcalıyor, hemen hemen de açmak üzere. Kemal-i nezaketle:

- Çok teşekkür ederim vallahi, dedi. Bendeniz de zaten anahtarı kaybetmiştim.

Gündelik Hayattan Sahneler

Terzi

Bir sıfat-ı resmîye ile Londra'da bulunan bir arkadaşım geçenlerde mezunen İstanbul'a gelmişti. Bu fırsattan bilistifade bana da uğramış, kendisiyle dereden tepeden konuşuyorduk. Tam bu sırada ısmarlamış olduğum elbisenin provasını yapmak üzere terzi geldi. Bu yaşlı, tecrübeli ve pişkin bir adamdı. Provayı yaparken gözünü arkadaşımın üstünden ayırmıyor ve onun hareketini inceden inceye tetkik ediyordu. Nihayet dayanamadı ve sordu.

— Beyim affedersiniz... Bu üstünüzdeki elbiseyi Londra'da mı diktirdiniz?

İkimiz de hayretle terzinin yüzüne baktık. Filhakika arkadaşım elbisesini Londra'da bulunduğu zaman yaptırmıştı. Merakla bunu nereden anladığını sorduk. O mağrurane güldü:

— Aman beyim otuz senedir bu zanaatın içerisindeyiz. İşin inceliğini bu kadarcık olsun anlamayalım mı?

Sonra izah etti:

— Ben herhangi bir elbisenin usta veya acemi elinden çıktığını derhâl anlarım. Bu noktadaki isabetlerim müşterilerimi hayrete düşürür. Bazen bir vapurda veyahut bir trende karşıma oturan kimsenin elbisesindeki kusurları görürüm de kendisine anlatamamak hırsıyla kendi kendimi yerim. İşte beyim, dedim ya... Merak bu... Deminden beyin elbisesinin Londra'da dikildiğini söylemiştim, bu benim için ayan beyan bir şey. Evvela model, Londra modelidir. Bu modeller üzerinde ben her gün ne kadar kafa patlatırım bilseniz. Saniyen yakanın kesilişinde, iliklerin örülüştündeki maharet usta terzilerin nazarıdikkatinden kaçmayacak inceliktedir.

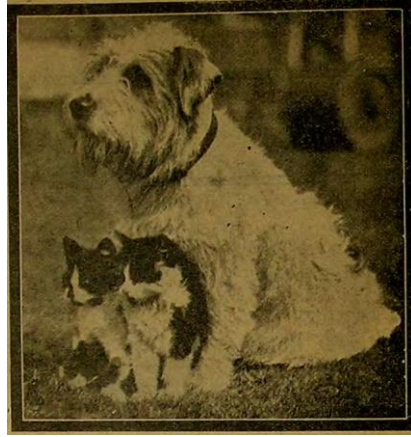
Terzinin bu merakı hoşuma gitti ve sordum:

— Söylediklerine bakılırsa senin müşterin pek çok...

— Evet, doğrudur beyim. Müşterim pek çoktur fakat onları kazanmak ve hatırlarını hoş etmek terzilik kadar ince bir sanattır.

— Tuhaf şey... Müşteriyi kazanmak için ne yaparsın?

— Bunun birçok usulleri vardır. Evvela her müşterinin nabzına göre şerbet veririm. Bilfarz diktirmek üzere getirdiği kumaşı inceden inceye tetkik eder, renginin güzelliğine, kumaşın sağlamlığına dair sözler söylerim. Bana ekseriya fiyat sorarlar: “Usta, bu kumaş kaç aksam iyi...” Ben daima piyasadaki fiyatından yarım lira, bir lira fazla bir fiyat söylerim. O bittabi daha eksigiine aldığı için ettiği istifadeden memnun olur. Düşünmeli ki herkesin kendine göre bir zevki vardır ve yine herkes kendini dünyanın en zarif ve en zevkiselim sahibi görmek zaafındadır. Onun için bana göre en berbat ve kötü renkli kumaş sahibinin nazarında bir zarafet numunesidir. Tabiattan bahis olunmaz beyim, insanlık hâli bu... Onlara: “Çok kibar renk... Cidden hüsn-i tabiat sahibisiniz.” deyivermeli. Sonra ölçü alırken, prova yaparken hoş a gidecek sözler söylemeli. Mesela pek uzun boylu ise: “Bedeniniz çok mütenasip... Tam kadınların hoşuna gidecek bir vücut...” diye pohpohlamalı, kısa boylu ve tıknazsa “Vücudunuz maşallah bir sportmen vücudu... Sağlam ve mukavemetli...” diye methetmeli. Bazı züppe müşterilerim de vardır. Onlar da: “Bu aldığınız kumaş bu sene Avrupa’da pek moda... Daha İstanbul’a yeni gelmiş olacak. Geçenlerde filanca paşanın oğluna da aynını yapmışım. Doğrusu zevkinize diyecek yok.” Gibi sözlerle gururlarını okşarım. Ne yaparsın beyim? Dedim ya... Müşteriyi kullanmasını bilmek terzilikten ince bir sanat vesselam...

Şekil 180. Kedi köpek

Birbirleriyle geçinemeyen insanlara kedi ile köpek gibi derler. Hâlbuki şu fotoğraf bu sözün artık doğru olmadığını ispat ediyor. Galiba dünya ihtiyarladıkça bütün fikirler ve kanaatler de kıymetten düşüyor.

- Affetmek en büyük meziyet ve merhametin en yüksek timsalidir.
- Hiçbir suretle tamir edilemeyecek şey cesaretsizliktir.
- Bir insan iki türlü terbiyeye tabidir. Bu terbiyenin birini diğer hemcinslerinden almış olur, diğerini kendi kendisine verir ki en mühimi budur.
- Hakiki nezaket muhitimizde yaşayanların ihtiyaçlarıyla daima alakadar olmamızdır.
- Birbirimizin ufak kusurlarını affetmezsek katiyen adamakıllı arkadaş olamayız.
- Bir insanın zaferi, insanın o zaferi elde etmek için sarf ettiği emekle ölçülür.

Zamane Çocuğu

Ziyaretçiye: — Beyefendi nafile bekliyorsunuz, babam gelmeyecek!

— Ne için oğlum?

— Çünkü sizin evde olduğunuzu biliyor da...

Göz Tabibinde

İhtiyar bir adam tabibe müracaatla gözlerini muayene ettirir. Tabip uzun uzun tetkikten sonra:

— Vallahi bir şey göremiyorum, der.

İhtiyar: — Ben de bir şey göremediğim için size gelmiştim.

Tarihî Sözler⁵⁴

Yunanı kadim cenerallarından (Lisandr) isminde çok güzel söz söyleyen ve doğruluktan hiç ayrılmayan bir adam varmış.

Bir gün ona:

— Ne için nutuk söylemiyorsunuz? demişler.

O da:

— Çocuklar oyuncakla, büyük insanlarda nutukla aldatılır demiş.

⁵⁴ Metnin tamamı yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

...

Meşhur Termopil maharebesinde İran padişahı Yunan ceneralı Leonidas'a:

— Silahlarını teslim etsin diye haber göndermiş.

O da gelen adama:

— Gelsinde alsın, cevabını vermiş.

...

Yunanı kadimin Meşhur bir ceneralı harpten muzafferden avdetinde halka nutuk söylüyormuş.

Birdenbire halk galeyana gelerek alkışlamaya başlamış.

Neye ugradığını bilmeyen zavallı ceneral yanındaki adamın kulağına eyilmiş ve sormuş:

— Acaba zırvaladım mı?

...

Eski asya hükümdarlarından (Arşias) sefaheti ve tenbelliği ile meşhurmış.

Bir ziyafet esnasında ona bir mektup getirmişler ve derhâl okumasını rica etmişler.

O da:

— Şimdi eğlenmek zamanıdır yarın okurum demiş.

Ziyafetin nihayetlerine doğru biri çıkmış ve onu katl etmiş.

Halbuki okumak istemediği mektup, bu suikastın ihbarnamesi imiş.

Bir Dilencinin Hatıraları

Kısmet denemeli! – Hasılat fena... - Mezar günleri – Dil de bilmeli imiş – Cuma günleri – Göz açıklığı – Koklaya koklaya yürü! – Caddeyi tut – Adamına göre...

4

Bizim ihtiyar akıllı, tecrübeli bir dilenci idi ama eli çok sıkıydı verdiği üç beş kuruş bana az geliyordu. Eh sanatı da öğrenmiştim. İhtiyara açık açık söyledim. Kendi başıma çalışmaya kati karar verdiğimi anlattım.

O; yerini, yurdunu yani benim gördüklerimi kimseye söylememek şartıyla razı oldu. Böylece ayrıldık.

Ara sıra ona rast geliyordum. Dosttuk, ahbaptık. Tatlı tatlı konuşuyorduk. Bir gün tesadüfümüzde bana:

— Sen daha “zanaatı” iyi öğrenememişsin, dedi.

— Neden? diye sordum.

— Görüyorum, sen hemen hemen hep aynı saatlerde dolaşıyorsun. Böyle olmaz.

— Peki, ne yapmalı?

— Her semtin bir günü, saati vardır. Sonra günü olan yerler vardır. Bunların hepsini ayrı ayrı bilmeli, unutmamalı, birer birer görüp tanımalı, kısmet denemeli. Hep aynı semtte dolaşırsan oranın ahalisi seni tanır, gözleri alıştır, acınamaya başlar. Çoluk çocuk da peşine musallat olur, deli yerine koyar. Kendine acındıracağın yerde güldürürsün. Sonra evlerde sinirli kadınlar da her gün aynı dilencinin geçmesi, aynı sesi duymak sinirlerine dokunur. Seni aşçı ile uşakla mahalleden kovdururlar.

Ben, elim cebimde dinliyordum. İhtiyar haklıydı. Son günlerde hasılat çok fena düşmüştü. Demek sebebi varmış!

İhtiyar kolumdan dürttü:

— Bugün nereye gidiyorsun?

— Bilmem ki düşünüyorum.

— Bugün balıklı panayı var. Buralarda durulur mu? Yollan panayı yerine. Bugün orada kısmet denemenin civcivli zamanıdır. Hristiyanların mezar günleri vardır. Ama Rum’un günü başka Ermeni’nin günü başka, Katolik’in günü başkadır. O günleri hesaplayacak, oraya gideceksin. Ama dikkat et, mezarlığın civarında Hristiyanlar çok oturlarsa hiç zahmete girme. Onlar, Müslüman dilenciye çokluk para vermezler. Ermenice, Rumca dilenmeyi öğrenirsen o vakit işin aynadır. Kadıköy’ünde Uzunçayır’ı bilir misin? Orada mezar günleri iyi olur. Dilene dilene vapura binersen dilene dilene mezarlığa gider, dilene dilene dönersin.

Bunu öğrendikten sonra, işi temelinden kavramış oluyordum. Şişman, tek göz bir Rum karısı vardı, vakit vakit mezarlık taraflarında tesadüf ediyordum. Karı bana âşık olmaz mı!

Ama parası da varmış. Ondan da Rumcayı öğrendim. Feriköy, Tatavla taraflarında para kırıyordum.

İhtiyarın ve Rum kadının öğrettikleri mühim şeylerdi. Ben de dilene dilene kendi kendime çok şeyler öğrendim.

Cuma günleri Sirkeci taraflarında gezmezdim çünkü kahveler tenhadır. Cuma günleri seyir yerlerine gidilir. Çok kalabalık caddelerde de iş yoktur.

Dilencilik çok karışık iştir. Gözünü açmadın mı adamın başı nâra yanar. Sokakta yürürken, otururken daima gözlerini açıp etrafını kollamalı, gözetlemelidir. Sanatında usta olmuş bir dilenci sokakları koklaya koklaya geçer. Ud ağacı falan gibi kokular, cenaze kokularıdır. Bu fırsat kaçırılır mı hiç? Bekçi kazan götürüyor yahut ölü yıkayıcı lif taşıyor. Artık o sokakta demir atmalı. Bayram yerlerinde de iş olur. Yalnız satıcılara pek yaklaşmaya gelmez, kazançlarına mâni olurlar diye dilencileri kovarlar.

Dilenci eğer korkak, utangaç, sessiz, miskin olursa felakettir. Artık onun sonu gelmez. Ama korkak, utangaç, sessiz mendeburmuş gibi görünmeli, icabında kendini göstermelidir.

Mesela, birine el açıp para istersek evvela aldırış etmez. Tabii tekrar istersek bu sefer, para istediğin adam içerler, kaşlarını çatar:

— Defol, diye bağırır.

Usta dilenci de bi tellenir:

— Allah rızası için bir sadaka istedik. Ne bağıırıyorsun! Cebinden zorla paranı alan yok ya... Biz de böyle değildik. Düşmez kalkmaz bir Allah... Allah elden ayaktan düşürüp namerde el açtırmassın.

Cevabı gördünüz mü? Fakat bunu söylerken orada dikilip durmak tehlikelidir çünkü herif kızar, yerinden kalkar, bir baston falan atar. İyisi mi hemen caddeyi tutmalı.

Herkesten de aynı şekilde para istenmez. Bir ihtiyara: “Allah gençliğini bağışlasın!” denirse kızar, onlara: “Allah başka elem, keder vermesin. Allah tuttuğunu kolay etsin. Ölmüşlerine rahmet... Allah tatlı canını kazadan beladan korusun. Evlatlarını bağışlasın.” denilecek olursa tesiri görülür.

Yan yana giden bir genç erkekle bir genç kadına söylenecek söz başkadır: “Allah sevgilini bağışlasın. Birini bin etsin. İlh...”

Torununu elinden tutmuş, giden ihtiyarlara hep çocuğa ait sözler söylenirse kesenin ağzını açarlar.

İş, adamını bulmak ve ona göre dilenmek lazımdır.

Bazı merhametli adamlar vardır, ara sıra onlara görünmelidir. Hiç boş döndürmezler fakat itibarı taşırtmak da iyi değildir çünkü kızarlar, postayı keserler.

Öyle ahmak dilenciler görmüşümdür ki kendilerine acındırmak için sümüklerini, salyalarını akıtarak pis, mundar bir hâlde gezerler. Hâlbuki böylelerinden halk tiksindir, para vermedikten maada kovar. Kahvehanelere sokmazlar, gittikleri yerlerden kovulurlar.

İşte dilencililiğin esrarını anlattım fakat benim anlattıklarım tekmi esrarıdır, diyemem. Ben işten çekileli belki daha çok başka numaralar da icat olunmuştur.

En çok para getiren kısım “fukarayı sabirin”den imiş gibi gösterebilmektedir. Ama bu güç olduğu için çokluk tesadüf olunmaz.

Son

Erkekler Karılarını Niçin Aldatırlar?

Her erkeğin evlenirken tek bir gayesi vardır. Aile ve çocuklarını mesut etmek fakat seneler geçtikçe bu gayesini sevitabiisine terk edenler vardır. Bu erkekler karıları tarafından oyalanamayan insanlardır. Kocasını kendisiyle meşgul etmesini bilmeyen ve ihanete maruz kalan kadınlar şunlardır:

1. Her şeye çabuk kananlar.
2. Kocasının işleriyle alakadar olmayanlar.
3. Kocalarıyla yalnız para istemek için konuşanlar.
4. Tembel ve pasaklı olanlar.
5. Giydikleri elbiseyi kendilerine yakıştıramayanlar.
6. Lüzumunda kocasına kafa tutamayanlar ve ilh...

Kocalarını yuvalarına raptetmek tamamen kadınların elindedir. Bunun için de biraz zeki ve iradeli olmak kâfidir.

Kaptansız ve Tayfasız İşleyen Şeytani Bir Harp Sefinesi

Bu zırhlının teknil salonları, koridorları, makine daireleri bomboştur. Geminin içinde zi-ruh kimseye tesaduf edilmez.

Artık küme küme tayyarelerin havada dolaşması nazarıdikkatimizi celp etmiyor ve tahtelbahirlerin birkaç saniyede suya gömülmesini lakayt nazarlarla seyrediyoruz. Sanki bu harikulade keşifler dünya kuruldu kurulalı mevcut imiş gibi bize gayet tabii geliyor.

Fakat engin denizlerde hiç yolunu şaşırmadan dolaşan, mükemmel manevralar yapan hatta harp eden mürettebatsız bir zırhlının bulunabilmesi ihtimali bizi bir hayli düşündürüyor. Eski zamanda olsaydı kaptansız ve tayfasız denizlerin ortasında dolaşan bu geminin periler ve cinler tarafından idare edildiğine zâhib olurlardı fakat artık fennin kudreti karşısında böyle saçma kanaatlere aldanacaklar ancak görgüsüz kara cahillerdir.

Arkadaşlar, bütün muazzam hayallerin hakikate munkalip olduğu bir devirde yaşıyoruz. Dün tayfasız bir geminin hareket edemeyeceğini iddia edenler bugünkü hakikat karşısında parmak ısırmaktan başka bir şey yapamıyorlar.

Filhakika Almanlar tarafından vücuda getirilip geçen hafta zarfında şimal denizinde tecrübeleri yapılan mürettebatsız harp sefinesi bütün dünyanın hayret ve merakını mucip olmaktadır. Bu sefinenin içinde canlı bir fert yoktur. Bütün makineleri telsiz tertibatla mücehhezdir. Bu suretle karadan mükemmel surette idare edilmektedir. Yahut kendisini birkaç mil geriden takip eden bir torpido onu istediği tarafa sevk etmektedir. Bittabi bu torpido da aynı telsiz teçhizat ile zırhlıya merbuttur.

Bilfarz bu şeytani sefineyi takip eden torpidonun süvarisi telsiz vasıtasıyla onu sağa, sola çevirebilmekte ve icap ettiği takdirde toplarını ateşlemektedir. Top ağzının silinmesi, kovanlara tekrar top doldurulması işini hep makineler yapmaktadır. Yapılan tecrübeler bu işlerin hiç noksansız ve tam bir mükemmeliyetle ifa edildiğini ispat etmiştir.

Bütün büyük keşifler yekdiğerinin mütemmimi olduğuna göre burada da havadaki elektrik kuvvetinden istifade edilmiştir. Şüphe yok ki elektrik keşfedilmeseydi bu ve buna mümasil birçok icatlar kendini gösteremeyecekti fakat her medeni keşfin insanlara zararı dokunduğuna nazaran bakalım kaptansız gemiden de beşeriyet ne zararlar görecektir? Çünkü muazzam makineler icat edilmeye başladığından beri birçok amele işsiz kalmakta ve sefalet içinde terk-i hayat etmektedir. Mesela İngiltere’de elektrik sayesinde öyle

makineler icat edilmektedir ki bin kişinin meydana getireceği işi bu makine tek başına ve daha az bir müddet zarfında vücuda getiriyor ve tabiatıyla ameleye ihtiyaç kalmıyor. “Medeniyetin insanlara faydadan ziyade mazeret ika ettiğini” iddia eden feylesof bu noktalarda pek çok haklıdır. Kim bilir bu mürettebatsız vapurlar ticaret postalarına da teşmil edilecek olursa yine kaç zavallı açıkta kalarak inleyecek...

Bu şeytani sefinenin müstakbel harplerde oynayacağı kanlı roller de pek müthiştir çünkü içinde canlı bir kimse bulunmadığından etrafına muhnik gazlar neşir etmekte ve kendini düşman sefinelerinin nazarlarından gizlemektedir.

İşte medeniyetin zavallı insanlara musallat ettiği bir baş belası daha!

Amerika’da Sinema Artistleri Nasıl Eğleniyorlar?

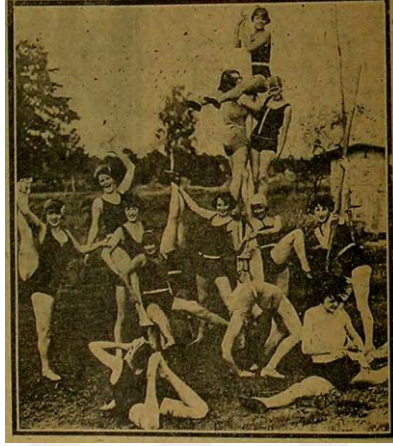
Sinema sanatkârı denince aklımıza haftada binlerce dolar ücret alan “yıldız”lar gelmemelidir. Bu parlak ve meşhur sanatkârların yanı başında rol alan ikinci ve üçüncü derecedeki sanatkârlardan bahsetmek istiyoruz.

Mary Pickfordlar, Norma Talmadgelar, Liliyar hemşireler vesaire büyük artistlerin hayatı bizce aşağı yukarı malumdur. Bunların nasıl kolay para kazandıklarını ve ne şekilde debdebeli hayat yaşadıklarını biliyoruz. Şayan-ı dikkat ve merak olan cihet ikinci derecedeki artistlerin hayatıdır. Şöhrete sahip olmayan, güzelliklerine rağmen filmlerde küçük rollerle iktifa eden bu sanatkârlar cidden acınacak mahluklardır. Amerikan sinema kumpanyalarının pek tuhaf bir âdeti vardır. Bu kumpanyalar müesseselerinin temel taşı addettikleri dört beş sanatkâra aslan payı ayırırlar. Bunların haftalıkları binlerce dolarla ölçülür. Bunların haricinde kalan sanatkârlar diğerleriyle nispet kabul etmeyecek derecede az para alırlar. Haftalıkları ekseriyetle yüz elli iki yüz dolar arasında tehalüf eder.

Unutmayalım ki Amerika dünyanın en pahalı memleketidir ve haftada bir, iki yüz dolarla lüks bir hayat yaşamak şöyle dursun ancak geçinilebilmektedir.

Mamafih bu sanatkârlar kazandıkları paraları bir araya getirerek müşterek bir hayat yaşamakta ve bu suretle hiçbir eğlenceden kendilerini mahrum etmemektedirler. Bu sahifeye derç ettiğimiz fotoğraf Hollywood sanatkârlar kulübünün bahçesinde alınmıştır. Bu kulübün azaları kâmilen kadınlar ve ikinci, üçüncü, dördüncü derecede sanatkârlardan mürekkeptir. Bunların büyük sanatkârlar gibi her ne kadar birer güzel köşkleri ve

müteaddit otomobilleri yoksa da güzel spor sahaları ve kütüphaneleri vardır. Aralarında intihap ettikleri reisenin emri altında muntazam br hayat yaşamaktadırlar. Şüphe yok ki bunların her birisinin gayesi bir gün meşhur bir yıldız olmak ve her gün aşk mektubu almaktır.

Şekil 181. İsimleri herkesin meçhulü olan ikinci sınıf sinema artistleri

Filhakika perestişkârlarından aşk mektubu almak kadar sinema sanatkârlarını memnun eden bir şey yoktur. İkinci derece sanatkâr isminin malum olması yüzünden bu şereften mahrumdur. İçlerinde pek güzelleri bulunan bu sanatkârlar birer ahba gibi manastır hayatı yaşamaya mahkûmdurlar.

Kendi itirafları vecihle sinemacılık mesleğinde ikinci dercede kalmak hiç de gıpta edilecek bir şey değildir.

Sinemacılıkta esas ya hep ya hiçtir. İkinci derece sanatkârın ömrü hayal ve ümit ile geçmeye mahkûmdur. Bunlardan birisi diyor ki: “Bizim pürneşe geçen hayatımıza bakarak bize gıpta edenler çoktur fakat bizim ne kadar bedbaht olduğumuzu tasavvur edemezsiniz. Muvaffakiyet kazanmak ve parlamak ümidiyle yuvalarımızı terk ederek koştığımız bu topraklarda talih bize gülmedi. İkinci planda yaşamaya mahkûm olduk ve şimdi gülüyor, eğleniyor ve koşuyorsak emin olunuz ki bu inkisar hayalimizi unutmak içindir.”

İmkânsızdı

Küçük Recep sokakta yuvarlanmış yepyeni elbisesini paramparça etmişti. Babası:

— Ayıp! dedi. Elbiselerin daha yepyenydi!

— Amma da söylüyorsun ha baba! Düşerken elbisemi çıkaracak değildim ya...

Kahkahalar Kralı: Harold Lloyd (Louie)

Louie ayarında bir artist olmak için cesur bir cambaz, mahir bir şoför, mükemmel bir yüzücü olmak ve sporun her sahasında muvaffakiyetler göstermek lazımdır.

Komik Louie çok garip tabiatlı bir insandır. Şehirlerden ve insanlardan bucak bucak kaçar. Geçenlerde Los Angeles şehrinde ona tesadüf eden bir Fransız muharrine demiştir ki: “Sinemada kazandığım şöhret beni çok bedbaht ediyor. Şehirlerde ve halk arasında dolaşmama imkân yok çünkü beni filmlerde seyredenler sokakta görünce derhâl etrafıma toplanıyorlar, filmdeki hareketimi tekrar etmemi rica ediyorlar. Bu kadar ileri gitmeyenlerin bile manidar tebessümleri, kırk yıllık ahbapmışız gibi hâl ve hatır sormaları beni fena hâlde tazip etmektedir. Onun için vahşi kabileler arasında dolaşmayı medeni insanlarla bulunmaya tercih ediyorum.” diyor.

Louie bir sinema artisti olmasaydı meşhur cambaz veyahut meşhur bir sporcu olur ve dünyanın her tarafında yine kendinden bahsettirirdi. Onda sinemacılığa karşı ilk heves Max Linder’in filmlerini seyrederken başlamıştır. Harb-i Umumi’den evvel dünyanın biricik komiği olan Max Linder ona ilk heyecanı vermiş Louie de onun gibi bir komik olmaya ahdetmiştir fakat araya Harb-i Umumi girince askere alınan Louie bir müddet için hayallerine veda etmek mecburiyetinde kaldı.

Asker ocağı Louie için mükemmel bir tecrübe sahası olmuştur. Efrat arasında verilen temsillere daima iştirak etmiş, daha o zamanlar kendini göstermeye başlamıştır. Bilhassa o sırada meşhur sinema rejisörlerinden William Johnson ile tanışınca hayatında yeni bir devir açılmış ve bu tesadüf onun sinemacılığa intisabını tacil eylemiştir. Hususi hayatında çok samimi ve vefakâr olan Louie bilahare askerlikte temsillere iştirak eden arkadaşlarını da unutmamış ve onlara kabiliyetlerine göre bazı filmlerde rol vermiştir. Elyevm filmlerde daima onunla birlikte oynayan uzun boylu, dev yapılı adam onun silah arkadaşıdır.

Louie, harpten sonra kendini göstermeye muvaffak olabilmıştır. O seyircilerin heyecanını mucip olan sahneler vücuda getirmekte yektâdır. On katlı apartmanın en üst katından bilaperva kendini aşağıya atar fakat yere düşeceği yerde beşinci kat penceresinden odanın ortasına düşerek seyircileri telaşlandırır. Bu, kendine mahsus bir sırdır. Filhakika onun bu hareketi bir sinema hilesi değil, temin ettiği cambazlık mümâreselerinin bir netice-i tabiisidir. “Sonu Selamet”, “Hoşgör”, “Allah Aşkına” unvanlı filmler onu servet ve şöhretin sinesine gömdü.

Louie seyahati ve gemiciliği çok sevmektedir. Tatil zamanlarını hususi yatına binerek cenubi Amerika sahillerinde ve hatt-ı istiva üzerindeki adalarda cevelanlar yapmakla geçirir. Bu seyahatlerine yeni evlendiği zevcesi de iştirak etmektedir. İki mesut çift nim vahşi kabileler arasında dolaşırlar, hatt-ı istivanın geniş yapraklı ve muhteşem ağaçları altında oturarak saatlerce etrafı temaşa ederler.

Onların bu seyahatteki gayelerinden biri de bir senelik zihnî ve bedenî yorgunluklarını gidererek yeni temsil edecekleri filmlere mevzu aramaktır. Bu cıva misali mahlûk şimdi Los Angeles'ta karısıyla yeni filmler hazırlamakla meşgul bulunuyor.

Farkına Varmadığımız Çirkin Huylarımızdan Vazgeçelim

Frenklerin “tık”⁵⁵ dedikleri çirkin huylarımızın ekseriyetle farkına varmayız. Biraz dikkat edecek olursak başkalarına kendimizi gülünç yapan bu hâllerden vazgeçebiliriz.

Farkına varmadan yaptığımız çirkin hâllere “tık” derler. Tikler haddizatında bize tabii görünürse de müdekkik bir nazara karşı bizi gülünç yapmakta hâli kalmaz. Bu çirkin hâllere ekseriyetle iradesi zayıf olanlar müpteladır. Biraz hareketlerimizi kontrol altında bulunduracak olursak bizi gülünç yapan bu hâllerden kolaylıkla kurtulabiliriz. Tiklerin başlıcalarını aşağıya naklediyoruz:

1. Tırnaklarını kemirenler ve yiyenler.
2. Başparmaklarını mütemadiyen çevirenler.
3. Konuştukları adamın elini tutarak mütemadiyen okşayanlar.
4. Konuştukları adamın elbise düğmelerini çekenler.
5. Bastonlarının sapını ağızlarına götürenler.
6. Mütemadiyen elbiselerini bilhassa kollarını fiskeleyenler.
7. Ellerini lüzumsuz yere ovuşturanlar.
8. Anlattıkları bir şeyi on defa tekrar edenler.
9. İkide birde lüzumsuz yere sözünüzü kesenler.
10. Mütemadiyen gözlüklerinin camını silenler.
11. Parmaklarıyla yazı yazanlar.
12. Ayakları ile tempo tutanlar.

⁵⁵ Metin boyunca “tık” kelimesi yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

13. Yazı yazarken dillerini çıkaranlar.
14. Bir şey keserken ağızlarını çarpıtanlar.
15. Ağızlarında mütemadiyen bir çöp çiğneyenler.
16. Şehadet parmaklarını alınlarında gezdirenler.
17. Elleri masaj yapanlar.
18. Parmaklarını kütletenler.
19. Mühim bir şey söylemek için ayağa kalkanlar.
20. Mütemadiyen yavaş yavaş şarkı söyleyenler veya ıslık çalanlar.

Talih

- Yahu aylardan beri görüldüğün yok. Ne oldun Allah aşkına?
- Sorma azizim... İki hafta içinde karım, kaynanam ölüverdiler.
- Dehşet vallahi... Talih olursa bu kadar olur.

İki Memur Arasında

- Ne yapıyorsun?
- Mobilyacılık...
- Nasıl, işler iyi mi?
- Fena olur mu? Evde hiç mobilya kalmadı.

Kadın Zevki

Beyle hanım mağazaya giriyorlar, memurun önlerine çıkardığı bir sürü kumaştan birini beğenen bey:

- Bak, diyor... Bu nasıl?
- A... Onu istemem. Hiç kimsenin giydiği yok.
- E peki... Bu?
- Onu ne yapayım? Herkes onu giyiyor.

Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 5

İş nasıl aranmalı ve nasıl bulunmalıdır? – İş arayan insan yorgunluk ve ümitsizliğe düşmemeli – Karşımızdakine emniyet telkin edebilmeliyiz – Hangi insanlar kolay iş bulurlar?

5

İş aramak ve iş bulmak meselesi bizi en yakından alakadar eden bir bahis olduğu için cidden çok mühimdir. Evvela şunu söyleyelim ki iş bulmak herkes için aynı müşkülâtı haiz değildir.

Elinde bir sanatı olan bir insan hiç sanat sahibi olmayandan daha kolay iş bulur. Sanat elde bir altın bileziktir. Sanatkâr her zaman ve nerede olursa olsun kendine kolaylıkla bir iş bulabilir. Mesela: Bir terzi, bir kunduracı, bir marangozun veya başka bir sanat erbabının işsiz kaldığını görmemiştir.

İşsiz kalanlar, iş bulamayanlar sanat sahibi olmayanlardır. Eskiden, yani padişahların istibdat devrinde sanata rağbet yoktu. Herkesin gözü memuriyet kapısında idi. Hâlbuki şimdi zamanlar değişti. Yaşayabilmek, hayatta bir mevki sahibi olabilmek için muhakkak bir sanat sahibi olmamız lazımdır. Ancak bu sayededir ki ekmek paramızı kazanabiliriz. Bundan dolayı hayata atılacak olan arkadaşlarımıza kemal-i samimiyetle tavsiye ederiz ve deriz ki eğer vaziyetiniz müsaitse tahsilinizi ilerletin ve yüksek mekteplere giriniz. Alacağınız diploma size pek çok kapıları açacaktır. Buna imkân yoksa muhakkak surette bir sanat öğreniniz. Sanat mekteplerimizde marangozluk, tesviyecilik, makinistlik, kunduracılık gibi sanatları öğrenerek hayatınızı temin ediniz.

Bu zümre haricinde iş arayanlar için iş bulmanın pek kolay olmadığını itiraf etmek mecburiyetindeyiz. Hiçbir sanata vakıf olmayıp kâtiplik gibi iş arayanlar ancak yılmaz bir gayretle uğraştıkları takdirde iş bulmaya muvaffak olurlar. Müracaat ettiğiniz müesseselerin sizi kollarını açarak kabul edeceklerini aklınıza getirmeyiniz. İş arayan iltifatla karşılanmaktan çok uzaktır fakat bu müşkülât irade sahibi bir genci asla yıldırmamalıdır. Yirmi yerden cevab-ı ret almak işin bulunamayacağına dalalet etmez. Sizin hizmetinize muhtaç olan bir yer herhâlde mevcuttur. Maksat o yeri bulmaktır. Bunun için yeise kapılmadan, yorgunluğa ve ümitsizliğe düşmeden iş aramak lazımdır. İş için müracaat ettiğiniz zaman yapacağınız tesiri düşünerek ona göre hareket etmeniz lazımdır. Karşısına çıktığınız patronun size vereceği cevap ona yapacağınız tesir ile mütenasiptir.

Adama muhtaç olduğu hâlde sırf vakar ve temkini ile yaptığı hüsni tesirden dolayı cevab-ı muvafakat veren ticarethane sahiplerine çok tesadüf edilmiştir. İş sadaka ister gibi istenmemelidir. Maksudınızı kısaca vakarla anlatmak en münasıptır. Pek çok gençlerin hiç malumat sahibi olmadıkları hâlde iş aradıklarını görmekteyiz. Yazısı düzgün olmayan, hesaptan, kitaptan veya yazı makinesinden hiçbir şey anlamayan bir adamın bir müessesede çalışmak istemesi kadar manasız bir şey tasavvur edilemez. Müesseselerde kâtiplik veya muhasiplik ile çalışmak isteyenler mutlak surette bazı malumata sahip olmalıdırlar. Yazısı düzgün olan, yazı makinesi kullanmasını bilen binnisbe kolaylıkla iş bulabilir. Yeni yazının kabulüyle yazı makinesi pek çok gençlere bir istikbal hazırlamaktadır. Yazı makinesinde süratli ve yanlışsız yazmak şarttır. Bir iki aya kadar bütün müesseselerde bir daktilografa ihtiyaç görünecektir. Bu yüzden binlerce genç iş bulabilecek ve hayatlarını temin edeceklerdir. Bir sanat sahibi olmayan arkadaşlarımıza yeni yazı ile yazı makinesinde çalışmalarını tavsiye ederiz. Bu işte muvaffakiyet gösterirler ve meleke sahibi olabilirlerse herhâlde kolaylıkla hayatlarını temin edebilirler. Süratle yazı yazabilen bir daktilografin yüz lira kadar kazanabileceğini de unutmayalım.

Müteşebbis arkadaşlarımıza bir tavsiyemiz daha vardır. Okuması yazması olmayan yüzlerce, binlerce tüccar Anadolu’da iş görmekte ve servet sahibi olmaktadırlar. Anadolu, münevver ve müteşebbis Türk gençliği için derin bir servet menbaıdır. Az bir sermaye ile vücuda getirilecek küçük bir müessese veya bir dükkân iyi ve akıllıca idare edilecek olursa pek az zamanda inkişaf edebilir. Bu mühim noktaya çalışmaktan yılmayan arkadaşlarımızın nazarıdikkatini celp ederiz. Anadolu’da birkaç yüz liralık sermaye ile işe başlayan ve bugün mühim bir ticarethaneye sahip olan pek çok arkadaşlar biliyoruz. “İş bilen, kılıç kuşananındır.” demişler. Bu atalar sözünden zekâsı ve iradesiyle istifade edebilenlere ne mutlu.

Müsabakanın Neticesi

Dokuzuncu nüshada neşre başladığımız darbimesel müsabakasının neticesini bu hafta ilan ediyoruz. Müsabakanın suret-i hâli:

1. Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur.
2. Ayağında donu yok başına fesleğen takar.
3. Akılsız başın zahmetini ya el çeker ya ayak.

4. Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az.
5. Sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yer.
6. Gülme komşuna, gelir başına.

Müسابakamızı bu şekilde hal edenler kuraya idhal edilmiştir. Hediye kazananların esamisini bervech-i ati neşir ediyoruz.

Altın Kol Saati Kazanan Karimiz:

Kemer Burgaz küçük sıhhiye memuru Ahmet Refet Bey'in kerimesi Handan Hanım.

Gümüş Kol Saati Kazanan İki Karimiz:

1. İstanbul'da Zeyrek kazası Jandarma Kumandanı Yüzbaşı Arslan Bey.
2. Üsküdar Kara Davut Paşa Mahallesi'nde 41 numarada Zehra Hanım.

Nikel Kol Saati Kazanan Beş Karimiz:

Kanlıca Safvet Paşa Yalısı'nda Saniye Hanım. Kuleli Lisesi onuncu sınıf dördüncü kısım talebesinden Fahri Sadettin Bey. Fatih Sarıgül Hüsrev Paşa Mahallesi'nde Muzaffer Bey. Eskişehir İstasyon Caddesi'nde müteakıt Neşet Bey'in mahdumu Ahmet Niyazi Bey. Üsküp'te 36 Ragıp Efendi mahdumu Nevrekuplu Rıza Bey.

Gümüş Kaplama Cep Saati Kazanan Beş Karimiz:

İstanbul Erkek Muallim Mektebi talebesinden 451 numaralı Refet Bey. Tekirdağ'ı vilayet tahrirat kâtibi Ali Remzi Bey. Söke Tütün İnhisarı ambar memuru Mehmet Ali Bey. Tokat Askerî Lisesi yedinci sınıf üçüncü kısım talebelerinden 4326 numaralı Osman Turgut Bey. Beşiktaş, Uzuncaova, Sel Sokağı 45 numaralı hanede Nişantaşı Lisesi'nden Nezahat Behçet Hanım.

Masa Saati Kazanan Beş Karimiz:

Bursa, Yeşil'de 127 numaralı hanede Hüsniye Hanım. Ankara, İstanbul pasta salonu vasıtasıyla Ali Rıza Bey kerimesi Müjgân Hanım. Galatasaray Lisesi talebesinden 418 numaralı Ahmet Nusret Bey. İzmir ikinci kordonda 107 numarada Kamuran Vehbi Bey. Konya Hükûmet Caddesi'nde Recai Efendi mahdumu Nebil Bey.

Yüz Adetlik Serkldoryan Kazanan Beş Karimiz:

Afyonkarahisar Ziraat Bankası depo memuru Reşit Bey. Boğaziçi, Yeniköy'de eczacı kalfası Ragıp Nihat Bey. Birinci İnönü tahtelbahiri küçük zabitlerinden Hayri Osman Bey.

Fatih Hırka-i Şerif Hürrem Çavuş Caddesi'nde Nesrin Hanım. Sivas'ta Ruhi Efendizade Necip Gündoğdu Bey.

Üçer Tanelik Kokulu Avrupa Sabunu Kazananlar:

Balat Mollaaskı Mahallesi'nde Hakikizade Sokağı'nda 17 numarada Enise Rüştü Hanım. Fatih Gelenbevi Mektebi talebesinden 119 Ahmet Hilmi Bey. Anadoluhisarı belediye tahrirat kâtibi Muhsin Bey refikası Ayniye Muhsin Hanım. Amerikan Kız Koleji talebelerinden Belkıs Rıza Hanım. Sarıyer Terbiye Sokak 23 numarada Samim Zeki Bey. Ortaköy İskele Caddesi'nde 18 numaralı hanede Vasili Ladov Efendi. Giresun Orta Mektebi talebelerinden 33 numaralı Ercüment Gündüz Bey. Tarsus, Ruşen Bey kerimesi Didar Ruşen Hanım. Galata, Saint George Alman Mektebi talebelerinden Ferdi Cemal Bey. Mevlevihane kapısında Kâtip Murat Mahallesi'nde Hasırcı Sokağı'nda 27 numaralı hanede Sefihe Zühtü Hanım.

Mabadi gelecek haftaya

Hediye kazananlardan İstanbul'da arkadaşlarımız bizzat idarehanemize müracaat ederek hediyelerini almalıdırlar. Taşrada bulunan arkadaşlarımız hediyelerinin irsaliyesi için 20 kuruşluk posta pulu göndermelidirler.

Arkadaş Ciltleri

Koleksiyonumuzu toplayan arkadaşlarımıza koleksiyonlarını bozulmadan saklamak ve bilahare ciltlenmek üzere mükemmel cilt kapakları imal ettirmek üzere olduğumuzu evvelce bildirmiş idik.

Bu ciltleri ikmal ettiğimizi arkadaşlarımıza müjdelemekle bahtıyarız.

Ciltler kalın mukavva üzerine, sırtları bezli ve çok sağlam olarak imal edilmiştir. Kapak tarafında ve sırtlarda ayrıca Arkadaş ibaresi, cilt numarası, senesi yaldız ile tab edilmiştir. Bugünden itibaren bütün arkadaşlarımız ciltleri idarehanemizden tedarik edebilirler. Fiyatı idarehanemizde 30 kuruştur. Posta ile beraber 30 kuruştur. Anadolu'ya irsal edilecek ciltlerin bozulmadan ve kırılmadan vasıl olabilmeleri için suret-i hususiyede kalın mukavvalara sarılı olarak irsal edilmektedir. Ciltlerin ücretini arkadaşlarımız 30 kuruşluk posta pulu olarak dahi gönderebilirler.

İzmirliler:

Kırtasiye levazımâtınızı Emirler Çarşısı'ndaki küçük bonmarşeden tedarik ediniz. En mütenevvi çeşitler derun etmiştir.

Arkadaşlarla Baş Başa

Erzurum M. H. Bey'e:

1. Markalı zarf ve kâğıtlar yeni harflerle tertip olunmuştur.
2. Mezkûr gazete idarehanesine tekrar müracaat ederek evvelki mektubunuzu hatırlatınız. Herhâlde noksan nüshalarınızı gönderirler.
3. Fotoğraf levazımatı satan Ruhi Bey'in adresi: İstanbul asma altında Yıldız Hanı'ndadır.

Bursa'da Necip Bey'e:

Eski nüshalarımızın kaffesi idarehanemize mevcuttur. Hangi nüshalarınız noksansa bir listesini yapıp bedelini posta pulu olarak bir zarf derununda gönderecek olursanız derhâl takdim ederiz. Geçmiş nüshaların fiyatı yine 5 kuruştur.

Aksaray'da Gamze Zahrap, Feridun Beylerle Handan Hamiyet Hanım'a:

Neşir ettikliğiniz "Cingöz" unvanlı mecmuadan bize bildirdiğiniz adreslere pekâlâ birer adet gönderebilirsiniz ve gönderdiğiniz zevat da müteşekkîr kabul ederler. Bildirdiğiniz adreslerin ayrıca gazetemizde neşrine lüzum yoktur.

Üsküdar'da Şadi Bey'e:

Bel soğukluğu ve frengi kabil-i tedavi hastalıklardandır fakat kendi kendine tedavi edilmez. Mutlaka doktorun tedavisine ihtiyaç vardır. Bel soğukluğu temastan iki üç gün sonra akıntı suretiyle başlar. Frengi üç ay zarfında kendini gösterir.

Biz, sizde bu hastalıklardan birinin bulunabileceğine ihtimal vermiyoruz fakat tamamen meraktan kurtulmak için bir mütehassısına müracaat ediniz.

Kars'ta Talat Bey'e:

1. Gök gürlemesi tabir olunan hadise havaya elektrik ile meşbu iki muhalif bulutun yekdiğeriyle tesadüfünden hâsıl olmaktadır. İki muhalif bulut çarpışınca yaz ve kış

“gök gürlemesi” vukua gelir ve iki bulutun tesadümünden hâsıl olan şerare elektirikyede şimşek tabir olunur.

2. Ay filhakika arzımızın peykidir fakat kamerin peyki yoktur. Güneş cümle-i şemsiyenin merkezini teşkil eder ve başka hiçbir seyyarenin peyki değildir.
3. Mecmuamız hakkındaki teveccühlerinizin müteşekkiriyiz.

Ali Muzaffer Bey’e:

Kaleme aldığınız eseri kitapçıların satın alarak tab etmelerine ihtimal vermiyoruz çünkü romanınız bir şaheser dahi olsa kariler imzanızı tanımadıkları için alıp okuyan pek ender olacaktır. Evvela ufak ve güzel hikâyelerle kendinizi tanıtınız. Ondan sonra siz tabilerin değil, tabiler sizin peşinizden koşar.

Lüleburgaz: Yusuf Talat Bey’e:

1. İdarehanemize gönderilecek grup hâlindeki resimleri derç ediyoruz. Tek resimleri neşir etmekte mazuruz.
2. Yeni müsabakalarımızın kuponlarını sahifenin haricinde olarak neşir edeceğiz. Bu suretle kupon kesilince yazıların da ziyana meydan verilmemiş olacaktır.

Edremit’te Seyfettin Bey’e:

Gönderdiğiniz şiirin vezni bozuk ve tamamen ahenksizdir. Güzel şiir yazmak için çok çalışmanız lazımdır.

Büyükada’da Kıbrıs Muhacirlerinden Fethi Oğlu Mehmet Aziz Bey’e:

Hüsnuhâl evrakınızı İstanbul Polis Müdüriyetine ibraz ederek polis mektebine kayıt olunuz. Herhâlde müracaatınızın nazarıdikkate alınacağına eminiz.

Bursa Hapishanesinde Fahrettin Bey’e:

Çankaya mecmuasının birinci nüshasından sonra hiçbir nüshası intişar etmemiştir. Müsabaka varakanız kura kutusuna konulmuştur.

İzmir Bornova’da Vacit Bey’e:

1. Arkadaş mecmuası sene başından itibaren yeni harflerle intişara başlayacaktır fakat eski nüshaları yeniden yeni harflerle tab olunmayacaktır.
2. Bu sene mekteplerde yeni harfler okutturulacak ve kitaplar da yeni harflerle tab olunacaktır.

3. Seyrüseferin vapurlarının en büyüğü “Yeni İzmir” ve “Ankara” vapurlarıdır.
4. Yeni harfleri öğrenmek üzere kursa devam eden muallimler imtihan verdikten sonra ilk mektepler açılacaktır. 15 Teşrinievvel’de bütün mektepler açılmış olacaktır.

Lüleburgaz Hasan Rasih Bey’e:

Teveccühlerinize teşekkür ederiz. Yalnız bir senelik abone olanlara bir kordon hediye edilmektedir.

Suphi Bey’e:

Suistimal pek mazar bir itiyattır. İnsanı ölüme kadar sürükleyebilir. Terk etmek için biraz azim sarf etmek lazımdır. Size bazı tavsiyelerde bulunacağız. Bu tavsiyelerimizi dikkatle takip ederseniz sıhhat ve hayatınızı kazanırsınız.

1. Sabahları erken uyanınız.
2. Uyanır uyanmaz yataktan kalkarak elinizi, yüzünüzü ve boynunuzu sabunla yıkayınız ve bedenî hareketler yapınız.
3. Yumuşak yatakta katiyen yatmayınız. Yatağınız sert olsun.
4. Zihninizi derslere veriniz.
5. Ahlakı bozan ve şehveti gıcıklayan eserleri okumayınız.
6. Suistimal neticesinde budala ve ahmak bir insan olacağınızı nazarıitibara alarak istikbalinizi kendi elinizle mahvetmeyiniz.

Arkadaş

İdarehane: İstanbul’da Ankara Caddesi’nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

Tablo 15

Abone Şeraiti

Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130	250 kuruş
Ecnebi: 200	400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Yeni Yazı ile Mektup Nümuneleri⁵⁶

İdarehanemiz tarafından kâmilen yeni yazılardan mürekkep olmak üzere mektup numuneleri tab edilmiştir. Güzel bir üslup ile on muhtelif mektup, muhtelif bayram tebrikleri, memuriyet taleplameleri ve davetname suretlerini ihtiva eden bu eser intişar etti. Renkli bir kapak derununda ve 16 sahifeden ibaret olan bu eserin fiyatı her yerde 5 kuruştur.

İdarehanemizden celp etmek isteyen kariler bir mektup derununda 6 kuruşluk pul gönderdikleri takdirde derhâl adreslerine irsal olunur.

Markalı Zarflar ve Kâğıtlar

Yeni yazı ile markalı zarflar ve kâğıtlarımız pek büyük bir rağbete mazhar oldu. On iki kâğıt ve zarftan ibaret olan bir paketin fiyatı 30 kuruştur. Taşradan vuku bulacak siparişlerden ayrıca posta ücreti alınmaz. Sipariş verecek arkadaşların isimlerinin ilk harfini bildirmelidirler. Sipariş alınır alınmaz derhâl posta ile istenilen adrese gönderilir. Arkadaş idarehanesine mektup derununda 30 kuruşluk posta pulu göndermek kifayet eder.

Arkadaş Fotoğrafları⁵⁷

Şekil 182. Gelenbevi mektebi talebesinden bir grup

Şekil 183. Amasya souk pınar başında

⁵⁶ Başlık yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

⁵⁷ Bölüm yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Şekil 184. Moda terzihanesi işçileri hep beraber

Grup hâlinde gönderilen fotoğrafları neşr etmeğe devam ediyoruz. Gönderilecek resimlerin donuk olmamasını arkadaşlarımızdan rica ederiz.

Güzel Marka Albümleri

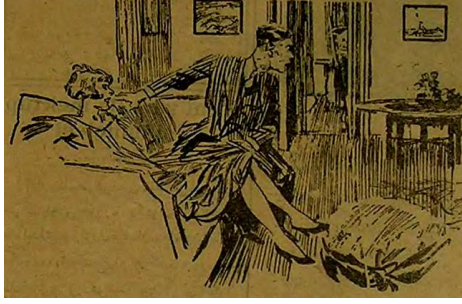
On altı sahifeden ve beş yüzü mütecaviz, müteaddit ve zarif markalardan ibaret olmak üzere güzel bir marka albümü vücuda getirilmiştir. En güzel marka numunelerine bu albümde tesadüf edersiniz. Bütün bayilerimizde bulunur. Fiyatı 10 kuruştur. İdarehanemizden talep vukuunda 10 kuruşluk posta pulu mukabilinde derhâl irsal olunur.

Karikatür Sahifesi

Şekil 185. Karikatür 68

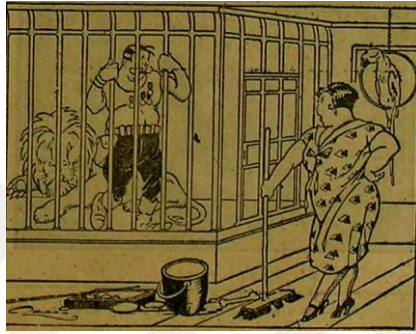
Yeni zengin hanımı — Kumaşın güzelliğine diyeceğim yok fakat fiyatı çok ucuz olduğu için bir türlü almaya karar veremiyorum.

Şekil 186. Karikatür 69

— Kardeşin bizi öpüşürken gördü. Acaba hakk-ı sükût olarak ne versem münasip olur?

— Fiyatı maktudur: Elli kuruş verirsiniz.

Şekil 187. Karikatür 70

Aslan mürebbisinin karısı — Cesaretin varsa dışarı çık da ben sana göstereyim.

Şekil 188. Karikatür 71

A.D.

— Kızım bu ne hâl?

— Hanımcığım her şeyi benden soruyorsunuz. Hâlbuki bu evin işlerine karışan beyefendidir. Ona sorunuz.

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş No 18⁵⁸

Nushası 5 kuruş

24 Teşrini Evvel 1928

Her hafta çarşamba günleri neşr olunur resimli mecmûadır.

Bu Zeki Bakışlı Maymun İlk İnsanmıdır?

Şekil 189. 18. sayı kapak fotoğrafı

Bu nushada maymunlar ve insanlar hakkındaki şayanı dikkat makaleyi okuyunuz.

Arkadaşça Konuşalım

İktisat Lüzumu

Hiçbirimiz fâni varlığımızla yaşadığımız bir günü, bir saati hatta bir saniyeyi tekrar yaşamak kudretini haiz değiliz. Her geçen günümüz bizi ölüme daha yakınlaştıran aldatıcı bir düzenbazdır.

Gençlikte herkes, bu iğfakâr günlerin parlak tebessümlerle daima yüze güleceğini zanneder fakat heyhat arkadaşlar! Bu tebessüme ve bu teselliye aldanarak yarını düşünmeyenler saadetlerini kaybetmiş bedbahtlardır. Gençlik o kadar çabuk zeval bulan bir rüyadır ki uyandığımız zaman saçına ak düşmüş, gözleri kuvvetini kaybetmiş bir ihtiyarla karşı

⁵⁸ Kapak sayfası yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

karşıya kalırız. O zaman maziye bakınca silik hayaletlerden başka bir ize tesadüf edemeyiz. Eğer gençlikte bu ihtiyarlık günümüzü düşünerek sakın bir ömür yaşamayı temin ettikse mazideki yorgunluklarımızın, üzüntülerimizin bugün tevellit ettiği zevk sayesinde son günlerimizi müsterih geçiririz fakat bilakis kendimizi gençliğin çılgın israflarına kaptırdıksa bugün sürdüğümüzü zannettiğimiz zevklerin ıstırabını yarın tekmil acılığıyla hissedeceğiz.

İsraftan kaçmalıyız arkadaşlar!

Tramvay dururken otomobile binmek, hovardalığı göstermek muktesidane bir hareket değildir.

Son modadır diye beş altı liralık kravat takmak, yine bu fiyatta ipekli çoraplar giymek muktesidane bir hareket değildir.

Sırf yaldızlı markasını taşımak için yüksek fiyatlı şapkalar giymek, reklamını seven terzilere pahalı elbiseler yaptırmak acınacak israflardandır.

Yine kimseninkine benzemesin diye 20-25 liraya ısmarla gömlek yaptırmak yarının muhtemel ıstıraplarını düşünmemek demektir velhasıl birçok zahiri süsler içinde barlara, gazinolara giderek lüzumsuz paralar saçan bir gencin ihtiyarlığında hüsrana ve sefaletle maruz kalacağı tabiidir.

Genç arkadaşlarımız, kıyafetlerindeki süse değil fakat kafalarındaki malumata ehemmiyet vermelidirler.

İktisat lüzumundan bahsederken hasislikle ihtiyatkârlığı asla karıştırmamalıdır. Hasislerin kimse tarafından sevilmediği ve onların hodbinliklerini herkesin nefretle telakki ettiği muhakkaktır. Biz arkadaşlarımıza hasis değil fakat ihtiyatkâr olmalarını tavsiye ediyoruz. Meşhur iktisatçılardan Colbert der ki: “Yevmiye yüz kuruş kazanıp da 99 kuruş harcayan adam zengin olur yüz kuruş kazanıp 101 kuruş sarf eden fakirlikten kurtulamaz.”

Colbert’in bu sözleri hiçbir zaman hasislik manasını ifade etmez. Bilakis yüzde bir nispetinde bir ihtiyatın insana pek çok şeyler kazandıracağını mükemmel bir vuzuhla anlatır.

İhtiyat, ihtiyat aziz arkadaşlar! İhtiyarlığınızda sizi mahrumiyet ve sefaletten kurtaracak olan yalnız bu yüzde bir nispetindeki ihtiyatkârlığınız olacaktır.

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- Dikkatini, sanki yapacak başka bir şeyin yokmuş gibi bütün kuvvetinle yapmakta olduğun şeye dik.
- Hayata kararsızlıktan, kalbe de şüpheden daha ağır gelen şey yoktur.
- Hemcinslerini sevmeyenler kurak bir hayat yaşarlar.
- İnsanın başına tahammül edemeyeceği hiçbir şey gelmez.
- Hakiki iyilik görünmez çünkü söylenmez.
- El muktedir olmadığı vakit merhameti kalp icra etmelidir.
- Adalet, tatlılık katılmazsa şerefi kaçır.
- Doğramacı olmayan bir kimse tahta yutmaya kalkarsa muhakkak eli kesilir.
- Hoşumuza gitmeyen fakat bize de bir zararı dokunmayan şeyleri yaptıran itiyattır.
- İzzetinefsimiz, fikirlerimiz ve fena tabiatımızın kurbanıdır.
- Başkaları için çalıştığımız vakit sanki kendi işiniz içinmiş gibi hararetle çalışınız.
- Hürriyeti bir terazinin bir kefesine koyarlarsa diğer kefeye de aklı koymak lazım gelir.
- Eğer hemen bahşedilemeyecekse bir çocuğa oyuncaktan ve bir millete de haktan bahsetmemeli.
- Başkalarına sarf ettiğim zamana hiç müteessir değilim.
- Bize tevcih edilen kinden mesul ve mücrim yine biziz.
- Her ne olursa olsun bütün hasılatlarınızın üzerine bir de iyi olunuz çünkü iyilik bütün düşmalarınızı terk-i silaha icbar eder.

1929 Senesinde Ne Olacak?⁵⁹

Acaba Parisli Madam de Teleme'in bu sene de söyledikleri doğru çıkacak mı?

Parisli madam diyor ki: Türkiye harikulade surette inkişaf edecek ve en mühim bir devlet olacak.

Kâhinler ve münecimler eski zamanlarda pek mühim rol oynarlardı. Bir hükümdar veya bir kumandan harbe karar vermezden evvel kâhine müracaat eder, ondan alacağı cevaba göre kararını verirdi. Artık bu asırda münecimlerin sözüyle hareket edecek bir devlet

⁵⁹ Başlık yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

yoktur fakat buna rağmen zaman zaman kehanetlerde bulunan kimseler eksik değildir. Her sene bazı âlimler ve heyet-şinaslar semadaki yıldızların seyrine göre birtakım kehanetlerde bulunarak yeni sene içinde cereyan edecek vukuatı evvelinden haber verirler. Bunların bazısı şayan-ı hayret surette doğru zuhur ettiği hâlde bazıları da tamamen aksi oluyor. Kehanetleri tamamen hakikat veya hakikate yakın zuhur eden meşhur Parisli Madam de Teleme⁶⁰’ın 1929 senesi hakkındaki tefeüllerini arkadaşlarımıza bildiriyoruz. Bu madamın 1929 senesinde vuku bulacağını bildirdiği mühim hadisat şunlardır:

1. İtalya’da dâhili karışıklıklar baş gösterecek ve faşizm idaresi sarsılacak.
2. Avrupa siyasetine hâkim olan iki meşhur siyasi birbiri arkasından vefat edecekler.
3. Çin’de Bolşeviklerin telkinatıyla müthiş harpler zuhur edecek, sarı nesil Avrupa’yı tehdit edecek.
4. Müthiş bir zelzele Amerika sahalarını alt üst edecek. Bilhassa New York’ta tahribat yapacak.
5. İspanya’da dâhili harpler vukua gelecek ve kral müteaddit suikastlardan kurtulacak.
6. Suriye taraflarında yeni bir peygamber çıkacak ve her tarafta meşhur olacak.
7. Avrupa ve Amerika seferleri zeplin balonlarıyla temin edilecek.
8. Türkiye harikulade surette inkişaf edecek ve en mühim bir devlet olacak.
9. Çin’in şimali Japonların istilasına maruz kalacak.
10. Bir Amerikalı bütün dünyayı hayrette bırakacak bir keşifte bulunacak ve bu keşiften sonra yeryüzünde birçok şeyler değişecek.
11. Gıda yerini tutacak haplar icat edilecek ve bu suretle insanlar yemek yemeden bu hapları istimal ederek yaşayacak.
12. İtalya’da vukua gelecek olan müthiş bir zelzelenin sadmeleri Yunanistan’da mühim tahribat yapacak.
13. Hindistan’da kanlı ihtilaller olacak ve İngilizlerin nüfuzu hiç hükmüne inecek.
14. Kamere seyahat tecrübeleri muvaffakiyetsizlikle neticelenecek, bu uğurda birkaç kurban daha gidecek.
15. Kadınların külotlu pantolon giymesi moda olacak fakat taammüm edemeyecek.
16. Almanya’daki çıplaklar kulübü propagandasını artıracak ve dünyanın birçok yerlerinde çıırçıplak dolaşmaya rağbet çoğalacak.

⁶⁰ Kelime hem eski harflerle hem yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

17. Cenubi Avrupa’da zuhur edecek meçhul bir hastalık bir afet hâlinde Afrika’yı gezecek ve birçok kimseleri öldürecek.
18. 1929 senesinde kış Amerika’da misli görülmedik şekilde ziyade olacak ve her tarafta binlerce zavallı donarak ölecek.
19. Meşhur bir sinema yıldızı bir cinayete kurban gidecek.
20. 1929 senesinin sonlarına doğru uzun saç moda olmaya başlayacak.

Madam de Teleme’in kehanetleri bunlardan ibarettir. Bunların tamamen çıkacağını kuvvetle iddia eden madamın sözlerinin ne dereceye kadar doğru olduğunu zaman gösterecektir. Hafızası kuvvetli olan arkadaşlarımız gelecek senenin vukuatında bu 20 noktayı teyit eder hadisatla karşılayacak olurlarsa bittabi Fransız madamını takdir edeceklerdir.

Gündelik Hayatımızdan Sahneler

Gazete Muhabiri

Kariler, gazetelerde gündelik havadisleri, telgraf haberlerini, cinayet vukuatını okurken acaba onların ne müşkülâtla elde edildiğini düşünmüşler midir? Gazete sütunlarına kolaylıkla geçtiği zannolunan en basit bir haber bile bazen öyle emek sarfıyla elde edilir ki onun iç yüzünü ancak meslekten olanlar takdir ederler.

Bir gazete muhabiri hukuki ve umumi malumatından maada birkaç lisana da aşına olmak mecburiyetindedir. Bilfarz Fransız sefiriyle Fransızca, İngiliz konsolosuyla İngilizce ve Alman sefareti erkânıyla Almanca konuşan bir muhabir elbette muhitinde gayet müsait bir tesir bırakır ve alacağı havadis de ona göre mühim olur.

Bundan maada bir gazete muhabiri bazı meziyetlere de sahip olmalıdır. Bilfarz otomobil ve motosiklet kullanmasını, kürek çekmesini, yüzmeyi, fotoğraf almayı bilmelidir.

Gazete muhabirleri zeki insanlardır. Onlar memleketin siyasi ve iktisadi vaziyetini muntazaman takip etmek mecburiyetindedirler çünkü icap ettiği takdirde herhangi bir vekil ile mülakat esnasında her sahadaki malumatını gösterebilmelidir ki vekil de efkârumumiyei temsil eden bu malumatlı gence lazım gelen sözleri söylemekte tereddüt etmesin.

Bir gazete muhabiri yapacağı mülakatın esasını elden hazırlar ve suallerini ona göre tespit eder fakat bu sualler öyle maharetle tertip edilir ki kendine tevcih edilecek zat bütün kaçamaklı cevaplara rağmen baklayı ağzından çıkarmaya mecbur kalır. Bazı fevkalade ahvalde gazete muhabirlerinin günlerce bir iki saatlik uyku ile iktifa ettikleri vakidir.

Cinayet vakaları karşısında gazete muhabiri zabitanın kıymetli bir yardımcısıdır. Gazetesine en doğru malumatı yazmak için bir taharri memuru gibi işin iç yüzünü araştırır ve hakiki bir ipucu elde ettiği takdirde hemen zabıtayı haberdar eder. Gazete muhabirlerinin birçok esrarengiz cinayetlerin izini keşfettikleri vakidir.

Bunlardan başka mühim bir nokta daha vardır ki o da gazete muhabirinin nakledeceği vakayı karinin canını sıkmadan okutabilmesidir çünkü bir vakanın muhtelif tarzda yazılması kabil ve mümkündür. İşte gazete muhabiri işin can alacak noktasını bildiği için yazılarına hangi noktadan başlamak lazım geldiğini bilir ve daha ilk satırlarda kariye okumak zevkini verir.

Gazete muhabirleri bütün gayretlerine rağmen makalelerinin altına isimlerini koymaya lüzum görmeyecek kadar mütevazı gençlerdir. Onların yegâne zevki yazdıkları yazının meslektaşlar arasında beğenildiğini anlamaktan ibarettir ve onlar bir havadis almak için çektikleri üzüntü ve müşkülatı ertesi gün yazılarını gazete sütunlarında gördükleri zaman unuturlar. Hele bu havadisi diğer arkadaşlarını atlatarak yalnız kendi gazetesinde neşrettirmeye muvaffak olabildiyse o zaman onun neşesine payan yoktur ve bu meslek aşkıdır ki onlara yorgunluklarını, fâni ıstıraplarını hissettirmez.

İnce Hesap

- Nereden geliyorsun?
- Postaya şikâyet ettim.
- Neden?
- İntizamsızlıklardan azizim...
- Bir şeyin mi kayboldu?
- Elbette ya... Hani sen bir ay evvel bana borcun olan on lirayı göndereceğini söylemiştin ya... Hâlâ gelmedi. Bu postanın intizamsızlığından da bıktım vallahi.

Meşhur Sinema Yıldızı Mia May’a Nazaran Bugünkü Sinema Artistleri Gülünç Bir Kukladır

Bugünkü meşhur sinema artistlerini yetiştiren ve onlara sanat heyecanını veren “sönmüş yıldızlar” vardır ki artık onların isminden hiç bahsedilmez oldu. Mia May, Francesca Bertini, Pina Menichelli hatta Maria Jacchini dünkü nesle mensup artistlerdendir. Bunlardan Mia May, İsviçre’deki malikânesine çekilmiş mazideki şöhretinin yâdıyla avunup durmaktadır.

Elyevm elli yaşına yaklaşan Mia May eski cazibesini ve güzelliğini her ne kadar muhafaza ediyorsa da eskisi gibi objektif karşısında saatlerce yorulmaya tahammülü kalmamıştır.

Geçenlerde kendisini ziyaret eden bir Fransız muharririne sahneye olan tahassürünü anlatmış ve demiştir ki: “Beş seneden beri sahne hayatından tamamen çekilmiş bulunuyorum. Bu benim için ne kadar elim bir mahrumiyettir bilseniz... Doktorlar film temsil etmekten beni katiyen men ediyorlar. Kuvvetli elektrik zıyasının bünyemi tahrip edeceğini iddia ediyorlar. Ben de bilmeceburiye kontrat yapmak için vaki olan müracaatları reddediyorum.”

Yeni parlayan sinema yıldızları hakkında Mia May diyor ki: “Bugünkü sinema artistleri gülünç bir kukladan başka bir şey değildir çünkü onlar milyonlar sarf edilmiş muhteşem dekorlar arasında boy göstermekten başka bir şey yapmıyorlar. Eminim ki ekserisi aşk ve his romanlarının içli kahramanlarını temsil edemezler. Öyleleri var ki onları sahnede ağlarken görenlerin katıla katıla gülecekleri muhakkaktır fakat onların bütün kusurları dekorların ihtişamı altında kayboluyor.”

Fransız muharriri soruyor:

— Sizce rollerinde muvaffak olan artistler hangileridir?

— Muvaffak olanların ve cidden haklı bir şöhret kazananların başında Mary Pickford gelir. Sonra daha gençlerden Colin Moore, Laura la Plante, Dolores del Rio cidden çok şöhret sahibi olmaya ve ilelebet parlamaya namzet artistlerdendir.

Gayet nazik ve şuh bir kadın olan Mia May’ın yüzündeki tebessümler hâlâ eksilmemiş. Lakırdı söylerken arada sırada bembeyaz dişlerini göstererek gülüyor, sonra yine mahzun bir eda ile kaşlarını çatarak sözüne devam ediyor.

Fakat sözlerinde kıskançlığın bariz alametleri görünüyor. Mesela çok sevilen ve çok şöhret kazanan yıldızlardan bahsederken dudak büküyor, istihkakla gülüyor. Bilhassa Douglas Fairbanks'ten bahsederken:

— Aman ya Rabbi... O, sanat namına ne soytarılıklar yapıyor. Onu hiçbir zaman seyretmeye tahammül edemem, diyor.

Mia May'ın harpten evvel ve sonra temsil ettiği filmlerde cidden şaheser olanları var. Mesela: “Hâkime-i Cihan”, “Parisli Kontes”, “Girdap Önünde” namındaki eserleri çok zaman evvel filme geçirildiği hâlde hâlâ dünyanın her tarafında merak ve heyecanla seyrediliyor. Mia May anasıl çok zengin bir aileye mensuptur. Üstüne May'a para kazanmak için değil, şöhret sahibi olmak dünyanın her tarafında kendinden bahsettirmek için intisap etmiştir. Denilebilir ki Mia May bu arzusunda tamamen muvaffak olmuştur. Hatta sahnede isminin ilelebet payidar kalmasını temin için küçük kızını da sahneye sokmuştur. Hakikaten Eva May namındaki kızı kendi kadar değilse bile ona yakın bir şöhret sahibidir.

Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 6

İş bulmak ne kadar müşkül ise iş başında terfi etmek ve amirlerine kendini sevdirmek de o kadar müşküldür.

6

Müesseselerde çalışan pek çok arkadaşlardan şu meâlde mektuplar alıyoruz: “Ben bulunduğum müessesede terfi edemeyeceğimden eminim. Amirlerim beni takdirden âciz insanlardır. Bu vaziyet karşısında bu vazifeyi terk etmek istiyorum ve takdir edileceğim bir yere girmek istiyorum. Siz ne diyorsunuz?”

Bu arkadaşların şikâyeti takdir edilmemelerinden ileri gelir. Çalışan ve ciddiyetle vazifesini gören bir memurun takdir edilmesi imkânı yoktur.

Yalnız pek çok insanlar çalıştıklarını zannettikleri hâlde çalışmazlar. Amirin mütemadi kontrolü, emri altında çalışmak, çalışmak sayılmaz. Dürtülmeden iş görmek, işini benimseyerek yapmak bir hünerdir.

Müesseselerde çalışan veya çalışacak olan bütün arkadaşlara pek çok ve uzun tecrübelerden sonra elde edilmiş olan bu nasihatleri takdim ediyoruz. Bunları harfiyen

tatbik edecek olurlarsa hem kolaylıkla terfi etmiş hem de kendilerini amirlerine sevdirecek istikballerini temin etmiş olurlar.

1. Vazifenize tam iş saatinde başlayınız.
2. İşinizi yaparken konuşmayınız.
3. Amirinizi kendi hususi hayatınıza taalluk eden meselelerle, hikâyelerle meşgul etmeyiniz. Kendinizi iyi tanımak isterken fena tanıtmış olursunuz.
4. Amirinizin emirlerini münakaşa etmeyiniz.
5. Amirinize başka memurlar hakkında beyan-ı mütalaa etmeyiniz.
6. Amirinizle daima mesafenizi muhafaza ediniz ve onun teveccühünü kazanmak bahanesiyle fuzuli bir samimiyet göstermeyiniz.
7. Size sorulmayan meseleler hakkında beyan-ı fikir etmeyiniz.
8. Bugün için yapılması icap eden işi yarına bırakmayınız.
9. Yanlış yaptığınız bir işten dolayı kendinizi haklı göstermeye çalışmayınız. Kusurunu itiraf etmek kadar büyük meziyet yoktur.
10. Mütebasbıs olmayınız fakat amirinizin bir kederine iştirak etmemek nezaketsizliğini de göstermeyiniz. Bu mühim noktaya bilhassa dikkat etmenizi tavsiye ederiz. Geçenlerde vukua gelen bir hadiseyi size nakletmeden geçmeyeceğiz.

... bankası şube müdürlerinden V... Bey'in validesi vefat etmiş idi. Cenaze merasimi cuma gününe tesadüf ettiğinden banka memurları bulunmak üzere K... Bey'in hanesine gitmişlerdi. Bu memurlar miyanında K. Bey'in maiyet kâtiplerinden açık renk beyaz kostümünü giymiş olduğu hâlde C... Bey de bulunuyordu. Zavallı tecrübesiz genç cenazeden sonra birkaç arkadaşı ile Büyükdere'ye bir tenezzüh icra edeceği için sabırsızlanıyor ve ikide birde saatine bakarak vapur saatini hesap ediyordu.

Müdür K... Bey, C. Bey'e yaklaşıp sordu:

- Bugün ne kadar acûlsunuz, bir yere gidecektiniz galiba!
- Evet, efendim. Bazı arkadaşlarla beraber Büyükdere'ye gidecektik. Mamafih vapura henüz daha bir buçuk saat var. O zamana kadar cenaze merasimi hitam bulmuş olur.
- Merasim biraz uzayacak, zira kabristan uzaktır. Sizin eğlenenize mâni olmak istemem. Buraya kadar gelmiş olmanız kâfidir. Avdet edebilirsiniz.

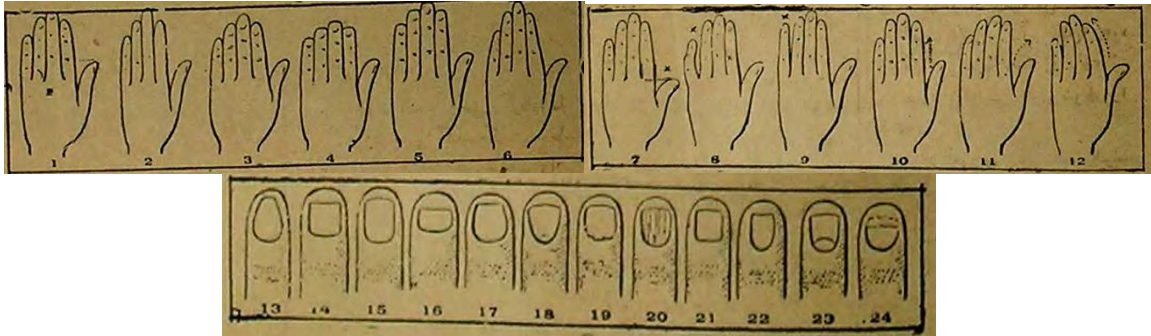
C. Bey sevinerek cenaze evini terk etmiş ve arkadaşlarına mülaki olmak üzere vapur iskelesine koşmuştu.

Fakat ertesi günü bankaya avdet ettiği zaman masanın üzerinde müdürün imzasını havi şöyle bir emir bulmuştu:

Banka memurunu arasında yapılması mukarrer olan tensikat dolayısıyla vazifenize nihayet verilmiştir. Lütfen vezneye müracaat ederek bakiye matlubunuzu istirdat etmeniz rica olunur. Amirinin teessürüne iştirak etmesini bilmeyen bu genç ve tecrübesiz memur hatasının cezasını bankadan tard edilmekle görmüş oldu. Hissiyatı rencide edilen müdürün hareketini doğru bulmak kabil midir? Cenazeye mesireye gider gibi iki dirhem bir çekirdek tabir ettikleri vecihle gitmekle, vapura yetişmek için sabırsızlık göstermekle bu genç memur amirini rencide etmiş ve aynı zamanda da kendi istikbalini mahvetmiştir.

Ellerin ve Parmaklarının Şeklinden Arkadaşınızın Tabiatını Öğrenebilirsiniz

Ellerin ve parmakların şekillerinden bir insanın tabiatını ve mizacını tahlil etmeye çalışan mütehassıslar yüzde seksen denecek derecede bir isabet göstermeye muvaffak olduklarını iddia ediyor. Bir Fransız mütehasssının elde ettiği neticeleri bu sahifeye derç ediyoruz. Bunların kati bir mana ifade ettiklerini iddia edecek değiliz. Bizce bunların hoşça ve eğlenceli bir vakit geçirmek vesilesinden başka bir kıymeti yoktur.

Şekil 190. Eller ve parmaklar

1. İnce, fedakâr, doğru bir insan eli.
2. Sanat aşkı, herkese iyilik etmek isteyen fakat zayıf iradeli bir insan eli.
3. Maddi hisli, biraz açgözlü fakat inatçı bir insan eli.
4. Çalışkan, azimkâr ve biraz hasis bir insan eli.
5. Kaba fakat irade sahibi, çalışkan ve azimkâr bir insan eli.

6. Hasis, ince, zeki ve neşeli bir insan eli.
7. Kaba, fena kalpli ve menfaatperest bir insan eli.
8. İş adamı ve maddi hisli bir insan eli.
9. Sinirli, meraklı ve gayrisamimi bir insan eli.
10. İradeli, açık kalpli ve temiz yürekli bir insan eli.
11. İçinden pazarlıklı, bayağı ve hasis bir insan eli.
12. İnce düşünen ve her işi başaran bir insan eli.
13. Zeki, samimi ve dürbîn bir insan parmağı.
14. İntizamperver, irade sahibi bir insan parmağı.
15. Kuvvetli, iradeli ve azimkâr insan parmağı.
16. Mağrur, soğuk ve kaba bir insan parmağı.
17. Saf, temiz kalpli ve her şeye inanan insan parmağı.
18. Teferruatla uğraşmasını seven insan parmağı.
19. Fena kalpli ve kıskanç insan parmağı.
20. Azimkâr fakat hastalıklı insan parmağı.
21. İradesiz, basit insan parmağı.
22. Açık kalpli, samimi insan parmağı.
23. Sıhhatli, kuvvetli ve çalışkan insan parmağı.
24. Dimağen hasta ve kabiliyetsiz insan parmağı.

Doğru Değilmiş

— Dün sizden gelip bir çift eldiven almıştım, tamam iki sene kullanabileceğimi söylemiştiniz. Yalanmış meğer...

— Niye?

— İkisi de kayboldu.

Postanede

Memur — Dayı... Senin mektubun çok ağır bir pul daha ilave lazım gelecek.

Köylü — O zaman daha ziyade ağırlaşmaz mı?

Şefkat

Bütün aile halkı sofraya oturmuşlardı. Bir tarafta küçük Ahmet, kardeşi Selime, diğer tarafta da babasıyla annesi vardı. Naciye Hanım yemekleri dağıttıktan sonra tabakta kendisine pek az bir şey kaldı. Bunu gören Ahmet:

— Vallahi anne, dedi. Senin bu kadar az yemek yediğini görünce lokmalar boğazımdan aşağıya inmeyecek.

— Teşekkür ederim oğlum, şefkatine memnun oldum.

— Evet anneciğim... İstersen kardeşimin yemeğinin yarısını al!

İlk Ecdadımızın Maymun Olduğu Artık Tahakkuk Ediyor

Yarım asır evvel Darwin ismindeki âlim, tetkikatı neticesinde insanların maymunlardan geldiğini ve ilk ecdadımızın maymun olduğunu iddia etmiş ve bu hususta müteaddit eserler de vücuda getirmişti. O zamandan beri bu fikir aldı yürüdü ve herkesi ciddiyetle alakadar etmeye başladı. Elyevm dünya âlimleri Darwin taraftarı ve Darwin aleyhtarı olarak ikiye ayrılmışlardır. Darwin'e taraftar olanlar insanın maymundan geldiğini daha iyi ispat etmek için maymunlarla meskûn ormanlarda tetkikatta bulunuyorlar ve elde ettikleri neticeleri Darwin aleyhtarlarına kabul ettirmeye çalışıyorlar.

Son aylar zarfında Van Herwerden isminde bir Felemenkli âlim Sumatra Adaları'nda yaptığı tetkikatın neticesini bir rapor şeklinde neşretti. Bu rapor fevkalade heyecanı mucip oldu ve bütün âlimlere yeni yeni münakaşa kapıları açtı.

Van Herwerden raporunda Sumatra Adası'nın cenubundaki ormanlardan birinde insana fevkalade müşabeheti olan bir maymuna tesadûf ettiğini söylüyor ve maymunun müteaddit fotoğraflarını neşrediyor.

Felemenkli âlimin Amsterdam gazetecilerine (mabadi 12. sahifede)

Meşhur Marka Otomobilleri Kimler İmal Ediyor?

Otomobilin en bol olduğu memleket Amerika'dır. Orada aşağı yukarı herkesin bir otomobili var çünkü haftada beş lira verebilen herkes bir otomobil alıyor.

Şu birkaç sene zarfında Avrupa ve Amerika fabrikaları tarafından o kadar çok otomobil imal edildi ki dünyanın her tarafı bu otomobillerle doldu. Bugün Anadolu'nun en ücra köşesinden tutunuz da haritada ismi bulunmayan Asya memleketlerine ve bahr-i muhitlerin ortasına serpilmiş meçhul adalara varıncaya kadar her yerde muhtelif marka otomobillere tesadüf edilir. Bir devriâlem seyahatine çıksanız her ayak bastığınız toprakta bir otomobilin tepelere tırmandığını görürsünüz.

Otomobil kesafetine en çok Amerika'da tesadüf edilmektedir. Yapılan bir istatistiğe nazaran Amerika'da nüfus-ı umumiye nispetle dört kişiye bir otomobil isabet etmekte imiş. Yeni doğan çocuklarla pek ihtiyarları nazarıtibara almayacak olursak herkesin bir otomobile sahip olduğu tezahür eder. Orada amele bile işine hususi otomobili ile gidip gelmektedir. Fabrikalar uzun vadelerle otomobil satıyor hatta bizim paramızla haftada beş lira tediye eden herkese bir otomobil veriyor.

Bugün, beş yüz muhtelif otomobil markası sayılabilir. Bu markalar ekseriyetle sahiplerinin ismini taşımaktadır. Mesela Ford otomobillerini imal eden meşhur Amerikalı Henry Ford otomobillerine kendi ismini vermiştir. Bu suretle dünyanın hiçbir tarafında onun ismini işitmeyen ve eserini görmeyen kalmamıştır denilebilir. Bittabi kazandığı para da şöhretinden az değildir. Gayet faal bir adam olan Ford tesis ettiği hususi sistem sayesinde her gün 1.000 otomobil imal etmektedir.

Citroen⁶¹ otomobillerinin sahibi de Andre Citroen namında Fransa'da tavattun etmiş bir Felemenk mühendisidir. Bu zat Fransa'daki muazzam fabrikalarında imal ettiği otomobillerle Amerikalılara rekabet yapmaktadır. Citroen'in vücuda getirdiği otomobiller de Ford gibi dünyanın her tarafına yapılmıştır. Mösyö Citroen bilhassa reklama çok ehemmiyet vermektedir. Geçen sene Paris'teki Eiffel Kulesi'ni baştan aşağıya kadar elektrik ampulleriyle donatmış ve etrafını kendi ismiyle süslemiştir. Fevkalade müteşebbis ve harikulade işleyen bir dimağa malik olan Citroen dünyanın her tarafına dağıttığı otomobilleriyle Amerikalıları geride bırakmıştır.

Ön tarafı yani radyatörü bir torpido sisteminde imal edilen Renault otomobillerinin sahibi de Mösyö Renault namında bir Fransız'dır. Bu zat fevkalade çalışkan olmasına rağmen çok inatçıdır. Radyatörün diğer otomobiller sisteminde imal edilmesini çok defa kendisine tavsiye eden büyük şahsiyetlerin bile fikrini nazarıtibara almamış ve otomobillerini nevi

⁶¹ Metin boyunca yabancı isimler hem eski harflerle hem yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

şahsına münhasır bir şekilde imal etmekte ısrar eylemiştir. Dünyanın hiçbir tarafında Renault sisteminde bir otomobil yoktur. Mütecessis arkadaşlarımız bu otomobillere sık sık tesadüf etmişlerdir.

Gençler arasında Peugeot ismi işitmeyen hiç yoktur sanırız. Bisikletleriyle şöhret bulan Mösyö Peugeot muazzam fabrikalarında otomobil, motosiklet ve deniz motorlarından tutunuz da bisiklete ve kahve değirmene varıncaya kadar her şeyi imal etmektedir. Peugeot'nun bütün ailesi efradı fabrikada bir amele gibi çalışmakta ve yapılan işlere nezaret etmektedir.

De Dion Bouton marka otomobillerin sahibi Marki De Dion, elyevm Fransa'da ayan azasıdır. Kendisi Bouton namındaki arkadaşıyla otomobillerin ilk icadında bir şirket akdetmişti. Mösyö Bouton bilahare ölünce kendisi yalnız kalmış ve pek sevdiği arkadaşının ismini şimdiye kadar isminin yanından kaldırmamıştır. Kendisi Fransız otomobil kulübünün ilk müesseselerindendir.

Avion - Voisin otomobillerine şehrimizde sık sık tesadüf ediliyor. Bu otomobillerin sahibi olan Mösyö Voisin çok hayalperest bir zattır fakat hayallerini ekseriya tahakkuk ettirmektedir. Son zamanlarda bir tenezzüh tayyaresi imalını düşünüyormuş.

Mösyö Delage kendi namına izafe ettiği kamyonların mucididir. Yüksek bir irade ve gayret sahibi olan Mösyö Delage'ın imal ettiği otomobiller ve kamyonlar kendisine 1927 dünya otomobil şampiyonu unvanını kazandırmıştır.

Bugatti otomobilleri memleketimizde taammüm etmemiştir çünkü bu otomobiller hem çok pahalı hem çok lüktür. Bugatti markası ibtizale uğramamış markalar miyanındadır. Bilfarz bu marka bir otomobil sahibi mutlaka ya çok zengin bir fabrikatör yahut asil bir prenstir. Mösyö Bugatti'nin imal ettiği otomobiller çok olmamakla beraber gayet sağlam ve mükemmeldir.

Şu saydığımız birkaç meşhur otomobil fabrikatörlerinden maada bu otomobillere lastik yetiştiren meşhur bir Fransız vardır ki ismi Michlin'dir. Daha 1900 senesine kadar mütevazı bir dükkânda jimnastik alet ve edevatı satmakla meşgul olan Mösyö Michlin bugün dünyanın en muazzam lastik fabrikasına maliktir.

Arkadaşlarımıza şu birkaç tane gayur ve müteşebbis fabrikatörü tanıtırken onların işe başlarken pek az sermayeye sahip olduklarını haber verelim ve eline geçen fırsatlardan

istifade etmesini bilen herkesin azim ve gayret sayesinde böyle bir mazhariyete nail olabileceğini hatırlatalım.

Nazilli Gazete Bayi Ali Kemal Efendi'ye:

Seksen beş liraya balığ olan gazete borcunuzu müteaddit ricalarımıza rağmen göndermediniz. Son mektubunuzda “Bir haftaya kadar İstanbul’a geleceğim, borcumu temizlerim.” dediniz. Filhakika İstanbul’a geldiniz ve on gün bizden gizlendiniz. Nihayet bize uğramadan, ikrar ettiğiniz borcunuzu temizlemeden kaçtınız.

Ticaretin hiçbir kaidesine sığmayan bu hareketinizi teessüfle karşılamamak kabil değildir. Sizden gazetelerimizi kesmek üzereyiz. Arkadaş mecmuasına bağlı olan ve onu çok seven Nazilli arkadaşlarımızın hatırı için bu hafta da gönderiyoruz. Siz de artık yaptığınız bu çirkin hareketten utanarak serian borcunuzu gönderiniz. Aksi takdirde hakkınızda takibat-ı kanuniyede bulunmak üzere merci-i aidine müracaat edeceğiz.

Nazilli Arkadaşlarımıza:

Arkadaştan mahrum olmamak için bize Nazilli’de sözünün eri, hesabı sağlam, namuslu bir bayi tedarik etmenizi rica ederiz.

Yeni Yazı ile Mektup Nümuneleri⁶²

İdarehanemiz tarafından kâmilen yeni yazılardan mürekkep olmak üzere mektup numuneleri tab edilmiştir. Güzel bir üslup ile on muhtelif mektup, muhtelif bayram tebrikleri, memuriyet talepler ve davetname suretlerini ihtiva eden bu eser intişar etti. Renkli bir kapak derununda ve 16 sahifeden ibaret olan bu eserin fiyatı her yerde 5 kuruştur.

İdarehanemizden celp etmek isteyen kariler bir mektup derununda 6 kuruşluk pul gönderdikleri takdirde derhâl adreslerine irsal olunur.

⁶² Başlık yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Kadın, Moda, Eliši ve Ev Sahifesi

Şekil 191. Yazıhanelerde ve dersanelerde genç kızlara kışlık elbiseler

Avrupa'nın moda müesseseleri yalnız lüks hayat yaşayanlar için tuvalet icat etmekle kalmıyor. İş insanlarını, yazıhanelere devam eden genç kızları, mekteplileri de düşünüyor. Yukarıya derç ettiğimiz resimler alayıştan azade, basit fakat cazip genç kız tuvaletleridir. Çiçekli ve pullu olmamak şartıyla bu elbiseler herhangi bir kumaştan yapılabilir. Kravatlar siyah veyahut koyu kadifedendir. Yakaların devrikleri yünlü beyaz kumaştan veyahut ipekli krepdöşinden yapılırsa elbisenin cazibesi bir kat daha artar.

8'inci Sahifeden Mabat

Beyanatının hūlasasını neşrediyoruz:

Şimdiye kadar insanların maymunlardan geldiğini iddia edenler, Darwin de dâhil olduğu hâlde bu noktada bocalıyorlardı. Bu noktada insana en yakın addedilen şempanze maymunu ile insan arasındaki azm-i farklar idi. Darwin aleyhtarları diyorlardı ki: “Mademki maymunlar tekâmül ede ede insan olmuşlardır, o hâlde bu tekâmülün seyrini bize ispat ediniz. Filhakika goril, orangutan ve şempanze maymunları aralarındaki azm-i farklarla birbirlerinden daha mütেকâmil numunelerdir fakat bu tekâmül şempanzeden birdenbire insana intikal ediyor. Hâlbuki şempanze ile insan arasında insana yaklaşan bir nev maymun daha olmalıdır ki tekâmülün seyrine kanaat getirelim. Zincirin bir halkası eksiktir.”

Evet, zincirin bir halkası eksik idi ve bu eksik halka Darwin aleyhtarlarına hak kazandırıyordu. Benim Sumatra Adaları'nda tesadūf ettiğim ve müteaddit fotoğraflarını çıkarttığım maymun şimdiye kadar meçhul kalmış bir cinse mensuptur ve bütün manasıyla

şempanze ile insan arasında eksik olan numuneyi teşkil etmektedir. İnsana veçhen müşabeheti çok kuvvetlidir ve nim vahşi bir hayat yaşamaktadır. Diğer maymunlar gibi ağaçlara tırmanmak şöyle dursun tıpkı insan gibi dişisi ile beraber gezmekte ve onu diğer maymunlardan kıskanmaktadır. Bilhassa bizim konuşmamıza benzeyen sesler çıkarmakta hatta gülmektedir.

Elimde vesait olmadığı için bu insanı veya maymunu yakalayıp getirmek imkân olmadı fakat yakında bir heyetle beraber Sumatra Adası'na gidip bu maymunu yakalamak için hazırlıklarımı ikmal etmek üzereyim.

Van Herwerden'den evvel pek çok âlimler tetkikatta bulunmuşlar fakat insanların maymunlardan geldiğini ispat edecek kuvvetli deliller elde edememişlerdi. Yalnız Alman antropoloji mütehassısı Henkel'in de birkaç sene evvel insanların konuşması maymunların konuşmasının tekâmül etmiş bir şeklinden başka bir şey olmadığını iddia etmiş ve plaklara naklettiği seslerdeki müşabeheti birer birer tahlil ederek iddiasını bütün âlimlere teslim ettirmişti.

Felemenkli profesörün keşfi bizim gibi bütün insanları düşündürmekten hâli kalmıyor.

Bakalım ilk ceddimizin maymun olduğu kati surette tespit edildikten sonra Darwin aleyhtarları hangi iddiayı ileri sürecekler?

Balkonun Manzarası

Kocacığım! Ne olursun oku gazeteni,
Bir lahza pencereden etrafı seyredeyim!
Çekme mütemadiyen içeri, bırak beni,
Şu güzel manzaraya biraz dalıp gideyim.

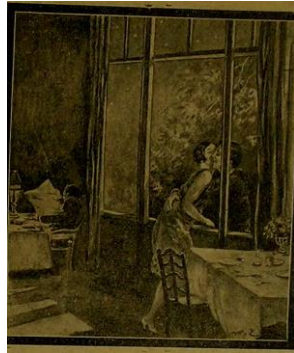
Kalbimi ta derinden heyecanlar boğuyor,
Tabiatın bu hâli bulunmaz kolay kolay:
Karşıdaki ufuktan yavaş yavaş doğuyor,
Güzel bir genç yüzüne benzeyen beyaz bir ay!

Pencerenin yanında boy atan Şu ağacın
Yaprakları insanın saçlarına benziyor:
İpeklerden yumuşak olan bu güzel saçın,
Üzerinde ellerim titreyerek geziyor!

Yalan olmamış olur bahçemiz güzel dersem
İmrendim, bir yanağa benzeyen Şu elmaya!
Bir parça uzanırsam, biraz gayret edersem
Muvaffak olacağım elmayı ısırmağa!

Ben seyretmek isterim tabiatı bakınca,
Zaten küçükten beri bahçeleri severdim,
Bugün de pencereden dışarıya bakınca
Bu güzel manzaraya bir anda gönöl verdim!

Hele ben Şu fidanı pek fazla seviyorum:
Bana meyvelerini uzatıyor yazları!
Sen oku gazeteni, ben Şimdi emiyorum
Fidandaki, dudağa benzeyen kirazları!

Şekil 192. Balkonun manzarası
A.D.

Müسابakamızın Neticesi - Mabat

Yarımşar Okkalık Şekerleme Kazanan Beş Karimiz:

Beylerbeyi'nde Orta Sokak'ta 40 numarada Orhan Bey. Ankara yeni postane arkasında Kahveci Ali Efendi'nin ittisalinde 51 numarada Berrin Hanım. Bergama, Karadut civarında marangoz kalfası Ethem Efendi. Kütahya ziraat müdürü oğlu Daniş Fuat Bey. Galatasaray Lisesi talebesinden 262 Berrin Bey.

Bir Çift Çorap Kazanan On Beş Karimiz:

Bozüyük Şeref Otelinde birinci odada İsmail Oğuz Bey. Kastamonu, Gayret Kütüphanesi kâtibi Ferit Bey. Büyükkada, Mustafa Bey Sokak 25 numaralı evde Ferit İzzet Bey. Çatalca müstahkem mevki istihkâm bölüğünde Selahattin Bey. Pangaltı: Harbiye mektebi son sınıf talebesinden 217 numaralı Sinoplu Mehmet Lütfi Bey. Rize, Hacı Bilalzade Süleyman Şevket Bey, Giresun Ziraat Bankası'nda Osman Fikret Bey'in kızı Mefkûre Hanım. Bayburt'ta Molla Mustafazade Behiç Bey. Trabzon Kemeraltı'nda manifaturacı Hacı İbrahimzade Kemal. Fatih: Karagümrük'te Karabaş yokuşunda 18 numarada Fahriye Celal Hanım. Üsküdar: Bağlarbaşı Altunizade Mahallesi'nde 73 numarada Fahrettin İsmet Bey. Tokat askerlik dairesi mülhiki Mustafa Efendi'nin kerimesi Bedia Hanım. Karaköy: Mehmet Şekip Bey'in yazıhanesinde Kâtip Feyzi Bey. Unkapanı: Zeyrek Caddesi'nde 85 numaralı hanede Fahire Hanım. İstanbul: Saraçhanebaşı Horhor Caddesi'nde 166 numarada Kamuran Ekrem Bey.

Birer İpekli Mendil Kazanan 24 Karimiz:

İzmir Karataş Halil Rıfat Paşa Caddesi'nde Ruhi Baba Sokağı'nda 4 numaralı hanede Nimet Bey. Galatasaray Lisesi talebesinden 721 numaralı Danyal Bey. Kumkapı Nişanca'sı Havuzlu Bostan Sokak 22 numarada Kenan Bey. Saraçhanebaşı Hüsam Bey Mahallesi Peri Çıkmazı 10 numaralı hanede Kemal Bey. Fatih: Altay Mahallesi'nde Karadut Sokağı'nda 16 numarada Mehmet Emin Bey. İstanbul Kız Lisesinde Nimet Ali Hanım. Maltepe'de posta ve telgraf tevzi memuru Akçaşehirli İshak Bey. Trabzon Lisesi birinci devre son sınıf talebesinden 150 Mustafa Sabri Bey. Kuleli Askerî Lisesi talebelerinden 1392 Celal Sahir Bey. Elaziz Orta Mektebi ikinci sınıf 266 numaralı İbrahim Turgut Bey. Üsküdar: Ayazma Mahallesi'nde 1 numaralı hanede Meral Avni Hanım. Adana Erkek Muallim Mektebi son sınıf talebelerinden 174 S. Sami Bey. Harbiye'de Sovyet Apartmanı'nda Muzaffer Mahmut Bey. İzmir Erkek Muallim Mektebi

talebesinden 400 Altay Efendi. Ankara: Tahtakale Suluhan ittisalında 31 numaralı hanede Daver Bey. Konya: Kız Muallim Mektebinde 355 Meziyet Hanım. İzmit: Şekerci İbrahim Efendi mahdumu Nüzhet Bey. Haydarpaşa'da Anadolu Bağdat demiryolu eşya-yı ticariye ambar muhasebesinde muhasip Mustafa Bey. Samsun yeni karakol civarında Yüzbaşı Galip Bey'in mahdumu Ahmet Kayahan Bey. Sinop Vilayet Matbaası'nda mürettep Şükrü Efendi. Trabzon: Divan-ı Muhasebat murakıbbı Kâmil Bey'in kerimesi orta mektep talebesinden Mükerrerem Hanım. Bandırma keresteci İzzet Efendi mahdumu Servet Bey. Kızıl Toprak: Ahlamur Bağdat Caddesi 135 numarada Ş. M.⁶³ Marpuççularda Hacı muhtar Kühen mûyi ve şürekası ticarethanesinde muhasip muavini Münire Emin Hanım.

Mabadı var

Hediye kazanan arkadaşlarımızın esamisini bu hafta da neşretmeye devam ediyoruz. Hediye kazanan arkadaşlarımızdan İstanbul'da bulunanlar bizzat idarehanemize müracaat ederek hediyelerini almalıdırlar. Taşrada bulunan arkadaşlarımız idarehanemize 20 kuruşluk posta pulu gönderdikleri takdirde derhâl hediyeleri adreslerine irsal olunacaktır.

Arkadaş Ciltleri

Koleksiyonumuzu toplayan arkadaşlarımıza koleksiyonlarını bozulmadan saklamak ve bilahare ciltlenmek üzere mükemmel cilt kapakları imal ettirmek üzere olduğumuzu evvelce bildirmiş idik.

Bu ciltleri ikmal ettiğimizi arkadaşlarımıza müjdelemekle bahtiyarız.

Ciltler kalın mukavva üzerine, sırtları bezli ve çok sağlam olarak imal edilmiştir. Kapak tarafında ve sırtlarda ayrıca “Arkadaş” ibaresi, cilt numarası, senesi yıldız ile tab edilmiştir. Bugünden itibaren bütün arkadaşlarımız ciltleri idarehanemizden tedarik edebilirler. Fiyatı idarehanemizde 24 kuruştur. Posta ile beraber 30 kuruştur. Anadolu'ya irsal edilecek ciltlerin bozulmadan ve kırılmadan vasıl olabilmeleri için suret-i hususiyede kalın mukavvalara sarılı olarak irsal edilmektedir. Ciltlerin ücretini arkadaşlarımız 30 kuruşluk posta pulu olarak dahi gönderebilirler.

⁶³ İmza yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Arkadaşlarla Baş Başa

Beyoğlu'nda A.G.F.⁶⁴ Bey'e:

1. Branlı⁶⁵ de ve telgraf⁶⁶ ta ne üstün ne esre vardır. Olduğu gibi okumalısınız.
2. Suistimalin kullandığımız manası “istimna-yı bi'l-yed”dir.
3. Mademki bir gözünüz zayıftır ve tayyare mektebine kabul edildiniz Amerika'ya dahi gitseniz tayyare mektebine giremezsiniz. Siz başka bir meslek tutsanız daha hayırlı olur. Amerika'ya muhacir olarak kimseyi kabul etmiyorlar. Vatanınız dururken Amerika'ya ne için gitmek istiyorsunuz? Eğer iş yapmaya muktedir iseniz burada yapınız. Amerika zannettiğiniz gibi kolay para kazanılan bir memleket değildir. Size Türkiye'den harice çıkmamanızı halisane tavsiye ederiz. Teşebbüs sahibi iseniz Anadolu'ya gidiniz. Küçükten ticarete başlayınız. Muvaffak olacağınız şüphesizdir.

Bursa'da Adnan Bey'e:

İstanbul'da muntazaman intişar eden bir sinema mecmuası yoktur.

Nuri Osmaniye'de Abdurrahman Bey'e:

Abdurrahman⁶⁷ şeklinde yazmanız en doğru ve en münasiptir.

İzmir'de Ertuğrul Kerim ve Necmettin Baha Beylere:

16'ncı nüshada Ali Rıza Bey namında bir arkadaşımız evleneceği kadınlarda aradığı meziyetleri bize bildirmiş, biz de bunu aynen neşretmiştik. Mektubunuzdan anlaşıldığına göre bu meziyetleri nefsinde cem eden bir genç kızla siz de hemen izdivaca amade olduğunuzu yazıyorsunuz. Bu fikriniz gayet hoş, gayet münasip... Bize de tabii bu müstakbel izdivacınızda mesut olmanızı temenni etmek düşer ki bu nezaketi şimdiden gösteriyoruz.

H. M. Bey'e:

1. Sesinizin kalınlaşmış olması belki boğazınızdaki bir rahatsızlıktan ileri gelebilir. Kendinizi bir doktora muayene ettiriniz.

⁶⁴ İmza yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

⁶⁵ Kelime yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

⁶⁶ Kelime yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

⁶⁷ İsim yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

2. Resimli Mecmua idarehanesine müracaat ediniz.
3. En ucuz ve en zengin münderecata malik mecmuanın “Arkadaş” olduğunu herhâlde takdir etmişsinizdir.
4. Yeni kitabın şimdiye kadar on altı nüshası çıktı.
5. Arkadaş edebî bir mecmua değildir. Muharrirlerin tercümeihâli bizim mesleğimiz haricinde kalır.

Eskişehir’de Rüştü Efendi Kerimesi Hasibe Hanım’a:

1. Müsabaka varakanız kura kutusuna vaz edildi. İnşallah bir şey kazanırsınız.
2. Çocuk bakımı için Doktor Besim Ömer Paşa’nın eserlerini size tavsiye ederiz. İstanbul’da İkbâl Kütüphanesi’nden tedarik edebilirsiniz.

Mübadele:

İtalya’da memleket hastanesi idare memuru Cevdet Bey elindeki mevcut Harb-i Umumi’ye ait posta pullarını satmak veya kartpostalla mübadele etmek istiyor. Talip olan arkadaşların Cevdet Bey’e müracaatları...

Samsun’da Mehmet Muzaffer Bey’e:

1. Garpta yetişen en meşhur musikişinaslar şunlardır: Beethoven, Chopin, Verdi, Saent Saens, Leon Cavallo, Vagner ve ilah...⁶⁸
2. Dünyanın en büyük zırhlıları İngilizlerdedir.
3. Arkadaş en çok münderecatı ve en çok sahifeyi en ucuza veren gazetedir.
4. Edebî eserleri mütalaa ediniz. İstanbul kitapçılarından birinin fihristini talep ediniz veyahut Samsun’da halk kütüphanesinde Mahmut Necati Bey’e müracaat ediniz. O iyi bir arkadaşdır. Güzel edebî eserleri, romanları size temin eder ve icabında İstanbul’dan celp eder.
5. Yeni harfleri hükûmet resmen kabul ettiği zaman Arkadaş da yeni harflerle intişar edecektir.
6. Maarif vekâletine müracaat etmeniz doğrudur.

Trabzon’da Ahmet Faruk Bey’e:

1. Arkadaş mecmuasını mümkün mertebe mütenevvi münderecat ve kıymetli resimlerle tezyin etmek gayemizdir. Bundan dolayı hikâyeye anketi açıp gelecek hikâyelerle

⁶⁸ İsimler yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

sahifelerimizi doldurursak pek çok arkadaşların haklı şikâyetlerini celp etmiş oluruz. Öyle değil mi arkadaş?

2. Arkadaş'a hizmet, kendini sevdirmek ve teveccühünü kazanmak istiyorum diyorsunuz ve nasıl hareket etmeliğiniz lazım geldiğini soruyorsunuz. Bu hüsnüniyetinize bütün Arkadaş heyet-i tahririyesi çok mütehassis olmuştur. Bize dostluğunuzu bütün arkadaşlarınıza propaganda yapmakla ispat etmiş olursunuz. Arkadaş'ın her karisi iki arkadaşına, Arkadaş mecmuasını tavsiye eder ve onlara muntazaman aldırırsa mecmuanız son derece tekâmül eder ve Avrupa mecmualarından farksız olur.

Karilerimizden Temel Bey'e:

Ariel markalı motosikletlerin fiyatı beş yüz ile altı yüz lira arasındadır. Mamafih Avrupa'dan gelen mallar İngiliz lirasının temevvücatına tabi olduğu için size kati bir fiyat söylemek imkân haricindedir.

Gelenbevi Mektebinden Ahmet Hilmi Bey'e:

1. Mülkiye mektebine lise mezunu girebilir.
2. Bir sanata hevesiniz olması okumanız için bir mâni teşekkül etmez. İstidat, yaşınız ilerledikçe baş göstermeye başlar. Binaenaleyh mektebinizi bitirinceye kadar sabrediniz. O zamana kadar herhâlde bir mesleğe istidadınız olacaktır. Mesela doktorluk çok parlak bir meslektir.
3. Kuponlarımız küçük olduğu için onları kesmekle gazetenizi bozmuş olmazsınız.
4. Yakında bütün arkadaşların alakasını uyandıracak bir hatıratı tefrika etmeye başlayacağız.

Of'ta Halit Efendi'ye:

1. Köylüyüm diyorsunuz. Sizin gibi güzel düşünen ve düzgün yazan köylülerle cumhuriyetimiz iftihar eder. Yeni yazıyı iyi öğreniniz. Köyünüzün en münevver çiftçisi olursunuz. Sizdeki çalışmak istidadını körletmeyiniz. Hayatta muvaffak olacaksınız.
2. İnşallah kendi arzuunuza göre bir refike hayatta tesadüf edersiniz ve mesut olursunuz. Biz bunu sizin için bütün samimiyetimizle temenni ediyoruz.

Kayseri'de Ömer Lütfü Bey'e:

Fotoğrafçılık öğrenmek için “Bir Haftada Fotoğrafçılık” namındaki eseri okuyunuz. Yirmi kuruşluk posta pulu mukabilinde size gönderebiliriz.

Ankara Kız Lisesinde Meceddet Hanım'a:

1. Söylediğiniz isimdeki mecmua o kadar az okunuyor ki mevcudiyetinden bile haberdar değiliz.
2. Server Bedii nam-ı müstearı Peyami Safa Bey'indir.
3. Birinin muharriri Peyami Safa diğerinin de Mahmut Yesari Bey'dir.
4. İnşallah Arkadaş iki yaşına basarken...

Bursa'da Haydar Bey'e:

Mevzubahis ilaçları İstanbul'daki ecza depolarından birinde bulabilirsiniz. Hangi depoda bulunduğunu bilmediğimiz için size adres veremiyoruz. Mamafih İstanbul'a geldiğiniz zaman depolarda aramak şartıyla bulabilirsiniz. Bulamazsanız da sipariş ederek Avrupa'dan getirebilirsiniz. Mamafih Eminönü'nde Eczacı Salih Necati Bey'e yazınız ve sorunuz. Belki onda vardır. Sorduğunuz mesleğin kitabı olmadığını zannediyoruz. Henüz böyle bir kitap basılmamıştır.

Bursa'da Mahmut Nedim Bey'e:

Teveccühünüze teşekkür ederiz. Kendimize reklamı fuzuli addediyoruz. Yegâne maksadımız arkadaşlarımıza güzel yazılar okutmaktır. Yoksa kendimizi tanıtmak değildir.

Sultanahmet'te Osman Muzaffer Bey'e:

Mademki İstanbul'dasınız Babıali kütüphanelerini geziniz ve hoşunuza giden şiir kitabını alınız. Bu sizin için hem kolay hem daha istifadeli olur.

Gaziantep'te Arif Bey'e:

Gaziantep'te İş Bankası'nın bir şube açmasını memleketin iktisadiyatı namına en ziyade temenni eden Arkadaş'tır. İş Bankası'nın kıymetli müdür-i umumisi Celal Beyefendi, Gaziantep'in bu ihtiyacını herhâlde takdir edecektir. Mamafih Gaziantep'liler müştereken Celal Bey'e tahriren müracaat ederek bir şube küşadını rica ederlerse arzularına daha çabuk vasıl olurlar.

Çamlıca'da Mülhim Bey'e:

Resimli Mecmua tatil-i neşriyat etmiştir.

Zonguldak'ta Selami Bey'e:

Ankara'da maarif vekâletine doğrudan müracaat ediniz. Bu işte herhâlde bir yanlışlık olacaktır.

İzmir Akhisar'ında Ahmet Hulusi Bey'e:

Validenizin gönlünü yapmaktan başka çare yoktur. Mademki yirmi beş yaşındasınız çocuk sayılmazsınız. Binaenaleyh validenizin de biraz size hak vermesi lazımdır.

Muallim Rıza Bey'e:

Sizin belki hakkınızdır fakat imlanın şekli kati olarak tespit edilmiş olduğundan münakaşaya meydan vermek doğru değildir.

Kuzguncuk'ta Servet Hanım'a:

1. Zayıflamak için pilav, makarna, börek, baklava gibi hamurlu yemeklerden içtinap etmeniz lazım gelir.
2. Boyunuzun uzunluğunu söylerseniz ne sıklette olmanız lazım geldiğini size bildiririz.

İmalat-ı Harbiye'de Ahmet Suphi Bey'e:

1. Arkadaş'ın yavaş yavaş tekâmülüne şahit olacaksınız.
2. Bu سوالin cevabını bu hafta başka bir arkadaşına verdik.
3. Cilt kapaklarımız hazırlandı. Sütun-ı mahsusundaki ilanı okuyunuz.

Yeni Bir Rudolph Valentino

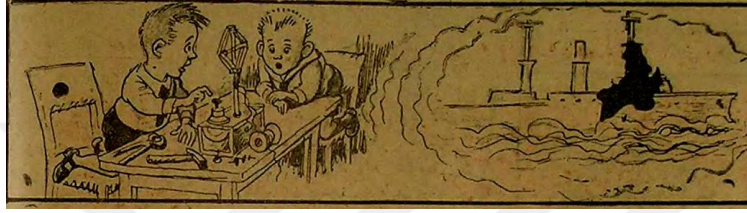
Şekil 193. Konya'da Sakıp Bey'in Valentino'ya çok benzeyen bir profili

Resmini derç ettiğimiz Sakıp Bey elyevm Konya'da bulunmaktadır. Arkadaşları kendisini sinema artisti Valentino'ya benzetmektedirler. Filhakika Sakıp Bey'in bize gönderdiği yukarıdaki profili Rudolph'u andırmaktadır. Bazı temsillerde çok muvaffak olan Sakıp Bey

sinema kumpanyalarıyla müzakarata girişmek niyetindedir. Biz meşhur film şirketlerinin İstanbul'da mümessilleri bulunan bazı dostlarımıza bu meseleyi izah ettik. Bize cevap vereceğini vadettiler. Alacağımız cevabı arkadaşlarımız birkaç hafta sonraki nüshalarımızda bildireceğiz.

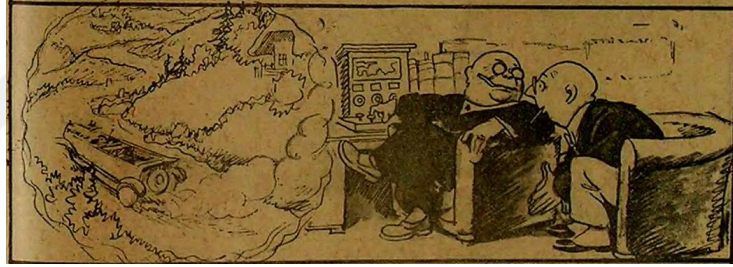
Karikatür Sahifesi

Telsizle mesafeden idare edilen gemilerden sonra nelere şahit olacağız?

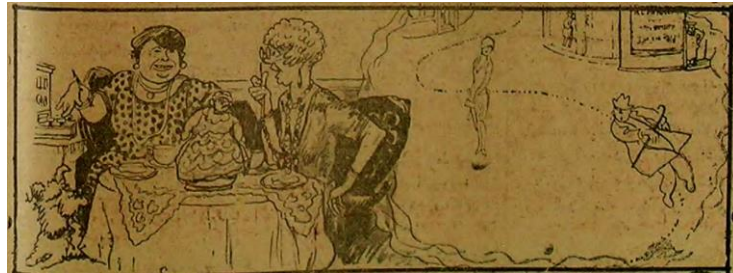
Şekil 194. Karikatür 72

1. Çocuklar bile telsiz aletleri vasıtasıyla vapurların hareketini değiştirebilecekler.

Şekil 195. Karikatür 73

2. Şoförler istirahat edip otomobillerini mesafeden işletecekler.

Şekil 196. Karikatür 74

3. Kıskanç kadınlar gözü dışarıda olan kocalarını tehlikeli mıntikalardan uzaklaştıracaklar.

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

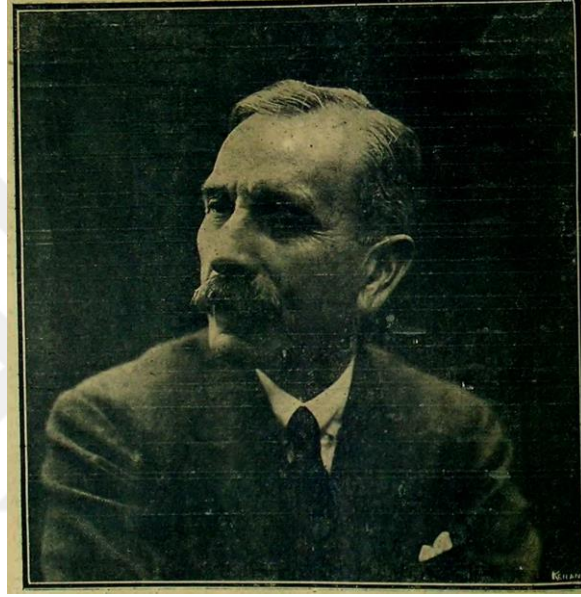
Arkadaş No 19⁶⁹

Nushası 5 kuruş.

31 Teşrini Evvel 1928.

Her hafta çarşamba günleri neşr olunur resimli mecmûadır.

Kıymetli İlim Adamlarımızı Tanıyalım

Şekil 197. 19. sayı kapak fotoğrafı

Halil bey efendi gibi müstesna ilim adamlarımızla iftehar etmeliyiz. Halil bey efendi otuz beş senelik yılmaz bir gayret sarfından sonra müzemizi bu gün Avrupa müzeleri kadar zenginleştirmiştir.

Arkadaşça Konuşalım

Biraz da Aşktan Bahsedelim...

Arkadaş, ilk nüshasından itibaren güzide bir arkadaş kitlesine hitap etmekte ve bütün okuyucularından samimi bir mukabele görmektedir.

Bunu bize her gün gönderilen birçok mektuplardan anlıyoruz. Arkadaşlığımıza kıymet ve ehemmiyet verildiğini gösteren bu itimat mektupları arasında tebrik, teşvik ve

⁶⁹ Kapak sayfası yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

temennilerden tutunuz da en hakiki ve candan bir arkadaşla anlatılacak sırlar ve hayatın mahrem köşeleri bulunmaktadır.

Bu mektuplardan içtimai yaralarımıza taalluk eden bazıları ehemmiyetle tetkike layıktır. Sırası düştükçe biz bu yaralara temas ederek sebeplerini ve çarelerini izah edeceğiz. Ta ki arkadaşlarımız bu yaralara amil olan hakikatleri daima göz önünde bulundurarak başkalarının düştüğü felakete maruz kalmasınlar.

Biz bu yazımızda ümitsiz ve neticesiz aşk maceralarına kapılmış olanlardan bahsetmek istiyoruz.

Kendilerinden sinen büyük kadınlara gönül verenler, evli kadınları sevmek gafletinde bulunanlar, kendilerini sonsuz aşk maceralarının ezici çarklarına kaptıranlar içimizde az değildir. Kalplerimizde yaşayan sevgi ihtiyacı yerine masruf olmalıdır.

O mukaddes duyguyu her önümüze çıkan kadına hesapsızca izhar edecek olursak onun kutsiyetini ve kıymetini azaltmış, ucuz, mebzul bir meta hâline ifrağ etmiş oluruz. Muhabbetlerini iptizale uğratanlar nadiren mesut olurlar. Bundan dolayı hislerimizi daima irademizin kontrolü altında bulundurmak zaruretindeyiz.

Aşk, muhabbet her şeyden evvel makul olmalıdır. Nispetsiz ve gayrimakul muhabbetlerin sonu hüsrân ve felakettir.

Bazı insanlar kendilerini pek kolaylıkla bazı derras kadınların iltifatlarına kaptırırlar. Bunlar tecrübesiz ve bilgisiz insanlardır. Evvela ufak bir eğlence gibi başlayan bu alakalar yavaş yavaş kök salarlar ve kuvvetli bir rabıta şeklini alırlar. Eğer bu alaka makul şekilde ise eğer her iki taraf birbiriyle evlenecek sinde ve vaziyette iseler netice bir izdivaç ile hitam bulur fakat aradaki rabıta nispetsiz ve gayrimakul ise her iki taraf da alakalarını bir izdivaçla neticelendirecek vaziyette değil iseler o zaman felaket baş gösterir.

Geçen hafta tecrübesiz bir arkadaş bize yazdığı bir mektupta başına gelen bir felaketten yana yakıla bahsediyordu.

Yirmi üç yaşında bulunan bu arkadaş kendinden sinen büyük olan dul bir kadınla tanışmış. Kadın bu arkadaşımıza fazla muhabbet bağlamış ve izdivaç teklifinde bulunmuş. Arkadaşımız kendisinden sinen çok büyük olan bu kadınla izdivaç etmek istemediğinden teklifi kemal-i nezaketle reddetmiş.

İzzetinefsi kırılan ve ümitleri suya düşen bu kadın, zavallı gencin düşmanı kesilmiş ve mahkemeye müracaatla kendini zevcesi göstererek nafaka davası açmış. Bu tezvirata kurban olan arkadaşımızın hâline acımamak kabil değildir. Bu genç eğer biraz tecrübeli ve görgülü olmuş olsaydı bu gayrimakul ve nispetsiz maceraya kendisini kaptırmaz ve başına gelen bu felakete maruz kalmazdı.

Eski bir Yunan darbimeseli aşk kör ve sağır olmasaydı dünyadaki felaketlerin yarısı husul bulmazdı, der. Bu söz çok doğrudur. Filhakika âşık etrafını görmeden, gözetmeden maceraya atılan zavallı bir mahkûmdur. Gözünü açıp etrafını görmeye başladığı zaman iş işten geçmiştir, felaket kapısını çalmıştır.

Onun için arkadaşlar, gönül meselelerinde daima ihtiyatlı davranalım ve gözümüzü dört açalım. Bugün bir tanıdığımızın başına gelen dert yarın bizim başımıza gelebilir ve bizi felakete sürükleyebilir.

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- Sefalet, ateş bir gömlektir.
- İstirap insanlara ihtiyatı aşılar.
- Talihin gülmesinden kork çünkü o gülmüyor, seni daha iyi ısırabilmek için dişlerini gösteriyor.
- Merhametsiz, hissiz kalpler üzerinden her şeyi kayan cilalı bir mermere benzerler. Onlarda hiçbir his tutunamaz.
- Bana bir fikri katiyen kafalarına yerleştirmiş dört kişi veriniz. Ben onlarla aynı fikri dört milyon kişinin kafasına yerleştireyim.
- Abdallar çok bilmezler, akıllılar ise hiç bilmezler.
- Bir yere giderken nereye gittiğinizi bilin ve yolda unutmayın.
- Kalbin sakladığı bütün sırları hareketiniz meydana verir.
- Vicdan söyler fakat menfaat haykırır.
- İnsanları ahlak yürütürse şenaat koşturur.
- Alçak görüşlü insanlar, fenalığı iyilikten daha çabuk görürler.

- Başkalarının muvaffakiyetlerini kıskanacağımıza kendimiz de muvaffak olmaya çalışalım.

Sahne ve Kadın⁷⁰

Harb-i Umumi'den evvel Paris barlarında dans eden bir aktris bir akşam sahneye biraz fazla dekolte tuvaletle çıkmıştı fakat onun kıyafeti yine bugünkülerle kabil-i kıyas olmayacak derecede kapalı idi. Eteği ve kolları uzun olan bu elbisenin yalnız arka tarafı kısmen açıktı. Bu suretle aktrisin sadece sırtı çıplak kalmış oluyordu. Yoksa ne kalçaların ne de omuzların toparlaklıkları ve ne de bacakların şehvetengiz şekli katiyen seçilmiyordu. Buna rağmen o akşam birçok mutaassıp seyirciler barın direktörüne müracaat ederek zevceleriyle ve kızlarıyla devam ettikleri bu barda böyle kepazelikler görmeye tahammül edemeyeceklerini ve bu hâl tekrar ettiği takdirde bir daha ayak basmayacaklarını şiddetle bildirdiler. Barın direktörü müşterilerini kemal-i nezaketle teskin ederek badema böyle çıplak kadınları sahneye çıkarmayacağını temin etti.

Aradan seneler geçti. Bugün yine bu barda sahneye çıkan kadınlar üzerlerinde elbise namına bir çöp bile taşımadıkları hâlde kimsenin nazarıdikkatini bile celp etmiyor. Vücudunun en mahrem köşelerini rengârenk elektrik ziyası altında saatlerce teşhir etmesine rağmen seyirciler ufak bir heyecan bile göstermiyorlar. Seneler kadınları açıklığa sevk ettikçe onların vücudundaki esrarın manası da kalmamış oldu.

Bugün bütün barlar çıplak kadın teşhir etme hususunda birbirleriyle müsabakaya girmektedirler. Hele son senelerde bu çıplaklık modası o kadar iptizale uğramıştır ki seyircilerin bile alakasını celp etmektedir. Bir Avrupa karikatür gazetesinde çıkan bir resmin altındaki yazı barlarda çıplak kadın modasının ne kadar lakaydi ile karşılandığına güzel bir misal teşkil ediyor:

Sahneye çıplak çıkan iki bar kadını konuşuyor.

— Marta sahnede çok muvaffakiyet kazanıyor ve alkışlanıyor. Acaba bu muvaffakiyetinin sırrı nerededir?

— Nerede olacak? Kapalı giyinişinde.

⁷⁰ Başlık yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Hiç Yoktan Yere Ağlayan Koca Bir İnsan...

Meşhur Alman sanatkârı Emil Jannings çok içli bir insandır. Onu yakından tanıyanlar zaman zaman hiç sebep yokken ağladığını söylüyorlar.

“Parisli Kontes” filmindeki rolüyle şöhretini temin eden Emil Jannings fakir bir ailenin mahcup bir çocuğu idi. Çok hassas, çok içli olan bu çocuk sessizliğiyle mektepte herkese kendini sevdirmişti. Bir gün ansızın sınıfa giren bir hoca talebe arasındaki gürültüye hiddetlenerek umuma hitaben:

— Siz adam olmayacaksınız... Hepiniz çocukluk etmeye namzet mahlûklarsınız, diye çıkmıştı.

Bu sözler bütün talebenin bir kulağından girip öteki kulağından çıktığı hâlde Emil’i fevkalade müteessir etmiş ve sırasına kapanarak hüngür hüngür ağlamaya başlamıştı. O zaman bütün başlar Emil’in sırasına çevrildi. Bu hâl hocayı bile müteessir etmişti. Söylediği sözleri tashih etmek lüzumunu hisseden hoca gözleri yaşararak:

— Fakat Emil, demişti. Sen çok ulvi bir çocuksun. Sen çok parlamaya ve şöhret bulmaya namzetsin.

Hocanın bu sözü hakikaten doğru çıktı ve Emil bugün dünyanın her tarafında şöhret bulan bir artist oldu. Bugün kırk yaşını tecavüz eden Emil Jannings’in mektep sıralarındaki içli çocuktan hiçbir farkı yoktur. Onunla yakından temas edenler hiç yoktan yere müteessir olduğunu ve sebepsiz, zaman zaman ağladığını söylemektedirler. Temsil ettiği filmlerde de aşağı yukarı kendi şahsiyetini yaşatmakta olduğundan seyircilere hakiki elemi, hakiki ıstırabı hissettirebilmektedir.

Temsil ettiği “Parisli Kontes”, “Her Şey Para İçin”, “Aşk Uğrunda Katil” filmleri en muvaffak olmuş eserleridir. Emil Jannings küçüklüğünden beri edebiyata merak etmiş ve Alman, Fransız edebiyatını hatim eylemiştir. Kendisinin itirafına nazaran ilk sanat aşkını Moliere’in eserlerini okurken hissetmiş ve o zamandan beri tiyatrunun daimî müdavimleri miyanına dâhil olmuştur. Bilahare Berlin’in üçüncü derece tiyatrolarından birine girmeye muvaffak olmuş, burada gösterdiği muvaffakiyetler onu derece derece yükseltmiştir. Emil Jannings bugün meşhur bir sinema artisti olmakla beraber aynı zamanda Almanya’nın Sanayiinefise Akademisinde aza bulunmaktadır.

Emil Jannings, Almanya'nın şimalini teşkil eden Pumaranya eyaleti dâhilinde Anklaam şehrinde doğmuştur. Doğduğu, çatısı çökük, harap evin yerinde bugün muazzam bir sarayı andıran bir malikâne nazarıdikkati celp etmektedir. Bu muhteşem bina Emil Jannings'in muvaffakiyetlerini temsil eden bir abideye teşbih olunabilir. Şimdi onun en büyük arzusu yeni evlendiği zevcesiyle burada asude bir hayat geçirmekten ibarettir.

Uzun Ömürlü Olmak İçin Nasıl Yaşamalıyız?

Yüz seneden fazla yaşamış olanların tecrübelerinden edeceğimiz istifade çok büyüktür. Alacağımız basit tedbirler sayesinde uzun ömürlü olmamız kabildir.

Bir Felemenkli âlim, yüz yaşını tecavüz eden insanlar üzerinde bir anket yapmıştır ve bu şayan-ı dikkat bir neticeye varmıştır. Yüz seneden fazla yaşayan insanlar bilaistisna asabi olmayan insanlardır.

Felemenkli âlimin bu husustaki nazariyesini aşağıya derç ediyoruz.

Asabiyet, asrımızın en büyük derdidir. Zamanımızda hayat mücadelesi güçleştikçe asabiyet de o derece artmaktadır. Geçen asırlarda yalnız Avrupa'da yüz yaşını tecavüz etmiş insanlara pek sık tesadüf edilmekte idi. Bu son asırda yüz yaşını geçmiş insanların adedi iki yüzü tecavüz etmemektedir. Diyebilirim ki asabiyet geçen asırlarda hemen hemen meçhul gibi idi. Asabi hastalıkların doktoru bile yok idi. Âlim-i tababet asabiyeti ancak kırk elli seneden beri hastalık olarak tetkik etmeye başladı. Şüphe yok ki hayat güçleştikçe asabi hastalıklar da o nispette artmaktadır.

Asabiyet bütün vücudumuzu istila eden, kemiren bir hâlettir. Asabi olan lüzumundan fazla düşünür ve dimağını yorar. Bazı asabiler kendilerine taalluk etmeyen meselelerle meşgul olurlar ve lüzumsuz yere dimağlarını yorarlar. Bu insanların uzun müddet yaşamamaları kadar tabii bir şey olamaz. Mütemadiyen vara yoka sinirlenen, kızan, hiddet eden insanlar nadiren ihtiyar olurlar. Sigaranın, kahvenin vücut üzerindeki tahribatı asabiyetin tahribatı yanında pek ehemmiyetsiz kalır.

Yüz yaşını tecavüz etmiş insanları tetkik edecek olursak hepsinin ağırbaşlı ve temkinli insanlar olduğunu görürüz. 142 yaşında olan Zaro Ağa'nın 104 yaşındaki Fatma Hanım'a ve daha pek çok insanların hayatlarını yakından tetkik ettim ve şu neticeye vardım: İnsanın ömrünü kısaltan asabiyettir.

Gündelik Hayatımızdan Sahneler

Elektrikçi

Akşam olmuş ortalığa karanlık çökmüştü. Lambayı yakmak üzere elektrik düğmesini çevirdik, lambalar yanmıyordu. Sakın cereyan kesilmiş olmasın... Fakat hayır... İşte, bütün caddeyi kaplayan dükkânlar ve bütün cadde elektrik ziyası altında ışıltıyor. Şu hâlde muhakkak ampul bozulmuş olacak. Ampulü muayene ettik, lamba sapasağlamdı. Şimdi bir de sigortaları muayene etmek kalıyordu. Şayet cereyan fazla gelip de sigortalar yandıysa telleri değiştirmek icap edecekti fakat sigortalarda da bozukluk görünmüyordu. O esnada hatıra gelen bütün tedâbire başvurduk. Her şeye rağmen lambalar yanmamakta ısrar ediyordu. Artık elektrikçilerden birini çağdırmaktan başka yapılacak bir iş kalmamıştı. Filhakika merkeze haber gönderdik. Biraz sonra elinde çantasıyla genç bir memur çıkageldi. Bu, faal bir gençti. Bize on dakikaya kadar arızayı bulup tamir edeceğini ve lambaları yakacağını vadetti. Çantasını açıp içindeki aleti masanın üstüne sererek işe başladı. Hem konuşuyor hem işiyle meşgul oluyordu.

— Bu iki faz tamam... Üçüncüde noksanlık göremiyorum. Mamafih telleri bir kere değiştirsek fena olmaz.

Sigorta tellerini değiştirirken sözlerine devam ediyordu:

Saat beşten sonra arada sırada bazı yerlerde böyle arızalara tesadüf edilir. Bunun sebebi bütün fabrikalar saat beşte tatil ediyorlar, çalışan motorlar durunca cereyan kuvvetleniyor, bazı mukavemetsiz teller bu kuvvetli cereyanla yanıyorlar. Buraya gelmezden evvel Sultanahmet'te bir evden telefon ediyorlardı. İhtimal ki buradakinin aynına biraz sonra orada da tesadüf edeceğim yahut mesele öyle değil de gece yarılarna kadar çalışacağım. Gece nöbetlerinde zaten hep antika işler çıkar. Geçenlerde fırtınalı bir gece yarısı telefonla Aksaray semtlerinde bir yere çağırdılar. Evvela aldırış etmedim. Kendi kendime “Sabah ola, hayır ola. Bu fırtınalı gecenin hayrından sabahın şerri daha ehvendir.” diye işe ehemmiyet vermedim fakat biraz sonra birbiri arkasından iki telefon daha... Biri polis dairesinden diğeri mahalle muhtarından... İki de tellerde “kontakt” olduğundan serian yetişmezsek muhakkak bir yangın çıkacağını ve bu takdirde mesuliyetin tamamen bana ait olacağını söylediler. Mesele nazikleşmişti. Hemen nöbet otomobilini hazırlatarak verilen adrese revan oldum. On dakika sonra mahal-i vakaya yetişmiştim. Mahallenin bütün erkeği, kadını, çoluğu çocuğu kimi gecelik ile kimi terlik ve entariyle caddeye

dizilmişlerdi. Otomobilden aşağıya atladım. Etrafıma toplanan halka meseleyi sordum. Meğerse gündüzden yaramaz çocuklar havai tellere demir çember takmışlar. Akşam olup da fırtına çıkınca çember rüzgârdan sallanmaya ve diğer tellere temas ettikçe bittabi şerare hâsıl etmeye başlamış. Bunun neticesi olarak da civar evlerdeki lambalar sık sık yanıp sönmeye başlamış, herkesi bir telaştır almış.

Bana göre mesele o kadar basitti ki işim bir saniye bile sürmedi. Bir sılıkla tellere takılan çemberi yere düşürdüm. Bu suretle bütün endişeler zail oldu.

Yine bir gün Süleymaniye taraflarından bir evden çağırdılar. Kapıdan beni genç ve güzel bir kadın karşıladı. Bozukluğu tarif etmeye başladı fakat bu güzel kadının karşısında benim de aklım fikrim karışmaya başladı. Ellerimin titremesinden yapacağım işi büsbütün bozmaya başladım. Biraz sonra hanımın kocası geldi. Çatık bir çehre ile başımın ucuna dikildi. Herif adamakıllı hiddetliydi. Kalın ve sinirli bir sesle sordu:

— Daha ne kadar karanlıkta kalacağız... Ne kepezelik... Ne biçim kumpanya bu... Kâh yanar kâh söner... Gaz lambalarını arattı bize vallahi...

Aksi olacak o akşam da işler öyle bir karıştı ki yalnız başıma işin içinde çıkmaya imkân yoktu. Çar u naçar işi ertesi gününe bırakarak avdet ettim. Ertesi gün de ne dersiniz? Hanımın kocası bir saniye başımın ucundan ayrılmadı fakat üçüncü günü hayli yorgunluktan sonra bozukluğu tamire muvaffak olduk.

Genç elektrikçi bu sözleri söylerken sanatının inceliklerini bilmeden ağzından kaçırığının acaba farkında mı idi?

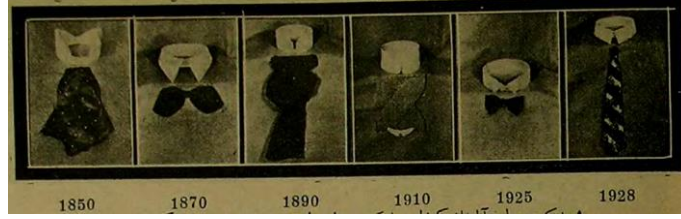
Acele İş

— Kaynanamın vefatını haber vermek için geldim.

— Saat kaçta öldü?

— Daha ölmedi ama... Doktorun dediğine göre iki saat sonra muhakkak ölecekmiş.

Seksen Sene Zarfında Yakalıklarda ve Kravatlarda Husule Gelen Tekâmül

Şekil 198. 1850-1870-1890-1910-1925-1928 kravat modası

Şimdiki modalara alışan gözlerimiz eski modaları ne kadar eski ve gayrimunis görüyor!

Her Arkadaşın Bilmesi Lazım Olan Şeyler

Hayatta ehemmiyet vermediğimiz o kadar küçük tedbirler vardır ki bunları ihmal etmekle kendimizi ve sıhhatimizi son derece mutazarrır etmekteyiz. Biz bu küçük tedbirlerden sırası düştükçe arkadaşlarımıza bildireceğiz. Bu haftalık bunlarla iktifa ediyoruz.

Günün taksimatı:

Bir gün 24 saat olduğuna nazaran sekiz saati iş, sekiz saati istirahat mütalaa ve eğlence, sekiz saati de uyku ile geçmelidir. On saat uyuyan işinden iki saat çalmış olur. Uykunuzdan iki saat çalarak işinize hasredebilirsiniz. Bu sizin için fayda temin eder fakat işinizden çalarak uykunuza ilave ederseniz zararınızı mucip olur.

Nasıl uyumalıyız?

Sağ tarafa veya arka üstü yatarak uyumak sıhhate muvaffaktır. Uyuduğunuz odada aydınlık bulundurmayınız. Yatakta mümkün mertebe kitap okumadan uyumaya alışıınız. Kitabın tesiri zihninizi yorar ve uykunuzu gece araları keser.

Ne kadar su içmeliyiz?

Yemeğe oturmadan su içmek mideyi lüzumsuz yere şişirmektir. Yemekte istediğiniz kadar su içebilirsiniz. Yemek aralarında mümkün mertebe az su içmeye gayret ediniz. Fazla su içenler ve hiç su içmeyenler sıhhatleri bozuk olanlardır. İhtiğiniz suyun miktarı günde altı bardağı tecavüz etmiyorsa sıhhatiniz için iyi bir alamettir.

Kış mevsiminde sıhhi tedbirler:

Kışa girmek üzereyiz. Yazın hararetli günlerinden kışın soğuk günlerine girerken kendimize çok itina etmeliyiz. Bu mevsim bilhassa hastalık mevsimidir. Nezlelerin envai,

bronşitler, romatizmalar bizi hep bu mevsimde ziyaret ederler. Havaların yalancı güzelliğine aldanarak paltosuz veya pardösüsüz gezmemeye gayret ediniz. Hiç ümit etmediğiniz hafif bir hava cereyanı sizi günlerce yatakta alıkoymaya kâfidir.

Asabi insanlar:

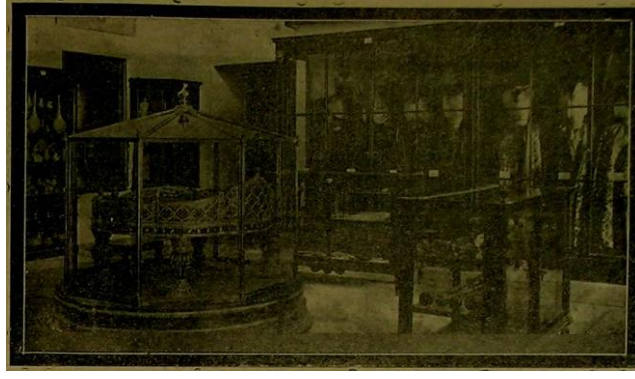
Asabi insanların hemen hepsi asabiyetlerinden müteşekkîdirler. Asabiyetleri geçince yaptıklarına nadim olurlar ve düşünmeye başlarlar. Diğer taraftan bu asabi hâlin izalesi için hiçbir tedbir almazlar. Asabi insanlar bilhassa tuzlu, biberli veya ekşi şeyler yememelidirler. Yeşilbiberler, baharat, salatalar, turşular asabiyeti tevellüt eden başlıca amillerdir.

Müzelerdeki Eşyanın Ağzı Dili Olsa da Söylese...

Şu çizgili Hama kumaşı elbisenin içinde Deli İbrahim güzel cariyeleriyle kim bilir ne cünbüşler yapmıştır ve kim bilir şu camekânlardaki altın ve billur topuzlar kaç biçarenin beynini paralamıştır? Dokuz kardeşini bir gecede öldürten Murad-ı Sâlis bu sırmalı elbiseler içinde nasıl rahat yaşamış?

Tarihle az çok alakadar olanlar için müzelerdeki her eşyanın ayrı bir dili vardır. Mesela Yunan-ı Kadim heykellerinin karşısında insan iki bin sene evvelki hayatı yaşar gibi olur ve yüz binlerce insanın göğüs göğse boğuştuklarını bir sinema filmi gibi seyreder. Sonra yine Romalıların heykellerini seyrederken onların fütuhatını, yaşayışlarını, medeniyetlerini hep bu bıraktıkları eserlerinde okuyabilir. Tarihi sevenler için müzeleri gezmekten büyük bir zevk tasavvur olunamaz.

Türk Asarıatika Müzesi, dünyanın en zengin müzelerinden maduddur. Bu müzenin kıymetli banisi ve muhterem müdürü Halil Beyefendi orasını öyle yılmaz bir say ve gayret sarf ederek tanzim etmişlerdir ki kendilerine ilmi seven bütün Türkler minnettardır. Müzelerimizi gezen seyyahlar oradaki intizam ve zenginliğe gıpta ile haset ile bakıyorlar ve bu mükemmeliyete hayran oluyorlar.

Şekil 199. Hazine-i Hassa Müzesi

Bilhassa geçen sene açılan “Hazine-i Hassa” dairesi müzelerimizin kıymetini bir kat daha artırmış oldu. Topkapı Sarayı’nın içerisindeki dairelerden birini işgal eden bu Hazine-i Hassa Müzesi kendilerini yeryüzünde ilahın gölgesi farz eden padişahların pek kıymetli asarı ve mücevheratıyla doludur. Bu sahifeye derç ettiğimiz resim bu müzenin bir kısmını gösteriyor. Bu müzede padişahların sırasıyla kıyafetleri, kavukları hatta bellerindeki kuşakları ve elmaslı hançerleri bile teşhir edilmektedir. Mesela şu kırmızılı atlas elbise içinde insan, Fatih’i emirler verirken görür gibi oluyor.

Kim bilir Deli İbrahim şu çizgili Hama kumaşı elbisesinin içinde güzel cariyelerle ne cünbüşler yapmış, kavuğunun üstünde parlayan elmas hotuz kaç kişinin gözlerini kamaştırmıştır?

Kim bilir şu yıldız işlemeli elbisenin içinde Murad-ı Râbi kaç sadrazamın boğazlanması için emir vermiş ve kaç biçareyi huzurunda öldürmüştür?

Ve kim bilir Avcı Mehmet şu işlemeli elbiseler içinde ne av sahneleri görmüş ve ne akla hayale gelmeyen rezaletler yapmıştır?

Belki Selim-i Sâlis şu sade elbisesi içinde on iki çifte kayıkla Boğaziçi’nde bahar gezintileri yapmış ve belki bu elbisenin içinde öldürülmüştür.

Hele dokuz kardeşini bir gecede boğduran Murad-ı Sâlis bu sırmalı elbiseler içinde acaba nasıl rahat edebilmiş? İnsan bu dairede ve padişahların sıralanan çeşit çeşit elbiseleri karşısında kendini bin türlü hayallere kaptırıyor ve altı yüz küsur senelik Osmanlı tarihini tek mil fecaati, rezaleti ve karışıklığıyla insanın gözünün önünden geçiyor.

Rüzgârlarla Yarış Eden Canlı Bir Makine! Motosikletler

Zırhlarla mücehhez polis motosikletleri Amerika’da bütün hırsızları yıldırıştır. Bu motosikletler kurşun yağmuruna maruz kaldıkları hâlde bile hırsızları takipten vazgeçmiyorlar.

Heyecan... Daima heyecan... Öyle zevkli bir heyecan ki bir âşık sevgilisiyle bulunduğu zaman bu kadar müheyyiç değildir. Bir avcı kırlarda av peşinde dolaşırken bu kadar derin bir heyecan hissedemez.

Motosiklet kullanan bir insan rüzgârlarla yarış eden mahir bir süvariye teşbih edilebilir. Bir süvari altındaki hayvanı nasıl maharetle idare eder ve onun süratini bir mahmuz darbesiyle nasıl tezyit veya tenfis ederse bir motosiklet rakibi de altındaki canlı makineyi öyle büyük bir heyecanla kullanır. Zaten bir motosikletin canlı bir yarış atından hiçbir farkı yoktur fakat onun gıdası ot veya arpa yerine benzin veya gazdan ibarettir.

Bir motosiklet canlı bir hayvan gibi hatta ondan fazla hassastır. Üstündeki adam ne emrederse derhâl ifa eder. Saatte kırk kilometre yol alırken sahibinin ufak bir hareketiyle derhâl altmışa, seksene, yüze, yüz yirmiye geçer. Bundan dolayı motosiklet rakipleri emirlerini kolaylıkla ifa eden bu canlı makinelere derin bir muhabbetle bağlıdır.

Motosiklet kullananlar saatte 120 kilo motorun verdiği heyecanı takdir ederler. Rüzgârın yüzlerine çarpan sert temasları onların sinirlerini kuvvetlendirir ve günlerden sonra kat edilecek mesafeleri bir hamlede kat etmenin zevki onların gururunu okşar.

Motosikletler bilhassa şu birkaç sene zarfında pek çok rağbete binnetice pek çok inkişafa mazhar oldu. Yine şu birkaç sene zarfında pek çok nevleri icat edildi. Şimdi Sidecar⁷¹ tesmiye olunan kenarı sepetli tenezzüh makinelerinden tutunuz da harplerde kullanılacak zırhlı motosikletlere varıncaya kadar her sahada taammüm etmiş bulunuyor.

Motosikletlerden her memleketin polis daireleri azami istifadeyi temin etmektedir. Bilhassa Amerika’da “motosikletli polis hafiyeleri” hırsızların biaman bir düşmanıdır. İki sene evvelisine kadar Amerika polis müdüriyeti motosiklet teşkilatına pek ehemmiyet vermiyordu fakat Chicago’da bir bankayı soyarak kaçan otomobilli hırsızları takip hususunda görülen muvaffakiyetleri üzerine işin ehemmiyeti takdir edilmiş ve Amerika’nın her tarafında motosikletli polis teşkilatına kuvvet verilmiştir. Hatta

⁷¹ İsim hem eski harflerle hem yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Amerikalılar sade bununla iktifa etmemişler polis motosikletlerini herhangi bir müsademeye tahammül edebilmeleri için çelik zırhlarla muhafaza etmeyi düşünmüşlerdir. Şimdi bu çelik zırhlı motosikletler kurşun yağmuruna maruz kalsalar dahi hırsızları takipten bir an fariğ olmamaktadırlar.

Motosikletler ucuzluğu ve sürati noktazarından otomobillere rekabet etmektedirler. Amerikalılar son zamanlarda öyle mukavim ve seri motosikletler icat etmişlerdir ki bu makineler hiç yılmadan dimdik yokuşlara tırmanmakta ve üstündekini katiyen sarsmamaktadır. Motosikletlerde görülen bu tekâmül hiç şüphesiz kadınları da memnun etmiştir. Genç kızlar bu suretle Sidecar'da yahut erkeğin arkasında bulunmaktan kurtulmuşlardır ve makineyi bizzat kullanmaya başlamışlardır. Erkeklerden hiçbir sahada geri kalmamak azminde bulunan yirminci asrın genç kızı bu suretle motosikletlerde de kendini ön planda gösterebilecektir. Esasen Avrupa'da motosiklet kullanan genç kızlar pek çoktur.

Otomobili, tayyareyi, bisikleti maharetle kullanan bugünkü genç kızın bu iki tekerelekli şeytan arabasını da erkekler kadar muvaffakiyetle sevk ve idare etmesini pek tabii görürüz.

Yeni Yazılarla Fıkralar⁷²

Necip bey uşağına üçüncü defa bağırdı:

— Ahmet, deminden beri seni çağırıyorum, orda ne yapıyorsun?

— Yeni harflerle istifamı yazıyorum. Okuma, yazma öğrendim, artık ben de kendime göre bir iş arayacağım.

...

Köylünün biri koyun çalmış fakat sonra pişman olarak bir hocaya gidip dert yanmış. Hoca demişki:

— Koyunu geri vermelisin.

— Ben koyunu kestim.

— Öyle ise yarın ahrette koyun meydana çıkıp senin hırsız olduğunu söyler.

⁷² Metnin tamamı yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

- Koyun meydana çıkacakmı?
- Öyleya.
- O halde neden korkayım ben de tutar sahibine veririm.

Çok Eğlendik

Zengin bir hanımın bir maymunuyla bir de papağanı vardı. Hanım, bir gün hayvanları evde bırakarak dışarı çıkınca papağanla maymun işi azıttılar, bir güzel dövüştüler. Nihayet maymun münasebetsiz kuşu yakalayarak güzelce tüylerini yoldu.

Akşam hanım avdet ettiği vakit papağanını çağırdı:

— Papağan... Papağan...

Kuş yegâne ezberlediği kelimeyi, o feci hâlde şöylece tekrarladı:

— Ne eğlendik ya Rabbi... Ne eğlendik!

Fena-i Sabit

- Yahu... Arz kutuplardan titremeye başlamış.
- Elbette titrer ya... O soğuklarda kim titremez ki?

Dünyada En Az Terakki Eden Şey Musiki Aletleridir

Cazbant kralı Paul Whiteman, yakın bir istikbalde yeni bir musikinın meydana çıkacağını beyan ediyor.

Bilmem dikkat ettiniz mi dünyada her şey değiştiği hâlde musiki aletlerinde asırlardan beri hiçbir tebdil, tekmil vücuda gelmedi. Bu mühim mesele şimdi Avrupa ve Amerika'nın ihtira peşinde koşan adamlarını kemal-i ciddiyetle alakadar etmektedir.

İlk kağıt arabasının saatte 180 kilometre kat eden otomobile inkılap ettiğini, ağaç kabuğundan imal edilen ilk kayıkların muazzam transatlantikleri doğurduğunu düşünecek olursak musiki aletlerinin yerlerinde sayarak hemen hemen iptidai şekillerini muhafaza etmiş olduklarına şaşmamak elimizden gelmez. Bugün cazbantları teşkil eden banjo,

klakson ve davulların iki bin sene evvelki davullardan, sazlardan ve zurnalardan pek az farkı vardır.

Musiki merakının asri danslarla günden güne ziyadeleşmesi pek çok kimseleri yeni musiki aleti icadına sevk etmiştir. Bunlar miyanında bir Amerikalı, içi ses veren ince yaylarla dolu, yedi köşeli bir kutu imal etmiştir. Bu kutunun her bir cephesi bir notaya tevafuk etmekte ve cazbandın gürültüsüne yeni nağmeleriyle iştirak etmektedir.

Amerika’da cazbant kralı unvanını kazanan Mister Paul Whiteman, bir Amerikan musiki gazetesine yazdığı makalede şöyle diyor:

Asrımız terakki ve inkılap asrıdır. Binlerce asırdan beri hâlâ iptidailiğini muhafaza eden musiki aletlerimiz pek yakın bir istikbalde tamamen değişecek ve eski, köhne aletler yerlerini pek yeni makinelere terk edeceklerdir. Musiki aletlerindeki inkılap hiç şüphesiz asrımızın ihtiyaçlarına tamamıyla tevafuk edecek ve bizde yeni hisler doğuracaktır. Herkesin bu yeni nağmeler neşreden aletlere birdenbire alışacağını, hoş göreceğini iddia edecek değilim. Bundan yirmi sene evvel ilk cazbant takımını teşkil ettiğim zaman herkesin hiddetini celp etmiş idim. Aradan geçen seneler hisleri, duyguları değiştirdi ve yavaş yavaş cazbant musiki ihtiyacımızı tamamen tatmin etmeye başladı. Bugün dünyanın her tarafında cazbant eski musikiye hâkimdir.

Bu inkılabın ne şekilde ve ne zaman vukua geleceğini temin edemem fakat pek yakın bir istikbal bize musiki vadisinde çok yeni şeyler gösterecektir.

Gramofon meselesine gelince bunun da istikbali hakkında kati bir şey söyleyemem fakat herhâlde tekâmül etmek mecburiyetinde olduğunu iddia edebilirim. Gramofon musikiyi ve sesi pürüzsüz denecek derecede neşretmesine rağmen henüz tamamıyla inkişaf devresine vasıl olamamıştır.

Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 7

Muhitine, arkadaşlarına kendisini sevdirebilen iş adamı hayat mücadelesinde muvaffak olmaya namzettir. Büyük kabiliyetler muhitlerinde yaptıkları fena tesir sayesinde inkişaf edemeden sevinmişlerdir.

İş başında tutunmak, ilerlemek için bir insan amirlerine olduğu kadar muhitinde bulunan arkadaşlarına da kendisini sevdirebilmelidir. Sevmeli ve mültefit görünmekle kendimizi sevdirebileceğimizi zannedersek yanılırız.

Muhitine kendisini sevdirmek isteyen insan daha pek çok inceliklere malik olmalıdır. Kendimizi hemcinslerimizden uzaklaştıran kusurların başlıcası “palavracılık” tabiriyle tesmiye edeceğimiz yalancılık, lüzumsuz asabiyet ve dedikoduculuktur. “Ya görüldüğün gibi ol yahut olduğun gibi görün.” diye meşhur bir söz vardır. Etrafımızdakilere karşı ne kadar açık, ne kadar samimi olursak kendimizi o kadar sevindiririz. Hele iş hususunda kalem arkadaşları arasında palavracı tabir edilen yalancıların hiç mevki yoktur. Takdirden, tebrikten hatta terfiden bile her zaman mahrum olan palavracıdır. Onun bu kusuru kabiliyeti o kadar azalır ki gerek arkadaşları gerek amirleri onun hiçbir muvaffakiyetine - haklı dahi olsa- inanmak istemezler.

Arkadaşlar arasında muhayyel servetinden bahsetmek, laf olsun diye uydurma maceralar hikâye etmek, hayatta muvaffak olmak isteyenlerin tevakki etmeleri lazım gelen kusurlardır. Vara yoğa kızmak, asabiyet göstermek de mevkiimizi küçülten noksanlardandır. Lüzumsuz yere kızan, latifeden anlamayan insanlar daima her yerde ve her gruptan hariç yaşamaya mahkûmdurlar. Arkadaşlar zümresi haricinde kalmak onun mukadderatıdır. Keza dedikoduculuk da iş hayatında insana en mühim zararlar getiren bir kusurdur. Dedikoducu mahrem işlerin itibarından olduğu kadar emniyetinden de mahrumdur. Ticaret hayatında bilhassa iş adamları arasında itibarı kesreden en mühim amillerden biri de dedikoduculuktur. Dedikoducuya kimse bir iş tevdi etmek istemez ve bu hareketinde de haklıdır. Dedikoducu yalnız etrafını kötülemekle kalmaz. İş gördüğü, aylık aldığı müessesenin zararına da lüzumsuz sözler sarf eder. Dedikoducuların bir iş başında ilerledikleri, amirlerinin teveccühünü kazandıkları çok nadirdir.

Hayatta muvaffak olmak isteyen arkadaşların yalancılıktan, asabiyetten ve bilhassa dedikoduculuktan tevakki etmelerini tavsiye ederiz.

Yalancı ve dedikoducu insanlar her zaman her yerde kendilerine dost ve taraftar bulmaktan mahrumdurlar. Bunların şerlerinden herkes korkar ve çekinir. Hayata atılan iş adamının başlıca meziyeti ciddiyet ve doğruluk olmalıdır. Hayat mücadelesinden yalan ve mübalağa

ile iş görmek isteyenler yaya kalırlar. Yalancı veya dedikoducu oldukları için terakki edemeyen pek çok insanlar tanırız.

Amerikalılar dünyayı hayrette bırakan iş kabiliyetlerini ciddiyetlerine medyundurlar. Filhakika yalanın, mübalağanın, dedikodunun Amerikalının lüğatinde yeri yoktur. Amerika’da istikamet ve ciddiyetle bina edilen muazzam servetlerin gayriciddi bir hareket yüzünden derhâl mahvoldukları defaatle görülmüştür. Bundan dolayı Amerikalı iş başında dünyanın en ciddi ve en dürüst adamıdır.

Malumat

Hanım — Aman ne beceriksizsin ya Rabbi... Senin gibi aptal, cahil bir herif de görmedim. Demincek o, Napolyon’dan bahsediyordu. Sen de bilirim iyi peynirdir, dedin. A budala... Napolyon peynir değil, bir nev şaraptır.

Sebebi

— Cahit! Büfenin üzerinde iki elma vardı. Nasıl oldu da bir tane kaldı?
— Görmedim de ondan anne...

Açıkgözlük

Meşhur bir dâhiliye mütehassısı müşterilerinin ilk vizitesinden beş lira, diğer vizitelerinden iki lira alıyordu. Bir türlü beş lira vermeye kıyamayan hilekâr bir adam, doktora ilk defa geldiği hâlde sanki birçok kereler gelmiş zannı vermek için:

— Yine ben geldim doktor! dedi.

Doktor hiç sesini çıkarmadan müşteriyi güzelce muayene etti vizite parasını aldıktan sonra:

— Çok güzel, diye söylendi. Hiçbir değişiklik yok, yine geçen seferki tavsiyelerimi takip ediniz.

Müسابakamızın Neticesi - Mabat

Birer Papyon Kravat Kazanan Yirmi Dört Karimiz:

İstanbul Erkek Lisesinde sekizinci sınıf ikinci şubede Ekrem Nejat Bey. Türk Tayyare Cemiyeti sevk müdüriyeti muhasebecisi Onur Ziya Bey'in mahdumu Çetin Ceval Bey. Üsküdar: Selamsız'da Frerler Mektebi talebesinden Muhittin Salih Bey. Bebek'te Mikdat Bey'in yalısında Saip Bey. Gol spor gazetesi istihbarat şubesi müdürü Eşref Tevfik Bey. Yeni postane arkasında İhsaniye Hanı'nda Hüsnü Bey. İstiklal Lisesinden 234 Ahmet Recep Bey. Gemlik zeytinci Mehmet Sait Efendi. İstanbul Kız Lisesi'nde 528 Muazzez Hanım. Kırklareli Ziraat Bankası'nda Ali Efendi'nin mahdumu Ali Hikmet Bey. Bursa Zafer Meydanı'nda Mektep Sokağı 3 numaralı hanede Hasan Basri Bey. Gönen'de pabuççu Ethem Usta nezdinde Şevket Efendi. Ankara sıhhiye ve muavenet içtimaiye vekâleti muavenet içtimaiye müdüriyet umumiyesinde Kâtip İhsan Bey. Tarsus nüfus memuru mahdumu Hilmi Bey. Bebek telefon şirketi santral memuresi Mürüvvet Rıfkı Hanım. Seyrisefain idaresi Haydarpaşa süvarisi İhsan Bey Kaptan. Ankara Erkek Lisesi talebesinden 57 Mehmet Selim Bey. Davut Paşa Mektebi 8'inci sınıf talebelerinden Orhan Hulusi Bey. Edirne posta ve telgraf muhasip mesulü Mustafa Bey. Emirgan'da Harem Sokağı'nda 1 numaralı dükkânda Bakkal Sabri Efendi. Darüşşafaka'dan 919 numaralı Mehmet Rüştü Bey. Galata: General Han Mühendis Max Vol kâtiplerinden Rafael Efendi. Adana: Saathane civarında kırtasiyeci Bedri Bey ve ustasıyla Adana muallimlerinden Mehmet Nuri Bey. Halıcıoğlu Askerî Lisesi 9'uncu sınıf talebesinden Hikmet Bey.

Yüz Kuruluşluk Kitap Kazanan Yüz Karimiz:

Kadıköy Orta Mektebi altıncı sınıf talebesinden Muammer Cemal Bey. Kızıl Toprak'ta Tuğlacıbaşı Mahallesi'nde Cami-i Şerif Sokağı'nda 33 numaralı hanede Kevser Arif Hanım. Eyüp Bahariye Caddesi'nde 310 numarada Nihat Salih Bey. Beyoğlu posta ve telgraf binasında üçüncü katta Meziyet Osman Hanım. Kuleli Askerî Lisesi sekizinci sınıf, beşinci kısım talebesinden 1023 Raif oğlu Vamık Bey. Şehzadebaşı'nda Fevziye Caddesi'nde Avukat Nahit Bey'in kerimesi Mazhar Nahit Hanım. Bartın Meclis Mahallesi'nde Koca Müftü Sokağı'nda 12 numarada Halime Emin Hanım. Eyüp Sultan'da M. Attila Bey'e. Unkapanı İdman Yurdu muhasibi Mehmet Niyazi Bey. Göztepe: Kayış Dağı Caddesi'nde 254 numaralı hanede Rasih Bey. Fatih: Edirnekapı Mehmet Ağa Caddesi 53 numaralı hanede Feriha Murat Hanım. Feyziati talebesinden 63 numaralı

Haldun Nihat Bey. Ankara Musiki Muallim Mektebi talebelerinden 59 numaralı Mustafa Neşet Bey. Edirne Garp Hudut Kumandanlığı'nda yazıcı İsmail Hakkı Bey. Kasımpaşa Hacı Ferhat Mahallesi'nde 47 numaralı hanede Nihat Bey. Mersin Cumhuriyet Demirhanesi tornacısı Ali Bey. Konya Tütün İnhisar İdaresi'nde muhasebe Refiki Bey'in mahdumu Seyfettin Bey. Mersin Osmanlı Bankası memurlarından İsmail Hakkı Bey. Edremit: Salahattin İsa Bey. Gaziantep Körükçü Hanı civarında bakkal Habip Efendi dükkânda Şakir Orhan Bey. Bursa: Çancılar Caddesi'nde mutaf Recep Avni Bey. Akşehir Hacı Abdürraifzade biraderler vasıtasıyla Raif Kemal Bey. Şehzadebaşı'nda Emin Nurettin Mahallesi'nde 242 numarada Didar İbrahim Hanım. Adana Halk Kırathanesi müsteciri Neşet Bey'in mahdumu Lütfü Bey. Mersin Sait Arif ve Sait Ömer ticarethanesinde Emin Bey.

Mabadı var

Hediye kazanan arkadaşlarımızın esamisini bu hafta da neşretmeye devam ediyoruz. Hediye kazanan arkadaşlarımızdan İstanbul'da bulunanlar bizzat idarehanemize müracaat ederek hediyelerini almalıdırlar. Taşrada bulunan arkadaşlarımız idarehanemize 15 kuruşluk posta pulu gönderdikleri takdirde derhâl hediyeleri adreslerine irsal olunacaktır.

Arkadaş

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

Tablo 16

Abone Şeraiti

Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130	250 kuruş
Ecnebi: 200	400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Arkadaşlarla Baş Başa

Ankara’da Turgut Abbas Efendi’ye:

Mademki iptidai mektebi ikmal ettiniz bir liseye girebilirsiniz. Bu sizin için çok muvaffaktır.

Ankara’da Sabahattin Bey’e:

Diyorsunuz ki “Sanatım marangozluktur. Üç lira yevmiyem vardır. Memuriyete girmek istiyorum, ne diyorsunuz?”

Mademki elinizde bir sanatınız var ve yevmiye üç lira kazanıyorsunuz memuriyete girmek istemenize şaşıyoruz. Sanatkâr Türk, ekmeğini teşebbüsü ve sanatı sayesinde kazanmalıdır. Memur olursanız hem kazancınız azalır hem de elinizdeki sanatı unutursunuz. Bu sevdadan vazgeçiniz ve marangozlukta kalınız. Sanat kolda altın bileziktir.

Para Toplamak İsteyen Gence:

1. Mektubunuza isminizi koymaya unutmuşsunuz. Çok aceleci olduğunuz anlaşılıyor.
2. Paranızı emniyet sandığına tevdi ediniz. Faizini ister her ay alınız ister her sene. Emniyet sandığı parasını işletmek isteyenlere pek çok kolaylıklar gösteriyor.
3. Arkadaş her zaman bu kıtasını muhafaza edecektir. Koleksiyon toplayan bütün karilerimiz müsterih olsunlar. Koleksiyonlarını bozacak bir hareket Arkadaş’ınızdan sadır olmaz.
4. İstedığınız sıhhi şeraiti bu nüshada bulacaksınız!
5. Evde hizmetçisine tasallut eden bir koca ne söylese karısına kendisini mazur gösteremez.
6. Meşhur adamların hayatı “Büyük Adamlar Serisi” unvanı altında intişar etti. Kalın bir cilt hâlinde 285 kuruşa satılmaktadır. İdarehanemizden tedarik edebilirsiniz.
7. Seyyar fotoğrafçıların makinesi alelade fotoğraf makinesidir. Pahalı olması tahta aksamının masrafla vücuda gelmesinden ileri gelir.

Nazilli’de Yakup Turan Bey’e:

Anadolu Şimendiferi Müdüriyet-i Umumiyesine müracaat ediniz. Orada size lazım gelen malumat verilir.

İzmir’de Tevfik Fikret Bey’e:

1. Hariçten yazı kabul etmiyoruz. Mamefih eğer yazınız herkesi alakadar edecek ve bütün arkadaşları memnun edecek derecede güzelse gönderiniz okuyalım. Arkadaş hakkında gösterdiğiniz teveccühe son derece memnun olduk.
2. Bu mesele mühimdir. Her hâlde bir dava vekili ile görüşünüz. Meselenin teferruatına vakıf olmadan size bir şey söyleyemeyiz verdiğiniz muhtasar malumat üzerine vereceğimiz fikir belki size bir zarar getirebilir.
3. 9X12 plak çıkaran yeni bir makineyi on beş liraya kadar alabilirsiniz. Tavassut edebiliriz.
4. Bize kalırsa evlenmek için bir iki sene daha bekleyiniz. Yaşınız çok küçüktür.
5. Arkadaş en ucuz gazete olarak çıkıyor. Güzel kâğıda tab edersek beş kuruşa idare etmez. Arkadaş’ın maksadı arkadaşlıktır. Lüks değildir.

I. H. Bey’e:

Mektubunuzu dikkatle okuduk. Size bu işte tavsiyemiz acele etmemektir. Sabırlı olunuz. İnşallah maksadınıza nail olursunuz.

Bolvadin’de Şekerci Muzaffer Bey’e:

Cam kullanan körüklü makineleri on beş liraya kadar alabilirsiniz, on beş liralık bir makine her işinizi görür.

İzmir’de Mehmet Ali Bey’e:

1. Şimdiye kadar Arkadaş mecmuası kadar hiçbir mecmuanın sizi alakadar etmediğini bildiriyorsunuz ki bu iltifat bizim için mucib-i iftihardır. Sizin gibi hakiki arkadaşlar sayesinde Arkadaş tekâmül edecek ve en güzel mecmua olacaktır.
2. Diş hastalığınızı tedavi için ihmal etmeyiniz, bozarsınız. Yalnız mademki tedavi için lazım gelen parayı tedarik edemiyorsunuz, dişlerinizi taksit ile tedavi için bir diş doktoru aramalısınız. İzmir’de çok dişçi vardır. Herhâlde ararsanız dişlerinizi taksitle tedavi edecek birisini bulabilirsiniz.

Isparta’da: E. Hüsnü Bey’e:

1. Yeni yazı ile yazdığınız mektupta acele ile bazı kelimeler unutmuş olacaksınız ki birinci sualden bir mana çıkaramadık. Bu sualinizi tekrar ediniz.
2. El yazısı ile neşrettiğimiz mektup numunelerini alınız. Çok istifade edersiniz.

Trabzon'da H. B. Bey'e:

1. Herhâlde lise tahsilini ikmal etmiş olmak lazımdır.
2. Mademki muallim yoktur kemanı kendi kendinize de öğrenmeniz kabildir. Biraz güç olur fakat hevesinizi almış olursunuz.
3. Herhâlde suistimal vücuda çok zararlıdır.
4. Yirmi iki yaşına kadar boyunuz uzayabilir.
5. Cahil bir köylü kız ile evlenmeniz doğru olmasa gerek. Mademki oldukça tahsiliniz vardır bir şehirli kız ile evleniniz.

Karadeniz Erkek Lisesinde İbrahim Efendi'ye:

Askerî şoför mektebi yoktur. Sivil şoför mektebine giriniz. Asker olduğunuz zaman otomobil bölümüne dâhil olursunuz.

Bartın'da H. E. Bey'e:

Çalışkan sanatkâr arkadaşların grup hâlinde fotoğraflarını maalmemnuniye derç ederiz. Mektep talebelerinin grup hâlinde olan fotoğraflarını da derç edebiliriz.

Feridun Bey'e:

Paul Rivuar'ın mezkûr eseri lisanımıza tercüme edilmemiştir.

Trabzon'da H. B. Bey'e:

Abonenizi postaneye havale vermek suretiyle yahut taahhütlü zarf derununa abone esmanına tekabül edecek posta pulu vaz etmek suretiyle gönderebilirsiniz.

Nazilli'de Ahmet Rasim Bey'e:

Keman çalmak insanı verem yapmaz. Mamafih verem olanlar göğüslerine dayanan kemandan mustarip olabilirler. Bundan dolayı müteverrim olanlar kemanı terk etmelidirler.

Tevfik Fikret Bey'e:

Teklifiniz kabil-i tatbik değildir.

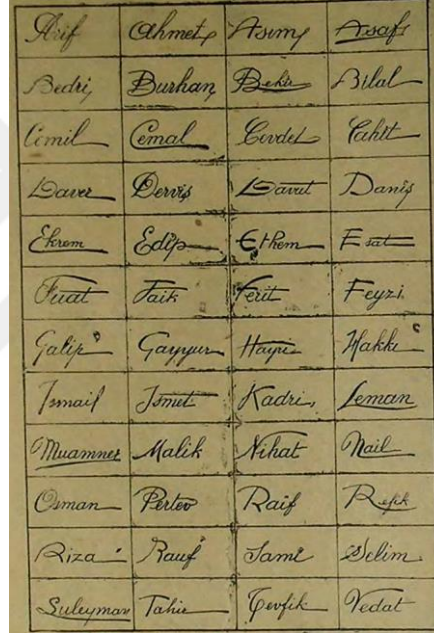
Kayseri'de Mustafa Azmi Bey'e:

Şikâyetiniz fazla düşüncenizden ileri geliyor. Açık havada geziniz. Günde iki saatten fazla okumayınız ve sigara içiyorsanız terk ediniz.

Yeni Yazı ile Mektup Nümuneleri⁷³

İdarehanemiz tarafından kâmilen yeni yazılardan mürekkep olmak üzere mektup numuneleri tab edilmiştir. Güzel bir üslup ile on muhtelif mektup, muhtelif bayram tebrikleri, memuriyet taleplernameleri ve davetname suretlerini ihtiva eden bu eser intişar etti. Renkli bir kapak derununda ve 16 sahifeden ibaret olan bu eserin fiyatı her yerde 5 kuruştur. İdarehanemizden celp etmek isteyen kariler bir mektup derununda 6 kuruşluk pul gönderdikleri takdirde derhâl adreslerine irsal olunur.

Yeni Yazı ile İmza Müsabakası

Şekil 200. İmza numuneleri

Bu nüshadan itibaren arkadaşlarımız arasında “en güzel imza müsabakası” küşat ediyoruz. Gelecek nüshadan itibaren gelen güzel imzaları derce başlayacağız ve hitamında en güzel imza gönderenlerden yirmi beş arkadaşta yüzer adet yeni yazı ile kartvizitlerini takdim edeceğiz. Yukarıya derç ettiğimiz imza numuneleri arkadaşlarımıza güzel imzalar hakkında iyi bir fikir verebilir.

Arkadaşlarımızın müsabaka için gönderecekleri imzalarını siyah mürekkeple ve yukarıdaki kıtada yazmalarını rica ederiz. Arkadaşlarımız kendi imzalarını muhtelif şekilde dahi gönderebilirler. Bize gelen imzaların en muvafıklarını derç edeceğiz.

⁷³ Başlık yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

“Cingöz” namında el yazısıyla bir mecmua çıkararak bize de göndermek lütfunda bulunan arkadaşlara bu lütuflarından ve mecmuamıza karşı gösterdikleri teveccühten dolayı teşekkür eder ve muvaffakiyetler temenni ederiz.

Şekil 201. Karikatür 75

— Aşk olsun sana. Bana ölünceye kadar sadık kalacağına yemin etmiştin. Sözünü böyle mi tutuyorsun?

— Bu kadar çok yaşayacağını bilmiyordum karıcığım...

Şekil 202. Karikatür 76

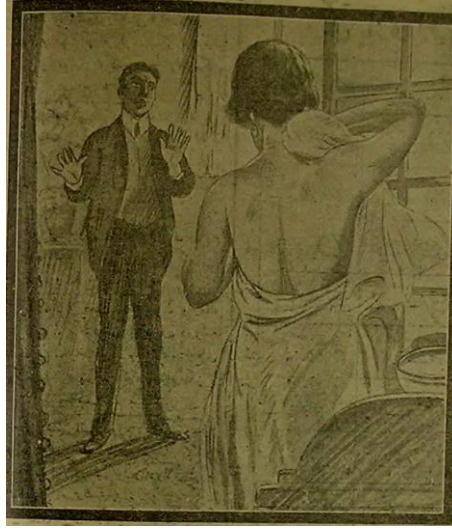
— Çok şükür yalnızlıktan kurtuluyorum. Kocam on beş gün için seyahate çıkıyor.

Şekil 203. Karikatür 77

— Garson! Bu ne bayat et bir türlü kesilmiyor. Çatalı kırdım.

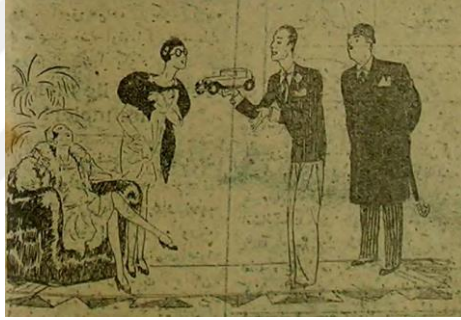
— Efendim müsaade ediniz de bir testere getireyim.

Şekil 204. Karikatür 78

Zevç — Benim bugün çok işim var. Eğer gelemesem sana mektup gönderirim.

Zevce — Lüzumu yok. Göndereceğin mektubu cebinde gördüm.

Şekil 205. Karikatür 79

— Bu oyuncak otomobili ne için aldın?

— Sana bir otomobil alacağımı vadetmemiş miydin? Yeminimi yerine getirmek ve sözümü tutmak için aldım.

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş No 20⁷⁴

Nushası 5 kuruş

7 Teşrini Sani 1928

Her hafta çarşamba günleri neşrolunur resimli mecmûadır.

Aşk, Kadın ve Çiçek Memleketi İspanyada

Şekil 206. 20. sayı kapak fotoğrafı

Bu nüshamızda İspanyaya ait bir yazı vardır.

⁷⁴ Kapak sayfası yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Arkadaşça Konuşalım

Zekâ Ölçüsü

Hangi insanlar daha zekidirler? Çok para kazananlar mı? Çok çalışanlar ve çok hassas olanlar mı? Hafızası çok kuvvetli olanlar mı? Güzel söz söylemesini bilenler mi? Yoksa güzel nükteleri ve şen istihzalarıyla kendisini her yerde aratan insanlar mı?

Şu sualleri göz önünde bulundurarak insanlar arasında bir tasnif yapmak ve en zeki olanlar “Şu veya bu meziyeti haiz olan kimselerdir.” demek doğru olmaz çünkü insanlar vardır ki mühim bir servete sahip oldukları hâlde sadece budaladırlar ve kazandıkları serveti talihe medyundurlar.

Sonra çok çalışkan ve hassas gençler vardır ki hayatta daima inkisarıhayale uğramışlar ve bir türlü muvaffak olamamışlardır. Mektep sıralarında ekseriya birinci oldukları hâlde hayatta en sonuncu kalanlar nadir değildir. Şu hâlde zekâ bunlara da münhasır kalamaz. Yine hafızası öyle kuvvetli olan insanlar vardır ki onlara canlı kütüphane ismini vermek pek doğru olur. Onun vazifesi yalnız hıfz etmekten ibarettir. Kabiliyeti bu kadar mahdud bir sahada işleyen insana tabiidir ki en zeki adamdır diyemeyiz. Nitekim hafızası kuvvetli olmayanlara da ahmak diyemeyeceğimiz gibi...

Parlak sözler söylemekte muvaffak olanlara ve dinleyenleri güzel lisanıyla sürükleyip götürenlere de en zeki insan demek kabil olamaz çünkü güzel söz söylemek meleke ile temrinlerle iktisap olunabilecek bir kabiliyettir. Cümleleri bir inci dizisi gibi sıralamak ve kelimeleri tam yerlerinde kullanmak için mutlaka parlak bir zekâyâ sahip olmaya ihtiyaç yoktur.

Hele güzel ve şen sözlü öyle insanlar tanır ki bütün hazırcevaplıklarına rağmen bazı zamanlar tam manasıyla ahmaktırlar. Şu hâlde en zeki insan unvanını kimlere vereceğiz?

Bütün âlimler, feylesoflar zekâyı başka başka tarif etmiş, kimi “Zekâ, meseleleri fikir ile halletmek iktidarındır.” demiş. Kimisi de “Hassasiyet, zekâ ve irade gayrikabil-i tefriktirler.” diye bir fikir ortaya atmıştır fakat zeki insanların alametifarikası olarak bir vasıf ortaya konamamıştır. Bu ruhi kabiliyetin keşfi için Amerikalı âlimler birtakım aletler icat ettiler fakat tatbikatında birçok gülünç vakalara sebebiyet vermiş oldular.

Bize nazaran zeki bir insan hassasiyet, irade ve mantık sahibi olan bir kimsedir. Âlimler arasında daimî bir münakaşa hüdusuna sebebiyet veren zekâ bahsi henüz haleler içinde müphemiyetini muhafaza etmektedir. Bu ruhi kabiliyeti ölçecek alet icat edilmemiştir.

Zekâyı, İngilizlerin meşhur ve yegâne mizah muharriri Bernard Shaw'ın şu mizahi fıkrası kadar hiçbir âlim, hiçbir feylesof tasvir edemez.

Adamın biri, bir gün bir mecliste harikulade bir makine icadına muvaffak olduğunu ve bu sayede herkesin zekâ kabiliyetini ölçtüğünü izah etmiş ve demiş ki “Alelumum insanları dört kısma ayırdım: 1. budalalar, 2. yarım zekiler, 3. tam zekiler, 4. dâhiler. Şimdi muayyen bir para mukabilinde her arzu edenin zekâsını ölçmeye amadeyim.” demiş.

Mecliste bulunanların bir kısmı adamcağızın yakasına sarılmışlar, bir kısmı da hiç kulak asmamış. Zekâsının derecesini öğrenmeyi isteyen bu insanlara icat ettiği aletin evinde olduğunu ve arzu ettikleri takdirde derhâl gidebileceğini söylemiş ve birkaç kişiyi etrafına toplayarak evine götürmüş, salona çıkarmış. Salonun ortasında duran insan boyundaki boş sandığı göstererek:

— İşte, icat ettiğim alet! Birer birer bunun içine giriniz. Altındaki hususi tertibat sayesinde zekânız meydana çıkacaktır.

Burada bazıları tereddüt etmişler fakat bazıları da hiç tereddüt etmeden sandığa dalmışlar, o zaman adam:

— Kâfi. Kâfi, demiş. En zekilerle en budalalar anlaşıldı.

Merakla sormuşlar:

— Fakat bu aletle hiçbir şey ölçüp biçmedin ki...

Adam gülümseyerek cevap vermiş:

— Mesele gün gibi aşikâr... Sandığa girmek gafletinde bulunanlar en budala insanlar, buraya kadar gelenler fakat sandığa girmeyenler yarım zeki insanlar ve sözlerime inanmayanlar en zeki insanlardır, demiş.

Sormuşlar:

— Pekâlâ... Dâhi kimlere derler?

— Dâhi de sizin gibi insanların fevkinde, icat edici bir kuvvete sahip olan benim gibi insanlara derler, demiş.

Bu fıkra zekâyı karmakarışık mütalaalarla izah etmeye çalışan feylesofların ıstılahlı sözlerinden daha hakimanedir.

Arkadaşımız

Arkadaş

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

Tablo 17

Abone Şeraiti

	Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130		250 kuruş
Ecnebi: 200		400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

Muhtelif Meslek Sahiplerinin Aşk Hususundaki Muvaffakiyetleri

Hangi meslekte olanlar aşk hususunda çok muvaffak olurlar?

Aşkta kadınlar galip, erkekler mağlup olmalıdırlar fakat aile hayatında tamamen bunun aksi lazımdır.

Mesleklerin kadınlar üzerinde pek mühim bir tesiri vardır. Evlenmek üzere olan bir genç kız talipleri arasında bulunan bir zabiti mutlaka zengin bir bakkala tercih eder. Bundan maada genç kızlar aktörlere ve şairlere de çabuk gönül verirler fakat bu meslek sahipleri artist ruhlu yani uçarı kimseler olduğu için çabuk usanıp bıkarlar. Hele bu uçarı ruhlu insanlarla evlenen kızlar onların heveslerinin günden güne söndüğünü hissettikçe yeise düşmekten başka bir şey yapamazlar. Şair ruhlu insanlar hiçbir güzelliikle iktifa edemezler. Hiçbir saadete kanmazlar. Gözleri, ruhları daima bir şey, bir heyecan arar. Onları çiçekten çiçeğe konarak bal toplayan arılara teşbih etmek mümkündür. Bugün toparlak yüzlü, dolgun vücutlu bir kıza ilanaşk ederken ertesi gün uçuk benizli, nahif vücutlu bir güzel ararlar. Onların ömürleri hep aramakla geçer ve bu uçarı insanlar hiçbir zaman saadete nail olamazlar.

Ailelerini mesut eden meslek sahipleri memurlardır. Vali, müdür-i umumi, hâkim ve kaymakamlardan tutunuz da en ufak memuriyet sahiplerine varıncaya kadar bütün bu insanlar alelekser iyi bir koca olurlar. Onların bütün gayeleri ailelerinin saadetini düşünmekten ibarettir. Geçenlerde bir Fransız gazetesi kadınların hangi meslek sahiplerine karşı daha mütemayil olduklarını tespit eden bir istatistik neşretmişti. Bu istatistiği kati bir vesika olarak kabul etmek bittabi doğru olamaz ancak hakikate yakın olması lazım gelen bu listeyi eğlenceli bulduğumuz için bu sahifelerimize geçiriyoruz.

Aşk hususunda aktörler yüzde 90 nispetinde muvaffak olurlar.

Şairler yüzde 90 nispetinde muvaffak olurlar.

Komikler yüzde 99 nispetinde muvaffak olurlar.

Zabitler yüzde 90 nispetinde muvaffak olurlar.

Gazeteciler yüzde 75 nispetinde muvaffak olurlar.

Muallimler yüzde 25 nispetinde muvaffak olurlar.

Tüccarlar yüzde 10 nispetinde muvaffak olurlar.

Diş tabipleri yüzde 50 nispetinde muvaffak olurlar.

Tuhafiyeciler yüzde 40 nispetinde muvaffak olurlar.

Posta ve telgraf memurları yüzde 5 nispetinde muvaffak olurlar.

Elektrikçiler yüzde 40 nispetinde muvaffak olurlar.

Hanendeler yüzde 90 nispetinde muvaffak olurlar.

Doktorlar yüzde 20 nispetinde muvaffak olurlar.

Eczacılar yüzde 5 nispetinde muvaffak olurlar.

Kadın berberleri yüzde 2 nispetinde muvaffak olurlar.

Ressamlar yüzde 80 nispetinde muvaffak olurlar.

Bakkallar yüzde 2 nispetinde muvaffak olurlar.

Diplomatlar yüzde 60 nispetinde muvaffak olurlar.

Polisler yüzde 40 nispetinde muvaffak olurlar.

Taharri memurları yüzde 80 nispetinde muvaffak olurlar.

Sinema artistleri yüzde 100 nispetinde muvaffak olurlar.

Tayyareciler yüzde 60 nispetinde muvaffak olurlar.

Bahriyeliler yüzde 80 nispetinde muvaffak olurlar.

Tıbbiyeliler yüzde 80 nispetinde muvaffak olurlar.

Matbaacılar yüzde 2 nispetinde muvaffak olurlar.

Vatmanlar yüzde 1 nispetinde muvaffak olurlar.

Mühendisler yüzde 20 nispetinde muvaffak olurlar.

Memurlar yüzde 40 nispetinde muvaffak olurlar.

Şoförler yüzde 77 nispetinde muvaffak olurlar.

İstasyon memurları yüzde 60 nispetinde muvaffak olurlar.

Bu rakamları bu suretle sıralayan Fransız muharriri senelerce tecrübeden sonra böyle bir istatistik meydana getirdiğini ve dünyanın her tarafında ufak tefek tebdillerle bunun aynı olacağını iddia etmektedir.

Meşhur Sinema Yıldızları Serisinden: Lil Dagover

Güya benim güzelliğim o kadar sihirli imiş ki benim yüzümden intihar edenler yüzü geçmiş. Daha neler de neler...

Lil Dagover... Sinema meraklıları arasında bu ismi hatırlamayan yok gibidir. Aslen Alman olan Lil Dagover, pek genç yaşında Fransa'ya geçmiş ve artistliğin inceliklerini Fransız sahnelerinde öğrenmiştir. Bu güzel sinema yıldızı artık Fransızlaşmış gibidir. Şanzelize'de mükemmel bir apartmanı ve müteaddit otomobilleri vardır. Lil Dagover, büyük film kumpanyaları tarafından sık sık Amerika'ya davet edilerek belli başlı filmler temsil ettirilmektedir. Los Angelos'ta büyük bir film hazırlayarak daha geçenlerde Paris'e avdet eden bu meşhur sinema yıldızı ile bir Fransız muharriri mülakat etmiştir. Fransız gazetecisi diyor ki:

— Bir cemiyet-i hayriye tarafından verilen bir baloda Lil Dagover'e takdim edildiğim zaman onun sihirkâr nazarları altında eridiğimi hissettim. Kendisinden mülakat

isteyeceğimi anlayan bu sevimli sinema yıldızı o pek meşhur olan iri, siyah gözlerini bana dikerek şuh bir tebessümle:

— Gazetecilerle mülakat etmeye yeminliyim çünkü geçen sene Amerika’da iken bir Amerikan gazetecisine hayatımdan bazı parçalar anlattım. Ertesi gün gazetesini hatırlayarak ve hayale gelmeyecek yalanlar ve facialarla doldurdu. Güya benim güzelliğim o kadar sihirliymiş ki benim yüzümden intihar edenler yüzü geçermiş. Daha neler de neler... Amerika’da uzun müddet kalmaya niyetim olmadığı için bu gazeteci ile uğraşmadım ve ondan sonra...

— Evet, ondan sonra da gazetecilere mülakat vermeye yemin ettiniz değil mi? Hakkınız var fakat düşünmelisiniz ki biz Fransız gazetecileri gazetelerimize yalan havadis sokmayız. Onun için yemininizin Fransız gazetecilerine şumulü olamayacağını düşünmek cesaretinde bulunuyorum.

— Şüphe yok... Ben Fransızları, Fransa’yı çok severim ve ciddiyetine emin olduğum için bir Fransız gazetecisinin ricasını reddetmem.

Bu kısa ve merasimperver sözlerin taatisinden sonra bu meşhur sinema yıldızı ile hemen dost olmuştuk. İki gün sonra Şanzelize’deki apartmanında kendisine mülaki oldum. Beni büyük bir nezaketle karşılayarak mükellef salonuna kabul etti. Bu salonun duvarlarında hep meşhur sinema yıldızlarının el yazılarıyla Lil Dagover’e hediye ettikleri fotoğraflar nazarıdikkate çarpıyordu. İşte Mary Pickford’un sevimli çehresi... Altındaki yazı: “Pek sevgili muhibbem Lil Dagover’e”.

Daha ötede Şarlo’nun şen bir portresi altındaki yazı: “Yüksek sanatınızın naçiz hayranı”. Köşede Pola Negri’nin vakur siması...

Altındaki yazı: “Sanatının hayranı olduğum yüksek artiste...”

Daha birçok meşhur artistlerin resimleri ve imzaları... Ben bu resimlere göz gezdirirken o elindeki ince sigara ağızlığının ucundaki sigaradan çıkan dumanları seyrediyordu. Masanın üstündeki altın çerçeve içinde Lia de Putti’nin latif fotoğrafı gözleri alıyordu, Lil Dagover diyor ki:

— Nedense Lia de Putti’yi çok severim. Onunla her gün mektuplaşıyoruz. Kâfir kız bazen mektuplarıma bir iki gün tehirle cevap verir de ne kadar endişeye düşerim bilerseniz... İntihara teşebbüs ettiği zamandan beri ondan korkuyorum.

Sonra sinemaya nasıl girdiğini şöyle anlatıyor:

— Pek küçük yaştan beri sahneye candan bir temayülüm vardı. Bilhassa Conrad Veidt ile Werner Krauss benim sinemaya intisabımda belli başlı amil olan insanlardır. İlk şöhretimi “Doktor Caligari’nin Muayenehanesi” ismindeki filmle temin ettim. Onda sonra temsil ettiğim filmler sırasıyla not defterimde mukayyittir. Hiç birini unutmadım.

Lil Dagover burada yüze yakın film ismi saydı, en mühimlerine ait tuhaf tuhaf hatıralar nakletti. Kimisi Almanya’da kimisi Amerika’da kimisi Fransa’da çekilen bu filmler elan dünyanın birçok yerlerinde hâlâ gösterilmektedir. Meşhur sinema yıldızına Fransızları neden çok sevdiğini sordum.

— Nasıl sevmem, dedi. Fransa benim ikinci vatanım mesabesinde. Bilhassa Paris yaşanacak en ideal bir şehirdir. Boş zamanlarımı bu güzel şehrin müzelerini, mağazalarını gezmekle geçiririm. Paris benim sevdiğim şehirlerin en güzelidir.

Lil Dagover’le mülakatımız iki saat kadar devam etmişti. İzdivaçlarına ve hayat-ı hususiyesine ait sözleri neşretmeme müsaade etmeyen bu güzel sinema yıldızına verdiği kıymetli malumattan dolayı teşekkür ederek ayrıldım.

Şoförün İzdivacı

— Azizim tuhaf değil mi? Ben çok garip bir tesadüf neticesinde evlendim. Bir gün giderken otomobilimin önüne bir kadın çıktı. Soğukkanlılığımu muhafaza edip gaza basmasaydım kadın ezilmişti. Korkusundan bayıldı, otomobil ile evine götürdüm ve bu suretle evlendim.

— Desene ki eğer bu hâl her şoförün başına gelseydi otomobil kazaları yeryüzünden kalkardı.

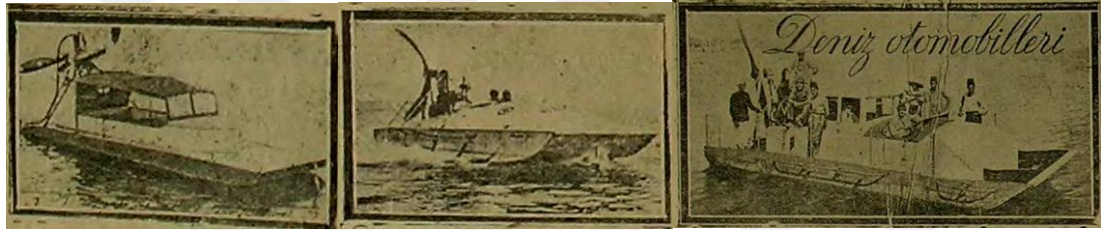
Yeni Bir Vesaitinakliye: Deniz Otomobili

Bir Fransız mühendisi tarafından inşa edilen bu otomobiller tayyare motorlarıyla mücehhez olup saatte yirmi yedi mil kat edebilmektedirler.

Tayyare motorlarının vasıl oldukları derece-i tekâmül inşaat bahriye mütehassıslarının işine yaradı ve bir Fransız mühendisi “deniz otomobili” ismini verdiği son derece süratli bir motor imal etti. Bu motor bir yarış otomobili sisteminde bir tekneye raptedilen bir

tayyare motorundan ibarettir. Bu motorun diğer motorlardan farkı pervanesinin diğerleri gibi deniz içinde olmayıp havada olmasındadır. Bu motorların makinesi yirmi beş beygir kuvvetindedir ve pervanesi saatte dört bin devir yapmaktadır. Havayı pervaneye malik olan bu deniz otomobillerinin başlıca hususiyetleri süratlerindedir. Sakin havalarda süratleri yirmi yedi mili kolaylıkla bulmakta diğer motorlar gibi sarsıntı ve sallantı yapmadan denizin üzerinde kaymaktadırlar.

Bu deniz otomobillerinin yegâne mahzurları gürültülerindedir. Filhakika mücehhez bulundukları tayyare motorlarının gürültüsü civardakilerin kulaklarını tahriş edecek derecede fazladır. Bu deniz otomobilleri her sene sonbaharda Monaco Körfezi'nde icra edilen deniz yarışlarına bu sene ilk defa olarak iştirak etmişler ve birinciliği kazanmışlardır.

Şekil 207. Deniz otomobilleri

Resimlerini bu sahifeye derç ettiğimiz bu deniz otomobilleri üç sistem üzerine inşa edilmektedir. 1. tenezzüh için ufak ve dört kişilik, 2. yarış için yassı, 3. seyahat için büyük ve on kişilik.

Motorun hâsıl ettiği gürültü dolayısıyla bu vesait nakliyenin tenezzüh için olan sistemi pek az rağbet bulmaktadır. Fransa'nın büyük nehirlerinde kullanılan seyahat otomobilleri ise bir şehirden diğer şehre süratle yolcu naklettiği için fazla revaç bulmakta ve kara otomobillerine rağbet etmektedir.

Arkadaşları Birbirine Nasıl Takdim Etmeli?

Takdim esnasında evvela yaşça ve mevkice küçük olan büyüğe takdim edilir. Ondan sonra sinen ve mevkien yüksek olan zatın ismi ve unvanı diğerine söylenir. Takdime evvela büyükten başlamak nezaketsizlik olur.

Bir insan iki kişiyi yekdiğeriyle tanıştırmak için evvela her ikisinin de temayüllerini bilmelidir. Acaba takdim edeceği iki kimse bu tanışma keyfiyetinden memnun olacaklar

mı? Onun için her iki kişinin de memnun olacağını kestirdikten sonra yekdiğerine takdim etmek muvaffak olur. Takdim esnasında evvela isim ve memuriyet söylenir. “Fahrettin Bey gümrük memurlarından” gibi...

Bir meclise yeni gelen bir zat aynı zamanda üç dört kişiye takdim edilmek isteniyorsa evvela gelen kimsenin ismi orada bulunanlara söylenir. Sonra teker teker hazırun, yeni gelen zata takdim edilir. Takdim edilirken her iki zatın da ayakta bulunması icap eder. Bir erkek, bir kadına takdim edileceği zaman evvela erkeğin ismi ve memuriyeti kadına söylenir. Bilahare kadın takdim edilir. Kadın, erkeğe takdim edilirken ayağa kalkmaz. Yalnız nazik bir tebessümle mukabele gösterir ve takdim edilen zata elini uzatır. Bazı memleketlerde kadının elini öpmek âdettir fakat bu o kadar ince ve güç bir harekettir ki bu noktada zarafet gösteremeyeceğini tahmin eden insan yalnız el sıkmakla iktifa etmelidir. Kadının bir erkeğe takdim olunurken ayağa kalkması çok yanlış bir harekettir.

Yekdiğerine henüz takdim edilen zevat, birbirinin zevkine ve temayülâtına uygun bir şekilde idare-i kalam etmelidirler ve yekdiğerinin alakasını celp edecek mevzular üzerinde konuşmalıdırlar.

Şayet birbirine yabancı iki kimseyi arzularının hilafına yekdiğerine takdim etmeye kalkışırsanız nezaket ibraz edeyim derken çok kaba bir harekette bulunmuş olursunuz. Bu nazik noktaya arkadaşlarımız çok dikkat etmelidirler. Bunun için de biraz zeki olmak kifayet eder.

Arkadaş Fikirleri

- Sefaletin ilacı, zenginlere kin bağlamak değildir.
- Kendi kendisinden emin olmayan kimseye emniyet etmeyiniz.
- İnsan bedbahtlıklarının bir kısmını kendi rahat oturmayışından kazanır.
- Hiddetli iken hiçbir şey yapma. Fırtınaya yelken açılır mı?
- Aile içinde tabiatımıza sosyete de lakırdılarımıza dikkat etmeliyiz.
- İnsanın salahiyeti büyüdükçe besateti ve ihtiyatı da büyümelidir.
- Büyük bir adam olmak, iyi bir adam olmaktan kolaydır.
- Hayatı seviyor musun? Öyle ise vaktini ziyan etme çünkü hayat vakit kumaşından yapılan bir elbisedir.

- Şöhretin gürültüsü ekseriya vicdanın sesini bastırır.
- İnsan başkalarından ziyade kendisine emniyet etmelidir.
- Kan, kanla değil su ile yıkanır.
- Adaletin bulunmadığı yerde saadet bulunamaz.
- En hakiki düşmanlarımız kalbimizde yaşayan hırs, haset ve kıskançlıktır.
- Başkaları için adalet, bizim için merhamettir.

Sinemacılık Âleminde Büyük Bir İnkılap: Sesli Sinema

1929 senesine girerken sinemacılık büyük bir tekâmüle sahne oluyor. Artık sesli sinema bir emrivakidir ve bu harikulade ihtirai Amerikalılar vücuda getirmişlerdir.

Sesli sinema artık bir emrivakidir. Nihayet, hakiki sesli sinema icat edilmiş bulunuyor. Fransızların, Almanların hatta Felemenklerin bile senelerden beri uğraşıp tekâmül ettiremedikleri sesli sinemayı Amerikalılar vücuda getirmeye muvaffak olmuşlardır. Amerika'dan son gelen haberler sesli sinema tecrübelerinin muvaffakiyetle neticelendiği bildiriyor. Sesli sinema fikri yeni değildir. Sinemanın icadıyla beraber ortaya atılmış ve yapılan müteaddit tecrübeler maalesef hiçbir netice vermemiştir. İlk sesli sinema tecrübeleri yapan meşhur film fabrikatörü Fransız Gaumont idi. Bu zat 1912 senesinde gramofona kaydettirdiği sesleri film ile beraber işittirmek istemiş ve müteaddit tecrübeler dahi yapmış idi fakat sinema motorunun gramofon plağına uymaması perde üzerinde şarkı söyleyen aktörü gülünç mevkie sokuyordu. Mesela aktör ağzını açtığı zaman gramofon susuyor veya ağzı kapalı iken gramofon şarkısına devam ediyordu. Maalesef bu tecrübeler semere vermemiş 1912 senesinden beri kimse bu çetin meseleye bir suret-i hâl bulamamıştı. Şimdi Amerikalıların vücuda getirdikleri sesli sinema Gaumont'un tasavvur ettiği sesli sinemadan büsbütün başka ve yeni bir esasa istinat etmektedir. Stüdyoda⁷⁵ film alınırken aktörün mükâlemeleri sahnenin resmini alan filmin üzerine gramofon plağına kaydedilir gibi hassas bir iğne vasıtasıyla kaydedilmektedir. Film gösterilirken gramofon iğnesine müşabih iğnelerden geçen film evvelce kaydettiği sesi aynen neşretmektedir. Resim ve sesin aynı film üzerinde bulunması filme başka bir canlılık ilave etmektedir. Amerika'dan gelen malumata nazaran renkli filmlerle yapılan sesli sinema tecrübeleri seyirciler üzerinde katiyen hakikat hissini vermektedir. Sesli filmlerin ihtirai ortaya yeni

⁷⁵ Dergide "istüdyo" şeklinde yazılmıştır.

bir mesele atıyor. Güzel ve berrak bir sese malik olmayan sinema yıldızlarının vaziyeti bu vesile ile çok müşkülât kesp etmiş olmaktadır. Şimdiden pek çokları bu meslekten çekileceklerini ilan etmekte imişler. Bundan sonra sinema sanatkârı olmak için yalnız güzel bir yüze ve cilveli tavırlara malik olmak kifayet etmeyecektir. Aynı zamanda berrak bir sese sahip olmak da lazım gelecektir. Bunu düşünen Amerika'nın sinema kralı meşhur Jesse Lasky on beş gün evvel Paris'e geldi ve Fransa'nın ve belki de Avrupa'nın en sevimli ve en meşhur sahne komiği olan meşhur Maurice Chevalier'yi dolarları sayesinde kandırarak sesli sinemada oynatmak üzere Amerika'ya götürdü. On birinci sahifemizde bu hafta bir mülakatını neşrettiğimiz Maurice Chevalier sesli sinemanın sahneden çekip götürdüğü âlemşümül ilk sanatkârdır.

Sesli sinema hiç şüphe yok ki süratle tekâmül edecek ve bir iki sene sonra şimdiki işaretili ve sessiz filmler bize yavan ve cansız gelecektir. Herkesi sevindiren bu icat yalnız Beyoğlu sinemacılarını düşündürecektir. Cuma günleri fazla matine yapmak için filmleri makaradan iplik boşaltır gibi çabuk çabuk gösteren bu beyler sesli sinema ile buna imkân bulamayacaklardır. Zira sesli sinemanın makinesi hususi bir tertibatı haizdir, mükâlemenin tabiiliğini bozmamak için fazlalaştırılması imkânı olmayan muayyen bir süratle dönmektedir.

Kadın ve Aşk Diyarı: İspanya⁷⁶

Şekil 208. İspanyol kadınları

İspanyol kadınlarının dünyanın en cazip kadınları olduğunu iddia edenler herhâlde mübalağa etmiyorlar. Millî kıyafetleriyle bu sahifeye derç ettiğimiz müteaddit İspanyol kadını tiplerine dikkatle bakacak olursanız bu iddiaya siz de hak verirsiniz. İspanya öteden beri aşk, çiçek ve kadın memleketi olmakla maruftur. Hele ruhlara yakın musikisi bizi

⁷⁶ Başlık yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

geçen sene az mı neşelendirdi? İspanyol bestekârı Padilla'nın meşhur "Valencia"sı bize İspanya'dan biraz çiçek, biraz da kadın kokusu getirmediğini kim inkâr edebilir? İspanyol musikisi, kadınları gibi cazibelidir ve bundan dolayı İspanya'ya aşk ve kadın memleketi diyenlerin yerden göğe kadar hakları vardır.

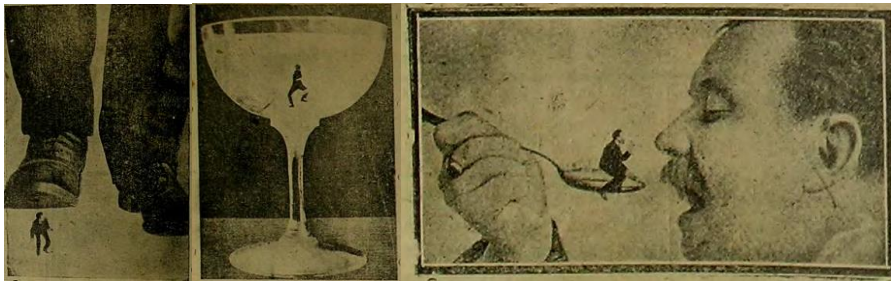
İspanyollar hilkaten âşık ve musikişinas bir millettir. Portakal ve mandalina kokan açık havasında yetişen İspanyol genci ister istemez şair ve âşık oluyor. Bundan dolayı da İspanya, Avrupa'nın diğer milletlerine nazaran ilim ve fen noktainazarından biraz geride kalmıştır.

Amerika'dan gelen oynak çarlistonlar, black bottomlar bir iki sene için İspanyol musikisini gölgede bırakmıştı. Madrid'e varıncaya kadar Avrupa'nın belli başlı şehirlerinde Amerikan musikisine karşı gösterilen alaka yavaş yavaş zevale yüz tutmaya başladı. Avrupa'nın sanat gazetelerinde okuduğumuza göre bu sene İspanyol musikisi tekrar moda olmak üzere imiş.

Bakalım İspanyol bestekârları bu sene bize hangi güzel nağmelerini gönderecekler. Meşhur "Sase Pari"nin dahi bestekârının bir İspanyol olduğunu düşünecek olursak İspanyol musikisinin yavaş yavaş dünyayı istila etmekte olduğunu görürüz.

Mademki Almanya kimyanın, Amerika sinemanın, İngiltere ticaretin merkezi oldu; varsın İspanya da ruhlarımızın gıdası olan musikinin vatanı olsun.

Fotoğraf Hilesiyle Neler Yapmak Mümkündür?

Şekil 209. Hileli fotoğraflar

Bu müthiş ayağın altında çiğnendiği zannolunan adamın hâli basit bir fotoğraf hilesinden ibarettir. Fotoğraf meraklıları kendine mahsus hilelerle bir adamı böyle şampanya kadehinin içine sokabilirler. İnsan yiyen adamın tafsilatını bu sahifelerde bulacaksınız. Fransa'da kendisiyle izdivaca muvaffakiyet etmeyen bir genç kızın başını çıplak bir kartpostalla uyduran hilekâr bir fotoğrafçı genç kızı yeise ve ölüme sevk etmişti.

Fotoğraf ve fotoğrafçılıkla iştigal edenler kâğıt üzerine çekilen hileli resimlerin esrarına vakıftırlar. Bir yemek masasının etrafına dizilen ve yekdiğerine karşı mültefit tavırlar takınan altı kişinin yalnız bir adamdan ibaret olduğunu gösteren hileli fotoğraflara rast gelmişsinizdir. Bu veya buna benzer hileli fotoğrafları vücuda getirmek gayet basittir. Fotoğraf çekilecek köşeye bir masa ve arkasına da simsiyah bir perde konur. Resmini çıkartacak olan her kimse, evvela masanın bir köşesine oturur ve icap eden vaziyeti alır. Fotoğrafi çekecek adam da objektifi ayar ederek kısar ve böylelikle birinci resmi çeker. Ondan sonra masanın başında oturan zat derhâl öte tarafa geçerek deminki vaziyetine mukabil bir tavır takınır, ikinci resim de bu suretle alınır. Tabii ki bunun gibi üçüncü, dördüncü, beşinci resimler de yerler ve tavırlar değiştirilmek suretiyle alınır. Neticede elde edilen cam bir gencin masa başında altı muhtelif tavrını tespit etmiş olur. Fotoğrafa biraz meraklı olan her genç arkadaş bu hileleri kolaylıkla meydana getirebilir.

Bundan başka aynı fond⁷⁷ ve aynı mesafeden alınan resimler kolaylıkla tebdil olunabilir. Bu suretle sivil bir genci, zabıt üniforması altında göstermek pek kabildir. Bu da sivil adamın başını dikkatle kesip diğér fotoğrafın üzerine yapıştırarak tekrar cama çekmek sayesinde elde edilir. Fotoğraf hileleri bazı ahlaksızların elinde mühim bir silah hükmündedir. Birkaç sene evvel Paris'te genç bir âşık kendisine yüz vermeyen sevgilisinin bir resmini elde etmiş ve başını çıkararak çıplak bir kadın resmine tatbik edip tehdit makamında genç kıza göndermiş. Kendi çıplak resmini bu ahlaksız gencin elinde gören saf kızcağız intihara teşebbüs etmiş fakat neticede zabıta işe müdahale ederek bu küstah âşığı tevkif eylemiştir.

Fotoğraf hilelerinin en eğlenceli olanlarına ait birkaç şayan-ı dikkat misali bu sahifeye derç ediyoruz. Kaşığının üstündeki insanı ağzına götüren adamın resmindeki hile gayet basittir. Böyle tuhaf fotoğraf elde etmek için duvara bembeyaz bir perde gerilir ve adam bu perdenin önüne geçerek elinde kaşık ve ağzı açık olduğu hâlde bir vaziyet alır. Böylelikle birinci resim çekilir. Sonra yine bu beyaz perdenin önünde aynı insanı çömelir gibi bir vaziyet alır. Makine de geri çekilerek aradaki mesafe uzatılır. Bu suretle aynı adamın gayet küçük kıtada çekilmiş bir resmi de diğér cama çekilir. Ondan sonra bu camlar banyo edilip üst üste konarak kâğıda çekilir. Bu suretle böyle komik fotoğraflar meydana çıkar. Büyük

⁷⁷ Kelime hem eski harflerle hem yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

bir ayak altında çiğnenen adam, şampanya bardağında yüzen insanın acayip resimleri de işte hep bu suretle alınmış hileli fotoğraflardan ibarettir.

Fotoğraf meraklısı arkadaşlarımız böyle muvaffakiyetli fotoğraflar elde ettikleri takdirde bize gönderecek olurlarsa memnuniyetle mecmuamıza derç eder ve muvaffakiyetlerinden bahsederiz.

İzdivaçta Alakanın Devamı Neye Mütevakkıftır?

İzdivaçta alaka ve muhabbetin devamını istiyorsanız Amerikalıların vazettikleri usulleri tatpik ediniz. Tecrube edenler çok memnun kaldıklarını söylüyorlar.⁷⁸

Amerikalılar dünyada her şeyi bir kaideye bağlarlar. Bu sayede hem işlerini kolaylaştırır hem de istifadelerini temin ederler. Bundan dolayı Amerika'da otomobil imalatından tutunuz da aile hayatına, tahsile hatta izdivaç şeraitine varıncaya kadar her şey bir kaide tahtında cereyan eder.

Amerikalılar disiplin altında yaşamaya alışmış oldukları için bu hâl onlara çok tabii gelir. Biz, bu yazımızda Amerika'da sık sık vukua gelen talak davalarının önüne geçmek üzere izdivaçta alaka ve muhabbetin devamı için bir içtimaiyat mütehassısı tarafından vaz edilen kaidelerden bahsedeceğiz. Bu kaidelere riayet eden genç aileler, elde ettikleri neticelerden çok memnun görünüyorlar ve saadetlerini bu usule medyun olduklarını bildiriyorlar.

Bu kaidelerin erkeklere taalluk eden kısmını aşağıya derç ediyoruz:

1. Hiçbir zaman zevcelerinize mazinize gömülen eski aşklarınızdan bahsetmeyiniz.
2. Zevcenizle aranızdaki mütekabil hürmet hislerini ortadan kaldırmayınız. Bu öyle ince bir parmaklıktır ki ortanızdan kalkar kalkmaz sizi birbirinize düşürür.
3. Zevcenizi kışkındıracak hâllerden tevakki ediniz. Muhabbeti artıran kıskançlık bazen nefreti mucip olur. Bu tehlikeli silahı kullanmamak daha muvaffaktır.
4. Meşgalenizin bir kısmı zevceniz olmalıdır. Alaka görmeyen kadın su görmeyen çiçeğe benzer. Bakılmayınca solar.
5. Zevcenizin yerine getiremeyeceğiniz bir arzusunu derhâl reddetmeyiniz. Kadın mantığı kabil olamayan bir şeyi kolay kolay kabul etmez. Her müşkülü oluruna bağlamak en münasip desturdur.

⁷⁸ Paragrafın tamamı yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

6. Zevcenizin asabi hâllerine asabiyetle mukabele etmeyiniz. Sonra içinden çıkılamaz bir vaziyete düşersiniz.
7. Her ne hususta olursa olsun refikanıza yalan söylemeyiniz. Yalanınız tutulduğu gün itibarınızın yarısını kaybetmiş olursunuz.

Maurice Chevalier, Amerika'ya Gidiyor

Serlevha ittihaz ettiğimiz haber bundan on beş gün evvel Paris'te yayıldığı zaman Maurice Chevalier'nin pesertişkârları gözyaşları döktüler. Paris halkını beş seneden beri güldüren, katıltan bu müstesna komik memleketimiz halkınca henüz malum değildir. Maurice Chevalier emsalsiz varyete numaralarıyla kendisini bütün seyircilerine son derece sevdirmeye muvaffak olan yegâne komiktir. Onun oyunlarını görmek üzere ta Amerika'dan gelen meraklıların adedi sayılamayacak derecede çoktur. İşte bu merak saikasıyla onu görmek üzere Paris'e gelen Amerika'nın sinema kralı Jesse Lasky (Fotoğrafını Arkadaş'ın yedi numaralı nüshasında neşretmiştik.) dolarları sayesinde sinemadan kaçan bu komiği kandırmaya muvaffak oldu ve sesli bir sinema filmi çevirmek üzere onu Amerika'ya götürdü. Maurice Chevalier, Paris'te geçen son haftasını günde dört beş ziyafet daveti kabul etmek suretiyle bütün perestişkârlarına son teşekkürünü ifa etti. Amerika'ya giderken vapurun telsizi vasıtasıyla Fransız matbuatına gönderdiği telgrafi aynen aşağıya derç ediyoruz:

“Çok sevdiğim Paris halkından gayrimuayyen bir müddet için ayrılıyorum. Ben şimdiye kadar sinema muhitinden uzak yaşadım ve bu kararında sebat ederek dünyanın her tarafından gelen teklifleri reddettim fakat Jesse Lasky bana musallat oldu ve beni kandırdı. Şimdiye kadar hiç kimsenin sözüne kanmayan beni kandırmak için Fransızcaya tercümesi kabil olamayan bir lisan ile konuştu: dolar lisanı. Evet, bana çok para teklif etti. Pek çok! Paris'in en çok para kazanan aktörü Chevalier'nin iradesini kıracak kadar çok!

Hollywood stüdyolarında⁷⁹ ne yapacağım? Filmlerimde muvaffak olacak mıyım? Daha hiçbir şey düşünemiyorum. Size bahr-i muhitin ortasından gönderdiğim bu ihtisaslarımı kabul ediniz ve Parislilere sıhhatte olduğumu müjdeleyiniz. Onlarla pek yakında sinema perdesinde buluşacağım.

⁷⁹ Dergide “istüdyo” şeklinde yazılmıştır.

Maurice Chevalier”

Maurice Chevalier'nin Hollywood'da vücuda getireceği renkli ve sesli filmlerini seyretmek cidden çok zevkli bir şey olacaktır. Bu filmlerin bir seneden evvel İstanbul'a gelemeyeceğini düşündükçe insanın yeise düşeceği geliyor. Maurice Chevalier sahnede oluğu kadar sinemada da muvaffak olacak olursa Şarlo'nun yıldızını söndürmüş olacaktır.

Amerika'daki Milyonerler

Amerika'daki milyonerlerin adedi şayan-ı hayret derecede yükselmektedir. 1910 senesinde 6.500 milyonere sahip olan Amerika'da on sekiz seneden beri bu adet 21.800'e balığ olmuştur. Bir milyon dolara sahip olan her Amerikalı milyoner addedildiğine nazaran Amerika'da yedi bin nüfusa bir milyoner tesadüf ediyor demektir. Bu gidişle elli sene sonra Amerika'da milyoner olmayan kimse kalmayacaktır. Amerika'da artık milyonerliğin itibarı kalmadığını izaha lüzum var mı? Orada en ziyade itibar milyarderlerdedir ve bunların da adedi yirmiyi geçmemektedir.

Lokantada

Müşteri — Garson, bu nasıl külbastı? Otomobil lastiği gibi uzuyor ve kesilmiyor.

Garson — Fena mı efendim? Otomobil, öküz arabasının yerini tuttu. Biz de asrın ihtiyacını nazarıtibara alarak sığır külbastısı yerine otomobil lastiği veriyoruz.

Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 8

Söz söylemesini, hakkını müdafaa etmesini bilmeyen bir iş adamı benzinsiz bir motora benzer. Ne kendisine ve ne de başkasına iyiliği dokunmayan bu kimselerin akıbeti sönük ve istikbalsiz bir hayattır.

8

İş hayatında iradedden ve ahlaktan sonra gelen en kutlu silahlarımızdan biri de dilimizdir. Çok derin bir mana ifade eden bir Türk darbimeseli vardır: “Bülbülün çektiği dili belasıdır.” der. Filhakika dilimiz hayattaki muvaffakiyetimiz üzerinde çok mühim bir

amildir. Onu iyi veya fena kullanmamız, hayatımızın dolayısıyla işimizin üzerinde doğrudan doğruya tesirini gösterir.

Dilimizi ne kadar iyi kullanırsak istifadesini de o nispette görmüş oluruz.

Sözümüz ne kadar doğru ve ifademiz ne kadar kati olursa itibarımız da o derece artar.

İçimizde hakkını müdafaa etmesini bilmeyen insanlar pek çoktur. Bunlar ekseriyetle zayıf iradeli olanlardır. Sanki haklarını müdafaa etmemeleri için ağızlarına bir mendil bağlanmış gibi ağızlarını açıp dertlerini anlatmasını bilmezler.

İş hayatında hakkını müdafaa etmesini bilmeyenler daima ezilmeye mahkûmdurlar. Her haksızlığa, her yolsuzluğa “eyvallah” ile mukabele eden adamın arkadaşları arasında ehemmiyeti azalır. Herkes bu sükûti adamın ağzından lokmasını kapmaya bakar çünkü bilirler ki bu adam maruz kaldığı haksızlığa karşı sesini yükseltmeyecek, hakkını arayamayacaktır.

Bu gibi insanlar hayatlarını âdeta işkence içinde geçirirler. Dilimiz hakkımızı müdafaa, fikrimizi beyan için en mükemmel vasıtamız, silahımızdır. Bunu kullanmasını bildikçe muvaffakiyet ihtimalleri çoğalır ve tuttuğumuz iş semere verir.

Ağzını açıp da hakkını müdafaa etmesini istemeyen tüccarın hikâyesi meşhurdur:

Yunan-ı Kadim feylesoflarından birinin çok terbiyeli bir oğlu varmış. Oğlunu asrın icabetine göre tahsil ettiren feylesof ölürken oğlunu yanına çağırarak ve demiş ki:

— Sana mükemmel bir tahsil verdiğim ve seni şehrimizin en büyük tüccarı yaptığım için gözüm arkada kalmadan ölüyorum. Sana son nefesimi vermeden bir tavsiyede bulunacağım: İnsanca yaşamak istiyorsan sana haksız muamele yapanlara ses çıkarmadan onların bu fena hareketlerini vicdanlarına havale et ve ağzını açıp itiraz etme, der ve dünyaya gözlerini kap.

Bu nasihatın yanlış bir felsefe üzerine bina edildiğini zikre hacet yoktur.

Oğlu, babasını sevdiği için bu nasihati körü körüne tatbika başlar veresiye mal alıp da parasını ödemeyen açığöz ve dolandırıcı insanlara itiraz ve mahkemeye müracaat etmek üzere iken pederinin nasihatini hatırlar ve hakkını müdafaadan istinkâf eder. Bunu aczine hamleden diğer açığözler de ilk dolandırıcılar gibi hareket ederler ve aldıkları malları inkâr ederler. Hakkını aramasını bilmeyen zavallı tüccar bu vaziyet karşısında sesini

yükselterek hakkını aramaya kalkarsa da iş işten geçmiş bulunduğundan iflas eder ve alacaklardan on para istirdat edemeden ticaretten çekilmeye mecbur olur.

Her zaman, her yerde hakkımızı arayalım ve haksızlığa maruz kaldıkça kendimizi müdafaa etmemizin yolunu bilelim fakat talep edilen her hukukun da bir hududu olduğunu unutmayalım.

“Cumhuriyet-i idareye malik hür ve müstakil insanlarız. Hakkımızı sıyanet edecek mahkemelerin adaleti bizim en büyük yardımcımızdır.” sözünü yumruk ile dinletmenin zamanı çoktan geçmiştir. Binaenaleyh iş adamı, hayat hakkını teslim ettirmediği vaziyetlerde hukukunun müdafaasını mahkemenin vicdanlı adaletine tevdi etmelidir.

Dünyada Kaç Lisan Var?

Mevcut istatistikler dünyada 860 lisanın mevcut olduğunu kaydediyorlar. Bu lisanlar bervech-i ati şeklinde dünyanın kıtalarına taksim edilmiştir.

Avrupa’da: 48 lisan. Asya’da 153 lisan. Afrika’da: 118 lisan. Amerika’da: 424 lisan. Okyanusya’da: 117 lisan.

Müşabakamızın Neticesi - Mabat

Yüz Kuruşluk Kitap Kazananlar:

Darüşşafaka’dan 228 numaralı Ziya Hasip Bey. Üsküdar Erkek Lisesinden 298 Hüseyin Onur Bey. Haseki’de Sami Paşa arsasında Baki Bey Sokağı’nda 20 numaralı hanede Mualla Suphi Hanım. İstanbul liman şirketi kaptanlarından Burhanettin Bey. İstanbul Erkek Lisesi sekizinci sınıfta Mehmet Fehim Bey. Kadıköy’ünde Perihan Hasan Hanım. Osmanbey Camcı Caddesi 49 numarada Sadi Bey. Adapazarı: İslam Ticaret Bankası vezne memuru Ahmet Hamdi Bey’in mahdumu Mustafa Nuri Bey. İzmir’de elektrikçi Mehmet Zeki Bey. İstanbul Kız Muallim Mektebi son sınıfta Kamran Nail Hanım. Manisa Akhisar’ı: tütün inhisar idaresi müdürü kerimesi Muazzez Ziya Hanım. İzmir: Karşıyaka Kız Muallim Mektebi talebesinden 95 Nezahat Kamran Hanım. Soma’da Osman Efendizade Terzi Sacit Bey. Ankara: Ticaret Mektebi ikinci sınıf talebelerinden 47 numaralı Necdet Şadi Bey. Ankara vekâlet mamulat memuru Cemil Bey biraderi Fethi Bey. Kayseri’de Kazancılar Caddesi’nde ehveniyyet mağazasında Bezmi Bey. Eskişehir’de

Turan Numune Mektebi talebesinden 389 numaralı Ahmet Bey. İçerenköy'ünde 8 numaralı hanede Suzan Hanım. Bursa postanesi santral memuru Muzaffer Bey. Beşiktaş Akaretlerde 27 numarada Fatma Aliye Hanım. Manisa Yeni Han 22 numarada kunduracı İzzet Efendi mahdumu Cahit İzzet Bey. İspirto ve meşrubat külliye inhisarı İzmir başmüdüriyeti mehasiplerinden Salahattin Bey. Edremit Havran'ında Naki Bey. İzmir: Erkek Amerikan Mektebi talebesinden Yusuf Halil Bey. Balıkesir: Hükûmet Caddesi 21 numarada Şekercizade Hakkı Bey. İzmir: Karantina Yalı Caddesi İhsan Paşa'nın yalısında Faruk Nazif Bey. Adapazarı uzun çarşıda manifaturacı Süleyman Nazmi Bey. Bahçekapı birinci vakıf hanında 12-13 numaralarda avukat kâtiplerinden İlya Efendi. İstanbul Kız Lisesinde Refika Ethem Hanım. Fatih: Karaman Sokağı'nda 57 numarada Fatma Cemal Hanım. Rize: Ak Mehmetzade Şaban Bey. Kartal: istasyon civarı numara 58 I. F. Silifke Cami-i Kebir Mahallesi'nde merhum Hacı Mustafa Efendi oğlu Muallim M. Sami Bey. Adana: Yedinci Fırka Yedinci Topçu Alayı Kumandan Muavini Kaymakam Abdurrahman Bey'in mahdumu Muzaffer Bey. Bandırma: Rağbet terzihanesinde Rahmi Bey. Afyonkarahisar birinci kolordu müşavir muavini Ömer Sıtkı Bey. Kumkapı: Saraç İshak Mahallesi Cami-i Şerif Sokağı'na 25-27 numarada Meliha Hanım. Çorlu: fırka 61 erkânıharbiye birinci şube yazıcısı Sarıyerli Necati Bey. Kırklareli mühendis Ahmet Fehmi Bey'in mahdumu Mithat Bey. Şişli: Osman Bey Kritikos Apartmanı numara 2 Jale Hanım. Kuleli Askerî Lisesi sekizinci sınıfta 1016 numaralı Hasan Basri Bey. Eyüp Baba Haydar Mektep Sokak 23 numarada Burhanettin İlhan Bey. Davutpaşa Orta Mektebi müdavimlerinden 45 Osman Bey. Bebek'te tramvay istasyonu karşısında 172 numaralı hanede Eda Lütfi Hanım. Ankara: tarih-i harp encümeninde Kaymakam Vasfi Bey kerimesi Nazmiye Hanım. Müskirat inhisarı müdüriyet-i umumiyesi memurlarında Recep Sabri Bey. Hamidiye kruvazöründe nişancı Gedikli muallimlerinden Sabahattin Bey. Şişli'de Hacı Mansur Sokak 65 numarada M. Roxane Hanım. Edirne Karanfiloğlu civarında 12 numarada Ethem Bey. Ankara Türkiye İş Bankası memurlarından Ali Rıza Bey.

Mabat ve hitamı gelecek haftaya.

Hediye kazanan arkadaşlarımızın esamisini bu hafta da neşretmeye devam ediyoruz. Hediye kazanan arkadaşlarımızdan İstanbul'da bulunanlar bizzat idarehanemize müracaat ederek hediyelerini almalıdırlar. Taşrada bulunan arkadaşlarımız idarehanemize 15 kuruşluk posta pulu gönderdikleri takdirde derhâl hediyeleri adreslerine irsal olunacaktır.

Arkadaş Ciltleri

Koleksiyonumuzu toplayan arkadaşlarımıza koleksiyonlarını bozulmadan saklamak ve bilahare ciltletmek üzere mükemmel cilt kapakları imal ettirmek üzere olduğumuzu evvelce bildirmiş idik.

Bu ciltleri ikmal ettiğimizi arkadaşlarımız bildirmekle bahtıyarız.

Ciltler kalın mukavva üzerine, sırtları bezli ve çok sağlam olarak imal edilmiştir. Kapak tarafında ve sırtlarda ayrıca “Arkadaş” ibaresi, cilt numarası, senesi yıldız ile tab edilmiştir. Bugünden itibaren bütün arkadaşlarımız ciltleri idarehanemizden tedarik edebilirler. Fiyatı idarehanemizde 25 kuruştur. Posta ile beraber 30 kuruştur. Anadolu’ya irsal edilecek ciltlerin bozulmadan ve kırılmadan vasıl olabilmeleri için suret-i hususiyede kalın mukavvalara sarılı olarak irsal edilmektedir. Ciltlerin ücretini arkadaşlarımız “30” kuruşluk posta pulu olarak dahi gönderebilirler.

Arkadaşlarla Baş Başa

Darüşşafaka’da Faik Efendi’ye:

Bize gelen mektupları cevapsız bırakmıyoruz. Bu sahifede cevap verilecek mektupların sırası geldikçe derç edilmektedir.

Cemal Nadir ve Hüseyin Avni Efendilere:

1. Evvela askerliğinizi ikmal ediniz. Eğer artistliğe istidadınız o zamana kadar zail olmazsa o zaman bize tekrar yazınız. Vaziyetin icabına göre size bir fikir veririz.
2. Muhabere efradı telli ve telsiz telgraf öğrenir.

Taksim’de H... R. Bey’e:

Mademki o kızı sevmediğiniz hâlde üzerinize düşüyor ve sizi izaç ediyor, düşüncenizi alenen bildiriniz. Kalp kalbe karşı olmalıdır. Mütakabil olmayan muhabbetler kadar manasız bir şey tasavvur edilemez.

Eğer sevmediğinizi yüzüne söyleyemiyorsanız onun muhitinden uzaklaşınız, ona tesadüf edeceğiniz yerlerde bulunmayınız.

Beşiktaş'ta Talat Bey'e:

Yeni yazıyı çarpık yazmamak için çizgili kâğıt kullanınız. Avrupa'da da ekseriya mektup kâğıtlarına varıncaya kadar bütün yazıları çizgili kâğıt üzerine yazarlar.

Erzurum'da: D ve H. Beylere:

Sizi muallim olmamanız için teşvik edenler düşüncesiz ve görgüsüz kimselerdir. Muallimlik çok mukaddes ve aynı zamanda istikbali olan bir meslektir. Siz hiç tereddüt etmeden muallim mektebine giriniz ve tahsilinize devam ederek yüksek muallim mektebini de ikmal ediniz. Şimdi muallimlerin maaşları dolgundur. İleride daha da fazlalaşacaktır. Muallim olmayı arzu ettiğinizden dolayı tebrike şayansınız.

Cevval Hanım'a:

Ivan Mujukin ile Vladimir Gajdarov'un adreslerini maalesef bilmiyoruz. Bu artistlerin adreslerini bilseniz de bir işe yaramaz çünkü yazacağınız mektuba cevap bile alamazsınız. Gajdarov'un tercümeihâlini pek yakında neşredeceğiz.

İstanbul'da Hurşit Demir Bey'e:

1. Piyasada o kadar çok otomobil var ki bunların hiçbirisi kâfi derecede para bırakmıyor. Binaenaleyh otomobil işletip geçinmek kabil değildir. Bir otomobile sahip olan şoförler bile maişetlerinden şikâyet ediyorlar.
2. Bir otomobil alırken evvela üçte biri peşin verilir, diğer kısmı da bir senede ödenmek üzere 12 taksite bağlanır. Şehrimizdeki bütün otomobil acentaları bu şeraiti kabul etmişlerdir.
3. Yüzünüzü günde iki defa sıcak su ile yıkayınız. Yağ ifrazatının önüne geçersiniz. Kabil olmadığı takdirde bir cilt mütehassısına müracaat ediniz.
4. Hıfzıssıhha kitaplarını Babıali Caddesi'nde İkbâl Kütüphanesi'nde bulabilirsiniz.
5. On beş yaşındaki bir kızla evlenmeniz doğru değildir. Kanun on beş yaşındaki bir kızın evlenmesine müsaade etmemektedir.
6. Haftada üç defayı tecavüz etmemek lazımdır.
7. Dökülen kaşlarınızın yerine kıl çıkacaktır. Anlaşılan saçkıran hastalığına müptela olmuşsunuz. Fazlalaşmadan bir doktora müracaat ediniz.

Üsküdar'da İhsaniye'de Huriye Hanım'a:

1. Bir senenin hitamında elinizdeki nüshaları ciltletmek için ayrıca ilan edeceğiz. Arkadaş, arkadaşların koleksiyonunu ciltletmek vazifesini de üstüne alacaktır.
2. İnşallah gelecek müsabakamızda bir hediye kazanırsınız.

İzmir'de Bakkal Salim Efendi'ye:

1. Klişe, resmin gazeteye tab edilmesi için yapılan haka derler.
2. “Sağlam fikir sağlam vücutta bulunur.” demek hastalıklı olanların, sıhhati yerinde olmayanların iyi düşünemediklerini ifade eder. Yoksa her sağlam vücuda sahip olan sağlam düşünceli olmaz. Dediğiniz gibi hamallar, rençberler cahil oldukları için sağlam düşünceye malik demektirler. Bakkal derken iki tane “k” kullanmanız icap eder.

Nuriosmaniye'de Abdurrahman Bey'e:

Ev sahibinin gösterdiği hareket bütün manasıyla münasebetsizliktir fakat sizde de kabahat var. Derhâl kontrat yapmış olsaydınız bu iş başınıza gelmezdi. Bir daha sefer için kulağınızda küpe olsun.

İmalat-ı Harbiye'den İlhan Efendi'ye:

1. Yazınızı düzeltmek için bütün rehberlerin en nefisi olan “Arkadaş” yazı rehberini bekleyiniz. On güne kadar intişar edeceğiz.
2. Arkadaş güzelliğinin bir kısmını da kıtasına medyundur. Onu daha büyük kıtada görmek istemeniz doğru değildir. Arkadaş güzel kıtasıyla ciltlenmeye en ziyade layık olan mecmuadır.
3. Yeni yazı ile intişara başladığımız zaman ayrıca bir sanat sahifesi de açacağız. Bu sahife sanatkâr gençlere çok yeni ve güzel şeyler öğretecektir. Bu haberi arkadaşlarınıza müjdeleyiniz.
4. Heykeltıraşlık öğrenmek için lülecî çamuru tabir edilen çamurla şekiller yapmaya çalışırsınız. Eğer istidadınız varsa kolaylıkla öğrenebilirsiniz.

İmalat-ı Harbiye'den Şecaat Sami Bey'e:

1. Babıali Caddesi'ndeki kitapçılardan bir edebiyat kitabı alınız. Yalnız şiir ve yazı yazmayı öğreten bir kitap yoktur. Şiiri bertaraf ediniz. Şiir karın doyurmaz fakat güzel yazı yazmasını öğrenmek için Arkadaş gibi ifadesini düzgün yazan mecmuaları takip ediniz. İyi yazıları okudukça yazı yazmasını da öğrenirsiniz.

2. Boyu uzatmak için İsveç jimnastiklerinin faydalı olduğunu söylüyorlar fakat bu iddianın ne dereceye doğru olduğunu bilmiyoruz.
3. Sesin güzelleşmesi teganni dersine vabestedir.

Yalova'da Mahruki Efendi'ye:

Şiirlerinizi fena bulmadık. Bilhassa ifadeniz güzel ve temizdir. Arkadaş mecmuasına heveskâr yazısı derç etmediğimiz için şiiriniz intişar etmemiştir.

Eskişehir'de M. Faik Bey'e:

Gazi Paşa'nın Nutuk'u yeni yazı ile de tab edilecektir fakat ne zaman tab edeceğini bilemiyoruz.

Konya Ereğli'sinde Mehmet Sabri Efendi'ye:

Mezkûr mecmuanın adresini bilmiyoruz. Yalnız fiyatının elli kuruşa olacağını işittik.

Ankara'da Ali Haydar Bey'e:

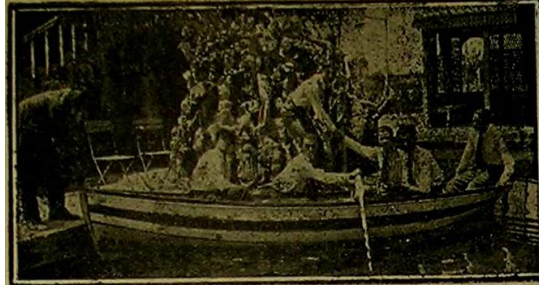
1. İnsanların mukadderata tab olması hakikattir.
2. Memurlara aile zammının bu sene zarfında hükûmetçe kabul edileceğini zannediyoruz.
3. Yazınızda dört, beş hataya tesadüf ettik. Bu hataları yavaş yavaş düzelterek tabiidir. Bilhassa hüsnühattınızı düzeltmeye çalışınız.

Samsun'da Kadir Efendi'ye:

Askerî lisesine girebilirsiniz.

Tasdiknameniz yeni harflerle olursa daha ziyade makbule geçer.

Arkadaş Fotoğrafları⁸⁰

Şekil 210. Konyada: Havuz başında genç arkadaşlar

Şekil 211. İzmir posta tevzi memurlarının mecmuamız için sureti mahsusada çektiydikleri bir grup

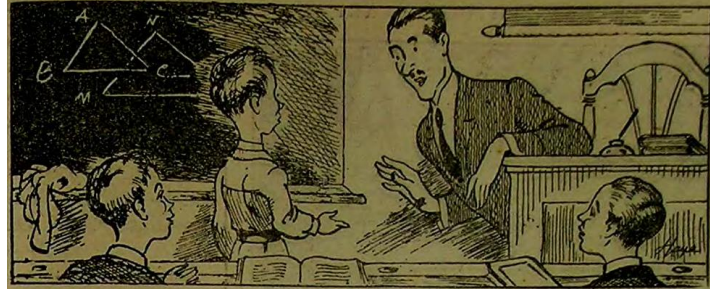

Şekil 212. İki neşeli arkadaş: Muharrem ve İhsan beyler

Güzel Marka Albümleri

On altı sahifeden ve beş yüzü mütecaviz ve müteaddit ve zarif markalardan ibaret olmak üzere güzel bir marka albümü vücuda getirilmiştir. En güzel marka numunelerine bu albümde tesadüf edersiniz. Bütün bayilerimizde bulunur. Fiyatı 10 kuruştur. İdarehanemizden talep vukuunda 10 kuruşluk posta pulu mukabilinde derhâl irsal olunur.

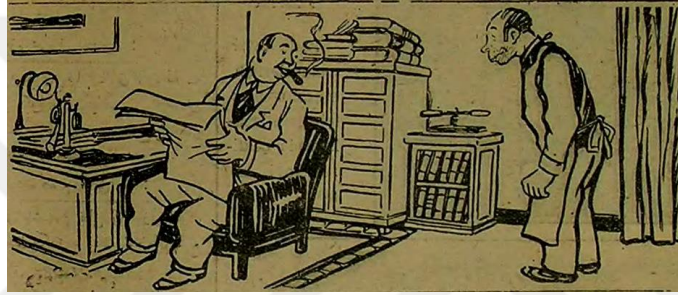
⁸⁰ Bölüm yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Şekil 213. Hesap dersinde

— Bir dükkândan beş tane ceviz alırsam ve iki tanesini de sana verirsem ne yapmış olurum?

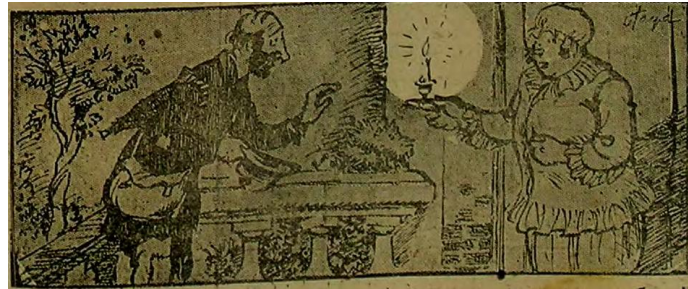
— Hırsızlık yapmış olursunuz efendim.

Şekil 214. Karikatür 81

Efendi — Beni görmek isteyen nasıl bir adam bu?

Odacı — Tıpkı sizin gibi bir adam efendim fakat sizden biraz daha kibar kıyafetli.

Şekil 215. Karikatür 82

Hanım — Gece de mi dilencilik?

Dilenci — Ne yapalım efendim. Günler kısaldı. Gece dahi çalışmak mecburiyeti hâsıl oluyor.

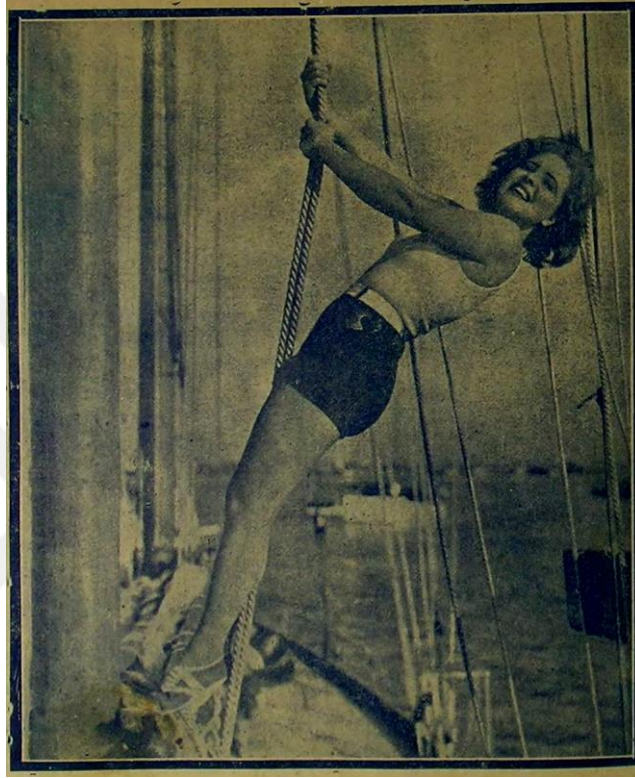
Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş No 21⁸¹

Nushası 5 kuruş

14 Teşrini Sani 1928

Her hafta çarşamba günleri neşrolunur resimli mecmuadır.

Şekil 216. 21. sayı kapak fotoğrafı

Kadın ve deniz: biri birinden tehlikeli iki isim.

Arkadaşça Konuşalım

Modaya Dair

İnsanlar hilkaten süse ve ziynete münhemiktirler. Kendimize lüzumu olan bir şeyi satın alırken kaba ve sağlam olanını değil şık, zarif fakat dayanıksız olanını tercih ederiz. Bu his yalnız medeni insanlara münhasır değildir. Vahşilerin hayatını tetkik edecek olursak bu iptidai insanların da kendilerine göre süse meyyal olduklarını görürüz. Mesela bir Afrika vahşisi birkaç dizi cam boncuğa malik olabilmek için bütün sene hayatını feda edercesine

⁸¹ Kapak sayfası yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

çalışır ve hayvan derisinden kıymettar kürkünü yevm-i mahsuslarda giydiği hâlde yağmur yağdığı zaman bucak bucak saklar. Bu da ispat ediyor ki her ırka mensup insanlar hilkaten gösteriş yapmak daha doğrusu cakayı sevmek itiyadında yaratılmıştır. Bu gösteriş zaafını hayatın hangi sahasına tatbik edecek olursak birçok canlı misallere tesadüf ederiz.

İnsanların süse ve ziynete olan bu zaaflarını moda denen kuvvet sevk ve idare eder. Moda denilen müthiş cereyan insanları şimdiye kadar birçok kılıklara sokmuş ve nihayet bugünkü kıyafetimizde karar kılmıştır. İhtimal bizden sonraki nesiller bugünkü kıyafetimiz karşısında bizim yeniçerileri seyrederken hissettiğimiz hayret ve istiğrabı hissedeceklerdir.

Modalar nasıl neşir ve taammüm ediyor? Bu cidden calib-i merak bir keyfiyettir. Her modanın menşei tetkik edilecek olursa hayli gülünç hakikatlerle karşılaşırız. Bilfarz bugün kadınlarda zayıflık modadır. Bu modanın Avrupa'da da neşrine ön ayak olanlar Amerika kadınlarıdır. Filhakika geçen sene iki çevik ve zayıf Amerikan aktrisi Londra sahnelerinde fevkalade alkışlanmışlar ve onların umumi alakayı celbe muvaffak olmalarının sebebini zayıflıklarında bulan birkaç sivri akıllı genç kız derhâl vücutlarını inceltmek için perhize girmişlerdir. Şimdi bu moda Avrupa'nın her tarafına yayılmıştır ve şişmanca genç kızların içini bir burgu gibi kemirmektedir. Keza kıvrık paçalı pantolonların da menşei çok tuhaftır. Şimdiki İngiltere kralının babası Edward bir dairenin resim küşadını icra etmek üzere sokağa çıkar fakat biraz evvel yağmur yağdığından sokaklar çamurlu bulunmaktadır. Üstüne çamur sıçramasını arzu etmeyen Kral Edward pantolonunun paçalarını kıvrır. Bunu gören birçok züppeler derhâl kralın bu hareketini taklit ederek ısmarladıkları elbiselerin pantolonlarını kıvrık olarak imal ettirirler. Bugün herkesin ayağındaki kıvrık paçalı pantolon modası bu suretle dünyaya sirayet eder. Keza yeleğin alt düğmesini de çözüp bırakmak modasının da menşei bunun gibi gülünç bir vakadır. Karnını fazla doyuran ingiliz lordlarından biri yeleğinin alt düğmesini çözüp bırakmış, bunu gören züppeler hemen bu hadiseyi bir moda olarak kabul etmişlerdir. Fazla bombeli iskarpinleri de ilk kullanan İspanya kralıdır. Bu zatın ayağının baş parmağında çıkan bir çıban dolayısıyla iskarpininin parmağına tesadüf eden kısmını biraz yüksekçe yaptırmış ve kral toparlak burunlu iskarpin giyiyor diye herkes bu modayı hemen benimsemiş.

Modalar yalnız kıyafet ve elbise üzerinde kendini göstermezler bilakis fikir, ilim ve hisler de modaya tâbidir. Esasen zahiri süslerine ehemmiyet vermeyip malumat sahasındaki modaya ehemmiyet veren milletler terakki etmişlerdir. Teşekkür olunur ki memleketimizin bugünkü moda cereyanı süsten ve kıyafetten ziyade ilim sahasında terakki ve inkişaf

etmektedir ve yeni harflerimiz memleketimize ilim ve irfan modasını getiren, halkımıza okumanın payansız zevkini tattıran en kuvvetli bir amildir. Arkadaşlar, hepimiz bu modaya kendimizi verelim ve bizi necata, refaha götürecektir olan yeni harflerimizi bilmeyenlere öğretelim.

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- Fikirlerimiz bize aittir fakat onları kuvveden faale çıkarmak bizim bileceğimiz şey değildir.
- Sevenlerden kim ilk bakışta sevmiştir?
- Gürültüsüz yaşamak, zafersiz hayatı tesliye eder.
- Ümit, saadetin borç verdiği paradır.
- Kendisine itimadı olmayan bir adam bir şey yapamaz.
- Hayatta en mühim iş biraz iyilik yapabilmiş olmaktır.
- Hiçbir vakit acele etmedim, daima vaktinde geldim.
- Tebessüm mahcupların kalkanıdır.
- Akıllı adam kendi kabahatlerinin sebebini kendisine soran adamdır.
- En iyi adam başkalarına en ziyade faydası dokunan adamdır.
- Kafaları birleştiren hakikattir. Yalan, ayırmaktan başka bir işe yaramaz.
- Bir projeyi, herhangi bir uygunsuzluk için terk etmek tabiat üzerinde fena tesirler yapar.
- Vicdan, ahlak kitaplarının en iyisidir. Daima ona müracaat etmeliyiz.
- Terbiyenin hâkimi, dünyayı da değiştirebilir.
- Eğer onun gösterdiği yolu takip etmezsen Allah'a tapmak boştur.
- Kimseden bizim gibi düşünmesini istememeliyiz çünkü istediğimiz gibi düşünmemize de kimse karışamaz.

Kitaplar Bizim En Candan Dostlarımızdır

Kitaplarınızı hiç kimseye, hiçbir suretle iare etmeyiniz. Onlar bizim kederli zamanlarımızda imdadımıza yetişen en vefakâr arkadaşlarımızdır.

Kitaplar bizim en samimi, en candan dostlarımızdır. Hepimiz günün birinde pek sevdiğimiz bir dostumuzla düşman olabiliriz ve yine hepimiz yolumuzun üstüne çıkan birçok arkadaşlarla tanışır sonra onları unutabiliriz. Fakat kitaplarımız, bize gamlı zamanlarımızda teselli veren, bize üzüntümüzü, derdimizi unutturan rıyasız dostlarımızdır. Hakikaten birkaç sahifelik mütalaanın unutturmayacağı hiçbir dert yoktur.

Hepimiz günün muhtelif saatlerinde hayatın bin bir cilvesiyle karşılaşırız. Kimimizin işleri yolunda gitmez ve her nev muzayaka benliğimizi kaplamış ve bizi yeise sürüklemiş olabilir. O zaman başvuracağımız dostlarımızın bizden yüz çevirmeyecekleri iddia olunabilir mi? Onun için bu gamlı zamanlarımızı kitaplarımızın vefakâr muhitinde geçirmek ve fâni kederlerimizi onların sahifelerini karıştırarak unutmak ne büyük tesellidir.

Yahut günün birinde arkadaşlarımızın ve sevdiklerimizin ihanetine maruz kalmış olabiliriz. Bu esnada dimağımızı alt üst eden bu mesele üzerinde saatlerce beyin yorup hayatı kendimize zehir etmektense kitaplarımızın telkin ettiği fikirlerle şifa aramak, avunmak daha münasip olur. Hayatta maruz kaldığımız ehemmiyetli bir azap tasavvur edelim. Bu sırada elimize geçen bilfarz bir tarih kitabı mazideki müthiş vakaları, faciaları, harpleri nazarlarımızda canlandırır ve hayatta ne kadar ehemmiyetsiz bir mevcudiyet olduğumuzu bize hatırlatır. Bu suretle sarsılan irademiz, harap olan asabımız eski kuvvetini iktisap etmiş olur.

Arkadaşlarımız arasında kitaplarına pek düşkün olanlar bulunduğunu biliyoruz. Onlara tekrar edilen bir sözü bir kere daha hatırlatmak isteriz: “İaren hiç kimseye, hiçbir suretle kitap vermeyiniz.” Çünkü iare edilen kitapların çok defalar iade edilmediği vakidir. Kitap verdiğimiz arkadaşımız ya kitaplarımızı kaybetmiş yahut okumak üzere bir başkasına vermiş olabilir ve ekseriya bu kitaplarımızın bir daha yüzünü göremeyiz. Bu suretle kaybettiğimiz kıymetli eserleri hatırladıkça içimizde derin bir sızı hissetmemeye imkân yoktur. Kitap iare edenler ithaf edilen şu fıkra ne kadar doğrudur.

“Adamın birisi evine davet ettiği arkadaşlarına balosuyla kütüphanesini de gösterir. Bu dolgun ve zengin kütüphane önünde herkes kendisini alakadar eden kitaplara el uzatarak birkaç gün sonra iade etmek şartıyla birer kitap isterler.

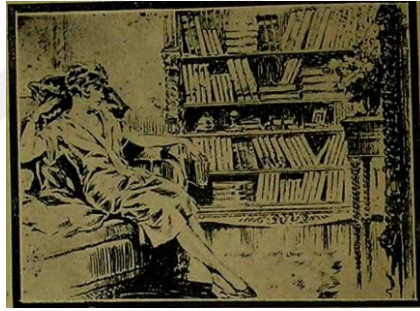
Adam gülümseyerek:

— Kitap iare etmek usulümden değildir çünkü ben zaten bu kitapları iaren alıp iade etmemek sayesinde vücuda getirdim, demiş.

Bu söz pek doğrudur arkadaşlar. Kitaplarınızı seviniz ve kimseye iare etmeyiniz.

Bir kütüphanede hangi eserler bulundurmali?

Bu herkesin merak ve zevkine göre değişen bir noktadır. Tıbbı merakı olanlar tıbbi eserlere; felsefeye, edebiyata merakı olanlar felsefî ve edebî eserlere daha çok yer verirler. Muntazam bir kütüphaneye sahip olmak için kitapların hepsini ayrı ayrı tasnif ederek ilmî, edebî eserleri ayrı; romanları, hikâyeleri ayrı olarak yerleştirmek ve mevcut kitapları numara sırasıyla ciltli bir deftere kaydetmek en doğru harekettir. Bu suretle hatırlardan çıkamayacağınız bir dosta vereceğiniz kitabı tarihiyle o deftere kaydeder ve bu kitabınızın kaybolmamasını temin etmiş olursunuz. Kütüphane için de bu sahifeye derç ettiğimiz basit kütüphane şeklini intihap etmek muktesidane bir hareket olur. Böyle bir kütüphane az bir para ile elde edilebilir.

Şekil 217. Kütüphane

Dünyanın En Büyük Bir Sefihi: Vladimir Gajdarov

Sinemacılık öyle ince bir sanattır ki milyonlarca hevesli insan arasından en mahir ve kabiliyetlisini derhâl keşfederek ona milyonlar kazandırır. Sibiryâ'nın "Tobolks" şehrindeki askerî karargâhta iki zabıt konuşuyorlar:

— Bugün tam bir sene oluyor ki bu şehrin bekçiliğini ifa ediyoruz. Ben kendi hesabıma cepheye giderek düşmanla çarpışmayı buradaki yeknesak hayata tercih ederdim.

— Hakkın var Vladimir... Macerasız geçen bu hayatın nasıl olup da seni çıldırtmadığına taaccüp ediyorum.

— Çıldırmadığım iddia olunamaz. Şu bir sene içinde mutlaka kafamın birkaç tahtası eksildi.

— Öyle ya... Petersburg'un muazzam operalarında kadın peşinde dolaşan bir genci Ural Dağları'nın arkasındaki sessiz bir şehre atmak büyük bir insafsızlık.

Döşemesi yalnız bir, iki iskemle ile bir masa ve bir sac sobadan ibaret olan karargâhın bu loş odasında konuşan iki zabitten biri meşhur sinema artisti Vladimir Gajdarov idi. O hakikaten maceradan maceraya atılmak için yaratılmış bir ruha malikti. Bütün askerliğini ihtiyat zabiti olarak Sibiry'a'nın muhtelif mıntıkalarında geçirdi. Harp bitince Petersburg'a döndü fakat o esnada vukua gelen ihtilaller Rusya'yı alt üst etmişti. Vladimir de bu keşmekeş içinde Rusya'da yaşayamayacağını anlayarak birçok vatandaşlarıyla birlikte Almanya'ya hicret etti ve o zamandan itibaren tepesinde talihin yıldızı parlamaya başladı. Beş parasız Almanya'ya gelen Vladimir küçük hemşiresiyle Berlin'de bir bara girdi, burada az zaman içinde kendini gösterdi. Birçok vatandaşları sokaklarda sefil ve perişan dolaşırken o otomobillerden inmez oldu. Nihayet bir gün sinema artistliği teklifi karşısında kalınca filmlerde de fitri istidadını gösterdi ve ilk temsil ettiği "Aşk ve İstirap" filmiyle bütün sinema rejisörlerinin nazarıdikkatini celp etti. Ondan sonra servet ve şöhret onu terk etmedi, daima onun peşinden koştu.

Gajdarov'un şöhreti neresindedir?

Gajdarov, gençliğinde Petersburg sahnelerine çıkmış ve güzel sesiyle operalar söyleyerek birçok kadınları teshir etmiştir. Bu sevimli Rus sanatkârı gençliğinde çok sevmiş ve sevilmiştir. Onun her tabakaya mensup kızlar arasında sevdikleri vardı. Sonyavic isminde bir dikişçi kızı, Aleksandra isminde bir asilzade onun sevdikleri miyanında bulunduğu gibi bazı prensesler bile Gajdarov'un meftunu idi. Aşkın her türlüünü hisseden bu sanatkâr ruhlu genç, sahnede âşık rollerinde çok muvaffak olmaktadır. Seven bir insanın hâletiruhiyesini, kıskançlıklarını ve ihtiraslarını filmde öyle kuvvetli canlandırmaktadır ki tavırlarında zerre kadar sunilik hissetmeye imkân yoktur. 1921 senesinden beri elliye mütecaviz film temsil etmiş ve ekseriyesinde âşık rolleri oynamıştır.

Vladimir Gajdarov'u dünyanın en büyük sefihlerinden addetmek hiç de yanlış bir iddia değildir. Onun bir gecede kazandığı binlerce lirayı yine bir gecede kumar masasında bıraktığı çok vakidir. Bu Rus sanatkârı bugünkü Leningrat'ın sönük ve şaşaasız muhitinde yaşamaya tahammül edemediği için ekseri zamanını Berlin ve Paris'te geçirmektedir.

Sinema ile yakından alakadar olanlar bu sefih sanatkârı ekseriya Paris sokaklarında ağır ağır, vakur bir eda ile gezerken görürler.

Sinemacılar müstesna istidatları keşfetmek hususunda o kadar mahirdirler ki bugün milyonlarca heveskâr arasından bulup çıkardıkları Gajdarov şimdi dünyanın en meşhur artistleri miyanına dâhil olmuş bulunuyor.

Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 9

Bir Telgraftan Alacağımız Dersler

Kont zeplin balonu Amerika'dan avdet etti. Bu avdet hadisesi çok garip bir vakaya sebebiyet verdi ve açığöz bir Amerikan çocuğunu birdenbire meşhur yaptı. Arkadaşlarımız belki Almanya'dan gelen bu telgrafi yevmi gazetelerde okumuşlardır. Vakayı hülasa edelim: Amerika'dan Avrupa'ya balon ile seyahat etmek isteyen bir Amerikalı çocuk bu maksadına muvaffak olmak için bir şeytanlık düşünmüştür ve balonun posta odasındaki çuvalların arasına saklanmış. Balon Amerika'dan iyice uzaklaşınca meydana çıkarak herkesi hayrette bırakmış. Kapıdan bu zeki çocuğu biraz takdir etmiş ve vakayı telsizle her tarafa bildirmiş. Şimdi dünyanın her tarafından bu açığöz çocuğa iş teklif edilmektedir.

Hayatta muvaffakiyet iş bilen ve her fırsattan istifade edenindir. Bu Amerikalı çocuk, bu şeytanlığı düşünmemiş olsaydı şimdi kim bilir New York'un hangi gazetesinin müvezziliğini yapacak ve manasız, sefil bir hayat geçirecekti. Tarihe bir göz gezdirecek olursak hayatta şöhret ve muvaffakiyet kazananların ekseriyesinin önlerine çıkan fırsatlardan istifade etmiş oldukları görünür.

Maharet, istifade temin edecek fırsatı tayin etmektedir. Biraz açığöz olanlar iş kabiliyeti gösterenler önlerine çıkan müteaddit fırsatları birbirinden kolaylıkla tefrik ederler.

Büyük Napolyon, harpte olsun, sulhta olsun her zaman fırsatlardan istifade etmiş ve bütün muvaffakiyetlerini bu kabiliyete medyun bulunmuştur. Tarihte bunun gibi daha birçok misaller zikretmek kabildir.

Fırsatın her zaman ayağımıza kadar geldiğini tasavvur etmek hatadır. Bazen bizim ona doğru gitmemiz, onu aramamız icap eder.

Balonla kaçak eşya gibi Amerika'dan Avrupa'ya geçmeye muvaffak olan Amerikalı genç, şüphesiz önüne çıkan emsalsiz bir fırsattan layıkıyla istifade etmiştir. Bundan dolayı da pek çok kimselerin takdirini kazanmıştır.

Bütün arkadaşlarımıza hayatta uyanık olmalarını ne kadar tavsiye etsek yeridir. Eski Yunanlılar fırsatı, uzun saçlı ve gözleri kapalı ve her zaman koşan bir kız şeklinde tasvir ederlerdi. Bu güzel tasvirde ne kadar derin bir mana mündemiçtir. Filhakika fırsat her zaman koşan ve gittiği yeri bilmeyen bir köre ne kadar benzer? Maharet ve muvaffakiyet, o koşan fırsatın önüne çıkıp saçlarından yakalayabilmektir. Bütün arkadaşlarımızın müteşebbis ve uyanık olduklarına şüphemiz yoktur. Her birinin hayatta muvaffak olmalarını bütün samimiyetimizle arzu etmekteyiz fakat dediğimiz gibi daima ve her zaman uyanık olmaları, her fırsatı kullanmaları şarttır.

Arkadaş

İdarehane: İstanbul'da Ankara Caddesi'nde Meserret Oteli karşısında

Her türlü mektup ve havaleler müdüriyet namına gönderilmelidir.

Tablo 18

Abone Şeraiti

Altı Aylık	Senelik
Türkiye: 130	250 kuruş
Ecnebi: 200	400 kuruş

Üç aylık abone kayıt edilmez.

İspiritizma Namındaki İlim İflas Etti

İhbaren Almanya'da yayılan derin ve ciddi tecrübeler neticesinde âlimler ispiritizmanın şarlatanlıktan başka bir şey olmadığını meydana çıkardılar. Bu yazımız bu meraklı meselenin iç yüzünü izah etmektedir.

Ruhların celbine, "ispiritizma" tabir ederler. İspirtizmanın dünyanın her tarafında meraklısı ve taraftarı pek çoktur. Bunların Paris, Berlin, Londra ve New York gibi mühim merkezlerde müteaddit kulüpleri ve hatta gazeteleri vardır. Bu kulüplerde ispiritizma

tecrübeleri yapılır ve elde edilen neticeler mecmuaları vasıtasıyla neşir olunur. Son zamanlarda ispritizma mecmuaları yapılan tecrübelerin ciddiyetinden bahsederek celp edilen ervahın fotoğraflarını dahi derç etmişlerdir. Bundan asırlarca evvel ölmüş adamları ispritizma vasıtasıyla celp etmek ve onları konuşturmak her ne kadar akliselimin kabul edeceği bir şekil değil ise de elde edilen müteaddit fotoğraflar karşısında herkes düşünmek ve kanmak mecburiyetinde kalıyordu. İspirtizma mütehassısları bütün tecrübelerini karanlık odada yaparlar ve katiyen aydınlığa müsaade etmezler. Herkesin şüphesi de bu karanlık meselesinden doğmaktadır. Akliselim sahipleri diyorlar ki: Mademki ervah mevcuttur ve bunu getiriyorsunuz hatta fotoğrafını bile alıyorsunuz o hâlde ne için tecrübelerinizi karanlık odada yapıyorsunuz? Buna ispritizmacılar şu cevabı veriyorlar: Ervah aydınlıktan hoşlanmaz ve aydınlık odadan kaçır. Bundan dolayı bütün tecrübelerimizi karanlıkta yapmak mecburiyetindeyiz.

Geçen sene Londra'da dünyanın her tarafından gelen âlimler huzurunda büyük bir ispritizma kongresi yapıldı ve ispritizma müspet bir ilim olarak ekseriyet tarafından kabul edildi. İlim sahasında çok ileriye gitmiş olan Alman profesörleri ispritizmanın bir ilim olamayacağını ileri sürdüler ve geçenlerde mütehassıs bir ispritizmacı celp ederek tecrübeler yaptırdılar, arız ve amîk tetkikata koyuldular. Neticede ispritizmanın bir şarlatanlıktan başka bir şey olmadığını meydana çıkararak ispritizmacıları iflas ettirdiler. Alman profesörlerinin huzurunda yapılan tecrübelerle iştirak eden bir gazeteci ihtisaslarını şöyle naklediyor:

Hafif bir elektrik lambası ile aydınlanan nim karanlık bir salonda toplandık. İspirtizma tecrübelerini kontrol etmek isteyen profesörler ön sıraları işgal ettiler. İspirtizma mütehassısı karşımızda bir iskemleye oturdu ve manyetizma vasıtasıyla ervahı celp edeceği medyumunu hepimize takdim etti. Bu yirmi beş, otuz yaşlarında bir genç idi. İspirtizmacı eli ile havada bazı hareketler yaparak genci uyuttu. Ortalıkta hiç ses yoktu. Yalnız mütehassısın uyuyan gence bazı emirler veren sesi işitiliyordu.

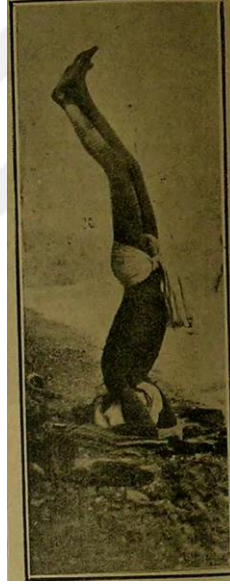
Gencin etrafında birdenbire fosfora müşabih aydınlıklar peyda oldu. Bu aydınlıklar yavaş yavaş el ve kol şekilleri alarak havada hareket etmeye başladılar. Hepimiz hayret içinde idik. Ben kendi hesabıma ispritizmanın kuvvetine inanmaya başlamıştım. İspirtizmacı yüksek sesiyle karanlıkta hepimize hitap ediyordu:

— İşte gelen ruhları görüyorsunuz. Bunlar gaipten gelen ziyaretçilerdir.

O aralık, birdenbire yanımda iskemlesinde sabırsızlık alametleri gösteren Profesör Makener cebinden kocaman bir elektrik lambası çıkararak ervahın hareket etmekte olduğu noktaya doğru tevcih etti. Ortalık aydınlanmıştı.

Gördüğümüz manzara hayretengiz idi. Bize ervah diye gösterilen şekiller değneklerin ucuna bağlanmış fosforlu iskelet parçalarından, suni ellerden başka bir şey değil idi. O esnada ispritizmacının hâli görülecek bir şeydi. Zavallı adam mosmor kesilmiş, Profesör Makener'in yüzüne gözlerini dikmiş, yiyecek gibi bakıyordu. Bittabi meselenin iç yüzü bu suretle meydana çıktıktan sonra profesörler tecrübelerin devamında lüzum görmediler ve karanlığın kerametini anlayarak ispritizmanın şarlatanlık olduğuna müttefiken karar verdiler.

Hint Fakirlerinden Biri Daha...

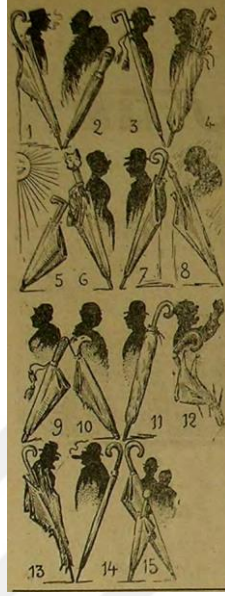

Şekil 218. Hint fakiri

Vücudunu Nirvana'ya nezreden bu fakir aylarca yemeden, içmeden bu vaziyette kalır ve hiç kıpırdanmaz. Hindistan'da bu suretle harika gösteren insanlara çok tesadüf edilir fakat fen, bu fakirlik keyfiyetinin basit bir irade meselesinden başka bir şey olmadığını iddia ve izah ediyor.

Bu Şemsiyeler Kime Aittir?

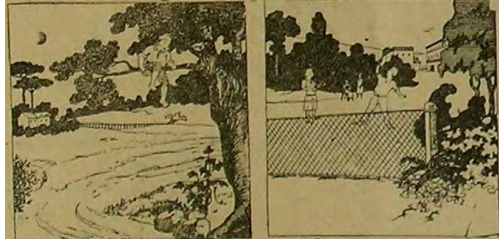
Bir yerde sahipsiz bir şemsiye bulursanız bu şekilleri gözünüzün önüne getiriniz. Sahibinin ne biçim adam olduğunu anlarsınız.

Şekil 219. Şemsiyeler

1. Hasköylü bir dekanın şemsiyesi.
2. Şişli’de oturan bir hanımefendinin şemsiyesi.
3. Beyoğlu’nda piyasa eden beyefendinin şemsiyesi.
4. Köy imamının şemsiyesi.
5. Boğaziçi’nden bir küçük hanımın şemsiyesi.
6. Himaye-i hayvanat azasından birinin şemsiyesi.
7. Mütেকait kâr-ı kadim bir memurun şemsiyesi.
8. Eski kafalı bir hanımın şemsiyesi.
9. Şişli’de oturan bir küçük hanımın şemsiyesi.
10. Samatyalı bir Ermeni dudunun şemsiyesi.
11. Kılıbık bir adamın şemsiyesi.
12. Dayak atmış veya dayak yemiş bir adamın şemsiyesi.
13. Dilencinin şemsiyesi.
14. 15. Asri beyefendi ile hanımefendinin şemsiyesi.

Dikkat Hassasına Mâlik misiniz?

Şekil 220. Tenis oynayan genç

Yukarıdaki resimlerden sağdaki tenis oynayan bir genci gösteriyor. Acaba bu gencin tenis oynadığı arkadaşı nerede?

Soldaki resim de kuş yuvalarını aramak için ağaca çıkan bir yaramazı gösteriyor fakat ondan evvel ağaca bir kedi çıkmıştır. Bu kediye bulabilir misiniz?

Sahne Hayatı Kadınları En Ziyade Yıpratan Bir Hayattır

Mistinguett diyor ki: Gençliklerini uzun müddet muhafaza etmek isteyen kadınlar sahne hayatından uzak yaşamalıdır!

Avrupa’da vücuda getirilen istatistiklere nazaran kadınları tahrip eden ve erken ihtiyarlatan hayat, sahne hayatıdır. Bu mevzu hakkında Paris’in en meşhur artisti Mistinguett’in bir Fransız gazetesinde intişar eden bir makalesini neşrediyoruz. Mistinguett, iddiasına rağmen taravetini şayan-ı hayret derecede muhafaza etmeye muvaffak olmuş bir sanatkârdır. Altmış yaşına yaklaşmış olmasına rağmen sahnede otuz yaşında bir kadın tesiri yapmakta ve etrafına pek çok perestîşkâr toplamaktadır fakat şunu da söylemek icap eder ki bu müstesna artist günün tam dört saatini güzellik müesseselerinde geçirmekte ve her sabah süt banyosuna girmektedir.

Mistinguett diyor ki:

— Bir istatistik meraklısının en ziyade yıpranan kadınların sahne kadınları olduğunu iddia etmesini ben çok doğru buluyorum. Yirmi beş senelik sahne hayatımda bu meslek uğruna taravetlerini mahvetmiş yüzlerce sanatkâr tanıdım. Yüzlerine bakılamayacak derecede füsunkâr, çiçek gibi taze güzelliklerin birkaç sene içinde solup döküldüklerine şahit oldum. Nasıl solmasınlar ki? Sabahlara kadar barlarda, kafeşantarlarda bütün hayatlarını geçiren bu biçareler ancak gündüzleri evde birkaç saat uyuyabilmektedirler. Bir sanatkâr kadın gece uykusundan ebediyen mahrumdur. Bu yüzden her gün biraz daha ziyade beyazlaşan

rengini ancak suni renkler sayesinde idame etmeye muvaffak olmaktadır. Kazanılan para ve şöret bu uğurda kaybedilen sıhhat ve neşeyi telafiden çok uzaktır. Unutmayalım ki sahne hayatı güzellikle beraber neşeyi de beraber alıp götürür. Sahnede

Mabadı 11'inci sahifede

Dünyanın En Mühim Cinayet Merkezi: Chicago Şehri

Rakip bir cemaatin kurşunuyla telef olan Chicago'nun en meşhur çetecilerinden Antonio Lombardo hastanede can çekişirken diyor ki: "Beni kimin öldürdüğünü bilmiyorum, bilsem de söylemem."

Amerikan zabıtası Chicago'da güpegündüz bankaları soyan çetecilerden bizardır ve pek çok soygunculuk vakaları karşısında alenen izhar aczetmektedir.

Chicago şehri son on sene zarfında canilerin payitahtı unvanını almıştır. Gün geçmez ki Chicago şehri büyük bir cinayete, şümüllü bir soygunculuğa sahne olmasın.

Chicago şehrinin bu hususiyeti nereden geliyor? Buna muhtelif sebepler zikredilebilir. Evvela dünyanın her tarafından gelen işsiz, serseri ve sabıkalı gürhunun bilhassa hayatın kolay kazanıldığı bu şehirde toplanmaları, saniyen en büyük ticarethanelerin, bankaların Chicago'yu merkez ittihaz etmeleri revolverine sarılarak servet edinmek isteyenlerin iştihasını artırmaktadır.

Dünyanın en mükemmel zabıta teşkilatına malik olduğunu iddia eden Amerika emniyet umumiye idaresi bile Chicago'yu istila eden şerirlerden bizar olmuştur. Amerikan polisinin izhar aczetmesi bu canileri, katilleri bir kat daha azdırmıştır. Chicago'da bu şerirlerin müteaddit kulüpleri ve çok nüfuzlu bir de reisleri vardır. Bu reis apaş kralı unvanını taşıyan Alphonse Capone isminde çok yaman bir insandır. Alphonse Capone'nin Antonio Lombardo isminde kendi gibi yaman bir de kardeşi vardır. Chicago zabıtasını mütemadiyen uğraştıran, terleten bu şerirlerden Antonio Lombardo geçenlerde esrarengiz bir surette katledildi ve Chicago zabıtası bu suretle derin bir nefes almaya muvaffak oldu. Bir türlü yakayı ele vermeyen bu meşhur caninin bir cinayete kurban gitmesi Amerika'da derin bir heyecan uyandırmıştır. Elde edilen ipuçları, Lombardo'nun diğer bir caniler kulübünün rekabetine kurban gittiğini meydana çıkarmaktadır. Gerek Alphonse Capone gerek Antonio Lombardo aslen İtalyan'dırlar. Sicilya'dan gelerek cinayetlerine Chicago'yu

merkez ittihaz etmişler ve etraflarına soygunculuğa müsait hapishane kaçaklarını toplayarak esaslı bir teşkilat vücuda getirmişlerdi. Ekmeği elinden alınan diğer bir kumpanyanın gizli faaliyeti bu şebekenin en mühim azasından birini ortadan kaldırmış oluyor.

En son gelen Amerikan gazetelerinden iktibas ettiğimiz meraklı malumatı derç ediyoruz:

Teşrinievvelin birinci günü akşamı Chicago'nun en işlek caddesi olan Univer Caddesi müthiş bir cinayete sahne oldu ve polis idaresinin senelerden beri taharri edip ele geçiremediği meşhur Antonio Lombardo yanında iki muhafızı olduğu hâlde birbiri arkasına 38 sistemi otomatik bir tabancadan atılan on altı kurşunla katledildi. Hadiseden tam üç dakika sonra vaka mahalline yetişen motosikletli bir polis müfrezesi Lombardo'yu can çekişir bir vaziyette kaldırdılar ve müdâvât-ı evveliyesi icra edilmek üzere hastaneye naklettiler.

Aldığı kurşun yaralarından yarım saat sonra teslim-i ruh eden Lombardo müddeiumumiye'nin suallerine evca ile kıvranmakta olduğu hâlde şu cevabı vermiştir:

— Ben kazancıma teşrik etmek istemediğim rakiplerimin kurbanı olarak ölüyorum. Kurşunları arkadan yediğim için kim tarafından vurulduğumu bilemiyorum, bilsem de ismini söylemem, demiştir.

Bu canilerin birbirlerini ele vermemek hususundaki azimleri şayan-ı hayrettir. Emniyet-i umumiye müdüriyetinin icra ettiği tahkikata nazaran Lombardo ve kardeşi Capone muhasım taraf erkânı tarafından çoktan beri takip edilmekte idiler. Bunları öldürmek için aldıkları tertibat hiç semere vermemiş ve arkalarına koydukları adamlar birer birer Lombardo'nun tarafına geçmişlerdi.

Nihayet St. Louis şehrinden hapishane firarisi Ralphie isminde biri celp olunarak 25.000 dolar mukabilinde Lombardo ile Capone'nin üzerine saldırılmış idi fakat tam zamanında revolverine sarılan Capone ilk kurşunda Ralphie'i yere sermiş idi.

Hayatlarının tehlikede olduğunu anlayan bu iki kardeş o zamandan beri cinayet piyasasından çekilmişler ve izlerini belli etmeden gizlenmeye muvaffak olmuşlardı.

Lombardo'nun rakip kurşunu tarafından öldürüldüğüne şüphe etmeyen Chicago zabıtası katilin izini henüz bulamamışlardır. Üç milyonluk kesif bir nüfusa malik olan Chicago'da ipucu yakalamak kolay değildir ve katilin yakalanmak ihtimali de pek zayıftır.

Chicago’da bu gibi vakalara çok sık tesadüf edilir. Bilhassa kalabalık caddelerde güpegündüz bankaları soyan çetelerin soğukkanlılığı şayan-ı hayrettir. Bunların sistemi basittir. Herkesin işinden çıkıp yemeğe gittiği bir saatte sokakların fevkalade kalabalığından bilistifade soyacakları bankanın önünde bir bomba patlatırlar. Polislerin koştuğu, halkın birbirine girdiği bu esnada kendilerine taharri memuru süsü vererek kalabalığı yararlar ve bankaya dâhil olurlar. İş anlaşılınca kadar bankanın kasaları boşanır ve çeteciler geldikleri gibi cepleri dolu olduğu hâlde halkın arasına karışarak savuşurlar.

İşte dünyanın en mükemmel polis teşkilatına malik olduğunu iddia eden Amerikalıların polis teşkilatı bu soygunculuk vakalarına mâni olmaktan âcizdir. Ecnebileri bile hayrette bırakan Türk polisi hiç şüphesiz Amerikan polisine nazaran daha mahirdir.

Geçen sene İstanbul’u ziyaret eden Amerika polis müfettişi bile otomobilde bıraktığı para cüzdanını yarım saat zarfında bulup iade eden Türk zabıtasını hararetle tebrik etmiş ve teşkilatının mükemmeliyetine hayran olmuştu.

Şekil 221. Karikatür 83

Komisyoncu — Portatif bir yazı makinesine ihtiyacınız olup olmadığını soracaktım.

Patron — Teşekkür ederim. Portatif makinem de var makinecim de...

8’inci Sahifeden Mabat

Gülen, oynayan, çılgın bir neşe saçan sanatkârların ruhlarını tahlil eden olsa onların ne kadar yıpranmış bir gönül taşıdıklarını kolaylıkla anlar.

Bilhassa barlarda icra-yı sanat eden kadınlar gençliklerine çok erken veda etmek mecburiyetindedirler. Henüz yirmi beş yaşında olduğu hâlde kırk yaşında bir kadının bezginliğini omuzlarında taşıyan pek çok sanatkâr tanırım.

Bu biçarelerin ekserisi neşelerini şampanyanın uyuşturucu kuvvetine medyundurlar. Benim gibi kazandıkları servetle her türlü istirahatlerini temin etmiş olan birkaç artist istisna edilecek olursa eksik şerait-i hayatiye içinde genç yaşında ihtiyarlamaya mahkûm olan bu güzel vücutlara acımamak elden gelmez.

Mistinguett'in ifadesinden anlaşılacağı vecihle sahnenin yıprandırıcı hayatından müşteki olmayan hemen hiçbir sanatkâr mevcut değildir. Bittabi sinema sanatkârları bu zümreye dâhil değildirler. Onlar binnisbe çok az yorulan ve bu yorgunluklarını sinema kumpanyalarına avuç dolusu para ile ödeten mahluklardır.

Mahkemede Bir Vaka

Geçenlerde Berlin sulh mahkemesinde çok tuhaf bir vaka olmuş ve heyet-i hâkimeyi çok müşkül bir mevkie sokmuştur.

Elena isminde bir genç kız bir dükkândan dantela çalmak töhmetiyle sulh mahkemesine verilmiş. Mahkeme salonuna girer girmez nişanlısını sâmiin arasında gören genç kız heyet-i hâkimeden şu ricada bulunmuş:

— Efendim, salonda nişanlım bulunuyor. Ben onun huzurunda katiyen isticvap edilmeye razı olamam. Lütfen nişanlımın mahkeme salonunu terk etmesini kendisine tebliğ ediniz.

Heyet-i hâkime bu talebi isaf edemeyeceğini bildirmiş ve kızı nişanlısının huzurunda isticvap etmekte ısrar etmiş. Bunun üzerine kız dediğini yaptırmak için herkesin ortasında soyunmaya başlayınca çırılçıplak bir maznun karşısında kalan heyet-i hâkime bütün sâmiine salonu terk ettirmiştir. Bu suretle güzel Elena maksadına muvaffak olduktan sonra heyet-i hâkimenin suallerine cevap vermiştir.

Serdar-ı Sipehnin Oğlu

Şekil 222. En genç veliaht

Yukarıya resmini derç ettiğimiz genç, İran şahı serdar-ı sipehnin oğlu ve dünyanın en genç veliahdıdır.

Sanat Sayfası⁸²

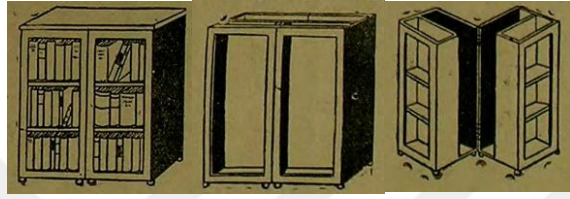
Sevgili Arkadaşlar,

Pek çoklarınız “arkadaşlığımıza” güvenerek bir sanat sahifesi açmamızı istediniz. Sizlerden aldığımız müteaddit mektuplar bu arzunun pek şedit olduğunu bize hissettirdi. Arkadaş’ınız bu arzunuzu kıramazdı ve pek çok sanat meraklısı arkadaşlarını memnun etmek için işte size bu sanat sahifesini açıyoruz.

Bu sahifenin muharrirliğini yapacak olan muharririmiz Berlin Sanayi Mektebinden mezun ve Almanya ile Amerika’nın müteaddit ve muhtelif sanat atölyelerinde atölye müdürlüğü etmiş kabiliyetli ve çok malumatlı bir arkadaşımızdır. Size her hafta bütün sanatların her şubesine ait hepinizin anlayacağı şekilde resimli malumat verecektir. Bu haftanın mevzularından da anlayacağınız vecihle bu malumat sizin hayat bilgilerinizi ziyadeleştirmiş olacak ve boş vaktinizi istifadeli ve eğlenceli bir surette geçirmenize vesile olacaktır. Avrupa’da her gencin elinden pek çok şey gelir. Eve lazım olan pek çok eşyayı kendi imal eder. Kırıkları, dökükleri kendi tamir eder ve yerine koyar. Bu suretle evinin hem efendisi hem de ustasıdır.

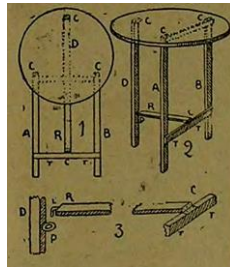
⁸² Yirmi bir numaralı nüshadan itibaren başlık yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Her hafta Arkadaş'ın sanat sahifesini takip ederek elimizi sanata alıştıralım. Bunlar zannedildiği gibi güç değildir. Bir Alman darbimeseli “Bir çivi çakabilenin elinden her şey gelir.” der. Biraz mümarese ile siz de çok güzel şeyler yapabilirsiniz. Yapmasanız bile mütalaasından istifade ediniz. Bu bilgilerden bugün değilse bile yarın muhakkak surette istifade edebiliriz. Arkadaş'ın koleksiyonunu toplayan arkadaşlarımız emin olsunlar ki her hafta bu sahifelerde neşredilecek istifadeli bilgiler birkaç sene sonra kıymetine paha biçilemeyen bir hazine olacaktır. Türk mecmualarının içinde ilk defa olarak bir sanat sahifesi açmış olmakla Arkadaş cidden arkadaşlığını ispat etmiş oluyor.

Şekil 223. Gizli kütüphane

İçimizde her şeyimizi karıştıran çocuklardan, yaramaz kardeşlerden bizar olmayan yoktur. Bunlardan gizli tutmak istediğimiz kıymetli kitaplarımızı ve mektuplarımızı saklamak için gizli kütüphaneden başka vasıta yoktur. Muhtelif şekilde resimlerini derç ettiğimiz bu kütüphaneleri hepimiz evde imal edebiliriz. Resimde görüldüğü vecihle bu kütüphane gayet basit ve güzel bir şekildedir. Kitap raflarının arka tarafı boştur ve kütüphanenin üst kapağı kaldırılınca gizli tertibat meydana çıkar. Gizli tertibattan kolaylıkla istifade etmek için kütüphane resminde görüldüğü gibi menteşeler vasıtasıyla ikiye bükülebilmektedir. Bu kütüphanenin genişliği 80 santim ve derinliği otuz beş santim olabilir.

Şekil 224. Portatif bir masa

Menteşeli tertibatı sayesinde portatif bir hâle gelen bu masanın imali son derece basittir. Planını muhtelif şekillerle tespit ettiğimiz bu masa hakkında fazla tafsilat vermeye lüzum görmüyoruz. Zeki arkadaşlarımız bunun ne surette imal edilebileceğini ilk nazarda anlamışlardır. Bu masanın nakli pek külfetsiz olduğu için kır âlemlerine iştirak edenler bu masadan son derece istifade edebilirler.

Şekil 225. Prese makineleri

Sacdan veya tenekeden mamul yani kutu, yağdanlık, kürek, huni lamba ve emsali gibi Avrupa'dan gelen eşyanın ucuzluğunu görerek pek çok defalar hayret etmişizdir. Üzerlerinde o kadar el emeği taşıyan bu şeylerin gümrük resmi verdikleri hâlde beş on kuruş gibi cüzi bir meblağ mukabilinde satılması cidden şayan-ı hayret değil midir? Fakat bunların nasıl imal edildiğini öğrendiğimiz zaman bu hayretimiz derhâl zail olur. Zannedildiği gibi bunlar el emeği ile vücuda gelen şeyler değildir. Bu tenekeden, çinkodan veya sacdan şeylerle işçi uğraşmaz ve üzerlerine göz nuru dökmez. Bunlar hususi kalıplar vasıtasıyla presede imal edilirler. Preseye bir taraftan teneke veya çinko parçası konur, diğer taraftan mamul eşya şeklinde alınır. İcap eden lehimler de yine kendi kendine otomatik bir tarzda aynı makine tarafından vaz edilir. Resimlerini derç ettiğimiz resimler prese vasıtasıyla elde edilen eşyanın başlıcalarıdır.

Şiir⁸³

Minyon

Akşam, silindi yollar,
Hicran bakışlı Minyon.
Kalplerde esti ruzgâr,
Güller sarardı en son

⁸³ Şiirin tamamı yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Renkler sarardı bitti,
Yorgun edalı genç kız.
Şen kuşlar uçtu gitti,
Göklerde söndü yıldız.

Akşamlar oldu şimdi,
Al güller açtı karda,
Otlarda soldu şimdi,
İssız kalan civarda.

Mahzun bakışlı Minyon
Akşamlar oldu en son.
Salih Zeki

Bisiklet Şampiyonu Bir Ayı

Şekil 226. Bisiklet üstünde ayı

Köpeklerin dans ettiklerini, maymunların pipo ile tütün içtiklerini, fillerin çocuk dadılığı ettiklerini işitmiş veyahut resimlerini görmüştük fakat iri cüsseli bir ayının bir bisiklete binerek sokak sokak dolaştığını hiç hatırmıza getirmemiştik. Yukarıya derç ettiğimiz resim dünyanın en kaba hayvanı addedilen ayıyı bir bisiklet üstünde kemal-i cesaretle dolaşırken gösteriyor. Bu ayı Almanya'nın hayvanat bahçelerinde terbiye edilmiştir.

Arkadaşlarla Baş Başa

Askerî Sanayi Mektebinden Remzi Bey'e:

Gözlük ihtiyarlığın alameti olamaz. Üç yaşında bir çocuk dahi gözünden rahatsız olursa gözlük takar. Uzağı görmeyenlere miyop derler. Bu ekseriya fazla çalışan gençlerde olur. Gözlük takan ihtiyarların hastalığı başkadır. Onların göz hastalığına hipermetrop⁸⁴ derler. Onlar yakını göremezler. Hâlbuki miyop olan gençler uzağı göremezler. Gözlüğü çıkarmasanız gözünüzün sıhhati için daha iyidir.

İmalat-ı Harbiyeden Timur Naci Bey'e:

1. Mecmualar ders haricinde okumak içindir. Mamafih mektepte okuyorsanız müdüriyetin men etmesi tabiidir. Bu emir Arkadaş mecmuasının zararına dahi olsa sizin dersleriniz itibarıyla istifadenizi muciptir.
2. Tarihî romanlar tarihî vakaların uydurularak şişirtilmesinden vücuda gelmektedir. Tarihî romanlardan tarih öğrenmek istemek gülünç olur.

İstanbul Lisesinde M. N. Efendi'ye:

Zaman ile o kızı unutursunuz. Çok üzülmeiniz. Onu düşünmekten bir şey çıkmaz. Sonra tahsilinizden geri kalırsınız.

...

Yeni yazıya aşına bir genç arkadaş iş aramaktadır. İş tevdi etmek isteyenler devlet matbaasında Mükerrrem Bey vasıtasıyla İhsan Bey'e müracaat edebilirler.

Bursa'da Muharrem Rahmi Bey'e:

Lütfen şimendifer mektebinin müdüriyetine tahriren müracaat ediniz. Size lazım gelen şerait-i programı ve tafsilat gönderirler. Cevap için bir de pul lef ederseniz daha iyi olur.

Tekirdağ'ında Ali Remzi Bey'e:

1. İstanbul'da bir ahabınız vasıtasıyla İş Bankası'nın kumbaralarından bir tane tedarik etmenizin imkânı vardır.
2. Markalı zarf ve kâğıtlarda yalnız bir tek marka vardır.

⁸⁴ Dergide "İpermetrop" şeklinde yazılmıştır.

3. Çok yeni bir surette yeni yazmayı öğreten ve bir tek defterden ibaret bir rehber hazırlamaktayız. Bu rehber şimdiye kadar çıkan bütün rehberlerin en güzeli ve en mükemmeli olacaktır. Bu rehberimiz vasıtasıyla yazınızı düzeltebilirsiniz.

Turgutlu Kasabasında Kemal Bey'e:

İstanbul'dan bir yazı makinesini yüz elli liraya kadar tedarik edebilirsiniz. Yazı makinesi ile günde bir, iki saat çalışmak şartıyla iki ayda gayet seri yazı yazmasını öğrenebilirsiniz. Yazıyı öğrenmeniz için Turgutlu'yu terk etmenize lüzum yoktur. İmkânı varsa bir yazı makinesi tedarik ediniz.

Bergama'da Dağıstanlı Arslan Bey'e:

Elinizdeki eski Alman evrak-ı nakdîyesinin maalesef hiçbir kıymeti yoktur.

Kadıköy'ünde İsmail Attila Bey'e:

1. Napolyon'un mezarı Saint Helena Adası'ndadır fakat bu mezar boştur. Cesedi bundan altmış sene evvel Fransa'dan Invalides Sarayı'na nakledilmiştir.
2. Cilt bezini ve cilt kâğıdını yeni postane sırasında Fratelli Haim müessesesinden tedarik edebilirsiniz. Kitaplarınızı Babıali Caddesi'ndeki mücellitlere beş, on kuruş mukabilinde kestirebilirsiniz.
3. Sabredersiniz çünkü sabrın sonu selamettir.
4. Mekteplerde Galatasaray – Fenerbahçe fırkalarının mevcudiyetini ehemmiyetle telakki etmek doğru değildir. Kulüp taraftarlığı vatandaşlık hissini izale edemez. Mamafih kulüpçülüğe fazla ehemmiyet vererek derslerini ihmal etmek de caiz değildir.
5. Gönderdiğiniz grup gelmiş olsaydı tab ederdik. Demek oluyor ki elimize vasıl olmamıştır.

Para Toplamak İsteyen Gence:

1. Görmüş olduğunuz nüshalar iade nüshalarıdır ki bir kısmını koleksiyon için alakonduktan sonra mutabakası fûrûht edilmektedir.
2. Bu sualiniz muğlaktır. Bize bu tarzda sualler sormasanız daha iyi olur.
3. En iyi marka saatler: Longines, Zenith ve Doxa saatleridir. Bunlardan başka “Break” ve “Philippe Patek” marka saatler vardır. Bunlar İstanbul'da mevcut değildir. Fiyatları çok yüksektir.

Sarıyer’de M. Hanım’a:

Şirket-i Hayriye’nin sizin gibi mekteplilere paso vermemesine hayret ettik fakat elimizden bir şey gelmez. Bu idarenin keyfine bağlı bir meseledir.

Ordu’da Mesut Bey’e:

1. Kalem mecmuasının eksik nüshalarını piyasadan tedarik edemezsiniz. Mevcudu kalmamıştır. Karagöz sermuharri Orhan Seyfi Bey’e müracaat ediniz.
2. “Aşkın Alevleri” eserini yazan Esat Mahmut Bey’dir. Mahmut Yesari Bey değildir.
3. Celal Nuri ve Sedat Nuri Beyler kardeşirler. İbnü’l Refik Ahmet Nuri Bey ve Reşat Nuri Bey kardeş değildir.
4. Aynı zat değildir.

Haydarpaşa’da Hareket Mektebinde Mehmet Ali Bey’e:

1. Teveccühünüze teşekkür ederiz. Arkadaş’ınızı arkadaşlarınıza ne kadar propaganda yaparsanız tekâmülümüz de o nispette artar.
2. Eksik nüshalarınızı mektup derununda göndereceğiniz beşer kuruşluk posta pulu ile tedarik edebilirsiniz. Mektubunuzu alır almaz derhâl irsal ederiz. Ayrıca posta ücreti göndermeye lüzum yoktur.
3. Abone tebdili hiçbir masrafa tabi değildir. Bir kartla yeni adresinizi ihbar edince göndeririz.
4. Mesleğiniz çok güzel bir meslektir. Muvaffak olmanızı samimiyetle temenni ederiz.
5. Arkadaşlarınızla beraber çıkaracağınız fotoğrafları memnuniyetle derç ederiz.

Ankara’da Mehmet Emin Bey’e:

Mevzubahis ettiğiniz gazete tatil-i neşriyat etmiştir.

İzmir’de: S. Bey’e:

1. Muhtelif marka yazı makineleri mevcuttur. Bunların imalatına göre 120 liradan 250 liraya kadar tehalüf eder.
2. Şapirograf yazıyı teksir için balık peltesinden mamul bir muşambadır. Emirler Çarşısı’nda küçük bonmarşede size fazla malumat verebilirler.
3. Zeytinyağının asidini kimyager anlayabilir. Hırdavat satan dükkânlarda bunun aletini bulmak kabildir.
4. Memleketimizde mermer istihsalatı vardır.

5. Lübnan, Fransa idaresinde ve Suriye hükûmetine tabi bir hükûmettir. Bir buçuk milyon kadar bir nüfusa maliktir.
6. Kuyudan arzu ettiğiniz gibi su istihsal etmek için elektrik motoruyla mücehhez bir tesisata ihtiyaç vardır. Bu çok masraflı bir tesisattır.

Demirci'de Arif Bey'e:

1. Mezkûr gazete satışısızlıktan ve revaçsızlıktan tatil-i neşriyat etmiştir. İdarehanesine müracaat ediniz.
2. İmzanız müsabakaya edhâl edilmiştir.

Mersin'de Ömer Lütfü Bey'e:

Vedat Urfi Bey, Mısır'dadır. Adresini bilemiyoruz.

Müsabakamızın Neticesi - Mabat

Yüz Kuruluşluk Kitap Kazananlar:

Gelenbevi Orta Mektebi altıncı sınıf talebelerinden 76 numaralı Haydar Bey. İzmit: Marmaris Bahri Liman Kumandanlığı bölük emini Vahdettin Bey. Galatasaray Lisesi talebesinden 1011 Vedat Kadri Bey. Erenköy: Ethem Efendi Caddesi'nde 135 numarada Muazzez Hanım. Aksaray: Yusuf Paşa Mektep Sokak 10 numarada Reyan Hanım. Kadıköy: Nail Bey Sokak 10 numarada Nadir Cevat Bey. Beşiktaş: Aziziye Caddesi 84 numarada Raife Reşat Hanım. Şişli: Terakki Lisesi 8'inci sınıf talebesinden 63 Reşat Ali Bey. Amasya: Singer dikiş makineleri kumpanyası mehasibi Abdulaziz Bey. Ankara: Umum Jandarma Kumandanlığı muhasabe müdüriyeti ikinci sınıf tetkik memuru Hüseyin Adnan Bey. Sivas'ta diş hekimi Yüzbaşı Vehab Bey. Ankara: devlet demiryolları müstahdeminden Ali Haydar Bey. Nişantaşı: İhlamur Caddesi Mehmet Paşa konağında Kadri Paşa kerimesi Belkıs Hanım. Kayseri: Saraçlar çarşısında arzuhâlcî Hakkı Efendi vasıtasıyla Sabri Bey. Antalya: Yenikapı'da 59 numaralı hanede Mukadder Mazhar Hanım. İzmir Amerikan Kolej talebelerinden Yusuf Ziya Nebi Bey. Fatih: Yenihamam Mahallesi'nde 70 numaralı hanede Samiye Hanım. Maltepe: Askerî Lisesi talebelerinden 295 Osman Fahir Bey. Samsun: İş Bankası sigorta acentalığı şefi Tarık Murat Bey. Zonguldak: maadin müdüriyet-i umumiyesinde Kâtip Tefik Bey. Taksim: Dutağacı Sokak Refik Bey Apartmanı'nda 3 numarada Nilüfer Refik Hanım. İmalat-ı Harbiye

Sanayi Mektebi üçüncü sınıf talebesinden 425 Cemal Bey. Karadeniz Ereğli'sinde tütün inhisar idaresi ziraat memuru Hikmet Bey. Fatih: askerlik şubesi yazıcılarından M. Seyfettin Efendi. Büyükada: Nizam Caddesi, Meşrutiyet Mahallesi Taşcıoğlu Yavanaki'nin 8 numaralı hanesinde Hale Hanım.

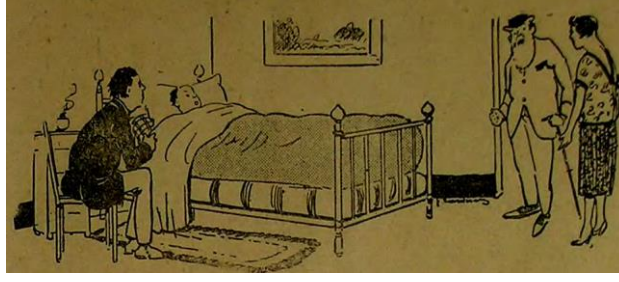
Son

Müsabakamızda kazanan arkadaşlarımızın son listesini bu hafta neşrettik. Bu suretle esamisini neşrettiğimiz arkadaşlarımızın kaffesi hediyelerini almış bulunuyorlar. Yukarıda esamisi neşredilen arkadaşlarımızdan İstanbul'da bulunanlar doğrudan doğruya idarehanemize müracaat ederek hediyelerini almalıdırlar. Taşrada bulunan arkadaşlarımız 15 kuruşluk posta pulu gönderdikleri takdirde hediyeleri derhâl adreslerine gönderilecektir.

Arkadaş Ciltleri

Koleksiyonumuzu toplayan arkadaşlarımıza koleksiyonlarını bozulmadan saklamak ve bilahare ciltletmek üzere mükemmel cilt kapakları imal ettirdik.

Ciltler kalın mukavva üzerine, sırtları bezli ve çok sağlam olarak imal edilmiştir. Kapak tarafında ve sırtlarda ayrıca “Arkadaş” ibaresi, cilt numarası, senesi yıldız ile tab edilmiştir. Bugünden itibaren bütün arkadaşlarımız ciltleri idarehanemizden tedarik edebilirler. Fiyatı idarehanemizde 25 kuruştur. Posta ile beraber 30 kuruştur. Anadolu'ya irsal edilecek ciltlerin bozulmadan ve kırılmadan vasıl olabilmeleri için suret-i hususiyede kalın mukavvalara sarılı olarak irsal edilmektedir. Ciltlerin ücretini arkadaşlarımız 30 kuruşluk posta pulu olarak dahi gönderebilirler.

Şekil 227. Patavatsız efendi hasta bir dostunu ziyaret ediyor

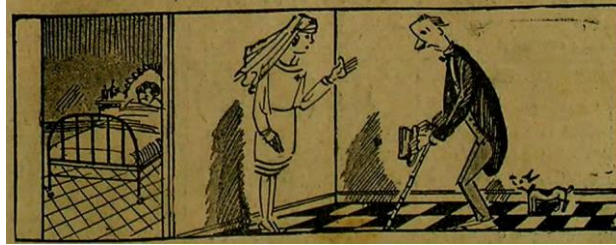
Patavatsız efendi — Bu doktorlar da söylediklerini bilmiyorlar. Hastaya “İyi olacaksın.” diyor. Bana da “Yaşamastından ümit kestim.” diyor. Hangisine inanmalı bilmem ki?

Şekil 228. Karikatür 84

Kadın — Güzellik saadeti temin etmez.

Erkek — Ben de bu fikirdeyim ve onun için sizin dest-i izdivacınıza talip oldum.

Şekil 229. Hastanede

Hasta bakıcı — Kayınvalideniz ameliyattan sonra bayıldı. Ayılması için çok uğraştık.

Damat — Keşke zahmet etmeseydiniz.

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş No 22⁸⁵

Nushası 5 kuruş

21 Teşrini Sani 1928

Her hafta çarşamba günleri neşrolunur resimli mecmuadır.

Şekil 230. 22. sayı kapak fotoğrafı

Jak Dempsey rolünü ezberlerken. Tafsilatı iç sayfalarımızda.

Arkadaşça Konuşalım

Yaşamak Zevki

Ekserimiz hayatı ağır bir yük olarak telakki ederiz. Onun sıkleti altında omuzlarımızın çöktüğünü, mecalimizin tükendiğini hissederiz.

Arkadaşlar! Hepimiz dünyaya yaşamanın zevkini tatmak için geldik. Bu ihtiyacı hepimiz hissederiz fakat bu arzumıza nadiren muvaffak oluruz.

⁸⁵ Kapak sayfası yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Pek çoklarımız yaşamak zevkinin eğlenmekten, para sarf etmekten ibaret olduğunu zanneder. Bu yanlış bir düşüncedir. Sabahlara kadar barlarda eğlenenlerin, dans salonlarında tepinenlerin, israfla dolu mükellef bir hayat sürenlerin hepsine birer birer sorunuz. Hepsi yaşamak zevkini tatmadıklarını size söyleyeceklerdir.

Yaşamak zevkini tadanlar, kendilerinden memnun olanlardır. Yukarıda zikrettiğimiz insanlar kendilerinden memnun olmadıkları için yaşamamanın zevkine varamıyorlardır.

Bu zevki zehirleyen en büyük hatta yegâne amil kıskançlıktır.

O neden yapıyor da ben yapamıyorum endişesi rahatımızı bozan, bizi yaşamak zevkinden mahrum eden müthiş bir mikroptur.

Her şeyde kendinize bir memnuniyet hissesi ayırmaya alışınız arkadaşlar! Hoşunuza gitmeyen şeyleri de güler yüzle karşılayınız.

Dünyada her şeyi hoş görmek sayesinde ki hayatın zevkine varabiliriz.

On beşinci asırda yaşamış olan bir İspanyol feylesofunun şu hikâyesini aklımızdan çıkarmayalım:

1485 senesinde Don Querido isminde milyonlara sahip bir İspanyol prensi varmış. Bu prens güzelliği, serveti ve zekâsı ile herkesi kendisine celp edermiş. Hele İspanya'nın en güzel kadınları bile onun cazibesine dayanamayarak etrafında pervane gibi dönerlermiş. Bu müstesna vaziyetine rağmen her zaman düşünceli ve meysus olan prens, içini kavuran bir derdin tesiri altında yaşamak zevkinden mahrum imiş. Kucağına atılan en güzel kadınları reddeder, her birine kusur bulur hatta maiyetini bile huzuruna kabul etmez imiş.

Bu zevksiz hayata bir nihayet vermek üzere evvela intihar etmeye karar vermiş fakat son dakikada vazgeçerek mükellef saraylarını, servetini, eşyalarını ve elmaslarını terk etmiş ve bir manastıra çekilerek rahip hayatı yaşamaya başlamış.

Aradan beş altı ay geçtikten sonra bir gece hücreğine bir melek girmiş ve:

— Don Querido ben, senin ne kadar yeis ve ümitsizlik içinde bu manastıra girdiğini biliyorum. Ben, seni bu fena akıbetten kurtarmak için geldim. Sana hayatta yaşamak zevkinin esrarını tevdi edeceğim, demiş ve Don Querido'ya bir ayna uzatarak ilave etmiş:

— Bu aynayı al ve her zaman yanında sakla. Yeise kapıldıkça bu aynada yüzüne bak ve gül. O da sana gülecektir. Hayatın zevki her şeyi güler yüzle karşılamakla kabildir. Sen

aynaya bakıp güldükçe etrafını da muhitini de güler yüzlü göreceksin ve mesut olacaksın, demiş.

Don Querido, ertesi gün pürneşe manastırı terk etmiş ve hayata güler yüzle atılarak mesut olmuş.

Arkadaşlar! Bu hikâyenin içinde mündemiç olan derin felsefe hayatta hepimizin desturu olmalıdır. Her şeyi güler yüzle karşıladıkça, müsamahakâr oldukça hayatın da bize güldüğünü ve neşesine bizi de iştirak ettirdiğini göreceğiz.

Kanaat, müsamaha ve güler yüz. İşte yaşamak zevkinin üç mühim amili.

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- Başkalarınınkini ile mukayese etmezsen hayatta mesut olabilirsin.
- Dünyada kafa sükûnetinden daha büyük saadet yoktur.
- Ruhun iyi ise bahtiyar olmak için elinde her türlü vesait var demektir.
- En iyi hayat, en çok faaliyetle dolu olan hayattır.
- Büyük şeyler yaratabilmek için hiç ölmeyecekmiş gibi çalışmak lazımdır.
- Mütemadiyen konuşmak beyhudedir. Sözleri fiil yapmadıktan sonra...
- Faydalı adamları dâhilerle mukayese etmek, yontulmuş taşları elmaslarla aynı mahfazaya koymaya benzer.
- Kesenizin ağzını ne kadar açarsanız açınız. Eğer kalbinizin ağzını açmazsanız diğerlerinin kalbi de size karşı kapalı kalacaktır.
- Hiçbir vakit, örtülü ve duvarlar arasında saklayacağın şeyi arzulama.
- Hakikati sadece muhakeme ile değil, kalple de bulunuz.
- Daima kuvvetli olmamalı, biraz da hakşinas olmalı.
- Hür adam mahpus olabilir fakat esir olamaz.

Eğlence ve Neşenin Bir Kararı Vardır

Topkapı Sarayı'nda öyle çengi alayları tertip edilirdi ki Ayasofya minaresinde ezan okuyan müezzinler okuduklarını, okuyacaklarını şaşırırlardı.

İnsanlar yalnız çalışmaya değil eğlenmeye ve zevk etmeye de muhtaçtırlar. Bu beşerî ihtiyaç tekrar çalışabilmek imkânını temin için bir zarurettir. Mütemadiyen çalışıp da yorgunluklarımızı dindiremeyecek ve zihnimizin pasını silmeyecek olursak çalışmak hususundaki iştihamız az zamanda tükenir ve çabuk yıpranırız. Bu ihtiyaç asırlarca evvel takdir olunmuş ve cemiyet hâlinde yaşayan insanlar aralarında birtakım eğlence tertip etmişlerdir.

Bugünün gençleri şüphe yok ki eski nesillerin insanlarından çok bahtiyardırlar çünkü bu ihtiyaçlarını temin için muhtelif sahalar mevcuttur. İnsanlar medenileştikçe daha doğrusu inceldikçe bu ihtiyaç daha ziyade takdir olunuyor. Eğlence sahaları da genişliyor.

Eski zamanlarda yaşayan insanların eğlenti ve zevk vasıtaları pek mahdud idi. Bilhassa temaşa zevki namına en çok hoşlandıkları sahne çengi oynatmaktı. Çengi oynatmak bir zamanlar o kadar moda olmuştu ki padişah saraylarından kuytu mahallelere varıncaya kadar her köşede yer yer çengiler karşılıklı raks ederlerdi. Hele zevkine çok düşkün, daha doğrusu zevkinden başka bir şeyi düşünmeyen padişahlar Topkapı Sarayı'nda öyle çengi alayları tertip ederlerdi ki gürültü nağmeler ayyuka çıkar ve Ayasofya minaresinde ezan okuyan müezzinler okudukları ezanı şaşırırlardı. Tarihin kaydettiği bu vaka çengilere ne kadar çok ehemmiyet verildiğini gösterir. Çengilik edenler ekseriyetle Rum, Ermeni ve Kıptî kızlarıydı. Onlar sıkı sıkı kapalı kıyafetleriyle seyredenleri coşturmaya muvaffak olurlar hatta iptidai hisli insanlar arasında daima kıskançlık vakaları bile ihdas ederlerdi.

Mehmed-i Râbi devrinde Fransa'nın İstanbul sefiri bulunan Nointel ruznamesinin çengilere hasrettiği kısmında diyor ki: “Buradaki çengiler birçok noktalarda bizim rakkaslarımıza müşabih şekillerde raks ediyorlar fakat burada yalnız kadın tek başına yahut birkaç kadınla raks ediyor. Bu rakslara erkekler katıyen iştirak edemiyorlar. Burada bir erkek için çengi ile karşı karşıya geçip raks etmek çok çirkin bir harekettir. Hatta ahlaksızlıktır.”

Zaman ile manasız taassuplar da tarihin tozlu derinliklerine gömülmüş bulunuyor. Artık medeniyet insanlara tek mil ihtiyaçlarını ve arzularını bahşediyor. Bugün bir çenginin kaba ve yeknesak oyunundan kimse bir neşe beklemez ve bugünün insanları içinde doğan neşelerini yine içlerinde öldürmezler ve musikinin şen ve şakrak nağmelerine ayak uydurarak başkalarının neşesiyle neşelenmek değil fakat kendi yarattıkları neşe sayesinde eğlenirler.

Fakat eğlenceler bizi iş başında da meşgul edecek kadar ifrata vardırılmamalıdır. Eğlencesiz hayatın zevki olamayacağı gibi mütemadiyen aklını, fikrini eğlenceye hasretmekte de zevk yoktur. Şu sözleri hatırdan çıkarmayalım: “Çalışmada ifrattan sakınmamalı fakat eğlencede daima ifrattan uzaklaşmalı.”

Gündelik Hayatımızdan Sahneler

Telefon Memuresi

Memleketimizde hayata atılan genç kızlara kucağını açan ilk daire telefon şirketidir. Genç kızlar bu işte muvaffakiyet gösterdikten sonradır ki başka dairelere ve sahalara yayılmışlardır. Bugün devâir-i resmîyede daktilografik eden hanımlara posta ve telgraf dairelerinde çalışan genç kızlara hayatta erkekler gibi muvaffak olmak cesaretini verenler telefon santral memureleridir.

Telefon santralleri hakikaten bir genç kız ruhu gibi ince ve karışıktır. Telefon memuresi bu karışık fişler önünde aboneye talep ettiği numarayı derhâl vermekle mükelleftir. Bazen bir hattı aramakla meşgul olurken diğer sinirli bir abonenin haksız tecavüzlerine maruz kalır ve meçhul seslerin kulağında bıraktığı nahoş akisleri dinlemekten başka bir şey yapamaz. Bu karışıklıklar arasında bazen sinir buhranları geçirmemeye imkân yoktur. Buna rağmen her saniye başka numarayı yekdiğerine raptetmek suretiyle gösterdikleri daimî faaliyetten dolayı onları takdir etmemek kabil değildir.

Telefon memureleri bazen iki sevdalı arasındaki hararetli mükâlemeye istemeden şahit olurlar fakat diğer abonelerin mütemadi tazyikleri yüzünden heyecanlı sitemleri, nazları, işveleri takip edemezler.

Çünkü kulaklarındaki makinenin içinde her saniye başka bir seda uğuldamakta ve bu uğultulara süratle cevap yetiştirmek mecburiyetindedirler. Telefon memureleri ekseriyetle şen ve muzip kızlardır.

Bazen öyle manasız ve münasebetsiz vaziyetler karşısında kalırlar ki sinir buhranından çatlamamaya imkân yoktur. Mesela mütemadiyen numara isteyen abonelere yetişebilmek için çırpınıp dururken kulaklarında yılışık bir ses peyda olur:

— Matmazel, matmazel...

— Hangi numarayı istediniz efendim?

— Şey... Unuttum. Dur bakalım... Beyoğlu...

— Evet Beyoğlu...

— Taksim’de (...) Apartmanı’nda sevgilim beni bekliyor. Kendisine gelemeyeceğimi söyleyecektim.

— Numarasını söylemeniz lazım.

— Vah vah bir türlü aklıma gelmedi.

— O hâlde kendiniz gidersiniz.

— İmkânı yok... Bir saniye bile buradan ayrılamam.

Telefon memuresi mükâlemenin uzayıp gideceğini tahmin ettiği için kısaca cevap verir.

— Ne yapayım? Elimden bir şey gelmez. Ya numarayı söyleyiniz yahut fazla meşgul etmeyiniz.

— Aman çok rica ederim. Bir çare...

Artık sabrı tükenen genç kız bu sırnaşık âşığa: “İşiniz yoksa bekleyiniz. Belki sevgiliniz sizi arar.” diye baştan savma bir cevap verir ve hatta kapamaya mecbur olur. O her gün bunun gibi birçok tuhaf ve mantıksız mükâlemeleri idare etmek mecburiyetindedir.

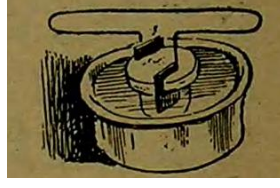
Telefon memureleri yalnız gündüzleri değil fakat gece de nöbet beklemeye ve vazifesinin başından ayrılmamaya mecburdur.

Onlar, bu yirmi dört saatlik asap-şiken vazifeden ayrılınca maruz kaldıkları rahatsızlıkları iki gün istirahat etmek suretiyle telakki ederler. Kulaklarında daima bir nağme hâlinde çınlayan makine uğultusu iki günlük istirahatten sonra onları tekrar vazifesi başına davet eder.

Derste

Muallim — Bize en yakın olan yıldızları sayar mısınız?

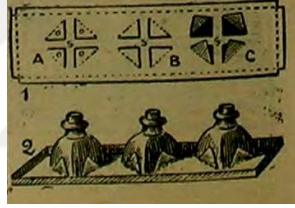
Talebe — Mary Pickford, Lia de Putti, Lil Dagover ilh...

Şekil 231. Pusulanızı kaybederseniz

Farz edelim ki pusulanızı kaybettiniz ve şimali tayin etmek için bir pusulaya ihtiyacınız vardır. Size gayet basit bir surette bir pusula imalini öğreteceğiz.

Büyücek bir mantar parçası alırsınız ve resmimde görüldüğü vecihle kenarlarını yontarak biri bakır diğeri çinko olmak üzere beher tarafına iki tane birer bronz beşlik büyüklüğünde iki halka sıkıştırırsınız. Bu halkaları bir ince tel ile birbirine raptedersiniz. Pusulanız hazırdır. Bu pusulayı kezzaplı suyun veyahut sirkenin içine vaz edersiniz. Telin aldığı istikamet şimali gösterir. Pusulayı hangi tarafa çevirirseniz çeviriniz. O kendi kendine şimal vaziyetini alır. Siz de güzel bir pusulaya sahip olmuş olursunuz.

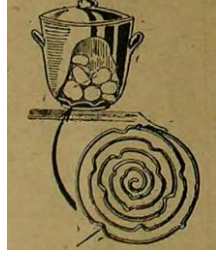

Şekil 232. Ucuz hokka takımı

Ucuz bir hokka takımına sahip olmak istiyor musunuz? Size bunun kolay bir şeklini göstereceğiz.

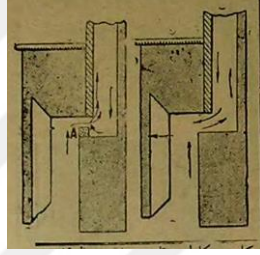
Takriben otuz santim uzunluğun ve on iki santim genişliğinde bir teneke veya ince çinko parçası alınız ve resimde görüldüğü vecihle “A, B, C” işaretleriyle gösterilen yerleri keskin bir aletle kesiniz. Kestiğiniz kısımları “C”de olduğu gibi hokkanın girebilmesi için dört taraftan kıvrırsınız. Bu ameliye bittikten sonra hokka tepsisinin kenarlarını kıvrarak boyayacak olursanız masanızı süsleyebilecek şık bir hokka takımına malik olmuş olacaksınız.

⁸⁶ Başlık yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Şekil 233. Yemeklerin yanmaması için

Yemeklerin piştiği esnada ateşin hararetinden yanıp tencerenin dibine yapışmaması için çok basit bir usul vardır. Tencerenin dibine resimde görüldüğü vecihle helezoni şekilde “galvaniz” bir tel koymak kifayet eder. Bu suretle yemeklerin tencerenin dibinde yanmasına katiyen mâni olunmuş olur. Galvaniz tel alelade havai telgraf telidir. Demir veya bakır tel kullanmamaya bilhassa dikkat ediniz. Bunlar paslanır ve yemekleri zehirleyebilir.

Şekil 234. Ocakların tütmesine karşı

Usulsüz yapılmış ocakların sık sık tüttüğü vakidir. Bu cidden can sıkıcı bir hâldir. Ocağın tütmesi, bacadan gelen rüzgârın yukarı çıkan dumanı yarı yolda bastırmasından ileri gelir. Buna mâni olmak için resimde “A” şeklinde gösterildiği gibi bacanın başladığı yere bir tuğla parçası vaz etmek kifayet eder. Bu suretle rüzgârı bastıran dumanın odaya avdet etmesine tuğla mâni olur ve duman tekrar geldiği gibi döner gider. Bu usulü tecrübe ediniz. Neticeden çok memnun olursunuz.

Dominonun en hafif taşı hangidir?

Bir domino kutusunu size gösterecekler ve en hafif taşının hangisi olduğunu sorsalar bilatereddüt:

— Hepsi bir ağırlıktadır diyeceksiniz. Hatta bu fikrinizde ısrar da edeceksiniz. Hâlbuki beyazlı ile çift altılıyı bir hassas terazinin iki gözüne koyacak olursanız en hafif dominonun çift altılı olduğunu göreceksiniz.

Niçin mi diyeceksiniz? Çünkü çift altılıda on iki tane oyuk vardır ve bu oyuklar onu nispeten hafifletmiştir.

Sinema Sayfası⁸⁷

Nasıl Muvaffak Olabilirsiniz?

Meşhur sinema artistlerini taklit sayesinde muvaffak olmaya imkân yoktur. Nevi şahsına münhasır bir tip vücuda getirebilenler şöhret kazanır.

Amerika'nın en büyük mecmualarından biri, bir anket açmış ve bütün meşhur sinema yıldızlarına şu suali sormuş: Sinemacılıkta nasıl muvaffak olunabilir?

Bu suale pek çok artistler cevap vermişler fakat en güzel cevap Douglas Fairbanks ve Şarlo tarafından gönderilmiştir.

Douglas mecmuanın anketlerini toplayan muharriri hiddetle karşılamış ve demiştir ki: “Bana böyle bir sual sormayınız. Cevap vermekten âcizim. Size ne söylesem hakikati ifade etmiş olmam ve pek çok istidatları yanlış yola sürüklemiş olurum. Heveskârlık devrimde, sinema artistlerinin yanlış fikirlerine kapılmamış olsaydım boşu boşuna iki üç senemi şunu bunu taklide kalkışarak vaktimi zayi etmezdim. Sinemacılıkta muvaffak olmak için şu veya bu suretle çalışınız, demek kadar manasız bir şey tasavvur edemiyorum. Her sanatın kendisine mahsus bir şahsiyeti vardır. Eğer ben muvaffak olursam nevi şahsına mahsus bir tip vücuda getirdiğimden dolayıdır. Yoksa herhangi meşhur bir sanatkârı taklide yeltenmiş olsaydım sönük bir mukallitten başka bir şey olamazdım. Misal mi istiyorsunuz? İşte Şarlo! Şarlo'yu taklit edenler hem de hayretbahş bir surette taklit edenler o kadar çoktur ki bunları film üzerinde Şarlo'dan katiyen tefrik edemezsiniz fakat efkârıumumiye nazarında bir tek Şarlo vardır. Diğerleri de birer sönük mukallitten başka bir şey değildir. Size bir misal daha. Küçük sinema kumpanyalarında “polisiye” tabir edilen bir sanatkârın spordaki⁸⁸ muvaffakiyetleriyle vücuda getirilen filmlerdeki cambazlara bakınız. Bunlar benim mukallidimdirler. Her biri benden daha iyi atlamasını, zıplamasını bilirler ve ekseri rollerde belki benden daha iyi muvaffak olurlar fakat benim mukallidim oldukları için hiçbir zaman parlayamazlar. Dediğim gibi sinemada muvaffak olmak için bir destur yoktur ve olamaz.”

Charlie Chaplin'in, yani bizim meşhur Şarlo'nun cevabı daha fennîdir. Belki arkadaşlarımızın malumu değildir fakat fırsat zuhur etmişken söyleyelim: Şarlo en

⁸⁷ Başlık yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

⁸⁸ Dergide “ispor” şeklinde yazılmıştır.

muktedir vazı-ı sahnelerden biridir. Bütün filmlerinin senaryolarını kendisi vücuda getirdiği gibi filmlerinin alınmasına da bizzat nezaret eder ve bütün tertibatı en ufak teferruatına varıncaya kadar vakıfane bir surette idare eder.

Şarlo mecmuaya verdiği cevapta diyor ki: “Sinemacılıkta muvaffak olmak, yenice tertip ettiğim on suale muvaffak cevap vermeye vabestedir. Ben, bir sinema kumpanyası müdürü olsaydım müracaat eden gençleri manasız imtihanlara tabi tutacağım yerde onlara şu on suali sorarım. Muvafık cevap verenleri işe yarar diye alıkoyar ve diğerlerine de arkamı çevirirdim. Bu on sualım şunlardır:

1. Teessürünüzü nasıl ifade edersiniz?
2. Yüzünüz objektifin haricinde kalırsa ve perdeye yalnız elleriniz veya ayaklarınız aksedecek olursa meserretinizi veya kederinizi hangi hareketle ifade edersiniz?
3. Monokl sağ göze mi sol göze mi takılır?
4. Arkanız objektife dönük olduğu hâlde güldüğünüzü veya ağladığınızı nasıl anlatabilirsiniz?
5. Kıskaç bir kadını tarz-ı telebbüsünden nasıl anlarsınız?
6. Ağlasanız dahi gülüyor gibi görünmek için ne suretle makyaj yapmalısınız?
7. Nazarınızda en büyük sanatkâr kimdir?
8. Eğlendiren sanatkâr ile güldüren sanatkârın farkları nerededir?
9. Ne için sinema sanatkârı olmak istiyorsunuz?
10. Sinemada şöhreti servete tercih eder misiniz?

Şapkanı Başında Göreyim, Kim Olduğunu Bileyim

Bir Fransız müdekkiki, şapkalardan insanların şahsiyetini anlamaya çalışmış ve çok tuhaf neticelere varmış. Bu neticelerin ne dereceye kadar doğru olduğunu iddia edecek değiliz. Biz, yalnız Fransız müdekkikin tespit ettiği şekiller hakkında malumat vermekle iktifa edeceğiz.

Şekil 235. Şapkalar

1. Şapkasını tabii giyen: Çok mantıklı ve dürüst bir adamdır. Bu adamın dostluğundan zarar gelmez.
2. Şapkasını daima elinde tutan: Yorgunların ve yaşlıların alametidir. Bu adamlara dikkat ediniz. Çabuk kızarlar.
3. Şapkasını kulaklarına geçiren: Gösteriş seven, kendisini beğenendir. Bu adamlar münakaşaya girmeyiniz.
4. Şapkasını gözlerinin üzerine eğen: Sinsi ve içten pazarlıklıdır.
5. Şapkasını arkaya atan: Temiz sözlü ve temiz kalpli bir adamdır. Bu adamın dostluğuna itimat edebilirsiniz.
6. Başına göre küçük şapka giyen: Komiktir, neşelidir ve herkesi güldürmekten zevk alır.
7. Başına çok bol gelen şapka giyen: Derbeder ve kaygısız bir adamdır. Bu adamlar dünyaya metelik vermezler. Yalnız dostluklarına sadık kalırlar.
8. Şapkalarını çarpıtanlar: İnatçı ve geveze insanlardır. Kendilerinden başka kimseye ehemmiyet vermezler. Dostluklarına itimat caiz değildir.
9. Şapkalarını çarpık olarak arkaya atanlar: Neşeli ve fevkalade zeki olanlardır.
10. Daima şapkasız gezenler: Ukalılığı ve gösterişi seven insanlardır.
11. Daima yassı şapka giyenler: Tehlikeli adamlardır, sakınınız.
12. Kalıbı bozuk şapka giyenler: Dünyadan bıkmış, feylesof adamlardır.

Jack Dempsey'in Aktörlüğü

Jack Dempsey, dünya şampiyonluğunu Gene Tunney'e verdikten sonra spor sahasına veda etti ve aktörlüğe başladı. Dempsey'i bu yeni mesleğe sevk eden izdivacı olmuştur. Filhakika sinema yıldızlarından Estelle Taylor ile evlendikten sonra karısının ısrarlarına dayanamamış ve talihi sahne üzerinde de tecrübe etmeye razı olmuştur. Dempsey her ne kadar aktörlükte, boksörlükte olduğu kadar muvaffak olamıyorsa da çok sebat gösteriyor ve iyi bir aktör olmaya çalışıyor. Garip bir tesadüf eseri olarak sabık dünya şampiyonu Georges Carpentier de Dempsey'den dayak yedikten ve mağlup olduktan sonra aktörlüğe başlamıştı.

Kapak sahifemizde derç ettiğimiz resim Dempsey'i karısı ile karşı karşıya rol ezberlerken gösteriyor.

Bir Sinema Meraklısı

Şekil 236. Mithat Cavit Bey

Arkadaşlarımız arasında sinema meraklıları pek çoktur. Resmini derç ettiğimiz Mithat Cavit Bey de bu meraklılar arasındadır. Bütün arkadaşlarının arasında bir sinema artisti olarak şöhet bulmuştur.

Jackie Coogan, Paris'te Aktörlük Yapıyor

Sinema kumpanyaları artık Jackie Coogan'a ehemmiyet vermiyorlar çünkü o muvaffakiyetini küçüklüğü sayesinde temin ediyordu. Şimdi kocaman bir çocuktur.

Vücuda getirdiği sinema filmlerinde emsalsiz bir muvaffakiyet ve azim bir servet kazanmaya muvaffak olan Jackie Coogan, artık sinemayı terk etmiş bulunuyor. Daha doğrusunu söylemek lazım gelirse sinema, Jackie Coogan'ı terk etmiş bulunuyor.

Kısa boyuyla, şirin nazarlarıyla herkesi hayretler içinde bırakan bu yumurcak boş boş attıkça takdirkârlarını yavaş yavaş kaybetmeye başladı.

Amerikan sinema mecmualarının verdiği malumata nazaran ona kucak dolusu dolarlar veren kumpanyalar son seneler zarfında sinninin ilerlemiş olduğunu ve çocuk rollerinde muvaffak olamayacağını ileri sürerek stüdyolarından⁸⁹ uzaklaştırmışlardır.

Bundan fevkalade mugayir olan Jackie Coogan pederiyle beraber Fransa'ya gelmiş ve aktörlüğe başlamıştır. Eski bir tiyatro sanatkârı olan pederiyle Paris tiyatrolarında oynadığı roller Paris halkının tecessüsünü mucip olmaktadır. Jackie Coogan'ın sahneye çıktığı akşamlar tiyatroda yer bulunamamakta ve her gece binlerce müşteri geri dönmeye mecbur olmaktadır.

Jackie Coogan'ın bu muvaffakiyetini oyunundan ziyade şöhretinin izlerinde aramak lazımdır. Filhakika onu film üzerinde gören Parisliler yalnız merak saikasıyla tiyatroya koşmaktadırlar.

Belki bir gün gelecek, Jackie daha ziyade büyüdüğü zaman sinema filmlerinde büyük adam rolleri oynayacak ve muvaffak olacaktır fakat şimdi sinema kumpanyaları ona kapılarını kapamış bulunuyorlar.

Jackie Coogan'ın kendinden ufak bir küçük kardeşi varsa da bunun hiç sinemacılığa hevesi yoktur. Söylendiğine nazaran sinemadan nefret bile etmekte imiş.

Jackie Coogan ile mülakat yapan Petit Parisien gazetesi muhabiri ihtisaslarını şöyle anlatıyor:

Elize Oteli'nin salonunda yarım saat kadar bekledikten sonra nihayet Jackie Coogan elinde bir demet gazete olduğu hâlde geldi.

Sinemalarda görmeye alıştığımız sevimli Jackie ile şimdi karşımda duran Jackie arasında ne azim fark var! O bacaksız büyümüş ve kalın sesli bir adam yavrusu olmuş. Etvarındaki ciddiyet, giyinişindeki itinaya dikkat ediyorum ve yırtık pantolonlu, çarpık şapkalı film üzerindeki küçük sanatkârı gözümün önüne getiriyorum. İnsan bu kadar süratle değişebilir mi imiş, diye kendi kendime soruyorum.

Mabadı 11'inci sahifede...

⁸⁹ Dergide “istüdyo” şeklinde yazılmıştır.

Hayvanları Canlı Gibi Muhafaza Etmek Sanatı

*İlm-i Tahnit - Taxidermie*⁹⁰

Derileri bir sigara kâğıdından daha ince olan kuşları ve diğer hayvanatı tahnit suretiyle muhafaza etmek ilmi Avrupa’da pek terakki etmiştir. Bu ilim hakkında Türkiye’nin yegâne mütehassısı Abdülaziz Bey arkadaşlarımıza kıymetli malumat vermektedir.

Beynelavam “dondurma” tabiri de kullanılmakta ise de umumi bir manayı şamil olmadığından ilm-i tahnit demek daha doğrudur. Bizde şimdiye kadar yabancı olan bu ilim, ulum-ı tıbbiyenin bir şubesi sayılabilir. Vüsat iştigali namahduttur. Diyebilirim ki medeniyetten gayrinebatı olsun hayvanı olsun bunların şekl-i tabîyyelerine yani renk, cesamet ve vaziyet tabiyelerine halel gelmemek şartıyla bunların suret-i muhafazası hakkında lazım gelen tedâbîr-i fennîyenin ifasına ilm-i tahnit denir.

Ezcümle nebatı ve hayvanı bilimüm koleksiyonların tedarîği ile muhafazalarından, kadavralardan müstehase haşerat bilimüm meyve ve çiçeklerin, bilimüm kara ve deniz, tuyûr ve esmak ile dört ayaklı hayvanatın tedarîği ile taharri koleksiyonlarından ve bunların enzâr-ı istifadeye vaz ile muhafazalarından ve eşkallerinin tespitinden bahseden bir ilimdir. Mesela bir serçe veya ölmüş bir kanaryanın tahniti için: Evvel emirde mezkûr kuşun krokisi kâğıt üzerine alınır. Bundan maksat bilahare şekline tetabuk edip etmediğinin kontrolüdür. Ondan sonra şayet kuş avlanmak suretiyle elde edilmiş ise kanlarını temizlemek ve cerihalarını dikmek lazım. Bu işten sonra kuşu soymak kalır. Bu da batın üzerinden derisine bir şakk yapılır. Buradan kuşun kanat ve başların kemiği ile ayaklarının bir kısım kemikleri bırakıldıktan sonra bilimüm adalât-ı ahşâ ve kemikler alınır. Yani kuş bir tulum hâlinde elde edilir. Bu ameliyeden sonra kuşun derisi mevâd-ı semiyeye ile tılâ edilir. Bir gün bırakıldıktan sonra kuşun vaziyet-i tabîyyesini verecek olan dahli tel tertibatı yapılır. Bu da bittikten sonra kuşun cesametine göre pamuk veya sair mevât ile dahli kâmilten doldurduktan sonra evvelce kuşun tespit edilen krokisine tetabuk edip etmediği tetkik edilir. Badehu açılan şakk dikilip ve kuş korumak ve verilen şekli muhafaza etmek için bir iki gün sargıya sarılıp terk edilir. Mevsimine göre bir veya müteaddit günlerden sonra sargı alınır. Kuşun cinsine göre suni bir dal veya bir tahta üzerine tespit edilir. Kuşun gözleri konur ve iş de hitama ermiş olur. İşte böyle bir kanarya veya serçenin tahniti asgari yarım yevmiye sayın mahsulüdür fakat böylece tahnit edilmiş

⁹⁰ Başlık yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

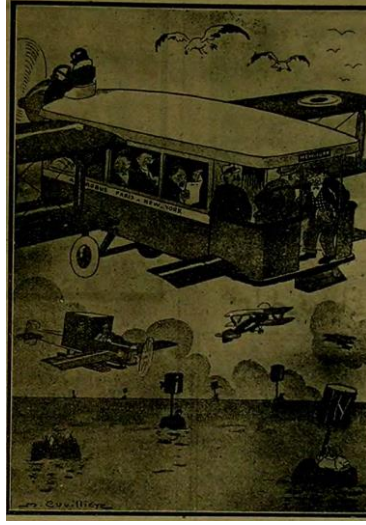
kuşun güve tahribatına maruz kalmazsa hiçbir zaman bozulmak ihtimali yoktur. Senelerce hayatta imiş gibi durur. Şimdi tasavvur buyurunuz. Sigara kâğıdı kadar ve belki daha ince deriye malik olan böyle bir kuşu tulum çıkarmak ve bittabi yırtılmasına meydan vermemek için ne kadar dikkat ve sabra vabestedir.

Mamafih arz edilen bu ameliye büyük veya ufak kuşlara göredir. Dört ayaklı hayvanat aynı esasât dâhilinde tahnit edilmekte ise de kullanılan mevâd-ı semiyeye tehalûf ettiği gibi krokisi de bir terzinin elbise için aldığı ölçü gibi aynıyla bu hayvanların ayakları, boyunları, göğüsleri vesaire ölçü ile santim hâlinde tespit edilir. Sanatın daha ince safhaları vardır ki bunlar bu meslekle uğraşanın istidadına göre değişir. Mesela mulakkah bir yumurta yirmi bir gün zarfında civciv hâline gelmek için nasıl bir istihale devresi geçirir. Bu tespit edilir. Keza bir kurbağa ile bir ipek böceğinin hayat neşvünemalarıyla en son devre hayatiyeleri canlı bir hâlde tespit ve enzâr-ı istifadeye vaz edilir. Daha bir misal getireyim. Mesela bir kalp, biri kırmızı diğeri siyah kandan mürekkeptir. Bunu şu hâlde damarlarıyla tespit ederek talebenin enzâr-ı dikkatine vaz eden ve bunları meydana getiren ilm-i tahnit ulemasıdır velhasıl ilim hakkında bu vasi misaller pek çok sütunlar dolusu yazı yazılsa yine azdır. Yalnız bu hususta en son misal olmak üzere umumi hayvanat müzehaneleri gösterilebilir. Şüphesiz buna sahip olan her millet müzesinin zenginliğiyle iftihar eder çünkü bu gibi müesseseler bir hazine medeniyetidir.

İzmir ve civarı dünyanın mütenevvi hayvanatına sahip bir memlekettir. Hatta isimlerini bile bilemediğimiz nice hayvanat mevcuttur. Yalnız az bir masraf ve hüsnüniyet sayesinde hayali hakikate koymak hiçbir şey değildir.

İşte, mesrûdât-ı ânifeden sonra memleketime pek büyük hizmeti istifadesi şayan-ı temenni olan böyle bir mesleğe intisabım bir maceradır çünkü bana kimse rehberlik etmedi. Yalnız azmim ve sebatım bana bu mesleği kazandırmıştır. Yaptığım masraflar pek çok. Ağzımdan kestim kuş aldım. Yüzdüm fakat fütûr getirmedi. En nihayet Fransa'dan getirmiş olduğum iki sene mukaddem iki ciltten ibaret ilm-i tahnit eserleri bana ilmin destur-ı esasısını, sırrını gösterdi. Ondan sonra muvaffakiyetim günden güne tezayüt etti. Bugün tanıdığım ecnebiler bile eserlerimi takdir etmektedirler ve en müşkülpesent olanı memnun edecek kadar bir muvaffakiyet elde ettim. Şüphesiz üstatlık iddia edecek değilim çünkü bu ilim namütenahidir.

İzmir Rıhtım Tramvayları ve Avcılar Cemiyeti Baytarı Abdülaziz

Şekil 237. Hava transatlantikleri seyir ve sefere başlayınca
M. Evvillicye

Biletçi, müşteriye — Efendim, mademki paranız çıkışmıyor daha fazla gidemezsiniz. Buradan aşağıya buyurunuz.

8'inci Sahifeden Mabat

O taaccüpümü anlıyor ve söze başlıyor. Bu muhavereyi aynen neşrediyorum:

— Gözlerinizden taaccübünüzü okuyorum. Beni değişmiş buldunuz değil mi?

— Yalnız değişmiş bulmadım. Hem çok, pek çok değişmiş buldum.

O yine gülüyor ve beyaz dişlerini göstererek ilave ediyor:

— Sinemayı terk edeli dört sene oldu. Bu müddet zarfında mektebe gittim ve ilk tahsilimi ikmal ettim. Sinema aktörlüğü yaparken çalışamıyordum ve ilim hususunda çok geri idim. Âdeta cahil denecek derecede bulunuyordum. Hayata atılan bir adam malumat sahibi olmalıdır. Ben de bunu takdir ederek mektepte çok çalıştım, gece gündüz derslerimle meşgul oldum ve sekiz senelik ders programını dört senede ikmal ettim. Şimdi görüyorsunuz Paris'teyim ve varyete numaraları yapıyorum. Bu numaraları babamla beraber meydana getirdik. Bilirsiniz ki pederim de aktör idi fakat son zamanlarda bu sanatı terk etmiş idi. Şimdi benim hatırım ve istikbalim için tekrar mesleğe avdet etti.

— Sinemaya büsbütün mü veda ettiniz?

Bu sualım karşısında Jackie Coogan sustu ve biraz düşündükten sonra:

— Şüphesiz ki sinemacılığa veda etmiş bulunmuyorum. Herhâlde bir gün gelecek yine sinemacılık yapacağım fakat şimdi stüdyolarda⁹¹ benim yapacağım roller yoktur. Benim yaşımdaki çocuklar bittabi büyük adam rolü yapamazlar. Biraz daha büyüyünce bu mesleğe tekrar avdet etmek istiyorum.

— Sinema muhitinden uzaklaştığınızdan dolayı müteessir misiniz?

— Hayır! Katiyen müteessir değilim çünkü filmleri ihzar ederken çok yoruluyordum. Günlerce uyumadan prova ettiğim zamanlar çoktu. Hele Şarlo ile yaptığımız filmlerde çok yoruluyordum. Şarlo ile çok sevişiriz fakat onun ile çalışmayı hiç istemem. Onun aktörlüğü ne kadar iyi ise rejisörlüğü o kadar yorucudur. En küçük bir jesti bana saatlerce prova ettirdiğini hiç unutamayacağım.

Jackie Coogan burada sustu, sinema hatıralarını düşünmek istemediğini ima eden bir tavırla elini havada salladı. Onun yanından ayrılırken bana sıkı sıkı tembih ediyordu:

— Verdiğim bu mülakata fazla bir şey ilave etmeyin, sonra tekzip ederim. Kaç senedir gazetecilerin elinden çekmediğim yok. Bana türlü türlü mülakatlar isnat ettiler, söylemediğim sözleri söylediler ve az kalsın babamla bile aramı açıyorlardı.

Yanlış Hesap

Sina Bey, arkadaşı Câbî Bey'i güçlkle tanıyabildi. Zaten Câbî Bey seslenmemiş olsa hiç tanımayacak, selam vermeden yürüyüp gidecekti. Câbî Bey de tanılır hâlde değildi. Sağ kolu bir atkı ile boynuna asılıydı. Alnı, yanakları, çenesi, sol gözünün kenarı mosmor çürük ve bir yer çizikti. Sina Bey merakla sordu:

— Bu ne hâl böyle?

— Sorma birader, sorma... Hani dün sana bir kadın göstermişim ya...

— Evet... Duldur, demiştin.

— Öyle zannediyordum.

— Sonra?

— Sonrası bu... Dul değilmiş! Hâlime bakıp da anlasana...

⁹¹ Dergide "istüdyo" şeklinde yazılmıştır.

Sebebi Varmış!

Mordehay, Haymacı, Nesim Bahar; Bursa önünde buluşmuşlardı. Hem kambiyo levhasına bakıyor, defterlerine notlar kaydediyorlar hem konuşuyorlardı.

Haymacı:

— Mordehay be, dedi. Kış yeldi, ben adadan döndüm.

— Madam da beraber mi?

— Yok... Rebecca ayın sonuna kadar kalacak...

— İşe yelip yitmek yüce oluyer, ben de Yakacık'tan indim.

— Madam da beraber mi?

— Yok... Ester, yelecek ayın sonunda inecek.

İkisi birden, genç arkadaşları Nesim Bahar'a sordular:

— Nesim be sen ne yaptın?

— Ben Balat'tayım.

— Madam nerede?

— Nerede olacak? O da Balat'ta, yataklarımız ayrı değil ki.

Hayatta Muvaffak Olmak Çareleri: 10

Hayatta muvaffak olmak için dokuz haftadan beri neşrettiğimiz öğütler, nasihatler bu hafta hitama eriyor. İlk derslerde iradeyi takviye için bildirdiğimiz usulleri harfiyen takip eden arkadaşlarımız herhâlde semeresini görmüşlerdir.

İş hayatında, hayat mücadelesinde lazım olan her şeyi arkadaşlarımıza öğrettik ve anlattık. Bu musahabelerimizden istifade edenlerin herhâlde çok olduğunu zannediyoruz. Eğer içinizde bu öğütlerden şimdilik istifade edemeyenler varsa nevmîd olmasınlar. Uzun tecrübeler sayesinde elde edilen bu bilgilerden ne vakit olsa istifade edebilirler. Bir gün Arkadaş koleksiyonunu karıştırırken gözünüze ilişecek bu yazılar yeniden alakanızı mucip olabilir. O zaman üşenmeden bunları tekrar okuyunuz ve hayatta mükemmel bir adam olmanıza yardım edecek olan bu bilgileri ezberleyiniz. Bugün değilse yarın behemehâl

bunlardan istifade edeceksiniz. Arkadaş'ınız hayatta size küçük bir rehberlik edebilmiş ise kendisini cidden bahtiyar addedecektir.

Arkadaşlar! Hayat mücadelesi cidden çetin ve pürüzlü bir yoldur. Bu yoldan hepimiz geçmek mecburiyetindeyiz. Kimimize kolay görünen bu yol, diğerlerimize çok müşküldür. Bazılarımızın önüne birçok engeller, mâniler çıkabilir. İşte biz irade kuvvetimizle, sebatımızla bu mânileri birer birer yenmeye, bertaraf etmeye çalışmalıyız. Ancak bu sayede muvaffak olabiliriz. Bazı zayıf iradeli insanlar hayat mücadelesinde mağlup olmuşlardır ve istikballerini mahvetmişlerdir. İşimiz, vazifemiz ne kadar çetin olursa olsun biz usanmadan, yorulmadan bu müşküllere göğüs germesini bilmeliyiz.

Saadet ve muvaffakiyet işte mağlup olanın değil, muvaffak olanın yüzüne gülecektir.

Her hafta ikinci sahifemizdeki musahabelerimizi takip eden arkadaşlarımız, bu yazıları çok lezzetle okuduklarını ve çok istifade ettiklerini ve çok bize bildiriyorlar.

O yazılar bu sahifeye on haftadan beri derç ettiğimiz öğütlerin birer müttemimidirler.

Hayatta mükemmel ve mesut adam olmak isteyen arkadaşlarımızı her hafta muntazaman okumalarını tavsiye ederiz. Edecekleri istifade çok mühim olacaktır. Biz o yazıları her hafta sırf arkadaşlarımızın istifadesini mucip olacak mevzulara tahsis ediyoruz. Bu mevzularda ne kadar isabet ettiğimizi bize her gün Türkiye'nin her tarafından gelen mektuplar ispat ediyor. Bulgaristan'dan, Romanya'dan, Rusya'dan, Mısır'dan, Suriye'den hatta Afrika'dan gelen arkadaş mektupları bu istifadeli neşriyatımızdan dolayı bizi tebrik ediyorlar.

Arkadaş'ınız, dünyanın her tarafında samimi bir arkadaş kitlesi vücuda getirmeye muvaffak olduğundan dolayı bahtiyardır.

Arkadaşlar, size son söz olarak öğütlerimizin başlıcalarını hülasa ediyoruz. Hayatta muvaffak için kendinizi sevdirmek ve aratmak için doğru öz, doğru sözlü olunuz. Dedikodudan, yalandan, tezvirattan içtinap ediniz. Kendinizi alakadar etmeyen meselelere müdahale etmeyiniz, amirlerinizle laubali olmayınız. Size teveccüh gösteren büyüklerinizin iltifatlarından cesaret alarak şımarıklık yapmayınız. Daima mütevazı olunuz ve daima dürüst insanlarla düşüp kalkınız. Dostlarınız... Size her elini uzatan dostunuz değildir. Dostluk gösterenlerin gizli menfaatler peşinde koşup koşmadıklarını anlayınız ve ona göre kalbinizi açınız.

Bir Fransız darbimeseli: “Her parlayan elmas değildir. Her yüze gülen dost değildir.” der. Siz de dostluk meselesine çok ehemmiyet veriniz.

Arkadaş Ciltleri

Koleksiyonumuzu toplayan arkadaşlarımıza koleksiyonlarını bozulmadan saklamak ve bilahare ciltletmek üzere mükemmel cilt kapakları imal ettirdik.

Ciltler kalın mukavva üzerine, sırtları bezli ve çok sağlam olarak imal edilmiştir. Kapak tarafında ve sırtlarda ayrıca “Arkadaş” ibaresi, cilt numarası, senesi yaldız ile tab edilmiştir. Bütün arkadaşlarımız ciltleri idarehanemizden tedarik edebilirler. Fiyatı idarehanemizde 25 kuruştur. Posta ile beraber 30 kuruştur. Anadolu’ya irsal edilecek ciltlerin bozulmadan ve kırılmadan vasıl olabilmeleri için suret-i hususiyede kalın mukavvalara sarılı olarak irsal edilmektedir. Ciltlerin ücretini arkadaşlarımız 30 kuruşluk posta pulu olarak dahi gönderebilirler.

Şekil 238. Devlet matbaasından iki arkadaş Cemal ve Aziz beyler

Şekil 239. Devlet matbaası makinacılarından bir grup

Şekil 240. Adana lisesi: 1928 birinci devre futbol şampiyonu

Şekil 241. Mehmet Cemil ve Cemal Yılmaz biraderler

Şekil 242. Bulgaristan: İslimye kasabasında Turan cemeiyeti gençleri

Arkadaşlarımızın grup hâlinde gönderileceklerin resimleri neşr etmekte devam ediyoruz. Bazı fotoğraflar donuk olduğundan klişeleri imal edilmemektedir. Gönderilecek resimlerin vazıh ve parlak olması lazımdır.

Arkadaşlarla Baş Başa

Malatya'da: M. B. K. D. Bey'e:

1. Vücudunuzun kuvvetlenmesi için iyi ve kalorisi fazla olan gıdalardan alınız. Boyunuzun uzaması İsveç usulü jimnastikle belki kabildir fakat iyi bir netice elde edeceğinizi zannetmiyoruz. Kaç yaşındasınız?
2. Klişesi yapılacak resim çizgisiz beyaz kağıda ve Çin mürekkebi ile yapılmalıdır.
3. Fizik ve teşrih için mufassal kitapları Babıali Caddesi'ndeki kitapçılarda bulabilirsiniz.
4. Beyin yemekle dimağınızı kuvvetlendirebilirsiniz. Aynı zamanda sigarayı da tamamen terk etmeniz lazımdır.
5. Şiirinizi gönderiniz. Tetkik edip beyan-ı mütalaa edelim.

Çengelköy'ünde Burhan Bey'e:

Burnunuzu ameliyat vasıtasıyla tabii hâle ifrağ ettirebilirsiniz. Başka çare yoktur. Askerî Gülhane Hastanesi en tabii merciinizdir. Ameliyat için para almazlar.

İmalat-ı Harbiyeden Ali Rıza Bey'e:

Sigarayı terk etmeye muvaffak olduğunuzdan dolayı şayan-ı tebriksiniz. Nefes darlığınız bir müddet sonra zail olacaktır ve sesiniz de tabii hâlini alacaktır fakat sakın sigaraya tekrar başlamak gafletinde bulunmayınız.

Kasabada Tunalı R. R. Bey'e:

1. İstanbul'da Esperanto'ya ait kitap bulmak kabil değildir. Bu lisanı öğreneceğiniz yerde Fransızca'yı öğreniniz. Esperanto bir işinize yaramaz.
2. İstanbul'dan Milano'ya takriben seksen lira ile gidilebilir. İsviçre'ye kadar gitmek için yüz elli lira lazımdır. Bu fiyata avdet masrafı dâhil değildir.

Caferli'de Tevfik Fikret Bey'e:

1. İsminizin İzmir'e verilmesi adresinizin okunaklı olmamasından ileri gelmiştir. Yoksa başka bir maksada müstenit değildir.
2. Evham bir nev hastalıktır ve iradenin zaafından ileri gelir. Olur olmaz şeylere ehemmiyet vermemeye azmediniz. Evhamdan kurutulursunuz.
3. Yazılarınızı evvela bir defa görmemiz lazımdır. İyi olup olmadığını size bilahare bildiririz.
4. Mezkûr gazetenin abonesinin ne kadar olduğunu bilmiyoruz. O gazetenin neşriyatına devam edeceği şüphelidir.

Eskişehir'de Meydanda İmza Okunmuyor:

1. Küçük Fiat otomobilleri iki bin lira raddesindedir. Lütfen satış şeraitini Taksim'deki Fiat merkezinden sorunuz. Otomobil kumpanyalarına fuzuli reklam yapmak işimize gelmez.
2. Almanya'da pilotluk yapmak kabildir. Bunun için Berlin Tayyare Mektebi'ne kabul olunmanız lazımdır. Almanca kitaptan öğrenilmez. Muhakkak surette bir muallime müracaat etmeniz lazımdır.

Samsun'da E. C. Hanım'a:

İzdivaç etmeniz kabilse bu gencin teklifini kabul ediniz. Sinleriniz müsait değilse onu unutmaya çalışınız. Zaman aşkınızı siler. Zamanın kuvvetine hiçbir şey mukavemet edemez.

Adapazarı'nda S. K. Bey'e:

1. Arkadaş hakkındaki teveccühünüze teşekkür ederiz. Arkadaş, etrafında samimi bir dost kitlesi kazanmıştır. Sizi de bunlar miyanında görmekle bahtiyarız.
2. Dükkânınızın reklamını devamlı olması için bir sac levha üzerine yazdırınız ve kolay okunacak şekilde kabilse dükkânınızın sırasındaki bir ağacın üzerine, uzunluğuna çiviletiniz. Levhanın üzerine de ayrıca bir ok işareti resim ediniz ki dükkânınızın mevkiini layıkıyla gösterebilirsiniz.

Solomon B. Efendi'ye:

Arkadaş hakkında gösterdiğiniz teveccühe çok teşekkür ederiz. Sizin gibi vatanımıza merbut Türkler sayesinde Arkadaş daha pek çok kari kazanacak ve çok tekâmül edecektir. Ara sıra vaki olan asabi hâlleriniz için doktorun tavsiye ettiği duş çok muvaffaktır. İlaçlara pek o kadar kulak asmayınız. Arsenikli ilaçların faydası kadar mazereti de çoktur.

Davutpaşa'da Hüsamettin Efendi'ye:

1. İllüstrasyon gazetesi her hafta çıkar, fiyatı kırk kuruştur.
2. Pek yakında çok güzel bir seyahat romanı neşredeceğiz. Bu roman şimdiye kadar intişar eden seyahat romanlarına kat kat faik bulunacak ve hususi bir cazibeyi haiz olacaktır.
3. İllüstrasyon coğrafyaya müteallik şeylerden bahsetmez. Bizim memleketimizde İllüstrasyon gibi bir mecmuanın neşri imkânsızdır. İllüstrasyon hayatını 500.000 kariye medyundur. Türkiye'de bu kadar okuyucu yoktur.

Erenköy'ünde Şadiye Sait Hanım'a:

Arkadaş'la beraber Resimli Gazete'yi takip etmenizi tavsiye ederiz. Resimli Gazete, Arkadaş'ın ağabeysidir. Onun kadar cazibeli yazılar neşretmektedir.

Armutova'da Arslan Şevket Bey'e:

Az zamanda fotoğraf çıkarmaya muvaffak olduğunuzdan dolayı sizi tebrik ederiz. Yalnız çıkardığınız camın banyosunu iyi yapamamış olduğunuz için biraz hafif çıkmış, bundan dolayı tab edemedik.

Şişli'de Tahir Nadi Bey'e:

Mübadele komisyonuna müracaat ederek bu meseleyi tahkik ediniz.

Etabli münakaşası o kadar uzadı ki içinden biz bile çıkamadık. Oradan size lazım olan izahatı verirler.

Uşak'ta Hayrettin Bey'e:

Askerliğinizi ikmal etmeden tehil etmeniz doğru değildir.

Esasen tevellüdünüzden de henüz çok genç olduğunuz anlaşılıyor. Askerliğinizin hitamını beklemenizi size tavsiye ederiz.

Üsküdar'da Huriye Hanım'a:

1. Arkadaş 52 numarasıyla birinci senesini ikmal edecektir. Bir senelik koleksiyonunuzu ikmal ettiğiniz zaman bize getirirseniz ciltletiriz.
2. Müsabakalarda size bir şey isabet etmemişse bu, talihsizliğinizden değil bir tesadüf eseridir. İnşallah bundan sonra tesadüf sizi sevindirir.

Tavas'ta Ali Rıza Bey'e:

1. Ayrıca cevap vermek için vaktimiz müsait değildir. Eski mektubunuz kaybolmuştur. Suallerinizi tekrar ediniz. Mufassalan cevap verelim.
2. Oğuz Bey şeklinde yazılır.
3. Genç yaşta gözlük takmanın ihtiyarlıkta faydası yoktur.

Bursa'da H. Bey'e:

1. Arkadaş'ın kapağı sabit boya ile tab edilmektedir. Tab edilir edilmez postaya vaz edildiği için henüz kurumamıştır. Aradan bir gün geçince kurur.
2. Ailenizi ikna ederek nişanlınızı ailesi ile barışmalarını temin edebilirsiniz çok iyi olur. Aile arasındaki dargınlık kadar tatsız bir şey yoktur.
3. Arkadaş'a karşı olan muhabbetiniz bizi çok mütehassis etti. Yakında arzu ettiğiniz bir şekilde tefrika dercine başlayacağız.

4. Ayrıca mektupla cevap vermeye işlerimizin kesreti mânidir.

Feriköy'ünde Cavide Hanım'a:

İğfalata kapılmayınız, ciddiyetinizi bozmayınız ve dürüst hareket ediniz. Evli bir adamın sizi sevmesi, sizi ahlaksızlığa sürüklemesi demektir. Uçurumdan kendinizi yuvarlarsanız istikbaliniz mahvolur ve siz de perişan olursunuz. Son pişmanlık para etmez. Mademki bizi sevdiğiniz için bizden akıl danışıyorsunuz, işte biz de size arkadaşça fikrimizi bildiriyoruz. Aklınızı başınıza alınız ve uygunsuz teklifleri nefretle reddediniz. Sizin için yapacak başka hareket yoktur.

Şişli'de Ahmet Nuri Bey'e:

Tarifinize göre bel sakatlığı yakalamışsınız. Tecrübesizliğinizin cezasını bulmuş oluyorsunuz. Vakit zayi etmeden bu hastalıkların mütehassısı bir doktora müracaat ediniz. Tedaviyi takip ederseniz bir ayda kurtulursunuz. İstanbul cihetine geçiyorsanız Babıali Caddesi'nde, Doktor Feyzi Ahmet Bey'e, Arkadaş tarafından müracaat ediniz. İyi bir arkadaş olduğu için sizi ucuz tedavi eder. Arzu ederseniz idarehanemize uğrayınız, size bir tavsiye veririz.

Kabataş Lisesinde Kasım Füzûzan Efendi'ye:

Hikâyenizi okuduk. Daha pek çok çalışmanız lazımdır.

Ankara'da V. N. Bey'e:

1. Saçlarınızın dökülmesi muhtelif sebeplerden ileri gelir. Teşhisi için bir cildiye mütehassısı doktora müracaat ediniz.
2. Şişmanlıktan kurtulmak için perhiz etmelisiniz. Pilav ve makarna gibi hamur işlerinden içtinap etmelisiniz. Aynı zamanda da günde yarım saat kadar yayan yürümelisiniz.
3. “g” harfinin üzerine konan işaret ince okunmak içindir. Olduğundan, bulduğundan, geldiğinden kelimelerinde olduğu gibi...

Kadıköy'ünde Ali Dâhî Bey'e:

Gönderdiğiniz adres noksandır. Lütfen mufassal adres gönderiniz ki talep ettiğiniz nüshaları takdim edelim.

Muğla'da Ali Galip Bey'e:

Bahriye mektebinde tahsil etmek istiyorsanız duhul şeraitini ve programını İstanbul'da, Heybeliada'da bahriye mektebi müdüriyetinden talep ediniz. Mektebe mektup yazarken cevap için bir pul lef etmeyi de unutmayınız.

Bursa'da M. R. F. Bey'e:

Hem Arkadaş'ın mütenevvi münderecatına, güzel klişelerine rağmen beş kuruş gibi cüzi bir fiyat mukabilinde satıldığına hayret ediyorsunuz hem de dört sahifelik renkli bir kapak ilavesini istiyorsunuz.

Bu temenniniz inşaallah ileride husul bulacaktır. Yeni yazının tatbikatıyla kari adedinin ve satış miktarının tezayüdü ile imkân dâhiline girecektir. Şimdilik Arkadaş'ın bu hâliyle beş kuruşa satılması bir harikadır ve bunu adedi yüksek bir yekûna balığ olan sevgili arkadaşlarımıza medyundur. Buna inanınız.

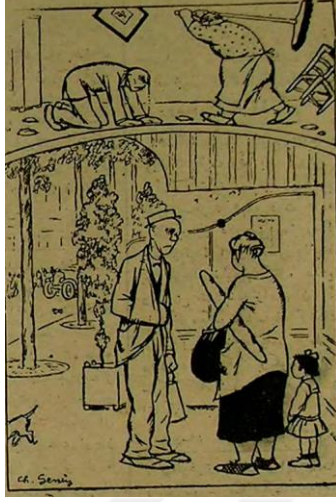
Bursa'da Hikmet S. Bey'e:

Fotoğraf alet ve edevatı satan bir dükkân soruyorsunuz. Arkadaş tarafından tavsiye edildiğinizi beyan ile İş Bankası arkasında Süleyman Serya fotoğraf müessesine müracaat ediniz.

Lüleburgaz'da Hasan Rasih Bey'e:

1. Tesadüfe karşı ne yapabiliriz? İnşallah gelecek müsabakalarda muvaffak olursunuz.
2. Sanatınızı ikmal için Amerika'ya gitmenizi çok muvaffak buluyoruz fakat Amerika topraklarına dâhil olmak için vaz edilen ağır şeraiti haiz olmadığınızı zannediyoruz. Evvela ücretle tahsil ettiğinizi ispat etmeniz lazımdır. Saniyen cebinizde iki bin lira para bulunması mecburidir. Muhacir sıfatıyla gitmek isterseniz sizi geri çevirirler.

Karikatür Sahifesi

Şekil 243. Karikatür 87

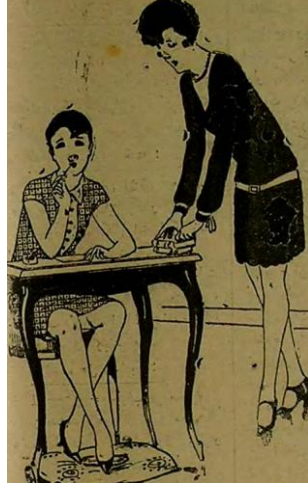
R. Semiy

- Sizi biraz neşesiz görüyorum.
- Evde bizimki ile ufak bir münakaşa yaptık.
- Tahmin ediyordum.

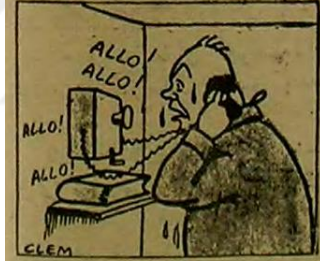
Şekil 244. Karikatür 88

- Efendim bu mahalle çok ıssızdır. Sokaktan hemen hemen kimse geçmez. Mesela bu sabah sizden evvel bir öküz geçti, şimdi de siz geçiyorsunuz.

Şekil 245. Karikatür 89

- Mektubu kime yazıyorsun?
- Nişanlıma!
- Dargın değil misiniz?
- İmza atmayacağım.

Şekil 246. Karikatür 90

- Allo! Allo! Allah cezanızı versin. Şu insanlar ne tuhaftır. Dünyadaki telefonu düzeltmeden meric ile muhabereye kalkarlar.

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

Arkadaş No 23⁹²

Nushası 5 kuruş

28 Teşrini Sani 1928

Her hafta çarşamba günleri neşrolunur resimli mecmuadır.

Filmlerde Buseli Sahneler

Şekil 247. 23. sayı kapak fotoğrafı

Buse, Amerika sinema kumpanyaları tarafından tahdit edilmiştir ve bir buçuk metrodan fazla devam eden buse sahneleri menedilmiştir.

Arkadaşça Konuşalım

Biraz da Kusurlarımızdan Bahsetsek?

Arkadaşlarımızın daima menfaatini istediğimiz için bu musahabelerimizi ara sıra kusurlarımıza tahsis etmeyi düşündük.

Bu kararımızdan pek çok arkadaşlarımızın memnun olacağını zannediyoruz.

⁹² Kapak sayfası yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Arkadaşlar! Bu hafta size yalancılardan ve yalancılıktan bahsedeceğiz.

Yalancının nasıl insan olduğunu herhâlde bilirsiniz fakat onu tahlil etmek aklınızdan geçmemiştir.

Yalancı, muhitimizde yaşayan ve bizi mütemadiyen asılsız sözleriyle, uydurma havadisleriyle oyalayan insandır.

Onu daima telaşlı görürüz. Mühim bir şey söyleyecekmiş gibi her zaman etrafımızda dolaşır ve bizi söylediklerine inandırmak için daima yemin eder. Yalancının yemini meşhurdur. Her sözüne vallahi ile billahi ile başlar ve zanneder ki ağzında sakız gibi çiğnediği o kelimeleri sarf edince herkes ona inanacaktır.

Yalancı her yerde hazır ve nazırdır. Daha doğrusu kendisini öyle göstermek ister. Köprü'nün üzerinde bir tramvay kazası mı oldu? Beşiktaş'tan gelirken iki otomobil birbirine mi çarptı?

Ondan havadis sorunuz çünkü yalancı orada idi. Tramvayın devrildiğini veya adam çiğnendiğini, otomobillerin birbiriyle çarpıştığını size en ufak tafsilatına varıncaya kadar anlatsın.

Onun haberdar olmadığı, görmediği hemen hemen bir vaka yoktur. Dün akşam öteki mahallede yangın mı oldu? Sabahleyin ona sorunuz: “Birader, dün akşamki yangın ne dehşetli idi. Ben merak ettim, gece yarısı kendim gittim! Sabaha kadar seyrettim.” diyerek size yangın hakkında tafsilat vermeye başlar fakat hakikatte ne tramvay ve otomobil kazalarını görmüş ve ne de yangına gitmiştir.

Onun için görmediği vakaların şahidi gibi görünmek bir ihtiyaçtır. Yalancılığın bir hastalık olduğunu söylersek şaşmayınız. Öyle bir hastalık ki önüne geçilmedikçe büyüyen, ziyadeleşen bir hastalık... Ufaktan yalan söylemeye başlayanlar az zamanda daha büyük yalanlara alışırlar ve gülünç olduklarının farkına varmadan herkesin nefretini celp ederler. Yalancıların sevildiği vaki değildir. Onlar “tırışçı” tabiriyle her zaman gülünç ve küçük mevkie düşmeye mahkûmdurlar.

Yalancı ile kimse dost, arkadaş olmak istemez çünkü onda arkadaşlığın temeli olan ciddiyet ve samimiyet yoktur. Her sözü şüphe ile karşılanır. İnsan onun yalancılığına o kadar alışmıştır ki doğru söylediği sözleri bile dudak bükerek karşılamak mecburiyetindedir.

“Yalancının evi yanmış, kimse inanmamış.” diye çok eski bir darbimesel vardır. Bu doğru cümle yalancının ruhunu tahlil eden çok derin bir manayı ihtiva etmektedir.

Arkadaşlar! Yalancıdan olduğu kadar yalandan da nefret edelim.

Bu kötü tabiatın kendimizi gülünç mevkie düşürmekten başka bir işe yaramadığını hiç aklımızdan çıkarmayalım.

Arkadaşınız

Arkadaş Fikirleri

- Ölüler görünmeyenlerdir. Olmayanlar değil!
- Hayatınıza hâkim olan hissi bir düşününüz, ne mal olduğunuzu anlayacaksınız.
- Saadete mağlup olmamak en büyük saadettir.
- Düşmanlarımız en büyük ahlak hocalarımızdır çünkü kabahatlerimizi yüzümüze vururlar.
- Eğer her insan kendisi için arzu ettiği şeyin başkasında da olmasına rıza gösterseydi dünya alt üst olurdu.
- Bir insanın kendisine çok itimat etmesi tehlikeyi celp eder.
- Terbiyenin gayesi makine yapmak değil, insan yapmaktır.
- Sadık ve hoşnut olacağınız bir hizmetkâra malik olmak ister misiniz? Kendi kendinize hizmet ediniz.
- Muhakemeni gurur dumanlarından muhafaza et!
- İntikamın verdiği sevinç, affın verdiği sevince nazaran çok sönüktür.
- Doğruluğa o kadar âşık olunuz ki her sözünüz bir yemin mahiyetinde geçsin.
- Canınız sıkıldığı vakit çalışınız.
- Servet, burundaki kıllar gibidir. Azı da çoğu da koparılsa can yakar.
- Bir hakikati anladığınızı ancak o hakikati kendi hayatımıza tatbik ettikten sonra iddia etmelisiniz.
- Fena tabiatlı adamlar birisini takdir ettikleri vakit ona hırslanır ve kin bağlarlar.
- Tatlılık en büyük arkadaş ve merhametin ayrılmaz bir kardeşidir.
- Bir adamdan intikam almanın en iyi çaresi o adama benzememektir.

Kadın Bir Muammadır

Bu sözü söyleyen feylesof derin bir hakikat ortaya atmış oluyor. Hakikaten kadın ruhu ne kadar tahlil edilse birçok tezatlar karşısında kalmamaya ihtimal yoktur. Fransız muharrirlerinden Pierre Louys diyor ki: “Kadınlarla erkekler arasında ruhi bir mukayese yapmak için her ikisinin de elbiselerini tetkik etmek kifayet eder.

Dünyanın her tarafında ve cemiyet-i medeniyeye mensup erkekleri göz önüne getiriniz. Bunlar aşağı yukarı aynı kıyafeti taşıyan kimselerdir. Hepsinin üzerlerindeki elbise kumaş ve renk nevi müstesna olmak üzere az çok yeknesaktır fakat bu mukayeseyi bir de kadınlara tatbik etmek istersek milyonlarca nev, milyonlarca çeşit moda ve kıyafet karşısında kalırız. Hakikaten aynı cins, aynı renk ve aynı kumaşa sahip yüz kadın göz önüne getiriniz. Bu kadınların hepsi kendi zevklerine, kendi hüsn-i tabiatlarına göre biçimler icat edecek ve hiçbirinin kıyafeti diğerinkine katiyen benzemeyecektir. Elbise gibi kadın iskarpinleri ve kadın şapkaları da böyle birçok tenevvüler arz eder.

İşte bu ufak misal kadın ruhunun ne kadar değişik ve yekdiğerinden ne kadar ayrı safhalar arz ettiğini ispata kâfidir.”

Erkekler, kadınların bu ivicaçlı ruhlarını tahlil edemeyince daha doğrusu anlayamayınca onlara kuş beyinli, havai meşrep, basit iradeli gibi tabirler izafe etmişlerdir.

Kadın gölge gibidir!

Güzelliği dillere destan olan meşhur sinema artisti Rudolph Valentino’ya sormuşlar:

— Kadınlar niçin bu kadar senin üstüne düşüyorlar? Senden daha çok güzel erkekler olduğu hâlde niçin ufak bir muvaffakiyetleri bile yok?

Meşhur Don Juan bu suali soranlara şöyle cevap vermiş:

— Kadın gölge gibidir. Kovalarsan kaçır fakat kaçarsan kovalar. Benim kadınlar üzerindeki muvaffakiyetim bu sözlerle hülasa olunabilir. Gençliğimde fazla ehemmiyet verdiğim, muhabbetlerine itina ettiğim kadınlar benden uzaklaştı fakat ben onlardan kaçtıkça görüyorsunuz ki peşimi bırakmıyorlar.

Bu sözlerin derin bir hakikat ifade ettiği inkâr olunamazsa da daima kabil-i tatbik bir kaide olmaktan da uzak olduğu muhakkaktır.

Kadın nefret ettiği zaman...

Kadının muhabbetini celp etmek o kadar güç değildir. Asıl güç olan nokta bu muhabbetin idamesini temin edebilmektir. Nişanlı iken gayet mesut oldukları hâlde evlendikten sonra anlaşılamayan insanların muvaffakiyetsizlikleri muhabbeti idame ettiremedikten tevellüt etmektedir. Kadının benliğine nefret hissi sokan bir kimse o kadından korkmalıdır çünkü nefret eden bir kadından her türlü çılgınlık beklenir. Bir genç sevdiği kadının muhabbetini temadi ettirmek istiyorsa onun temayülleri keşfetmeli ve ona göre alakadar görünmeyi bilmelidir.

Sevmeyen kadın servetten de kaçır.

Kadınların muhabbetini servet ve ihtişamla celp etmeye çalışmak bir hayaldir. Şayet kadın sevmiyorsa gözünde para ve ihtişamın manası yoktur. “Ne saray isterim ne başımda taç/ Gönüm süse değil sevdaya muhtaç.” diyen şair, bu hissini bu iki mısradan pek güzel ifade etmiştir.

Telsizle Sinema Nakli Kabil Oluyor...

Telsizin icadı ile pek müthiş harikalar vücuda getirilmeye başlandı. Ezcümle telsiz vasıtasıyla fotoğraf nakli keyfiyeti bütün dünyayı hayrette bırakan bir hadise telakki olundu. Bilfarz Amerika’nın New York şehrinde bir konferans veren reisicumhurun o saniye zarfındaki resimleri telsiz vasıtasıyla Avrupa’nın büyük şehirlerine derhâl nakil olunabildi. Gerçi bu resimler asıl fotoğraf kadar parlak ve net değilse de hutut-ı umumiyesi itibarıyla sahibinin aksini tamamen göstermekte idi. Birkaç dakikada Amerika’dan Avrupa’ya nakledilen resimler karşısında hayret ederken şimdi sinemanın bile nakli gibi şayan-ı hayret bir vaka karşısında kalıyoruz. Filhakika James Wallington namını taşıyan bir Amerikan mühendisi icat ettiği bir makine ile iki şehir arasında mükemmelen sinema filmleri nakline muvaffak olmaktadır. Geçenlerde New York ile Chicago şehri arasında böyle bir tecrübe yapılmış ve muvaffakiyetle neticelenmiştir. Mühendis James, New York’ta bir oyun temsil eden Amerikan artistlerinden Miss Florence’ın eserlerini telsizle Chicago’ya nakletmeye muvaffak olmuş ve bu tecrübesinde çok muvaffak olmuştur. Şimdi yalnız iki Amerika şehrinde tatbik edilen bu tecrübe ileride Avrupa ile Amerika arasında da tatbik edilecek, bu suretle Amerika’da temsil edilen bir filmi aynı zamanda Avrupa’da da seyretmek kabil olacak.

San'at Sayfası

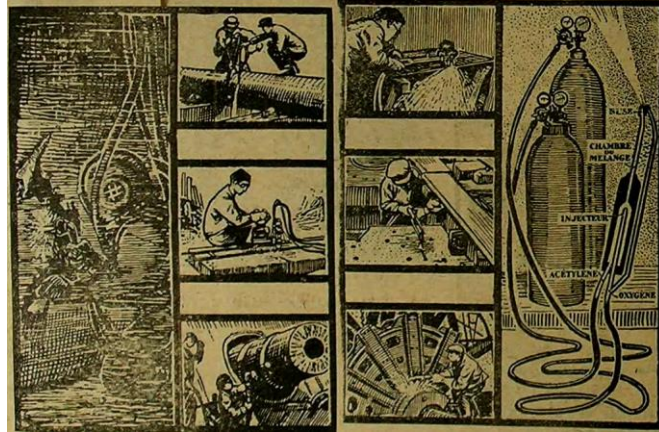
Çelikleri Kesen Bir Alev: Salümo Oksidrik⁹³

Bu hafta sanat sahifemizi son senelerin en büyük bir ihtirai olan salümo oksidriklere tahsis edeceğiz. Türkçe tabiri ile “oksidrik alev” tesmiye edeceğimiz bu ateş, asetilen ve oksijenin birbirine karışmasından husule gelmektedir. Bu iki maddenin ihtilatı şimdiye kadar elde edilen hararetlerin hepsine faik bir derecededir. Bugün Avrupa'nın sanayi merkezlerinde vücuda getirilen çelik ve demir inşaatta, bu alevlerin gördüğü hizmet sayılmakla bitirilemez.

Bu alev on santimetre kalınlığındaki çelik levhaları peynir doğrar gibi doğramakta ve amelenin işini kolaylaştırmaktadır.

Bu alevin kuvvetinin suya dahi faik olduğunu söyleyecek olursak ehemmiyetini daha fazla takdir etmiş olursunuz.

Dalgıçlar, vapurların deniz kısmında olan harici tamiratını, lehimleri hep bu alev vasıtasıyla yapmaktadırlar. Suyun salümoya katiyen tesiri yoktur. Gerek açık havada ve gerek su içinde hararetini aynı surette muhafaza etmektedir.

Şekil 248. Son senelerin en mühim ihtirai olan salümo oksidrikin muhtelif sahalardaki tatbikatını gösteren resimler

Bu sahifeye derç ettiğimiz resimler bir salümo oksidrik aleti ile muhtelif sahalardaki tatbikatını gösteriyor. Dökmecilikte kaynak tabir edilen iki demir parçasının birbirine yapıştırılması, kalın çelik veya demir boruların kesilmesi, harp gemilerinin kalın çelik levhalarının delinerek yapıştırılması hep salümo oksidrik sayesinde vücuda gelmektedir.

⁹³ “San’at Sayfası” ve “Salümo Oksidrik” yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Sanayi sahasında çok büyük hizmetler gören bu ihtiranın maalesef meşhur kasa hırsızları tarafından da tatbik edildiğine son zamanlarda şahit olunmuştur. Bunlar, saatlerce delmeye uğraştıkları çelik kasaları salümo sayesinde beş dakika içinde parçalamakta ve içini boşaltmaktadırlar. Bundan dolayı banka kasaları salümonun tesirini iptal eden kum tabakalarla muhattır. Filhakika salümonun kum, taş ve toprak üzerine katiyen bir tesiri yoktur.

Bu Çirkin Adam Hayatından Çok Memnundur

Şekil 249. Dünyanın en çirkin adamı: Fernando Lopezo de Algevore

Bu resmi karşınızda görünce yüzünüzü buruşturacak ve “Aman ya Rabbi... Ne çirkin adam...” diye âdeta ürkeceksiniz değil mi? Doğru, hakkınız var. Sizin gibi biz de korkunç bir iskeleti andıran bu menhus suret karşısında ürpertiler hissettik fakat bir de bu suratın sahibine sorunuz bakalım, kendi çirkinliği hakkında ne teviller uyduracak ve hatta kendini nasıl methedecek? Fernando Lopezo de Algevore gibi kendi suratı kadar uzun ve biçimsiz bir isim taşıyan bu Meksikalı kendini şöyle methediyor:

— Tabiat her şeyi tam ve mükemmel yaratır. Benim suratımda da bir noksanlık yoktur. Bilakis benim çehrem bir hususiyeti vardır ki hiç kimse bu hususiyeti haiz değildir. Alnımın dar, kafamın ufak ve burnumla çenemin uzun olması bana müstesna bir hususiyet vermektedir. İşte ben, bu hususiyetlerim sayesinde ki kendilerini beğenen diğer birçok insanlardan daha müreffeh bir hayat yaşıyorum çünkü sinemacılar benim peşimi bırakmıyorlar. Bir film temsil etmem için bana avuç dolusu para veriyorlar. Ceplerim para ile dolu oldukça şimdi çirkin zannettiğiniz benim çehreme en güzel kadınlar bile

mukavemet edemiyorlar. Sorarım size, bu mazhariyet karşısında benim yerimde olmak isteyen kaç güzel erkek vardır?

Fernando Lopezo de Algevare cenaplarının bu güzel mantıkla kendini ikna ettikten sonra müteessir olmasına imkân var mıdır?

Filhakika bu çirkinler çirkini Meksikalı, çirkinliği sayesinde müreffeh bir hayat yaşamaktadır. “Çirkin Prens Maceraları” namıyla vücuda getirdiği film görülecek şeydir.

Bu adam elyevm Amerika’da bulunmaktadır. Fen sayesinde yüzündeki çirkinliği izale etmeyi teklif eden doktorların teknil müracaatlarını reddetmiştir. Algevare çirkinliğine rağmen zeki bir insandır. Hatta zekâsının çirkinliğini unutturduğunu söyleyenler bile var.

Bilhassa geçenlerde parasına tamaen onunla izdivaç etmek arzusunu izhar eden güzel bir kadının teklifini gayet zarif bir şekilde reddetmiştir.

Hatırı sayılır güzel kızlardan biri bu adama bir mektup yazarak der ki:

“Muhterem Mösyö,

Sizin çirkinliğinize rağmen çok zeki olduğunuz söyleniyor. Ben de çok zeki olmamakla beraber gayet güzel bir kıyım. Binaenaleyh ikimizin izdivacından hasıl olacak çocuk bittabi bana benzemesi itibarıyla güzel ve size benzemesi itibarıyla da zeki olacak olursa çok müstesna bir çocuğa sahip olmuş oluruz.”

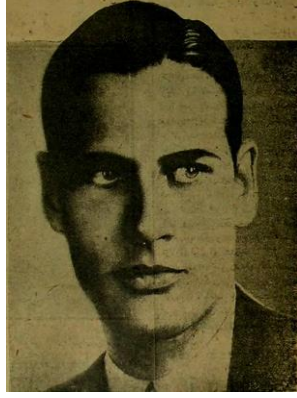
Bu mektubu okuyan akıllı Algevare kendisiyle eğlendiğini yahut parasına tam edilerek böyle bir teklifte bulunduğunu derhâl anlayarak şöyle bir cevap verir:

“Muhterem Matmazel,

Mektubunuzu sevinç ve dikkatle okudum. Teklifinizi çok güzel buluyorum. Yalnız beni endişeye sevk eden nokta şurası ki izdivacımızdan hasıl olacak çocuk sizin tahmininiz hilafına yani benim gibi çirkin ve sizin gibi de akılsız doğması ihtimali beni endişelendiriyor. Bunun içindir ki sevimli teklifinizi kabul edemeyeceğim.”

Fernando Lopezo de Algevare, bu cevabı gönderdikten sonra kim bilir latif tebessümleriyle kendi kendine ne kadar gülmüştür.

Yeni Bir Valentino Daha Sahneye Çıktı

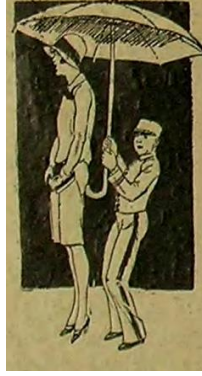
Şekil 250. Dünyanın en güzel erkeği ilan edilen Max Valentino

Meşhur Valentino, pek genç yaşında ani surette ölüverince dünyanın her tarafında onun yerini doldurmaya teşne insanlar zuhur etti. Hakikaten bu heveskârlar arasında Valentino'ya şayan-ı hayret surette benzeyenler bile bulunmakta idi fakat hiçbiri onun yerini tutamadı ve onun üfûlüyle sinemacılık âleminde boşalan uçurumu kimse dolduramadı. Şüphe yok ki Valentino'ya benzemek o kadar mühim bir nokta değildi ancak onun kadar mahir ve sanatkâr olmak icap ediyordu ki şimdiye kadar bu mahareti ibraz eden kimseye rast gelinmemişti. Ahiren Fransa'da yapılan bir müsabakada, resmini yukarıya derç ettiğimiz zat, sanat ve güzellik hususunda birinciliği kazanmış ve Valentino'nun yerini doldurmuştur. Müsabaka heyetinin mütalaasına nazaran bu zat Romantique⁹⁴ aşkların kahramanı rollerini çok muvaffakiyetle temsile muvaffak olmakta imiş. Dünyanın en güzel erkeği olarak ilan edilen bu adam asıl isminin az bir zamanda unutulup ihmal edilmesinden korkarak kendine "Max Valentino" ismini takmıştır. Öyle zannediyoruz ki dünya yüzünde Valentino modası devam ettikçe birinci Valentino, ikinci Valentino, üçüncü, dördüncü ilh. devam edip gidecek.

İkinci Valentino unvanını kazanan bu erkek, bu şöhreti üzerine hemen birçok teklifler karşısında kalmış ve şimdiden parlamaya başlamıştır. Fazla olarak Max Valentino gayet güzel bir sedaya da malikmiş. Bundan dolayı sedalı sinema taammüm ettiği takdirde şöhreti bir kat daha ziyadeleşecek ve adaşı olan Valentino'yu gölgede bırakabilecekmiş.

⁹⁴ Kelime yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Ecnebi Karikatürü

Şekil 251. Karikatür 91

Kadın — Bana bak çocuk...

Garson — Bir otomobil mi emrettiniz matmazel?

Kadın — Hayır... Şemsiyeyi doğru tutmasını bilen başka bir garson...

Vücuttan Vücuda Kan Nakletmek Asrımızın Harikasıdır

Çok eski zamanlardan beri insan kanının vücudu besleyici hassalara malik olduğu zannedilirdi. İptidai kavimler kanın maddi ve manevi tesirlerine inanırlar ve yeni doğmuş çocuklara kuvvetli ve gürbüz olmaları için aslan, kaplan veya kurt kanı içirirlerdi. Tarih, Romalılar zamanında muzaffer gelen muhriplerin kahramanca dövüşerek esir düşen muhasımlarını öldürerek kanlarını içtiklerini ve yüreklerini yediklerini kaydeder. Bu itikada nazaran kahraman bir adamın kanını içmek ve yüreğini yemekle aynı hassalara sahip olunurmuş.

Bittabi asrımızda böyle safsatalara inanan olmadığı gibi buna razı olacak insan da kalmamıştır.

Zamanımızda hastalıklar neticesinde kansız kalanları, insan kanı şırınga etmek sayesinde yaşatmak kabil olmaktadır. Henüz üç beş seneden beri tatbik edilen bu usul harikulade neticeler vermekte ve pek çok insanların hayatını kurtarmaktadır.

Fazla miktarda kan zayi eden mecruhlar, esna-yı haml esnasında kansız düşen kadınlar damarlarına zerk edilen insan kanı sayesinde derhâl şifa bulmakta ve muhakkak bir ölümden kurtulmaktadırlar.

Kanlarını zayi eden hastaların akrabaları ekseriyetle bu fedakârlığa memnuniyetle katlanmaktadırlar. Kanından birkaç yüz gram vermekle sağlam adam hiçbir arızaya maruz kalmamaktadır. Yalnız birkaç gün devam eden hafif bir dermansızlıktan sonra derhâl eski hâlini iktisap ederek salimen gezmektedir. Şimdiye kadar gerek cerh neticesinde gerek sair suretle fazla kan zayi edenler yüzde doksan beş nispetinde muhakkak surette ölmek tehlikesine maruz edilir.

Tıbbın bu harikulade keşfi sayesinde artık bu tehlikenin de büsbütün önüne geçilmiş oluyor.

Kan nakli ameliyatı, ehemmiyeti nispetinde çok basittir. Kan verecek adamla kan alacak hasta bir masaya yatırılır. Doktor her ikisinin de kol damarlarına birer karha açar. Birer lastik boru ile birbirine rapteder. Lastik boruların ortasında doktorun hareket ettirdiği küçük bir tulumba kanı salım insandan alarak, hastanın damarına zerk eder. Nakledilen kan hastanın zayıfatına göre iki yüz gramla altı yüz gram arasında tehalûf eder.

Altı yüz gramı tecavüz eden nakliyatı kanını verenin çok zayıf düştüğü müşahade edildiği cihetle bu miktar hadd-i azami olarak kabul edilmiştir.

Bu usulün henüz memleketimizde tatbik edilip edilmediğini bilemiyoruz fakat Avrupa'da bilhassa Paris hastanelerinde sık sık kan nakliyatı ameliyesi ifa edilmekte ve pek parlak neticeler elde edilmektedir.

Arkadaşlar!

Gelecek hafta Arkadaş'ınız baştan başa yeni yazılarla süslü olarak intişar edecektir. Arkadaşınızı daima zengin, daima güzel görmek istiyorsanız bu nüshamızdaki arkadaşlara hitamımızı okuyunuz.

Bizde Sinema Filmleri Ne Vakit Vücuda Getirilecek?

Sermaye mi yok? Para mı yok? Acaba vücuda getirilen filmler masrafını çıkarmıyor mu? Öyle ise neden bir faaliyet göstermiyoruz? Film temsil edecek sanatkâr mı yok? Fakat Darülbedayi sanatkârları nerede? Hem sinemaya heveskâr birçok gençler yetiştirilemez mi?

Filmlerde kendi memleketimizi, kendi hayatımızı seyrederken ne büyük bir zevk ve heyecan hissederiz. Şüphe yok ki kendi hayatımızdan bir parçayı ihtiva eden “Nur Baba”, “Ateşten Gömlek” gibi filmler hepimizin benliğinde çok derin izler bırakmıştır. Avrupa’nın sefahat âlemlerini, Amerika’nın muhayyirülükul maceralarını seyretmeyi artık herkes kanıksadı. Gönül biraz da millî eserler görmek, millî romanların kahramanlarını seyretmek istiyor.

Bugün, muazzam İstiklal Harbi’nin mehib safhaları temsil edilemez mi? Bu pekâlâ kabil olacak ve kuvveden fiile çıkacak bir temeldir. Bu muazzam cidalin bugün içimizde yaşayan kahramanları dünyanın bu en büyük eserini tekrar filmde canlandırabilirler. Böyle bir filmin Türk şecaatini ve kahramanlığını bütün dünyaya tanıtması itibarıyla ne mühim bir propaganda vasıtası olacağını ispat ve iddiaya lüzum bile yoktur. Kendimizi dünyaya tanıtmak için film en güzel ve cazip bir vasıtaadır. Böyle şerefli ve tarihî bir eser vücuda getirmek için Darülbedayi himayesi altında yaşatan şehir emanetinin ön ayak olmasını temenni ederiz.

İstanbul sinemaları zaman zaman Türkiye’ye ve Türklere ait filmler celp ediyorlar. Bu filmler gerek mevzu ve gerek temsil itibarıyla öyle saçma şeylerle doludur ki sinirlenmeden seyretmeye imkân yoktur. Esasen Türk hayatına tamamen bigâne olan bir ecnebi artistten daha fazla muvaffakiyet beklenemez. Şüphe yok ki bir artist ne kadar mahir olursa olsun millî heyecanı hissetmeden oynayacağı oyunlar yavan olur. Onun içindir ki Türk hayatını ihtiva eden bu eserler bütün Türklerin izzetinefsini rencide etmekten hâli kalmıyorlar.

İşin daha fena ciheti bize dair vücuda getirilen filmlerin ekserisi aleyhimizde fena bir propaganda mahiyetine geçiyor. Sinema rejisörleri halkın tecessüsünü celp etmek için hakikatten ziyade efsanelere kıymet veriyorlar ve güya “harem hayatı”nı tasvir eden iğrenç ve çirkin manasızlıkları seyredenlere hakikat perdesi altında arz ve telkin ediyorlar. Onun için bir film imalathanesine muhakkak surette muhtacız. Hükûmetin müzaheretıyla böyle bir stüdyo vücuda getirilebilir. Şüphe yok ki mükemmel denebilecek eserler de imal olunur. Bu filmler dünyanın her tarafında rağbeti celp edeceğine de muhakkak nazarıyla bakılmalıdır çünkü daha geçen sene Türkiye’ye gelen ve Abdülhamit’in habasetlerini ihtiva eden “Kızıl Sultan” filmi hâlâ Avrupa’nın birçok şehirlerinde gösteriliyor. Bu filmi görenler eserdeki suniliğe ve muvaffakiyetsizliğe pekâlâ şahit olmuşlardır. Böyle baştan savma ve nakıs bir eser her tarafta böyle alaka ile seyredilirse kendi içimizden çıkan

artistlerin eserleri şüphe yok ki daha ziyade tecessüs ve alakayı celp eder. Edebiyatımızın kıymetli eserleri, tarihin heyecanlı safhaları ne güzel tespit ve temsil edilebilir. Ne büyük rağbeti celp eder. Bu vesile ile sinemacılığa heveskâr olan müstaid gençler de inkişaf eder ve memleketimizde bir sinema hayatı baş gösterir. Türkiye’de böyle bir teşkilata çok ihtiyaç vardır ve öyle zannediyoruz ki bu ihtiyacı nazariitibara alarak iş başına geçmenin çoktan beri vakti gelmiştir.

Dünyanın Büyük Gemileri Kimlere Aittir?

Dünyanın en büyük gemilerinin hangi devletlere ait olduğunu elbette merak etmişsinizdir. İşte size tonilato miktarına varıncaya kadar ve en son istatistike istinaden bildiriyoruz:

Dünyanın en büyük gemisi Amerika’ya aittir. İsmi Leviathan’dır ve 59.957 tonilatodur. Bu vapurun büyüklüğü hakkında bir fikir edinebilmek için Haydarpaşa ve Adalar’a işleyen seyrisefain vapurlarından beş yüz tanesini içine alabileceğini söylemek kâfidir.

Bundan sonra İngiltere’nin Majestic vapuru gelir ki 56.551 tondur.

Diğerleri sıra ile şunlardır: Fransa’nın L’ile de France vapuru 43.500 ton. İtalya’nın Roma vapuru 32.583 ton. Almanya’nın Colombus vapuru 32.354 ton. Felemenk Statendam vapuru 28.150 ton. Belçika’nın Belgenland vapuru 27.132 ton.

Arkadaşlarımıza Müjde

Bizden güzel, edebî bir roman tefrikası isteyen mektuplarınız şimdiye kadar cevapsız kalıyordu. Zira sizleri yakından ve çok alakadar edecek bir roman tefrikası bulmak cidden müşkül idi. İtiraf ederiz ki bunun için çok uğraştık ve nihayet büyük bir alaka ile takip edeceğiniz bir roman bulduk. Bu romanın müellifi “Fazıl Refik” isminde genç bir arkadaşımızdır. Düşünmeyiniz. Bu ismi şimdiye kadar hiç işitmediniz. Fazıl Refik bugüne kadar tanınmamış bir isimdir. O bütün şöhretini bu romanı ile kazanacaktır. Güzel eserini iki hafta sonra resimli olarak derç etmeye başladığımız zaman onu hepiniz tanıyacak ve seveceksiniz. Fazıl Refik şimdi Paris Edebiyat Fakültesini takip etmektedir. Bu ilk eserini çok sevdiği Arkadaş’a ithaf etmektedir. Ne yalan söyleyelim, bu eseri aldığımız zaman pek ümitsiz olarak okumaya başladık fakat ilk satırlarında fikrimizi tebdil ettik ve ikmal edince cidden bir şaheser karşısında bulunduğumuza kani olduk. Bu eserin şu son seneler zarfında

ıkan romanların en güzeli olduğunu iddia edersek mübalağaya hamletmeyiniz. Sözümüzü tasdik etmek için iki hafta daha bekleyin.

Arkadaşınız

Arkadaş’ınız Gelecek Nüshasından İtibaren Yeni Harflerle ıkıyor

Yeni harflerin icap ettirdiği tertip masrafı dolayısıyla fiyatlarını tezyit eden veya sahife miktarını azaltan bütün gazeteler karşısında “Arkadaş” sizlere güvenerek fiyatını tezyit etmeden, sahifelerini azaltmadan intışar etmeye karar vermiştir. Arkadaş’ın buna muvaffak olması bütün arkadaşların el ele vererek çalışması ile kabil olacaktır.

Arkadaşlar!

Gelecek nüshadan itibaren Arkadaş’ınız baştan başa yeni harflerle süslü olarak intışar edecektir. Bu vesile ile sizlerle arkadaşça apaçık görüşmemiz lazımdır. Biliyorsunuz ki yeni yazının tertibi dolayısıyla birtakım yeni masrafların altına girmiş oluyoruz.

Bu bizim için olduğu gibi bütün gazeteler için de aynı hâl vakidir. Bundan dolayı bütün gazeteler sahife miktarını tenzil etmek veya fiyatlarını tezyit etmek mecburiyetinde kalmışlardır.

“Arkadaş”ınız sizlere güvenerek ve çok büyük fedakalıklara katlanarak fiyatını tezyit etmemeye ve yine eskisi gibi beş kuruşa ve on altı sahife üzerine intışar etmeye karar vermiştir. Binaenaleyh Arkadaş, eskisi gibi yine Türkiye’nin en ucuz ve en canlı mecmuası olarak kalmaya karar vermiştir. Bu kararımızda muvaffak olmamız ancak hepinizin el ele vererek Arkadaş’ınızı himaye ile kabil olacaktır.

Size memnuniyetle haber verelim ki Arkadaş, Türkiye’de en çok okunan ve en çok sevilen gazetedir fakat yeni masraflar karşısında eski satışımızla beş kuruşa intışar etmemizin imkânı yoktur. Bunun için Arkadaş’ınızın sizlerden bir ricası vardır:

Arkadaş mecmuasının muhitinizde daha fazla okunmasına gayret ediniz. Arkadaş’ı okumayan arkadaşlarınıza onu tanıtınız ve muntazaman takip ettiriniz.

Bu sizin için zahmetsizce kabil olan bir şeydir. Muhitinizde ne kadar yeni arkadaş bulursanız bu sevdiğiniz Arkadaş’ın beş kuruşa satılmasını temin etmiş olacaksınız.

Okuyucularımızın adedi ziyadeleştikçe nefasetimiz de ziyadeleşecek, kağıdımız da güzelleşecektir.

Arkadaşlar!

El birliğiyle çalışacak olursak bu mecmuayı Türkiye'nin en güzel ve en nefis mecmuası yapabiliriz. Yakın bir istikbal için çok parlak projeler besliyoruz. Gayemiz Arkadaş'ın fiyatını tezyit etmeden ona dört renkli nefis bir kapak ilave etmektir. Buna hepimizi gayretiyle muvaffak olacağız.

Biz kendimize düşen arkadaşlık vazifesini yaptık ve ziyadeleşen bütün masraflara rağmen fiyatımızı artırmadan neşriyatımıza devam etmeye karar verdik.

Şimdi, siz de kendinize düşen vazifeyi yapınız. Her hafta aldığınız mecmuanızı arkadaşlarınıza gösteriniz, beğendiriniz ve onları da sizler miyanına idhal ediniz. Arkadaş'ı görüp beğenmemek kabil değildir. Bundan dolayı sizin vazifeniz müşkül olmayacaktır. Göğsünüzü gere gere Arkadaş'ı herkese tavsiye edebilirsiniz.

Çünkü mecmuamızın irşatkâr telkinleri, selis bir üslup ile yazılan ilmî, fennî, edebî yazıları hiç şüphe yok ki okuyanlarda derin intibalar bırakmaktadır. Gençliğin fikrî tekâmülünü istihdaf eden bir gaye uğrunda neşriyatına devam eden Arkadaş, münderecatındaki tenevvü ve yazılarındaki kıymet itibarıyla bütün mecmualara faiktir. Bilhassa yeni yazılarla münderecatındaki tenevvüye bir kat daha ehemmiyet vererek yepyeni ve daha cazip bir şekilde intişarını temin etmiş olacağız. Şüphe yok ki Arkadaş, yeni yazılarla da Türkiye'nin en sevimli mecmuası unvanını muhafaza edecek ve buna layık olduğunu birkaç hafta sonraki nüshalarında ispat edecektir.

Şimdi arkadaşlar iş başına!

Biz gelecek nüshamızı hazırlamaya çalışalım, siz de bize yeni arkadaşlar kazandırmaya çalışınız.

Arkadaşınız

Gelecek hafta Arkadaş kâmilten yeni yazılarla intişar edecektir.⁹⁵

⁹⁵ Cümle yeni Türk harfleriyle yazılmıştır.

Sinema Rejisörü Bir Ordunun Erkânıharbiye Reisi Kadar Mühim Bir Vazifenin Yükünü Taşımaktadır

Sinema filmlerini seyrederken rejisörün bu filmlerdeki rolünü düşündünüz mü? Rejisör deyip geçtiğimiz bu sanatkârların bir filmi vücuda getirmek için ne kadar emek sarf ettiklerini tasavvur ettiniz mi? Hiç şüphesiz hayır diyeceksiniz?

O hâlde bir rejisörün kendi ağzından söylediklerini dinleyiniz:

“Sinemacılık mesleğinin en sönük fakat en mesuliyetli mevkiini işgal eden birisi varsa o da rejisördür. Film vücuda getiren, aktörleri idare eden, onlara verdiği güzel pozlarla şöhretlerini temin eden rejisördür. Halk filmin muvaffakiyetini evvela aktörde arar ve filmin güzelliğini de operatörün maharetine medyun olduğunu zanneder. Hâlbuki filmi baştan aşağıya kadar vücuda getiren, aktörlere kabiliyetlerini temin eden ve operatörü kullanan rejisörün olduğunu hatrına bile getirmez.

Sinema rejisörlüğü cidden çok nankör bir meslektir. Onun kıymetini yalnız sinemanın iç yüzüne vakıf olmayan seyirci değil, sinema müdürleri ve aktörleri bile takdirden âcizdirler. Film güzel olursa, müşteri toplarsa bunu herkes, aktörden sinema direktörüne varıncaya kadar herkes benimser. Film fena oldu mu kabahat zavallı rejisörün omuzlarına yüklenir.

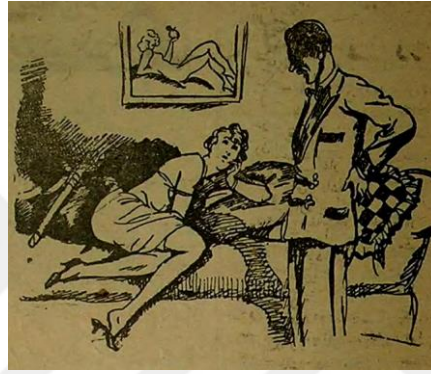
Rejisörün vazifesinin nelerden ibaret olduğunu burada tafsilatı ile yazacak değilim. Kariler bunu herhâlde bilirler. Yalnız rejisörlük vazifesinin bir ordu erkânıharbiye reisi kadar mesuliyetli ve müşkül olduğunu söylemeden geçmeyeceğim.

Vasi sahalarda, mesela harp meydanlarını tasvir eden filmlerde rejisör yüz binlerce dolar sarfıyla meydana getirilecek olan sahnenin yegâne mesulüdür. Bu kadar masrafa rağmen film muvaffak olmazsa bunun mesuliyeti kâmilten rejisöre aittir ve havaya giden bütün bu masrafı cebinden tazmin etmeye mecburdur. Bundan dolayı bilhassa Amerika’da rejisöre salahiyet vasi verilmiştir. Kilometrelerce vasi sahalarda cereyan eden sahneyi layıkıyla idare edebilmek için rejisör, hâkim-i mutlak vaziyetindedir ve herkes bilaistisna onun emirlerine harfiyen râğbet etmek mecburiyetindedir.

Bu sahneler alınırken bütün sahaya telefon tertibatı yapılır ve rejisör emirlerini telefonla verir, yüzlerce hatta bazen binlerce aktörü bu suretle idare eder. Rejisörler ekseriya sert ve çok müstebit adamlardır. Küçük bir müsamahanın zapt ve raptı bozarak bütün filmi berbat etmek ihtimalini müdrik olduğu için kimsenin yüzüne gülmez. “United Artist” film

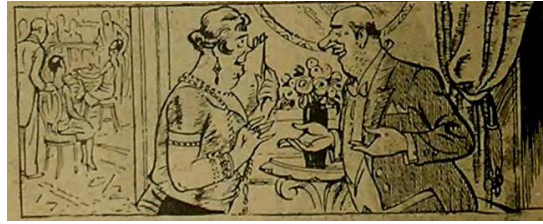
kumpanyasının sahipleri bulunan Mary Pickford ve Douglas Fairbanks bile kendi rejisörlerinin istibdadı altında bulunmaya razı olmuşlardır. Rejisörleri MacKen'in kendilerini müteaddit defa haşladığı hatta ağır kelimelerle takdir ettiği çok defa müşahede olunmuştur. Douglas'ın, "Bağdat Hırsızı" namındaki filminde gösterdiği bir dikkatsizlikten dolayı bir şamar bile yediği söylenmektedir.

Mamafih rejisörlük müstevliyetli ve müşkül olduğu kadar da kazançlı bir meslektir. İyi bir rejisörün meşhur bir sinema yıldızı kadar ve belki de ondan ziyade para aldığı vakidir.

Şekil 252. Dalgınlık eseri olmalı

- Nafile, inkâr etme. Seni ağzından öperken gördüm.
- Olabilir. Arkadaşının ne kadar dalgın olduğunu bilmiyor musun?

Şekil 253. Karikatür 93

- Doktorcuğum... Sık sık öğürüyorum. Midem bulanıyor.
- Size tavsiye edeceğim en mükemmel ilaç aynaya katiyen bakmamanızı tavsiyeden ibarettir.

Eyi Bir Cevap⁹⁶

Taşralının biri ilk defa İstanbula gelir. Geceleyin koca şehrin sokaklarında serseriyane dolaşırken kapalı eczanenin kapısının üzerinde bir düğme, düğmenin yanında da şöyle bir yazı görür.

(Geceleyin bu düğmeye basınız.)

Adamcağız merak eder ve tavsiye mucibince düğmeye dokunur. Bir dakika sonra, kapının önünde gecelik hâliyle görünen eczacı hiddetle sorar:

— Ne istiyorsun?

— Hiç.

— O halde bu düğmeye neye bastın?

— Öyle yazılı da onun için.

Eczacı karşısındakinin budalalığına hükmeder ve alaya başlar.

— Anladım der. Sen insan suratlı öküzlerin memleketinden geliyorsun galiba...

Taşralı hiç istifini bozmadan cevap verir.

— Evet, ama sizin memleket aha acayip. İnsan bir düğmeye kokununca karşısına bir eşek çıkıveriyor...

Kim Bilir, Belki

Nazım Bey, Acem Sefarethanesi'nin önünden geçerek Babıali Caddesi'ne iniyordu. Kaldırımın üstünde ayakları kesilmiş ve vücudunu tekerlekli bir arabanın içinde sürükleyen bir dilenciye rast geldi. Dilenci şöyle söylüyordu:

— Efendiler sonradan alîl olmadım. Anamdan böyle doğdum merhamet...

Nazım Bey dilenciye bir çeyrek uzatarak dedi ki:

— Anan seni böyle tekerlekli araba ile mi doğurdu?

⁹⁶ Metnin tamamı yeni Türk harfleriyle yazılmıştır.

Arkadaşlarla Baş Başa

Yedikule’de Akif Efendi’ye:

1. Çift marka ile kâğıt ve zarf tab etmek çok pahalıya mâl olur. Bundan dolayı tek harf ile tab ediyoruz.
2. Biraz daha şişmanlamanız lazımdır. Kendinizi bir doktora muayene ettirseniz çok iyi edersiniz. Doktorun vereceği fikre göre hareket etmek sizin için daha muvaffak olur. Kumpanyanın doktorunu görünüz.

Servet Hanım’a:

1. 1.67 boy çok münasiptir. Daha fazla uzamak mı istiyorsunuz?
2. İsteddiğiniz kitapları Kanaat Kütüphanesi’nde bulabilirsiniz.
3. En meşhur ve güzel kadın artistler Lia de Putti, Mary Pickford, Lucy Doraine, Huguette Duflos ve Eva May’dır.
4. Haftada iki defa intişar etmemiz kabil değildir. Haftada bir çıkan Arkadaş daha tatlı okunur.

Kadri Mehmet Bey’e:

Gajdarov; Bulgar değildir, Rus’tur. Bulgar olduğunu bildiren Fransız mecmuası yanlış olabilir. Biz onun tercümeihâlini bir Amerikan gazetesinden iktibas ettik.

Ankara’da O. H. B. Bey’e:

1. Evlenmek için masraf etmek doğru değildir. İnsan, aile yuvası kurmak için evlenir yoksa borca girip harap olmak için değil. Siz katiyen masraf kabul etmeyiniz. Nihayet yüz lira kadar masraf yapınız.
2. 323 tevellütlü olduğunuza nazaran askerliğinizi ikmal etmeden evlenmeniz doğru değildir. Biraz bekleseniz daha iyi olmaz mı?
3. İki liraya mâl olur. (Posta masrafı dâhildir.)

Zara’da Şeref Bey’e:

1. Noktasız “ı”nın üzerine “^” işareti koymak doğru değildir. İmla kaideleri tespit edilmiştir. Bunların bir gûnâ tadilata uğraması imkânı yoktur.
2. Pierre Fonde’nin bahsettiğiniz eseri lisanımıza tercüme edilmemiştir. Mamafih tercüme edilmeye layık bir eser olduğunu biz de sizin gibi takdir ediyoruz.

3. Arkadaş hakkındaki teveccühünüze teşekkür ederiz. Yazınız güzeldir, imzanızın daha güzel olmasını temenni ederiz. Kendinize yazınıza münasip bir imza bulunuz.

Trabzon'da Bahattin Şükrü Bey'e:

1. Muallim mektebine girmekle çok iyi etmişsiniz. İkmal edince İstanbul'daki yüksek muallim mektebine girersiniz ve bu suretle ali tahsilinizi ikmal edersiniz.
2. Abonenizi temdîd edebilirsiniz. Adresiniz değıştikçe Arkadaş'ımız da sizi takip eder. Adres tebdili masrafa tabi değildir.
3. "Zengin Kızı" isminde roman intişar etmemiştir.
4. Kepeğin izalesi için başınızı sık sık yıkayınız. Geçmezse mektebinizin doktoruna gösteriniz.
5. Yakında yeni bir bilmece serisi küşat edeceğiz.

İzmir'de Abdullah Efendi Mahallesi'nde 7 Numaralı Haneden Mektup Yazan Zata:

Mektubunuzdan bir mana çıkaramadık. Meramınızı daha açık bildiriniz.

Feyziati Lisesinde Malik Hasan Bey'e:

1. En iyi göz mütehassısı Doktor Şakir Ahmet Bey'dir. Bir defa gözlerinizi ona gösteriniz. Göz nazik şeydir, ihmal etmeye gelmez. Size gözlük tavsiye ederse behemehâl takmanız lazımdır. Gözlük takmasını sevmiyorum demeniz doğru değildir. Gözünüzün sıhhati için lazımsa takmalısınız.
2. Elektriğin yatarken zararı yoktur. Yalnız gözü kamaştırdığı için uykuyu kaçırabilir.

Rize'de Şemsettin Sami Bey'e:

Arkadaş'ı çıkaranlar reklamı ve şarlatanlığı sevmeyen arkadaşlardır. Binaenaleyh fuzuli bir gösteriş zannını verecek olan fotoğraflarını neşretmeyi münasip görmüyorlar. Mamafih hakkımızda gösterdiğiniz teveccühe son derece minnettar ve müteşekkirimiz. Sizin gibi samimi dostlara malik olduğumuzdan dolayı cidden iftihar ediyoruz.

Beşiktaş'ta Mehmet Sait Bey'e:

Şimdilik size göre münasip bir iş bulmamız kabil değildir. Mamafih bize bir ay sonra tekrar bir mektup yazınız ve o zamana kadar bir işe girmemiş iseniz sizin için çalışacağımızı vad ediyoruz.

Mersin’de Ömer Lütfi Bey’e:

Sinema artisti Vedat Urfi Bey, Kahire’dedir. “Mısır: Kahire posta restante Vedat Urfi Bey” diye yazarsanız belki eline vasıl olur.

Samsun’da Fevzi Bey’e:

Arkadaş’ın nasihatlerinden istifade ettiğinizi ve bu sayede birçok fena huylarınızdan vazgeçtiğinizi bildiriyorsunuz. Buna çok memnun olduk. Mademki Arkadaş’ı seviyorsunuz, onu bütün arkadaşlarınıza sevdiniz. Her şehirde bulunan arkadaşlarımızın beheri bize iki tane yeni arkadaş kazandıracak olursa hem okuyucularımız artmış olacak hem de bu sayede Arkadaş’ınız daha nefis ve daha çok sahifeli çıkacaktır.

Eskişehir’de Salih Zeki Bey’e:

Mademki orada boks bilen yoktur sizin için yapacak şey kendi kendinize boks talimi yapmaktır. Boks öğrenmek için İstanbul’a gelmeniz caiz değildir.

Üsküdar’da E. Rıza Bey’e:

Mademki ikinizin de yaşı evlenmenize müsait değildir bekleyiniz. Küçüklükten başlayan muhabbetler ileride mesut bir aile teşkile mâni değildir. Seneler gün gibi geçiyor. Bekleyiniz.

Gaziantep’te Ş. E. Bey’e:

1. Gideceğiniz yerlerde Arkadaş’ı bulabilirsiniz. Endişe etmeyiniz. Arkadaş, Türkiye’nin her köşesinde okunur ve muntazam bayi teşkilatına maliktir.
2. Robert Kolejin sanayi şubesinden çıktığınız hâlde kendinize iş bulamamanıza doğrusu biz de sizin kadar müteessir ve müteessif olduk. Mamafih mademki ihtiyat zabiti olacaksınız mukaddes ve şerefli bir meslek olan askerlikte kalınız. Muktedir ve lisan-ı aşına zabıtlere vatanımızın ihtiyacı vardır.
3. Belki mesleğinizden cihet-i askeriye dahi istifade edebilir. Zabıt olduğunuz zaman bu hususi merciinize bir istida ile bildirirsiniz.
4. Ocağın gazeteleri spor⁹⁷ kulübü menfaate ve ücretle okunması tuhafımıza gitti. Mamafih bu heyet-i idarenin bir kararına iktiran etmiş olmalıdır.

⁹⁷ Dergide “ispor” şeklinde yazılmıştır.

Amasya’da Hüseyin Cahit Bey’e:

İstediğiniz mücellit kâğıtlarını ve diğer malzemeyi İstanbul’da yeni postane sırasında Fratelli Haim müessesinden tedarik edebilirsiniz. Arkadaş tarafından tavsiye edildiğinizi bildirmeniz kâfidir. Size lazım olan cevabı verirler.

Nail Hakkı Bey’e:

Mektubunuzu okuduk. Kendinizi iyi bir arkadaş olan Doktor Süleyman Ethem Bey’e gösteriniz. Adres şudur: Divanyolu türbe karşısında şehir emanetinin arkasındaki sokaktadır.

Grup Halinde Arkadaş Fotoğrafları⁹⁸

Şekil 254. Haydarpaşa münakalat mektebinde genç arkadaşlarımız

Şekil 255. Niyazi ve Muzaffer oğuz beyler

⁹⁸ Bölüm yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Şekil 256. Erbaada gazetemizin sevimli bayii: Tarik Basri bey

Şekil 257. H ve Ali beyler

Şekil 258. İzmir'in gayretli gazete müvezzileri: Küçük Mehmet ile erzurumlu Mehmet efendiler

Arkadaş gelecek hafta kâmilten yeni yazılarla intişar edecektir.⁹⁹

Kocasının Şerefi İçin...

Erkek — Ben artık senin masrafların ile başa çıkamayacağım. Her gün yeni bir elbise, her gün yeni bir manto... Ne bitmez tükenmez eksiklerin varmış?

Kadın — Kocacığım, ben bu masrafları senin şerefin için yapacağım. Ben her gün yeni bir elbise yaptırmasam herkes seni hasislikle itham edecek. Ben de düşmanlarımızın ağzını kapatmak için masraflar çıkarıyorum.

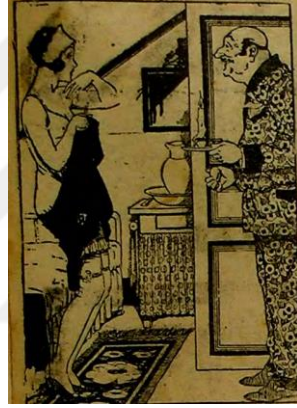
⁹⁹ Cümle yeni Türk harfleri ile yazılmıştır.

Şekil 259. Karikatür 94

— Mademki otomobilimi beğendin sana hediye ediyorum.

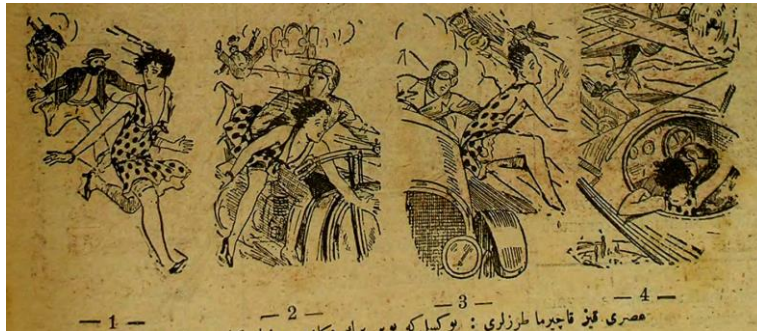
— İstemem. Sonra bana çok pahalıya mâl ettirirsin.

Şekil 260. Apartmanda yeni hizmetçi

— Aa... Beyefendi siz misiniz?

— Evet kızım. Benim. Bir şeye ihtiyacın olup olmadığını sormaya geldim.

Şekil 261. Karikatür 96

Asri kız kaçırma tarzları: Yüksel ki bu yer yerin değildir. Dünyaya geliş hüner değildir.

Cumhuriyet Matbaası: Müdür-i Mesulü: Sedat

BÖLÜM 4

SONUÇ

1 Kasım 1928’de kabul edilen, 3 Kasım 1928’de Resmî Gazete’de yayımlanan “Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun”un 4. maddesine göre Aralık 1928’den itibaren yayın organlarının yeni harflerle yayımlanması zorunluğu getirilmesine rağmen Arkadaş dergisinde 22 Ağustos 1928 tarihli 9. sayıdan itibaren yeni Türk harflerinin öğretilmeye başlandığı, önce bazı özel isimlerle, başlıklarla daha sonra metinlerle ve kapak sayfalarında yeni Türk harfleri ile yayınların yapılmaya başlandığı görülmektedir. Dergi 23. sayıdan sonra kanuna göre tamamen yeni harflerle yayımlanmaya başlamıştır. Okurlar her fırsatta yeni harfleri öğrenmeye teşvik edilmiştir. Bu doğrultuda derginin harf inkılabına karşı olumlu bir tavır takındığı sonucuna ulaşılmıştır.

Dergide yeni Türk harfleri ile yazılan kısımlarda “fiat, imkhan, ikhtidâr, ısporcu, çarşanba, deyıl, deymez, ceneral” gibi kullanımlar görülmektedir. Aynı kelimenin farklı nüshalarda farklı yazımlarına da rastlanmıştır. Fotugraf/fotoğraf, gurup/grup, İstambul/Istambol gibi örnekler görülmektedir. Noktalama işaretlerinin kullanımında noktadan sonra cümleye küçük harfle başlama, özel isimlerden sonra gelen çekim eklerini kesme işareti ile ayırmama gibi durumlar yer almaktadır. Bu gibi kullanımlar, yeni Türk harfleriyle ilgili uygulamaların tarihî seyrini takip ve araştırmalara kaynaklık etme açısından önemlidir.

20 Mayıs 1928’de kabul edilen, 28 Mayıs 1928’de Resmî Gazete’de yayımlanan “Beynelmilel Erkamın Kabulü Hakkında Kanun”un 2. maddesine göre uluslararası rakamların kullanımı, 1 Haziran 1929 tarihinden itibaren zorunlu hale getirilmiştir. Derginin 27 Haziran 1928 tarihli ilk sayısından itibaren bazı istisnalar hariç uluslararası rakamların kullanıldığı görülmektedir.

Bu çalışma, eski harflerle toplam 23 sayı yayımlanmış olan Arkadaş dergisinin yeni Türk harflerine aktarımı ve içerik açısından incelemesinden oluşmuştur. Öncelikle derginin yeni harflere aktarımı gerçekleştirilmiş ve daha sonra da incelemesi yapılarak derginin tanıtımı yapılmış; Türk eğitim ve kültür hayatına katkıları üzerinde durulmuştur. Böylece dergiyle ilgili inceleme ve araştırma yapacaklara malzeme sunulmuştur.

Arkadaş dergisi, edebî yönü kuvvetli olan bir dergi değildir. Birkaç şiir ve hikâye tefrikası dışında edebî metinler yer almamıştır. Şiir ve hikâye örneklerinin sanatsal değeri yüksek değildir. Derginin edebî bir mecmua olma amacı yoktur. Okur mektuplarında “derginin edebî bir mecmua olmadığı” ifade edildiği görülmektedir. Dergide ağırlıklı olarak makale, biyografi, mektup, haber metni gibi öğretici metin türleri yer almaktadır. Öğretici metinler açıklamak, bilgi vermek, öğretmek amacıyla yazılır dolayısıyla öğretici metinler aracılığıyla derginin okur eğitimine katkıda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Derginin yazar kadrosu geniş değildir. Yazıların çoğu imzasızdır. Yazar kadrosunda en dikkat çeken isim Server Bedii imzasıyla Peyami Safa’dır. Dergide, Peyami Safa’nın her hafta ayrı bir olayı anlatan, hatırat tarzında hikâyeleri tefrika edilmiştir.

Dergide yabancı kaynaklara dayanan yazılar da yer almaktadır. Ferri Pisani’nin hatıraları, Van Herwerden’in raporu, Paul Joseph’in Fakirliğin İç Yüzü kitabı tercüme edilerek aktarılan kaynaklardandır.

Dergide 96 adet karikatüre, 88 adet de mizahi fıkraya yer verilmiştir. Bu sebeple mizahın önemli bir konumda olduğu görülmektedir. Bu durumun, derginin sorumlu müdürü olan Sedat Simavi’nin de karikatürlerle ilgilenmesinin bir sonucu olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla dergi, mizah araştırmaları açısından da önemlidir.

Okurların mektuplarına verilen cevaplarla, doğrudan okura hitap eden içeriklerle dergi ve okur arasında bağ kurulmuş, mektuplar aracılığıyla pek çok alanda okurlara tavsiyeler ve bilgiler verilmiştir. 14. sayıdan itibaren okurların grup halinde fotoğrafları da neşredilmiştir. Dergi böylece okurların bilgilendirilmesine, eğitilmesine hizmet etmiştir.

Kadın konusu genellikle kadınların dış güzellikleri ve onlarda bulunması gereken özelliklerle ele alınmıştır. Kadınlarla ilgili yazılar ve özlü sözler incelendiğinde çelişkili ifadelerin yer aldığı görülmüştür. Bir yerde kadınlardan dâhi çıkamayacağı, kadınların akı uzadıkça saçlarının ve eteklerinin kısaldığı söylenirken başka bir yerde kadınlardaki gelişmeler ve bu gelişmelerin doğal olduğu dile getirilmektedir.

Meslek tanıtımları, okurların ilgi ve yeteneklerine göre meslek tavsiyeleri yapıldığı görülmüştür. Bu faaliyetler, derginin okurları bilinçlendirmesi bakımından önemlidir. Meslek önerilerinde genellikle mimarlık, öğretmenlik, mühendislik, doktorluk öne çıkmaktadır. Sanatın herhangi bir dalında ilerlemek isteyen okurlara bu isteklerinden vazgeçmeleri tavsiye edilmiş, bu mesleklerin karın doyurmayacağı dile getirilmiştir. Bu ifadelerin okurlarda bu alanlara karşı olumsuz bir algı oluşmasına sebep olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Arkadaşlık derginin çıkış amacıdır. Derginin içeriği ile okurlara arkadaşlık yapmak, okurlarının yanında olmak istendiği dile getirilmiştir. Arkadaşlığının yanında, derginin eğitici bir rol üstlendiği de görülmektedir. Türkiye’de ve dünyada meydana gelen çeşitli olayları okura duyurmuş, sanat ve bilim dünyasında meydana gelen gelişmelerden son modaya, günlük hayata ilişkin pratik bilgilerden meslek seçimine, iş hayatında dikkat edilmesi gerekenlerden evlilikle ilgili nasihatlere çeşitli alanlarda içerikler hazırlanmıştır. Dedikodu, kıskançlık, kumar, yalan gibi konularda tavsiyelerde bulunularak bazı değerlerden bahsedilmiştir. Okur mektuplarında; çalışmanın, kitap okumanın, okula gitmenin, meslek sahibi olmanın, çok genç yaşta evlenmemek gerektiğinin üzerinde durularak okurlarda olumlu davranışlar geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu sonuç çalışmamızın temel varsayımını doğrular niteliktedir.

Çıkış amacının okurlara arkadaşlık etmek olduğu dergide arkadaşlık teması da ele alınmıştır. Dergi, kendisiyle okurlarını arkadaş olarak görmektedir. Derginin ismi, bazı başlıklar arkadaşlık üzerine kuruludur. “Arkadaşça Konuşalım”, “Arkadaş Fikirleri”, “Arkadaşlarla Baş Başa”, “Arkadaş Fotoğrafları” sütunları bu duruma örnek verilebilir. Arkadaş kelimesi üzerinden bazı kelime oyunları yaptıkları da görülmüştür.

Sonuç olarak Arkadaş dergisinin yeni harflere aktarımı ve incelemesi yapılmıştır. Dergi; yeni harflerin kabulüyle ilgili ilk uygulamalar, okuyucuların bilinçlenmesi için yapılan yayınlar ve tavsiyeler, derginin yayımlandığı dönemdeki pek çok konuya bakış açılarının gözlemlenebilmesi açısından Türk kültür hayatıyla ilgili araştırmalara malzeme sunabilecek önemli bir süreli yayın olarak göz ardı edilmemesi gereken bir faaliyet niteliğinde basın tarihinde yer almıştır. Çalışmamız, bundan sonraki araştırmalara kaynaklık edebilirse amacına ulaşmış olacaktır.

KAYNAKLAR

- Arkadaş, (1928). Haftalık resimli mecmua. <http://www.tufs.ac.jp/common/fs/asw/tur/htu/list1.html#a> sayfasından erişilmiştir.
- Beynelmilel Erkamın Kabulü Hakkında Kanun. (1928). *T.C. Resmî Gazete*, 1288, 28 Mayıs 1928.
- Bilir, N. (2013). *Ceride ve Bilgi Yurdu Işığı mecmualarının inceleme ve indeksi*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Demir, K. (2016). Osmanlı'da dergiciliğin doğuşu ve gelişimi (1849-1923). *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 71-112.
- Erdoğan Çeltik, S. (2007). *Ali Emiri'nin Osmanlı Tarih ve Edebiyat Mecmuası üzerine bir inceleme*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Kaya, M. (2014). *Atatürk dönemi magazin dergiciliği ve sosyo kültürel dönüşüme etkisi*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Keşeoğlu, B.T. & Keşeoğlu, M. (2019). Yeni harflerle Bilgi Yurdu Işığı (1917-1918) – Osmanlı ve erken cumhuriyet kadın dergileri talepler, engeller ve mücadele (1. Cilt). İstanbul: Libra.
- Kılıç, N. (2014). *Osmanlı kadın dergilerine bir örnek: Mürüvvet*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Koyuncu, Z. (2014). *Musavver Çocuk Postası adlı çocuk dergisi (çeviriyazı, inceleme)*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

- Millî Eğitim Bakanlığı (2011). *Türk basınının doğuşu ve gelişimi*. http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf sayfasından erişilmiştir.
- Nacak, F. (2018). *Arkadaş adlı çocuk dergisi (çeviriyazı-inceleme)*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Oğuzhan, E. (2011). *Sedat Simavi' nin Türk basın ve basım faaliyetleri*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Özbay, S. (2014). *Hanımlar Âlemi gazetesinin inceleme, tasnif ve değerlendirilmesi (1914/1918)*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Parlatır, İ. (2011). Osmanlı Türkçesi sözlüğü. Ankara: Yargı.
- Sami, Ş. (2015). Kâmûs-ı Türkî. İstanbul: Çağrı.
- Topuz, H. (2015). *II. Mahmut'tan holdinglelere Türk basın tarihi*. İstanbul: Remzi.
- Türk Dil Kurumu. (2012). Yazım kılavuzu. Ankara: TDK.
- Türk Dil Kurumu (2019). Türkçe sözlük. <https://sozluk.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun. (1928). *T.C. Resmî Gazete*, 1353, 3 Kasım 1928.
- Yapar Gönenç, A. (2011). Türkiye'de dergiciliğin tarihsel gelişimi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 29, 63-78.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...